

Grupa LOTOS S.A.
Zintegrowany Raport Roczny 2011

Optimum.
Odpowiedzialne decyzje

Optimum

LOTOS Raport Roczny 2011/ LOTOS trafia w potrzeby klientów

LOTOS trafia w potrzeby klientów

W 2011 r. sieć stacji paliw LOTOS rozwijała się najszybciej w Polsce. Pobiliśmy rekord, włączając do swojej rodziny aż 63 nowe placówki.

W przeważającej ilości to właśnie stacje ekonomiczne LOTOS Optima przyczyniły się do najbardziej dynamicznego rozwoju sieci w Polsce. LOTOS Optima, oferując najwyższej jakości paliwa w optymalnej cenie, została świetnie przyjęta przez klientów.

Sukces w optymalnym rozwoju, na terenie wszystkich województw, mają również obiekty typu premium oraz Miejsca Obsługi Podróżnych znajdujące się przy polskich autostradach i drogach ekspresowych. W ten sposób LOTOS z 369 stacjami został czwartą, największą siecią w kraju a gdański koncern planuje dalszy rozwój.

Co czwarty pojazd
w Polsce używa olejów
marki LOTOS

Produkcja LOTOS Asfalt
tylko w samym 2011 roku
pozwała na budowę
ponad 1000 km autostrad

50 stacji ekonomicznych
LOTOS Optima

otwartych w 2011 roku

Sieć stacji LOTOS Optima w 2011 roku

Zobacz w raporcie → [Działalność rynkowa](#) [Pośredni wpływ ekonomiczny](#)

LOTOS Raport Roczny 2011 / Najnowocześniejsza rafineria nad Bałtykiem

Najnowocześniejsza rafineria nad Bałtykiem

W marcu 2011 r. zakończyliśmy trwającą trzy i pół roku inwestycję o nazwie Program 10+. W ramach jednego z największych projektów w polskiej gospodarce zbudowaliśmy i zmodernizowaliśmy 50 instalacji. Dzięki temu rafineria koncernu w Gdańsku zwiększyła moce przerobowe do 10,5 mln ton rocznie i stała się jednym z najbardziej efektywnych zakładów tego typu w Europie.

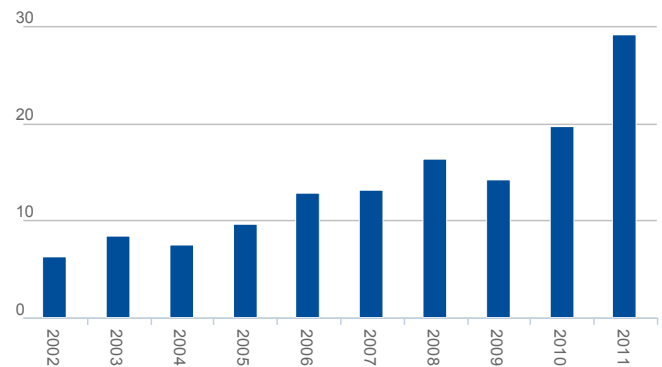
O wielkości projektu świadczy także jego wartość, bowiem projektowanie, budowa oraz zakupy sprzętu warte były ok. 5,5 mld PLN. Zmodernizowanie rafinerii, zwiększenie potencjału przerobu oraz podniesienie jakości produktów zapewniły firmie znacznie wyższą pozycję rynkową oraz przełożyły się na rekordowe wyniki finansowe LOTOSU.

Program 10+ to fundament dalszego rozwoju

29,2 mld PLN

Tyle wyniosły skonsolidowane przychody ze sprzedaży LOTOSU w 2011 roku. To wzrost o prawie 50% w porównaniu z rokiem 2010, dzięki czemu LOTOS został drugą co do wielkości firmą w Polsce.

Przychody ze sprzedaży 2002-2011 (mld zł)

Zobacz w raporcie → [Działalność operacyjna](#) [Stopień realizacji celów strategicznych](#)

LOTOS Raport Roczny 2011 / Ropa i gaz z LOTOSU

Ropa i gaz z LOTOSU

W obszarze poszukiwań i wydobywania jesteśmy obecni w Polsce, Norwegii oraz na Litwie, pozyskując ropę naftową i gaz ziemny ze złóż morskich i lądowych.

W 2011 roku koncern wydobyl w sumie blisko 230 tys. ton ropy naftowej, co ustanawia go jednym z głównych producentów tego surowca w Polsce. LOTOS jako jedyna spółka w kraju dysponuje platformami morskimi, prowadzącymi wydobywanie na Bałtyku. Koncern posiada łącznie 22 koncesje na poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej oraz gazu ziemnego. Spółka jest też aktywnie zaangażowana w poszukiwanie złóż gazu łupkowego na terenie Polski i Litwy.

Wydobywanie na lądzie - Litwa

Wydobywanie na morzu - Morze Bałtyckie

53,2 mln baryłek

Stanowi wielkość zasobów i rezerw ropy naftowej LOTOSU oszacowana na dzień 31 grudnia 2011 roku. W przeliczeniu daje to 6,935 mln ton.

Morze Północne i Norweskie

Morze Bałtyckie

Zobacz w raporcie → [Działalność poszukiwawczo-wydobywcza](#) [Stopień realizacji celów strategicznych](#)

LOTOS Raport Roczny 2011 / Zrównoważone podejście do biznesu

Zrównoważone podejście do biznesu

Grupa LOTOS w biznesie kieruje się odpowiedzialnością. CSR to dla nas sposób prowadzenia działalności uwzględniający potrzeby otoczenia. Umiejętnie łączymy sprawy społeczne, środowiskowe, etyczne, prawa człowieka i klienta z działaniami biznesowymi i strategią firmy.

Od listopada 2009 r. jesteśmy w gronie spółek objętych indeksem RESPECT na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Do indeksu tego zaliczani są liderzy, stosujący najwyższe standardy odpowiedzialnego zarządzania. Dlaczego to ważne? Bo praktyka mówi, że strategiczne podejście do społecznej odpowiedzialności przynosi korzyści nie tylko firmie, ale i jej otoczeniu, także inwestorom. To korzyści z obszaru zarządzania ryzykiem, redukcji kosztów, dostępu do kapitału, relacji z klientami, zarządzania zasobami ludzkimi, ochrony środowiska czy innowacyjności.

prof. Krzysztof E. Skóra - W ochronie bioróżnorodności

Kamil Stoch - „Szukamy Następców Mistrza”

Apoloniusz Tajner - Dziewiąty sezon razem

prof. Antoni Tajduś - Współpraca z nauką

Mirella Panek-Owsiańska - Co to jest CSR?

Robert Sroka - Odpowiedzialne inwestowanie

Zobacz w raporcie → [Ład korporacyjny](#)

LOTOS Raport Roczny 2011 / Organizacja i jej Raport

Organizacja i jej Raport

Grupa LOTOS jest koncernem naftowym, który zajmuje się poszukiwaniem i wydobywaniem ropy naftowej, jej przerobem oraz sprzedażą wysokiej jakości produktów naftowych. Raport w sposób zintegrowany prezentuje dokonania gospodarcze, społeczne i środowiskowe Grupy Kapitałowej LOTOS w 2011 roku.

O nas

W skład grupy kapitałowej, poza Grupą LOTOS, która zarządza rafinerią w Gdańsku, wchodzi 15 spółek ze znakiem LOTOS.

Zintegrowane raportowanie

Raport integruje wyniki finansowe i pozafinansowe. Spełnia wymagania standardu Global Reporting Initiative, Poziom Aplikacji A+.

Interesariusze

Grupa Kapitałowa LOTOS odpowiedzialnie zarządza relacjami z kluczowymi grupami swoich interesariuszy.

Nagrody i wyróżnienia

Koncern ceni sobie otrzymywane ze strony zewnętrznych specjalistów i ekspertów wyróżnienia.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Organizacja i jej Raport / O nas

O nas

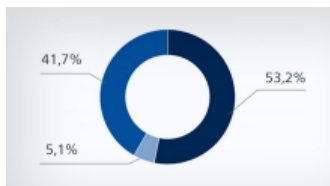
W skład grupy kapitałowej, poza Grupą LOTOS, która zarządza rafinerią w Gdańsku, wchodzi 15 spółek ze znakiem LOTOS.

Przedmiot i zakres działalności

Koncern produkuje i dostarcza m.in. benzynę bezołowiową, olej napędowy, paliwo lotnicze, oleje smarowe i asfalty.

Akcjonariat

W 2011 roku udział Skarbu Państwa w akcjonariacie Grupy LOTOS wynosił 53,19%, zaś udział ING OFE spadł poniżej 5%.

Struktura organizacji

Przyjęte rozwiązania podnoszą sprawność zarządzania oraz zapewniają synergię kosztową i przychodową w grupie kapitałowej.

Przedmiot i zakres działalności

Koncern produkuje i dostarcza m.in. benzynę bezołowiową, olej napędowy, paliwo lotnicze, oleje smarowe i asfalty.

Niniejszy Raport Roczny dotyczy działalności Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. (zwanej dalej: Grupa Kapitałowa LOTOS, grupa kapitałowa), w szczególności zaś jednostki dominującej, tj. Grupy LOTOS S.A. (zwanej dalej: Grupa LOTOS, Spółka, koncern).

Grupa LOTOS to jedno z największych przedsiębiorstw w kraju. Jest koncernem naftowym zajmującym się wydobywaniem i przerobem ropy naftowej oraz sprzedażą hurtową i detaliczną wysokiej jakości produktów naftowych. Jest producentem i dostawcą m.in. benzyny bezołowiowej, oleju napędowego, oleju napędowego do celów opałowych (lekki olej opałowy), paliwa lotniczego oraz ciężkiego oleju opałowego. Koncern specjalizuje się także w produkcji i sprzedaży olejów smarowych i asfaltów.

Głównym rynkiem obsługiwanym przez Grupę Kapitałową LOTOS jest rynek polski. W 2011 r. wolumenowy udział sprzedaży krajowej w globalnej sprzedaży przedsiębiorstwa wyniósł 73,4%.

Strategia na lata 2011-2015 zakłada umocnienie pozycji Grupy Kapitałowej LOTOS jako silnego, innowacyjnego i efektywnie rozwijającego się podmiotu, który odgrywa znaczącą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego kraju, a w swojej działalności postępuje z poszanowaniem zasad społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju.

Grupa LOTOS jest Spółką Akcyjną, której akcje notowane są od czerwca 2005 r. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW).

Zgodnie ze Statutem Spółka prowadzi działalność na terenie Polski oraz za granicą. W skład grupy kapitałowej, oprócz Grupy LOTOS (spółka matka, zarządza rafinerią w Gdańsku), wchodzi obecnie 15 spółek ze znakiem LOTOS. Jedna z nich ma swoją siedzibę na Litwie, inna w Norwegii.

Poprzez spółki LOTOS Petrobaltic S.A. i LOTOS Exploration and Production Norge AS koncern prowadzi prace poszukiwawczo-wydobywcze w zakresie eksploatacji złóż ropy naftowej na Morzu Bałtyckim oraz w obszarze Norweskiego Szelfu Kontynentalnego. Dzięki spółce AB LOTOS Geonafta koncern ma także dostęp do lądowych złóż węglowodorów, zlokalizowanych na terytorium Litwy. Rozwój działalności w segmencie poszukiwań i wydobywania jest priorytetem strategii na lata 2011-2015, zgodnie z którą w 2015 r. zakładane jest osiągnięcie wydobycia ropy naftowej na poziomie 1,2 mln ton rocznie. Grupa LOTOS, poprzez spółkę UAB Minijos Nafta należącą do AB LOTOS Geonafta, jest także pierwszym koncernem, który planuje wykonanie w 2012 r. odwiertu w celu potwierdzenia występowania gazu łupkowego na terytorium Litwy.

Dzięki zakończeniu inwestycji zrealizowanych w ramach Programu 10+ przerób ropy naftowej w 2011 r. wyniósł 9,2 mln ton i był to najwyższy poziom w historii funkcjonowania gdańskiej rafinerii.

Pod marką LOTOS funkcjonuje ogólnopolska sieć około 370 stacji paliw, czwarta co do wielkości sieć w Polsce. Za jej pośrednictwem koncern oferuje produkty i usługi segmentu premium, w którym działają także stacje autostradowe oraz od 2011 r. w segmencie ekonomicznym reprezentowanym przez nową na rynku sieć LOTOS Optima. Do 2015 r. zakładane jest uzyskanie udziału w rynku detalicznym w wysokości 10% oraz utrzymanie udziału w krajowym rynku paliw na poziomie 30%. Na koniec 2011 r. udział Grupy Kapitałowej LOTOS w sprzedaży detalicznej paliw w Polsce wyniósł 7,6%, zaś w krajowym rynku paliw 33,5%.

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej LOTOS w końcu 2011 r. wynosiło 5.168 osób. Przychody ze sprzedaży wyniosły 29.258,5 mln zł, co stanowi wzrost o blisko 49% w porównaniu z 2010 r. Zysk operacyjny w 2011 r. wyniósł 1.016,5 mln zł, a zysk netto 654,2 mln zł.

W rankingu największych firm w Polsce w 2010 r. **Lista 500** tygodnika „Polityka” Grupa LOTOS została sklasyfikowana na:

5. miejscu największych polskich firm z sektora przemysłu, usług i paliw,

4. miejscu wśród 50 największych spółek giełdowych,

9. miejscu wśród 50 największych eksporterów,

10. miejscu wśród 50 najbardziej zyskowych firm.

Grupa LOTOS uplasowała się na **11. miejscu** w rankingu 500 największych firm Europy Środkowo-Wschodniej **EUROPA 500** dziennika „Rzeczpospolita” i firmy doradczej Deloitte. Analitycy wyłonili liderów spośród 943 spółek z 19 krajów.

Zobacz także:

Podstawowe dane 2011

Słownik terminów branżowych

Misja, wizja, wartości

Akcjonariat

W 2011 roku udział Skarbu Państwa w akcjonariacie Grupy LOTOS wynosił 53,19%, zaś udział ING OFE spadł poniżej 5%.

Kapitał akcyjny Grupy LOTOS składa się z 129.873.362 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł, mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym. Każda akcja jest równoważna pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy i posiada prawo do dywidendy.

Struktura kapitału akcyjnego Grupy LOTOS Stan na 31.12.2011 r.

Akcjonariusz	Liczba akcji	Liczba głosów	Wartość nominalna akcji (zł)	Udział w kapitale podstawowym (%)
Skarb Państwa	69.076.392	69.076.392	69.076.392	53,19
Pozostali akcjonariusze	60.796.970	60.796.970	60.796.970	46,81
Razem	129.873.362	129.873.362	129.873.362	100,00

W 2011 r. udział Skarbu Państwa w akcjonariacie Grupy LOTOS wynosił 53,19%. Po obniżeniu w lutym 2011 r. udziału ING Otwartego Funduszu Emerytalnego poniżej progu 5%, w wolnym obrocie na GPW w Warszawie funkcjonowało 46,81% akcji Grupy LOTOS.

Zmniejszenie udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS przez ING Otwarty Fundusz Emerytalny

7 lutego 2011 r. Grupa LOTOS poinformowała, że ING Otwarty Fundusz Emerytalny, w wyniku transakcji zbycia akcji Spółki rozliczonych 2 lutego 2011 r., ograniczył swój udział w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Grupy LOTOS poniżej 5%. Przed zbyciem akcji ING Otwarty Fundusz Emerytalny posiadał 6.640.532 akcje Grupy LOTOS, stanowiące 5,11% kapitału zakładowego Spółki. Na rachunku papierów wartościowych Funduszu ING 7 lutego 2011 r. znajdowało się 5.957.442 akcje Grupy LOTOS, co stanowiło 4,59% jej kapitału zakładowego.

Stan posiadania akcji Grupy LOTOS przez osoby zarządzające i nadzorujące Spółkę

Wiceprezes Zarządu Marek Sokołowski 31 grudnia 2011 r., podobnie jak rok wcześniej, był właścicielem 8.636 akcji Grupy LOTOS. Pozostali członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej nie posiadają akcji Spółki.

Zmiana w stanie posiadania akcji Grupy LOTOS przez osobę pełniącą funkcję prokurenta w Spółce

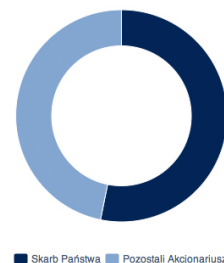
1 lutego 2011 r. Spółka otrzymała informację o transakcjach na jej akcjach dokonanych w 2010 r. przez osobę pełniącą funkcję prokurenta w Grupie LOTOS. Osoba ta 16 września 2010 r. nabyła 200 akcji Spółki za cenę 31,20 zł, a następnie zbyła je 7 grudnia 2010 r. za cenę 33,17 zł. Obie transakcje zostały zawarte na rynku regulowanym podczas sesji zwykłej. Łączna wartość transakcji nie przekroczyła 5.000 euro. Wspomniana osoba według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. nie pełniła funkcji prokurenta w Spółce.

Przyjęcie akcji serii C Grupy LOTOS do depozytu papierów wartościowych przez KDPW, a następnie dopuszczenie i wprowadzenie ich do obrotu giełdowego

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych (KDPW) uchwałą nr 895/10 z 29 grudnia 2010 r. postanowił przyjąć do depozytu papierów wartościowych 16.173.362 akcji zwykłe na okaziciela serii C Spółki o wartości nominalnej 1 zł każda oraz oznaczyć je kodem PLLOTOS00025.

10 stycznia 2011 r. nastąpiła rejestracja w KDPW wyżej wymienionych akcji Grupy LOTOS, a Zarząd GPW wprowadził je w

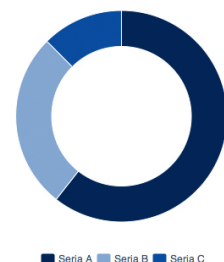
Struktura akcjonariatu Grupy LOTOS. Stan 31.12.2011 (%)

Struktura akcjonariatu Grupy LOTOS. Stan na 31.12.2010 r. (%)

Struktura akcji Grupy LOTOS według serii (liczba akcji). Stan na 31.12.2011 r.

trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym. Łączna liczba papierów wartościowych Grupy LOTOS, po rejestracji pod kodem ISIN PLLOTOS00025, wyniosła 129.804.251.

Zobacz także:

Giełda **Ład korporacyjny**

Struktura organizacji

Przyjęte rozwiązania podnoszą sprawność zarządzania oraz zapewniają synergę kosztową i przychodową w grupie kapitałowej.

W skład Grupy Kapitałowej LOTOS, według stanu na 31 grudnia 2011 r., wchodziła Grupa LOTOS, jako podmiot dominujący oraz 33 spółki o profilu produkcyjnym i usługowym, w tym:

- 16 spółek bezpośrednio zależnych od Grupy LOTOS,
- 17 spółek pośrednio zależnych od Grupy LOTOS (w tym nad 1 spółką, tj. KRAK-GAZ Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej koncern nie posiada kontroli)

oraz 2 spółki powiązane.

10 stycznia 2012 r. Grupa LOTOS sprzedała 100% udziałów LOTOS Parafiny Sp. z o.o. na rzecz podmiotu spoza grupy kapitałowej. W wyniku powyższej transakcji nastąpiła zmiana struktury Grupy Kapitałowej LOTOS. Obecnie liczba spółek bezpośrednio zależnych od Grupy LOTOS to 15 podmiotów.

Jednostki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji /wyceny udziałów	Procentowy udział Grupy LOTOS w kapitale podstawowym	
				31.12.2011 r.	31.12.2010 r.
Podmiot dominujący					
Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (głównie paliw) oraz ich sprzedaż hurtowa. ⁽⁴⁾	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Spółki bezpośrednio zależne					
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS.	pełna	100	100
LOTOS Gaz S.A. w likwidacji ⁽¹⁾	Kraków ⁽²⁾	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej.	Pełna	100	100
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz sprzedaż olejów bazowych.	Pełna	100	100
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów.	Pełna	100	100
LOTOS Ekoenergia S.A.	Gdańsk	Spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej.	Pełna	100	100
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy.	Pełna	100	100
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i	Pełna	100	100

		automatyki, usługi remontowe.			
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych.	Pełna	100	100
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa.	Pełna	100	100
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób.	Pełna	100	100
LOTOS Parafiny Sp. z o.o. ⁽³⁾	Jasło	Produkcja i sprzedaż mas parafinowych.	Pełna	100	100
LOTOS Tank Sp. z o.o.	Gdańsk	Handel paliwem lotniczym do 16 października 2011 r., obecnie usługi logistyczne. ⁽⁴⁾	Pełna	100	100
LOTOS Czechowice S.A. (spółka posiada sw oją grupę kapitałową)	Czechowice-Dziedzice	Magazynowanie i dystrybucja paliw.	Pełna	100 ⁽⁵⁾	97,55
LOTOS Jasło S.A. ⁽⁶⁾	Jasło	Magazynowanie i dystrybucja paliw; wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi od 24 marca 2011 r.	Pełna	100 ⁽⁷⁾	98,12
LOTOS Petrobaltic S.A. (spółka posiada sw oją grupę kapitałową)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.	Pełna	99,95 ⁽⁸⁾	99,32
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	Jasło	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej.	Pełna	100	100
Spółki pośrednio zależne					
RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, ciepła i gazu.	Pełna	100 ⁽⁹⁾	97,55
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Produkcja estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME).	Pełna	100 ⁽⁹⁾	97,55
„PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A.	Jasło	Działalność usługowa.		- ⁽⁶⁾	93,70
Aphrodite Offshore Services N.V.	Curaçao/ Antyle Holenderskie	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej od 17 października 2011 r. ⁽⁹⁾	Pełna	99,95 ⁽⁸⁾	99,32
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Stavanger/ Norwegia	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej.	Pełna	99,95 ⁽⁸⁾	99,32
Energobaltic Sp. z o.o.	Władysławowo	Produkcja energii elektrycznej, energii cieplnej, LPG oraz kondensatu gazowego.	Pełna	99,95 ⁽⁸⁾	99,32
AB LOTOS Baltija ⁽¹⁰⁾	Wilno/Litwa	Doradztwo handlowe i prawne.	Pełna	- ⁽¹⁰⁾	99,32
AB LOTOS Geonafra (spółka posiada sw oją grupę kapitałową) ⁽¹⁰⁾	Gargždai/Litwa	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej; świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż	Pełna	99,95 ^(8,10)	40,31

ropy naftowej.					
UAB Genciu Nafta	Gargždai/Litwa	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej na terenie Republiki Litewskiej.	Pełna	99,95 ⁽⁸⁾	40,31
Miliana Shipholding Company Ltd. (wcześniej Miliana Shipping Company Ltd.) (spółka posiada swoją grupę kapitałową) ^(11,12)	Nikozja/Cypr	Magazynowanie i transport ropy naftowej oraz zarządzanie posiadanymi aktywami finansowymi.	Pełna	99,95 ⁽⁸⁾	99,32
Miliana Shipmanagement Ltd. ⁽¹¹⁾	Nikozja/Cypr	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego.	Pełna	99,95	-
Miliana Shipping Group Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową) ⁽¹¹⁾	Nikozja/Cypr	Zarządzanie posiadanymi aktywami.	Pełna	99,95	-
Kambr Navigation Company Ltd. ⁽¹¹⁾	Nikozja/Cypr	Czarter statku.	Pełna	99,95	-
Petro Aphrodite Company Ltd. ⁽¹¹⁾	Nikozja/Cypr	Czarter statku.	Pełna	99,95	-
Petro Icarus Company Ltd. ⁽¹¹⁾	Nikozja/Cypr	Czarter statku.	Pełna	99,95	-
Granit Navigation Company Ltd. ⁽¹¹⁾	Nikozja/Cypr	Czarter statku.	Pełna	99,95	-
St. Barbara Navigation Company Ltd. ⁽¹¹⁾	Nikozja/Cypr	Czarter statku.	Pełna	99,95	-
Bazalt Navigation Company Ltd. ⁽¹¹⁾	Nikozja/Cypr	Czarter statku.	Pełna	99,95	-
Pozostałe spółki					
UAB Minjos Nafta	Gargždai/Litwa	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej.	Metoda proporcjonalna	49,98 ⁽⁸⁾	20,15
UAB Manifoldas	Gargždai/Litwa	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej.	Metoda proporcjonalna	49,98 ⁽⁸⁾	20,15

⁽¹⁾ 10 stycznia 2011 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki LOTOS Gaz S.A. podjęło uchwałę w sprawie rozwiązania spółki poprzez likwidację. 14 lutego 2011 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował otwarcie likwidacji spółki.

⁽²⁾ 7 czerwca 2011 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy LOTOS Gaz S.A. w likwidacji podjęło uchwałę w sprawie zmiany siedziby spółki z Mławy na Kraków. 8 lipca 2011 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował zmianę siedziby spółki z Mławy na Kraków.

⁽³⁾ 10 stycznia 2012 r. Grupa LOTOS sprzedała 100% udziałów w LOTOS Parafiny Sp. z o.o. na rzecz Krokus Chem Sp. z o.o. (inwestor zewnętrzny), w której swoje udziały posiada Fundusz Nova Polonia Natexis LP II oraz kadra menedżerska LOTOS Parafiny Sp. z o.o.

⁽⁴⁾ Do 16 października 2011 r. LOTOS Tank Sp. z o.o. operowała na rynku paliw lotniczych, zajmując się zarówno działalnością handlową, jak i logistyczną. W 2011 r. przeprowadzono reorganizację spółki, która polegała na pozostawieniu w LOTOS Tank Sp. z o.o. działalności związanej z wykonywaniem usług logistycznych, natomiast zasadniczą działalność handlową została realokowana do Grupy LOTOS.

⁽⁵⁾ 1 grudnia 2010 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy LOTOS Czechowice S.A. podjęło uchwałę o przymusowym wykupie akcji pozostałych w rękach akcjonariuszy mniejszościowych. Proces przymusowego wykupu akcji zakończył się 7 kwietnia 2011 r. w pisem do księgi akcyjnej nabytych akcji i unieważnieniem akcji, których akcjonariusze mniejszościowi nie złożyli w spółce. W wyniku powyższego od 7 kwietnia 2011 r. Grupa LOTOS posiada 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Czechowice S.A.

⁽⁶⁾ 11 lutego 2011 r. spółka LOTOS Jasło S.A. podpisała umowę sprzedaży pakietu 95,5% akcji spółki bezpośrednio zależnej od "PLASTEKOL Organizacja Odzysku" S.A. i przestała istnieć grupa kapitałowa.

⁽⁷⁾ 30 listopada 2010 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy LOTOS Jasło S.A. podjęło uchwałę o przymusowym wykupie akcji pozostałych w rękach akcjonariuszy mniejszościowych. Proces przymusowego wykupu akcji zakończył się 8 kwietnia 2011 r. w pisem do księgi akcyjnej nabytych akcji i unieważnieniem akcji, których akcjonariusze mniejszościowi nie złożyli w spółce. W wyniku powyższego od 8 kwietnia 2011 r. Grupa LOTOS posiada 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Jasło S.A.

⁽⁸⁾ W 2011 r. Grupa LOTOS prowadziła proces wykupu akcji pracowniczych od akcjonariuszy mniejszościowych spółki LOTOS Petrobaltic S.A. na zasadzie dobrowolnej sprzedaży. W wyniku powyższego udział Grupy LOTOS w kapitale zakładowym wzrósł z 99,32% do 99,94%. 29 listopada 2011 r. Sąd Rejonowy dla Gdańsk-Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego spółki, w wyniku którego udział Grupy LOTOS w kapitale zakładowym spółki wzrósł z 99,94% do 99,95%.

⁽⁹⁾ 26 września 2011 r. Zgromadzenie Wspólników Aphrodite Offshore Services N.V. podjęło uchwałę w sprawie sprzedaży statku Aphrodite I. 17 października 2011 r. w rejestrze Saint Vincent i Grenadyny została zarejestrowana zmiana właściciela w w. statku na Petro Aphrodite Company Ltd. i tym samym spółka przestała prowadzić działalność operacyjną.

⁽¹⁰⁾ W 2011 r. trwał proces restrukturyzacji kapitałowej w grupie kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A.

- 23 maja 2011 r. w Rejestrze Osób Prawnych Republiki Litewskiej została zarejestrowana zmiana formy prawnej spółki z UAB LOTOS Baltija na AB LOTOS Baltija.
- 3 lutego 2011 r. została sfinalizowana transakcja przejęcia pełnej kontroli nad AB Geonafta (była to realizacja postanowień umowy w warunkach kupna 59,41% akcji AB Geonafta zawartej 14 grudnia 2010 r.).
- 23 marca 2011 r. LOTOS Petrobaltic S.A. zbyła na rzecz Grupy LOTOS 1 udział w AB Geonafta.
- 10 maja 2011 r. w Rejestrze Osób Prawnych Republiki Litewskiej została zarejestrowana zmiana formy prawnej UAB LOTOS Meditus na AB LOTOS Meditus.
- 30 listopada 2011 r. w Rejestrze Osób Prawnych Republiki Litewskiej zostało zarejestrowane połączenie spółek AB Geonafta, AB Meditus, AB LOTOS Baltija oraz zmiana nazwy spółki na AB LOTOS Geonafta. W związku z ww. połączeniem zmieniła się struktura w właścicielska spółki AB Geonafta:
 - przed połączeniem:
 - AB Meditus (spółka zależna w 100% od AB LOTOS Baltija – zależna w 100% od LOTOS Petrobaltic S.A.) – 59,41% udziału w kapitale zakładowym,
 - LOTOS Petrobaltic S.A. – 40,59% udziału w kapitale zakładowym,
 - Grupa LOTOS S.A. – 0,00062% udziału w kapitale zakładowym.
 - po połączeniu:
 - LOTOS Petrobaltic S.A. – 43,19808% w kapitale zakładowym (99,99862% głosów na Zgromadzeniu Akcjonariuszy),
 - Grupa LOTOS S.A. – 0,0005934% w kapitale zakładowym (0,00137% głosów na Zgromadzeniu Akcjonariuszy),
 - akcje własne – 56,80132% udziału w kapitale zakładowym (akcje własne bez prawa głosu na Zgromadzeniu Akcjonariuszy).

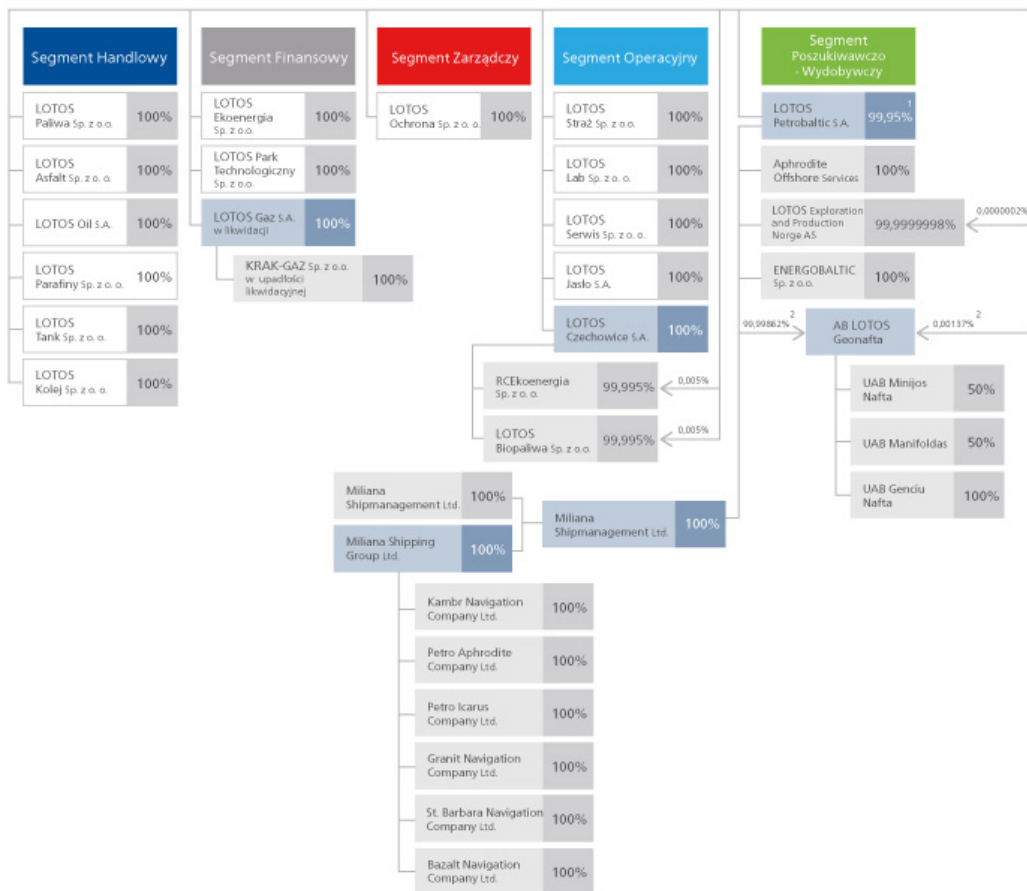
⁽¹¹⁾ W 2011 r. w grupie kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A. trwał proces restrukturyzacji działalności transportu morskiego.

- 22 lipca 2011 r. Miliana Shipping Company Ltd. zawiązała dwie nowe spółki:
 - Miliana Shipmanagement Ltd.,
 - Miliana Shipping Group Ltd.
- W obu podmiotach 100% w właścicielem jest Miliana Shipping Company Ltd. Spółki są zarejestrowane na terenie Republiki Cypru.
 - 13 września 2011 r. Miliana Shipping Company Ltd. uzyskała potwierdzenie własności 6 spółek z siedzibami na Cyprze: Bazalt Navigation Company Ltd., Granit Navigation Company Ltd., Kambr Navigation Company Ltd., St. Barbara Navigation Company Ltd., Petro Icarus Company Ltd., Petro Aphrodite Company Ltd. Wymienione spółki zostały nabyte przez Miliana Shipping Company Ltd. w celu świadczenia usług czarteru statków.
 - 12 i 13 grudnia 2011 roku zostały wystawione cypryjskie certyfikaty potwierdzające transfer udziałów sześciu spółek z Miliana Shipping Company Ltd. do Miliana Shipping Group Ltd. i tym samym zostało zakończone formowanie docelowej struktury kapitałowej dla działalności transportu morskiego w grupie kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A.

⁽¹²⁾ 23 stycznia 2012 r. nastąpiła rejestracja zmiany nazwy spółki Miliana Shipping Company Ltd. na Miliana Shipholding Company Ltd.

Schemat obrazujący Grupę Kapitałową LOTOS
Stan na 31.12.2011 r.

GRUPA LOTOS S.A.

¹ Skarb Państwa – 0,01%, akcje pracownicze – 0,04%

² udział głosów na Zgromadzeniu Akcjonariuszy (liczba akcji posiadanych przez poszczególnych akcjonariuszy w AB LOTOS Geonafta: 43,19808% - LOTOS Petrobaltic S.A.; 0,0005934% - Grupa LOTOS S.A.; 56,80132% - akcje własne)

Ponadto Grupa LOTOS S.A. posiada 8,97% udziałów w kapitale zakładowym P.P.P.P. „NAFTOPORT” Sp. z o.o. (spółce należącej do grupy kapitałowej PERN „Przyjaźń” S.A. z Płocka).

Grupa LOTOS, jako podmiot dominujący, pełni wśród spółek Grupy Kapitałowej LOTOS rolę integratora kluczowych funkcji zarządczych i wspierających. Realizacji zadań z tym związanych służy wdrożony w przedsiębiorstwie model zarządzania segmentowego. Segment jest to wydzielony obszar działalności biznesowej zarządzany w grupie kapitałowej przez wyznaczonego członka Zarządu Grupy LOTOS. Przyjęty model wpływa na sprawność zarządzania oraz zapewnienie synergii kosztowej i przychodowej w skali całej organizacji. Zarządzanie segmentowe obejmuje m.in. realizację spójnej strategii, skoordynowane planowanie i kontroling, zintegrowane zarządzanie operacyjne oraz zapewnienie zachowania spójnych standardów korporacyjnych.

W Grupie Kapitałowej LOTOS wyróżnia się następujące segmenty branżowe:

Segment zarządczy: zarządzany przez prezesa Zarządu, dyrektora generalnego, tj. szefa segmentu zarządczego. Segment prowadzi działania w zakresie wzrostu wartości Grupy Kapitałowej LOTOS, poprzez zarządzanie całokształtem jej działalności, w tym opracowywanie i monitorowanie realizacji strategii, wyznaczanie kierunków rozwoju poszczególnych obszarów biznesowych, koordynację funkcji wsparcia procesowego.

Do segmentu zarządczego przypisana jest spółka LOTOS Ochrona.

Segment poszukiwawczo-wydobywczy: zarządzany przez prezesa Zarządu, dyrektora generalnego, tj. szefa segmentu poszukiwawczo-wydobywczego. Do zadań segmentu należy opracowanie strategii rozwoju działalności Grupy Kapitałowej LOTOS w obszarze poszukiwań i wydobycia złóż ropy naftowej i gazu oraz zarządzanie i nadzorowanie działań w zakresie poszukiwań i wydobycia.

Do segmentu poszukiwawczo-wydobywczego przypisana jest spółka LOTOS Petrobaltic wraz z podległymi spółkami powiązanymi.

Segment operacyjny: zarządzany przez wiceprezesa Zarządu, dyrektora ds. produkcji i rozwoju, tj. szefa segmentu operacyjnego. Do zadań segmentu należy koordynacja i nadzór nad całokształtem spraw związanych z przerobem ropy naftowej, produkcją rafinerijną i techniką. W zadaniach segmentu mieści się opracowywanie założeń polityki produkcji rafinerijnej, nadzór nad sprawami związanymi z rozwojem i badaniami w obszarze produkcji, koordynacja przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie rozwoju technicznego i technologicznego oraz kreowanie strategii w zakresie utrzymania i rozbudowy instalacji produkcyjnych.

Do segmentu operacyjnego przypisane są spółki: LOTOS Straż, LOTOS Serwis, LOTOS Lab, LOTOS Jasło i LOTOS Czechowice wraz z podległymi spółkami powiązanymi.

Segment handlowy: zarządzany przez wiceprezesa Zarządu, dyrektora ds. handlu, tj. szefa segmentu handlowego. Do zadań segmentu należy efektywne zarządzanie sprzedażą, zaopatrzeniem w ropę i produkty naftowe oraz dystrybucją. Segment odpowiada także za rozwój działalności tradingowej i optymalizacyjnej.

Do segmentu handlowego przypisane są następujące spółki: LOTOS Paliwa, LOTOS Oil, LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej i LOTOS Tank. Do 10 stycznia 2012 r., czyli przed sprzedażą, do segmentu zaliczana była także spółka LOTOS Parafiny.

Segment finansowy: zarządzany przez wiceprezesa Zarządu, dyrektora ds. ekonomiczno-finansowych, tj. szefa segmentu finansowego. Do zadań segmentu należy zarządzanie całokształtem działalności finansowej i rachunkowej, w tym kreowanie i monitorowanie strategii finansowej, podatkowej i ubezpieczeniowej, zarządzanie procesem budżetowania i kontrolingu, wypracowywanie i wdrażanie strategii zarządzania ryzykiem finansowym oraz zarządzanie całokształtem zagadnień w zakresie posiadanych aktywów oraz procesów restrukturyzacyjnych.

Do segmentu finansowego przypisane są spółki: LOTOS Ekoenergia, LOTOS Park Technologiczny, LOTOS Gaz w likwidacji (wraz ze spółką KRAK-GAZ w upadłości likwidacyjnej). Zostały one przypisane do segmentu w wyniku przeszerogowania, do którego doszło 1 maja 2011 r. w związku ze zmianami organizacyjnymi wewnątrz Grupy LOTOS. Poprzednio wymienione spółki przynależały do segmentu zarządczego.

W 2011 r. nastąpiły istotne zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy LOTOS. Wprowadzenie zmian miało na celu osiągnięcie określonych zamierzeń w skali całej grupy kapitałowej. Należy do nich zaliczyć:

- zapewnienie realizacji obowiązującej do 2015 r. strategii biznesowej,
- usprawnienie działalności korporacyjnej oraz wzrost efektywności funkcjonowania organizacji,
- budowę oczekiwanego wizerunku i usprawnienie komunikacji,
- usprawnienie modelu zarządczego i raportowania segmentowego,
- wzrost rangi, decyzyjności, odpowiedzialności i efektywności segmentów,
- optymalizację przebiegu procesów, w tym ich łączenie.

Schemat obrazujący segmenty działalności

Stan na 31.12.2011 r.

GRUPA LOTOS S.A.

Segment Handlowy	Segment Operacyjny	Segment Poszukiwawczo - Wydobywczy	Segment Zarządczy	Segment Finansowy
LOTOS Paliwa Sp. z o.o. LOTOS Asfalt Sp. z o.o. LOTOS Oil S.A. LOTOS Parafiny Sp. z o.o. LOTOS Tank Sp. z o.o. LOTOS Kolej Sp. z o.o.	LOTOS Straż Sp. z o.o. LOTOS Lab Sp. z o.o. LOTOS Serwis Sp. z o.o. LOTOS Jasło S.A. LOTOS Czechowice S.A. <i>wraz z podległymi spółkami powiązanymi</i>	LOTOS Petrobaltic S.A. <i>wraz z podległymi spółkami powiązanymi</i>	LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	LOTOS Ekoenergia Sp. z o.o. LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. LOTOS Gaz S.A. <i>w likwidacji wraz z podległą spółką powiązaną</i>

Zobacz także:

Systemy zarządzania

LOTOS Raport Roczny 2011 / Organizacja i jej Raport / Zintegrowane raportowanie

Zintegrowane raportowanie

Raport integruje wyniki finansowe i pozafinansowe. Spełnia wymagania standardu Global Reporting Initiative, Poziom Aplikacji A+.

Raport Roczny 2011 Grupy Kapitałowej LOTOS jest zintegrowanym raportem odnoszącym się do działalności organizacji w roku obrotowym 2011, który pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Tam, gdzie było to istotne, informacje odnoszą się również do wydarzeń ważnych dla przedsiębiorstwa, które miały miejsce w czasie bezpośrednio poprzedzającym publikację raportu, tj. w pierwszym kwartale 2012 r. Poprzedni zintegrowany raport roczny ukazał się w kwietniu 2011 r.

W latach 2007-2009 Grupa LOTOS publikowała osobno raporty prezentujące finansowe i pozafinansowe aspekty działalności. W 2010 r. Zarząd Spółki podjął decyzję o integracji sprawozdań prezentujących interesariuszom podejście do zarządzania oraz wyniki organizacji osiągnięte we wszystkich aspektach działalności, tj. ekonomicznym, społecznym i środowiskowym. Główną przesłanką zmiany modelu raportowania była chęć zapewnienia kluczowym interesariuszom pełnego obrazu dokonań przedsiębiorstwa w odniesieniu zarówno do wyników osiąganych z podstawowej działalności, jak i w sferze działań prospołecznych oraz nakierowanych na ograniczanie wpływu wywieranego na środowisko. Decyzja zbiegała się w czasie z zaliczeniem Grupy LOTOS do składu RESPECT Index na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie - pierwszego indeksu firm społecznie odpowiedzialnych w Europie Środkowo-Wschodniej. Obecne wydawnictwo jest trzecim z kolei zintegrowanym raportem Spółki.

Intencją Zarządu Grupy LOTOS jest umożliwienie interesariuszom organizacji dokonywanie kompleksowej, mierzalnej, zobjektywizowanej oceny całokształtu jej zaangażowania w kwestie zrównoważonego rozwoju poprzez zintegrowaną i przyjazną odbiorcom prezentację sprawozdań finansowych i pozafinansowych z działalności w roku obrotowym. Spółka postępuje zgodnie z dobrymi praktykami komunikacji spółek publicznych:

- w obszarze sprawozdawczości finansowej stosuje Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzone przez Unię Europejską, opublikowane i obowiązujące na dzień 31 grudnia 2011 r.,
- w obszarze sprawozdawczości pozafinansowej stosuje Ramowe Zasady Raportowania i Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju Global Reporting Initiative (wersja G3 GRI) oraz Zasady United Nations Global Compact. Grupa LOTOS deklaruje, w ramach trójstopniowego systemu Poziomów Aplikacji GRI, osiągnięcie Poziomu A+*.

* Poszczególne Poziomy Aplikacji zostały oznaczone literami od C (poziom najniższy), przez C+ (gdzie „+” oznacza zew. nętrzną weryfikację raportu przez niezależny organ poświadczający) B, B+, A do A+. Kryteria raportowania przyporządkowane do każdego Poziomu stanowią miarę stopnia aplikacji Wytycznych oraz uwzględnienia Ramowych Zasad Raportowania GRI.

Wykorzystywanie standardu raportowania GRI, a także zintegrowane raportowanie, stanowią międzynarodowy trend w systemie zarządzania aspektami zrównoważonego rozwoju oraz społecznej odpowiedzialności coraz liczniejszej grupy przedsiębiorstw na świecie. Opracowane przez GRI wytyczne sporządzania raportów społecznych stosowane są od ponad 10 lat. W zakresie zintegrowanego raportowania nie obowiązują obecnie uznane na forum międzynarodowym, jednolite standardy sporządzania sprawozdań.

W połowie 2010 r. organizacja Global Reporting Initiative oraz Prince Charles' Accounting for Sustainability Project powołały Międzynarodowy Komitet ds. Zintegrowanego Raportowania (The International Integrated Reporting Committee, IIRC), którego zadaniem jest określenie aprobowanych przez społeczność międzynarodową ram zintegrowanego raportowania. W skład IIRC wchodzi przedstawiciele sektora sprawozdawczości, ubezpieczycieli, regulatorów, korporacji, inwestorów, organizacji non-profit oraz uczelni. Do chwili sporządzania niniejszego raportu IIRC opublikowała dokument dotyczący przyszłości zintegrowanego raportowania „W kierunku zintegrowanego raportowania - komunikowanie wartości w XXI wieku” (Discussion Paper „Towards Integrated Reporting – Communicating Value in the 21st Century”), który był do końca 2011 r. przedmiotem publicznych konsultacji. W przekonaniu IIRC łączenie przez przedsiębiorstwa analizy finansowej z analizą kontekstu społecznego, środowiskowego i ekonomicznego, w którym ono działa, powinno dostarczać wartościowej dla interesariuszy oceny długoterminowej rentowności firmy.

Grupa LOTOS, kierując się podobnymi przesłankami, dąży do doskonalenia swojego modelu raportowania. Wobec powyżej opisanych okoliczności, skutkujących obecnie brakiem standardów obowiązujących w procesie przygotowywania zintegrowanych raportów, Spółka wykorzystwała w pracach nad Raportem Roczny 2011 najlepsze dostępne praktyki w zakresie sprawozdawczości finansowej i pozafinansowej. Koncern kierował się także naczelnymi zasadami: dokładności, istotności, kompletności, porównywalności, wyważenia i wiarygodności.

Wszelkie dane przedstawione w niniejszym Raporcie zgromadzone zostały w sposób rzetelny i odpowiedzialny, poświadczony za zgodność ze stanem faktycznym.

Zawarte w niniejszym raporcie Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS zostało poddane badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta - firmę Ernst & Young Audit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Badanie to zostało przeprowadzone stosownie do postanowień: rozdziału 7 Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.) oraz krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce i zakończone wydaniem opinii bez zastrzeżeń. W celu zapewnienia należytego poziomu przejrzystości oraz wiarygodności, Zarząd Grupy LOTOS podjął w 2011 r. decyzję o dokonaniu zewnętrznej weryfikacji przez niezależny organ poświadczający także danych pozafinansowych, publikowanych w Raporcie Rocznym 2011. Zadanie to powierzono firmie Deloitte Advisory Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. W prace nad Raportem zaangażowany był także doradca merytoryczny w dziedzinie CSR - Martis CONSULTING.

Badanie, wykonane przez Deloitte, zostało przeprowadzone zgodnie z międzynarodowymi standardami obowiązującymi w tym zakresie, przy wykorzystaniu **International Standard on Assurance Engagements 3000** (ISAE 3000). ISAE 3000 to Międzynarodowy Standard Realizacji Usług Poświadczających („usługi poświadczające inne niż rewizja finansowa lub przegląd historycznych informacji finansowych”) ustanowiony przez Międzynarodową Federację Księgowych (International Federation of Accountants, IFAC). Standard ten, oparty na Kodeksie Etyki (Code of Conduct – część A i B) i Międzynarodowych Standardach Kontroli Jakości (International Standard on Quality Control, ISQC-1) IFAC, wykorzystywany jest do weryfikacji raportów społecznych. Określa on podstawowe zasady i kluczowe procedury dla usług poświadczających, w tym dla usług poświadczających w ograniczonym zakresie.

Decyzją Zarządu Grupy LOTOS organizacja przyjęła roczny cykl sprawozdawania postępów we wdrażaniu Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS. Raport Roczny 2011 jest pierwszym poddanym niezależnej weryfikacji w obszarze danych z zakresu CSR. Jednak poza opisaną powyżej procedurą, Spółka zarówno w obecnym raporcie, jak i w poprzednich dokłada starań w celu zapewnienia odpowiedniej jakości gromadzenia danych sprawozdawczych. Służą temu stosowane w organizacji systemy zarządzania.

W Grupie LOTOS jest wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Wdrożone są też wymagania Publikacji Standaryzacyjnej Zapewniania Jakości AQAP 2110 oraz wymagania Wewnętrznego Systemu Kontroli obrotu materiałami o znaczeniu strategicznym zgodnie z normą PN-N-19001. W 2010 r. Spółka przeszła pomyślnie audit odnowienia certyfikatu Zintegrowanego Systemu Zarządzania, tj. audit, którego celem jest ocena zgodności systemu zarządzania z wymaganiami norm ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Audit odnowienia wykonywany jest co trzy lata. Zarówno audit odnowienia, jak i audyty nadzoru (przeprowadzane corocznie) dokonywane są przez zewnętrzną, niezależną jednostkę certyfikującą. Dodatkowo w Grupie Kapitałowej LOTOS prowadzone są audyty wewnętrzne, mające na celu ocenę stopnia wdrożenia wymagań Zintegrowanego Systemu Zarządzania, a także skuteczności realizowanych procesów. Więcej informacji o auditach Zintegrowanego Systemu Zarządzania znajduje się w podrozdziale „Systemy zarządzania” niniejszego Raportu Rocznego. [Link → \(http://raportroczny.lotos.pl/lad-korporacyjny/systemy-zarzadzania\)](http://raportroczny.lotos.pl/lad-korporacyjny/systemy-zarzadzania)

Grupa LOTOS publikuje niniejszy Raport wyłącznie w formie elektronicznej. Jest to podyktowane względami środowiskowymi, ale także chęcią zapewnienia czytelnikom jak największej liczby udogodnień, sprawiających, że publikacje mogą stać się dla części odbiorców przyjaznym narzędziem dokonywanych samodzielnie analiz.

Marcin Zachowicz
Szef Biura Informacji Grupy LOTOS

Grupa LOTOS publikuje niniejszy Raport wyłącznie w formie elektronicznej. Jest to podyktowane względami środowiskowymi, ale także chęcią zapewnienia czytelnikom jak największej liczby udogodnień, sprawiających, że publikacje mogą stać się dla części odbiorców przyjaznym narzędziem dokonywanych samodzielnie analiz.

Zastosowane w wersji elektronicznej rozwiązania funkcjonalne są stale doskonalone, m.in. w wyniku przeprowadzonych w 2011 r. konsultacji z wewnętrzną grupą interesariuszy oraz oceny danych dotyczących statystyk odwiedzin stron z Raportem w serwisie internetowym Spółki. Odbiorcy Raportu mają możliwość m.in. dowolnej prezentacji wybranych danych liczbowych w zestawieniach według poszczególnych okresów, wskaźników GRI, segmentów działalności itd. Informacje zawarte w publikacji są zintegrowane z treściami zawartymi w serwisie internetowym Spółki, w tym z raportami z poprzednich lat. Zapewniono możliwość zgłaszania informacji zwrotnych. Zastosowano również udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, starszych, niedowidzących, w tym czytnik stron internetowych, kontrast i możliwość powiększenia tekstu. Przyjazność dla środowiska naturalnego gwarantuje możliwość wyboru oszczędnej formy wydruku.

Marcin Zachowicz
– Szef Biura Informacji Grupy LOTOS

Wydane dotychczas raporty dostępne są w serwisie internetowym Spółki [Link→](http://www.lotos.pl/korporacyjny/grupa_lotos/raporty_roczne_grupy_lotos)
(http://www.lotos.pl/korporacyjny/grupa_lotos/raporty_roczne_grupy_lotos). Szczegółowe dane kontaktowe zamieszczone
są w rozdziale „Użyteczne informacje (<http://raportroczny.lotos.pl/uzyteczne-informacje/>)” .

Zobacz także:

Systemy zarządzania

Zakres i zasięg

W procesie definiowania zawartości rozdziałów Raportu Roczego, prezentujących pozafinansowe wyniki działalności, kierowano się Wytycznymi do raportowania GRI. Dobór treści zaprezentowanych w Raporcie miał miejsce w oparciu o zasadę istotności. Przez istotność Grupa Kapitałowa LOTOS rozumie znaczenie i wagę danego czynnika nie tylko dla funkcjonowania przedsiębiorstwa zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, ale i dla zewnętrznych interesariuszy oczekujących lub poszukujących wiarygodnych, porównywalnych, rzetelnych danych i informacji, mających wpływ na dokonywane przez nich wybory, czy podejmowane decyzje.

W niniejszym Raporcie, w zakresie prezentującym dokonania pozafinansowe, wykorzystano wszystkie podstawowe wskaźniki wyników dotyczących poszczególnych aspektów działalności: ekonomicznych, środowiskowych i społecznych oraz większość przewidzianych Wytycznymi GRI wskaźników dodatkowych. Z uwagi na brak ustanowienia w okresie sporządzania Raportu odpowiedniego Suplementu Sektorowego („GRI Oil & Gas Sector Supplement”), nie zostały wykorzystane wskaźniki opracowane specjalnie dla branży, w jakiej działa koncern, poza tymi jakie przewidziano w zestawie podstawowym. Do kalkulacji prezentowanych w Raporcie danych finansowych przyjęto metody tożsame z zastosowanymi w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej LOTOS za 2011 r., tj. zgodnie z MSSF obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2011 r.

W przeważającej liczbie obszarów problemowych przedstawione w Raporcie informacje i dane pozafinansowe odnoszą się do podmiotu dominującego, czyli Grupy LOTOS. Dłożono jednak wszelkiej staranności w celu uwzględnienia tam, gdzie było to obecnie możliwe, również skonsolidowanych danych Grupy Kapitałowej LOTOS. W obszarach kluczowych dla odpowiedzialności produktowej i środowiskowej zaprezentowano dane odnoszące się także do spółek handlowych grupy kapitałowej, zaś dla odpowiedzialności środowiskowej dane dla LOTOS Petrobaltic. W każdym przypadku zastosowano w Raporcie wyraźne rozróżnienie poprzez dodanie informacji wskazującej konkretny podmiot grupy kapitałowej.

W minionym okresie sprawozdawczym nie zaszły zmiany czy inne istotne okoliczności w odniesieniu do podmiotów grupy kapitałowej, które miałyby wpływ na całościową ocenę organizacji w poszczególnych aspektach lub w porównaniu z innymi krajowymi podmiotami z branży. Po zakończeniu roku obrotowego, w styczniu 2012 r. Grupa LOTOS dokonała sprzedaży 100% akcji jednej ze spółek segmentu handlowego – LOTOS Parafiny. Jednak z uwagi na fakt, iż spółka należała do Grupy Kapitałowej LOTOS w okresie objętym niniejszym Raportem, wyniki osiągnięte przez nią w 2011 r. także zostały zaprezentowane.

W niniejszym Raporcie wprowadzono nowe brzmienie wskaźnika GRI LA13, które musiało ulec zmianie względem poprzednich publikacji z uwagi na błędne jego tłumaczenie. Zgodnie z rekomendacją niezależnego audytora i chęcią zapewnienia przejrzystości Raportu zastosowano nowy sposób prezentacji danych dotyczących wskaźnika GRI EC1.

Wskaźniki wyników GRI raportowane przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS: LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny i LOTOS Petrobaltic

Aspekty GRI	Raportowane wskaźniki GRI w 2010 r.	Spółki zależne	Raportowane wskaźniki GRI w 2011 r.	Spółki zależne
Produkty i usługi	EN26	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny	EN26	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny, LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
	EN27	LOTOS Asfalt, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny	EN27	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny
Transport	EN29	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny, LOTOS Petrobaltic	EN29	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny, LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
Zdrowie i bezpieczeństwo	PR1	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil,	PR1	LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil,

konsumenta		LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny		LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny
Oznakowanie produktów i usług	PR3	LOTOS Asphalt, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny	PR3, PR5	LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny
	PR5	LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny		
Komunikacja marketingowa	PR6, PR7	LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny	PR6	LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny
			PR7	LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny
Prywatność klienta	PR8	LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny	PR8	LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny
Zgodność z prawem	PR2, PR4	LOTOS Asphalt, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny	PR2, PR4, PR9	LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny
	PR9	LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny		
Bioróżnorodność	EN11, EN12, EN13	LOTOS Asphalt, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny	EN11	LOTOS Asphalt, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
			EN12	LOTOS Asphalt, LOTOS Paliwa, LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
	EN14	LOTOS Asphalt, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny, LOTOS Petrobaltic	EN13	LOTOS Paliwa
			EN14	LOTOS Asphalt, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa LOTOS Petrobaltic (grupa kapitałowa)
Pośredni wpływ ekonomiczny	EC9	LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Parafiny	EC9	LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa
Pozycja rynkowa	EC5, EC6, EC7	LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny	EC5, EC6, EC7	LOTOS Asphalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa, LOTOS Parafiny

W Raporcie Rocznym 2011 uwzględniono łącznie 74 wskaźniki wyników GRI. Grupa LOTOS zdecydowała w tym roku o nieraportowaniu pięciu wskaźników: podstawowych HR6, HR7, EN2 i EN17 oraz dodatkowego HR9 z uwagi na brak istotności kwestii, których dotyczyły, dla działalności organizacji. Wszędzie, gdzie było to możliwe z uwagi na dostępność danych, starano się w 2011 r. - podobnie jak w latach poprzednich - sukcesywnie rozszerzać liczbę wskaźników wyników raportowanych przez spółki zależne. Spółka LOTOS Petrobaltic w 2011 r. uwzględniła w sprawozdaniu także wyniki swoich spółek zależnych: AB LOTOS Geonafra, Energobaltic oraz LOTOS E&P Norge.

Indeks ułatwiający wyszukiwanie konkretnych wskaźników wyników oraz treści opisowych odpowiadających przedstawianym zagadnieniom zawarty jest w Tabeli treści GRI i zasad UN Global Compact w rozdziale „Użyteczne informacje” niniejszego Raportu [Link → \(http://raportroczny.lotost.pl/uzyteczne-informacje/tabela-tresci-gri-i-zasad-global-compact\)](http://raportroczny.lotost.pl/uzyteczne-informacje/tabela-tresci-gri-i-zasad-global-compact).

Audyt i weryfikacja

Grupa LOTOS przedstawia opinie niezależnego biegłego rewidenta Ernst & Young Audit odnoszące się do Sprawozdania finansowego Grupy LOTOS oraz Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej LOTOS za 2011 rok oraz niezależny raport poświadczający Deloitte Advisory dotyczący części pozafinansowej Zintegrowanego Raportu Roczego za 2011 rok.

Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
Tel. +48 22 557 70 00
Faks +48 22 557 70 01
warszawa@pl.ey.com
www.ey.com/pl

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Rady Nadzorczej Spółki Grupa LOTOS S.A.

1. Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku Grupy LOTOS S.A. („Spółki”) z siedzibą w Gdańsku, ul. Elbląska 135, obejmującego sprawozdanie z pozycji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2011 roku, sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z przepływów pieniężnych, sprawozdanie zmian w kapitałach własnych za okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dodatkowe informacje i objaśnienia („załączone sprawozdanie finansowe”).
2. Za rzetelność i jasność załączonego sprawozdania finansowego, jak również za jego sporządzenie zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz za prawidłowość ksiąg rachunkowych odpowiada Zarząd Spółki. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby załączone sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności Spółki spełniały wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. nr 152 z 2009 roku poz. 1223, z późn. zm. – „ustawa o rachunkowości”). Naszym zadaniem było zbadanie załączonego sprawozdania finansowego oraz wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym, czy jest ono we wszystkich istotnych aspektach zgodne z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Spółki oraz czy księgi rachunkowe stanowiące podstawę jego sporządzenia są prowadzone, we wszystkich istotnych aspektach, w sposób prawidłowy.
3. Badanie załączonego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:
 - rozdziału 7 ustawy o rachunkowości,
 - krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce,

w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, czy sprawozdanie to nie zawiera istotnych nieprawidłowości. W szczególności, badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w załączonym sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Zarząd zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd, jak i ogólnej prezentacji załączonego sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o załączonym sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.

4. Naszym zdaniem załączone sprawozdanie finansowe, we wszystkich istotnych aspektach:
- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej Spółki na dzień 31 grudnia 2011 roku;
 - sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez UE oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych;
 - jest zgodne z wpływającymi na formę i treść sprawozdania finansowego przepisami prawa regulującymi przygotowanie sprawozdań finansowych oraz postanowieniami statutu Spółki.
5. Nie zgłaszając zastrzeżeń, zwracamy uwagę, że Spółka wykazała w załączonym sprawozdaniu finansowym udziały w jednostkach zależnych i stowarzyszonych według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Zgodnie z zasadami (polityką) rachunkowości wynikającymi z Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej Grupa Kapitałowa Grupa LOTOS S.A. („Grupa Kapitałowa”), w której Spółka jest jednostką dominującą, sporządziła skonsolidowane sprawozdanie finansowe datowane 17 kwietnia 2012 roku. Skonsolidowany zysk netto z działalności kontynuowanej Grupy Kapitałowej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wynosi 649 322 tysiące złotych, skonsolidowany kapitał własny na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi 7 782 383 tysiące złotych, a skonsolidowane aktywa 20 423 220 tysięcy złotych.
6. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem Zarządu na temat działalności Spółki w okresie od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku oraz zasad sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje pochodzące z załączonego sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają odpowiednie postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. nr 33, poz. 259, z późn. zm. - „rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych”).

w imieniu
Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Kluczowy Biegły Rewident

Marcin Zieliński
biegły rewident
nr 10402

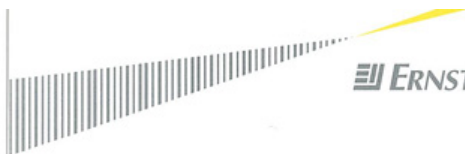
ERNST & YOUNG
AUDIT sp. z o.o.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa

Partner

Jacek Hryniuk

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2012 roku

ERNST & YOUNG

Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
Tel. +48 22 557 70 00
Faks +48 22 557 70 01
warszawa@pl.ey.com
www.ey.com/pl

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Rady Nadzorczej Spółki Grupa LOTOS S.A.

1. Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Grupa LOTOS S.A. („Grupy”), w której jednostką dominującą jest Grupa LOTOS S.A. („Spółka”) z siedzibą w Gdańsku, ul. Elbląska 135, za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z pozycji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2011 roku, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych, skonsolidowane sprawozdanie zmian w kapitałach własnych za okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dodatkowe informacje i objaśnienia („załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).
2. Za rzetelność i jasność załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również za jego sporządzenie zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz za prawidłowość dokumentacji konsolidacyjnej odpowiada Zarząd Spółki. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności Grupy spełniały wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. nr 152 z 2009 roku poz. 1223, z późn. zm. – „ustawa o rachunkowości”). Naszym zadaniem było zbadanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym czy jest ono we wszystkich istotnych aspektach zgodne z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Grupy.
3. Badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:
 - rozdziału 7 ustawy o rachunkowości,
 - krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce,w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, czy sprawozdanie to nie zawiera istotnych nieprawidłowości. W szczególności, badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd Spółki, jak i ogólnej prezentacji załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.
4. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku było przedmiotem naszego badania i z dniem 11 kwietnia 2011 roku wydaliśmy opinię z uzupełniającym objaśnieniem o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dotyczącym wskazanej przez Zarząd Spółki niepewności co do realizacji aktywów ujętych w związku z nakładami poniesionymi na zakup udziałów oraz eksploatację złoża YME.

5. Naszym zdaniem załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe, we wszystkich istotnych aspektach:
- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku;
 - sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez UE;
 - jest zgodne z wpływającymi na formę i treść sprawozdania finansowego przepisami prawa regulującymi przygotowanie sprawozdań finansowych.
6. Jak przedstawiono w notcie 17 dodatkowych informacji i objaśnień do załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, Grupa wykazuje jako środki trwale w budowie nakłady poniesione przez spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS na zakup udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych dotyczących 20% udziałów w złożu YME, a także koszty odwiertów oraz inne nakłady poniesione dotychczas na eksploatację tego złoża. Grupa przeprowadziła opisany w przedmiotowej notce test na utratę wartości tych aktywów w oparciu o analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych dla posiadanych 20% udziałów w zasobach węglowodorów w ramach nabytych koncesji wydobywczych obejmujących projekt zagospodarowania złoża YME, a następnie dokonała w 2011 roku odpisu z tytułu utraty wartości w kwocie 256 milionów złotych (wpływ na wynik finansowy netto po uwzględnieniu podatku odroczonego wyniósł 90 milionów złotych), aktualizującego wartość zaangażowanych nakładów do łącznej wysokości 1218 milionów złotych. Nie zgłaszając zastrzeżeń do prawidłowości i rzetelności załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zwracamy uwagę na wskazaną przez Zarząd Spółki niepewność co do wysokości realizacji pozostałych aktywów ujętych w związku ze złożem YME w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym związaną z faktem, że prognozowane przepływy pieniężne uzależnione są od szeregu przyszłych zdarzeń, w szczególności od zmienności rynkowych cen ropy naftowej, a także możliwości pozyskania dalszego istotnego finansowania niezbędnego do uruchomienia produkcji.
7. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem Zarządu Spółki na temat działalności Grupy w okresie od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku oraz zasad sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje pochodzące z załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają odpowiednie postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. nr 33, poz. 259, z późn. zm. - „rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych”).

w imieniu
Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Kluczowy Biegły Rewident

Marcin Zieliński
biegły rewident
nr 10402

ERNST & YOUNG
AUDIT sp. z o.o.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa

Partner

Jacek Hryniuk

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2012 roku

2/2

Deloitte Advisory Sp. z o.o.
z siedzibą w Warszawie
Al. Jana Pawła II 19
00-854 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

Niezależny raport poświadczający dotyczący części pozafinansowej Raportu zintegrowanego Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. za 2011 r.

Do Zarządu Grupy LOTOS S.A.

Dokonaliśmy przeglądu części pozafinansowej Raportu zintegrowanego Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. (zwanej dalej „Raportem Zrównoważonego Rozwoju” lub „Raportem”) z siedzibą w Gdańsku, przy ul. Elbląskiej 135 (dalej „Spółka”), w zakresie wskaźników opracowanych w oparciu o Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju G3 dla raportowania ustalonego na poziomie „A”, wydane przez Global Reporting Initiative (GRI). Prace poświadczające obejmowały okres od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. w zakresie danych ilościowych oraz jakościowych.

Za rzetelność, prawidłowość i jasność informacji w nim zawartych oraz za prawidłowość przygotowanej dokumentacji odpowiada Zarząd Spółki. Naszym zadaniem było wydanie, na podstawie przeglądu Raportu Zrównoważonego Rozwoju, niezależnego raportu poświadczającego.

Nasze procedury nie obejmowały niezależnej oceny prawdziwości, dokładności i kompletności informacji i dokumentów przekazanych przez Spółkę. Nie stanowiły także badania systemu kontroli wewnętrznej wdrożonego w Spółce i w ich wyniku nie wyrażamy opinii na temat poprawności tego systemu. Nasze procedury nie stanowiły badania sprawozdań finansowych w rozumieniu Ustawy o rachunkowości. W związku z tym nie wyrażamy w niniejszym Raporcie opinii biegłego rewidenta ani żadnych innych stwierdzeń odnośnie sprawozdań finansowych Spółki w rozumieniu obowiązujących przepisów dotyczących biegłych rewidentów.

Prace związane z planowaniem i realizacją zadania weryfikacyjnego miały charakter zlecenia poświadczającego o ograniczonym zakresie, realizowanego według ISAE 3000 – Międzynarodowego Standardu Usług Poświadczających („Usługi poświadczające inne niż badania lub przeglądy historycznych informacji finansowych”). Standard ten nakłada na nas obowiązek zaplanowania i przeprowadzenia przeglądu w taki sposób, aby uzyskać umiarkowaną pewność, iż Raport Zrównoważonego Rozwoju nie zawiera istotnych nieprawidłowości. Zakres i metoda przeglądu Raportu Zrównoważonego Rozwoju istotnie różni się od badania skierowanego na dostarczenie wystarczającego zapewnienia (*reasonable assurance*). Celem przeglądu nie jest wyrażenie opinii o prawidłowości, rzetelności i jasności Raportu Zrównoważonego Rozwoju i w związku z tym opinii takiej nie wydajemy. Procedury dotyczące przeglądu Raportu Zrównoważonego Rozwoju obejmowały:

- Identyfikację zagadnień i wyników istotnych dla treści Raportu z punktu widzenia realizacji przez Spółkę polityki zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności biznesu oraz oczekiwań jej interesariuszy.
- Porównanie informacji zawartych w Raporcie Zrównoważonego Rozwoju z informacjami zawartymi w Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. za rok 2011.
- Wywiady z osobami odpowiedzialnymi za realizację zrównoważonego rozwoju i polityki społecznej odpowiedzialności biznesu oraz za przygotowanie części pozafinansowej Raportu.
- Weryfikację informacji zawartych w Raporcie pod kątem zgodności z dokumentacją wewnętrzną Spółki.
- Ocenę stopnia aplikacji Wytycznych do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnienia Ramowych Zasad Raportowania GRI.

Przeprowadzony przez nas przegląd dostarczył nam zapewnienia (zapewnienie o ograniczonym zakresie – *limited assurance*) do tego by potwierdzić, że nie zostały zidentyfikowane istotne błędy w zakresie danych i informacji zawartych w Raporcie Zrównoważonego Rozwoju przygotowanym przez Grupę LOTOS S.A., dotyczących wskaźników całościowo raportowanych przez Spółkę, jak również niezgodności z Wytycznymi do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju G3, ustalonymi dla poziomu „A”, wydanymi przez Global Reporting Initiative.

Deloitte Advisory Sp. z o.o.

Warszawa, dnia 18 kwietnia 2012 r.

Sąd Rejonowy m. st. Warszawy, KRS 0000004728, NIP: 527-020-73-28, REGON: 006233202,
Kapitał zakładowy: 16 000 500 zł
Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

LOTOS Raport Roczny 2011 / Organizacja i jej Raport / Interesariusze

Interesariusze

Grupa Kapitałowa LOTOS odpowiedzialnie zarządza relacjami z kluczowymi grupami swoich interesariuszy.

Angażowanie interesariuszy

Grupa I Odczucie wewnętrzne	Grupa II Odczucie społeczne	Grupa III Odczucie zewnętrzne
<p>Pracownicy: kultura korporacyjna, procesywny tryb produkcji, procesywny administracyjny, energetyczny, procesywny współpracy z grupą LOTOS, udział pracowników</p> <p>Spółki grupy kapitałowej</p> <p>Organizacje związkowe</p>	<p>Spółeczność lokalna: budżet odpowiedzialny, w którym znajdują się zakłady produkcji i usług do grupy kapitałowej, w szczególności uczestnictwo mieszkańców współpracy z lokalnymi produktami, bud miejscowych, staraj się i innych instytucji lokalnych współpracy grupy kapitałowej z lokalnymi interesariuszami</p>	<p>Wykonawcy i podwykonawcy (współpraca z grupą)</p> <p>Dostawcy grupowa i regionalna</p> <p>Odbiorcy i klienci lokalni i zagraniczni</p> <p>Partnerzy biznesowi</p> <p>Finansy konkurencyjne</p> <p>Organizacje branżowe</p>

Członkostwo w organizacjach

Angażowanie interesariuszy

Strategia społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS definiuje grupy docelowe, do których przedsiębiorstwo adresuje swoje działania. Organizacja stara się budować pozytywne relacje z nimi wszystkimi, gdyż mimo że w różnym stopniu, to jednak każda z grup wpływa na uzyskiwane wyniki, szczególnie w procesie tworzenia wartości ekonomicznych, społecznych i środowiskowych. Oznacza to także, że Grupa Kapitałowa LOTOS dąży do tego, by w procesie podejmowania decyzji gospodarczych, społecznych i środowiskowych uwzględniać interesy poszczególnych grup – istotnych dla prowadzonej działalności.

Wspomniane grupy traktowane są jako interesariusze organizacji, czyli podmioty lub jednostki, które mogą wpływać lub są pod wpływem jej działalności.

Grupa Kapitałowa LOTOS w 2011 r. dokonała przeglądu interesariuszy, których poprzednio wyłoniła w toku prac nad Strategią społecznej odpowiedzialności w 2007 r. Na podstawie przeprowadzonych analiz organizacja zidentyfikowała trzy kluczowe grupy swoich interesariuszy.

Kluczowe grupy interesariuszy Grupy Kapitałowej LOTOS

Grupa I Otoczenie wewnętrzne	Grupa II Otoczenie społeczne	Grupa III Otoczenie rynkowe
<p>Pracownicy: kadra kierownicza, pracownicy sfery produkcji, pracownicy administracyjni, emeryci, pracownicy wszystkich stacji paliw LOTOS, rodziny pracowników</p> <p>Spółki grupy kapitałowej</p> <p>Organizacje związkowe</p> <p>Rada Pracowników</p>	<p>Społeczności lokalne: ludność województw, w których znajdują się zakłady produkcyjne należące do grupy kapitałowej ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców najbliższych okolic, zakładów produkcyjnych, baz magazynowych, stacji paliw i innych instalacji będących własnością grupy kapitałowej jak również grup zawodowych korzystających z zasobów naturalnych Morza Bałtyckiego</p> <p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli</p> <p>Administracja rządowa</p> <p>Instytuty naukowo-badawcze i ośrodki edukacyjne, w tym uczelnie wyższe i szkoły średnie kształcące przyszłych pracowników</p> <p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Media</p> <p>Środowisko przyrodnicze</p>	<p>Wykonawcy i podwykonawcy (wewnętrzni i zewnętrzni)</p> <p>Dostawcy (krajowi i zagraniczni)</p> <p>Odbiorcy i klienci ostateczni (obecni i przyszli)</p> <p>Partnerzy biznesowi</p> <p>Firmy konkurencyjne</p> <p>Organizacje branżowe i instytucje międzynarodowe</p> <p>Organizacje kontrolne i monitorujące, przyznające certyfikaty, aprobaty, koncesje, rekomendacje</p> <p>Uczestnicy rynku kapitałowego: akcjonariusze, inwestorzy, analitycy, zarządzający funduszami</p>

Wpływ poszczególnych grup interesariuszy na działalność organizacja ocenia w kategoriach szans dla rozwoju, ale i zagrożeń w przypadku ewentualnego zaniechania działań lub wadliwie przebiegającej współpracy.

Zgodnie z wytycznymi, zawartymi m.in. w międzynarodowej normie dotyczącej społecznej odpowiedzialności ISO 26000 Guidance on Social Responsibility, jako kluczowy warunek wdrożenia strategii społecznej odpowiedzialności organizacja uznaje budowanie i utrzymywanie takich relacji z interesariuszami, których cechą wyróżniającą jest wysoki poziom zaangażowania wszystkich uczestników procesów w osiąganie zakładanych celów. Grupa Kapitałowa LOTOS wykorzystuje do zarządzania relacjami z poszczególnymi kategoriami interesariuszy zróżnicowany zasób metod i narzędzi, dobranych w sposób adekwatny do zidentyfikowanych potrzeb i oczekiwań.

Wybrane narzędzia i metody budowania w 2011 r. relacji z głównymi kategoriami interesariuszy

Główne kategorie interesariuszy	Formy zarządzania relacjami
Pracownicy	spotkania bezpośrednie, platforma intranetowa, kioski intranetowe, serwis mobilny, gazeta wewnętrzna, szkolenia, badanie opinii
Społeczności lokalne	programy i akcje społeczne, serwis internetowy, badania opinii, spotkania konsultacyjne z przedstawicielami społeczności
Organizacje pozarządowe	spotkania bezpośrednie, programy społeczne, serwis internetowy, raport roczny, badanie opinii
Uczestnicy rynku kapitałowego	raporty bieżące i okresowe, raport roczny, spotkania bezpośrednie, konferencje, serwis internetowy, Dzień inwestora
Administracja publiczna	raport roczny, lobbying, spotkania bezpośrednie, konferencje
Klienci	infolinia, serwis internetowy, informacje udostępniane poprzez produkty, kontakt bezpośredni, akcje społeczne poprzez program lojalnościowy, badania satysfakcji
Dostawcy, podwykonawcy, partnerzy	spotkania z przedstawicielami handlowymi, audyty, ocena współpracy
Instytuty i ośrodki naukowo-badawcze	projekty badawczo-rozwojowe, programy stypendialne, spotkania bezpośrednie

Do inicjatyw przeprowadzonych w 2011 r. i zasługujących na szczególne podkreślenie należy zaliczyć:

1. badania opinii kluczowych grup interesariuszy,
2. angażowanie kadry kierowniczej i pracowników w doskonalenie praktyk społecznej odpowiedzialności,
3. działania ukierunkowane na rozwiązywanie istotnych problemów w otoczeniu gospodarczym.

Badania opinii kluczowych grup interesariuszy

Nadrzędnym celem badań opinii przeprowadzonych przez Grupę LOTOS w 2011 r. było uzyskanie wiedzy umożliwiającej właściwe zaprojektowanie zapisów zaktualizowanej Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2012-2015. Badania miały charakter jakościowy i ilościowy. Głównymi celami przeprowadzenia badań było uzyskanie wiedzy na temat postrzegania CSR oraz dotychczas realizowanych działań w tym obszarze przez Grupę Kapitałową LOTOS wraz z ich oceną, a także oczekiwaniami działań w poszczególnych obszarach wyrażonymi przez przedstawicieli kluczowych grup interesariuszy firmy. Badaniom został poddany również proces komunikacji aktywności w obszarze CSR.

Ilościowe badania opinii interesariuszy zostały przeprowadzone w okresie od sierpnia do września 2011 r. na próbie blisko 1.900 respondentów reprezentujących: mieszkańców bezpośrednich okolic zakładów, mieszkańców województwa pomorskiego, gminy Jasło i gminy Czechowice-Dziedzice, przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Pomorza oraz pracowników sfery administracji i produkcji Grupy Kapitałowej LOTOS.

Zakres terytorialny badania

Badaniami jakościowymi, zrealizowanymi metodą pogłębionych wywiadów indywidualnych objęto 36 reprezentantów kluczowych grup interesariuszy, w tym:

- administrację samorządową różnych szczebli z terenu głównych lokalizacji grupy kapitałowej,
- administrację centralną szczebla krajowego i Unii Europejskiej,

- ośrodki akademickie kształcące na kierunkach lub realizujące projekty istotne dla działalności grupy kapitałowej,
- organizacje pozarządowe, do których należy lub z którymi współpracuje Grupa LOTOS przy realizacji projektów, zrzeszające pracodawców, reprezentujące interesy branży, specjalizujące się w problemach społecznych,
- biznes reprezentowany przez partnerów Grupy LOTOS, wykonawców współpracujących przy inwestycjach Programu 10+ oraz agentów stacji paliw marki LOTOS,
- kadre menadżerską Grupy Kapitałowej LOTOS reprezentującą kluczowe aspekty działalności oraz lokalizacje istotne dla budowania relacji ze społecznościami lokalnymi.

Badania jakościowe zostały zrealizowane w okresie od września do listopada, zaś w grudniu 2011 r. Grupa LOTOS zorganizowała spotkanie konsultacyjne z grupą 23 interesariuszy reprezentujących różne grupy, którego celem było dokonanie ewaluacji celów kluczowych oraz operacyjnych, będących podstawą aktualizowanej Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS.

Angażowanie kadry kierowniczej i pracowników w doskonalenie praktyk społecznej odpowiedzialności

Od 2010 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS realizowany jest program noszący nazwę „Dzień z CSR”. Nazwa ma charakter symboliczny, gdyż nie oddaje czasu trwania wydarzenia. W rzeczywistości wynosi on dwie doby. W programie uczestniczy cała kadra kierownicza Grupy Kapitałowej LOTOS w randze prezesów oraz dyrektorów wszystkich spółek wchodzących w jej skład. W sumie około 90 osób. Menadżerowie uczestniczą w wykładach i angażują się w pracę grupową. Prowadzone przez zewnętrznych ekspertów wykłady poświęcone są przedstawieniu najnowszych trendów w zarządzaniu CSR w praktyce polskich i zagranicznych przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki branży naftowej, uwarunkowań rynku kapitałowego, jak również zagadnieniom pogłębiającym wiedzę na temat wybranych aspektów CSR. Spotkanie służy również prezentacji najważniejszych dokonań w ostatnim roku w zakresie społecznej odpowiedzialności firmy a także wskazaniu wyzwań i zagadnień do podjęcia w następnych miesiącach. W części praktycznej uczestnicy „Dnia z CSR” biorą udział w warsztatach problemowych, doskonalących sposób zarządzania społeczną odpowiedzialnością w firmie. Menadżerowie poznają metody zarządzania CSR, analizują dobre praktyki innych organizacji, a także wyniki badań poświęconych różnym aspektom odpowiedzialności przedsiębiorstw oraz postawom wobec CSR wyrażanym przez poszczególne grupy interesariuszy.

W 2011 r. kadra kierownicza Grupy Kapitałowej LOTOS zaangażowała się podczas „Dnia z CSR” w dyskusję na temat kierunków rozwoju społecznej odpowiedzialności w firmie, w aspekcie aktualizacji strategii przedsiębiorstwa w tym obszarze.

Także w 2011 r. przeprowadzono w firmie warsztaty strategiczne, w których uczestniczyło około 90 pracowników reprezentujących kluczowe dla społecznej odpowiedzialności obszary działalności Grupy Kapitałowej LOTOS. Był to pierwszy projekt o takim charakterze, angażujący specjalistów firmy. Pracując w październiku 2011 r. w pięciu obszarach problemowych, tj. miejsce pracy, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo pracy, relacje społeczne, otoczenie rynkowe oraz ochrona środowiska, przeznaczyli na wspólną dyskusję kierunków rozwoju społecznej odpowiedzialności w grupie kapitałowej 80 godzin.

Działania ukierunkowane na istotne problemy w otoczeniu gospodarczym

Przedstawiciele Grupy LOTOS we współpracy z podmiotami biznesowymi i partnerami społecznymi, aktywnie angażują się w podejmowanie działań zmierzających do rozwiązywania problemów kluczowych dla branży i dla otoczenia gospodarczego, w jakim działa przedsiębiorstwo.

Grupa LOTOS uczestniczy w pracach stowarzyszenia Polskie Forum Akademicko-Gospodarcze (PFAG), działając na rzecz intensyfikacji współpracy biznesu ze środowiskiem akademickim, której celem jest wspieranie innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy. Forum jest także platformą wymiany poglądów i tworzenia opinii w kluczowych dla Polski sprawach, w której udział biorą przedstawiciele biznesu i wiodących uczelni kraju. Celem dyskusji i działań jest pozytywny wpływ na życie gospodarcze i społeczne kraju, a także skuteczne budowanie porozumienia i woli wspólnego działania podmiotów reprezentujących oba sektory życia gospodarczego i społecznego. Prezes Paweł Olechnowicz angażuje się w prace Forum, jako prezes jego Zarządu.

Poprzez członkostwo w Windsor Energy Group (WEG) Grupa LOTOS czynnie zajmuje się problemami globalnej energii poprzez dyskusje i analizy, w których udział biorą najwięksi znawcy tematu z sektora prywatnego i publicznego. W strukturach organizacji działa wiele znanych osobistości, które w znaczący sposób decydowały i decydują o kierunkach rozwoju przemysłu naftowego na świecie. Przynależność do organizacji daje możliwość udziału w eksperckim gronie specjalistów sektora energii, mających wpływ na rozwój gospodarki w zakresie przemysłu naftowego i energetycznego. Poprzez aktywny udział w WEG Spółka ma możliwość przedstawienia własnych poglądów na rozwój tej gałęzi przemysłu w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, co może znaleźć odzwierciedlenie w realnym wpływie na jego kształtowanie.

Grupa LOTOS jest członkiem założycielem Central Europe Energy Partners (CEEP) – organizacji, która ma charakter regionalny, obejmujący współpracę firmy sektora energii z regionu Europy Centralnej. Siedziba CEEP zlokalizowana jest w Brukseli z uwagi na fakt, iż podstawowe regulacje istotnych warunków funkcjonowania firm, w tym spraw dotyczących energii, dokonywane są na forum Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej, a prawo krajowe jest w tym zakresie harmonizowane. Prezes Paweł Olechnowicz jest przewodniczącym Rady Dyrektorów, które to stanowisko znajduje się najwyżej w strukturze organizacji.

Zobacz także:

Relacje ze społecznością lokalną

LOTOS Raport Roczny 2011 / Organizacja i jej Raport / Interesariusze / Członkostwo w organizacjach

Członkostwo w organizacjach

Grupa LOTOS jest członkiem następujących krajowych i międzynarodowych organizacji:

Organizacje branżowe

1. Conservation of Clean Air and Water In Europe (CONCAWE),
2. Central Europe Energy Partners,
3. Organizacja Polskiego Przemysłu Poszukiwawczo-Wydobywczego,
4. Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego,
5. Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazownictwa,
6. Windsor Energy Group,
7. World Petroleum Council - Polish National Committee.

Organizacje biznesowe

1. Business Centre Club,
2. European League for Economic Cooperation – Liga Europejskiej Współpracy Gospodarczej – Sekcja Polska,
3. Gdański Klub Biznesu,
4. Klub Polskiej Rady Biznesu,
5. Polskie Forum Akademicko-Gospodarcze,
6. Stowarzyszenie „Pomorskie w Unii Europejskiej”,
7. Forum Dialogu i Współpracy Województwa Pomorskiego „Energia i Samorządność”.

Organizacje propagujące ideę społecznej odpowiedzialności biznesu

1. Forum Odpowiedzialnego Biznesu,
2. United Nations Global Compact.

Organizacje specjalistyczne

1. Klub Polskie Forum ISO 14000,
2. Polskie Forum ISO 9000,
3. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne,
4. Polska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa,
5. Pracodawcy RP,
6. Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych,
7. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.

Członkostwo w organach nadzorczych organizacji

1. Central Europe Energy Partners: Paweł Olechnowicz, jako przewodniczący Rady Dyrektorów,
2. Gdański Klub Biznesu: Paweł Olechnowicz, jako członek Rady Klubu,
3. Liga Europejskiej Współpracy Gospodarczej - Sekcja Polska: Paweł Olechnowicz, jako członek Zarządu,
4. Polskie Forum Akademicko-Gospodarcze: Paweł Olechnowicz, jako prezes Zarządu.

Zobacz także:

Udział w polityce państwa **Deklaracje**

Nagrody i wyróżnienia

Koncern ceni sobie otrzymywane ze strony zewnętrznych specjalistów i ekspertów wyróżnienia.

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS są laureatami licznych nagród i wyróżnień, przyznawanych w kluczowych dla przedsiębiorstwa obszarach: społecznej odpowiedzialności, jakości produktów i usług, a także zarządzania firmą. Poniżej zaprezentowano wyróżnienia otrzymane w 2011 r. w poszczególnych kategoriach.

Spółeczna odpowiedzialność biznesu

1. Grupa LOTOS zajęła **1. miejsce w kategorii „Relacje z inwestorami”** corocznego rankingu Giełdowa Spółka Roku oraz **5. miejsce w rankingu Giełdowa Spółka Roku**, który na zlecenie Pulsu Biznesu przygotowuje Instytut Pentor. Pierwsze miejsce Grupy LOTOS w kategorii „Relacje z inwestorami” to najwyższa ocena jakości informacji i komunikacji z rynkiem. W tej kategorii istotne było to, jak Spółka prowadzi dialog z inwestorami indywidualnymi oraz instytucjonalnymi, a także jak szybko odpowiada na pytania inwestorów. Giełdowa Spółka Roku to ranking najlepszych spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, biorąc pod uwagę następujące kryteria: kompetencje zarządu, sukces w danym roku, perspektywy rozwoju, relacje z inwestorami, jakość produktów i usług. Wyboru laureatów dokonują specjaliści rynków kapitałowych – analitycy giełdowi, doradcy inwestyjni i maklerzy reprezentujący domy i biura maklerskie, towarzystwa ubezpieczeniowe, fundusze, departamenty kapitałowe banków i firmy konsultingowe.
2. Grupa LOTOS otrzymała wyróżnienie w kategorii **„Ład korporacyjny i społeczna odpowiedzialność biznesu”** w konkursie Nagrody Gospodarczej Prezydenta RP. Nagroda jest prestiżowym wyróżnieniem gospodarczym, będącym formą uhonorowania firm wnoszących znaczący wkład w rozwój gospodarki kraju oraz budowanie prestiżu i pozytywnego obrazu polskiej gospodarki.
3. Grupa LOTOS otrzymała certyfikat **„Przedsiębiorstwo Fair Play”** w konkursie organizowanym przez Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym. Program „Przedsiębiorstwo Fair Play” ma na celu promowanie rzetelnych i etycznych firm w Polsce, które na co dzień respektują wartości etyczne i wzorowo wywiązują się ze swoich zobowiązań zarówno wobec klientów, jak i dostawców. Firmy te wyróżniają się zespołem zaangażowanych, kreatywnych i zadowolonych ze swojego miejsca pracy ludzi, a społeczna odpowiedzialność biznesu, wrażliwość społeczna i dobroczynność wykraczają poza przyjęte granice.
4. Program stypendialny „LOTOS Cup - Szukamy Następców Mistrza” został nagrodzony w kategorii **„Programy stypendialne firm”** w konkursie zorganizowanym przez Fundację Dobra Sieć oraz Polsko-Amerykańską Fundację Wolności. Nagrodę wręczono podczas konferencji „Obywatelskie programy stypendialne”. Jej celem jest promocja standardów dobrych programów stypendialnych, dzięki którym młodzi ludzie mogą w pełni wykorzystywać własne talenty oraz podejmować decyzje życiowe zgodnie ze swoimi umiejętnościami i marzeniami. Dobre programy stypendialne przyczyniają się do rozwoju społeczności lokalnych i stają się trwałym fundamentem kapitału społecznego i ludzkiego.
5. Grupa LOTOS została jednym z **liderów Indeksu BI-NGO 2010**. Indeks sprawdza jakość komunikowania w Internecie kwestii zaangażowania społecznego 500 największych firm z listy dziennika Rzeczpospolita. Spółka zdobyła w rankingu maksymalną liczbę punktów. Główne obszary poddawane badaniu to: polityka i przywództwo firmy, strategia zaangażowania, budowanie relacji, przejrzystość finansowa i mierzenie efektów oraz komunikowanie.
6. Grupa LOTOS została **laureatem Konkursu Lider Zarządzania Zasobami Ludzkimi, otrzymując Bursztynową Statuetkę**. To piąte z rzędu wyróżnienie Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych dla Spółki, tym razem za rozwój zasobów ludzkich w ramach autorskiego programu „Mistrz”. Statuetki przyznawane są corocznie za osiągnięcia w obszarach, takich jak: restrukturyzacja zatrudnienia, systemy ocen pracowniczych, szkolenia i rozwój personelu, nowoczesne metody zarządzania zasobami ludzkimi, równowaga pomiędzy życiem a pracą zawodową. Wybór laureatów poprzedził audyt i rekomendacje komitetu oceniającego. Nagrody przyznawane są przez kapitułę, w skład której wchodzi m.in. Minister Pracy i Spraw Socjalnych, dyrektor Instytutu Pracy i Polityki Społecznej oraz przedstawiciele NBP, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan i Polskiego Stowarzyszenia Zarządzania Kadrami, Polskiej Rady Biznesu. Konkurs odbywa się pod patronatem Waldemara Pawlaka, Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Gospodarki. Celem Konkursu jest propagowanie wiedzy i najlepszych doświadczeń praktycznych w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi poprzez wyróżnianie organizacji, które odnoszą sukcesy w tej dziedzinie zarządzania.
7. Grupa LOTOS zajęła **2. miejsce w sektorze firm energetycznych w rankingu atrakcyjności pracodawców**, opracowanym przez międzynarodową firmę Antal International. Koncern znalazł się w gronie najbardziej pożądaných pracodawców w 2011 r. Swoje opinie na temat pracodawców wyraziło ponad 1.900 polskich specjalistów i menadżerów z różnych branż. Jako najbardziej pożądane cechy pracodawcy, zostały wymienione: wielkość i prestiż firmy, styl zarządzania i kultura organizacyjna.
8. Grupa LOTOS zdobyła **1. miejsce w ogólnopolskim etapie konkursu „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”** w kategorii pracodawców zatrudniających powyżej 250 pracowników. Nagrodę przyznaje Okręgowa Komisja Konkursowa Państwowej Inspekcji Pracy w Gdańsku. Jako laureat **Spółka została również wpisana na tzw. Złotą Listę Pracodawców**. Tym samym Grupa LOTOS dołączyła do grupy pracodawców, których cechuje odpowiedzialność za bezpieczeństwo pracy i dobro pracowników. Oprócz wdrożenia efektywnych rozwiązań systemowych i szeregu działań dodatkowych, jako liderów bezpieczeństwa Państwowa Inspekcja Pracy postrzega zakłady przykładające dużą wagę do budowania wysokiej kultury bezpieczeństwa oraz dobrego przygotowania pracowników do wykonywanej pracy.

9. Grupa LOTOS zajęła **1. miejsce w województwie pomorskim w konkursie „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”**. Nagrodę przyznano w kategorii dużych zakładów. Celem konkursu jest promowanie najlepszych praktyk w zakresie bezpieczeństwa i ochrony pracy oraz inspirowanie pracodawców do tworzenia bezpiecznych i ergonomicznych miejsc zatrudnienia.
10. Grupa LOTOS otrzymała **nagrodę Urzędu Dozoru Technicznego** za wieloletnią współpracę oraz czynny udział w kształtowaniu polskiego systemu bezpieczeństwa technicznego.
11. Spółka LOTOS Parafiny zdobyła **1. miejsce w województwie podkarpackim w konkursie „Pracodawca - organizator pracy bezpiecznej”** organizowanym przez Okręgowego Inspektora Pracy w Rzeszowie, w kategorii przedsiębiorstw, zatrudniających ponad 250 osób.
12. Spółka LOTOS Jasło otrzymała złotą statuetkę **„Mecenas Kultury 2011”** za wspieranie wydarzeń kulturalnych w Jasle, przyznawaną przez burmistrza miasta sponsorom imprez kulturalnych.
13. Spółka LOTOS Czechowice otrzymała **Platynowy Laur Umiejętności i Kompetencji „Firma Społecznie Odpowiedzialna”**. Platynowe Laury przyznawane są przez Regionalną Izbę Gospodarczą w Katowicach wybitnym osobowościom, organizacjom i instytucjom, których aktywność ma wymiar ponadregionalny i międzynarodowy, a wartości płynące z ich pracy są uniwersalne i godne naśladowania.
14. Grupa LOTOS otrzymała tytuł **„Mecenasa Sportu 2010 w województwie pomorskim”**. Wyróżnienie przyznano w plebiscycie „Gazety Wyborczej Trójmiasto” w ramach konkursu „Trójmiejskie Gwiazdy Sportu 2010”.

Marka LOTOS – jakość produktów i usług

1. Marka LOTOS otrzymała wyróżnienie **Business Superbrand** przyznane przez The Superbrands Ltd. - niezależną organizację obecną w ponad 80 krajach świata. Jej celem jest promowanie i nagradzanie sukcesów marek, które oferując konsumentom wyjątkowe korzyści, osiągnęły wysoką reputację w sektorze konsumenckim lub biznesowym i zdobyły trwałą przewagę nad konkurencją. O przyznaniu statusu Business Superbrand decydowało niezależne gremium ekspertów w dziedzinie marketingu, reklamy i brandingu, a także grupa 2.700 osób biorących udział w badaniu konsumenckim.
2. Produkty spółki LOTOS Oil po raz kolejny zostały uhonorowane **Medalem Europejskim**, wyróżniającym producentów, których wyroby i usługi spełniają najwyższe europejskie standardy. W 2011 r. kapituła wyróżniła linię olejów LOTOS Quazar K, przeznaczoną do zastosowania w samochodach marki KIA, wieloletniego partnera strategicznego LOTOS Oil. Nominowana usługa lub wyrób musi spełniać wymagane prawem normy oraz posiadać odpowiednie licencje i patenty. Przy przyznawaniu nagrody istotną jest także dynamika rozwoju firmy oraz zdobyte dotychczas nagrody i certyfikaty.
3. Stacja paliw LOTOS przy ul. Wojska Polskiego w Bydgoszczy uzyskała maksymalną ocenę 100 procent w międzynarodowym badaniu **mystery shopping, którego celem jest pomiar jakości obsługi polskich i zagranicznych stacji benzynowych**. Badanie przeprowadzane jest przez firmę International Service Check. Cała sieć stacji LOTOS zajęła w tym samym badaniu 3. miejsce w Polsce. Badaniem objęto 9 krajów, 31 sieci paliwowych oraz 52 oddziały sieci.
4. Paliwa LOTOS Dynamic, po raz trzeci z rzędu, zdobyły 1. miejsce w programie „Laur Klienta” w kategorii Paliwa Premium, otrzymując tym samym wyróżnienie specjalne – **„Grand Prix Laur Klienta 2011”**. Spółka LOTOS Paliwa jest jedyną firmą w branży, której przyznano ten tytuł.
5. Spółka LOTOS Kolej otrzymała wyróżnienie **„Lider Transportu Szynowego 2011”** w kategorii przewoźnik, które przyznawane jest licencjonowanym przewoźnikom kolejowym zarówno pasażerskim, jak i towarowym. Do organizatorów konkursu należy Forum Transportu Szynowego, redakcja czasopisma Transport i Komunikacja oraz Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji RP. O przyznaniu nagrody w poszczególnych kategoriach decyduje jury, w skład którego wchodzi uznani w środowisku kolejowym naukowcy, eksperci, a także przedstawiciele mediów i branżowych organizacji biznesowych. Spółka została wyróżniona za dynamiczny rozwój firmy i przejście od lokalnego operatora bocznic do liczącego się przewoźnika kolejowego w Polsce, a także za znaczące inwestycje w tabor trakcyjny i stosowanie nowoczesnych metod informatycznych w przewozach, co podnosi jakość usług oferowanych przez polskich przewoźników.
6. Spółka LOTOS Parafiny otrzymała certyfikat **„Polish Product 2011”** - wyróżnienie Kapituły Centralnego Biura Certyfikacji Krajowej w kategorii Firma Roku. Certyfikat ma na celu wyróżnienie polskich podmiotów gospodarczych i ich produktów na rynkach zagranicznych i krajowym.

Jakość zarządzania

1. Grupa LOTOS otrzymała tytuł **„Mistrza Biznesu”** w kategorii Energia i Surowce miesięcznika Businessman.pl. Nagrodę wyróżnia wszechstronność kryteriów. Jury brało pod uwagę różne kryteria: wyniki ekonomiczne, śmiałość gospodarczej wizji, biegłość w zarządzaniu, radzenie sobie z przeciwnościami, podbój nowych rynków, talent w doborze kadr i społeczną odpowiedzialność biznesu firm.
2. Grupa LOTOS oraz spółka LOTOS Oil otrzymały tytuły **„Ambasadora Polskiej Gospodarki”** w kategorii Eksporter. Konkurs zorganizował Business Centre Club pod honorowym patronatem Ministra Spraw Zagranicznych. Jego nadrzędnym celem jest zwiększenie zaangażowania polskich przedsiębiorców w promocję Polski na arenie międzynarodowej, jako wiarygodnego partnera gospodarczego.
3. Prezes Zarządu Grupy LOTOS Paweł Olechnowicz został uhonorowany przez organizację Pracodawcy Pomorza nagrodą gospodarczą **„Złoty Oxeer”** za zakończone z sukcesem Program 10+. Oxeer to podwójna przeszkoda w zawodach jeździeckich, przez którą często koń się potyka, a jeździec może spaść z siodła. Nagroda przyznawana jest przedsiębiorcom, którzy zrobili wielki skok w nowy wymiar gospodarczy.
4. Prezes Zarządu Grupy LOTOS Paweł Olechnowicz został wyróżniony w kategorii etyka w rankingu **„Tworze Biznesu”** prowadzonego przez redakcję: "Dziennik Gazeta Prawna" i TVN CNBC.
5. Grupa LOTOS otrzymała tytuł **„2011 Refinery Plant of the Year”** podczas konferencji Central and Eastern European Refining and Petrochemicals zorganizowanej przez World Refining Association. WRA to niezależna brytyjska instytucja, która od 14 lat działa na rzecz rozwoju sektora przemysłowo-energetycznego. Międzynarodowe gremium złożone ze specjalistów sektora przemysłowo-energetycznego przyznało Spółce wyróżnienie za pomyślną realizację Programu 10+.
6. W konkursie redakcji Businessman.pl „Teleinfo 100” Grupa LOTOS otrzymała **„Złoty Laur dla najlepiej z informatyzowanej firmy 2011 r.”** w kategorii: energetyka i przemysł paliwowy. Wyróżnienie przyznano za trzy projekty IT: bazę CRM, system zarządzania ryzykiem (*ang. Enterprise Risk Management, ERM*), kontrolę dostępu do danych biznesowych ERP (*ang.*

7. Spółki: LOTOS Asphalt i LOTOS Kolej otrzymały wyróżnienie w rankingu „**Diamenty Forbesa 2011**” w kategorii firm z poziomem przychodów przekraczającym 250 mln zł rocznie. W zestawieniu dla województwa pomorskiego LOTOS Kolej zajęła 5., a LOTOS Asphalt 8. miejsce w kategorii największych firm. To samo wyróżnienie otrzymała także spółka LOTOS Parafiny, która zajęła 23. miejsce w rankingu dla województwa podkarpackiego w kategorii firm średnich o przychodach 50-250 mln zł. Zestawienie „Diamenty Forbesa 2011” przygotowała firma Dun & Bradstreet. Znalazły się w nim przedsiębiorstwa z całej Polski, które najdynamiczniej zwiększyły swoją wartość na przestrzeni ostatnich trzech lat.
8. Ministerstwo Gospodarki wyróżniło spółkę LOTOS Oil specjalnym dyplomem za **efektywną współpracę gospodarczą z Uzbekistanem**. Dzięki dynamicznej ekspansji na rynkach zagranicznych spółka obecna jest już w ponad 45 krajach i cały czas rozwija swoje udziały w rynkach zagranicznych. W Uzbekistanie od kilku lat istnieje silna sieć dystrybucji LOTOS Oil.
9. Spółka LOTOS Czechowice otrzymała tytuł „**Super Firma 2011**” - nagrodę przedsiębiorców Czechowic-Dziedzic.
10. Spółka LOTOS Parafiny otrzymała tytuł „**Gepard Biznesu 2011**” województwa podkarpackiego w kategorii „Wzrost wartości rynkowej firmy i dynamiczny rozwój”. Misją konkursu jest wspieranie rozwoju polskich firm i banków. Nagrody przyznawane są przez Magazyn Przedsiębiorców Europejska Firma, Klub Gepardów Biznesu i ULAN Sp. z o.o.
11. Podczas uroczystości oficjalnego zakończenia przez Grupę LOTOS realizacji Programu 10+ osoby najbardziej zasłużone dla tej inwestycji otrzymały, przyznane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, **odznaczenia państwowe**. Prezes Zarządu Grupy LOTOS Paweł Olechnowicz został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski otrzymali Wiceprezesa Zarządu: Marek Sokołowski i Mariusz Machajewski oraz Dyrektor ds. Rozbudowy Rafinerii Zbigniew Paszkowicz, Dyrektor ds. Produkcji Marek Herra, Szef Biura Organizacji Finansowania Stanisław Pokojski i ekspert Biura Technologii Karol Sęp. Wiceprezes Zarządu Maciej Szozda otrzymał podczas tej samej uroczystości Medal Złoty za Długoletnią Służbę.
12. Prezes Zarządu LOTOS Parafiny Dominik Tomczyk otrzymał **Honorowy medal Instytutu Odlewnictwa w Krakowie** za szczególne zasługi dla tej placówki.

Zobacz także:

Kalendarium 2011

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy

Dokonania i prognozy

Grupa Kapitałowa LOTOS udowodniła w 2011 roku, że mimo trudnej sytuacji zewnętrznej potrafi skutecznie realizować strategiczne cele: umacniać pozycję rynkową, budować wartość dla akcjonariuszy oraz osiągać satysfakcję klientów.

Podstawowe dane 2011

Przychody ze sprzedaży wyniosły 29.259,5 mln zł, co stanowi wzrost o blisko 49% w porównaniu z 2010 rokiem.

List Przewodniczącego Rady Nadzorczej

Wizja, rozsądek i elastyczność podstawą skutecznego działania Grupy Kapitałowej LOTOS.

List Prezesa Zarządu

Grupa LOTOS to firma nowoczesnie zarządzana, posiadająca realistyczną strategię oraz wysoko wykwalifikowaną i oddaną załogę.

Stopień realizacji celów strategicznych

Strategia umacnia pozycję koncernu, jako podmiotu odgrywającego znaczącą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa w sektorze energii.

Kluczowe ryzyka, szanse i wyzwania w aspekcie zrównoważonego rozwoju

Grupa LOTOS dostosowała strategię do zmiennych warunków rynkowych i makroekonomicznych zagrożeń międzynarodowych.

Wywiad z Prezesem Zarządu

Koncern dąży do wybudowania na Pomorzu kavern solnych. To idealne miejsce dla regionalnego centrum sektora energii.

Uwarunkowania działalności

Rok 2011 przyniósł wzrost ryzyka geopolitycznego w regionach będących poważnymi światowymi dostawcami ropy.

List Wiceprezesa Zarządu

Efekty ekonomiczne roku 2011 stanowią doskonałą podstawę dla dalszego rozwoju Spółki.

Giełda

Grupa LOTOS zajęła w 2011 roku pierwsze miejsce w kategorii „Relacje z inwestorami” corocznego rankingu Giełdowa Spółka Roku.

Działalność poszukiwawczo-wydobywcza

Rozwój działalności w segmencie poszukiwań i wydobycia jest priorytetem strategii koncernu na lata 2011-2015.

Działalność operacyjna

Powstałe w wyniku Programu 10+ nowe instalacje dostarczają produkty najwyższej jakości i najgłębiej przetwarzają surowiec.

Działalność rynkowa

Otwarcie przez koncern 63 nowych stacji w 2011 roku to rekordowy jednoroczny wzrost na polskim rynku sprzedaży detalicznej paliw.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Podstawowe dane 2011

Podstawowe dane 2011

Przychody ze sprzedaży wyniosły 29.259,5 mln zł, co stanowi wzrost o blisko 49% w porównaniu z 2010 rokiem.

Grupa LOTOS – wybrane dane

	Jednostka	Za rok zakończony 31.12.2011 r.	Za rok zakończony 31.12.2010 r.	Zmiana	Jednostka ^(*)	Za rok zakończony 31.12.2011 r.	Za rok zakończony 31.12.2010 r.	Zmiana
Dane finansowe ^(*)			(dane przekształcone)				(dane przekształcone)	
Przychody ze sprzedaży	tys. zł	27.289.314	18.124.675	51%	tys. euro	6.591.463	4.526.190	46%
Zysk operacyjny	tys. zł	603.398	606.305	0%	tys. euro	145.745	151.410	-4%
Zysk przed opodatkowaniem	tys. zł	324.345	520.433	-38%	tys. euro	78.342	129.965	-40%
Zysk netto z działalności kontynuowanej	tys. zł	307.670	464.954	-34%	tys. euro	74.315	116.111	-36%
Całkowite dochody ogółem	tys. zł	(111.611)	464.954	-124%	tys. euro	(26.959)	116.111	-123%
Przepływ y pieniężne netto z działalności operacyjnej	tys. zł	138.906	282.395	-51%	tys. euro	33.551	70.521	-52%
Przepływ y pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	tys. zł	(29.986)	(407.232)	-	tys. euro	(7.243)	(101.696)	-
Przepływ y pieniężne netto z działalności finansowej	tys. zł	(113.629)	401.470	-128%	tys. euro	(27.446)	100.257	-127%
Przepływ y pieniężne netto razem	tys. zł	(21.079)	273.685	-92%	tys. euro	5.091	68.346	-93%
Podstaw ow y zysk na jedną akcję zwy kłą	zł	2,37	3,58	-34%	euro	0,57	0,89	-36%
Inwestycje społeczne	tys. zł	706	1.240	-43%	tys. euro	171	310	-45%
Inwestycje proekologiczne	tys. zł	12.116	16.812	-28%	tys. euro	2.926	4.198	-30%
		Stan na 31.12.2011 r.	Stan na 31.12.2010 r.			Stan na 31.12.2011 r.	Stan na 31.12.2010 r.	
			(dane przekształcone)					
Aktywa a razem	tys. zł	16.449.524	14.678.065	12%	tys. euro	3.724.308	3.706.301	0%
Kapitały własne	tys. zł	5.833.442	5.945.053	-2%	tys. euro	1.320.739	1.501.162	-12%

	Jednostka	Za rok zakończony 31.12.2011 r.	Za rok zakończony 31.12.2010 r.	Zmiana
Dane pozafinansowe			(dane porównawcze)	
Pracownicy	liczba zatrudnionych	1.329	1.310	1%

Skala rotacji zatrudnienia	%	12,4	10,6	1,8 p.p.
Wskaźnik wypadkowości LTIF (na 1 mln przepracowanych godzin) (**)		2,4	3,4	-29,5%
Całkowity pobór wody	m ³	3.809.856	3.961.494	-3,8%
Emisja CO ₂	tys. ton/rok	2.045	1.607	27%

Grupa Kapitałowa LOTOS – wybrane dane skonsolidowane

	Jednostka	Za rok zakończony 31.12.2011 r.	Za rok zakończony 31.12.2010 r.	Zmiana	Jednostka(**)	Za rok zakończony 31.12.2011 r.	Za rok zakończony 31.12.2010 r.	Zmiana
Dane finansowe (*)			(dane przekształcone)				(dane przekształcone)	
Przychody ze sprzedaży	tys. zł	29.259.586	19.662.804	49%	tys. euro	7.067.362	4.910.300	44%
Zysk operacyjny	tys. zł	1.084.794	1.061.354	2%	tys. euro	262.021	265.047	-1%
Zysk przed opodatkowaniem	tys. zł	551.379	721.939	-24%	tys. euro	133.180	180.286	-26%
Zysk netto z działalności kontynuowanej	tys. zł	649.322	681.353	-5%	tys. euro	156.837	170.151	-8%
Zysk z działalności kontynuowanej przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	tys. zł	648.994	679.180	-4%	tys. euro	156.758	169.608	-8%
Zysk z działalności kontynuowanej przypisany udziałom niekontrolującym	tys. zł	328	2.173	-85%	tys. euro	79	543	-85%
Całkowite dochody ogółem	tys. zł	277.628	678.609	-59%	tys. euro	67.058	169.466	-60%
Całkowity dochód przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	tys. zł	277.271	676.450	-59%	tys. euro	66.972	168.927	-60%
Całkowity dochód przypisany udziałom niekontrolującym	tys. zł	357	2.159	-83%	tys. euro	86	539	-84%
Przepływ y pieniężne netto z działalności operacyjnej	tys. zł	902.359	882.693	2%	tys. euro	217.956	220.431	-1%
Przepływ y pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	tys. zł	(846.943)	(1.055.590)	-	tys. euro	(204.571)	(263.608)	-
Przepływ y pieniężne netto z działalności finansowej	tys. zł	(35.582)	458.688	-108%	tys. euro	(8.594)	114.546	-108%
Przepływ y pieniężne netto razem	tys. zł	43.319	283.821	-85%	tys. euro	10.463	70.877	-85%
Podstawowy zysk na jedną akcję zwykłą	zł	5,00	5,23	-4%	euro	1,21	1,31	-8%
Inwestycje społeczne	tys. zł	837	1.485	-44%	tys. euro	202	371	-46%
Inwestycje proekologiczne	tys. zł	34.709	33.648	3%	tys. euro	8.384	8.403	0%
		Stan na 31.12.2011 r.	Stan na 31.12.2010 r.			Stan na 31.12.2011 r.	Stan na 31.12.2010 r.	
			(dane przekształcone)				(dane przekształcone)	
Aktywa razem	tys. zł	20.423.220	17.727.364	15%	tys. euro	4.623.986	4.476.268	3%
Kapitały własne przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej	tys. zł	7.781.436	7.498.819	4%	tys. euro	1.761.781	1.893.498	-7%
Udziały niekontrolujące	tys. zł	947	14.658	-94%	tys. euro	214	3.701	-94%
Kapitały własne razem	tys. zł	7.782.383	7.513.477	4%	tys. euro	1.761.996	1.897.199	-7%

Dane pozafinansowe	Jednostka	Za rok zakończony 31.12.2011 r.	Za rok zakończony 31.12.2010 r.	Zmiana
(dane porównawcze)				
Pracownicy	liczba zatrudnionych	5.168	5.010	3%
Wskaźnik wypadkowości LTIF (na 1 mln przepracowanych godzin) (**)		3,3	5,9	-44%
Udział w rynku paliw	%	33,5	31,7	1,8 p.p.
Wydobycie ropy naftowej	tys. ton	227,1	186,5	22%
Wydobycie gazu	mln Nm ³	16,1	20,7	-22%

(*) Szczegółowe omówienie wyników finansowych zostało zaprezentowane w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. [Link→
\(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/)

(**) W celu przeliczenia pozycji w Sprawozdaniu z pozycji finansowej w tabelach „Wybrane dane” oraz „Wybrane skonsolidowane dane” na 31 grudnia 2011 r., użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w tym dniu, tj. 1 EUR = 4,4168 PLN. Pozycje Sprawozdania z całkowitych dochodów oraz Sprawozdania z przepływów pieniężnych wykazane w tabeli „Wybrane dane finansowe” za rok zakończony 31 grudnia 2011 r. przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 4,1401 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r.).

W celu przeliczenia pozycji w Sprawozdaniu z pozycji finansowej w tabelach „Wybrane dane” oraz „Wybrane skonsolidowane dane” na 31 grudnia 2010 r., użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w tym dniu, tj. 1 EUR = 3,9603 PLN. Pozycje Sprawozdania z całkowitych dochodów oraz Sprawozdania z przepływów pieniężnych wykazane w tabeli „Wybrane dane finansowe” za rok zakończony 31 grudnia 2010 r. przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 4,0044 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r.).

(***) Wskaźnik LTIF – liczba zdarzeń powodujących niezdolność do pracy x106/liczba roboczogodzin, liczony dla średniego zatrudnienia w roku.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / List Przewodniczącego Rady Nadzorczej

Szanowni Państwo,

Rok 2011 był rokiem niepewności i nieprzewidywalności. Niepokoje związane ze stabilnością oraz wypłacalnością strefy euro wstrząsnęły gospodarką Europy i reszty świata. Nie ominęły także Polski. Gospodarka kraju znosi je dzielnie, a Grupa LOTOS S.A. może być przykładem sprawnego dostosowywania się do warunków rynkowych i skutecznego funkcjonowania, pomimo napięć i zagrożeń.

Dla Grupy LOTOS był to dobry rok, potwierdzający słuszność działań podjętych na podstawie strategii na lata 2011-2015, tworzących w pierwszym roku jej obowiązywania solidne fundamenty pod rozwój w przyszłych latach.

W 2011 roku Grupa LOTOS przeżyła kilka historycznych dla swego rozwoju wydarzeń. W marcu nastąpiło uroczyste zakończenie Programu 10+. Także w pierwszym kwartale podpisano umowę przejęcia 100% akcji litewskiej spółki AB Geonafra, działającej w obszarze poszukiwań i wydobywania węglowodorów. Działania rozwijające ten segment działalności wzmocniło także pozyskanie przez LOTOS Exploration and Production Norge AS statusu operatora i 25% udziałów w kolejnej koncesji na Morzu Północnym.

Trafną odpowiedzią na sytuację na rynku detalicznym paliw było uruchomienie ekonomicznych stacji nowej sieci LOTOS Optima. Jej pojawienie się w krótkim czasie zyskało akceptację klientów, którzy docenili zarówno zaoferowaną im jakość produktów i usług, jak i optymalne warunki cenowe.

Obiektywnym potwierdzeniem pozycji Spółki był także w 2011 roku awans Grupy LOTOS o osiem pozycji i zajęcie jedenastego miejsca w rankingu 500 największych firm Europy Środkowo-Wschodniej.

Wszystkie analizy rynku ropy naftowej zakładają, że utrzymają się wysokie ceny tego surowca. W takiej sytuacji firmy naftowe, które mają własne zasoby ropy naftowej i efektywne rafinerie, mają szansę uzyskiwać najlepsze wyniki. Dlatego tak ważne jest skuteczne realizowanie, w kolejnych latach, celów strategicznych związanych ze zwiększeniem własnego wydobywania węglowodorów, w tym rozpoczęcie eksploatacji złoża YME. Najnowsze rozwiązania technologiczne, zastosowane w ramach Programu 10+ w gdańskiej rafinerii sprawiają, że Grupa LOTOS ma przed sobą dobre perspektywy rozwoju.

Jakość zarządzania i kapitał ludzki to jeden z największych atutów Grupy LOTOS. Spółka nieustannie monitoruje światowe trendy gospodarcze, branżowe i finansowe, elastycznie dostosowując własne działania do ich wymogów. Wzbogaceni o doświadczenia z kryzysowych lat 2008-2009 menadżerowie Spółki opracowali w końcu 2011 roku Program Optymalnej Ekspansji, który wariantowo, w zależności od rozwoju sytuacji w przyszłości, przewiduje działania wspierające wzrost firmy. Jestem przekonany, że w 2012 roku Grupa LOTOS będzie nie tylko umacniać swoją pozycję rynkową, ale także zwiększać znaczenie dla polskiej gospodarki oraz przyczyniać się do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Z poważaniem,

Wiesław Skwarko

Wiesław Skwarko
Przewodniczący Rady Nadzorczej
Grupa LOTOS S.A.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / List Prezesa Zarządu

Szanowni Państwo,

Rok 2011 to kolejny rok niestabilnych zmian na rynkach związanych ze światowym kryzysem finansów. W tym czasie miały miejsce wydarzenia walutowe na rynku europejskim, które poskutkowały znacznym osłabieniem złotego w stosunku do dolara amerykańskiego i euro. Cena ropy naftowej również utrzymywała się na wysokim poziomie. Towarzyszył temu silny niepokój społeczny i polityczny związany z rosnącym poziomem cen paliw. Działając pod presją trudno przewidywalnych wskaźników makro i społecznych nastrojów, firmy paliwowe miały bardzo ograniczoną swobodę działania.

Grupa LOTOS, dzięki dużej otwartości komunikacyjnej i dobremu zarządzaniu nie odnotowała negatywnego wpływu nastrojów na sprzedaż i realizację programu rozwojowego. Po raz kolejny udowodniliśmy, że w bardzo trudnej sytuacji zewnętrznej potrafimy utrzymać optymalny kurs prowadzący do osiągnięcia strategicznych celów takich, jak:

- umacnianie pozycji rynkowej,
- budowa wartości dla akcjonariuszy,
- osiąganie satysfakcji klientów.

Poszerzeniu własnej bazy surowcowej służyło sfinalizowanie zakupu 100% akcji litewskiej spółki AB Geonafta, która wydobywa 100 tys. ton ropy naftowej rocznie. Przeprowadzono kolejny etap reorganizacji struktury kapitałowej LOTOS Petrobaltic, osiągając istotne korzyści ekonomiczne i społeczne.

Sprawne zarządzanie, dynamiczna polityka marketingowa, a przede wszystkim doskonała jakość paliw osiągnięta dzięki nowym instalacjom gdańskiej rafinerii spowodowały, że ubiegły rok zamknął się bardzo dobrymi rezultatami. Program 10+ to perfekcyjnie zaplanowane i zrealizowane jedno z największych tego typu w Europie przedsięwzięć inwestycyjnych w przemyśle rafineryjnym. To mocny fundament pod dobry, dynamiczny rozwój koncernu LOTOS. Należy zdecydowanie podkreślić, że siłą tego fundamentu są ludzie.

Mimo zmiennych warunków zewnętrznych oraz niepewności na rynku krajowym, osiągnęliśmy doskonałe wyniki handlowe. Rok 2011 był kolejnym okresem wzrostu skonsolidowanej sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS, która przekroczyła dziesięć milionów ton produktów (14% więcej w stosunku do roku poprzedniego), a osiągnięty poziom przychodów niemal trzydziestu miliardów złotych pozycjonuje LOTOS na drugim miejscu największych firm w Polsce pod tym względem. Dalsze zwiększenie udziału w rynku paliw do ponad 33% świadczy o sprawnym funkcjonowaniu służb handlowych.

Ważnym osiągnięciem rynkowym i wizerunkowym był dynamiczny rozwój sieci stacji segmentu ekonomicznego – LOTOS Optima. To sukces koncepcji sprzedaży wysokiej jakości paliw za optymalną cenę, uwzględniającą realia rynku bardzo wrażliwego na poziom cen detalicznych. Koncern proaktywnie zareagował w ten sposób na sytuację społeczną i gospodarczą kraju, a także na oczekiwania swoich klientów i partnerów.

Sukcesy odnotowaliśmy w segmentach olejów i asfaltów. Mimo bardzo ostrej konkurencji, LOTOS utrzymał pozycję lidera

rynku. Zarówno oleje silnikowe, jak i przemysłowe przodują w swoich grupach sprzedaży.

Trzeba wspomnieć też o dobrej pracy LOTOS Kolej. Spółka zajmuje trzecie miejsce wśród wszystkich przewoźników w kraju pod względem ilości przewiezionych towarów. To jedna z najlepiej rozwijających się firm transportu kolejowego w Polsce.

W końcu minionego roku Zarząd Grupy LOTOS opracował Program Optymalnej Ekspansji, który jest dostosowaniem strategii na rok 2012 do zmiennych warunków rynkowych i zagrożeń ze strony międzynarodowych procesów makrofinansowych i makroekonomicznych. Efekt finansowy Programu szacowany jest na 220 mln zł. Zarząd Grupy LOTOS w sposób optymalny połączył redukcję wydatków i odsunięcie w czasie niektórych działań inwestycyjnych tak, aby zapewnić dodatkowe wsparcie dla najważniejszych celów strategicznych Spółki, przy koncentracji sił i środków na ich osiąganiu.

Z pełną dynamiką będziemy kontynuować rozwój w obszarze upstreamu (działania poszukiwawcze i wydobywcze) we wszystkich obszarach zainteresowania LOTOSU. Energicznie rozwijana będzie sieć stacji paliwowych zarówno segmentu ekonomicznego LOTOS Optima, jak i premium.

Rozsądna, bardzo realistyczna i z wysoką dyscypliną realizowana polityka finansowa LOTOSU stała się już powszechnie znanym wyznacznikiem jakości zarządzania naszą firmą. Zawsze skupiamy wszelkie siły dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, po to, żeby z jednej strony zapewnić Spółce i jej grupie kapitałowej stałą ekspansję, z drugiej zaś zachować pełne bezpieczeństwo finansowe.

Grupa LOTOS we wszystkich rankingach zajmuje wysokie miejsca, jako firma nowoczesnie i dynamicznie zarządzana, posiadająca realistyczną strategię, świetną kadre zarządzającą oraz wysoko wykwalifikowaną i oddaną załogę. Zjawiska kryzysowe, które pojawiają się w obszarach europejskich finansów i gospodarki, stwarzają atmosferę niepewności i zagrożeń. Jestem przekonany, że dzięki doskonale zrealizowanej inwestycji, jaką był Program 10+, Grupa LOTOS znajduje się na uprzywilejowanej pozycji do osiągnięcia znacznych korzyści z oczekiwanej poprawy sytuacji makroekonomicznej. W Europie zaczyna brakować nowoczesnych mocy przetwarzania ropy naftowej. Instalacje rafinerii Grupy LOTOS dostarczają produkty najwyższej jakości i jednocześnie najgłębiej przetwarzają surowiec, co wpływa na podwyższenie efektywności finansowej rafinacji i umacnia konkurencyjną pozycję koncernu na rynku. Te efekty będą coraz silniej widoczne i odczuwalne w 2012 roku.

Grupa LOTOS w swoich działaniach stosuje strategię zrównoważonego rozwoju z silnym udziałem wymogów społecznej odpowiedzialności biznesu. Jest to zgodne ze współczesnymi trendami zarządzania wielkimi organizacjami przemysłowymi, w których praktyce czynnik społeczny odgrywa rosnącą rolę. Z jednej strony tworzy on otoczenie rynkowe przedsiębiorstwa, z drugiej zaś wpływa na decyzje polityczne, często kluczowe dla jego rozwoju. Społeczna odpowiedzialność biznesu jest miarą skuteczności i nowoczesności zarządzania. We wszystkich rankingach z tym obszarem związanych, Grupa LOTOS plasuje się na najwyższych miejscach, co znajduje swoje potwierdzenie w nieprzerwanej obecności Spółki w RESPECT Index na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Wszelkie prognozy na 2012 rok przewidują utrzymywanie się cen ropy naftowej na dotychczasowym poziomie, tj. powyżej 100 USD za baryłkę. Można założyć, że ten poziom cen będzie zjawiskiem trwałym i ropa będzie raczej drożać niż tanieć. W takiej sytuacji najsilniejszą pozycję rynkową będą miały koncerny naftowe dysponujące własną bazą surowcową i technologią głębokiego przetwarzania. Grupa LOTOS spełnia oba te kryteria. Rok przyszły i następne będą więc czasem dalszego rozwoju, którego celem jest zwiększanie bezpieczeństwa w polskim sektorze energii, mocna pozycja na rynku oraz wzrost efektów finansowych działania firmy. Proces dalszych przeobrażeń i umocnienie pozycji firmy na rynku europejskim będzie związany ze wzrostem satysfakcji naszych klientów, zadowoleniem inwestorów i akcjonariuszy, a także z coraz większym poczuciem dumy z pracy w LOTOSIE – wszystkich jego pracowników.

Paweł Olechnowicz
Prezes Zarządu
Dyrektor Generalny
Grupa LOTOS S.A.

Zobacz także:

Wywiad z Prezesem Zarządu

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Stopień realizacji celów strategicznych

Stopień realizacji celów strategicznych

Strategia umacnia pozycję koncernu, jako podmiotu odgrywającego znaczącą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa w sektorze energii.

Priorytety działalności Grupy Kapitałowej LOTOS określają zapisy strategii na lata 2011-2015 oraz kierunki rozwoju do 2020 r. Przedsiębiorstwo skupia swoje wysiłki przede wszystkim na dynamicznym rozwoju segmentu poszukiwawczo-wydobywczego węglowodorów oraz poprawie efektywności handlowej w powiązaniu z optymalizacją części operacyjnej. Istotny wpływ na stopień realizacji zakładanych w strategii celów mają odczuwane już efekty pomyślnie zakończonego w 2010 r. Programu 10+, dzięki któremu moce przerobowe rafinerii w Gdańsku wzrosły do ponad 10 mln ton ropy naftowej rocznie.

Nadrzędny cel strategiczny Grupy Kapitałowej LOTOS stanowi budowa wartości dla akcjonariuszy poprzez optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów intelektualnych i materialnych oraz realizację programów rozwojowych w obszarach: poszukiwawczo-wydobywczym, przerobu ropy oraz handlowym. Przyjęto jednocześnie, iż rozwój ten będzie odbywał się z poszanowaniem idei zrównoważonego rozwoju, którą koncern definiuje jako dążenie do stałego ograniczania oddziaływania na środowisko naturalne przy jednoczesnym docenieniu kapitału intelektualnego i doświadczenia pracowników.

W obszarze poszukiwawczo-wydobywczym Grupa Kapitałowa LOTOS intensyfikuje działania na rzecz poszerzenia własnej bazy surowcowej w celu wykorzystania prognozowanego w długim okresie wysokiego poziomu marż w sektorze.

Do najważniejszych celów strategicznych w tym obszarze należy zaliczyć:

- wydobycie 24 tys. boe/d (*barrel of oil equivalent/day*) – ekwiwalent 1,2 mln ton ropy rocznie w 2015 r.,
- zwiększenie wydobycia węglowodorów zgodnie z priorytetami i polityki energetycznej Polski do 2030 r.

W obszarze działalności operacyjnej Grupa Kapitałowa LOTOS koncentruje się na efektywnym wykorzystaniu rozbudowanych w wyniku Programu 10+ mocy przerobowych rafinerii, dalszym zwiększaniu stopnia konwersji oraz na optymalnym wykorzystaniu efektu synergii między przemysłem rafineryjnym a branżą energetyczną.

Do najważniejszych celów strategicznych w tym obszarze należy zaliczyć:

- osiągnięcie najlepszych światowych standardów produkcyjnych oraz utrzymanie wysokiej konkurencyjności wśród rafinerii europejskich,
- optymalne wykorzystanie aktywów posiadanych oraz aktywów obejmowanych w wyniku działań rozwojowych,
- zapewnienie bezpiecznej i stabilnej pracy instalacji produkcyjnych i pomocniczych mierzonej dostępnością minimum 98% w ciągu roku,
- zwiększenie stopnia konwersji i pogłębienie przerobu surowca.

W obszarze handlu działania Grupy Kapitałowej LOTOS koncentrują się na dalszym rozwoju struktur handlowych w oparciu o rozbudowywaną sieć dystrybucji i efektywną logistykę produktów, a także na dynamicznym rozwoju działalności tradingowej w zakresie handlu ropą i produktami naftowymi.

Najważniejsze cele strategiczne w tym segmencie to:

- utrzymanie 30% udziału w krajowym rynku paliw,
- sprzedaż paliw przewyższająca o 15% potencjał produkcyjny paliw w rafinerii Grupy LOTOS,
- uzyskanie 10% udziału w krajowym rynku detalicznym przed zakończeniem okresu objętego strategią,
- rozwój sieci stacji paliw oraz intensyfikacja sprzedaży w sieci istniejącej,
- utrzymanie pozycji lidera na krajowym rynku olejów smarowych.

Rok 2011 był pierwszym, w którym obowiązywała nowa strategia. Pomimo wysokiej zmienności uwarunkowań rynkowych i pojawiających się oznak spowolnienia gospodarczego, wyznaczone u progu tego okresu cele strategiczne nie uległy zmianie. Długoterminowa perspektywa strategii pozwala realizować zadania w sposób zaplanowany i kompleksowy, stwarzający możliwości elastycznego reagowania na pojawiające się w otoczeniu szanse i zagrożenia.

W obszarach operacyjnym i handlowym realizacja celów strategicznych i osiąganie wyznaczonych wskaźników dla etapów pośrednich przebiegało w 2011 r. zgodnie z przyjętymi założeniami. Udział w krajowym rynku paliw (olej napędowy, benzyna, LOO) Grupy Kapitałowej LOTOS osiągnął wynik 33,5%, przekraczając minimalny poziom wyznaczony dla celu

strategicznego, zaś udział w rynku detalicznym (olej napędowy, benzyna) wyniósł 7,6%. Realizacja celu strategicznego będzie oparta o dalszy konsekwentny rozwój sieci w segmencie premium (w tym stacji autostradowych) oraz intensywny rozwój sieci LOTOS Optima.

Kluczowym warunkiem powodzenia strategii zrównoważonego rozwoju Grupy Kapitałowej LOTOS jest rozwój działalności poszukiwawczo-wydobywczej. Realizacja tego celu do końca 2015 r. pozwoli na zbudowanie stabilnego i silnego koncernu naftowego, generującego znaczną część swego zysku z działalności wydobywczej. W 2011 r. produkcja ropy naftowej wyniosła łącznie 227,1 tys. ton, z czego 78,1 tys. ton wydobyto na Litwie.

Kierunki rozwoju

Podejmowane działania rozwojowe koncentrują się na zwiększaniu wartości Grupy Kapitałowej LOTOS poprzez innowacyjny i zrównoważony rozwój z poszanowaniem zasad i wartości reprezentowanych przez interesariuszy. Wysokie ceny ropy i niestabilna sytuacja na rynkach walutowych sprawiają, iż posiadanie wysokiego udziału własnego wydobycia w stosunku do przerabianego przez rafinerię surowca działa stabilizacyjnie oraz podnosi rentowność działalności przedsiębiorstwa. Grupa Kapitałowa LOTOS dąży do budowy pionowo zintegrowanego efektywnego ekonomicznie podmiotu gospodarczego, co wymusza angażowanie się w optymalny rozwój pozostałych segmentów.

Główne kierunki rozwoju do roku 2020 pozostają zgodne z określonymi w 2010 r.:

- dalsza optymalizacja modelu zarządzania w celu osiągnięcia najwyższej efektywności,
- dysponowanie w 2020 r. wydobywalnymi, potwierdzonymi zasobami węglowodorów na poziomie około 330 mln boe,
- zwiększenie wydobycia do około 100 tys. boe/dzień (ekwiwalent 5 mln ton ropy rocznie),
- utrzymanie minimum 30% udziału w krajowym rynku paliw,
- utrzymanie sprzedaży przewyższającej o 15% potencjał produkcyjny paliw w rafinerii Grupy LOTOS,
- utrzymanie minimum 10% udziału w krajowym rynku detalicznym,
- dalsza poprawa efektywności ekonomicznej przerobu surowca zapewniająca pełne wykorzystanie posiadanych aktywów,
- dążenie do optymalizacji gospodarki energetycznej rafinerii poprzez rozszerzenie powiązań z innymi systemami energetycznymi.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Kluczowe ryzyka, szanse i wyzwania w aspekcie zrównoważonego rozwoju

Kluczowe ryzyka, szanse i wyzwania w aspekcie zrównoważonego rozwoju

Grupa LOTOS dostosowała strategię do zmiennych warunków rynkowych i makroekonomicznych zagrożeń międzynarodowych.

Ryzyko jest silnie wpisane w charakter działalności prowadzonej przez Grupę LOTOS. Spółka sukcesywnie doskonali narzędzia i metody służące ich identyfikacji i ocenie. Na uwagę zasługuje fakt, iż w porównaniu z poprzednimi latami konsekwentnie udaje się zmniejszać poziom przewidywanych zagrożeń ze strony części ryzyk o charakterze operacyjnym, finansowym i rynkowym. Jest to możliwe między innymi dzięki uruchomieniu wszystkich instalacji powstałych w ramach Programu 10+ oraz sukcesywnemu wdrażaniu działań ograniczających zidentyfikowane ryzyka w działalności.

Szanse i ryzyka związane ze strategią rządu oraz Komisji Europejskiej wobec sektora naftowego

Ryzyko prawne w działalności Grupy LOTOS wynika z działań normatywnych polskiego rządu oraz dyrektyw wspólnotowych. W celu identyfikacji ryzyka prawnego Spółka monitoruje politykę Unii Europejskiej w odniesieniu do sektora naftowego, a także stale współpracuje z organami administracji państwowej odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację strategii rządu dla sektora. Spółka opiniuje także projekty unijnych i krajowych aktów prawnych oraz analizuje obowiązujące przepisy, szczególnie w zakresie obowiązkowych zapasów ropy i paliw oraz biokomponentów i biopaliw.

W 2011 r. w odniesieniu do **biopaliw i biokomponentów**, podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, dominowało ryzyko wynikające z nieprzyjęcia do krajowych rozwiązań zapisów Dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/30/WE oraz 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. W styczniu 2012 r. został zakończony proces notyfikacji krajowych regulacji umożliwiających stosowanie zwiększonych ilości biokomponentów w oleju napędowym (B7). Wprowadzenie możliwości stosowania oleju napędowego z 7% dodatkiem estrów (B7), było długo oczekiwanym rozwiązaniem, ponieważ wymagany przepisami poziom Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) przez ostatnie lata był wyższy od możliwości wypełnienia go poprzez dodawanie 5% biokomponentów w oleju napędowym (B5) i benzynie (E5). Wprowadzenie B7 zdecydowanie poprawia ekonomikę realizacji krajowej polityki biopaliwowej. W 2011 r., w wyniku nowelizacji krajowych przepisów, została wycofana możliwość stosowania zwiększonych ilości biokomponentów w benzynie (E10). Brak przewidzianych w dyrektywach rozwiązań prawnych, przy jednoczesnym rocznym podwyższaniu poziomu NCW, powoduje konieczność wprowadzania na rynek zwiększonych ilości nieopłacalnego biopaliwa B100. Zapowiadana ustawa umożliwiająca stosowanie w Polsce paliwa E10 powinna wpłynąć na zmniejszenie tego ryzyka w 2013 r. Wprowadzone w 2011 r. regulacje ustawowe umożliwiające od 2012 r. redukcję NCW niosą ze sobą ryzyko związane z przypisaniem podmiotom realizującym NCW odpowiedzialności finansowej za ewentualne, niezgodne z ustawą, działania dostawców.

Funkcjonujący w Polsce Narodowy Cel Wskaźnikowy jest realizowany poprzez stosowanie wyłącznie biokomponentów i biopaliw. Zważywszy fakt, iż biokomponenty i biopaliwa są droższe niż paliwa mineralne, realizacja tego celu w wymiery sposób wpływa na koszt energii w transporcie, a więc na wzrost cen paliw. Ten negatywny wpływ polityki biopaliwowej na wysokość cen paliw transportowych jest dodatkowo potęgowany przez to, że wysokość realizowanego NCW w Polsce znacznie przewyższa średnie poziomy osiągnięte w krajach Unii Europejskiej.

Zgodnie z nowelizacją ustawy biopaliwowej z maja 2011 r., po spełnieniu określonych wymogów ustawowych co do źródła pochodzenia biokomponentów, podmioty zobowiązane do realizacji NCW dysponują w 2012 r. możliwością redukcji poziomu NCW o współczynnik redukcyjny w wysokości 0,85. Rozwiązanie takie daje możliwość niższego niż było to w 2011 r. udziału biokomponentów i biopaliw w całej puli paliw transportowych, co będzie pozytywnie oddziaływało na cenę paliw w Polsce.

W ocenie Grupy LOTOS, choć wprowadzone rozwiązanie daje możliwość obniżenia NCW i jest krokiem w dobrym kierunku, to oczekiwane są bardziej zdecydowane działania w tym obszarze, ustalające maksymalną wysokość NCW w oparciu o normy dotyczące jakości paliw tak, by wymagany przez regulacje prawne udział biokomponentów i biopaliw w kolejnych latach, nie był wyższy od ilości biokomponentów zawartych w paliwach normatywnych. Wyższy niż przewidują to normy dotyczące jakości paliw poziom NCW, powoduje bowiem konieczność dodatkowego wprowadzania biopaliw samoistnych (B100) na rynek, co miało miejsce w latach ubiegłych. Należy zauważyć, iż wprowadzanie B100 powoduje jeszcze większe negatywne skutki finansowe niż stosowanie biokomponentów w paliwach normatywnych i dlatego przy obecnych relacjach cenowych należy minimalizować jego stosowanie.

O ile w 2012 r., przy zastosowaniu współczynnika redukcyjnego NCW oraz dzięki wprowadzeniu od lutego tego roku

możliwości stosowania B7, uda się zminimalizować sprzedaż B100, to w przyszłym roku, z uwagi na rosnące NCW, będzie to już niemożliwe.

Oczekiwanym przez branżę krokiem jest wprowadzenie benzyny z 10% dodatkiem bioetanolu (E10) oraz umożliwienie stosowania w Polsce technologii współwodnienia tłuszczu w procesie produkcji oleju napędowego. Oczekiwane jest też rozszerzenie możliwości realizacji NCW o inne rodzaje energii ze źródeł odnawialnych, jak chociażby biogaz czy też „zielona” energia elektryczna. Jednocześnie Spółka wciąż czeka na pojawienie się dostępnych na skalę przemysłową, konkurencyjnych cenowo biokomponentów kolejnych generacji.

Propozycje Komisji Europejskiej zmierzające do zmiany **systemu opodatkowania energii**, w tym energii w transporcie, prowadzące do uzależnienia poziomu opodatkowania od wartości energetycznej paliwa i emisji CO₂ przypisywanej do danego paliwa, spowodują w perspektywie do 2020 r. możliwość wystąpienia ryzyka zmian struktury popytu na paliwa transportowe. Dojdzie do tego poprzez zmianę relacji cenowych pomiędzy olejem napędowym, benzyną i LPG. W nowym systemie bazową ceną będzie cena benzyny, natomiast opodatkowanie ON będzie przewyższało opodatkowanie benzyny o 15%. Opodatkowanie LPG wzrośnie czterokrotnie w stosunku do obecnego minimalnego opodatkowania w Unii Europejskiej.

Zapowiadane wprowadzenie **nowych rozwiązań podatkowych dotyczących wydobywania kopalin** niesie ryzyko pogorszenia wyników funkcjonowania segmentu wydobywczego.

Ponadto w Komisji Europejskiej prowadzone są prace zmierzające do **poprawy bezpieczeństwa przy prowadzeniu wydobywania węglowodorów na morzu**, co może wpłynąć na zwiększenie kosztów związanych z prowadzeniem takiej działalności.

W odniesieniu do **zapasów obowiązkowych** nie jest znany czas i zakres wprowadzenia zmian w dotychczasowych zapisach prawnych. Nadal nie została podjęta decyzja o terminie rozpoczęcia ewentualnego procesu przejmowania zapasów obowiązkowych od firm funkcjonujących na rynku przez odpowiednie agendy rządowe oraz tempo tego procesu. Projekt założeń do nowelizacji ustawy o zapasach ropy i paliw ciekłych został umieszczony w wykazie dokumentów procedowanych bezterminowo przez rząd i zgodnie z decyzją Rady Ministrów z 15 lutego 2011 r. konieczne jest uzyskanie zgody Prezesa Rady Ministrów na kontynuację prac nad projektem. W związku z koniecznością nowelizacji w 2012 r. ustawy o zapasach obowiązkowych, wynikającej z implementacji dyrektywy Rady Unii Europejskiej 2009/119/WE, istnieje poważne ryzyko niedostosowania regulacji prawnych do wymogów branży, wynikające z krótkiego czasu pozostałego na przygotowanie nowelizacji ustawy.

Należy podkreślić, iż już obecnie trzeba wziąć pod uwagę ryzyka związane z **zaostreniem norm dotyczących emisji CO₂** od 2013 r. oraz wprowadzeniem zasad obrotu limitami CO₂.

Wobec coraz bardziej złożonej sytuacji geopolitycznej może wystąpić ryzyko braku dostaw ropy naftowej po możliwych do zaakceptowania cenach, ze względu na **brak odpowiednich pojemności magazynowych**. Sprawę w przyszłości mogłyby rozwiązać kawerny. Projekt budowy kawern solnych jest uzależniony od decyzji polskiej administracji rządowej.

Poważnym ryzykiem wynikającym z **długiego procesu legislacyjnego** w Polsce jest również brak możliwości przewidywania terminu wejścia w życie regulacji prawnych i związanych z tym konsekwencji wynikających dla funkcjonowania przedsiębiorstwa czy całej branży.

Ryzyka związane ze zmianami i interpretacjami prawa podatkowego

Grupa LOTOS prowadzi działalność gospodarczą w otoczeniu prawnym cechującym się bardzo dużą zmiennością. Sytuacja ta, jako źródło zagrożeń, wpływa na sposób funkcjonowania Spółki, kierunek podejmowanych działań, politykę podatkową oraz wielkość zobowiązań podatkowych.

Zmiany interpretacji przepisów podatkowych mogą skutkować powstaniem ryzyka podatkowego w transakcjach, w których przed zmianą ono nie występowało. Dodatkowe utrudnienie stanowi opieszałość organów podatkowych przy rozpatrywaniu wniosków i prowadzeniu postępowań. Różnice występujące w interpretacji prawnej przepisów podatkowych, powodują powstawanie niepewności w działalności, a w transakcjach zagranicznych mogą prowadzić do utraty reputacji wiarygodnego partnera biznesowego i konieczności rezygnacji z korzystnych dla Spółki przedsięwzięć i transakcji.

Towarzyszące działalności polskich przedsiębiorstw ryzyko podatkowe należy uznać za wysokie. Jednym z tego przejawów jest ryzyko związane z nieprzestrzeganiem przez ustawodawcę zasady *vacatio legis* przy wprowadzaniu zmian w przepisach prawa podatkowego. Uniemożliwia to dostosowanie działalności gospodarczej do nowych wymogów i może narazić przedsiębiorstwo na dodatkowe koszty lub sankcje. Czynnikiem wymuszającym ostrożność w zarządzaniu ryzykiem podatkowym jest także dość restrykcyjne podejście polskich władz skarbowych. W działalności gospodarczej należy uwzględnić fakt, że na skutek mylnej interpretacji prawa, błędu pracownika, czy też niekompetencji urzędnika, można w niezamierzony sposób spowodować zaległość podatkową i sprowadzić na siebie zarzut dokonania przestępstwa.

Wobec licznych zmian interpretacyjnych oraz nowych przepisów, które w wielu przypadkach są niespójne, skomplikowane, a nawet niezgodne z regulacjami wspólnotowymi, Grupa LOTOS stale aktualizuje wewnętrzne procedury w celu przestrzegania wymogów prawa oraz identyfikacji i minimalizacji ryzyka podatkowego, zwłaszcza jego wpływu na sprawozdania finansowe Spółki.

W sytuacjach, gdy zidentyfikowane zostaje ryzyko podatkowe wynikające z możliwości wystąpienia różnic interpretacyjnych, Grupa LOTOS korzysta z możliwości uzyskania wiążących interpretacji przepisów prawa podatkowego,

wydawanych przez Ministra Finansów. Ponadto Spółka, jako członek liczących się w kraju organizacji zrzeszających pracodawców i przedsiębiorców, bierze udział w opiniowaniu projektów aktów prawnych. Ma to na celu przede wszystkim poprawę jakości przepisów podatkowych, ale też daje możliwość odpowiedniej reakcji na zmieniające się otoczenie prawne.

Ryzyka o charakterze finansowym

W 2011 r. w Grupie LOTOS, w miejsce funkcjonującego wcześniej Komitetu Zarządzania Ryzykiem Finansowym, powołano Komitet Ryzyka Cenowego i Tradingu, który jest odpowiedzialny za nadzorowanie i koordynację procesu zarządzania ryzykiem cenowym oraz monitorowanie i koordynację działalności tradingowej, wymagającej współpracy różnych segmentów.

Kompetencje Komitetu Zarządzania Ryzykiem Finansowym, w zakresie procesu zarządzania ryzykiem walutowym, ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem kredytowym, zostały udzielone bezpośrednio dyrektorowi ds. ekonomiczno-finansowych. Dodatkowo w celu koordynacji i nadzoru nad kluczowymi działaniami w zakresie procesu zarządzania ryzykiem płynności, aranżacji finansowania i zarządzania strukturą zadłużenia w Grupie Kapitałowej LOTOS powstał Zespół ds. optymalizacji płynności i koordynacji finansowania.

Kluczowym ryzykiem finansowym w odniesieniu do Grupy LOTOS jest **ryzyko cen surowców i produktów naftowych**. Spółka kontynuuje prace i analizy związane z przygotowaniem nowej polityki zarządzania tym ryzykiem, która w znacznym stopniu związana jest z planami rozwoju działalności tradingowej. Jednocześnie, aby umożliwić realizację części procesów zarządzania ryzykiem cenowym, usprawnić zarządzanie i podnieść bezpieczeństwo operacyjne w zakresie całego obszaru ryzyka cenowego i tradingu, Spółka rozpoczęła działania związane z wyborem nowego systemu Energy Trading and Risk Management.

Zarządzanie ryzykiem walutowym reguluje „Strategia zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS”. Horyzont zarządzania wyznaczany jest zgodnie z rolowanym okresem planowania. Walutą rynku, na którym działa Grupa LOTOS, jest dolar amerykański (USD). W związku z tym, z tytułu działalności operacyjnej, Spółka ma strukturalnie długą pozycję w USD. Dlatego też przyjęto tę walutę jako najważniejszą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów, w tym związanych z finansowaniem Programu 10+.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej związane jest z przewidywanym harmonogramem spłat kredytu na finansowanie zapasów oraz finansowanie Programu 10+ i wynikającą z tego wysokością odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD.

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) odbywa się zgodnie z założeniami „Strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji CO₂ w Grupie LOTOS”. W koordynacji z poszczególnymi fazami Protokołu z Kioto przyjęto, jako obecny horyzont zarządzania, koniec 2012 r.

Ryzyko utraty płynności monitorowane jest każdego dnia roboczego. Następuje to poprzez agregację oraz analizę danych dotyczących prognozowanych przepływów pieniężnych i dostępnych obecnie lub w przyszłości źródeł finansowania. Na tej podstawie podejmowane są działania z zakresu zarządzania kapitałem obrotowym, mające na celu możliwe najlepsze dopasowanie zapadalności aktywów i pasywów, a także pozyskanie i utrzymywanie dostępu do różnych źródeł i form finansowania zewnętrznego oraz wewnętrznego. W chwili obecnej są podejmowane i realizowane działania zmierzające do centralizacji zarządzania płynnością w Grupie Kapitałowej LOTOS.

Ryzyko ograniczenia lub zmiany warunków dostępu do zewnętrznego finansowania jest minimalizowane poprzez współpracę z optymalną i zdywersyfikowaną grupą wiarygodnych kredytowo podmiotów, wykorzystanie w bieżącej działalności możliwie szerokiej grupy instrumentów finansowych, prawidłowe, kompletne i terminowe wypełnianie obowiązków informacyjnych, monitoring i dotrzymywanie wskaźników i kowenantów finansowych oraz wypełnianie wszystkich innych zobowiązań wobec banków, wynikających z obowiązujących umów kredytowych. Prowadzony jest także monitoring pozycji banków uczestniczących w finansowaniu Grupy Kapitałowej LOTOS oraz zagrożeń w dostępie do finansowania wynikających z uwarunkowań rynków finansowych na świecie.

Ryzyko kredytowe partnerów transakcji finansowych ograniczane jest poprzez monitoring ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating, przyznany przez wiodące agencje ratingowe bądź otrzymać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego akceptowalnego ratingu. Grupa LOTOS zawiera transakcje finansowe z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej oraz stosuje dywersyfikację instytucji, z którymi współpracuje.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji handlowych odbywa się poprzez poddanie procedurom weryfikacji wiarygodności finansowej wszystkich klientów, którzy wnioskuje o przyznanie limitów kredytowych. Limity te przyznawane są w zależności od oceny wiarygodności kredytowej partnerów handlowych. Decyzje takie podejmuje osoba odpowiedzialna za finanse w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS.

W celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem finansowym i minimalizacji zagrożenia błędami, wszelkie dane wykorzystywane dla tych potrzeb są starannie weryfikowane, a decyzje podejmowane na podstawie dokładnych analiz, zgodnie z obowiązującą polityką zarządzania ryzykiem, strukturą limitów i procedurami operacyjnymi. Zasady i instrumenty zarządzania ryzykiem finansowym oraz wpływ najistotniejszych czynników ryzyka na kształtowanie się poszczególnych pozycji wyników finansowych, zostały przedstawione w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w części Dodatkowe informacje i objaśnienia. [Link → \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia)

Ryzyka związane z działalnością poszukiwawczo-wydobywczą

W obszarze poszukiwawczo-wydobywczym występują ryzyka zarówno produkcyjno-techniczne, jak i poszukiwawcze, geologiczno-złożowe oraz pogodowe. Wszystkie te ryzyka są monitorowane. Rok 2011 był kolejnym okresem wdrażania odpowiednich strategii postępowania w celu ograniczania tych ryzyk.

Ze względu na specyfikę działalności jedno z ważniejszych zagrożeń stanowią **ryzyka związane z procesem wydobywania węglowodorów**, które mogłyby skutkować skażeniem środowiska. Należą do nich rozlew ropy, kolizja morska, pożar, erupcja gazu lub inna awaria. Stosuje się liczne środki zapobiegawcze, np. prowadzenie testów szczelności, monitorowanie parametrów zagrożenia pożarem, prowadzenie profilaktyki erupcyjnej poprzez zabezpieczanie otworów. Wdrożone są ponadto procedury postępowania zarówno przy realizacji codziennych prac, jak i w momencie zagrożenia awarią. Ważnym elementem ograniczającym ryzyko jest prowadzenie regularnych szkoleń i ćwiczeń praktycznych dla pracowników. W przypadku wystąpienia incydentu lub wypadku, dokonywana jest jego dokładna analiza, a samo zdarzenie jest omawiane podczas bieżących szkoleń, w celu zapobiegnięcia ponownemu jego wystąpieniu.

Ryzyko techniczne związane jest z urządzeniami wykorzystywanymi do eksploatacji oraz poszukiwań węglowodorów. Ogranicza się je poprzez monitorowanie stanu i parametrów urządzeń oraz nadzór techniczny i wykonywanie niezbędnych testów. Prowadzone są także cykliczne szkolenia pracowników z zakresu eksploatacji urządzeń. Systemy eksploatacyjne i technologiczne są poddawane audytom technicznym oraz są zlecane oceny niezawodności i ryzyka z tym związanego. Mając na uwadze specyfikę działalności operacyjnej, nieustannie rozwijany jest system zarządzania utrzymaniem ruchu oraz prewencyjne podejście, skutkujące ciągłym monitorowaniem najlepszych rozwiązań technicznych.

Ryzyko poszukiwawcze polega głównie na możliwości niewłaściwego oszacowania zasobów geologicznych. Dlatego zasoby złoża szacowane są zawsze (zgodnie z zasadami klasyfikacji SPE 2007) w trzech wariantach P10/P50/P90, tzn. podawana jest ilość, która może być potencjalnie wydobyta z poziomem pewności 10, 50 i 90%. Analizowany jest także wewnętrzny wskaźnik prawdopodobieństwa osiągnięcia sukcesu podczas oceny potencjału obszaru poddanego badaniom geologicznym. Ponadto w fazie projektowej uwzględnia się ryzyko konieczności przeprowadzenia dodatkowych, pogłębionych analiz geologicznych dla obszarów o dużym potencjale wydobywania. Przykładem tych działań mogą być badania sejsmiczne 3D realizowane w pierwszej połowie 2011 r. w koncesjach PL 503 i PL 503B na Morzu Północnym.

Inne ryzyka w obszarze poszukiwawczo-wydobywczym związane są m.in. z możliwością wystąpienia lub nasilenia zjawisk powodujących utratę lub zanik wydajności odwiertów (np. spadek ciśnienia złożowego, zawodnienie złoża). Dla ograniczenia tego typu ryzyka stosowane są metody związane ze stałym monitoringiem parametrów złożowych. Istotnym czynnikiem eksploatacji złóż w środowisku morskim są warunki pogodowe, wymuszające w ekstremalnych przypadkach przerwy w realizacji prac lub w wydobywaniu. Dla ograniczenia negatywnych skutków materializacji ryzyka wdrażane są systemy stałego monitoringu warunków pogodowych i uruchamiania procedur związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa.

Kierując się koniecznością zwiększenia własnego wydobywania w ramach nowych koncesji oraz późniejszą realizacją tych projektów na podstawie umów konsorcjalnych, Spółka podejmuje działania w celu uzyskiwania możliwie najbardziej pogłębionych informacji i analiz. Oceniane są zagrożenia dla projektów, wykonywane analizy *market research*, *due diligence*, studia wykonalności, analizy zagrożeń prawnych i finansowych tak, aby ryzyko wynikające z realizacji wspólnych projektów zwłaszcza tych, w których LOTOS Petrobaltic nie zajmuje pozycji dominującej, było skutecznie minimalizowane.

Ryzyka związane z zapewnieniem surowców

Grupa LOTOS konsekwentnie dąży do dywersyfikacji kierunków i źródeł dostaw ropy naftowej. Polityka ta realizowana jest poprzez koncentrację na zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw ropy naftowej oraz poprawie konkurencyjności. Bezpieczeństwo dostaw ropy budowane jest poprzez zwiększanie aktywności na międzynarodowym rynku ropy, kontraktowanie dostaw różnych gatunków ropy transportowanych do rafinerii drogą morską z jednoczesnym stworzeniem możliwości radykalnego zwiększenia ich udziału w całości dostaw ropy oraz wzrost roli własnego wydobywania. Konkurencyjność kształtowana jest na drodze pełnego wykorzystania nadmorskiej lokalizacji rafinerii w Gdańsku i możliwości otrzymywania dostaw surowca przez dwa niezależne od siebie kanały, tj. rosyjskiej ropy transportowanej rurociągiem „Przyjaźń” oraz różnych gatunków ropy dostępnych poprzez infrastrukturę Naftoportu (transportowanych drogą morską).

Odpowiedni dobór gatunków ropy i kierunków dostaw wynika z optymalizacji procesów w celu maksymalizacji marży zintegrowanej. Identyfikowane i ograniczane są ponadto zagrożenia wynikające z posiadania zdywersyfikowanych źródeł pozyskiwania ropy naftowej, związane z możliwością wystąpienia zakłóceń w dostawach surowca z różnych źródeł.

Ryzyka związane z działalnością operacyjną

Zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Spółki uwzględnia wiele aspektów: ryzyka procesowe i techniczne, zagrożenia związane z bezpieczeństwem pracy oraz środowiskiem naturalnym, a także ryzyka prawne w tych obszarach.

Rok 2011 był pierwszym rokiem pracy rafinerii w Gdańsku w pełnej konfiguracji technologicznej, przewidzianej w projekcie Program 10+. Stało się to możliwe dzięki oddaniu do użytkowania dwóch ostatnich instalacji technologicznych zrealizowanych w ramach Programu 10+, tj. instalacji hydrokrakingu MHC (styczeń) oraz instalacji SDA/ROSE (marzec). Tym samym, w związku z zakończeniem fazy realizacyjnej inwestycji, zidentyfikowane wcześniej **ryzyka działalności**

operacyjnej wynikające z Programu 10+, uległy całkowitej eliminacji lub znacznemu zmniejszeniu. Działania podejmowane w odniesieniu do zidentyfikowanych kluczowych ryzyk i skoncentrowanie się na ograniczeniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia, przyniosły pożądane oczekiwane efekty. Potwierdziły to ruchy testowe obu instalacji przeprowadzone w maju z udziałem przedstawicieli licencjodawców i kontraktorów.

Kluczowym ryzykiem Programu 10+, związanym z działalnością rafinerii w Gdańsku na początku 2011 r., było ryzyko związane z niepewnością wyniku testu jednoczesnej pracy wszystkich instalacji rafineryjnych, w warunkach maksymalnej wydajności, zgodnie z wymogami umów kredytowych i pod nadzorem bankowych organów kontrolnych oraz doradców technicznych. Test rafinerii odbył się w czerwcu 2011 r. i zakończył się wynikiem zgodnym z modelem ustalonym z bankami.

Jednocześnie jednak trzeba zaznaczyć, że ryzykiem, które nadal się utrzymuje - choć z coraz mniejszym prawdopodobieństwem – jest ryzyko ujawniania się w trakcie eksploatacji wad ukrytych dostarczonych materiałów lub urządzeń. Tego typu zdarzenia mogą powodować zakłócenia bieżącej działalności instalacji oraz stwarzać zagrożenia w zakresie bezpieczeństwa pracy, bezpieczeństwa pożarowego i wybuchowego. Brak ujawnionych poważnych usterek w czasie rozruchu, uruchomienia i początkowego okresu eksploatacji, a także późniejszej normalnej pracy do końca 2011 r., instalacji MHC i SDA/ROSE powoduje redukcję prawdopodobieństwa wystąpienia wspomnianego ryzyka do poziomu małego, którym zarządza się za pomocą codziennych, planowych działań związanych z utrzymaniem ruchu i bieżącą kontrolą infrastruktury produkcyjnej.

Z działalnością operacyjną Grupy LOTOS wiązą się także określone **ryzyka środowiskowe**, wśród których najważniejsze to:

- ryzyko niespełnienia wymogów i przepisów krajowego i wspólnotowego prawa środowiskowego,
- ryzyko związane z brakiem uprawnień do emisji CO₂,
- ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (opisane szczegółowo w dalszej części).

Ryzyko związane z możliwością niespełnienia wymogów aktów prawnych, dotyczących wpływu na środowisko, minimalizowane jest przez ciągły monitoring przepisów prawa krajowego i wspólnotowego, sprawne jego wdrażanie oraz aktywne i efektywne uczestnictwo w procesie legislacyjnym. Uzyskiwanie wszelkich pozwoleń odbywa się z odpowiednim wyprzedzeniem, uwzględniającym ryzyko przedłużenia się postępowania administracyjnego.

Grupa LOTOS prowadzi intensywne działania w celu ograniczenia ryzyka związanego z limitami uprawnień do emisji CO₂. Na bieżąco analizowane są zmiany legislacyjne na szczeblu polskim i europejskim. Utrzymywana jest stała współpraca z Krajowym Administratorem Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji.

Dla instalacji rafineryjnych uczestniczących we wspólnotowym systemie handlu emisjami CO₂, w tym instalacji Programu 10+, które uruchomiono w 2010 r., liczba uprawnień do zakończenia bieżącego okresu rozliczeniowego, czyli 2012 r., jest wystarczająca. Przyznano także dodatkowe uprawnienia dla elektrociepłowni, której emisja wzrosła w związku z obsługą ciepłą wspomnianych instalacji. Dla uruchomionych w 2011 r. ostatnich instalacji objętych Programem 10+ Grupa LOTOS wystąpiła z wnioskiem o przyznanie uprawnień do emisji z krajowej rezerwy. W połowie 2011 r. Spółka je uzyskała.

Jednym z kluczowych ryzyk wpisanych w bieżące funkcjonowanie Grupy LOTOS, wobec którego prowadzone są szczególne działania prewencyjne i przygotowawcze jest **ryzyko zaistnienia awarii**. Zdarzenia awaryjne mogą skutkować zatrzymaniem instalacji, pożarem, wybuchem, ponadnormatywną emisją zanieczyszczeń do środowiska bądź wypadkiem przy pracy. Aby zapobiec tego typu zdarzeniom, stosowane są różnorodne systemowe działania profilaktyczne, monitorujące stan techniczny maszyn i urządzeń i zapobiegające wystąpieniu awarii. W celu zapewnienia właściwej jakości usług remontowych i inwestycyjnych oraz jakości stosowanych materiałów i części zamiennych, wykorzystywane są systemy standardów technicznych i procedur, w tym listy kwalifikowanych dostawców urządzeń i usług technicznych czy procedury przyjmowania i kontroli dostaw.

W Grupie LOTOS prowadzona jest także analiza krytyczności urządzeń, czyli jest identyfikowane i oceniane ryzyko oraz wdrażane plany postępowania dla poszczególnych urządzeń w zależności od stopnia ich krytyczności. Większość najważniejszych z punktu widzenia bezpieczeństwa funkcjonalnego urządzeń, została sklasyfikowana na podstawie takich kryteriów jak: stopień bezpieczeństwa dla ludzi i środowiska, znaczenie urządzenia dla instalacji i zakładu czy prawdopodobieństwo zaistnienia awarii. Zakwalifikowanie urządzenia do określonej grupy krytyczności ma zasadniczy wpływ na wybór i stosowanie dla tego urządzenia optymalnej strategii utrzymania ruchu.

Instalacje wybudowane w ramach Programu 10+ już od ponad roku są normalnie eksploatowane, w związku z czym, dzięki nabytym doświadczeniom oraz prowadzonym kontrolom, sukcesywnie spada ryzyko ujawnienia się ukrytych wad technicznych, czy błędów obsługi lub napraw. Pozytywnym aspektem eksploatacji nowych instalacji Programu 10+ jest możliwość rezerwowania dużej części istniejących mocy przerobowych. Stąd wystąpienie awarii na jakiegokolwiek instalacji, nie powoduje tak rozległych konsekwencji w całym zakładzie i możliwa jest prawie niezakłócona praca pozostałej części rafinerii.

Czynnikami mogącym zwiększać ryzyko awarii w nowych instalacjach jest niedostateczne doświadczenie załogi. W rafinerii podjęto szereg działań, by je zminimalizować. Wśród nich wymienić należy zatrudnienie pracowników do obsługi nowych instalacji z dużym, nawet dwuletnim wyprzedzeniem, by proces szkolenia mógł zostać zakończony przed oddaniem nowych instalacji do eksploatacji. Dodatkowo Grupa LOTOS, podobnie jak w 2010 r., zainwestowała w najnowocześniejsze narzędzia do szkolenia obsługi instalacji, tj. symulatory treningowe. Urządzenia te to przemysłowe odpowiedniki stosowanych w lotnictwie symulatorów lotu. Umożliwiają przeszkolenie obsługi instalacji w warunkach bardzo zbliżonych do warunków pracy z rzeczywistą instalacją.

Na terenie rafinerii wykorzystywane są technologie i urządzenia spełniające kryteria najlepszych dostępnych technik BAT (*ang. Best Available Techniques*). Instalacje procesowe wyposażone są w systemy bezpieczeństwa i ochrony, w tym wielowarstwowe systemy zabezpieczeń, tj. warstwy zapobiegania, ochrony i przeciwdziałania. Wykorzystywane są systemy alarmowe, blokadowe i awaryjnego zatrzymania instalacji w celu zapobiegania niekontrolowanemu rozwojowi sytuacji awaryjnej i ochrony przed poważniejszym uszkodzeniem maszyn i urządzeń.

W celu ograniczenia skutków awarii, prowadzone są systematyczne szkolenia i ćwiczenia praktyczne dla wszystkich pracowników rafinerii z zakresu reagowania na potencjalne sytuacje awaryjne, co pozwala zapewnić szybką i skuteczną reakcję w przypadku powstania rzeczywistego zagrożenia. W przypadku, gdy zdarzenie awaryjne jednak wystąpi, przeprowadzane są dogłębne analizy oraz wdrażane działania, mające na celu zapobieganie ponownemu wystąpieniu awarii. Zgromadzone informacje są wykorzystywane przy kolejnej ocenie ryzyka technicznego.

Z uwagi na charakter procesów produkcyjnych bardzo ważna dla Spółki jest sfera **bezpieczeństwo pracy**. Na wielu stanowiskach pracy występują zagrożenia związane z narażeniem pracowników na oddziaływanie czynników niebezpiecznych i uciążliwych. Każde stanowisko oceniane jest zatem pod kątem ryzyka zawodowego, w tym występowania m.in. atmosfery wybuchowej, hałasu czy narażenia na kontakt z niebezpiecznymi substancjami biologicznymi i chemicznymi. Na podstawie dokonanej oceny wdrażane są systemy zabezpieczeń, ochrony indywidualnej i zbiorowej.

Grupa LOTOS wprowadza nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu zapewnienie bezpiecznych warunków pracy wszystkim osobom przebywającym lub pracującym na terenie i na rzecz Spółki. Prowadzone są regularne kontrole poprawności stosowania zasad postępowania, a wymagania pokontrolne są egzekwowane. W wielu przypadkach wdrożone w Grupie LOTOS wymagania są na tyle rygorystyczne, że wykraczają poza obowiązki wynikające z uregulowań prawnych.

Ryzyko zaostreżenia wymagań jakościowych dla produktów naftowych

Grupa LOTOS monitoruje projekty nowych norm i rozporządzeń, mających wpływ na działalność produkcyjną i handlową. Źródłem informacji na temat przyszłych zmian dotyczących wymagań jakościowych jest Komitet Techniczny 222 Polskiego Komitetu Normalizacyjnego do spraw przetworów naftowych i cieczy eksploatacyjnych. Dzięki uczestnictwu w pracach podkomitetów, wchodzących w jego skład, Spółka ma możliwość opiniowania projektów norm europejskich jeszcze w fazie ich powstawania.

Dodatkowy wpływ na poziom wymagań jakościowych, zwłaszcza dla paliw silnikowych, Grupa LOTOS uzyskuje dzięki uczestnictwu w pracach branżowego stowarzyszenia Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego. Pozwala to ograniczać ryzyko nieterminowego dostosowania się do przyszłych standardów jakościowych produktów naftowych.

Ryzyko w obszarze handlowym

Działalność handlowa Grupy Kapitałowej LOTOS prowadzona jest w warunkach nieustannej konkurencji cenowej oraz przy dużej dynamice zmian zachodzących w ogólnoswiatowej sytuacji makroekonomicznej. Okoliczności te wymagają doskonalenia narzędzi do monitorowania parametrów związanych z obszarem cen i marż. W sferze handlu detalicznego prowadzona jest dywersyfikacja rynku, uwzględniająca segmenty mniej podatne na obniżające marżę działania konkurencji, a także działania ukierunkowane na trwałe pozyskanie klientów.

Grupa LOTOS zarządza także **ryzykiem mniejszego popytu krajowego na swoje produkty**. Zmniejszenie popytu może nastąpić w konsekwencji wzrostu konkurencyjności cenowej lub ogólnego obniżenia popytu spowodowanego czynnikami makroekonomicznymi. Do sposobów zarządzania tym rodzajem ryzyka zalicza się realizowanie sprzedaży poprzez różne kanały dystrybucji, prowadzenie konkurencyjnej polityki cenowej oraz optymalizacja kosztów operacyjnych.

Zarządzanie ryzykiem w obszarze handlowym ukierunkowane jest także na utrzymanie płynności dostaw produktów na rynek. Proces ten jest koordynowany w Grupie LOTOS poprzez współpracę obszarów sprzedaży, logistyki, produkcji oraz tradingu i optymalizacji. Celem podejmowanych działań jest wyznaczanie spójnych i zoptymalizowanych kierunków postępowania w ujęciu całego łańcucha dostaw.

Koszty wdrożenia strategii zabezpieczających

W przypadku, gdy działania ograniczające ryzyko niosą ze sobą konieczność poniesienia dużych kosztów, stosowana jest w Spółce zasada ALARP (*ang. As Low As Reasonably Practicable*). Oznacza to, że poziom ryzyka obniża się tak dalece, jak to jest tylko możliwe, o ile okaże się to praktycznie uzasadnione. Ryzyko jest akceptowalne, jeżeli nie można już bardziej go ograniczyć lub, gdy koszty ograniczenia są większe niż uzyskane korzyści. Wszelkie strategie zabezpieczające, w tym plany ograniczania ryzyka, jego transferu, np. przez ubezpieczenia wdrażane są zatem po ich dokładnej analizie, szczególnie pod względem koniecznych do poniesienia nakładów finansowych.

Zobacz także:

Zarządzanie ryzykiem **Zaangażowanie w kwestie zrównoważonego rozwoju**

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Wywiad z Prezesem Zarządu

Wywiad z Pawłem Olechnowiczem, Prezesem Zarządu, Dyrektorem Generalnym Grupy LOTOS S.A.

- Tytuł Raportu Roczego to „Optimum. Odpowiedzialne decyzje”. Ideą przewodnią publikacji jest optymalne, czyli jak najlepsze w danych warunkach, dążenie do realizacji celów. Czy tak scharakteryzowałby Pan działalność Grupy Kapitałowej LOTOS w 2011 r.?

Rok 2011 był pierwszym, w którym mogliśmy liczyć na pierwsze realne efekty zrealizowanego z powodzeniem Programu 10+. Jednocześnie jednak rok ten przyniósł nową falę niepewności finansowej i gospodarczej na świecie. Działania koncernu były w tym okresie podporządkowane prowadzeniu biznesu w sposób zapewniający maksymalne wykorzystanie posiadanego potencjału, przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności bezpiecznego rozwoju oraz utrzymaniu zaufania rynku. Odpowiedzialnymi decyzjami ograniczyliśmy poziom ryzyka w działalności, przyczyniając się jednocześnie do powstania dodatkowej wartości społecznej i ekonomicznej, oczekiwanej przez gospodarkę w trudnym czasie.

Grupa LOTOS realnie i optymalnie ocenia swoje możliwości w konkretnych warunkach otoczenia, dzięki czemu jej zachowanie na rynku gwarantuje bezpieczeństwo, stabilność, pewność i zaufanie – wartości szczególnie pożądane w gospodarce czasów kryzysu. Dajemy w ten sposób dowód swego przekonania o wartości, jaką stanowi zrównoważony rozwój zarówno biznesu, jak i jego społecznego otoczenia.

W niesprzyjających okolicznościach zyskały na znaczeniu wartości i kompetencje firmy, które pozytywnie wyróżniają nas na tle otoczenia. Należy do nich zaliczyć otwartość na potrzeby oraz dobre rozumienie oczekiwań kluczowych interesariuszy, połączone z poczuciem odpowiedzialności wobec nich. Ten rodzaj postawy skłania nas do nieustannego poszukiwania nowych rozwiązań. Realizacja wspomnianych wartości znalazła swoje odzwierciedlenie w 2011 roku nie tylko w przejrzystej komunikacji z rynkiem kapitałowym, skutkującej wiarygodnością biznesową, w dobrych wynikach działalności podstawowej, ale i w kreowaniu oferty usług i produktów dostosowanych do nowych wyzwań gospodarczych i społecznych.

To właśnie w 2011 roku firma wprowadziła na rynek nową markę: LOTOS Optima. Brand ten reprezentuje szybko powiększającą się sieć ekonomicznych stacji paliw. Segment ekonomiczny nastawiony na wartość, to obecnie najdynamiczniej rozwijająca się i perspektywiczna część rynku. Klienci stają się coraz bardziej pragmatyczni, dlatego koncern oferuje im produkty i usługi dostarczające więcej korzyści i wartości dodanej, w sposób dostosowany do zasobności finansowej dużej części Polaków. Optima to odpowiedź koncernu na nowe oczekiwania rynku.

- Strategia koncernu jest także ukierunkowana na ochronę środowiska oraz zwiększania bezpieczeństwa w sektorze energii.

Grupa LOTOS dąży do stałego ograniczania wpływu swojej działalności na środowisko przez rygorystyczne stosowanie obowiązujących standardów wydobywania, produkcji i przerobu węglowodorów, a także spełnianie ostrych norm środowiskowych w procesie produkcji, transportu i sprzedaży produktów ropopochodnych. W swojej działalności wydobywczey stosujemy najlepsze dostępne obecnie techniki i zasady postępowania, stale analizując możliwości stwarzane w tym zakresie przez nowe technologie.

Zmierzamy do rozpoznania i rozwinięcia możliwości pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych oraz niekonwencjonalnych. Jeszcze w 2012 roku Grupa LOTOS planuje rozpoczęcie poszukiwań gazu łupkowego oraz zakłada wzięcie udziału w nowych przetargach na koncesje poszukiwawcze i wydobywcze węglowodorów na terytorium Litwy. Jednak już obecnie, dzięki zakończonej w 2011 r. realizacji Programu 10+, gdańska rafineria koncernu dysponuje technologiami efektywnymi energetycznie. Dzięki zastosowaniu metod efektywnego wykorzystywania energii zamierzamy do 2020 roku o 6% zredukować poziom emisji dwutlenku węgla.

W najbliższych tygodniach nastąpi zmiana paliwa zasilającego rafinerię na gaz ziemny. Zmiana przyniesie korzyści ekologiczne Spółce i jej otoczeniu, ponieważ gaz emituje mniej niż dotychczas stosowane paliwa dwutlenku siarki i tlenków azotu, a także gazów cieplarnianych, głównie CO₂.

Nasza odpowiedzialność przejawia się także w podejściu do zwiększania poziomu bezpieczeństwa w sektorze energii w kraju. Grupa LOTOS wspiera polski rząd, aby zmienić system zapasów obowiązkowych. To jeden z filarów bezpieczeństwa energetycznego. Zapewniamy nie tylko stabilne dostawy surowca energetycznego, jakim jest ropa naftowa, ale i jesteśmy wraz z PERN „Przyjaźń” inicjatorem działań zmierzających do wybudowania zbiorników na ropę i paliwa płynne, takie jak olej napędowy czy lekki olej opałowy, w kawernach solnych. Pomorze z uwagi na warunki geologiczne, a także bezpośredni dostęp do morza i dobrze rozwiniętą infrastrukturę portową, jest dobrym miejscem dla powstania regionalnego centrum sektora energii.

- Grupa LOTOS aktywnie uczestniczy w realizacji polityki państwowej dotyczącej sektora energii. Co w tym obszarze, poza wspomnianymi projektami, przyniósł 2011 rok?

Naszym stałym zadaniem jest uczestniczenie w eksperckich zespołach powoływanych przez administrację państwową, których celem jest wypracowywanie nowych rozwiązań legislacyjnych w obszarze sektora energii oraz branie udziału w konsultacjach społecznych projektów ustaw regulujących działalność sektora.

Grupa LOTOS współpracuje z Ministerstwem Gospodarki przy przygotowywaniu materiałów informacyjnych dla Międzynarodowej Agencji Energii na temat branży paliwowej, uczestniczy także w pracach Międzyresortowego Zespołu ds. Prawa Naftowego. Prace legislacyjne w 2011 roku obejmowały m.in. opiniowanie projektu ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych czy ustawy o zapasach ropy naftowej i paliw. Ponadto uczestniczymy w posiedzeniach Komisji Międzyrządowych Rosji, Kazachstanu, Azerbejdżanu, Ukrainy i Białorusi. Spółka stale uczestniczy w organizowanych przez Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Skarbu Państwa, Ministerstwo Spraw Zagranicznych oraz Ministerstwo Środowiska spotkaniach na najwyższym szczeblu w zakresie funkcjonowania sektora energii. W 2011 roku Grupa LOTOS m.in. przygotowała wspólnie z uczelniami wyższymi „Program kształcenia i doskonalenia kadr dla sektora energii Libii” w związku z wizytą wiceministra spraw zagranicznych wraz z grupą polskich przedsiębiorców w tym kraju.

W drugiej połowie roku wspieraliśmy administrację państwową w ramach polskiego przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej. W Spółce odbyły się w tym czasie dwa ważne spotkania zorganizowane przez Ministerstwo Gospodarki, tj. wizyta Stałych Przedstawicieli Państw Członkowskich przy Unii Europejskiej oraz wizyta Attaché ds. energii z krajów Wspólnoty.

- Jest Pan Przewodniczącym Rady Dyrektorów Central Europe Energy Partners, które w 2011 r. szczególnie aktywnie działało na rzecz budowy efektywnej energetycznie gospodarki Unii Europejskiej.

Współczesny biznes chcąc świadomie uczestniczyć w przemianach podejmuje dyskusję z partnerami biznesowymi, rządowymi, społecznymi i politycznymi. Dominuje klimat otwarcia na współpracę zmierzającą do budowy lepszej przyszłości nie tylko samych firm, ale i ich społecznego i gospodarczego otoczenia. Konieczne jest zmierzenie się z globalnymi wyzwaniami, nie tylko klimatycznymi. To dowód odpowiedzialnego i mądrego przywództwa zarządów i firm, które są liderami w swoich branżach. Dzięki współpracy z organizacjami naukowo-badawczymi, a także działaniom lobbingsowym na forum międzynarodowym, przyczyniamy się do powstawania nowatorskich rozwiązań służących potrzebom zrównoważonego rozwoju.

Przykładem tego rodzaju zaangażowania ze strony Grupy LOTOS jest właśnie działalność na forum Central Europe Energy Partners (CEEP) – organizacji non-profit, której Spółka jest jednym z członków założycieli. Celem tego międzynarodowego stowarzyszenia jest działanie na rzecz wspierania integracji środkowoeuropejskiego sektora energii w ramach wspólnej polityki energetycznej oraz bezpieczeństwa Unii Europejskiej w sektorze energii. W tym zakresie CEEP blisko współpracuje z renomowanymi think-tankami, takimi jak Center for Strategic & International Studies oraz Atlantic Council w Waszyngtonie, Windsor Energy Group i King's College w Londynie, a także organizacjami - International Energy Agency w Paryżu czy Europa w Brukseli.

CEEP bierze udział we wszystkich ważniejszych wydarzeniach dotyczących sektora energii organizowanych na forum Unii Europejskiej, w tym także w grupach roboczych. W 2011 roku stowarzyszenie włączyło się w prowadzoną przez Komisję Europejską dyskusję na temat przyszłości sektora energii w Unii Europejskiej do 2050 roku. LOTOS, jako jeden z członków CEEP, aktywnie uczestniczy w konsultacjach oraz pomaga w przygotowywaniu materiałów eksperckich na potrzeby instytucji unijnych.

Zobacz także:

Udział w polityce państwa

Uwarunkowania działalności

Rok 2011 przyniósł wzrost ryzyka geopolitycznego w regionach będących poważnymi światowymi dostawcami ropy.

Sytuacja gospodarcza w 2011 r. kształtowała się gorzej niż oczekiwano. Największe gospodarki świata utrzymały dodatni wzrost gospodarczy, był on jednak niższy niż w roku poprzedzającym. Głównymi czynnikami hamującymi dynamikę wzrostu gospodarczego był wolniej odbudowujący się popyt detaliczny w krajach rozwiniętych oraz ponowna niestabilność finansowa na rynkach, szczególnie europejskich¹.

Rok 2011 stał pod znakiem ujawniania kłopotów kolejnych państw europejskich z zadłużeniem finansów publicznych. Wdrażane były programy ratunkowe, nierzadko spotykające się z silnymi protestami społecznymi. Nie brakowało spekulacji ekonomistów i publicystów co do ewentualnego rozpadu strefy euro, a nawet całej Unii Europejskiej. Niepewność ta miała negatywny wpływ na prognozy rozwoju globalnej gospodarki. Wspomnieć należy również katastrofę – trzęsienie ziemi i tsunami w Japonii, które spowodowały szok na wielu rynkach, w tym naftowym.

Zachodziły także istotne zmiany geopolityczne połączone z konfliktami i zamieszkami w Afryce Północnej – w rejonach o dużym potencjale produkcyjnym ropy. Zamieszki i niepokoje społeczne, m.in. w Arabii Saudyjskiej, Egipcie, Syrii, Jemenie, Kuwejcie, Nigerii rodzą poważne obawy o zakłócenia w dostawach ropy naftowej do Europy. W skutek zamieszek, które doprowadziły do wojny domowej w Libii, zmniejszona została podaż ropy z tego kraju. Należy pamiętać, że skutki braku pełnych mocy produkcyjnych w Libii będą odczuwalne jeszcze przez długi czas. Międzynarodowa Agencja Energii (International Energy Agency, IEA) szacuje spadek produkcji ropy w 2011 r. w Libii, Syrii i Jemenie na około 450 mln baryłek². Został on częściowo skompensowany uwolnieniem zapasów IEA. Według Agencji skutki wydarzeń w Libii dla rynku ropy byłyby jeszcze większe, gdyby nie kryzys gospodarczy i ograniczony popyt w Europie.

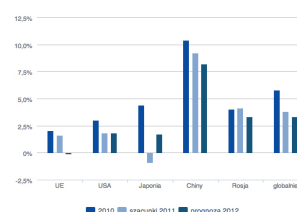
Kolejnym ogniskiem napięć w ostatnich tygodniach 2011 r. okazał się Iran, prowadzący swój program nuklearny. Konflikt narastający wokół potencjalnej blokady cieśniny Ormuz, będącej jednym z kluczowych morskich kanałów transportowych ropy na świecie, możliwość wprowadzenia sankcji europejskich na zakup irańskiej ropy oraz ryzyko konfliktu zbrojnego między Izraelem a Iranem, były powodami aprecjacji cen na rynku ropy.

Czynniki ryzyka geopolitycznego w regionach będących poważnymi światowymi dostawcami ropy, wyniosły średnie notowania Dtd Brent w 2011 r. na rekordowy w historii poziom 111,5 USD/bbl (dla porównania w 2010 r. były one na poziomie 79,5 USD/bbl). W połączeniu ze słabnącą względem dolara złotówką wysokie poziomy cen surowca znalazły swoje odzwierciedlenie także w nowych rekordach cen na stacjach paliw w Polsce.

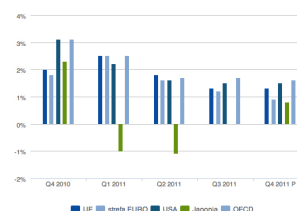
Globalne ożywienie gospodarcze jest zagrożone przede wszystkim problemami w strefie euro. Problemy strefy euro widoczne są już w szacunkach dynamiki PKB w 2011 r., które dla gospodarki światowej wyniosło 3,8% (o 0,2 p.p. mniej niż w prognozach z września 2011 r.). Wyższa korekta (0,7 p.p. w dół) dotyczy prognozy na 2012 r. i kształtuje oczekiwane tempo wzrostu PKB na poziomie 3,3%. Nowa wartość prognozy uwzględnia płytką recesję (-0,1% PKB) dla Unii Europejskiej³.

Przezwyciężenie trudności gospodarczych w krajach rozwiniętych będzie wymagało przede wszystkim reform w obszarze polityki budżetowej, w celu zlikwidowania nierównowagi finansowej sektora publicznego. Ogranicza to możliwości interwencyjne władz publicznych w realną sferę gospodarki.

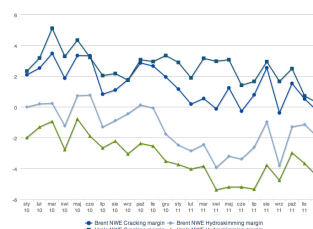
Dynamika PKB w latach 2010-2012 (%)

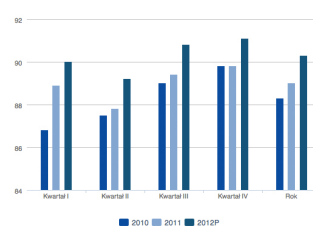
Dynamika PKB w 2010 i 2011 (zmiana roczna) (%)

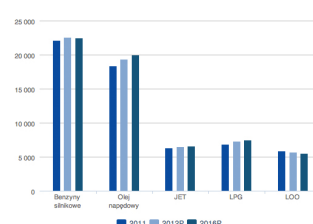
Marże rafinerijne (USD/bbl)

Kształtowanie się popytu na ropę (mb/d)

Konsumpcja paliw na świecie (tys. b/d)

Prognozowana konsumpcja paliw na świecie (tys. b/d)

¹ World Economic Outlook, MFW, 9.2011 r.

² Oil&Gas Journal, 1.2012 r.

³ World Economic Outlook Update, 1.2012 r.

Sytuacja sektora rafineryjnego

Z powodu problemów gospodarczych w Europie, marże rafineryjne w regionie podlegały trendowi spadkowemu. W pierwszej połowie 2011 r. rafinerie mające możliwość zakupu i przerobu ropy Ural, korzystały z dodatkowej premii związanej z dyferencjałem cenowym między ropą Ural i Brent. Jednak w drugiej połowie roku dyferencjał ten był bliski zera, co zbliżyło poziom marż rafinerii przerabiających ropę Ural do marży bazującej na referencyjnej ropy Brent.

Trudna sytuacja na europejskim rynku rafineryjnym dotknęła głównie rafinerie mniej zaawansowane technologicznie (tzw. hydroskimming), których uzyski wysokomarżowych paliw z ropy są niższe od rafinerii nowoczesnych (tzw. cracking). Dla wielu rafinerii typu „hydroskimming” marże rafineryjne były ujemne. Pod koniec 2011 r. potwierdzeniem tego negatywnego trendu były poważne problemy finansowe niezależnej firmy rafineryjnej Petroplus, która jest właścicielem kilku rafinerii w Europie Zachodniej.

Produktem o najbardziej zmiennych marżach w 2011 r. była benzyna. Rok zaczął się od silnych wzrostów, jednak w jego końcówce poziom marży benzynowej zbliżył się nawet do 0 USD/bbl. Benzyna jest paliwem, które szybciej reaguje na zmiany cen lub zmianę sytuacji gospodarczej i sytuacji materialnej konsumentów. Dodatkowo europejski sektor rafineryjny cierpi na strukturalne nadwyżki produkcji frakcji benzynowych. Ta wysoka podaż oraz coraz bardziej ograniczone możliwości eksportu benzyn na kontynent amerykański negatywnie wpływały na poziom marż.

Marże na średnich frakcjach, a szczególnie na oleju napędowym, zachowywały się stabilnie. Jest to grupa produktów o największym zapotrzebowaniu w Europie. Stąd nawet niepewność gospodarcza nie zaburzyła silnego popytu na olej napędowy na Starym Kontynencie. Warto odnotować umocnienie w końcówce roku marż na ciężkim oleju opałowym, czego uzasadnieniem jest wprowadzenie nowej polityki podatkowej przez Rosję i w efekcie zmniejszenie podaży tego produktu ze wschodu.

Odnotowany w 2011 r. wzrost gospodarczy przyczynił się do zwiększenia zużycia ropy naftowej. Nastąpił ogólny wzrost zapotrzebowania na ropę naftową, szczególnie w wyniku wyższej konsumpcji w krajach rozwijających się⁴, a także wzrost ceny surowca na rynku. Organizacje branżowe szacują przeciętne zapotrzebowanie na surowiec w 2011 r. na poziomie 88,3 mb/d, tj. o około 1% (0,9 mb/d) więcej niż w roku poprzedzającym. Jednocześnie średnie oczekiwane zużycie ropy w 2012 r. wynosi 89,5 mb/d, co oznacza wzrost 1,3%⁵. Średniookresowe prognozy MAE przewidują zapotrzebowanie na surowiec w 2016 r. na poziomie 95 mb/d, co oznacza złożoną stopę roczną wzrostu (CAGR) w wysokości 1,3%.

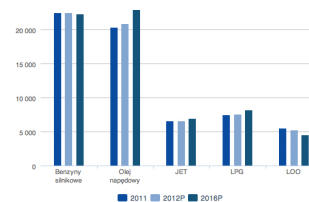
Szacunki MAE wskazują, że motorem wzrostu globalnego jest rosnące zapotrzebowanie na surowiec w krajach rozwijających się. W 2011 r. wzrost w krajach poza OECD wyniósł 1,2 mb/d, a w 2012 r. może przyspieszyć do 1,6 mb/d. Jednocześnie konsumpcja w krajach rozwiniętych obniżyła się o 0,5 mb/d (2011 r.), a spadek w 2012 r. może wynieść 0,3 mb/d.

Szacowane zapotrzebowanie na surowiec w Europie w 2011 r. wynosiło 15 mb/d, wobec prognozowanej konsumpcji na 2012 r. na poziomie 14,8 mb/d⁶.

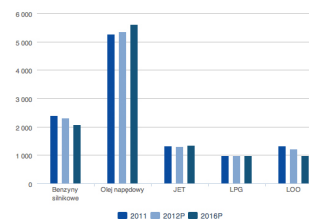
⁴ Oil Market Report, MAE, 12. 2011 r.

⁵ Wyliczenia własne na podstawie danych OPEC, MAE, US EIA.

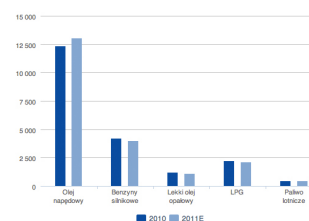
⁶ Oil Market Report, MAE, 12.2011 r.

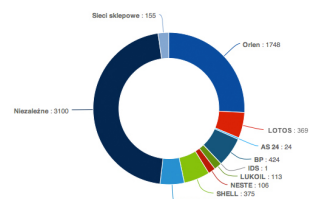
Prognozowana konsumpcja paliw w Europie (tys. b/d)

Konsumpcja paliw w Polsce (tys. ton)

Stacje paliw w Polsce na koniec 2011 roku

Międzynarodowy rynek paliw⁷

Szacuje się, że popyt na produkty rafinacji ropy wzrósł w 2011 r. globalnie o 1,2%. Wzrost zapotrzebowania zanotowano przede wszystkim w segmencie oleju napędowego (3,3%) oraz LPG (2,3%), zużycie benzyn silnikowych pozostało na niezmiennym poziomie (-0,2%). Ponownie spadła konsumpcja lekkiego oleju opałowego (-2,8%). Zanotowane zmiany w globalnej konsumpcji paliw są wynikiem słabego wzrostu gospodarczego.

Prognozuje się wzrost konsumpcji produktów rafineryjnych na świecie do 2016 r. o 6%. Silny wzrost – w relacji do 2011 r. -

szacuje się dla zapotrzebowania na olej napędowy (14%) oraz LPG (10%). Konsumpcja benzyn może zmaleć o niecały 1%. Prognozuje się także spadek zużycia lekkiego oleju opałowego (-17%).

Na rynku europejskim szacuje się zmniejszenie popytu w 2011 r. o 0,8%. Wzrost zużycia odnotowano jedynie w konsumpcji średnich destylatów – w konsumpcji oleju napędowego dynamika wyniosła 0,6%, natomiast zapotrzebowanie na paliwo lotnicze JET wzrosło o 1,2%. Spadek konsumpcji zanotowano dla benzyn silnikowych (-3,6%), LPG (-0,4%) oraz LOO (-4,4%).

Do 2016 r. prognozuje się spadek popytu na produkty rafinacji w Europie o 3,2%. Według szacunków, jednym z powodów będzie znaczący spadek konsumpcji benzyn o ponad 13%. Jednocześnie oczekuje się silnego wzrostu zapotrzebowania na średnie destylaty – oleje napędowe (6,4%) oraz paliwo lotnicze (2,0%).

Na europejskim rynku samochodowym w 2011 r. odnotowano nieznaczny 1,4% spadek rejestracji nowych samochodów osobowych, do poziomu 13,6 mln sztuk. Natomiast w segmencie pojazdów użytkowych zanotowano 10% wzrost (do poziomu 2 mln sztuk). W grupie rejestrowanych nowych samochodów osobowych widać zwiększone zainteresowanie pojazdami napędzanymi silnikami diesla – ich udział w I kwartale 2011 r. wyniósł 55%, po 52% w 2010 r. i 46% w 2009 r.⁸.

⁷ Mid-Term Oil Market Outlook 2011-2016, JBC Energy, 10.2011 r.

⁸ Stowarzyszenie Europejskich Producentów Pojazdów Samochodowych.

Polska – otoczenie makroekonomiczne

W 2011 r. polska gospodarka zanotowała dobre wyniki ekonomiczne. Realny wzrost PKB wyniósł 4,3% (wobec 3,9% w 2010 r.), do czego przyczyniło się zwiększenie konsumpcji krajowej oraz nakładów inwestycyjnych. Średnioroczny poziom inflacji wyniósł w ubiegłym roku 4,3%.

Pozytywne sygnały odnotowano także na rynku pracy: dynamika zatrudnienia wyniosła 3,2% natomiast wzrost płac w sektorze przedsiębiorstw wyniósł 5%. Poziom bezrobocia na koniec 2011 r. wyniósł 12,5% i był zbliżony do poziomu sprzed roku.

Polski rynek paliw

W 2011 r. gospodarka Polski znajdowała się w fazie wzrostowej kolejnego cyklu koniunkturalnego. Wstępne szacunki GUS określają tempo wzrostu PKB na 4,3%. Ożywienie wykazał popyt wewnętrzny (wzrost 3,8%), a realizacja odkładanych w latach wcześniejszych inwestycji (dynamika 8,7%) pozytywnie stymulowała gospodarkę.

Dobra sytuacja gospodarcza kraju w 2011 r. wpływała pozytywnie na popyt na usługi transportowe oraz wzrost potencjału przewozowego, czego następstwem był wzrost popytu na główne paliwo transportowe, jakim jest olej napędowy. Zgłoszony popyt na olej napędowy w 2011 r. przekroczył poziom 13,3 mln ton i był o 8% wyższy niż w roku poprzednim⁹.

Wzrost popytu na olej napędowy wraz z czynnikami takimi, jak postępująca dieselizacja oraz zawirowania cenowe na światowych rynkach naftowych, przyczyniły się do spadku popytu na benzynę i spowodowały, że konsumpcja tego paliwa w 2011 r. spadła prawie o 5% w stosunku do 2010 r. i wyniosła 4 mln ton. Podobne trendy w konsumpcji paliw obserwuje się w całej Europie.

Równolegle ze spadkiem popytu na benzynę odnotowano 4% spadek zainteresowania LPG, który spadł z poziomu 2,2 mln ton w 2010 r. do około 2,1 mln ton w 2011 r. Tendencje spadkową notowała również konsumpcja lekkiego oleju opałowego, którego zużycie w 2011 r. zmniejszyło się szczególnie ze względu na cieplejszą niż w poprzednich latach zimę pod koniec roku oraz trwałe zmiany w strukturze zużycia paliw grzewczych. Spadek popytu LOO wyniósł 9%.

Łącznie popyt na paliwa płynne: olej napędowy, benzynę, LPG i lekki olej opałowy - dzięki wysokiej konsumpcji oleju napędowego i dynamicznemu rozwojowi tego rynku - wzrósł w stosunku do 2010 r. o 2,9%.

Prognozy gospodarcze dla Polski na przyszłość są dość optymistyczne, co pozwala przypuszczać, że w kolejnych latach dobre wyniki polskiej gospodarki będą pozytywnie stymulować popyt na paliwa. Prognozuje się, że popyt na paliwa będzie rosł w tempie około 3% rocznie.

Popyt na paliwo lotnicze, dzięki zwiększonej liczbie pasażerów i operacji lotniczych w 2011 r. odnotował 3% wzrost w stosunku do 2010 r. Perspektywy dla rynku paliwa lotniczego na przyszłe lata są dobre – wzmożony ruch pasażerski na Euro 2012 oraz rozwój połączeń lotniczych i wzrost mobilności Polaków związany z bogaceniem się społeczeństwa sprawia, że prognozowana konsumpcja na przyszłe lata charakteryzuje się trendem rosnącym, ze średnią dynamiką na poziomie około 5% rocznie.

⁹ Szacunki na podstawie POPHIN.

Sytuacja na detalicznym rynku paliw w Polsce

Rok 2011 charakteryzował się dalszą konsolidacją sektora detalicznego oraz optymalizacją sieci stacji. Pod koniec roku na detalicznym rynku paliw w Polsce działało 6.764 stacji, co jest poziomem zbliżonym do 2010 r.

Dane wskazują, że spadek liczby stacji nastąpił w sektorze operatorów niezależnych, a wzrost liczby stacji w sieci odnotowały przede wszystkim koncerny krajowe i zagraniczne. Widoczny był również ruch w segmencie stacji autostradowych - pod koniec roku funkcjonowało w Polsce 38 MOP (Miejsc Obsługi Podróżnych). W kolejnych latach oczekuje się dalszego rozwoju tego segmentu.

Do ważnych wydarzeń na rynku detalicznym w 2011 r. zaliczyć należy pojawienie się nowej marki w segmencie ekonomicznym – LOTOS Optima, pod której brandem na koniec roku funkcjonowało 50 stacji.

Perspektywy rozwoju

W kształtowaniu się cen ropy naftowej, przypuszczalnie mogą zarysować się ścierające się ze sobą dwa trendy. Z jednej strony rosnąca konsumpcja ropy naftowej i jej produktów w krajach rozwijających się, niestabilna sytuacja geopolityczna i działania spekulacyjne mogą kreować wzrost cen. Z drugiej zaś strony relatywna stagnacja gospodarek rozwiniętych, stopniowe uruchamianie nowych zasobów ropy naftowej oraz coraz wyższy stopień wykorzystywania niekonwencjonalnych zasobów energii mogą ten wzrost cen ograniczać, prowadząc do równoważenia relacji popytu i podaży.

Prognozy KBC¹ przedstawione w grudniu 2011 r. pokazują, iż cena ropy w najbliższym czasie będzie wykazywała trend rosnący, co stwarza dobrą perspektywę dla sektora poszukiwawczo-wydobywczego, w tym dla złóż podziemnych oraz niekonwencjonalnych.

Perspektywy rozwoju działalności produkcyjnej i handlowej będą determinowane przez popyt na produkty naftowe i poziom wypracowywanych marż. Prognozy Komisji Europejskiej przewidują dla Polski na najbliższe lata wzrost PKB (2,5% w 2012 r., 2,8% w 2013 r.), znacznie powyżej średniej dla całej Unii Europejskiej (0,6% w 2012 r., 1,5% w 2013 r.). Czynniki te będą miały istotne znaczenie dla kształtowania się wzrostu popytu na paliwa. W zakresie zapotrzebowania na paliwa naftowe w Polsce rysuje się zatem pozytywna perspektywa dla producentów. Należy ocenić, iż stały trend wzrostowy wykazuje zwłaszcza popyt na olej napędowy, będący głównym produktem rafinerii w Gdańsku. Perspektywa dla rynku benzyn w Polsce rysuje się neutralnie. Jednakże ostatnie zmiany podatkowe w Polsce w sprawie podwyższenia wysokości podatku akcyzowego i opłaty drogowej od oleju napędowego i LPG mogą wpłynąć na zmianę wyborów nabywców przy zakupie samochodów na korzyść samochodów z silnikami o zapłonie iskrowym, a w konsekwencji zmienić relacje w strukturze popytu na paliwa na korzyść benzyn.

¹World Long-Term Oil & Energy Outlook 2011, 12.2011 r.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / List Wiceprezesa Zarządu

Szanowni Interesariusze,

Rok 2011 upłynął pod znakiem dużo trudniejszej koniunktury dla przemysłu naftowego niż rok poprzedni. W obliczu trudnych warunków zewnętrznych, nie do końca ustabilizowanych rynków finansowych oraz napięć politycznych w różnych regionach świata, skutkujących wzrostem cen ropy naftowej, Grupa LOTOS osiągnęła dobre wyniki finansowe. 29.260 mln zł, to przychody ze sprzedaży, jakie koncem wypracował po czterech kwartałach ubiegłego roku, co dało wzrost o blisko 49% w porównaniu z 2010 rokiem. Zysk operacyjny koncernu wyniósł 1.085 mln zł, a zysk netto 649 mln zł.

Osiągnięte wyniki są potwierdzeniem skuteczności rozbudowy mocy produkcyjnych rafinerii w ramach sfinalizowanego w marcu 2011 roku Programu 10+. W trakcie roku Grupa LOTOS udowodniła swoje możliwości w zakresie wykorzystania nowo skonfigurowanych instalacji. Osiągnięta dzięki rozbudowie elastyczność operacyjna rafinerii daje możliwość szybkiej adaptacji do dynamicznie zmieniającego się otoczenia rynkowego.

Efektem w pełni zakończonej inwestycji był rekordowy przerób ropy naftowej na poziomie 9,2 mln ton, co oznacza wzrost o 13% w porównaniu z poprzednim rokiem. Poprawiła się także struktura uzysków na korzyść wysokomarżowych produktów, szczególnie oleju napędowego oraz paliwa lotniczego. Poprawia to zyskowność gdańskiej rafinerii, dając jej przewagę konkurencyjną nad mniej zaawansowanymi podmiotami.

Przy okazji podkreślania wagi Programu 10+, warto również podnieść kwestię bezpieczeństwa finansowego. Program 10+ został niezwykle precyzyjnie i trafnie zdefiniowany. Zrobione zostało wszystko, co zapewnia rafinerii długie lata bezpiecznego funkcjonowania z najwyższymi parametrami technicznymi, umożliwiającymi osiągnięcie oczekiwanych wyników finansowych. Zaciągnięcie kredytu na sfinansowanie Programu 10+ było i musi być postrzegane jako bardzo dobre posunięcie. Mimo iż koszty jego obsługi obciążają dziś wynik Spółki, to modernizacja dokonana dzięki dodatkowym środkom, pozwoliła Grupie LOTOS wykorzystać szansę na dołączenie do grona najbardziej zaawansowanych technologicznie i efektywnych rafinerii europejskich.

Zakończenie realizacji programu, będącego kluczowym elementem poprzedniej strategii, pozwoliło skoncentrować siły na wyzwaniach płynących ze Strategii na lata 2011–2015. Mimo niesprzyjających warunków otoczenia makroekonomicznego udało się podjąć znaczące kroki w zakresie realizacji jej kluczowych filarów.

W segmencie handlowym Spółka zwiększyła liczebność sieci stacji paliw, m.in. otwierając 50 nowych stacji w roku 2011 w ramach nowo powstałego segmentu ekonomicznego LOTOS Optima. W sytuacji rosnących cen paliw, zaproponowanie klientom produktu opartego na konkurencyjnej cenie jest w ocenie Spółki właściwym posunięciem w celu powiększenia udziałów w rynku.

W obszarze segmentu poszukiwawczo-wydobywczego istotnym krokiem na drodze realizowania strategii jest finalizacja przejęcia 100% akcji litewskiej spółki wydobywczej AB Geonafta, jak również dalszy rozwój działalności na Morzu Bałtyckim. Niestety, z przyczyn będących poza kontrolą Grupy LOTOS, odnotowano kolejne opóźnienie w realizacji projektu YME na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, skutkujące koniecznością dokonania odpisu aktualizującego wartość aktywów tego projektu.

Warto podkreślić, że w związku z trudną sytuacją gospodarczą w Europie, Spółka zdecydowała się wdrożyć Program Optymalnej Ekspansji na rok 2012. Program ten zakłada uruchomienie szeregu projektów poprawiających efektywność funkcjonowania koncernu, przy zachowaniu realizacji kluczowych projektów strategicznych. Grupa LOTOS już raz udowodniła umiejętność podjęcia działań oszczędnościowych, wdrażając pakiet antykrzysowy w roku 2009. Sukces, jakim zakończyło się przeprowadzenie tamtego pakietu, pozwala wierzyć, że i tym razem osiągnięte efekty będą więcej niż satysfakcjonujące.

Wyniki osiągnięte w 2011 roku i stabilna sytuacja finansowa stanowią trwałą podstawę do realizacji zadań wytyczonych na najbliższe lata, a zakończone w 2011 roku projekty rozwojowe oraz ich efekty dowodzą zdolności do realizacji ambitnych celów zawartych w strategii.

Z poważaniem,

Mariusz Machajewski
Wiceprezes Zarządu
Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych
Grupa LOTOS S.A.

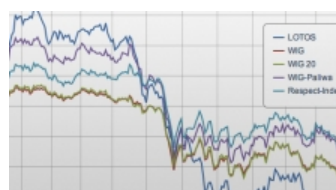
LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Giełda

Giełda

Grupa LOTOS zajęła w 2011 roku pierwsze miejsce w kategorii „Relacje z inwestorami” corocznego rankingu Giełdowa Spółka Roku.

Grupa LOTOS na giełdzie

Kapitalizacja rynkowa Grupy LOTOS wyniosła 3.026 mld zł na koniec 2011 r.

Grupa LOTOS w RESPECT Index

Uwzględnianie kryteriów CSR w procesie budowania portfeli może przyczynić się do ograniczania ryzyka inwestycyjnego.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Giełda / Grupa LOTOS na giełdzie

Grupa LOTOS na giełdzie

Kapitalizacja rynkowa Grupy LOTOS wyniosła 3.026 mld zł na koniec 2011 r.

Grupa LOTOS zadebiutowała na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) 9 czerwca 2005 r. Na podstawie Prospektu Emisyjnego do publicznego obrotu wprowadzono 78.700.000 akcji zwykłych Serii A o wartości nominalnej 1 zł każda oraz 35.000.000 akcji zwykłych Serii B, również o wartości nominalnej 1 zł każda. W wyniku emisji akcji serii B w dniu 28 czerwca 2005 r. nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego Grupy LOTOS do wysokości 113.700.000 zł.

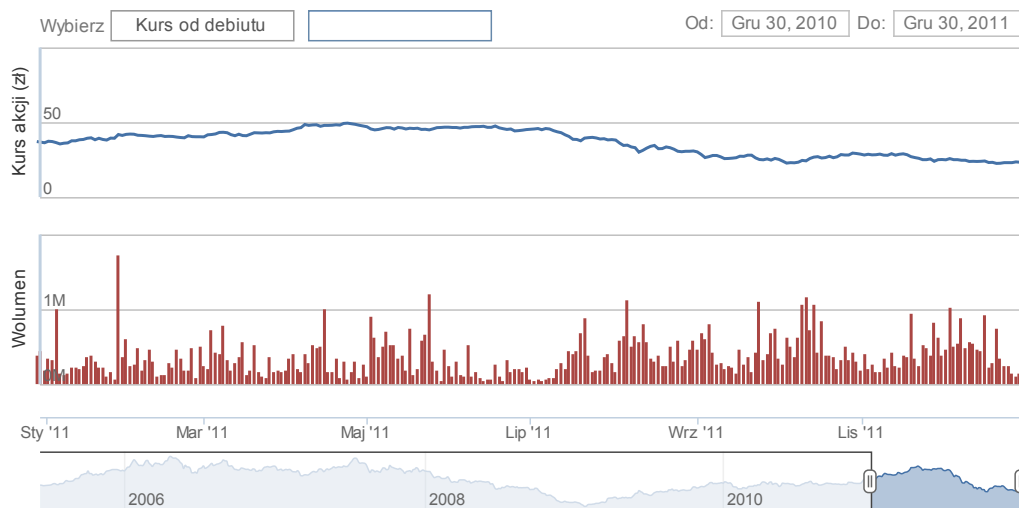
Cena emisyjna została ustalona na poziomie 29 zł, a cena akcji po rozpoczęciu notowań wzrosła o 10,34% do poziomu 32 zł.

W drodze oferty publicznej Grupa LOTOS uzyskała 1.015.000 tys. zł. Pozyskane środki zostały przeznaczone na zakup akcji Rafinerii Czechowice S.A. (80,04%), Rafinerii Jasło S.A. (80,01%), Rafinerii Nafty Glimar S.A. (91,54%) oraz Petrobalticu S.A. (69%), a także na realizację Programu Kompleksowego Rozwoju Technologicznego na terenie rafinerii Spółki w Gdańsku (późniejszy Program 10+).

17 lipca 2009 r. nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego Grupy LOTOS w wyniku emisji 16.173.362 akcji zwykłych Serii C pokrytych wkładami w postaci akcji spółek LOTOS Petrobaltic, LOTOS Jasło, LOTOS Czechowice.

Łączna liczba papierów wartościowych Spółki to 129.873.362.

Kurs akcji i wolumen Grupy LOTOS

Analiza akcji na tle indeksów

Rok 2011 był okresem spadków i giełdowych zawirowań. Warszawska Giełda Papierów Wartościowych na tle spowolnienia gospodarczego i kryzysu strefy euro wykazała się trendem spadkowym. W ciągu całego roku warszawski indeks giełdowy WIG spadł o 20,8%, a WIG20 o 21,9%. Indeks spółek paliwowych WIG-PALIWA spadł o 16,6% w 2011 r. w porównaniu do 2010 r.

Notowania akcji Grupy LOTOS przez pierwszą połowę 2011 r. wykazały się trendem wzrostowym, osiągając dodatnią stopę zwrotu na początku okresu w przedziale 10%-30%. Z rozpoczęciem roku trend wzrostowy Spółki był wyraźnie silniejszy od trendu indeksów WIG, WIG20 oraz WIG-PALIWA. 21 kwietnia cena akcji osiągnęła roczne maksimum w wysokości 49,50 zł za walor.

Druga połowa 2011 r. charakteryzowała się trendem spadkowym dla akcji Spółki, które podążały za rynkiem. Na zamknięciu

sesji 31 grudnia 2011 r. za jeden walor płacono 23,30 zł. Stopa zwrotu na akcję za 2011 r. wyniosła -35,90%. Kapitalizacja rynkowa Grupy LOTOS wyniosła 3.026 mld zł na koniec 2011 r.

Zmiana kursu akcji Grupy LOTOS, indeksów WIG, WIG20 i WIG-Paliwa oraz RESPECT w 2011 r.

Notowane minimalne i maksymalne wartości na zamknięciu notowań rynku akcji zwykłych oraz kursy zamknięcia na GPW

Stan na koniec roku			
Rok	Kurs minimalny (zł)	Kurs maksymalny (zł)	Kurs zamknięcia (zł)
2009	7,21	32,80	31,80
2010	25,05	37,85	36,35
2011	22,26	49,50	23,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GPW.

W rozbiću miesięcznym - rok 2011			
Miesiąc	Kurs minimalny (zł)	Kurs maksymalny (zł)	Kurs zamknięcia (zł)
Styczeń	35,01	42,69	41,25
Luty	39,12	43,15	40,27
Marzec	40,09	44,30	44,15
Kwiecień	44,00	49,50	47,51
Maj	43,10	48,00	46,70
Czerwiec	43,57	47,80	45,15
Lipiec	37,00	46,43	38,23
Sierpień	28,00	39,49	30,84
Wrzesień	23,70	31,00	25,24
Październik	22,32	30,00	28,68
Listopad	22,89	29,24	25,00
Grudzień	22,26	26,45	23,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GPW.

Stopa zwrotu

Stan na koniec roku		
Rok	Stopa zwrotu na koniec okresu (%)	Stopa zwrotu na początku okresu (%)
2009	166,11	166,11

2010	14,31	14,31
2011	-35,90	-35,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GPW.

W rozbięciu miesięcznym - rok 2011

Miesiąc	Stopa zwrotu na koniec okresu (%)	Stopa zwrotu na początku okresu (%)
Styczeń	13,48	13,48
Luty	-2,38	10,78
Marzec	9,64	21,46
Kwiecień	7,61	30,70
Maj	-1,70	28,47
Czerwiec	-3,32	24,21
Lipiec	-15,33	5,17
Sierpień	-19,33	-15,16
Wrzesień	-18,16	-30,56
Październik	13,63	-21,10
Listopad	-12,83	-31,22
Grudzień	-6,80	-35,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GPW.

Według danych Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie łączna wartość obrotów, tj. łączna wartość wszystkich transakcji zawartych dla papierów wartościowych Grupy LOTOS w 2011 r. wyniosła 3.299,07 mln zł. W tym okresie dokonano obrotu 73,10% akcji Grupy LOTOS. Średni dzienny wolumen obrotu wyniósł 377 tys. akcji na sesję.

Wolumen i wartość obrotów akcjami Spółki

Stan na koniec roku

Rok	Wartość obrotów (mln zł)	Udział w obrotach GPW (%)	Wskaźnik obrotu (%)*	Średni wolumen na sesję
2009	3642,56	1,11	173,00	381.938
2010	3684,33	0,88	53,40	234.464
2011	3299,07	1,31	73,10	377.048

* Wskaźnik obrotu - relacja uroczonej wartości obrotów na bieżący okres i kapitalizacji giełdowej na koniec tego okresu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GPW.

W rozbięciu miesięcznym - rok 2011

Miesiąc	Wartość obrotów (mln zł)	Udział w obrotach (%)	Wskaźnik obrotu (%)	Średni wolumen na sesję
Styczeń	272,12	1,33	5,50	350.709
Luty	248,99	1,26	4,70	303.908
Marzec	305,68	1,28	5,60	313.718
Kwiecień	285,75	1,51	4,60	315.443
Maj	445,54	1,94	7,50	464.260
Czerwiec	171,52	0,77	2,90	177.348
Lipiec	230,24	1,19	4,40	274.450
Sierpień	345,68	1,29	8,10	478.356
Wrzesień	258,08	1,18	7,50	442.567
Październik	287,72	1,41	8,60	532.307
Listopad	209,86	1,06	6,00	391.731
Grudzień	237,88	1,57	7,60	467.967

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GPW.

Wskaźniki analityczne

Zakończenie roku 31 grudnia

Rok	Liczba akcji (mln)	Średnia ważona liczby akcji (mln)	Kapitalizacja na koniec okresu (mln zł)	Wartość księgowa (mln zł)	Zysk na jedną akcję (zł)	C/Z*	C/WK*
2009	129,87	121,144	4.130	6.809,4	7,44	4,28	0,61
2010	129,87	-	4.721	7.498,8	5,23	7,00	0,63
2011	129,87	-	3.026	7.781,4	5,00	4,66	0,39

* W oparciu o cenę z końca roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Spółki i GPW.

Zobacz także:

Akcjonariat **Ład korporacyjny**

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Giełda / Grupa LOTOS w RESPECT Index

Grupa LOTOS w RESPECT Index

Uwzględnianie kryteriów CSR w procesie budowania portfeli może przyczynić się do ograniczania ryzyka inwestycyjnego.

- R** Responsibility
odpowiedzialność
- E** Ecology
ekologia
- S** Sustainability
zrównoważony rozwój
- P** Participation
uczestnictwo
- E** Environment
środowisko
- C** Community
społeczność
- T** Transparency
przejrzystość

Nieprzerwanie od 19 listopada 2009 r. Grupa LOTOS jest uczestnikiem pierwszego w Europie Środkowo-Wschodniej indeksu firm społecznie odpowiedzialnych - RESPECT Index na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Począwszy od 2011 r. skład indeksu jest dwa razy w roku aktualizowany. Oznacza to, że w 2011 r. Spółka dwukrotnie była poddana zewnętrznej weryfikacji w celu potwierdzenia, że spełnia kryteria dopuszczające do uczestnictwa w składzie indeksu. Projekt ten ma na celu wyłonienie spółek zarządzanych w sposób odpowiedzialny i zrównoważony. Jednocześnie mocno akcentuje atrakcyjność inwestycyjną spółek giełdowych.

Analizą objęte są spółki notowane na GPW, z wyłączeniem spółek z rynku NewConnect, spółek zagranicznych i będących w dual listingu. Po dokonaniu wstępnej klasyfikacji spółek pod względem spełnienia kryterium płynności, przedmiotem badania są ich praktyki w zakresie ładu korporacyjnego (Corporate Governance), ładu informacyjnego i relacji z inwestorami, a także w obszarze ich działań prośrodowiskowych, społecznych i adresowanych do pracowników. Nad prawidłowością procesu oceny czuwa audytor badania – firma Deloitte.

Spółka ocenia, iż wartość społecznie odpowiedzialnych inwestycji (*ang. Socially Responsible Investing, SRI*) na świecie stale wzrasta. Transparentna i otwarta polityka informacyjna, która potwierdza wiarygodność wśród interesariuszy oraz stwarza możliwości jej szerokiej oceny, to ważny element strategii społecznej odpowiedzialności Grupy LOTOS, jako spółki giełdowej.

Zobacz także:

Nagrody i wyróżnienia

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Działalność poszukiwawczo-wydobywcza

Działalność poszukiwawczo-wydobywcza

Rozwój działalności w segmencie poszukiwań i wydobywania jest priorytetem strategii koncernu na lata 2011-2015.

Podejście do zarządzania

LOTOS Petrobaltic wdraża najlepsze rozwiązania w zakresie ochrony środowiska i tym samym utrzymania bioróżnorodności Bałtyku.

Dokonania

W 2011 roku sfinalizowano przejęcie całkowitej kontroli nad litewską spółką wydobywczą AB Geonafta.

Plany rozwoju

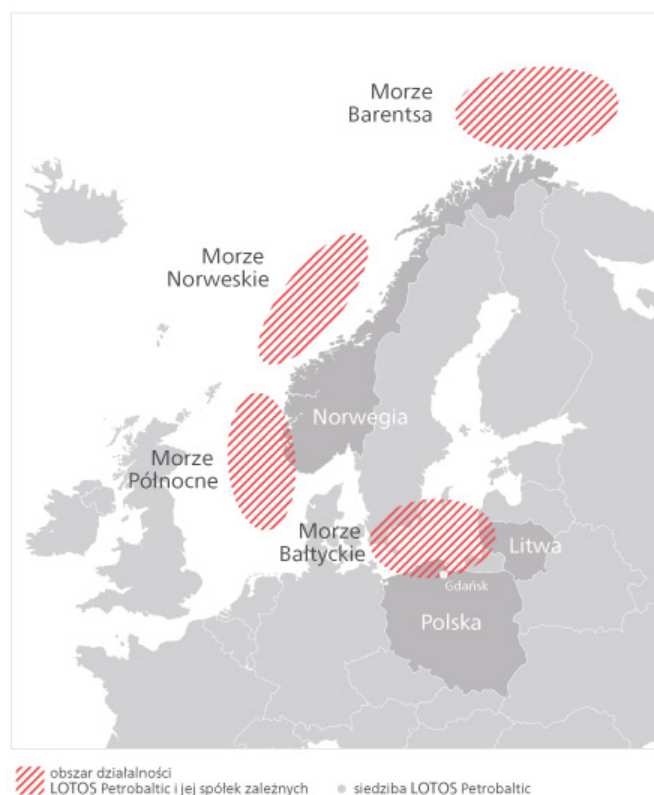
W Norwegii planowane jest w 2012 roku zakończenie zagospodarowania i uruchomienie produkcji ze złoża YME.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Działalność poszukiwawczo-wydobywcza / Podejście do zarządzania

Podejście do zarządzania

LOTOS Petrobaltic wdraża najlepsze rozwiązania w zakresie ochrony środowiska i tym samym utrzymania bioróżnorodności Bałtyku.

Grupa LOTOS, poprzez spółkę LOTOS Petrobaltic, jest jedyną polską firmą prowadzącą działalność wydobywczą w obrębie polskiej strefy ekonomicznej Morza Bałtyckiego. Spółka LOTOS Petrobaltic powiązana jest z Grupą LOTOS od 2005 r. Prowadzi działalność operacyjną w Polsce, na Litwie oraz w Norwegii.

W Polsce prace poszukiwawczo-wydobywcze są wykonywane na siedmiu obszarach koncesji poszukiwawczych (Gaz Północ, Gaz Południe, Gotlandia, Łeba, Rozewie, Sambia W i Sambia E) oraz czterech obszarach koncesji wydobywczych (Łeba, Smołdzino, Lubiatowo, Kuźnica). Na Morzu Bałtyckim LOTOS Petrobaltic prowadzi wydobywanie ze złoża B3 oraz realizuje prace nad zagospodarowaniem złoża B8. Spółka działa na polskim obszarze morskim obejmującym ok. 29 tys. km².

Produkcja ropy odbywa się także na Litwie, poprzez spółkę AB LOTOS Geonafta z siedzibą w Gargždai na Litwie, w której LOTOS Petrobaltic posiada 100% udziałów.

Prowadzone są także intensywne prace nad rozpoczęciem wydobywania ze złoża YME w Norwegii, za pośrednictwem założonej w 2007 r. spółki LOTOS E&P Norge (LOTOS Exploration and Production Norge AS) z siedzibą w Stavanger w Norwegii.

Główne obszary działalności poszukiwawczo-wydobywczej

The map illustrates the proposed gas pipeline route from the Baltic Sea to Poland. Key locations and fields shown include:

- Morze Bałtyckie** (Baltic Sea)
- Bornholm**
- Gotlandia** (Valid from 12.2016)
- Rozewie** (Valid from 12.2014)
- Łeba** (Valid from 12.2014)
- Sambia-W** (Valid from 12.2014)
- Sambia-E** (Valid from 12.2014)
- Gdańsk**
- Polska** (Poland)
- Złoże gazu B4** (Valid from 05.2032)
- Złoże gazu B6** (Valid from 11.2032)
- Gaz Północ** (Valid from 12.2013)
- Gaz Południe** (Valid from 12.2012)
- Złoże ropy B3** (Valid from 07.2016)
- Złoże ropy B8** (Valid from 09.2031)
- Ślupsk W** (Złożona aplikacja)
- Ślupsk E** (Złożona aplikacja)

The map displays the Norwegian continental shelf with various oil and gas fields marked by colored squares. Callout boxes provide ownership details for specific fields:

- PL 643 (VNG)**
Koncesja otrzymana 01/17/2012
VNG 40%
LOTOS E&P 30%
Edison SPA 30%
- PL 503/503B (LOTOS E&P)**
Ważna do: 01/23/2017
LOTOS E&P 25%
Skagen44 25%
North Energy 25%
Edison SPA 25%
- PL 498 (LOTOS E&P)**
Ważna do: 01/23/2015
LOTOS E&P 25%
Skagen44 25%
North Energy 25%
Edison SPA 25%
- PL 497/497B (Det Norske)**
Ważna do: 01/23/2015
Det Norske 35%
Bridge 30%
Dana 25%
LOTOS E&P 10%
- PL 515 (Rocksource)**
Ważna do: 01/23/2016
Rocksource 60%
LOTOS E&P 20%
Skagen44 20%
- PL 455 (LOTOS E&P)**
Ważna do: 3/1/2014
Skeie Energy 55%
LOTOS E&P 45%
- PL 316/31B - Yme Field**
Talisman 60%
LOTOS E&P 20%
Wintershall 10%
AEDC 10%
- PL 655 (Wintershall)**
Koncesja otrzymana 01/17/2012
Wintershall 30%
LOTOS E&P 30%
Centrica 20%
VNG 20%
- PL 556 (LOTOS E&P)**
Ważna do: 2/19/2014
LOTOS E&P 50%
Skeie Energy 50%
Rezygnacja z koncesji

LOTOS Geonafhta
LOTOS Geonafhta 100%

UAB GENCIU
LOTOS Geonafhta 100%

UAB MANIFOLDAS
UAB Geonafhta 50%
LOTOS Geonafhta 50%

UAB MINIJOS NAFTA
UAB Geonafhta 50%
LOTOS Geonafhta 50%

UAB GEONAFHTA

Litwa
Polska

71

rozwoju:

- kontynuowanie działalności na Morzu Bałtyckim, Norweskim Szelfie Kontynentalnym oraz na Litwie,
- zainteresowanie złożami częściowo zagospodarowanymi lub w ostatniej fazie zagospodarowania, w celu szybkiego uruchomienia wydobycia,
- wejście w projekty rozwojowe i pozyskanie nowych koncesji, również na lądzie,
- wyszukiwanie możliwości rozwoju w obszarach niszowych, takich jak na przykład zaangażowanie się w działalność poszukiwawczo-wydobywczą na Litwie,
- przy pozyskaniu złóż węglowodorów, w tym także gazu łupkowego, uwzględnia się głównie rejony o niskim i umiarkowanym poziomie ryzyka.

Zobacz także:

Struktura organizacji

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Działalność poszukiwawczo-wydobywcza / Dokonania

Dokonania

W 2011 roku sfinalizowano przejęcie całkowitej kontroli nad litewską spółką wydobywczą AB Geonafta.

Do najważniejszych osiągnięć w działalności poszukiwawczo-wydobywczej w 2011 r. należy zaliczyć:

Polska:

- kontynuowanie produkcji ze złoża B3,
- prace zmierzające do zagospodarowania złoża B8, w tym uzyskanie pozytywnych wyników z otworu zatłaczającego B8-Z5, które potwierdziły parametry zakładanej koncepcji zagospodarowania,
- prace zmierzające do partnerskiego zagospodarowania złóż gazowych (B4, B6, obiekt B21) na koncesjach poszukiwawczych Gaz Północ i Gaz Południe,
- budowanie kompetencji w zakresie poszukiwania gazu łupkowego w Polsce,
- złożenie dwóch wniosków koncesyjnych na obszary Słupsk W i Słupsk E,
- przeprowadzenie restrukturyzacji obszaru transportu morskiego.

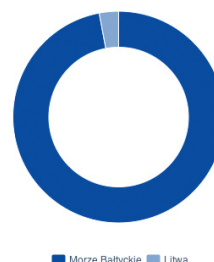
Litwa:

- zamknięcie transakcji przejęcia kontroli nad aktywami litewskimi - udział w AB LOTOS Geonafta wzrósł z 40,59% do 100%,
- wykonanie 5 otworów produkcyjnych w spółkach grupy AB LOTOS Geonafta.

Norwegia – Norweski Szelf Kontynentalny:

- kontynuacja udziału w zagospodarowaniu złoża YME przez LOTOS E&P Norge,
- wykonanie badań sejsmicznych na koncesji PL 503, w której LOTOS E&P Norge pełni rolę operatora,
- przyznanie w styczniu 2011 r. 25% udziałów w koncesji PL 503B,
- koncesje PL 497/PL497B i PL 498 – przygotowania do wiercenia otworów poszukiwawczych,
- koncesja PL 556: na podstawie oszacowanych potencjalnych zasobów i oceny ryzyka w odniesieniu do odwiercenia otworu na prospekcie Snowlion, Operator, w uzgodnieniu z partnerami, podjął decyzję o nierekomendowaniu wejścia w drugą fazę poszukiwań (wiercenie otworu) – złożono aplikację o rezygnację z koncesji,
- koncesja PL 455: na podstawie ustaleń partnerów działających na tej koncesji, podjęto decyzję o złożeniu do Ministerstwa Ropy i Energii pisma o zmianę (przedłużenie) I etapu poszukiwawczego o 12 miesięcy, tj. do czasu uzyskania informacji z otworu Gafdorfa planowanego do realizacji w 2011 r. na sąsiedniej koncesji (PL 406). Ministerstwo zaakceptowało wniosek o przedłużenie czasu dla podjęcia decyzji o wierceniu otworu lub rezygnacji z koncesji o 12 miesięcy, zmieniając również strukturę udziałów w tej koncesji (Skeie 55%; LOTOS E&P Norge 45%), przyznając operatorstwo na tej koncesji na rzecz LOTOS E&P Norge,
- kontynuowanie projektów poszukiwawczych – w wyniku aplikacji złożonych w 2011 r. uzyskano w styczniu 2012 r. dwie nowe koncesje, w których LOTOS E&P Norge jest partnerem (PL 643 - LOTOS E&P Norge 30%; PL 655 - LOTOS E&P Norge 30%).

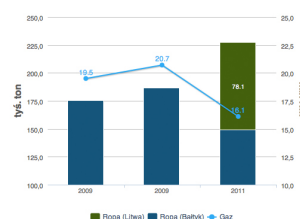
Zasoby ropy 2C (tys. ton)

Zasoby ropy 2P (tys. ton)

Produkcja ropy i gazu

W 2011 r. produkcja ropy naftowej wyniosła łącznie 227,1 tys. ton, z czego:

- 78,1 tys. ton wydobyto na Litwie,
- 149 tys. ton. wydobyto w Polsce.

Według stanu na 31.12.2011 r. zasoby ropy naftowej Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic klasyfikowane w kategorii 2P, wynoszą 6,9 mln ton (53,5 mln bbl), a w kategorii 2C 1,4 mln ton (10,8 mln bbl), natomiast zasoby gazu ziemnego, klasyfikowane według kategorii 2P, wynoszą 0,5 mld m³, a w kategorii 2C 6,4 mld m³.

Wpływ na sytuację Grupy Kapitałowej LOTOS i całego sektora poszukiwawczo-wydobywczego w 2011 r. miały przede wszystkim notowania ropy na światowych rynkach oraz kursy walut. Kryzys na światowych rynkach finansowych był

przyczyną wycofywania kapitału z giełd i lokowania go w aktywa niefinansowe, takie jak surowce, co doprowadziło do istotnego wzrostu cen ropy. Wysokie ceny ropy wprost znalazły swoje odzwierciedlenie w zwiększeniu przychodów LOTOS Petrobaltic. Spowolnienie gospodarcze oraz niepewność co do możliwości spłacania zadłużenia przez kraje strefy euro, takie jak Grecja, Włochy czy Hiszpania, doprowadziły do znaczącego osłabienia walut krajów rozwijających się, w tym Polski. Niepewność w regionie wpływa również na postrzeganie ryzyka rozwojowych projektów inwestycyjnych w sektorze poszukiwawczo–wydobawczym i ocenę atrakcyjności tych projektów przez instytucje finansujące.

Zobacz także:

Stopień realizacji celów strategicznych

Słownik terminów branżowych

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Działalność poszukiwawczo-wydobycza / Plany rozwoju

Plany rozwoju

W Norwegii planowane jest w 2012 roku zakończenie zagospodarowania i uruchomienie produkcji ze złoża YME.

W perspektywie roku 2012 przyjęto następujące plany działań w obszarze działalności poszukiwawczo-wydobyczej:

Polska:

- stabilizacja wydobycia na złożu B3,
- kontynuacja zagospodarowania złoża B8,
- uczestnictwo w programie poszukiwań ropy i gazu na lądowych obszarach Polski, w tym poszukiwanie złóż niekonwencjonalnych,
- poszukiwanie potencjalnego partnera do współpracy w celu przyspieszenia działań poszukiwawczych oraz zagospodarowania koncesji gazowych.

Litwa:

- integracja biznesowa AB LOTOS Geonafta.

Norwegia – Norweski Szelf Kontynentalny

- zakończenie zagospodarowania i uruchomienie produkcji ze złoża YME,
- rozwój portfela koncesji poszukiwawczych.

Prowadzony będzie także monitoring pozostałych obszarów w odniesieniu do projektów o niskim i umiarkowanym poziomie ryzyka w rejonie Afryki Północnej oraz państw akwenu Morza Kaspijskiego, a także Europy Środkowo-Wschodniej.

AB LOTOS Geonafta

Spółki wchodzące w skład grupy kapitałowej LOTOS Geonafta to: AB LOTOS Geonafta, UAB Genciu, UAB Manifolds oraz UAB Minijos Nafta. Zamknięcie transakcji przejęcia pełnej kontroli nad spółką AB Geonafta nastąpiło 3 lutego 2011 r. W 2011 r. w celu uporządkowania struktury Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic przeprowadzono proces konsolidacji aktywów litewskich.

LOTOS E&P Norge

Pod koniec 2011 r. realizowano w Norwegii działania na terenie 6 koncesji poszukiwawczo-rozpoznawczych. Prowadzono także prace nad uruchomieniem produkcji ze złoża YME w Norwegii. Platforma produkcyjna po wypłynięciu z portu w Abu Dhabi 16 sierpnia 2010 r. przyłączyła się do Stavanger 19 września 2010 r., a następnie została przeholowana na złożo YME 24 czerwca 2011 r. Operacja posadowienia platformy na złożo została przeprowadzona do 26 czerwca 2011 r. Obecnie trwają prace podłączeniowe i przygotowujące platformę do rozruchu i wydobycia pierwszej ropy.

Do zewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju i priorytetów Grupy Kapitałowej LOTOS w segmencie poszukiwawczo-wydobyczym należy zaliczyć:

- koniunkturę gospodarczą na światowych rynkach, w tym na rynku surowców, szczególnie w obszarze ropy i gazu,
- polityczną i fiskalną stabilność gospodarczą Polski i krajów, w których prowadzona lub planowana jest działalność operacyjna,
- zmiany legislacyjne w obszarze poszukiwań i wydobycia,
- ceny materiałów i usług oferowanych w przemyśle wydobywczym ropy i gazu, a także ich dostępność,
- kursy walut, w tym przede wszystkim kurs USD, LTL, NOK oraz EUR i GBP,
- awersję do ryzyka przez instytucje finansujące i potencjalnych partnerów biznesowych LOTOS Petrobaltic,
- dostateczną podaż potencjalnych aktywów na rynku, spełniających kryteria LOTOS Petrobaltic i ich płynność,
- poziom aktywności firm na rynku akwizycji,

Do wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju i priorytetów Grupy Kapitałowej LOTOS w segmencie poszukiwawczo-wydobywczym należy zaliczyć zapewnienie dostatecznych zasobów finansowych, ludzkich i know-how wewnątrz centrum kompetencji sektora poszukiwawczo-wydobywczego.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Działalność operacyjna

Działalność operacyjna

Powstałe w wyniku Programu 10+ nowe instalacje dostarczają produkty najwyższej jakości i najgłębiej przetwarzają surowiec.

Podejście do zarządzania

Elastyczność operacyjna rafinerii daje możliwość szybkiego przystosowywania się koncernu do dynamicznego otoczenia rynkowego.

Dokonania

Przerób ropy naftowej w 2011 roku wyniósł 9,2 mln ton i był to najwyższy poziom w historii rafinerii Grupy LOTOS w Gdańsku.

Plany rozwoju

Najważniejsze wyzwania dla działalności rafinerijnej związane są z tzw. pakietem energetyczno-klimatycznym w Unii Europejskiej.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Działalność operacyjna / Podejście do zarządzania

Podejście do zarządzania

Elastyczność operacyjna rafinerii daje możliwość szybkiego przystosowywania się koncernu do dynamicznego otoczenia rynkowego.

Działalność operacyjna w Grupie Kapitałowej LOTOS skoncentrowana jest na prowadzeniu działalności rafinerijnej i dostarczaniu na rynek wysokiej jakości produktów przy jednoczesnym optymalnym wykorzystaniu potencjału produkcyjnego i minimalizacji niekorzystnego wpływu na środowisko naturalne.

Segment operacyjny w Grupie Kapitałowej LOTOS obejmuje działalność rafinerii w Gdańsku oraz spółek zależnych o charakterze produkcyjnym i wspierającym. Do spółek tych zaliczają się: LOTOS Czechowice, LOTOS Jasło, LOTOS Serwis, LOTOS Lab i LOTOS Straż. Rafineria Grupy LOTOS jest największym w grupie kapitałowej zakładem produkcyjnym.

Zobacz także:

Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia

Struktura organizacji

Dokonania

Przerób ropy naftowej w 2011 roku wyniósł 9,2 mln ton i był to najwyższy poziom w historii rafinerii Grupy LOTOS w Gdańsku.

Działania Grupy Kapitałowej LOTOS w 2011 r. w segmencie operacyjnym koncentrowały się wokół finalizacji Programu 10+. W grudniu 2010 r. nastąpiło zakończenie budowy wszystkich instalacji produkcyjnych. Na początku drugiego kwartału 2011 r. uruchomiono ostatnią, kluczową instalację zbudowaną w ramach inwestycji i tym samym rafineria w Gdańsku rozpoczęła pracę w kompletnej konfiguracji technologicznej, przewidzianej przez Program 10+.

Program 10+

Program 10+ to największy program inwestycyjny w historii Grupy LOTOS. Jego celem było zwiększenie mocy przerobowych i głębokości przerobu ropy naftowej w gdańskiej rafinerii, a tym samym poprawa pozycji konkurencyjnej Spółki. W 2011 r. nastąpiło uruchomienie dwóch ostatnich instalacji Programu 10+: hydrokraking i odasfaltowanie rozpuszczalnikowe. Zgodnie z umowami licencyjnymi i realizacyjnymi, przeprowadzono ruchy testowe obu instalacji, a w czerwcu 2011 r. cała rafineria w Gdańsku została poddana 72-godzinnemu ruchowi testowemu, co było jednym z kluczowych wymagań umowy kredytowej zawartej dla potrzeb Programu 10+. Wszystkie ruchy testowe potwierdziły prawidłowość założeń przyjętych do realizacji instalacji i całej inwestycji.

Pozostałe inwestycje

Poza Programem 10+ realizowane były przedsięwzięcia związane z podnoszeniem efektywności, bezpieczeństwa i sprawności technicznej posiadanych aktywów oraz ze zmniejszeniem oddziaływania koncernu na środowisko naturalne. Do najważniejszych inwestycji należy zaliczyć:

- modernizację systemu sterowania regeneracją katalizatora na instalacji reformingu: projekt miał na celu zwiększenie niezawodności systemu,
- komputerowy system zarządzania utrzymaniem ruchu CMMS: projekt miał na celu poprawę bezpieczeństwa i niezawodności pracy instalacji poprzez zintegrowanie informacji na temat stanu technicznego urządzeń, sposobu i kosztów prowadzenia profilaktyki dla poszczególnych urządzeń. System pozwala na optymalizację kosztów remontów urządzeń, a także podniesienie efektywności planowania i zarządzania utrzymaniem ruchu w rafinerii.
- modernizację zbiornika 2000 S-20: projekt miał na celu przystosowanie zbiornika do obecnie obowiązujących standardów dla zbiorników przeznaczonych do magazynowania paliwa lotniczego JET.

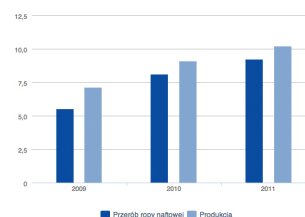
Działalność rafineryjna

Przerób ropy naftowej w 2011 r. wyniósł 9,2 mln ton i był to najwyższy poziom w historii funkcjonowania rafinerii.

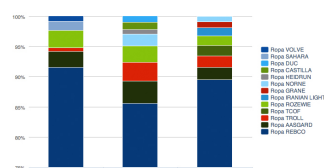
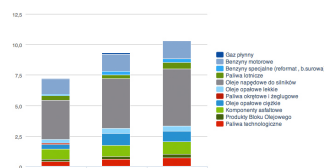
Zmienne marże rafineryjne w 2011 r. i dynamiczne zmiany uwarunkowań rynkowych, nie sprzyjały jednak maksymalizacji przerobu. Obciążenie rafinerii było optymalne w relacji do panującej sytuacji na rynku.

Dominującym gatunkiem przerabianej ropy była rosyjska ropa REBCO, jednak intensyfikowano przerób innych gatunków, szczególnie dotyczyło to gatunków rop z Morza Północnego. Posiadanie w rafinerii dwóch niezależnych ciągów destylacji ropy stwarza większą elastyczność w doborze mieszanek rop naftowych, co zostało wykorzystywane w procesie optymalizacji produkcji. W zależności od warunków rynkowych, poprzez odpowiedni dobór rop naftowych maksymalizowano możliwości uzyskania olejów napędowych bądź benzyn, ograniczono natomiast wolumen produkcji

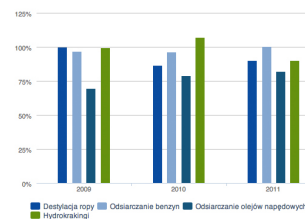
Przerób ropy naftowej i produkcja rafinerii (mln ton)

Struktura przerobionej ropy naftowej
(%)

Produkty rafinerii (mln ton)

**Wykorzystanie mocy wytwórczych
głównych bloków produkcyjnych
rafinerii (%)**

ciężkiego oleju opałowego.

Podobnie jak to miało miejsce w poprzednich latach, znaczący był udział w przerobie ropy sprowadzanej drogą morską.

W 2011 r. największy udział w przerabianej przez Grupę LOTOS ropy miała nadal rosyjska ropa REBCO, jednak należy zauważyć także duży udział innych gatunków ropy: Aasgard, Troll, Grane i Norne pochodzących z odwiertów na Morzu Północnym. Oprócz nich przerobiono również ładunek ropy z Bliskiego Wschodu - Iranian Light. W ten sposób istotnie pogłębiany został proces dywersyfikacji źródeł zaopatrzenia rafinerii w Gdańsku w surowiec, co miało swój znaczący wymiar w kontekście działań Grupy LOTOS na rzecz bezpieczeństwa krajowego sektora energii.

Poza ropą do produkcji zużywano również komponenty i surowce zakupione do dalszego przerobu oraz dodatki uszlachetniające. Nadal niezbędne do produkcji są, np. komponenty paliwowe (etanol, ETBE, FAME), czy tzw. dodatki uszlachetniające.

Zwiększony przerób ropy w gdańskiej rafinerii Grupy LOTOS spowodował wyraźne ograniczenie importu do Polski gotowych olejów napędowych. W poprzednich latach koncern był znaczącym importem olejów napędowych i poprzez zwiększoną podaż budował rynek dla produktu, który pojawił się w 2010 r. Dzięki uruchomieniu nowych instalacji, powstałych w ramach Programu 10+, możliwe było zastąpienie oleju importowanego olejem wyprodukowanym w instalacjach gdańskiej rafinerii Grupy LOTOS.

Sukcesem było osiągnięcie w 2011 r. rekordowo wysokiego udziału olejów napędowych i paliwa lotniczego w strukturze produkowanych paliw, który to stanowił łącznie 56,5%.

Wykorzystanie zainstalowanych mocy przerobowych rafinerii w 2011 r. było dostosowywane do bieżącej sytuacji rynkowej, przy czym nadrzędnym celem operacyjnym była maksymalizacja wolumenu marży rafineryjnej, a to miało swoje odzwierciedlenie w najbardziej optymalnym z punktu widzenia ekonomicznego poziomie przerobu ropy naftowej.

Dużym osiągnięciem było także wysokie wykorzystanie mocy produkcyjnych dwóch pracujących instalacji hydrokrawingu, które wyniosło 89,9%. Podobnie rekordowe było wykorzystanie mocy przerobowych instalacji odsiarczania benzyn - 100,1%.

Solomon – studium porównawcze

W 2011 r. rafineria Grupy LOTOS była po raz kolejny uczestnikiem studiów porównawczych przemysłu rafineryjnego firmy Solomon Associates. Porównaniu podlegał rok operacyjny 2010. Rafineria paliwowa bierze udział w studium *Europe, Africa & The Middle East Fuels Refinery Performance Analysis*, a więc grupę odniesienia stanowią rafinerie z regionu geograficznego. W 2011 r. wzięło w nim udział 111 rafinerii. Rafineria olejowa Grupy LOTOS uczestniczy w studium *Worldwide Paraffinic Lube Refinery Performance Analysis*, w którym w 2011 r. wzięło udział 38 rafinerii.

Rok 2010 dla rafinerii paliwowej Grupy LOTOS był okresem przełomowym. Po raz pierwszy w studium Solomon Associates raportowane były dane o nowych instalacjach rafineryjnych wybudowanych w ramach Programu 10+. Niestety harmonogram rozruchów instalacji spowodował, że w 2010 r. nie pracowały jeszcze dwie kluczowe instalacje odpowiadające za konwersję rafinerii – instalacja hydrokrawingu (MHC) i instalacja odasfaltowania rozpuszczalnikowego (ROSE). W związku z tym studium Solomona za 2010 r. nie oddaje w pełni nowego potencjału gdańskiej rafinerii.

Pozycja rafinerii Grupy LOTOS w badanej grupie rafinerii okazała się jednak bardzo dobra. Mimo stosunkowo niewielkiego wykorzystania zdolności przerobowych, udało się zachować bardzo wysoką efektywność energetyczną, a kilka kluczowych inicjatyw organizacyjnych przyniosło swoje efekty. Pierwszym z nich, godnym odnotowania było wydłużenie okresu między remontami postojowymi rafinerii z trzech do czterech lat, drugim zaś poprawa efektywności remontu postojowego, zrealizowanego w 2009 r. w czasie o 30% krótszym niż poprzedni, przy jednoczesnym obniżeniu kosztów utrzymania ruchu. Suma tych czynników wpłynęła na wyraźną poprawę pozycji rafinerii Grupy LOTOS w zakresie dostępności mechanicznej i kosztów utrzymania ruchu.

Duże znaczenie dla efektywności rafinerii miał także program „Kadra 2009”. Był to program rekrutacji i szkolenia pracowników na potrzeby obsługi nowych instalacji. Dzięki zmianom organizacyjnym w Pionie Produkcji i wykorzystaniu faktu, że nowo budowane instalacje miały już swoje odpowiedniki w rafinerii, liczba potrzebnych pracowników nie była bardzo duża. Stąd poprawa pozycji rafinerii Grupy LOTOS w zakresie wskaźników dotyczących zatrudnienia.

Biorąc pod uwagę niepełną konfigurację rafinerii w 2010 r., utrzymanie pozycji w zakresie marży gotówkowej netto i wskaźnika zwrotu z kapitału zaangażowanego na podobnym poziomie, co w 2008 r., jest w pełni satysfakcjonujące.

Wydłużenie okresu między postojami remontowymi miało również pozytywny wpływ na wyniki rafinerii olejowej Grupy LOTOS (przez rafinerię olejową rozumiany jest ciąg technologiczny odpowiadający za produkcję baz olejowych, gaczy parafinowych i specyfików). Wprawdzie blok olejowy pracuje od lat bez istotnych modernizacji, ale stale są optymalizowane technologie produkcji i wprowadzane nowe produkty. Dzięki temu udaje się notować stopniową poprawę pozycji w poszczególnych wskaźnikach. Istotne z punktu widzenia przyszłości bloku olejowego są również zmiany wynikające z uruchomienia instalacji wybudowanych w ramach Programu 10+. Wprawdzie nie wniósł on niczego w infrastrukturę bloku olejowego, ale integracja nowych instalacji w ramach jednej rafinerii stworzyła szanse również dla bloku olejowego.

Realizacja Narodowego Celu Wskaźnikowego przez Grupę LOTOS

W realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) istotną rolę pełnią estry metylowe produkowane w Czechowicach-Dziedzicach przez LOTOS Biopaliwa. W 2011 r. instalacja FAME pracowała stabilnie. Wyprodukowano 103,6 tys. ton biokomponentu, przekraczając tym samym założenia projektowe. Również zużycie surowców i chemikaliów oraz energochłonność była korzystniejsza od założeń projektowych. Jakość produkowanego FAME była znacznie lepsza niż obowiązujące w tym zakresie normy.

Badania i rozwój

W 2011 r. w Grupie LOTOS, w związku z uruchomieniem w ramach Programu 10+ instalacji Hydrokrakingu MHC, uruchomiono produkcję i sprzedaż nowego produktu, tj. frakcji parafinowej. Dodatkowo działalność badawczo-rozwojowa Grupy LOTOS koncentrowała się na rozwoju technologii związanych z wytworzeniem produktów z Bloku Olejowego. Do najważniejszych osiągnięć w dziedzinie badań i rozwoju technicznego w 2011 r. należy zaliczyć:

- prace badawczo-rozwojowe nad produkcją olejów bazowych grupy II wytwarzanych z frakcji parafinowej,
- produkcję i sprzedaż pierwszej partii olejów bazowych o zawartości siarki poniżej 0,5% m/m, jako surowca do produkcji olejów silnikowych o podwyższonej jakości,
- zmodernizowanie technologii produkcji olejów bazowych grupy I w oparciu o nowy produkt – frakcję parafinową. Uzyskano wzrost wydajności olejów oraz możliwość produkcji oleju bazowego SAE 30/95 o lepkości kinematycznej w 40oC >90cSt. Poprawiono własności fizykochemiczne olejów bazowych, zwłaszcza wskaźnik lepkości,
- zmodernizowanie technologii produkcji ekstraktu ciężkiego w oparciu o nowy produkt – frakcję parafinową. Produkt charakteryzuje się wyższą zawartością węglowodorów aromatycznych, co korzystnie wpływa na proces produkcji kauczuków i mieszanek gumowych,
- uruchomienie regularnej produkcji i sprzedaży cerezyny, jako surowca do produkcji cerezyny białej, spełniającej normy amerykańskiej Agencji ds. Żywności i Leków (FDA).

W zakresie technologii związanych z produkcją asfaltów drogowych zrealizowano prace badawczo-rozwojowe mające na celu opracowanie technologii przyjaznych dla środowiska lepszemu gumowo-asfaltowych do drogowych mieszanek mineralno-asfaltowych. Ponadto zrealizowano badania efektywności demulgacji ścieków pooksydacyjnych, w instalacjach produkcyjnych LOTOS Asfalt w celu poprawy ich jakości.

W 2011 r. prowadzono także prace rozwojowe nad produktami olejowymi wytwarzanymi przez LOTOS Oil. W ramach najważniejszych działań w dziedzinie badań i rozwoju środków smarowych w 2011 r. należy wymienić:

- zakończenie badań nad podniesieniem jakości olejów do samochodów osobowych z wykorzystaniem własnych olejów bazowych na zgodność z wymaganiami ACEA 2008 oraz rozpoczęcie badań na zgodność z ACEA 2010 – zakończenie badań i pozyskanie Aprobata nastąpi w 2012 r.,
- rozpoczęcie badań nad podniesieniem jakości dla olejów do samochodów ciężarowych z wykorzystaniem własnych olejów bazowych i pozyskanie Aprobata - zakończenie badań nastąpi w 2012 r.,
- zakończenie badań olejów do przekładni przemysłowych na zgodność z wymaganiami Flender/Siemens MD wydanie 13. z wykorzystaniem własnych olejów bazowych. Był to pierwszy olej mineralny, który spełnił nowe wymagania jakościowe Flender/Siemens MD,
- wprowadzenie 6 nowych olejów silnikowych (m.in LOTOS Quazar S 0W-20, LOTOS Quazar K/FE, LOTOS Synthetic Plus),
- przedłużenie 40 Aprobata dla olejów smarowych,
- uzyskanie 16 Aprobata dla nowych olejów.

Zobacz także:

Stopień realizacji celów strategicznych Słownik terminów branżowych

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Działalność operacyjna / Plany rozwoju

Plany rozwoju

Najważniejsze wyzwania dla działalności rafineryjnej związane są z tzw. pakietem energetyczno-klimatycznym w Unii Europejskiej.

Działalność w segmencie operacyjnym skoncentruje się w nadchodzących latach na efektywnym wykorzystaniu rozbudowanych, w ramach zakończonego z sukcesem programu inwestycyjnego, mocy rafineryjnych. Ponadto planowane jest zakończenie prac umożliwiających zastosowanie gazu ziemnego, jako paliwa technologicznego w instalacjach, co pozytywnie wpłynie na poziom emisji gazów cieplarnianych oraz uwolni dodatkową pulę produktów naftowych, które będą mogły być skierowane na rynek.

Spółka przygotowuje się także do zrealizowania w 2013 r. postępu remontowego, czyli zatrzymania instalacji podstawowych i pomocniczych do okresowego przeglądu, czyszczenia, napraw i wymian urządzeń, przeglądów dozorowych i wymian katalizatorów.

Z punktu widzenia działalności rafineryjnej najważniejsze obecnie wyzwania związane są z tzw. pakietem energetyczno-klimatycznym. Akty prawne składające się na ten pakiet wprowadzają kompleksowe podejście do zarządzania emisjami gazów cieplarnianych w całej Unii Europejskiej i mają doprowadzić do osiągnięcia przez UE celów związanych z przeciwdziałaniem zmianom klimatu przyjętych przez Radę Europejską w marcu 2007 r. Wdrożenie wymogów dyrektywy 2010/75/WE z 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych oraz trwający obecnie przegląd dokumentów referencyjnych BREF i zapisów zawartych w nich BAT może wymusić zmianę zapisanych w pozwoleniu zintegrowanym wartości maksymalnych stężeń zanieczyszczeń emitowanych z pieców technologicznych.

W 2012 r. istotne dla sytuacji Grupy LOTOS będą nowe ramy prawne związane z realizacją NCW, a także planowane do wprowadzenia regulacje prawne związane z implementacją dyrektyw pakietu klimatycznego, jak nowelizacja prawa energetycznego, nowelizacja ustawy biopaliwowej czy też ustawa o odnawialnych źródłach energii. Spodziewane jest również wprowadzenie nowych rozwiązań podatkowych od wydobywania kopalin, co w istotny sposób może wpłynąć na wyniki segmentu wydobywczego.

W zakresie wprowadzania odnawialnych źródeł energii w transporcie, Grupa LOTOS będzie wykonywała NCW na przewidzianym w obowiązujących regulacjach ustawowych poziomie. Wprowadzenie oleju napędowego z 7% domieszką biokomponentów pozytywnie wpłynie na zmniejszenie kosztów związanych z realizacją tego obowiązku ustawowego.

Z powodu wprowadzonych rozwiązań prawnych umożliwiających redukcję NCW, wydaje się prawdopodobne, iż znaczna liczba podmiotów skorzysta z uprawnień ustawowych, co będzie skutkowało mniejszą ilością biokomponentów i biopaliw wprowadzonych na rynek w 2012 r. w stosunku do 2011 r. Może to wpłynąć pozytywnie na ceny paliw, gdyż zmniejszą się naciski kompensowania wysokich cen biokomponentów dodawanych do paliw.

W kolejnych latach będą kontynuowane rozpoczęte w 2011 r. inwestycje. Do najważniejszych spośród nich należy zaliczyć:

- budowę instalacji wydziałania ksylenów i rozdziału reformatu: wydziałanie frakcji ksylenowej z reformatu pozwoli na zmniejszenie zawartości węglowodorów aromatycznych w benzynach silnikowych komponowanych w rafinerii, co jest zgodne z ograniczeniami wynikającymi z obowiązujących norm oraz trendami dotyczącymi ochrony środowiska. Sprzedaż ksylenów uzupełni lub zastąpi sprzedaż reformatu, która jest obecnie metodą zmniejszania zawartości węglowodorów aromatycznych w produkowanych benzynach,
- wymianę pieców w instalacji ekstrakcji furfurolem oraz w instalacji hydrodsiarczania i rozdziału benzyn: celem obu projektów jest zwiększenie sprawności energetycznej i podniesienie poziomu bezpieczeństwa instalacji oraz całej rafinerii,
- doprowadzenie do rafinerii wysokociśnieniowego rurociągu gazu ziemnego: projekt ma na celu przyłączenie rafinerii do sieci gazu ziemnego wysokiego ciśnienia i wykorzystywanie gazu, jako surowca do produkcji wodoru oraz jako paliwa w rafineryjnej sieci gazu opałowego i zakładowej elektrociepłowni; zastosowanie gazu ziemnego wydatnie zmniejszy emisję gazów (CO_2 , SO_2 , NO_x) oraz pyłów do atmosfery,
- budowę instalacji odzysku gazów z pochodni: projekt ma na celu redukcję emisji zanieczyszczeń gazowych do środowiska oraz zmniejszenie energochłonności zakładu. Będzie polegał na zbudowaniu instalacji zawracającej część gazów z rurociągu zrzutowego do systemu gazu opałowego rafinerii i używanie go do opalania pieców technologicznych,
- hermetyzację zbiorników oczyszczalni ścieków – II etap: projekt jest kontynuacją inwestycji zrealizowanej w latach 2009-2010; ma na celu zmniejszenie uciążliwości zapachowej dla środowiska poprzez zamknięcie przestrzeni powietrznej zbiorników otwartych oczyszczalni ścieków i utylizację odgazów na biofiltrach.

Najważniejszymi nowymi inwestycjami rozpoczętymi i realizowanymi w 2012 r. są:

- budowa instalacji VRU na kolejowym froncie nalewczym w Gdańsku: projekt ma na celu zbudowanie instalacji odzysku oparów

powstających w trakcie nalewu produktów i zwiększenie zdolności przerobowej istniejącej instalacji VRU. Wynika on z przewidywanego wzrostu nalewów oraz z przepisów prawa ochrony środowiska, które nakładają nowe obowiązki w zakresie hermetyzacji nalewu produktów naftowych, w tym nalewu produktów innych niż benzyna (Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie),

- system Energy Trading Risk Management i zarządzania ryzykiem: system ETRM jest kluczowym elementem umożliwiającym efektywną działalność tradingową oraz zarządzania ryzykiem, ograniczającym w znaczny sposób ryzyko operacyjne związane z transakcjami fizycznymi i finansowymi dotyczącymi obrotu surowcami i produktami oraz zabezpieczeniem kursów walut,
- przeniesienie sterowania instalacjami produkcyjnymi z budynku Centralnej Sterowni do budynku odpornego na eksplozję zewnętrzną. Oprócz skoncentrowania stacji i urządzeń operatorskich w jednym miejscu, inwestycja zakłada budowę budynku szatni dla 290 pracujących na zmiany pracowników trzech zakładów,
- modernizacja instalacji rozdziału gazów płynnych: przedsięwzięcie to ma na celu zwiększenie zdolności produkcyjnej tej instalacji, która z kolei umożliwi zagospodarowanie całej puli produkowanych gazów płynnych do wytworzenia produktu handlowego „autogazu” o jakości odpowiadającej wymaganiom sezonu zimowego,
- budowa rzecznego terminalu załadunkowo/rozładunkowego: ma na celu zwiększenie możliwości i elastyczności logistycznej poprzez transport barkami oraz małymi statkami wysyłanych produktów rafinerii i importowanych komponentów paliw. W wyniku realizacji tego przedsięwzięcia będzie możliwa wysyłka i przyjmowanie niektórych produktów większymi partiami, niż jest to możliwe przy pomocy system kolejowych. Uda się odciążyć nalewaki i transport kolejowy oraz uzyskać większą elastyczność pozyskiwania nowych klientów (zagranicznych i krajowych).

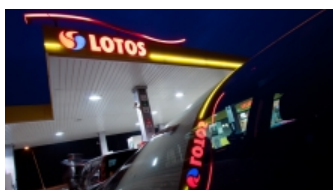
Kontynuowane będą prace projektowo-koncepcyjne nad określeniem zakresu dalszej modyfikacji konfiguracji technologicznej rafinerii w Gdańsku, poprzez dodanie instalacji zagospodarowania ciężkich pozostałości po przerobie ropy naftowej. Celem jest ograniczenie do minimum produkcji ciężkich frakcji wpływających ujemnie na rafineryjną marżę. Prace koncepcyjne będą się koncentrowały także na lepszym wykorzystaniu frakcji parafinowej z hydrokrakingu MHC do produkcji paliw i olejów smarowych poprzez zbudowanie nowej instalacji do rozdziału tego produktu i wykorzystanie otrzymanych strumieni produktowych do dalszego przerobu w rafinerii. Będzie to powiązane z kolejnymi opracowaniami zmierzającymi do modernizacji i zmiany sposobu użytkowania instalacji Bloku Olejowego.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Działalność rynkowa

Działalność rynkowa

Otwarcie przez koncern 63 nowych stacji w 2011 roku to rekordowy jednoroczny wzrost na polskim rynku sprzedaży detalicznej paliw.

Podejście do zarządzania

Nowe moce przerobowe umożliwiły w 2011 roku zmiany w wielkości i strukturze obrotu produktami naftowymi koncernu.

Dokonania

Udział Grupy Kapitałowej LOTOS w krajowym rynku paliw w 2011 roku wzrósł do 33,5%. Całkowita sprzedaż przekroczyła 10 mln ton.

Plany rozwoju

Celem dotyczącym pozycji na rynku detalicznym jest konsekwentny rozwój w segmentach: premium i zorientowanym na wartość.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dokonania i prognozy / Działalność rynkowa / Podejście do zarządzania

Podejście do zarządzania

Nowe moce przerobowe umożliwiły w 2011 roku zmiany w wielkości i strukturze obrotu produktami naftowymi koncernu.

W 2011 r. działalność handlowa Grupy Kapitałowej LOTOS prowadzona była zarówno w podmiocie dominującym, jak i w spółkach zależnych, tj. w LOTOS Paliwa, LOTOS Tank, LOTOS Oil, LOTOS Asfalt, LOTOS Parafiny i LOTOS Kolej.

Główne produkty segmentu handlowego

Produkty paliwowe	
	<p>Benzyna LOTOS DYNAMIC 98 - nowoczesne paliwo zapewniające lepsze osiągi i ochronę silnika niż standardowe produkty. Zawiera dodatki o działaniu przeciwutleniającym i myjącym. Podwyższoną zawartość dodatku myjącego stosuje się w celu poprawy czystości silnika i uzyskania dłuższej jego żywotności oraz oszczędności w zużyciu paliwa.</p>
	<p>Olej napędowy LOTOS DYNAMIC DIESEL - idealne paliwo dla nowoczesnych silników Diesla, dzięki zastosowaniu komponentów obniżających tarcia w silniku pozwala na lepsze wykorzystanie dynamiki i mocy silnika, zapewnia rozruch nawet przy -32°C. Pakiet dodatków znacznie poprawia przepustowość dysz, smarność, żywotność i efektywność działania silnika.</p>
	<p>Olej napędowy do celów opałowych LOTOS RED (ONDCO) – dzięki unikalnym dodatkom, a także niskiej zawartości siarki produkt posiada unikalne parametry w zakresie odporności na utlenianie, działania antykorozyjnego oraz utrzymywania czystości dysz, co wydłuża żywotność urządzeń grzewczych. Dzięki temu produkt gwarantuje optymalny przebieg procesu spalania oraz spełnia wszystkie wymogi pieców najnowszej generacji. Powyższe właściwości niosą także istotne korzyści dla środowiska poprzez znaczące ograniczenie emisji szkodliwych substancji będących produktem procesu spalania.</p>
	<p>Olej napędowy IZ-40 – spełnia wymogi produktu arktycznego, gwarantuje pewny rozruch silnika przy bardzo niskich temperaturach (CFPP -32°C).</p>
Produkty pozapaliwowe	
Oleje silnikowe	<p>LOTOS Quazar – olej silnikowy klasy premium, najwyżej pozycjonowana linia produktów w ofercie LOTOS Oil, przeznaczona do dystrybucji poprzez sieć Autoryzowanych Stacji Obsługi głównie Subaru i KIA, ale również do szerokiego grona innych odbiorców.</p>
	<p>LOTOS Thermal Control - linia produktów dedykowanych do samochodów osobowych, na którą składają się produkty syntetyczne, semisyntetyczne i mineralne. Linie olejów dla motoryzacji uzupełniają produkty dedykowane do aut starszej generacji (linia City) oraz oleje przekładniowe i płyny eksploatacyjne.</p>
	<p>Turdus – produkt przeznaczony do nowoczesnego taboru ciężarowego.</p>
	<p>RG Trans – produkt przeznaczony do taboru ciężarowego starszego typu.</p>
	<p>Superol, Agrol - produkty przeznaczone dla rolnictwa.</p>
	<p>Marinol - wysoce specjalistyczna rodzina olejów dla żeglugi.</p>
Oleje przemysłowe	<p>Transmil – oleje przekładniowe.</p>
	<p>Hydromil – oleje hydrauliczne.</p>
	<p>Remiz turbinowe, a także oleje maszynowe oraz smary przemysłowe.</p>
Plastyfikatory	<p>Plastyfikatory klasy TDAE i RAE oferowane pod nazwami QUANTILUS T50 i QUANTILUS T60 stosowane przez producentów opon i gumy. Produkty te spełniają wymagania unijnego rozporządzenia dotyczącego rejestracji chemikaliów, tzw. REACH i zostały zaaprobowane przez globalne koncerny oponiarskie.</p>
Asfalty	<p>MODBIT – asfalty modyfikowane, które zwiększają odporność na koleinowanie się nawierzchni i przedłużają jej trwałość oraz wzmacniają odporność w ekstremalnych warunkach atmosferycznych. Asfalty te wykorzystano przy budowie autostrad A1, A2, A4 oraz wielu dróg krajowych i nawierzchni lotnisk (m. in. na lotnisku im. F. Chopina w Warszawie).</p>

Grupa Kapitałowa LOTOS działa zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym. Ze względu na sprzedawane produkty, zasięg geograficzny działalności w 2011 r. przedstawiał się następująco:

Paliwa silnikowe - sprzedaż odbywała się w głównej mierze na terytorium Polski i w największym stopniu koncentrowała się na odbiorcach detalicznych, koncernach międzynarodowych, konsumentach instytucjonalnych, operatorach stacji paliw oraz odbiorcach hurtowych zaopatrujących odbiorców na lokalnych rynkach. Dodatkowo w ramach działalności flotowej LOTOS Biznes prowadzone było pozyskiwanie klientów – głównie firm transportu drogowego, z krajów bałtyckich (Litwa, Łotwa, Estonia) celem realizacji zakupów paliw przez podmioty zagraniczne na stacjach LOTOS. Dodatkowo w krajach tych LOTOS Paliwa działała, jako Agencja Handlowa koncernu ExxonMobil Deutschland, pozyskując klientów na produkt flotowy – karta LOTOS/ESSO. W ramach współpracy dotyczącej honorowania kart paliwowych ukraińskiego emitenta WOG LOTOS Paliwa prowadziła sprzedaż paliw poprzez sieć swoich stacji do przewoźników drogowych z terenu Ukrainy i Rosji. Produkty paliwowe wyprodukowane przez rafinerię Grupy LOTOS w 2011 r. poprzez sprzedaż eksportową trafiały na rynki następujących państw: Wielka Brytania, Szwecja, Holandia, Francja, kraje bałtyckie, Republika Czeska, a nawet Hiszpania.

Paliwo lotnicze - spalane w silnikach statków powietrznych zarówno w Polsce, jak i w krajach basenu Morza Bałtyckiego oraz w samolotach korzystających z praskiego portu lotniczego Ruzyně. Handel w kraju odbywał się w ramach dwóch działalności: działalność lotniskowa – sprzedaż w Gdańsku realizowana we współpracy ze Statoil oraz działalność hurtowa – sprzedaż m.in. do Lotniczego Pogotowia Ratunkowego oraz do Petrolotu, który dystrybuował to paliwo w całym kraju. Eksport drogą morską odbywał się poprzez kontrakty terminowe oraz transakcje spot głównie na rynki skandynawskie (Szwecja, Finlandia, Norwegia).

Oleje silnikowe i przemysłowe - na rynku krajowym sprzedaż realizowana była w kanale sprzedaży hurtowej - Dystrybutorów Regionalnych oraz poprzez sprzedaż własną, która daje możliwość budowania wiedzy o rynku, pozwalając szybko i skutecznie reagować na jego potrzeby. Sprzedaż w tym kanale prowadzono m.in. do klientów przemysłowych, sektora baz transportowych, sektora warsztatów samochodowych autoryzowanych i nieautoryzowanych, sieci stacji paliw, dystrybutorów części samochodowych oraz sieci wielkopowierzchniowych. W 2011 r. odnotowano istotny wzrost sprzedaży na wszystkich najważniejszych rynkach zagranicznych, przede wszystkim do krajów Unii Europejskiej, Azji Środkowej i Bliskiego Wschodu. Jednak najbardziej dynamicznie sprzedaż eksportowa rozwijała się w krajach sąsiadujących z Polską. Oleje i smary marki LOTOS trafiają do ponad 45 krajów na świecie. Na części z tych rynków aktywnie rozwijane są również usługi serwisowe realizowane przez Serwis Olejowy LOTOS Oil. Intensywne działania wspierające aktywność sprzedażową Autoryzowanych Dystrybutorów na rynkach zagranicznych umocniły wizerunek LOTOS Oil poza granicami kraju.

Asfalty - głównymi odbiorcami produktów asfaltowych są firmy zajmujące się budownictwem drogowym oraz mostowym, zużywające asfalt do produkcji mieszanek mineralno-bitumicznych. Pozostali odbiorcy to producenci emulsji drogowych oraz producenci pap i materiałów hydroizolacyjnych. Głównym rynkiem sprzedaży asfaltów jest Unia Europejska. Do kluczowych obszarów sprzedaży w 2011 r. należały następujące kraje: Polska, Niemcy, Skandynawia, Austria, kraje nadbałtyckie, Rosja, Rumunia, Czechy, Słowacja, Węgry, Ukraina, Holandia, Szwajcaria, Francja, Wielka Brytania oraz Mołdawia.

Ciężki olej opałowy - sprzedaż w kraju kierowana była w głównej mierze do firm posiadających własne źródła produkujące energię ciepłą w postaci wody grzewczej lub pary technologicznej. W 2011 r. kontynuowano sprzedaż ciężkiego oleju opałowego do krajów skandynawskich. Dodatkowo produkty sprzedawano do bałtyckich portów europejskich, skąd produkt ten był reeksportowany na rynki odległe geograficznie, głównie do USA.

Parafiny - sprzedaż wyrobów parafinowych w 2011 r. kierowana była do następujących odbiorców na rynku krajowym:

- parafiny świecowo-zniczowe - producenci świec i zniczy,
- parafiny i woski specjalne dedykowane do przemysłu:
 - emulsje parafinowe – producenci płyt wiórowych,
 - antyzbrylacze – producenci nawozów sztucznych,
 - woski niskozaolejone WOSKOP – producenci gum i opon.

Sprzedaż eksportowa w 2011 r. była kierowana głównie do Niemiec, Holandii i Słowenii, a także na Ukrainę, Litwę, Węgry, do Włoch, Czech, Francji, Belgii, Wielkiej Brytanii i Hiszpanii.

Zobacz także:

Oznakowanie produktów i usług Bezpieczeństwo i zdrowie klientów Struktura organizacji

Dokonania

Udział Grupy Kapitałowej LOTOS w krajowym rynku paliw w 2011 roku wzrósł do 33,5%. Całkowita sprzedaż przekroczyła 10 mln ton.

Grupa Kapitałowa LOTOS, poprzez umacnianie głównych kanałów sprzedaży oraz poszukiwanie nowych możliwości wzrostu, systematycznie umacnia swoją pozycję rynkową. Dbaliśmy o wysoką jakość obsługi, rozumianą nie tylko jako zapewnienie ciągłości dostaw, odpowiednią infrastrukturę logistyczną, ale również otwartość na rozwiązania ułatwiające współpracę i rozliczenia (np. elektroniczny transfer danych, e-faktury), zaowocowała w 2011 r. dalszym wzrostem udziału w rynku. Udział Grupy Kapitałowej LOTOS w krajowym rynku paliw w 2011 r. wyniósł 33,5%.

Rok 2011 był kolejnym okresem wzrostu skonsolidowanej, całkowitej sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS. Łączna sprzedaż przekroczyła 10 mln ton i tym samym został odnotowany 14% wzrost w stosunku do 2010 r. W największym stopniu przyczyniła się do tego zwiększona sprzedaż olejów napędowych oraz asfaltów. Dzięki nowym mocom przerobowym uruchomionym w ramach Programu 10+, nastąpiły zmiany w wielkości i strukturze obrotu Grupy Kapitałowej LOTOS. Wraz ze wzrostem przerobu ropy naftowej rosły wolumeny produktów naftowych przeznaczonych do sprzedaży na krajowym rynku, jak również kierowanych na eksport. Zwiększyła się m. in. ilość eksportowanych olejów napędowych, paliw lotniczych oraz benzyn silnikowych.

Grupa LOTOS w 2011 r. wprowadziła na rynek również nowy produkt: frakcję parafinową. W wyniku zasilenia Grupy Kapitałowej LOTOS Petrolbaltic, litewską spółką AB Geonafta, w wolumenie sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS odnotowano sprzedaż ropy naftowej pochodzącej ze złóż litewskich, skierowaną poza strukturę Grupy Kapitałowej LOTOS.

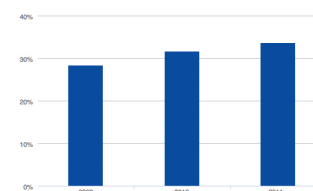
Sprzedaż paliw silnikowych

Sprzedaż krajowa benzyn Grupy Kapitałowej LOTOS spadła o 6% w stosunku do 2010 r. Przyczynił się do tego spadek popytu na tę grupę produktową, wywołany m.in. sytuacją cenową na polskim rynku paliw. Eksport benzyn silnikowych wzrósł o 22% (65 tys. ton) rok do roku i kierowany był drogą morską na rynki Wielkiej Brytanii, Szwecji, Holandii i Estonii.

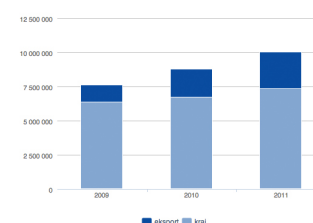
Najwyższą skalę wzrostu sprzedaży zanotowano w oleju napędowym i jest to kontynuacja obserwowanego od kilku lat trendu. Grupa LOTOS dobrze wykorzystuje rosnący popyt na to paliwo transportowe, zgłaszany przez rozwijający się rodzimy sektor usług przewozowych. W 2011 r. całkowita sprzedaż oleju napędowego wzrosła o 16% w stosunku do poprzedniego roku. Przyrost o 13% zanotowano dla sprzedaży tego produktu na rynku krajowym. W 2011 r. udział eksportu oleju napędowego w całkowitym wolumenie wyniósł ponad 2% wobec 0,4% w roku poprzedzającym. Odbiorcami tego produktu były następujące państwa: Wielka Brytania, Francja, Hiszpania, Czechy i Dania.

Sprzedaż oleju napędowego do celów opałowych

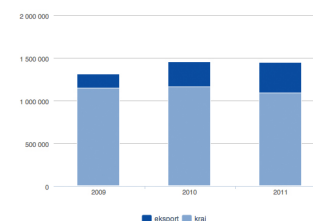
Udział Grupy Kapitałowej LOTOS w krajowym rynku paliw (%)

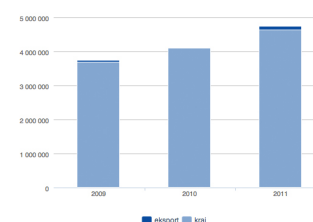
Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS (tony)

Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS - benzyny (tony)

Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS - oleje napędowe (tony)

Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS - olej napędowy do celów opałowych (tony)

W 2011 r. sprzedaż oleju napędowego do celów opałowych wzrosła o 4% w porównaniu do roku poprzedzającego. Produkt ten, podobnie jak w 2010 r., sprzedawany był wyłącznie na rynku krajowym. Zanotowana wyższa sprzedaż była efektem większego zapotrzebowania, spowodowanego warunkami atmosferycznymi z początku roku, wymuszającymi przedłużenie okresu grzewczego. Elementem ważącym na poprawie wyników sprzedaży była również rozbudowa sieci regionalnych dealerów oleju napędowego do celów opałowych oraz zwiększenie dostępności tego produktu na bazach paliw skutkujące optymalizacją procesu dystrybucji.

Sprzedaż paliw lotniczych

W porównaniu z 2010 r. całkowity wolumen sprzedanego paliwa lotniczego JET przez Grupę Kapitałową LOTOS wzrósł w 2011 r. o 82%. Dominującym kanałem dystrybucji tego paliwa był eksport morski, głównie na rynki skandynawskie. Handel w kraju odbywał się w ramach dwóch kanałów dystrybucji: działalność lotniskowa – sprzedaż w Gdańsku realizowana we współpracy ze Statoil oraz działalność hurtowa – sprzedaż m.in. do Petrolotu, który dystrybuował to paliwo w całym kraju.

Sprzedaż produktów olejowych

Łączna sprzedaż produktów olejowych wzrosła o 14% w stosunku do 2010 r., osiągając tym samym poziom ponad 262 tys. ton. Sprzedaż na rynku krajowym i zagranicznym wzrosła odpowiednio o 4% i 19%.

Głównymi odbiorcami produktów olejowych poza granicami Polski były kraje Unii Europejskiej, a także Azji Środkowej i Bliskiego Wschodu.

Na rynku olejów silnikowych pogłębia się spadek zainteresowania jednosezonowymi olejami mineralnymi, co związane jest głównie z unowocześnianiem parku maszynowego w rolnictwie. Również w branży motoryzacyjnej obserwuje się tendencję zamiany mineralnych olejów silnikowych na półsyntetyczne oraz syntetyczne. Jako lider w segmencie olejów mineralnych, spółka LOTOS Oil najbardziej odczuła spadek zainteresowania właśnie tą kategorią produktów.

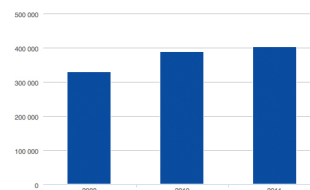
W poszukiwaniu nowych możliwości rozwoju, LOTOS Oil konsekwentnie rozwija produkcję olejów procesowych – plastifikatorów. Dzięki systematycznej rozbudowie kierunków sprzedaży w 2011 r. spółka awansowała do grona ważnych i liczących się, nie tylko w Europie, dostawców nowoczesnych plastifikatorów TDAE.

Dodatnia dynamika sprzedaży olejów bazowych wynika z panującej sytuacji ekonomicznej na świecie, gdzie z jednej strony obserwuje się wzrastające notowania cen surowców, z drugiej zaś ograniczoną podaż surowca.

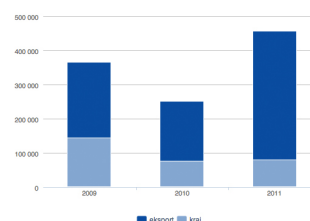
Sprzedaż asfaltów

W stosunku do 2010 r. całkowita sprzedaż asfaltów wzrosła w 2011 r. o 18%. Zaawansowane narzędzia wspierające sprzedaż, starannie zaplanowana logistyka materiałowa i doskonała dystrybucja asfaltów z przeznaczeniem na projekty drogowe w Polsce i za granicę, miały znaczny udział w osiągniętym wyniku. Eksportowano m.in. do takich krajów, jak Szwajcaria, Szwecja i Rumunia. Sprzedaż krajowa asfaltów wzrosła o 22% rok do roku (co stanowiło przyrost o prawie 124 tys. ton). Tak wysokie zapotrzebowanie skonsumowane zostało przy realizacji kontraktów drogowych zaplanowanych zgodnie z Programem Budowy Dróg Krajowych w Polsce, w związku z przygotowaniem kraju do EURO 2012. Produkty LOTOS Asfalt były dostarczane na najbardziej prestiżowe inwestycje drogowe w Polsce, m.in. na ukończony odcinek A1 Nowe Marzy – Toruń.

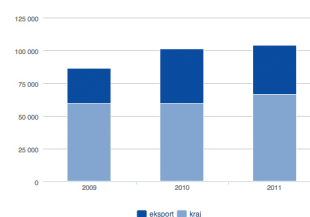
Wzrost o 16% w stosunku do poprzedniego analogicznego okresu odnotowano również w sprzedaży asfaltów modyfikowanych. Osiągnięty wolumen sprzedaży był możliwy m.in. dzięki zakończonej inwestycji w Jaśle, gdzie uruchomiona została trzecia, po Gdańsku i Czechowicach, instalacja do produkcji asfaltów modyfikowanych z możliwością produkcji asfaltów drogowych na poziomie 300

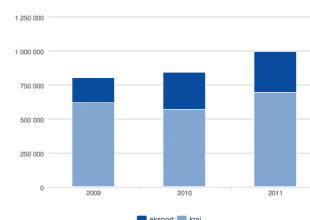
Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS - paliwo lotnicze (tony)

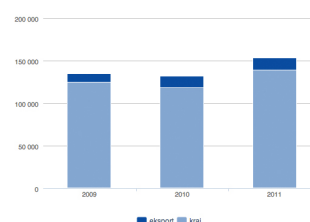
Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS - produkty olejowe (tony)

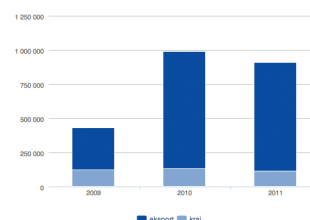
Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS - asfalty (tony)

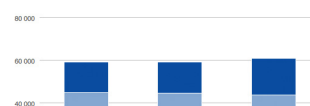
Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS - asfalty modyfikowane (tony)

Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS - ciężki olej opałowy (tony)

Sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS - parafiny (tony)

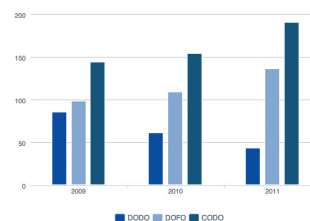
tys. ton/rok.

Sprzedaż ciężkiego oleju opałowego

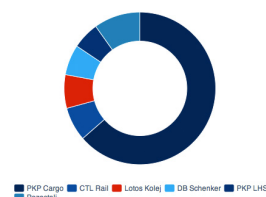
W 2011 r. spadek całkowitej sprzedaży ciężkiego oleju opałowego wyniósł 8% w stosunku do roku poprzedniego. Obniżenie wolumenu na poziomie 12% i 7% zanotowano odpowiednio na rynku krajowym i w eksporcie. Osiągnięty wynik sprzedaży m.in. wynikał z przekierowania strumienia produkcyjnego ciężkich pozostałości w kierunku innej grupy produktowej – asfaltów. Kraje, do których eksportowano ciężki olej opałowy, to Norwegia i Estonia, a także bałtyckie porty europejskie, skąd produkt ten był następnie reeksportowany.

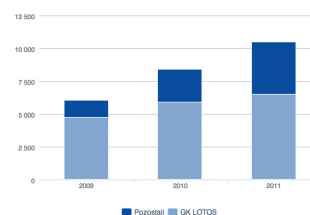
Zmiana struktury sieci detalicznej LOTOS

Udział w krajowym rynku przewozów towarowych w 2011 r. (%)

Wielkość przewozów kolejowych w latach 2009-2011 (tys. ton)

Sprzedaż parafin

W 2011 r. całkowita sprzedaż parafin została utrzymana na podobnym poziomie do roku poprzedniego. Produktami kierowanymi na rynek krajowy były głównie parafiny świecowo-zniczowe dla wiodących producentów świec i zniczy. Głównymi kierunkami eksportowymi były Niemcy, Holandia i Słowenia.

Rozwój sieci stacji paliw

Działania Grupy Kapitałowej LOTOS na polskim rynku detalicznym ukierunkowane są na osiągnięcie poziomu sprzedaży zapewniającego realizację celu strategicznego, wyznaczonego dla tego obszaru na poziomie 10% udziału w rynku w 2015 r. Rok 2011 zamknął się poziomem 7,6%, co potwierdziło kontynuację umacniania pozycji rynkowej.

Na koniec 2011 r. w ramach sieci stacji LOTOS funkcjonowały 369 punkty sprzedaży, w tym:

- 190 stacji własnych prowadzonych w systemie agencji (CODO),
- 136 stacji partnerskich zarządzanych w systemie partnerstwa handlowego (DOFO),
- 43 stacje obsługiwane w systemie patronackim (DODO).

Łączna liczba stacji własnych i partnerskich zwiększyła się o 63 w stosunku do 2010 r.

Zarówno w kanale stacji w systemie agencji, jak i partnerstwa handlowego rozpoczęto budowę nowej sieci stacji paliw – stacje ekonomiczne LOTOS Optima.

Dynamicznie rozwijana jest sieć stacji partnerskich, funkcjonujących w ramach umowy Partnerstwa Handlowego Rodzina LOTOS. W 2011 r. sieć zwiększyła się o 10 nowych obiektów premium oraz 17 nowych obiektów ekonomicznych LOTOS Optima. W większości przypadków są to włączenia, które poza przejęciem wolumenu sprzedaży przejętych obiektów, rokurają przejęcie sprzedaży innych podmiotów funkcjonujących na poszczególnych lokalnych rynkach.

W 2011 r. sieć CODO rozbudowano o 3 stacje MOP (Miejsca Obsługi Podróżnych) w standardzie premium i 33 obiekty ekonomiczne LOTOS Optima. W zakresie rozwoju sieci stacji własnych prowadzony jest proces pozyskania nieruchomości, dla którego najistotniejszym kryterium doboru lokalizacji jest wielkość potencjału sprzedażowego w danym miejscu.

Oferta paliwowa stacji LOTOS skierowana jest do dwóch głównych grup klientów: klientów indywidualnych oraz klientów flotowych, dokonujących zakupów na karty flotowe LOTOS Biznes.

Jako uzupełnienie działalności flotowej pozyskiwani są klienci głównie spośród firm transportu drogowego z krajów bałtyckich, celem realizacji zakupów paliw przez podmioty zagraniczne na stacjach LOTOS. Dodatkowo w krajach tych LOTOS Paliwa działa jako Agencja Handlowa koncernu ExxonMobil Deutschland. W ramach współpracy dotyczącej honorowania kart paliwowych ukraińskiego emitenta WOG LOTOS Paliwa prowadzi sprzedaż paliw poprzez sieć swoich stacji do przewoźników drogowych z terenu Ukrainy i Rosji.

Poza ofertą paliwową stacje LOTOS oferują szeroki asortyment towarów charakterystycznych dla sklepów typu „convenience”. Wybrane stacje posiadają także w ofercie przekąski w ramach kącików gastronomicznych. Uzupełnieniem są usługi towarzyszące, takie jak myjnie czy kompresory.

W zakresie stacji LOTOS w segmencie premium głównymi obszarami rozwoju w 2012 r. będą:

- myjnie bezdotykowe,
- sklepy - dostosowanie obiektów do aktualnych standardów rynkowych poprzez przeprojektowanie sal sprzedaży, wyposażenie w ergonomiczne meble, urządzenia ekspozycyjne i kąciki gastronomiczne nastawione na tzw. szybką konsumpcję w trakcie podróży, zwiększenie liczby stacji z ofertą „Pierozkowego Kubka”,

- bardziej efektywne zarządzanie asortymentem pozapaliwowym poprzez budowanie profesjonalnych narzędzi informatycznych.

Zakładane jest dalsze, stopniowe wygaszanie kanału stacji patronackich, przy założeniu kontynuacji współpracy z wybranymi stacjami w formule stacji partnerskich.

Strategia Grupy Kapitałowej LOTOS zakłada kontynuację wzrostu liczby obiektów w sieci stacji paliw. W 2012 r. planowane jest włączenie kolejnych 50 stacji LOTOS Optima i konsekwentny rozwój segmentu premium, w tym rozwój stacji przyautostradowych.

Rynek stacji paliw w Polsce funkcjonuje w trzech segmentach:

- premium,
- przymarketowy/samoobsługowy,
- zorientowany na wartość.

Zmiany zachodzące na rynku paliw w Polsce wskazują na ewolucję ostatniego z wymienionych sektorów, który rozwija się w dużo szybszym tempie niż pozostałe segmenty i już w 2010 r. posiadał 11% udział¹ w wolumenie sprzedaży detalicznej.

Segment zorientowany na wartość definiowany jest jako te stacje, które mają klientów pragmatycznych poszukujących produktów o dobrej jakości w atrakcyjnej cenie.

Grupa Kapitałowa LOTOS odpowiadając na potrzeby rynku, rozpoczęła w 2011 r. budowę nowej formuły stacji paliw – stacje ekonomiczne LOTOS Optima. W wyniku podjęcia tej decyzji Grupa Kapitałowa LOTOS będzie realizowała swój strategiczny cel dotyczący pozycji na rynku detalicznym poprzez obecność i rozwój w dwóch segmentach tego rynku – premium i zorientowanym na wartość.

¹ Ogólnopolskie badania PENTOR, 2010.

Zadaniem i rolą marki LOTOS Optima jest:

Prezentacja nowego konceptu stacji ekonomicznych LOTOS Optima odbyła się na XVIII targach Stacja Paliw w maju 2011 r. W lipcu dokonano uroczystego otwarcia pierwszych trzech stacji LOTOS Optima w Warszawie. Kolejne stacje powstały na Mazurach, a do końca 2011 r., zgodnie z planem strategicznym było już 50 obiektów.

Stacje LOTOS Optima zlokalizowane są w rejonach o zróżnicowanym potencjale rozwoju sprzedaży, tak aby zapewnić optymalny rozwój całej sieci. Placówki działają w większości polskich województw, tj. w pomorskim, warmińsko-mazurskim, podlaskim, wielkopolskim, kujawsko-pomorskim, mazowieckim, dolnośląskim, łódzkim, świętokrzyskim, opolskim, śląskim i małopolskim. Wdrożenie segmentu ekonomicznego pozwoliło na efektywne przejęcie lokalizacji na obszarze o relatywnie mniejszej sile nabywczej.

Logistyka

Realizowany w 2011 r. wzrost sprzedaży paliw Grupy LOTOS oraz konieczność stałego dostosowywania się do wymogów zmieniającego się otoczenia rynkowego, spowodowały intensyfikację działań nakierowanych na rozwój sieci dystrybucji oraz wykorzystywanej siatki baz. Cały łańcuch logistyczny podlegał optymalizacji w oparciu o rachunek ekonomiczny, m.in. poprzez integrację logistyki pierwotnej i wtórnej. Stale podnoszona była jakość obsługi klientów oraz zwiększana elastyczność systemu logistycznego. Zapewniono niezbędne zaplecze do dystrybucji zwiększonej masy oraz nowych produktów powstałych w wyniku zakończonego Programu 10+.

W 2011 r. w pełni zrealizowano plan wymiany oraz tworzenia nowych zapasów obowiązkowych, zgodnie z obowiązującymi wymogami ustawowymi. Przyrost zapasów zakładał maksymalnie wysoki udział zapasów rotujących w ogólnej puli składowanych zapasów obowiązkowych. Struktura utrzymywanych zapasów obowiązkowych była na bieżąco optymalizowana w celu osiągnięcia minimalnego poziomu kosztów oraz systematycznego wzrostu przychodów z tytułu świadczenia usługi biletowej opartej o potencjał wytwórczy ropy naftowej.

Siatka wykorzystywanych baz magazynowych została objęta pełnym nadzorem w celu spełnienia wszelkich wymagań związanych z obrotem paliwami. Szczegółowe badania jakościowe realizowane na poszczególnych etapach transportu i magazynowania, zapewniły klientom niezmienną wysoką jakość oferowanych paliw.

Kontynuowano prace nad kontrolą i minimalizacją ubytków w całym łańcuchu dostaw. Równocześnie zapewnione zostało odpowiednie wsparcie logistyczne niezbędne do realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego.

Transport kolejowy

W celu optymalnego wykorzystania aktywów oraz zapewnienia efektywnej ekonomicznie, sprawnej i bezpiecznej dystrybucji własnych produktów, spółki Grupy Kapitałowej LOTOS zlecają ich transport kolejowy spółce LOTOS Kolej.

Podstawowym strategicznym celem LOTOS Kolej jest świadczenie usług związanych z kompleksową kolejową obsługą Grupy Kapitałowej LOTOS oraz dywersyfikacja źródeł przychodu pomiędzy kontrahentów koncernu i klientów zewnętrznych.

Spółka oferuje swoim klientom jedną z najbardziej kompleksowych ofert spośród wszystkich przewoźników towarowych w Polsce. Obejmuje wszelkie etapy kolejowego transportu towarów - od spedycji, przez przewóz i obsługę bocznicową (w Gdańsku, Czechowicach, Jasle, Rypinie, Poznaniu Górczynie i Piotrkowie Trybunalskim), po usługi serwisu technicznego taboru kolejowego wraz z myciem i czyszczeniem cystern kolejowych. Jako jedyny przewoźnik kolejowy w kraju spoza Grupy PKP S.A. jest w stanie zapewnić usługi przewozu zarówno przesyłek całopociągowych, jak również przewozu pojedynczych wagonów na większości linii kolejowych, co stanowi istotną przewagę konkurencyjną na rynku. LOTOS Kolej dysponuje nowatorskim systemem logistyki kolejowej oraz najnowocześniejszym parkiem lokomotyw w Polsce. W znaczący sposób wpływa to na zwiększenie efektywności realizowanych przewozów i jest gwarancją wysokiej jakości oraz sprawności świadczonych usług.

LOTOS Kolej wykonuje usługi przewozowe na terenie kraju, a we współpracy z przewoźnikami zagranicznymi także w relacjach międzynarodowych.

Krajowa sieć połączeń kolejowych LOTOS Kolej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Grupy Kapitałowej LOTOS.

Międzynarodowa sieć połączeń kolejowych LOTOS Kolej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Grupy Kapitałowej LOTOS.

LOTOS Kolej należy do ścisłej czołówki przewoźników kolejowych w Polsce, zajmując trzecie miejsce z udziałem w rynku na poziomie 7,13% (drugie wśród przewoźników spoza Grupy PKP). Według danych Urzędu Transportu Kolejowego, po trzech kwartałach 2011 r. LOTOS Kolej jest także drugim największym przewoźnikiem intermodalnym w kraju z 22,56% udziałem w rynku (obie wielkości dotyczą wykonanej pracy przewozowej).

Logistyka morska

Logistyka morska jest ważnym elementem w łańcuchu logistycznym Grupy Kapitałowej LOTOS. Połączenie rurociągami produktowymi rafinerii w Gdańsku z bazą przeładunkową paliw płynnych w Porcie Północnym daje firmie znaczącą przewagę logistyczną. W 2011 r. do terminali przeładunkowych w portach w Gdańsku i Gdyni zawinęło 370 tankowców z ropą, produktami naftowymi i komponentami, a także pod załadunek produktów naftowych przeznaczonych na eksport. Znaczący wzrost liczby statków w 2011 r. w stosunku do roku poprzedniego, był spowodowany wzrostem eksportu paliw drogą morską w wyniku realizacji inwestycji Programu 10+.

Baza Przeładunkowa Paliw Płynnych, gdzie operuje Naftoport, stwarza możliwości przeładunku zbiornikowców o zanurzeniu do 15 m i załadunku do 150 tys. ton ropy lub produktów naftowych. Dzięki temu Grupa LOTOS efektywnie eksportuje nadwyżki produkcyjne, lokując je głównie na rynkach krajów skandynawskich, Północno-Zachodniej Europy oraz krajów nadbałtyckich. Bezpośrednie połączenie z portem ułatwia także organizację i prowadzenie uzupełniającego importu produktów naftowych - przede wszystkim komponentu lekkiego oleju opałowego.

Położenie rafinerii Grupy LOTOS w pobliżu morskiego terminalu przeładunkowego ropy naftowej pozwala na dywersyfikację dostaw surowca, umożliwia dostawy ropy naftowej pochodzącej z własnych złóż na Bałtyku, a w niedalekiej przyszłości również z Morza Północnego.

Grupa LOTOS konsekwentnie dąży do przejmowania w dostawach morskich gestii transportowej, czyli kontrolowania transportu na jak najdłuższym odcinku łańcucha dostaw, od frachtowania po formalną obsługę transportu morskiego. Zapewnia to większą kontrolę i usprawnia proces planowania przeładunków w portach morskich, pozwalając minimalizować przypadki przestoju statków i optymalizować związane z tym koszty.

Zobacz także:

Stopień realizacji celów strategicznych Komunikacja marketingowa

Plany rozwoju

Celem dotyczącym pozycji na rynku detalicznym jest konsekwentny rozwój w segmentach: premium i zorientowanym na wartość.

Należy ocenić, iż w obecnym otoczeniu gospodarczym perspektywy rozwoju działalności Grupy Kapitałowej LOTOS są dobre i wynikają z dostosowania profilu działalności do potrzeb rynku.

Grupa LOTOS liczy się ze zmianami przepisów dotyczących tworzenia i finansowania zapasów interwencyjnych ropy naftowej i jej produktów, wynikającymi z konieczności implementacji dyrektywy 2009/119/WE. Spółka oczekuje przyjęcia takich rozwiązań systemowych w tym obszarze, które zagwarantują odpowiedni poziom zapasów oraz odciążą od 2013 r. obowiązek finansowania swoich zapasów w wysokości 1/10 ich wartości. Przy tworzeniu nowych rozwiązań w obszarze zapasów Grupa LOTOS jest zainteresowana zarówno zmianami regulacyjnymi, jak i powstaniem nowych pojemności magazynowych w kavernach solnych do składowania węglowodorów.

Po zrealizowaniu Programu 10+ Grupa LOTOS produkuje i sprzedaje większy wolumen paliw, uwzględniający zwiększony udział średnich destylatów. Jest to grupa produktowa stanowiąca największą część konsumpcji paliw w Europie oraz wykazująca trend wzrostowy. Konsumpcja oleju napędowego wzrasta nie tylko w reakcji na intensyfikację powiązań gospodarczych, ale także przez coraz większe zużycie w segmencie aut osobowych. Wraz z ożywieniem gospodarczym oczekuje się także wzrostu zapotrzebowania na paliwo lotnicze – nie tylko w kraju, ale i globalnie.

Wzrost produkcji przemysłowej oraz zwiększenie i eksploatacja parku samochodowego powodują popyt na różnego rodzaju oleje przemysłowe i motoryzacyjne, na rynku których Grupa Kapitałowa LOTOS jest znaczącym graczem. Ważne jest także trwałe i wysokie zapotrzebowanie na asfalty, które jest następstwem realizacji rządowego programu budowy i modernizacji sieci dróg krajowych oraz lokalnych w kraju.

Plany rozwojowe segmentu handlowego w 2012 r. oraz w następnych latach są następstwem realizacji celów wyznaczonych dla tego obszaru w strategii przedsiębiorstwa na lata 2011-2015.

Paliwa silnikowe

W następstwie ukończonego Programu 10+ wolumen sprzedawanych produktów będzie w 2012 r. wyższy niż w latach poprzedzających. Grupa LOTOS będzie kontynuować i rozwijać współpracę z koncernami międzynarodowymi. Równolegle prowadzona będzie intensywna współpraca z klientami hurtowymi w kanale B2B. Rozważa się także możliwość dostarczania paliw do sieci stacji będących w posiadaniu hipermarketów. Obrót towarowy będzie intensyfikowany w ramach rozwijanego tradingu.

Rozwój sieci stacji

Spółka LOTOS Paliwa, realizująca strategię Grupy Kapitałowej LOTOS w obszarze sprzedaży detalicznej paliw, będzie kontynuowała działania umożliwiające realizację celu strategicznego w tym segmencie. Kluczowe zadania obejmują:

- uruchamianie nowych obiektów,
- rozwój kanału sprzedaży LOTOS Optima,
- promowanie paliw premium LOTOS Dynamic 98 i LOTOS Dynamic Diesel,
- rozwój programu flotowego LOTOS Biznes,
- trwałe podnoszenie i monitorowanie jakości obsługi klienta,
- sukcesywne wycofywanie się z modelu stacji patronackich DODO, przy założeniu kontynuacji współpracy z wybranymi stacjami w formule stacji partnerskich DOFO,
- ujednolicenie wizualizacji stacji,
- rozwój oferty gastronomicznej na stacjach.

Paliwo lotnicze

Grupa Kapitałowa LOTOS planuje intensyfikację działań w zakresie sprzedaży paliwa lotniczego, poprzez umacnianie relacji z dotychczasowymi klientami oraz pozyskiwanie nowych odbiorców. W obszarze sprzedaży lotniskowej grupa kapitałowa będzie podejmować działania zwiększające sprzedaż na lotniskach krajowych.

Oleje smarowe

Działania spółki LOTOS Oil w kolejnym roku skupione będą na dwóch elementach: intensyfikacji działań rynkowych oraz procesie budowy i wzmacniania marki LOTOS. Kontynuowane będą intensywne działania wspierające aktywność

sprzedażową służb handlowych spółki oraz Autoryzowanych Dystrybutorów, ze szczególnym naciskiem na działania skierowane do warsztatów, punktów wymiany oleju oraz klientów sieciowych (serwisy i warsztaty samochodowe, KIA Motors Polska, Subaru Import Polska i inni partnerzy strategiczni).

Asfalty

W segmencie asfaltów podejmowane będą komplementarne działania w obszarze wytworzenia, logistyki oraz handlu, ukierunkowane na optymalizację istniejących procesów, głównie w obszarze kosztów, dostępności i technologii produkcji.

Logistyka

Kluczowe zadania w obszarze logistyki obejmą optymalizację łańcucha logistycznego prowadzoną w oparciu o rachunek ekonomiczny, dalszą integrację logistyki pierwotnej i wtórnej, pozyskanie niezbędnych pojemności zbiornikowych, systematyczny wzrost poziomu obsługi klienta oraz zapewnienie bezpieczeństwa dystrybucji produktów w Grupie Kapitałowej LOTOS.

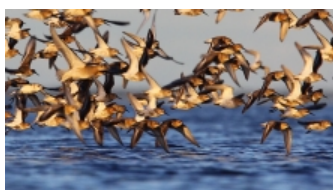
Spółka LOTOS Kolej koncentruje swoje działania przede wszystkim na zabezpieczeniu, zwiększonego po realizacji Programu 10+ wolumenu przewozów na rzecz Grupy Kapitałowej LOTOS oraz dalszym rozwoju przewozów dla klientów zewnętrznych, w tym także przewozów zagranicznych.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Środowisko

Środowisko

Grupa LOTOS, jako członek społeczności Global Compact deklaruje, że postępuje zgodnie z zasadami prewencyjnego podejścia do środowiska, podejmuje inicjatywy mające na celu promowanie postaw odpowiedzialności ekologicznej oraz stosuje przyjazne środowisku technologie.

Polityka środowiskowa

Celem jest wytwarzanie wysokiej jakości produktów o możliwie najniższej uciążliwości dla środowiska w miejscu ich stosowania.

Ograniczanie wpływu na środowisko

Metody efektywnego wykorzystywania energii pozwolą zredukować emisję gazów cieplarnianych w cyklu życia paliw o 6% do 2020 roku.

Polityka środowiskowa

Celem jest wytwarzanie wysokiej jakości produktów o możliwie najniższej uciążliwości dla środowiska w miejscu ich stosowania.

Działalnością podstawową Grupy Kapitałowej LOTOS jest poszukiwanie i wydobywanie węglowodorów, pogłębiony przerób surowca w kierunku produkcji paliw oraz handel wysokomarżowymi produktami naftowymi. Grupa Kapitałowa LOTOS zgodnie z deklaracją zawartą w misji przedsiębiorstwa, dąży do prowadzenia i rozwoju swojej działalności we wszystkich obszarach w sposób zrównoważony, przy poszanowaniu określonych prawem warunków środowiskowych i z zachowaniem zasad społecznej odpowiedzialności biznesu.

Przedsiębiorstwo, będąc świadome skali i charakteru swojego oddziaływania zadeklarowało przestrzeganie norm uznanych na arenie międzynarodowej, jako pozytywnie wyróżniające firmy charakteryzujące się aktywnym podejściem do zarządzania swoim wpływem na środowisko. Potwierdzeniem tego jest publiczne poparcie i zobowiązanie do stosowania w działalności zasad określonych przez największą na świecie organizację propagującą idee odpowiedzialności społecznej i środowiskowej, tj. United Nations Global Compact. Grupa LOTOS, jako członek społeczności tej organizacji deklaruje, iż w swojej polityce środowiskowej postępuje zgodnie z zasadami:

1. prewencyjnego podejścia do środowiska naturalnego,
2. podejmowania inicjatyw mających na celu promowanie postaw odpowiedzialności ekologicznej,
3. stosowania i rozpowszechniania przyjaznych środowisku technologii.

Tereny, na których zlokalizowane są zakłady produkcyjne grupy kapitałowej, nie są terenami podlegającymi ochronie ze względu na wartości przyrodnicze i oddziaływanie na równowagę biologiczną. Mimo to zarządzanie przedsiębiorstwem odbywa się w sposób zrównoważony, zgodny z „najlepszymi dostępnymi praktykami”, ukierunkowanymi na:

- dotrzymywanie standardów jakości środowiska,
- dotrzymywanie standardów emisyjnych,
- zapewnienie efektywnej gospodarki materiałowo-surowcowej,
- zapewnienie efektywnej gospodarki energetycznej,
- zapewnienie bezpiecznej gospodarki substancjami niebezpiecznymi,
- zabezpieczenie środowiska przed skutkami awarii przemysłowej.

Wynika to z polityki środowiskowej przedsiębiorstwa, która jest ukierunkowana na czystą produkcję, rozumianą jako stałe dążenie do zmniejszania zużycia mediów i surowców, ograniczanie emisji zanieczyszczeń, efektywne zagospodarowanie odpadów, a także bezpieczeństwo w zakresie prowadzenia procesów przemysłowych w taki sposób, aby skutecznie zapobiegać awariom.

Stosowanie zasady zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialności społecznej w działalności oznacza również wytwarzanie wysokiej jakości produktów o możliwie najniższej uciążliwości dla środowiska w miejscu ich stosowania.

W ramach wdrożonego zintegrowanego systemu zarządzania Grupa LOTOS realizuje i rozwija działania wynikające z wymagań systemu zarządzania środowiskowego. Zakłada on funkcjonowanie procedur dotyczących identyfikacji aspektów środowiskowych na wszystkich etapach działalności Spółki, określania celów i zadań środowiskowych, gospodarowania odpadami oraz monitorowania procesów i działań mających wpływ na środowisko. Określany jest szczegółowy plan monitorowania środowiskowego we wszystkich obszarach działalności. W przypadku stwierdzenia odchylenia od założonych parametrów inicjowane są odpowiednie działania korygujące, zaś w przypadku stwierdzenia potencjalnego zagrożenia środowiskowego podejmowane są działania zapobiegawcze.

Zagadnieniami związanymi z szeroko pojętą problematyką ochrony środowiska w Grupie LOTOS zajmuje się wyspecjalizowana komórka organizacyjna. Poza monitorowaniem sposobu i zakresu oddziaływania na środowisko obiektów produkcyjnych Spółki w Gdańsku oraz analizą w aspekcie zgodności ilości i jakości emitowanych zanieczyszczeń, wytwarzanych odpadów, odprowadzanych ścieków i wód, czy emisji hałasu, jej zadaniem jest również koordynowanie działań zmierzających do przestrzegania środowiskowych wymagań prawnych oraz wyznaczanie standardów dotyczących prowadzonej działalności środowiskowej w całej Grupie Kapitałowej LOTOS. Zagadnienia związane z działalnością Spółki wymagają również monitorowania emisji CO₂ i prowadzenia działań w zakresie wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami (SHE) tych emisji. Monitorowanie i raportowanie emisji CO₂ z instalacji Grupy LOTOS objętych SHE przebiega bez zastrzeżeń, o czym świadczy coroczna pozytywna ocena przeprowadzona przez licencjonowanego weryfikatora - światowego lidera usług certyfikacyjnych.

Spółka przykłada także znaczną wagę do podnoszenia świadomości ekologicznej pracowników, którym poprzez komunikację wewnętrzną przybliżana jest problematyka ochrony środowiska, rozumiana jako działania indywidualne, zakładowe, regionalne oraz globalne. Grupa LOTOS, we współpracy z partnerami podejmuje szereg działań proekologicznych, wpływających na kształtowanie - w odniesieniu do ochrony środowiska - pożądanych postaw społecznych.

Zobacz także:

Deklaracje **Kluczowe ryzyka, szanse i wyzwania w aspekcie zrównoważonego rozwoju**

LOTOS Raport Roczny 2011 / Środowisko / Ograniczanie wpływu na środowisko

Ograniczanie wpływu na środowisko

Metody efektywnego wykorzystywania energii pozwolą zredukować emisję gazów cieplarnianych w cyklu życia paliw o 6% do 2020 roku.

Strategia na lata 2011-2015 zakłada, w trosce o ograniczenie uciążliwości dla środowiska, wdrażanie przez koncern wyłącznie technologii przyjaznych środowisku, opartych na najlepszych dostępnych rozwiązaniach charakteryzujących się niską emisyjnością i wysoką efektywnością procesów produkcyjnych. Celem spełnienia obecnych i zapowiadanych zmian w przepisach prawa środowiskowego, do rafinerii Grupy LOTOS zostanie doprowadzony wysokociśnieniowy gaz ziemny, który będzie jednym z podstawowych paliw pokrywających zapotrzebowanie energetyczne rafinerii.

Strategia koncernu wraz z kierunkami zmian nakreślonymi do 2020 r. uwzględnia także zmiany zachodzące w prawie środowiskowym zarówno krajowym, jak i europejskim. To one wytyczają generalny kierunek przeobrażeń w branży, wpływając na istotne zmniejszenie oddziaływania przemysłu na środowisko poprzez ograniczenia emisji CO₂, SO₂, tlenków azotu i pyłów zarówno w procesie wytwarzania, jak i użytkowania produktów.

We współpracy z władzami samorządowymi oraz organizacjami społecznymi zajmującymi się ochroną środowiska, realizowanych jest wiele działań zmierzających do zmniejszenia oddziaływania podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej LOTOS na otoczenie.

W przypadku kluczowego zakładu produkcyjnego Grupy Kapitałowej LOTOS, jakim jest rafineria w Gdańsku, minimalizacja niekorzystnego wpływu osiągnięta jest poprzez:

- stały monitoring emisji i imisji zanieczyszczeń powietrza i wód oraz stężeń węglowodorów wokół firmy, pozwalający na szybką reakcję w sytuacji osiągania niekorzystnych tendencji wzrostu mierników oddziaływania rafinerii na otoczenie,
- wprowadzanie do środowiska ścieków o jakości w pełni dostosowanej do wymagań prawnych dzięki trójstopniowej oczyszczalni ścieków,
- wykorzystywanie ścieków oczyszczonych do produkcji wody gospodarczej,
- wykorzystanie kondensatu do produkcji wody kotłowej,
- prowadzenie szczegółowego nadzoru nad gospodarką odpadami,
- stosowanie urządzeń ochronnych środowiska takich, jak:
 - system podwójnych uszczelnień zainstalowanych w zbiornikach z dachami pływającymi,
 - zhermetyzowanie wszystkich instalacji technologicznych oraz podłączenie do systemu zrzutów awaryjnych, gdzie węglowodory spalane są w pochodniach,
 - prowadzenie napełniania autocystern oraz cystern kolejowych z zastosowaniem systemu hermetyzacji i odzysku par.

Zobacz także:

Zaangażowanie w kwestie zrównoważonego rozwoju

LOTOS Raport Roczny 2011 / Środowisko / Ograniczanie wpływu na środowisko / Wydatki na ochronę środowiska

Wydatki na ochronę środowiska

Skalę podejmowanych inicjatyw potwierdzają wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska zrealizowane w ostatnich latach przez Grupę LOTOS, a także wszystkie pozostałe spółki grupy kapitałowej.

W latach objętych społecznym raportowaniem, czyli od 2006 r. do 2011 r. Grupa Kapitałowa LOTOS przeznaczyła na inwestycje proekologiczne 652.637 tys. zł. Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska poniesione przez grupę kapitałową w tym samym czasie wyniosły 28.373 tys. zł.

Wydatki i inwestycje w ochronę środowiska

Grupa Kapitałowa LOTOS			
Nakłady [tys. zł]			
	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Inwestycje ogółem	2.495.553	759.510	296.699
Inwestycje proekologiczne	153.893	33.648	34.709
Wydatki na ochronę środowiska*			37.534

* Bez kosztów inw estycji i opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska.

Grupa LOTOS			
Nakłady [tys. zł]			
	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Inwestycje ogółem	2.271.034	587.610	78.000
Inwestycje proekologiczne	138.818	16.812	12.116
Wydatki na ochronę środowiska*			22.981

* Bez kosztów inw estycji i opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska.

Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska

Grupa Kapitałowa LOTOS			
Emisja [tys. zł]			
	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Emisja do powietrza	3.576	4.306	4.805
Pobór wody	288	245	210
Odprowadzanie ścieków	401	528	487
Składowanie odpadów	5	2	0
Razem	4.270	5.081	5.502

Grupa LOTOS			
Emisja [tys. zł]			
	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Emisja do powietrza	3.089	3.817	4.268

Pobór wody	211	160	144
Odprowadzanie ścieków	260	306	313
Razem	3.560	4.283	4.725

Grupa Kapitałowa LOTOS, zajmując pozycję jednego z liderów na polskim rynku, dąży do tego, aby być postrzeganą jako najlepsza firma naftowa działająca w rejonie Morza Bałtyckiego, oceniana przez pryzmat jakości produktów, obsługi klienta i profesjonalnego zarządzania.

Wojciech Blew
Dyrektor ds. Rozwoju Technologii Grupy LOTOS

Grupa Kapitałowa LOTOS, zajmując pozycję jednego z liderów na polskim rynku, dąży do tego, aby być postrzeganą jako najlepsza firma naftowa działająca w rejonie Morza Bałtyckiego, oceniana przez pryzmat jakości produktów, obsługi klienta i profesjonalnego zarządzania. Utrzymanie pozycji lidera jest nierozdzielnie związane z respektowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, odnoszących się do racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, jak również minimalizowania oddziaływania wszystkich spółek grupy kapitałowej na środowisko naturalne. Przejawem respektowania zasad zrównoważonego rozwoju jest nasza stała troska – już na etapie projektowania i dalej budowy, i eksploatacji jednostek produkcyjnych – o stosowanie nowoczesnych technologii, posiadających rozwiązania techniczne minimalizujące emisję zanieczyszczeń poprzez wybór procesów materiał- i energooszczędnych, o niskim zużyciu energii elektrycznej, wody i surowców pochodzących z zasobów nieodnawialnych.

Instalacje wyposażone są w odpowiednie wielowarstwowe zabezpieczenia przed awarią: systemy alarmowe, najnowocześniejsze w świecie rozproszone sterowanie komputerowe, z elementami optymalizacji procesów oraz możliwością natychmiastowego blokowania rozwoju zdarzeń, które mogłyby być niebezpieczne dla maszyn i urządzeń oraz dla środowiska. Ryzyko zaistnienia awarii zostało przez nas zakwalifikowane jako jedno z kluczowych, przez co w swojej codziennej działalności dużą wagę przywiązujemy m.in. do prewencji. Prowadzimy badania diagnozujące stan urządzeń, organizujemy regularne szkolenia i ćwiczenia praktycznego reagowania na awarie itp. W przypadku wystąpienia awarii dokonywana jest jej dokładna analiza. Zdarzenie omawiane jest podczas bieżących szkoleń, w celu zapobiegania ponownemu jego wystąpieniu.

Stosowany system monitoringu umożliwia ciągłą kontrolę przebiegu procesów produkcyjnych oraz ich wpływu na otoczenie. Pomiary emisji i imisji zanieczyszczeń do powietrza pozwalają na szybką reakcję w sytuacji osiągnięcia niekorzystnego trendu wzrostu mierników oddziaływania rafinerii na środowisko. Stałe prowadzimy kontrolę poboru wód oraz jakości odprowadzanych, oczyszczonych ścieków, co pozwala na właściwą ocenę ich oddziaływania na wody odbiorników. Dane o emisjach, zawarte w tegorocznym raporcie (wykonanie 2011 roku) dobitnie wskazują, w jaki sposób realizując Program 10+, zastosowaliśmy podstawową zasadę zrównoważonego rozwoju tj. zasadę decouplingu, polegającą na nieproporcjonalnie niższym wzroście obciążeń środowiskowych w stosunku do notowanego wzrostu przerobowości. Osiągnięte stopnie odzysku wód (ponad 45%), czy odpadów (ponad 90%) potwierdzają, że polityka proekologiczna jest dla nas priorytetem.

Pomimo braku zatwierdzonych przepisów prawnych, Grupa LOTOS monitoruje emisję gazów cieplarnianych w cyklu życia paliw, począwszy od wydobycia, poprzez przerób w instalacjach technologicznych aż po logistykę paliw do końcowego odbiorcy. Obliczenia wielkości emisji gazów cieplarnianych w cyklu życia realizowane są dla paliw silnikowych: LPG, benzyn oraz olejów napędowych. Obliczoną dla poszczególnych paliw emisję GHG (ang. greenhouse gas) przedstawia się w wymiarze jednostkowym, tj. według CO₂eq/ MJ energii zawartej w paliwie. Podstawowym celem działań w tym zakresie jest redukcja emisji GHG o 6% do 2020 roku dzięki zastosowaniu metod efektywnego wykorzystywania energii.

Uruchomione w 2011 roku pozostałe instalacje wybudowane w ramach Programu 10+ pozwoliły na zwiększenie elastyczności rafinerii w zakresie przerobu różnych gatunków ropy. Dzięki temu dywersyfikacja zakupu ropy umożliwia również jak najbardziej efektywny ekonomicznie przerób, np. ropy ciężkie przerabiane są, gdy zapotrzebowanie na komponenty asfaltowe rośnie, ale jednocześnie na drugim ciągu destylacji można przerabiać ropy lekkie przeznaczone do produkcji paliw i baz olejowych. Nowo uruchomiona instalacja hydrokrakingu MHC dostarczyła nam nowy strumień tzw. frakcji parafinowej, która docelowo była rozpatrywana jako produkt handlowy. Dzięki działaniom optymalizacyjnym, frakcja ta obecnie w całości jest zagospodarowana wewnątrz rafinerii, przyczyniając się do zwiększenia puli paliw silnikowych oraz do zwiększenia produkcji olejów bazowych. Znajduje to swoje bezpośrednie odzwierciedlenie we wzroście efektywności bloku olejowego. Pod koniec 2011 roku przeprowadziliśmy próbę technologiczną destylacji próżniowej czystej frakcji parafinowej, której wstępne rezultaty dają realną szansę produkcji wysokiej jakości tzw. baz grupy II. Grupa II charakteryzuje się niską zawartością siarki (poniżej 0,03%), co umożliwia zastosowanie jej jako bazy do produkcji nowoczesnych środków smarowych.

Dużą wagę przywiązujemy również do jakości naszych produktów, uznając, że ich użycie znajduje swoje odzwierciedlenie we wtórnym oddziaływaniu na środowisko w miejscu ich zastosowania. Nasze paliwa mają bardzo niską zawartość siarki. Zawierają pakiety dodatków uszlachetniających, czyli specjalnie dobranych mieszanek skomplikowanych związków

chemicznych, polepszających właściwości o istotnym znaczeniu dla ekologii. Poprawiają one spalanie, chronią silniki przed zanieczyszczeniami itp., co potwierdzono badaniami w renomowanych europejskich laboratoriach.

W produkcji benzyn i olejów napędowych stosowane są biokomponenty, których produkcja opiera się na surowcach ze źródeł odnawialnych. Wszystkie nasze wyroby posiadają Karty Charakterystyki, sporządzone zgodnie z obowiązującymi wymaganiami prawnymi (tzw. rozporządzenie **REACH**). Zamieszczone w kartach informacje ostrzegają użytkowników – tam gdzie zachodzi taka konieczność – o potencjalnych zagrożeniach, jakie niesie stosowanie danego produktu.

Wojciech Blew

– Dyrektor ds. Rozwoju Technologii Grupy LOTOS

Emisje

Grupa LOTOS w swej działalności nie wykorzystuje ani nie emituje substancji niszczących warstwę ozonową. Zaobserwowany w latach 2010-2011 wzrost emisji dwutlenku węgla spowodowany był stopniowym oddawaniem do użytku nowych instalacji, wybudowanych na potrzeby rafinerii w Gdańsku w ramach realizacji strategicznych inwestycji Programu 10+. Celem tego działania było zwiększenie zdolności produkcyjnych przerobu ropy z 6 mln ton do 10,5 mln ton na rok oraz zwiększenie głębokości przerobu ropy naftowej. Dane obrazujące w sposób porównawczy poziom wykorzystania surowców przez rafinerię w Gdańsku przedstawiono poniżej. Przy kalkulacji wielkości emisji korzystano z referencyjnego wskaźnika emisyjności dwutlenku węgla dla produkcji energii energetycznej (wskaźnik podany przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE)).

Całkowita bezpośrednia i pośrednia ilość emisji gazów cieplarnianych w Grupie LOTOS wg wagi

Emisja bezpośrednia [tys. ton/rok]			
	2009 r.	2010 r.	2011 r.
CO ₂	1.121	1.607	2.045
Emisja pośrednia* [tys. ton/rok]			
	2009 r.	2010 r.	2011 r.
CO ₂	225	285	365

* Emisja pośrednia pochodzi z zakupu energii przez Grupę LOTOS.

Emisja związków NO_x, SO_x i innych istotnych związków emitowanych do powietrza w Grupie LOTOS wg rodzaju i wagi

Emisja [tys. ton/rok]			
	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Emisja SO ₂	4.170	4.758	5.708
wartość dopuszczalna SO ₂	6.470	6.470	7.137
Emisja NO ₂	1.132	1.315	1.620
wartość dopuszczalna NO ₂	2.405	2.475	2.650
Emisja pyłu	220	260	344
wartość dopuszczalna pyłu	521	538	556

Surowce i materiały wykorzystane przez Grupę LOTOS

Przerób ropy naftowej [tony]			
Wyszczególnienie	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Ropa razem	5.461.540	8.095.655	9.163.836
Surowce i komponenty	1.699.034	844.327	1.062.156
Dodatki uszlachetniające	2.229	2.010	2.254

W latach 2012-2013 wpływ na środowisko zarówno pojedynczych procesów, jak i rafinerii jako całości, będzie ograniczany poprzez realizację następujących inwestycji:

- odzyskiwanie i wykorzystywanie gazów zrzutowych kierowanych na pochodnie,
- wykorzystanie gazu ziemnego do produkcji wodoru,
- wprowadzenie gazu ziemnego do systemu energetycznego Grupy LOTOS,
- wymianę pieców technologicznych w instalacjach hydrotorafinacji lekkich destylatów oraz ekstrakcji furfurem.

Pierwsze mierzalne efekty zostaną zaprezentowane przez Spółkę w 2012 r.

Energia

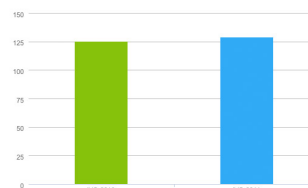
Zgodnie z celami „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku” odnoszącymi się do poprawy efektywności energetycznej oraz oddziaływania działalności przemysłowej na środowisko, Grupa LOTOS zainicjowała w 2011 r. proces wdrażania systemu zarządzania energią według wymagań norm EN 16001:2009 oraz ISO 50001:2011. Rozpoczęto prace nad wprowadzeniem systemowych rozwiązań w zakresie postępowania z aspektami energetycznymi. Działania mają na celu podniesienie efektywności energetycznej Spółki m.in. poprzez identyfikację znaczących aspektów energetycznych w odniesieniu do działalności przedsiębiorstwa, w tym działań modernizacyjno-rozwojowych związanych z efektywnością energetyczną.

W 2011 r. w segmencie operacyjnym Grupy LOTOS powołano Zespół ds. efektywności energetycznej. Celem jego działalności jest inicjowanie projektów z zakresu monitoringu i poprawy efektywności energetycznej oraz dbałość o zachowanie i wspieranie rozwoju efektywności na wszystkich etapach działalności operacyjnej rafinerii w Gdańsku.

W Grupie LOTOS stosowany jest obecnie komputerowy system do wizualizacji i optymalizacji zużycia energii Visual Mesa firmy Soteica. Program ten stale nadzoruje infrastrukturę energetyczną rafinerii – systemy gazu i oleju opałowego, a także system pary technologicznej – i na podstawie algorytmów optymalizacyjnych sugeruje zmiany w systemie energetycznym, które powodują zmniejszenie kosztu funkcjonowania.

Produkty paliwowe Grupy LOTOS komponowane są zgodnie z wymaganiami dotyczącymi realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego, dotyczącego udziału surowców odnawialnych w paliwach drogowych. Zarówno benzyny, jak i oleje napędowe zawierają biokomponenty produkowane w oparciu o surowce odnawialne.

Zmiany w liczbie pojazdów służbowych w Grupie LOTOS

Bezpośrednie zużycie energii w Grupie LOTOS wg pierwotnych źródeł energii

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Bezpośrednie, zakupione źródła energii	Bezpośrednie, wyprodukowane źródła energii	Bezpośrednie, sprzedane źródła energii	Bezpośrednie, całkowite zużycie energii
Gaz ziemny	GJ	1.383.334			1.383.334
Gaz opałowy	GJ		10.053.891	194.860	9.859.031
Olej opałowy HSFO	GJ		3.434.143		3.434.143
Olej opałowy LSFO	GJ	4.382.235	1.177.603		5.559.838
Olej opałowy lekki (HON)			134.188		134.188
Energia elektryczna	GJ			79.499	-79.499
Energia cieplna	GJ			86.541	-86.541
Razem	GJ	5.765.569	14.799.825	360.900	20.204.494

Pośrednie zużycie energii w Grupie LOTOS wg pierwotnych źródeł energii

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Średnio zaawansowana energia zakupiona
Energia elektryczna	GJ	4.163.239

Grupa LOTOS podejmuje inicjatywy zmierzające do zmniejszenia pośredniego zużycia energii. Przykładem jest wdrożona w Spółce polityka flotowa. Marki i modele użytkowych pojazdów służbowych są wybierane w cyklach trzyletnich. Przy ich wyborze organizacja kieruje się, poza aspektem finansowym, także emisją spalania CO₂, średnim spalaniem i pojemnością silnika. Obecnie firma nie użytkuje aut o silnikach przekraczających pojemność 2 litrów i ten kierunek utrzymany zostanie w latach następnych z opcją zmniejszenia pojemności wykorzystywanych silników.

W 2011 r. specjaliści Grupy LOTOS we współpracy z kierowcami rajdowymi oraz testową grupą użytkowników aut opracowali program „Optymalna jazda”, na który składa się edukacja w zakresie 12 najważniejszych zasad optymalnej

jazdy. Stanowią one narzędzie umożliwiające kierowcom optymalne wykorzystanie samochodu, a dzięki temu obniżenie kosztów jego eksploatacji (mniejsze zużycie paliwa i części), redukcję emisji szkodliwych gazów do środowiska oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa jazdy. Program adresowany jest do pracowników firmy, klientów stacji paliw LOTOS i otoczenia społecznego Spółki. Wyeliminowanie nieprawidłowych nawyków podczas jazdy może przynieść oszczędność paliwa nawet do 30%.

Zużycie paliwa przez pojazdy służbowe w Grupie LOTOS [litry]

Okres:		Rodzaj paliwa	
		benzyna bezołowiowa	olej napędowy
2010	I półrocze	56.634,20	20.605,61
	II półrocze	53.811,05	36.217,01
2011	I półrocze	51.305,63	32.690,38
	II półrocze	58.103,62	31.633,70

LOTOS Raport Roczny 2011 / Środowisko / Ograniczanie wpływu na środowisko / Woda

Woda

Grupa LOTOS poprzez swoją działalność nie wpływa znacząco na źródła wody powierzchniowej i podziemnej.

Całkowity pobór wody w Grupie LOTOS wg źródła [m³]

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Podziemna	209.147	195.024	202.429
Powierzchniowa	3.557.093	3.766.470	3.607.427
Razem	3.766.240	3.961.494	3.809.856

Koncem dzięki przyjętym rozwiązaniom technologicznym wykorzystuje zużyte wody. Procent wód podlegających recyklingowi liczony jest przez Spółkę, jako stosunek sumy wody gospodarczej produkowanej z oczyszczonych ścieków i oczyszczonego kondensatu do całkowitego zapotrzebowania zakładu na wodę przemysłową.

Procent i łączna objętość wody podlegającej w Grupie LOTOS recyklingowi i ponownemu wykorzystaniu [m³]

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Produkcja wody gospodarczej z oczyszczonych ścieków	870.230	1.555.969	1.179.317
Ilość oczyszczonego kondensatu	1.118.213	1.546.726	2.030.131
Procent wody podlegającej recyklingowi	34,6%	43,9%	45,7%

Ścieki procesowe, sanitarne i zaolejone, po oczyszczeniu kierowane są bezpośrednio do Martwej Wisły, a wody opadowe i drenaż, po oczyszczeniu kierowane są poprzez Rozwójkę do Martwej Wisły.

Ilości oczyszczonych ścieków odprowadzonych do odbiorników z Grupy LOTOS w latach kształtowały się następująco:

Całkowita objętość ścieków wg jakości i docelowego miejsca przeznaczenia [m³]

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Rozwójka	4.083.604	3.880.741	3.874.089
Martwa Wisła	1.094.220	1.306.041	1.354.015
Razem	5.177.824	5.186.782	5.228.104

Istotne parametry oczyszczonych ścieków odprowadzonych do odbiorników z Grupy LOTOS kształtowały się w tym samym okresie w następujący sposób:

Rozwójka

Zanieczyszczenia	2009 r.	2010 r.	2011 r.
zawiesiny ogólne [mg/dm ³]	10	10	12
wartości dopuszczalne	35	35	35
węglowodory ropopochodne [mg/dm ³]	2	1	2

wartości dopuszczalne	5	5	5
-----------------------	---	---	---

Martwa Wisła

Zanieczyszczenia	2009 r.	2010 r.	2011 r.
BZT [mg O ₂ /dm ³]	6	5	3
wartości dopuszczalne	25	25	25
ChZT [mg O ₂ /dm ³]	52	51	34
wartości dopuszczalne	125	125	125
zawiesiny ogólne [mg/dm ³]	13	6	8
wartości dopuszczalne	35	35	35
fenole lotne [mg/dm ³]	0,005	0,006	0,001
wartości dopuszczalne	0,1	0,1	0,1
węglowodory ropopochodne [mg/dm ³]	0,7	0,4	0,8
wartości dopuszczalne	5	5	5
azot ogólny [mg N/dm ³]	4	4	3
wartości dopuszczalne	30	30	30
fosfor ogólny [mg P/dm ³]	0,9	1	1
wartości dopuszczalne	3	3	3

Teren Grupy LOTOS nie ma cennych walorów przyrodniczych i nie jest objęty żadną formą ochrony przyrody. Oba wskazane powyżej odbiorniki wód i ścieków Grupy LOTOS, tj. Rozwójka i Martwa Wisła także nie mają statusu ochrony. Nie występuje istotny wpływ zrzucanej wody i ścieków na bioróżnorodność obu akwenów i związanych z nimi siedlisk. Nie stwierdzono negatywnego wpływu działalności produkcyjnej Grupy LOTOS na stopień bioróżnorodności w środowisku lądowym, słodkowodnym i morskim.

Działalność Spółki nie powoduje także zagrożenia dla gatunków ujętych w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych. W środowisku otaczającym rejon działania rafinerii w Gdańsku nie są znane stanowiska zwierząt objętych ochroną i nie ma zagrożenia ich wymarcia.

Jednak z uwagi na dokonywany pobór wody powierzchniowej z rzeki Motławy, Grupa LOTOS podjęła się działań wspierających bioróżnorodność regionu i partycypuje w kosztach zarybiania obwodu rybackiego nr 3 na Motławie. Wykonano także izolacyjne nasadzenia drzew od strony drogi krajowej nr 7, którą cechuje znaczne natężenie ruchu samochodowego i w obrębie zakładowej oczyszczalni ścieków.

W 2011 r. na 10 zdarzeń awaryjnych nie zanotowano w rafinerii Grupy LOTOS wycieków istotnych z punktu widzenia ich wpływu na środowisko.

W latach 2009-2010 r. na 23 zdarzenia tylko jedno było istotne pod względem skutków środowiskowych. Był to wyciek oleju napędowego powstały nie z winy koncernu, lecz w wyniku przestępczego nawieru do rurociągu transportującego produkt do portu.

Odpady

Postępowanie przedsiębiorstwa z wytworzonymi odpadami odbywa się w sposób bezpieczny dla środowiska. Odpady, których wytworzenia nie udało się uniknąć, są magazynowane selektywnie, w wyznaczonych i opisanych miejscach, zgodnie z zapisami decyzji w tym zakresie.

Przekazywane odpady zarówno niebezpieczne, jak i inne niż niebezpieczne, zgodnie z zasadami gospodarowania odpadami, transportowane są przez uprawnione podmioty, w pierwszej kolejności do procesów odzysku, a następnie do procesów unieszkodliwiania. Odbiorcy odpadów w Grupie Kapitałowej LOTOS legitymują się zezwoleniami w zakresie gospodarowania odpadami.

Całkowita waga odpadów wytworzonych w Grupie LOTOS wg rodzaju odpadu i metody postępowania z odpadem [tony/rok]

Rok	2009	2010	2011
Odpady wytworzone w roku	10.305	11.472	12.384
w tym:			
odpady niebezpieczne	4.242	4.218	7.338
inne niż niebezpieczne	6.063	7.254	5.046
odpady zmagazynowane na koniec roku poprzedniego	3.367	2.215	2.244
Razem: odpady do zagospodarowania w roku	13.672	13.687	14.628
Wartości dopuszczalne (dane z pozwolenia zintegrowanego)	89.627	89.627	89.627
Odpady poddane odzyskowi (odzyskiwanie)	10.215	10.836	12.428
Odpady unieszkodliwione,	1.243	607	4
w tym:			
spalanie	966	519	4
usunięcie na składowisko	277	81	0
Odpady zmagazynowane na miejscu na koniec roku,	2.214	2.244	2.196
w tym:			
niebezpieczne	953	1.044	1.977
inne niż niebezpieczne	1.261	1.200	219

Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych i przetworzonych przez Grupę LOTOS w 2011 r. odpadów uznanych za niebezpieczne w rozumieniu Konwencji Bazylejskiej [tony]

Łączna waga transportowanych odpadów niebezpiecznych	6.426
Waga transportowanych do rafinerii odpadów niebezpiecznych ze źródeł zewnętrznych - od dostawców spoza grupy kapitałowej	21
Waga transportowanych odpadów niebezpiecznych z rafinerii do źródeł zewnętrznych w kraju	6.286
Waga transportowanych odpadów niebezpiecznych z rafinerii do źródeł zewnętrznych poza granicami kraju	119
	%
Procent odpadów przemieszczanych transgranicznie	1,86

Potwierdzenie przestrzegania przez Grupę Kapitałową LOTOS wysokich standardów w zakresie ochrony środowiska i traktowania tego obszaru w sposób priorytetowy stanowi fakt, że w 2011 r. na żadną ze spółek nie nałożono grzywien ani

sankcji za niedostosowanie się do praw i regulacji środowiskowych.

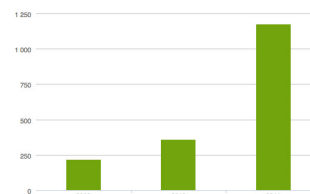
Grupa LOTOS spełnia wszelkie zobowiązania wynikające z prawa środowiskowego, wymogów jakościowych produktów oraz ich oznakowania. Właściwe użytkowanie produktów Grupy LOTOS nie powoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Produkty i usługi

Zarówno Grupa LOTOS, jak i spółki handlowe wchodzące w skład grupy kapitałowej każdego roku podejmują szereg działań służących zmniejszeniu wpływu ich produktów i usług na środowisko.

Grupa LOTOS spełnia najwyższe standardy europejskie odnośnie wypełniania regulacji prawnych z zakresu stosowania dodatku biokomponentów do paliw silnikowych. W 2011 r. w Polsce obowiązywał jeden z najwyższych wskaźników zawartości dodatku biokomponentów w Unii Europejskiej, który wynosił 6,20% w przeliczeniu na wartość energetyczną paliwa. W tym okresie Spółka zrealizowała wyznaczony cel na poziomie 6,25%.

Ilość wytworzonych przez LOTOS Kolej odpadów (tony)

Z uwagi na specyfikę działalności **LOTOS Petrobaltic**, polegającą na poszukiwaniu i wydobywaniu ropy i gazu, do priorytetowych działań spółki należy skuteczne zabezpieczenie przed możliwością zanieczyszczenia morza wydobywaną ropą i towarzyszącymi temu procesowi substancjami oraz ograniczenie do minimum skutków wpływu na środowisko, w przypadku gdyby awaryjnie taka sytuacja miała miejsce. LOTOS Petrobaltic posiada zatwierdzony przez Urząd Morski w Gdyni Plan zwalczania rozlewów olejowych powstałych w następstwie prac poszukiwawczych i wydobywczych prowadzonych przez Petrobaltic w obszarze koncesji. W 2011 r. spółka brała udział, wspólnie z Morską Służbą Poszukiwania i Ratownictwa, w ćwiczeniach dotyczących zwalczania rozlewów olejowych. Prowadzony jest także stały monitoring stanu środowiska przed rozpoczęciem działalności, w trakcie i po jej zakończeniu. Prawidłowe zarządzanie odpadami z platform i jednostek morskich jest również bardzo istotnym czynnikiem z uwagi na fakt, iż jednym z najważniejszych założeń jest zakaz zrzutów z platform jakichkolwiek odpadów i zanieczyszczeń. Dlatego w 2011 r. zaktualizowano procedurę z tym związaną, a na terenie bazy lądowej wybudowano wiatę na odpady niebezpieczne.

Podobnie spółka **AB LOTOS Geonafta** wykorzystuje jedynie te technologie wiertnicze, które nie powodują szkód dla środowiska. Spółka aktywnie uczestniczy także w ograniczaniu emisji gazów: towarzyszący wydobyciu ropy gaz jest wykorzystywany do produkcji energii elektrycznej i ogrzewania urządzeń produkcyjnych.

LOTOS Petrobaltic, poprzez spółkę zależną **Energobaltic**, jest właścicielem elektrociepłowni we Władysławowie, w której do produkcji energii elektrycznej i ciepła wykorzystuje się gaz opałowy, pozyskiwany w procesie separacji gazu przesyłanego z platformy morskiej. Rozwiązanie to pozwoliło wyeliminować zanieczyszczenia atmosferyczne, liczone w dziesiątkach tysięcy ton rocznie, w wyniku likwidacji w tym mieście kotłowni opalanych głównie węglem kamiennym oraz zaniechania spalania gazu odpadowego na platformie.

Spółka **LOTOS Paliwa** w 2011 r. kontynuowała inwestycje na rzecz ograniczenia szkodliwego wpływu działalności na środowisko na stacjach paliw sieci LOTOS. Były to takie działania jak: budowa separatorów, modernizacja kanalizacji deszczowej, sanitarnej i przemysłowej, wykonanie nawierzchni szczelnych, budowa instalacji pochłaniających opary benzyn, budowa urządzeń do pomiaru i monitorowania stanów magazynowych produktów naftowych, budowa urządzeń do sygnalizacji wycieku produktów naftowych do gruntu, wód powierzchniowych i gruntowych, budowa urządzeń do monitorowania zanieczyszczeń gleby, wymiana zbiorników jednopłaszczowych na dwupłaszczowe oraz wymiana klimatyzatorów.

Nową inicjatywą na rzecz ochrony środowiska podjętą w 2011 r. było wykorzystanie odnawialnych źródeł energii poprzez zainstalowanie pomp ciepła na nowych stacjach paliw zlokalizowanych na terenie Miejsc Obsługi Podróżnych przy autostradzie A1 i drodze ekspresowej S3. Urządzenia te wykorzystują energię odnawialną zawartą w otaczającym powietrzu i przetwarzają ją na energię potrzebną do ogrzewania budynków oraz do podgrzewania wody użytkowej.

LOTOS Kolej w 2011 r. rozpoczęła realizację dużego zadania inwestycyjnego, polegającego na modernizacji i remoncie oczyszczalni cystem kolejowych. Prace potrwać do sierpnia 2012 r. W ich wyniku w znacznym stopniu zmniejszy się oddziaływanie oczyszczalni na środowisko oraz poprawią się warunki BHP. Hermetyzacja procesów technologicznych, zmiana technologii oczyszczania cystem oraz zastosowanie nowoczesnych urządzeń spowoduje mniejsze zużycie mediów oraz ilości wytwarzanych ścieków zaolejonych.

LOTOS Kolej odnotowała w 2011 r. wzrost zużycia energii na cele nietrakcyjne o 16% (do 2.053 MWh) w porównaniu z 2010 r. (1.760 MWh). Wzrost był spowodowany rozwojem działalności, powodującym m.in. wyposażenie w większą ilość sprzętu. W celu ograniczenia zużycia energii elektrycznej instalacje oświetleniowe wyposażono w systemy automatycznego sterowania. Testuje się także nowe elektroniczne układy stabilizacyjno-zapłonowe do lamp wysokoprężnych z mikroprocesorowym kontrolerem.

W 2011 r. w Oddziale produkcyjnym **LOTOS Oil** w Czechowicach-Dziedzicach 9 zbiorników o pojemności od 50 do 200 m³

wykorzystywanych do magazynowania surowców i gotowych produktów wyposażono w drugie dna oraz system informowania o wystąpieniu rozszczelnienia. Przeprowadzono również remont tac 3 zbiorników w celu zapobieżenia ewentualnemu przedostaniu się produktów ropopochodnych do gruntu. Podobne zabezpieczenie wykonano także pod torowiskiem i pod drogą zlokalizowaną w pobliżu nalewaka autocysternowego w Czechowicach.

LOTOS Parafiny dokonały w 2011 r. zakupu pomp produktowych oraz homogenizatora emulsji w Jaśle. Ich wymiana pozwoliła na wyeliminowanie przenikania zanieczyszczeń do środowiska. Zaś w I kw. 2012 r. zakończyła się rozpoczęta w 2011 r. modernizacja nalewaka do cystern kolejowych w Czechowicach-Dziedzicach, która polega na wymianie ramion nalewczych na układ sztywny z systemem przeciwwag. Całkowicie wyeliminuje to przenikanie zanieczyszczeń do gruntu.

Zgodnie ze strategią **LOTOS Asfalt** z lat poprzednich w 2011 r. podjęto działania mające na celu eliminację emisji węglowodorów z procesów produkcji, magazynowania oraz ekspedycji asfaltów, które powodują uciążliwość zapachową zwłaszcza w obrębie zakładów produkcyjnych. Inwestycje już zakończone, które realizują tę strategię to przede wszystkim budowa termicznego dopalacza gazów procesowych, hermetyzacja zbiorników oraz podłączenie zhermetyzowanych zbiorników i nalewaków asfaltów do dopalacza termicznego - w Jaśle, a także włączenie dwóch dwustanowiskowych nalewaków autocystern oraz dwóch dwustanowiskowych nalewaków cystern kolejowych do systemu odciagu oparów, podłączenie umożliwiające utylizację odciągów w dopalaczach termicznych oraz wybudowanie rezerwowej stacji utylizacji odciągów z nawlewu w adsorberach z węglem aktywnym – zrealizowane w Gdańsku. Inwestycja związana z ograniczeniem emisji węglowodorów odorowych w Gdańsku uzyskała dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej. Po całkowitym zakończeniu inwestycji (2013 r.) nastąpi zdecydowana poprawa warunków aerosanitarnych w Zakładzie Produkcyjnym w Gdańsku. Realizacja inwestycji z zakresu modernizacji instalacji produkcyjnych w Gdańsku i Jaśle doprowadziła do zwiększenia wydajności produkcji przy jednoczesnej znacząco zmniejszonej energochłonności procesu w przeliczeniu na jednostkę produkcji.

W przypadku wielu produktów wytwarzanych przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS ich wpływ na środowisko w samym procesie produkcji, jak również po zakończeniu ich użytkowania nie jest negatywny. Podobna sytuacja dotyczy opakowań, w których wprowadzane są na rynek produkty. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w poszczególnych spółkach zlecono organizacjom odzysku wykonanie obowiązków w zakresie odzysku oraz recyklingu opakowań wprowadzonych na rynek krajowy.

Spółka **LOTOS Paliwa** nie prowadzi sprzedaży produktów w opakowaniach, które podlegają obowiązkowi recyklingu/odzysku. Na stacjach paliw prowadzona jest jednak sprzedaż produktów zawierających substancje niebezpieczne w opakowaniach. Po zużyciu substancji opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych, stają się odpadem niebezpiecznym, który klient może pozostawić na stacji. Na stacjach, które sprzedają akumulatory i baterie, wyznaczono miejsca na przechowywanie odpadów niebezpiecznych w postaci zużytych baterii (w specjalnych pojemnikach dostarczonych przez dostawcę) oraz akumulatorów (w wyznaczonym przez zarządzającego stacją miejscu niedostępnym dla osób postronnych). Postępowanie z odpadami niebezpiecznymi na stacjach określa procedura wewnętrzna w zakresie gospodarowania odpadami.

W 2011 r. dokonana została ponowna analiza ilości wytwarzanych przez **LOTOS Kolej** odpadów. W jej wyniku wystąpiono do odpowiednich organów o zmiany decyzji zezwalających na zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów.

Wzrost ilości wytworzonych przez LOTOS Kolej odpadów o 227% wynika głównie z realizowanej modernizacji i remontu oczyszczalni cystern kolejowych, a także budowy nowego budynku w pobliżu oczyszczalni. Na wynik 2011 r. miał wpływ także wzrost o ponad 11% przewozów towarów realizowanych przez spółkę, a także podjęta rekultywacja dzierżawionych terenów.

W 2012 r. LOTOS Kolej planuje modernizację rurociągu ścieków przemysłowych, która ma na celu zmniejszenie ryzyka przedostania się ścieków do środowiska, a także budowę stacji uzdatniania wody w celu eliminowania wody pitnej z procesu technologicznego.

Produkty **LOTOS Asfalt** w większości są dostarczane cysternami (asfalt i ciężki olej opałowy). W opakowaniach sprzedawane są papy asfaltowe produkowane w Zakładzie Materiałów Hydroizolacyjnych w Jaśle oraz asfalty i lepiki asfaltowe w opakowaniach jednostkowych przeznaczone również do zastosowań hydroizolacyjnych. Udział asfaltów i lepików asfaltowych w opakowaniach jednostkowych wyniósł w 2011 r. poniżej 0,1% całkowitej sprzedaży asfaltów z LOTOS Asfalt. Łącznie poddano odzyskowi 55% opakowań.

Poziom odzysku i recyklingu uzyskany przez Organizację Odzysku na rzecz **LOTOS Oil** w 2011 r. wyniósł: oleje opałowe - wskaźnik odzysku 50%, w tym wskaźnik recyklingu 35%, odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych - wskaźnik recyklingu 19%, odpady opakowaniowe z papieru i tektury - wskaźnik recyklingu 54%, odpady opakowaniowe ze stali - wskaźnik recyklingu 37%, odpady opakowaniowe z drewna - wskaźnik recyklingu 15%. Opakowania razem - wskaźnik odzysku wyniósł 55%, zaś wskaźnik recyklingu 40%.

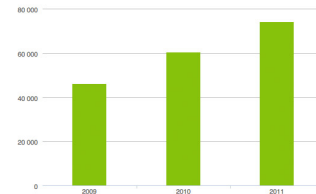
Poziom odzysku i recyklingu uzyskany przez Organizację Odzysku na rzecz **LOTOS Parafiny** w 2011 r. wyniósł: odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych - wskaźnik recyklingu to 19%, odpady opakowaniowe z papieru i tektury - wskaźnik recyklingu to 54%, odpady opakowaniowe ze stali - wskaźnik recyklingu to 37%, odpady opakowaniowe z drewna - wskaźnik recyklingu 15%. Opakowania razem - wskaźnik odzysku wyniósł 55%, zaś wskaźnik recyklingu 40%.

Transport

Spółki Grupy Kapitałowej LOTOS analizują wpływ na środowisko, jaki wywiera transport produktów, dóbr i innych materiałów wykorzystywanych w ich działalności.

Nie stwierdzono negatywnego wpływu na środowisko na skutek transportu realizowanego na potrzeby **LOTOS Petrobaltic**. Spółka korzysta z sześciu jednostek morskich, które są używane, jako statki dostawcze do przewozu zaopatrzenia oraz transportu odpadów i zanieczyszczeń z platform na ląd do utylizacji. Przewożone są nimi również załogi na i z platform. Jednostki te stosują jako paliwo oleje napędowe o niskiej zawartości siarki, co jest zgodne z wymogami Załącznika VI do Konwencji MARPOL 73/78. Wszystkie powstające podczas eksploatacji zanieczyszczenia i odpady ze statków są zdawane na ląd do utylizacji. Potencjalne zagrożenie dla środowiska morskiego istnieje podczas ewentualnej kolizji tankowca z innym statkiem i rozszczelnienia jego podwójnej burt. Tankowiec przewozi wydobywaną ropę do portu naftowego w Gdańsku. W 2011 r. miało miejsce pięć takich rejsów z ropą wydobytą ze złoża B3 na dystansie około 60 km. Wszystkie statki Miliana Shipping Company obsługujące LOTOS Petrobaltic mają aktualne certyfikaty i spełniają najwyższe normy dla tego typu jednostek. Jednostki te nie mają istotnego wpływu na środowisko.

Zużycie energii trakcyjnej przez lokomotywy elektryczne w LOTOS Kolej [MWh]

W **LOTOS Asfalt** rozpoczęto szereg inwestycji mających na celu ograniczenie szkodliwości wpływu transportu na środowisko. Przeładunek produktów w bazach spółki odbywa się w nowoczesnych terminalach rozładunkowo-załadunkowych, które do minimum zmniejszają emisję szkodliwych oparów do atmosfery. Hermetyzacja stanowisk nalewu autocystemem ma na celu ograniczenie emisji szkodliwych gazów do atmosfery, takich jak siarkowodór, oraz zwiększenie bezpieczeństwa pracy osób dokonujących napełnienia autocystemem.

W 2011 r. w terminalu załadunkowym w Gdańsku zakończono inwestycje polegające na montażu przepływomierzy masowych. Umożliwiają one precyzyjną kontrolę ilości załadowanego towaru, pomagają w eliminacji zdarzeń związanych z przekraczaniem przez pojazdy świadczące usługi transportowe dla LOTOS Asfalt określonej przepisami dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu. Pozwala to na ograniczenie procesu niszczenia dróg przez przeładowane pojazdy. Dowóz asfaltu z oddziałów LOTOS Asfalt do ostatecznego klienta realizowany jest przez specjalistyczne firmy przewozowe. Każda z nich spełnia najwyższe normy jakościowe w zakresie ochrony środowiska oraz standardów obsługi klienta. Firmy te dysponują nowoczesną flotą transportową dostosowaną do standardów europejskich, co gwarantuje bezpieczny i ekonomiczny, jak również ekologiczny dowóz produktów do miejsca przeznaczenia. W 2011 r. tabor spółki powiększono o kilkadziesiąt nowych ciągników siodłowych spełniających wymagania ochrony środowiska. Zużywają mniej paliwa i mają normy czystości spalin Euro4 i Euro5, w znacznym stopniu ograniczając emisję szkodliwych spalin. Jednostki transportowe świadczące usługi w międzynarodowym transporcie drogowym, posiadają oznakowanie spełnienia wymagań dotyczących niskiej emisji hałasu. Właściwa izolacja cystern ogranicza grzanie produktu, co również ma duży wpływ na zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska.

W 2011 r. kontynuowano ekspedycje asfaltów drogą morską, osiągając przeładunki na poziomie ponad 100 tys. ton rocznie. Zwiększony udział transportu morskiego przy wykorzystaniu efektu skali pozwala na zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do środowiska oraz zużycia paliwa w przeliczeniu na jednostkę transportowanego towaru.

LOTOS Oil nie posiada własnego transportu. Przewóz wyrobów odbywa się za pośrednictwem firm transportowych lub spedytorów, których standardy obsługi klientów i ochrony środowiska muszą spełnić wysokie normy jakościowe, najczęściej potwierdzone certyfikatem ISO 9001. W przewozach drogowych konieczne jest posiadanie certyfikatu ISO 14001. Stosowany jest także wewnętrzny system kontroli, który umożliwia nadzór nad następującymi obszarami usług transportowych: monitorowanie zużycia energii, emisji gazów do powietrza, ścieków, odpadów, hałasu i ewentualnych wycieków. Przewoźnicy muszą posiadać ubezpieczenie w zakresie ryzyka występowania zagrożeń związanych z dystrybucją wszystkich wyrobów LOTOS Oil. Spółka działa w oparciu o wewnętrzne procedury w zakresie identyfikacji znaczących aspektów środowiskowych oraz postępowania podczas transportu, załadunku i rozładunku towarów niebezpiecznych. W transporcie lądowym prowadzone są ciągłe badania nad zagrożeniami wynikającymi ze specyfiki prowadzonej działalności.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami przewoźnicy są zobligowani do prowadzenia rozliczeń zużytego paliwa i raportowania wyników w zakresie powstałej w wyniku świadczenia usług transportowych emisji gazów do atmosfery.

Realizacja transportu paliw ciekłych sprzedawanych przez **LOTOS Paliwa** została zlecona specjalistycznym firmom: LOTOS Kolej w przypadku transportu kolejowego i zewnętrznym firmom transportowym w przypadku transportu drogowego. Transport paliw jest ściśle regulowany przez polskie i międzynarodowe przepisy o transporcie materiałów niebezpiecznych, których celem jest m.in. minimalizacja negatywnego oddziaływania transportu na środowisko. Do działań podjętych przez Spółkę, mających na celu ograniczanie wpływu transportu drogowego produktów na środowisko, niezależnie od wymagań

prawnych, można zaliczyć opracowanie: wymagań z zakresu bezpieczeństwa dla miejsc realizacji dostaw, procedur bezpiecznego załadunku, transportu i rozładunku paliw oraz systematycznej kontroli ich przestrzegania, procedur określających zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych, a także nadzór nad środkami transportu usługodawców pod kątem spełnienia stawianych wymagań technicznych i systemem doboru i szkoleń pracowników zatrudnionych przy transporcie produktów. Transport kolejowy paliw jest realizowany na ryzyko i odpowiedzialność odbiorcy, a transport drogowy na ryzyko i odpowiedzialność LOTOS Paliwa.

W ramach monitorowania procesu transportu drogowego - na ogólną liczbę 43.744 zrealizowanych w 2011 r. dostaw - nie odnotowano przypadków wycieku paliwa w transporcie. Wszelkie koszty usuwania, eliminowania zanieczyszczeń powietrza na skutek emisji, regeneracji, a także zarządzania środowiskowego i prewencji związane z wykonywaniem usług transportowych, ponoszą usługodawcy i nie stanowią one przedmiotu raportowania LOTOS Paliwa. W ogólnej ilości 4.835 tys. m³ sprzedanych paliw w 2011 r. przetransportowano: cysternami kolejowymi 586 tys. m³, co stanowi 12% ogółu sprzedanych paliw oraz cysternami drogowymi 1.164 tys. m³, co stanowi 24% ogółu sprzedanych paliw. Pozostałe sprzedane ilości zostały odebrane z baz magazynowych transportem własnym klientów.

Rok 2011 był kolejnym, w którym przewozy realizowane przez **LOTOS Kolej** w coraz większej części obsługiwane były trakcją elektryczną, a nie spalinową. Systematycznie unowocześniany był również tabor trakcyjny. Skutkiem tego było dalsze ograniczenie zużycia paliw silnikowych, zmniejszenie emisji spalin do środowiska oraz ograniczenie hałasu emitowanego przez lokomotywy. Wprowadzone do eksploatacji nowoczesne lokomotywy TRAXX DE posiadają silniki spalinowe odpowiadające normie Stage IIIA.

W 2011 r. ok. 85,5% pracy przewozowej LOTOS Kolej (liczonej w btkm) zrealizowane zostało lokomotywami elektrycznymi. Na koniec 2011 r. spółka dysponowała 96 lokomotywami, w tym 50 elektrycznymi i 46 spalinowymi. Nowoczesne lokomotywy stanowiły ok. 35% taboru trakcyjnego spółki. Tym samym LOTOS Kolej posiada jeden z najnowocześniejszych parków lokomotyw spośród przewoźników kolejowych w Polsce.

Zużycie oleju napędowego przez lokomotywy spalinowe w LOTOS Kolej [litry]

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
I półrocze	1.938	3.861	2.739
II półrocze	3.232	3.299	3.059
Razem	5.170	7.159	5.798

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych eksploatacyjnych.

Spadek zużycia oleju napędowego o ok. 19% w 2011 r. w stosunku do 2010 r. spowodowany był głównie realizowaniem przewozów lokomotywami elektrycznymi i systematycznym wycofywaniem z eksploatacji lokomotyw starszego typu oraz zastępowaniem ich nowoczesnym, mniej energochłonnym taborem. W wyniku tych działań nastąpił spadek zużycia ilości oleju napędowego w relacji do przewozu 1 tony produktu.

Zużycie benzyny na cele nietrakcyjne w LOTOS Kolej [tony]

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Zużycie benzyny	8,5	7,73	3,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych eksploatacyjnych.

W 2011 r. nastąpiło znaczne obniżenie zużycia paliwa bezołowiowego na cele nietrakcyjne w stosunku do 2010 r. Paliwo na te cele zużywane jest niemal w całości do zasilania samochodów służbowych wykorzystywanych przez pracowników LOTOS Kolej. Zmniejszenie zużycia paliwa spowodowane jest sukcesywną rezygnacją z samochodów zasilanych benzyną bezołowiową.

Wzrost zużycia energii trakcyjnej w LOTOS Kolej w 2011 r. o 22,5% w stosunku do 2010 r. wynika przede wszystkim ze zwiększenia skali przewozów realizowanych przez spółkę oraz wzrostu udziału pracy wykonanej trakcją elektryczną w pracy ogółem.

Realizacja transportu produktów sprzedawanych przez **LOTOS Parafiny** została zlecona specjalistycznym firmom zewnętrznym, które są zobowiązane posiadać stosowne licencje oraz dopuszczenie dla wykorzystywanych środków transportowych do transportu materiałów niebezpiecznych, a operatorzy tych środków stosowne świadectwa kwalifikacyjne i uprawnienia. W większości przypadków transport produktów parafinowych jest prowadzony przy wykorzystaniu izolowanych cystern samochodowych i kolejowych. Dodatkowe wymagania techniczne wynikają z warunków meteorologicznych i wtedy samochody muszą posiadać system grzewczy (zimą) lub chłodzący (latem).

Wszystkie koszty związane z emisją zanieczyszczeń do powietrza, a także zarządzanie środowiskiem związane z wykonywaniem usług transportowych ponoszą usługodawcy.

Spółka posiada oddziały produkcyjne w Czechowicach-Dziedzicach i Jaśle. Sprzedaż produktów następuje bezpośrednio z tych oddziałów. Do przewożenia gotowego produktu w opakowaniu do magazynu, z którego następuje załadunek do klienta,

wykorzystywane są wózki widłowe w większości napędzane gazem LPG oraz wózki elektryczne. Poprzez eliminowanie z użycia wózków zasilanych olejem napędowym zredukowana została ilość odprowadzanych do powietrza spalin. Do działań mających na celu minimalizację wpływu transportu produktów na środowisko podjętych przez LOTOS Parafiny można zaliczyć: opracowanie procedur określających zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych oraz nadzór nad środkami transportu pod kątem spełnienia stosownych wymagań technicznych.

Bioróżnorodność

Zakłady produkcyjne **Grupy LOTOS** w Gdańsku zajmują powierzchnię 234,50 ha. Teren ten objęty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W planach oznaczony został jako teren zabudowy produkcyjno-usługowej, baz i składów. Nie posiada on cennych walorów przyrodniczych i nie jest objęty żadną formą ochrony przyrody. Jednak w sąsiedztwie rafinerii występują tereny objęte różnymi formami ochrony:

Rezerwaty

- „Ptasi Raj”, położony na brzegu Zatoki Gdańskiej, przy ujściu Wisły Śmiałej. Obejmuje dwa zarastające jeziora eutroficzne. Leży na jednym z głównych szlaków przelotu ptactwa. Rezerwat ten znajduje się w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków PLB220004 – „Ujście Wisły”,
- „Mewia Łacha”. Rezerwat obejmuje stożek napływowy w Przekopie Wisły o zróżnicowanych zbiorowiskach roślinnych oraz kolonie lęgowe rybitwy i miejsce bytowania różnych gatunków z rodziny siewkowatych i kaczkowatych. Także ten rezerwat jest objęty granicami Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków PLB220004 – „Ujście Wisły”.

Parki krajobrazowe

- Trójmiejski Park Krajobrazowy, obejmujący część wysoczyzny morenowej w sąsiedztwie Trójmiasta. Cechą charakterystyczną Parku jest urozmaicona rzeźba terenu i związana z tym różnorodność siedliskowa i mikroklimatyczna. Lasy stanowią ok. 90% powierzchni parku.
- Park Krajobrazowy Mierzei Wiślanej. Park obejmuje fragment Mierzei Wiślanej między Sztutowem, a Piaskami z ciągami wydm, porośniętych lasem sosnowym mieszanym z dębem i bukiem. Są to nasadzenia z XIX w. W 1994 r. Park został zgłoszony na listę Bałtyckich Obszarów Chronionych HELCOM BSPA (ang. *Baltic Sea Protected Areas*).

Obszary chronionego krajobrazu (OChK)

- Wyspy Sobieszewskiej, obejmujący fragment Mierzei Wiślanej. Występuje tu strefowy układ roślinności wydmowej, a w ujściu Wisły roślinność szuwarowa i stanowiska słonorośli. Nadbrzeżny fragment OChK Wyspy Sobieszewskiej został włączony w granice obszaru ochrony siedliskowej ptaków PLB 220004 – „Ujście Wisły”.
- Żuławy Gdańskie obejmującego równinę deltową Wisły, ze skomplikowanym systemem melioracyjnym (polderowo-grawitacyjny).

Obszary NATURA 2000

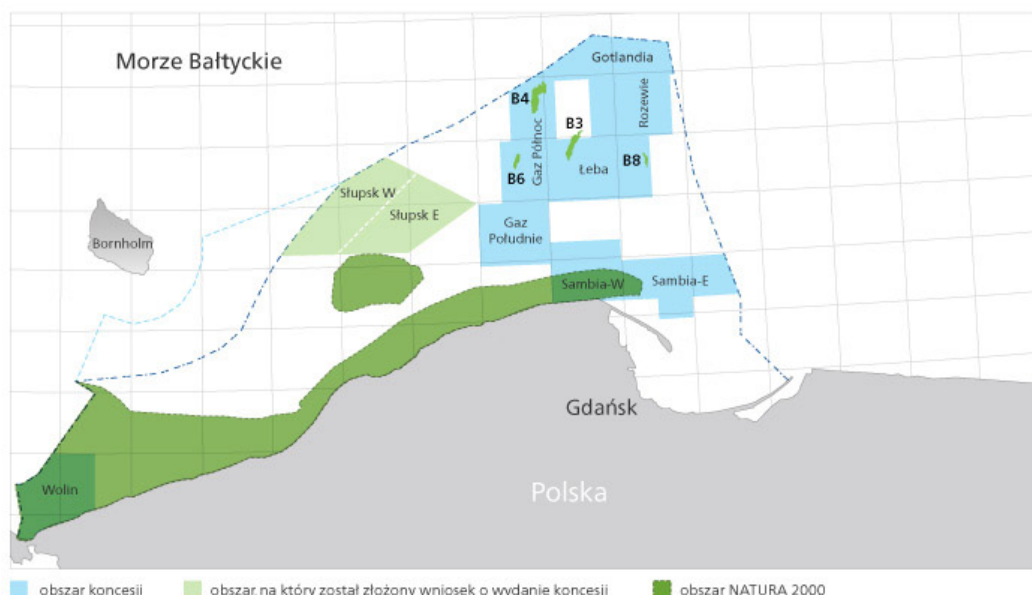
Położone najbliższej zakładu:

- obszary specjalnej ochrony ptaków - PLB220004 „Ujście Wisły” i PLB220005 „Zatoka Pucka”,
- obszary specjalnej ochrony siedlisk - PLH220030 „Twierdza Wisłoujście” i PLH220044 „Ujście Wisły”.

LOTOS Petrobaltic posiada dwie nieruchomości lądowe. Pierwsza o powierzchni 25.630 m² to teren bazy lądowej, druga o powierzchni 24.025 m² to należąca do Energobaltic – elektrownia gazowa we Władysławowie. W polskim obszarze morskim spółka posiada obecnie siedem koncesji, na których ma prawo do poszukiwania i wydobywania ropy i gazu.

W grudniu 2011 r. LOTOS Petrobaltic złożył dwa wnioski o udzielenie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w Rejonie „Słupsk E” o obszarze 1.139,10 km², oraz w Rejonie „Słupsk W” o obszarze 1.021,20 km², wnioskując jednocześnie o ustanowienie prawa użytkowania górniczego na tym obszarze.

Przeglądowa mapa rejonu działania LOTOS Petrobaltic S.A.

Obszary te graniczą z obszarami NATURA 2000, ale działalność, o prowadzenie której wystąpił LOTOS Petrobaltic, nie będzie miała wpływu na obszary chronione, co jest jednoznacznie opisane w „Raplocie oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia polegającego na poszukiwaniu złóż ropy naftowej i gazu ziemnego dla obszarów koncesyjnych A1, A2, A3, A4, A5 Morza Bałtyckiego”.

Raport ten wykonany przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Oddział Geologii Morza w Gdańsku we współpracy z Morskim Instytutem Rybackim w Gdyni był podstawą do wydania przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gdańsku decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych. Obecnie LOTOS Petrobaltic oczekuje na decyzję odnośnie złożonych w Ministerstwie Środowiska, wyżej wspomnianych wniosków.

W 2011 r. LOTOS Petrobaltic podjął działania zmierzające do zagospodarowania złoża B8 oraz prowadził przygotowania do przeprowadzenia morskich badań sejsmicznych na terenie koncesji „Gaz Południe”, zakończone złożeniem wniosku inwestycyjnego. Obecnie tylko jedna koncesja „Sambia W” zachodzi i sąsiaduje z chronionymi obszarami przybrzeżnymi Bałtyku, których ochrona wynika z Dyrektywy „Ptasiej”.

Obszary koncesyjne posiadane przez LOTOS Petrobaltic nie charakteryzują się dużą bioróżnorodnością, a wpływ działalności spółki na nie jest pomijalny.

Na Litwie część obiektów eksploatacji ropy naftowej sąsiaduje bezpośrednio lub znajduje się w bliskim sąsiedztwie z obszarami NATURA 2000. National Authority for Protected Areas nie stwierdził jednak negatywnego oddziaływania pomiędzy lokalizacją obszarów ochronnych i działalnością przemysłową. Elektrociepłownia we Władysławowie zaś jest zlokalizowana na terenie przemysłowo-portowym, o powierzchni 24.025 m². Teren stanowi własność Skarbu Państwa i jest oddany Energobaltic w wieczyste użytkowanie. Miejsce to znajduje się u samej nasady Półwyspu Helskiego w otulinie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

Obszary koncesyjne, na których LOTOS Petrobaltic ma prawo prowadzić działalność, znajdują się generalnie poza tzw. Bałtyckimi Obszarami Chronionymi. Jedyny obszar koncesyjny, który w całości znajdował się na obszarze chronionym, była Koncesja Wolin, która w październiku 2011 r. zgodnie z decyzją Ministerstwa Środowiska została wygaszona.

LOTOS Asphalt prowadzi działalność produkcyjną poprzez zakłady, będące jednocześnie bazami magazynowo-dystrybucyjnymi. Są to zakłady zlokalizowane na terenach rafinerijnych: w Gdańsku, Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach.

Na podstawie prawa wieczystego użytkowania lub dzierżawy, spółka dysponuje następującymi obszarami terenów przemysłowych: w Gdańsku ok. 234,5 ha (własność Grupy LOTOS), w Jaśle ok. 13,4 ha (własność LOTOS Jasło) i w Czechowicach ok. 2 ha (własność LOTOS Czechowice).

Tereny LOTOS Asphalt oraz ich bezpośrednie otoczenie nie są objęte żadną formą ochrony przyrody. Instalacje będące we władaniu spółki w Gdańsku i Jaśle, jako wymagające pozwolenia zintegrowanego, powinny spełniać wymagania ochrony środowiska wynikające z najlepszych dostępnych technik, w szczególności nie mogą powodować przekroczenia granicznych wielkości emisyjnych. Przy czym nieprzekraczanie wielkości emisji wynikającej z zastosowania najlepszych dostępnych technik, nie zwalnia z obowiązku dotrzymania standardów jakości środowiska.

LOTOS Oil posiada oddziały produkcyjne zlokalizowane w Gdańsku, Czechowicach-Dziedzicach i Jaśle. Spółka posiada również swoje Centrum Dystrybucji w Piotrkowie Trybunalskim. Oddział produkcyjny w Gdańsku znajduje się na terenie Grupy LOTOS. Grunty te nie są zlokalizowane w obszarach chronionych, jak również obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi.

Drugi z oddziałów produkcyjnych spółki znajduje się w Czechowicach-Dziedzicach w woj. śląskim. Teren ten wraz z obiektami i instalacjami umiejscowionymi na nim znajduje się na obszarze byłej rafinerii ropy naftowej wybudowanej na

przełomie XIX i XX w. i nie jest zlokalizowany na terenach chronionych.

Najbliższa ostoja NATURA 2000 to obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Górnej Wisły”, położony w odległości ok. 2 km od miejsca lokalizacji Oddziału. W skład ostoji wchodzi Jezioro Goczałkowickie oraz liczne kompleksy stawów rybnych i fragmenty lasów. Występuje tu większość rzadkich gatunków ptaków, w tym wymienione w Dyrektywie Komisji Europejskiej.

Trzeci z oddziałów zlokalizowany jest na terenie byłej rafinerii ropy naftowej w Jaśle w woj. podkarpackim. Teren ten także nie jest zlokalizowany na terenie chronionym lub o dużej bioróżnorodności.

W przypadku działalności **LOTOS Paliwa**, realizowanej poprzez sieć stacji paliw, już na etapie planowania budowy stacji wykonywany jest raport oddziaływania na środowisko, w którym badane jest potencjalne oddziaływanie planowanego obiektu na sąsiednie tereny, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych i terenów o wysokim poziomie bioróżnorodności.

Dla stacji już istniejących, prowadzone są analizy wpływu na obszary chronione jedynie w przypadkach, gdy wymaga tego, np. planowana modernizacja lub w sytuacjach ewentualnego wystąpienia awarii środowiskowej.

Obecnie, wśród stacji włączonych do sieci w 2011 r. zidentyfikowano jedną stację sąsiadującą bezpośrednio z obszarami chronionymi. Z inwentaryzacji stacji włączonych w 2010 r. wynika, że dwie z nich, nie wymienionych w raporcie za 2010 r., są w bliskim sąsiedztwie tych obszarów.

Charakterystyka	Stacja paliw 801 Police, Stacja paliw 802 Łęka (włączone w 2010 r.)	Stacja paliw 807 Wysoka (włączona w 2011 r.)
Lokalizacja geograficzna	Obszar NATURA 2000 – Dolina Środkowej Warty, ok. 1 km na wschód od MOP Police, kod obszaru PLB200002 – obszar specjalnej ochrony ptaków	Wysoczyzna Łaska i Kotlina Szczercowska
Stosunek do chronionego obszaru	Sąsiedztwo	Sąsiedztwo
Rodzaj prowadzonej działalności	Handel	Handel
Wielkość/ powierzchnia jednostki operacyjnej w km ²	0,0058	0,0049
Cechy chronionego terenu	Ekosystem – bioróżnorodność	Ekosystem słodkowodny
Status ochrony	NATURA 2000	NATURA 2000

Na podstawie opinii lokalnych instytucji środowiskowych stwierdzono, że usytuowanie wymienionych stacji, a także zastosowane rozwiązania techniczne, zapewniają brak negatywnego oddziaływania na obszar chroniony.

Wpływ działalności na bioróżnorodność

Grupa LOTOS spełnia wszelkie zobowiązania wynikające z prawa środowiskowego, wymogów jakościowych produktów oraz ich oznakowania. Właściwe użytkowanie produktów koncernu nie powoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Działalność **LOTOS Petrobaltic** na Bałtyku obejmuje poszukiwanie i wydobywanie ropy z dna morskiego. W działaniach poszukiwawczych można wyróżnić dwa etapy:

1. badania sejsmiczne, które pokazują, gdzie może znajdować się złożo,
2. odwiert próbny, na podstawie którego można wstępnie oszacować wielkość złoża, jego zasoby.

Badania sejsmiczne polegają na wywołaniu drgań akustycznych, które oddziałują również na faunę morską. Nie jest to działanie znaczące, jednak musi być uwzględnione w wykonywanym „Raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko”. Raport wraz z wnioskiem na wykonanie określonych prac jest składany do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, która po zaopiniowaniu go przez Urząd Morski, wydaje Decyzję Środowiskową, w której określa uwarunkowania, jakie należy spełnić przy prowadzeniu zaplanowanych prac. Drugim etapem, przed przystąpieniem do eksploatacji złoża, jest wykonanie otworu próbnego. Chociaż złoża ropy na Bałtyku są złożami niskociśnieniowymi, w trakcie rozpoznania należy jednak brać pod uwagę możliwość wystąpienia erupcji. Dlatego brane są pod uwagę wszelkie zabezpieczenia wynikające z najlepszej praktyki i najlepszej technologii, aby erupcja nie miała miejsca.

Podstawowym produktem w procesie wydobywczym jest ropa, ale również gaz z domieszką niewielkiej ilości różnego rodzaju węglowodorów w postaci płynnej, który jest rurociągiem przesyłowym kierowany do Energobaltic, gdzie jest przetwarzany na energię elektryczną.

Z uwagi na to, że koncesje LOTOS Petrobaltic znajdują się głównie na obszarach o małej bioróżnorodności, oddziaływanie prac prowadzonych przez spółkę na tych akwenach jest marginalne lub bliskie zeru. Także właściwe użytkowanie produktów **AB LOTOS Geonafta** nie powoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Na terenie **Energobaltic** utrzymywany jest system monitoringu, pozwalający kontrolować procesy i emisje oraz zapewniać maksymalne ograniczenia wpływu instalacji na środowisko. W 2011 r. przeprowadzone zostały badania emisji spalin oraz jakości wód podziemnych pod kątem dotrzymywanych standardów. Analizy przeprowadzone zostały przez laboratoria i

zespoły pomiarowe posiadające akredytacje PCA. Emitowane przez elektrociepłownię spaliny dotrzymują wszystkich standardów emisyjnych wymaganych prawem ochrony środowiska, jak i wymienionych w pozwoleniu na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza wydanym przez Starostwo Powiatowe w Pucku. Rozpoznanie dotyczące monitoringu wód przypowierzchniowych na terenie elektrociepłowni świadczy, że nie ma tam ognisk zanieczyszczeń substancjami ropopochodnymi.

LOTOS Exploration & Production Norge posiada 20% udziałów w Yme Development, dla której operatorem jest Talisman Energy z Norwegii. Firma ta regularnie raportuje skalę i charakter swego oddziaływania na środowisko administracji norweskiej.

Platforma produkcyjna na złożu YME

W YME Development są prowadzone działania, których celem jest minimalizowanie wpływu prowadzonej działalności na środowisko. Prowadzone prace wiertnicze, ukończone w 2012 r. nie spowodowały żadnych rozlewów olejowych.

W działalności platformy na złożu YME występują emisje do powietrza oraz odpady, które są transportowane na ląd. Działania te są zgodne z wydanym pozwoleniem.

Sporządzony na potrzeby norweskiej administracji raport środowiskowy potwierdza, że działania YME Development oparte są na standardach środowiskowych i nie zagrażają bioróżnorodności Morza Północnego.

Działalność **LOTOS Asfalt** nie ma znaczącego wpływu na bioróżnorodność obszarów chronionych i obszarów o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi. Emisje z działalności operacyjnej wprowadzane do środowiska naturalnego we wszystkich jego komponentach spełniają wymagania prawne, a także najlepszych dostępnych technik w branży rafineryjnej. Eksploatacja instalacji nie powoduje przekraczania standardów jakości środowiska, ani standardów emisyjnych. Wykorzystywanie energii, wody, surowców i paliw jest racjonalne i efektywne.

Oddziaływanie instalacji w żadnym przypadku nie powoduje naruszenia norm jakości środowiska na terenach sąsiednich. Funkcjonowanie zakładu, nawet z maksymalną wydajnością, nie powinno wpłynąć na pogorszenie dotychczasowych parametrów. Eksploatacja nowych/ zmodernizowanych instalacji wpłynęła na poprawę lokalnego klimatu akustycznego na terenie zakładu. Hermetyzacja terminali nalewczyczych wyeliminowała emisję niezorganizowaną towarzyszącą ekspedycji asfaltów na nalewkach autocystern i cystern kolejowych oraz ograniczyła emisję substancji złośliwych, towarzyszącą do niedawna ekspedycji i magazynowaniu produktów.

LOTOS Paliwa prowadzi na stacjach paliw działalność związaną z handlem paliwami. Stacje paliw zakwalifikowane są, jako obiekty niemające znaczącego oddziaływania na środowisko. Emisja jest ograniczana poprzez hermetyzację procesów przyjmowania i wydania paliwa oraz oczyszczanie wód opadowych i roztopowych, co w rezultacie gwarantuje brak inwazyjności na środowisko naturalne.

Ewentualne negatywne oddziaływanie na przyrodę obszaru chronionego jest neutralizowane poprzez zachowanie strefy ochronnej graniczącej z formami ochrony przyrody i wyznaczanej indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed ewentualnymi zagrożeniami wynikającymi z prowadzonej działalności.

Siedliska zrewitalizowane

W 2011 r. w **LOTOS Paliwa** nie zanotowano zdarzeń, które w konsekwencji wymagały przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Stacje paliw LOTOS są projektowane, budowane i eksploatowane przy użyciu najlepszych dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych oraz przy założeniu dotrzymania standardów środowiskowych na granicy terenu inwestycji oraz poza jego granicami.

W stosunku do zinventaryzowanych lokalizacji sąsiadującymi z obszarami chronionymi stosowane są dodatkowe zabezpieczenia w postaci monitoringu wód podziemnych, częstszych analiz ścieków odprowadzanych do środowiska i

obustrzeń stosowanych przez urzędy w stosunku do wielkości emisji do środowiska.

Podobnie w pozostałych spółkach handlowych grupy kapitałowej nie odnotowano konieczności przeprowadzenia w 2011 r. działań ochronnych lub rewitalizacyjnych. Realizowany jest w tym obszarze natomiast projekt wynikający ze Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS.

Grupa LOTOS, zgodnie ze wspomnianą strategią, wspiera ekologię, czyli szeroko rozumiane działania związane ze strukturą i funkcjonowaniem przyrody. Przykład zaangażowania w rewitalizację akwenu Morza Bałtyckiego stanowi współpraca firmy z Fundacją Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego oraz Stacją Morską Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu. Wspólne działania, realizowane już od trzech lat, mają pomóc w zahamowaniu procesu wymierania najbardziej zagrożonych gatunków morza, przede wszystkim morświna. Współpraca, poza działaniami chroniącymi zagrożone gatunki, obejmuje edukację i propagowanie wiedzy na temat różnorodności biologicznej Bałtyku oraz informację o sposobach ochrony gatunków zagrożonych. W poprzednich latach Spółka m.in. przekazała środki na zakup aparatury wspomagającej ochronę morświnów przed przyłowem - hydroakustycznych detektorów i pułapkowych narzędzi połowowych typu „pot”.

Współpraca firmy z partnerami zaowocowała w 2011 r. działaniami edukacyjnymi i informacyjnymi. Zorganizowany został cykl wystaw poświęconych faunie i florze Morza Bałtyckiego „Oknem Mewy”.

Wzorem lat ubiegłych w sezonie wiosenno-letnim na statkach żeglugi gdańskiej przeprowadzono kampanię informacyjno-edukacyjną „Natura pod kilem”, promującą ochronę obszarów NATURA 2000 oraz zachęcającą do włączenia się społeczeństwa w tworzenie planów ochrony tych terenów. W czasie trwania kampanii ze statków żeglugi gdańskiej skorzystało ponad 240 tys. pasażerów.

Zrealizowano także kampanię promocyjno-informacyjną na portalu trójmiasto.pl, której zadaniem było zwrócenie uwagi na problemy skutecznej ochrony zwierząt w świetle międzynarodowych zobowiązań Polski, do których wdrożenia kraj jest zobowiązany jako ich sygnatariusz konwencji i porozumień, a także członek Unii Europejskiej.

Wiele innych działań, zrealizowanych w 2011 r. wraz ze wspomnianymi partnerami, łączył wspólny cel, jakim jest dotarcie do środowisk oraz osób mających wpływ na sposób eksploatacji Bałtyku i spowodowanie zmiany obecnych postaw.

Zarządzanie wpływem na bioróżnorodność

Konwencja o różnorodności biologicznej z 1992 r. stwierdza, że największymi zagrożeniami stwarzanymi przez człowieka dla bioróżnorodności są:

1. niszczenie miejsc życia roślin i zwierząt,
2. zmiany klimatyczne, których szybkość powoduje nienadążanie niektórych gatunków z przystosowaniem się do zmieniających się warunków życia,
3. wprowadzanie innych gatunków z obcych regionów geograficznych, powodujące wypieranie gatunków rodzimych.

Działalność **LOTOS Petrobaltic** prowadzona jest w sposób niezagrażający bioróżnorodności na obszarach swej działalności, gdyż nie ma w niej cech powyżej ujętych. Obszary koncesyjne Spółki znajdują się poza obszarami NATURA 2000, obecnie zwanymi Bałtyckimi Obszarami Chronionymi. Obszary działalności LOTOS Petrobaltic to obszary, na których fauna i flora występuje w formie bardzo ubogiej i dlatego wpływ działalności spółki na straty ekologiczne i bioróżnorodność obszaru jest bliski zera. LOTOS Petrobaltic w zakresie swej działalności nie stwarza również zagrożenia polegającego na przemieszczaniu niechcianych organizmów żywych z innych regionów geograficznych i klimatycznych, co zagrażałoby rodzimym gatunkom występującym w Bałtyku.

Należy również stwierdzić, że przy planowaniu strategicznym dotyczącym nowych instalacji i technologii, np. do wydobycia ropy naftowej na złożu B8, czy gazu ze złóż B4 i B6, jednym z ważniejszych aspektów prowadzonej analizy możliwości przedsięwzięcia są aspekty środowiskowe i uwarunkowania formalno-prawne w zakresie ochrony środowiska.

Jednym z ważniejszych zadań w zakresie działalności na Bałtyku jest dla spółki wdrażanie najlepszych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska i tym samym utrzymanie pełnej bioróżnorodności środowiska Morza Bałtyckiego. LOTOS Petrobaltic dąży do pełnej realizacji już podjętych działań, polegających na wdrożeniu założeń Bałtyckiego Planu Działania, określającego wymóg tzw. „zero zrzutów” dla platform morskich.

Spółka podjęła rozmowy z jedną z polskich firm przygotowującą płuczki dla prowadzenia prac wiertniczych. LOTOS Petrobaltic zmierza do systematycznego eliminowania szkodliwych chemikaliów czerwonych, które będąc w systemie zamkniętym, nie stykają się ze środowiskiem. Chce przy tym jednak spełnić wymagania Bałtyckiego Planu Działania i zastąpić je chemikaliami zielonymi, które nie czynią szkód w środowisku morskim, są przyjazne dla jego flory i fauny.

Jednocześnie zakłada się transportowanie na ląd wszystkich odpadów zarówno bytowych, jak i operacyjnych, powstających w wyniku działalności morskich platform wiertniczych i wydobywczych. W 2011 r. została wykonana na złożu B3 instalacja do zatłaczania wód złożowych. Jednym z priorytetowych tematów w zakresie aspektów środowiskowych w 2012 r. jest dalsze wdrażanie założeń Bałtyckiego Planu Działania zarówno poprzez rozwiązania technologiczne, jak i systemowe.

LOTOS Petrobaltic chce również spełniać najnowsze wymogi i standardy postawione przez HELCOM w zakresie oczyszczania ścieków sanitarnych na swych platformach. Spółka dąży do tego, by prowadzona działalność bazowała na najlepszej dostępnej technologii, jak również opierała się na najlepszej praktyce w dziedzinie pozyskiwania węglowodorów ze złóż podmorskich. Działalność oparta na tych przesłankach ma na celu ograniczenie wpływu na bioróżnorodność środowiska naturalnego Bałtyku do minimum.

Wpływ prowadzonej działalności LOTOS Petrobaltic na bioróżnorodność		Podejmowane działania proekologiczne zgodnie z ustaleniami Bałtyckiego Planu Działania – BSAP	
Niszczenie miejsc życia roślin i zwierząt	Wpływ bliski zeru	Zatłaczanie wód złożowych i zaolejonych	Wpływ pozytywny
Zmiany klimatyczne	Brak wpływu	Rozwiązania technologiczne i systemowe dotyczące zwiercin powstających w procesie wiercenia otworów	Wpływ pozytywny
Wprowadzenie nowych gatunków z innych regionów geograficznych	Brak wpływu	Przekazywanie wszelkich odpadów i śmieci z platform na ląd	Wpływ pozytywny

Spółka LOTOS Paliwa realizuje działania mające na celu weryfikację zagrożeń związanych z bioróżnorodnością w stosunku do istniejących stacji paliw. Działania obejmują ocenę lokalizacji istniejących obiektów w stosunku do zidentyfikowanych obszarów chronionych i terenów o dużej bioróżnorodności poza obszarami chronionymi. Działania takie realizowane są w oparciu o istniejące dla tych obiektów raporty oddziaływania na środowisko pod kątem aktualnie obowiązujących przepisów i wymagań.

Działalność **LOTOS Oil** ukierunkowana na zagadnienia związane z bioróżnorodnością, dotyczy trzech aspektów: cech produktów, ich wytwarzania oraz funkcjonalności. Produkty spółki projektowane są w oparciu o surowce, tj. bazy olejowe i dodatki. Dostarczane są one w opakowaniach z etykietą. Całość surowców jest klasyfikowana, jako substancje lub mieszaniny chemiczne i w związku z tym podlegają one prawu o rejestrowaniu, ocenie i uznaniu chemikaliów, tzw. REACH (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego Nr 1907). Wymaga ona dokonania oceny tych substancji pod względem, m.in. wpływu na rozrodczość organizmów. Wymagana prawem rejestracja REACH nie dotyczy obecnie surowców do produkcji smarów, tzw. mydeł smarowych. Obowiązkowa dla nich data rejestracji przypada na 2013 r. Spółka podejmuje kroki dla zgromadzenia materiału umożliwiającego rejestrację tych substancji.

Produkty LOTOS Oil podlegają podczas ich stosowania przez użytkowników naturalnemu starzeniu i w związku z tym są wymieniane na nowe. Obrót olejami użytymi reguluje prawo o ochronie środowiska wymagające odbioru pewnej części wprowadzonych na rynek produktów i ich utylizacji w sposób nieuciążliwy dla środowiska. Spółka posiada zawarte w tym celu umowy na świadczenie usług odzysku i recyklingu.

Część produktów olejowych posiada cechy biodegradowalności, tj. w przypadku zgodnego z przeznaczeniem sposobu użytkowania przedostają się one do środowiska i poddają degradacji do składników nieuciążliwych dla otoczenia. Plany spółki przewidują wdrożenie tych produktów. Wprowadzone w latach ubiegłych i spełniające wymagania REACH plastyfikatory dla przemysłu gumowego, będą w dalszym ciągu rozwijane. Produkty te charakteryzują się niską zawartością (definiowaną przez prawo) tzw. wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

Część planowanych do wdrożenia produktów będzie wytwarzana w nowych instalacjach. Ich projektowanie i przyszłe funkcjonowanie podlega obowiązującym przepisom prawa, uwzględniającym aspekty środowiskowe.

Planowane do wdrożenia produkty spółki są projektowane ze szczególnym naciskiem na te cechy użytkowe, które pozwalają na ich stosowanie w rozwiązaniach zmniejszających uciążliwość dla środowiska. Są to, np. produkty dla elektrowni wiatrowych, silników zasilanych gazem wysypiskowym i ziemnym, oleje motoryzacyjne przeznaczone dla niskoemisyjnych silników zgodnych z regulacjami Euro 5. Rozważane są także biodegradowalne oleje formowe dla budownictwa. Zapotrzebowanie na nie jest uzależnione w dużej mierze od regulacji prawnych.

Zgodnie z istniejącym systemem zarządzania środowiskowego (ISO 14001), **LOTOS Asfalt** posiada wyznaczone cele związane z działalnością firmy obejmujące obszar ochrony środowiska. Wśród celów wymienia się:

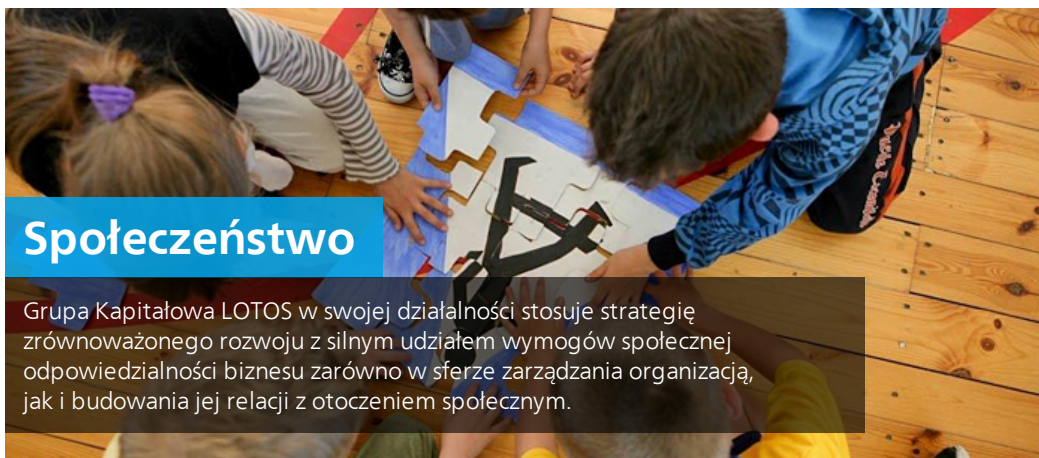
- ograniczenie emisji oparów asfaltu powstających podczas ekspedycji wyrobów w Gdańsku, w zakładzie o największym potencjale oraz realizacji nalewu asfaltu do środków transportowych,
- ograniczenie emisji oparów asfaltu powstających podczas magazynowania wyrobów w Gdańsku, w zakładzie o największym przerobie, dysponującym największą bazą magazynową dla produktów asfaltowych.

Cele te zostały wyznaczone w 2010 r. i wszystkie pozostają aktualne, a realizowane prace inwestycyjne zaplanowano zakończyć w pierwszym przypadku w 2012 r., natomiast modernizacje obejmujące park zbiorników w okresie do końca 2013 r.

W spółce stworzono program zarządzania środowiskowego. Obejmuje on działania inwestycyjne, organizacyjne i szkoleniowe, mające na celu zmniejszenie stopnia wpływu znaczącego, zidentyfikowanego aspektu na środowisko przy uwzględnieniu możliwości technicznych i zasadności ekonomicznej.

Zobacz także:

LOTOS Raport Roczny 2011 / Społeczeństwo

Społeczeństwo

Grupa Kapitałowa LOTOS w swojej działalności stosuje strategię zrównoważonego rozwoju z silnym udziałem wymogów społecznej odpowiedzialności biznesu zarówno w sferze zarządzania organizacją, jak i budowania jej relacji z otoczeniem społecznym.

Praktyki w stosunkach z pracownikami

Zapewnienie bezpiecznych warunków pracy i środowiska sprzyjającego rozwojowi pracowników jest celem polityki personalnej koncernu.

Wpływ na społeczeństwo

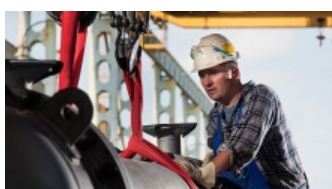
Spółka wnosi wkład w sferę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wyrównywania różnic społecznych, ochrony środowiska i ekologii.

Odpowiedzialność za produkt

Etapy cyklu życia produktów oceniane są pod kątem ich wpływu na bezpieczeństwo ludzi i środowiska w celu eliminacji zagrożeń.

Prawa człowieka

Przeciwdziałanie dyskryminacji w zatrudnieniu i poszanowanie wolności stowarzyszenia się to cechy kultury organizacyjnej Grupy LOTOS.

Praktyki w stosunkach z pracownikami

Zapewnienie bezpiecznych warunków pracy i środowiska sprzyjającego rozwojowi pracowników jest celem polityki personalnej koncernu.

Misja Grupy Kapitałowej LOTOS eksponuje wagę stałego doskonalenia i korzystania z potencjału pracowników, jako czynników wpływających na możliwość innowacyjnego i zrównoważonego rozwoju organizacji. Pracownicy stanowią kluczowy kapitał przedsiębiorstwa, stąd rozwijanie ich kompetencji i stwarzanie warunków sprzyjających wzrostowi poziomu identyfikacji z wartościami decydującymi o kulturze organizacyjnej, stanowi najważniejszą przesłankę kształtującą praktyki w stosunkach pracy.

Zapewnienie wysokich standardów pracy, także w sferze bezpieczeństwa oraz atrakcyjnych warunków zatrudnienia w połączeniu z wielokierunkową komunikacją z pracownikami i emerytami wpływa na postrzeganie Grupy Kapitałowej LOTOS, jako pracodawcy solidnego i szczególnie cenionego.

Wysoka ranga jest nadawana działaniom mającym na celu minimalizowanie występujących zagrożeń w sferze bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia. Doceniana jest także komunikacja, która traktowana jest jako jedno z najważniejszych narzędzi umożliwiających osiąganie zakładanych celów. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w mechanizmach angażujących pracowników w kształtowanie dobrych praktyk w wielu obszarach działalności firmy.

Grupa LOTOS, jako członek United Nations Global Compact – organizacji powołanej do propagowania standardów społecznej odpowiedzialności w firmach na całym świecie, zadeklarowała przestrzeganie zasad odnoszących się do kluczowych sfer życia społecznego, w tym zobowiązała się do efektywnego przeciwdziałania dyskryminacji w sferze zatrudnienia. Potwierdza to wagę, jaką przedsiębiorstwo przykłada do jakości systemu zarządzania zasobami ludzkimi.

Do głównych celów polityki personalnej w Grupie Kapitałowej LOTOS należy zaliczyć:

- optymalne rozmieszczenie i wykorzystanie pracowników w strukturze całej Grupy Kapitałowej LOTOS,
- stworzenie odpowiednich warunków do realizacji zadań na oczekiwanym poziomie – poprawę kultury organizacyjnej poprzez zmianę zachowań pracowników, wzrost motywacji i zaangażowania, promowanie pracy zespołowej, doskonalenie komunikacji, a także zapewnienie poczucia bezpieczeństwa zatrudnienia dzięki rozwijaniu sfery opieki socjalnej nad zatrudnionymi,
- maksymalne wykorzystanie umiejętności i wiedzy pracowników,
- doskonalenie Systemu Okresowej Oceny Pracowników poprzez dodatkowe powiązanie go z wyznaczeniem celów i zadań rozwojowych,
- zapewnienie odpowiednich warunków do efektywnego rozwoju i praktycznego zastosowania nabywanej wiedzy i umiejętności poprzez rozbudowany system szkoleniowo-rozwojowy Akademia LOTOS,
- doskonalenie systemów motywacyjnych dzięki powiązaniu motywacji materialnej i niematerialnej z wynikami pracy,
- badanie opinii pracowników.

Wyzwania globalne, jakościowe, techniczne i społeczne, przed którymi stają współczesne firmy, sprawiają, że wzrasta znaczenie zarządzania zasobami ludzkimi.

Joanna Tyska
Dyrektor Biura Zarządzania Zasobami
Ludzkimi Grupy LOTOS

Wyzwania globalne, jakościowe, techniczne i społeczne, przed którymi stają współczesne firmy, sprawiają, że wzrasta znaczenie zarządzania zasobami ludzkimi. Grupa Kapitałowa LOTOS stara się zatrudniać, utrzymać i motywować pracowników do lepszego wypełniania swoich obowiązków dla osiągnięcia celów biznesowych firmy. Zarządzanie zasobami ludzkimi odbywa się w ścisłym powiązaniu ze sformułowaną strategią organizacji. Starając się budować kulturę organizacyjną, opartą na zasadach odpowiedzialności, innowacyjności, otwartości oraz czystości, podkreślamy znaczenie

lojalności, zaangażowania, współpracy i transparentności. Przyjmujemy pracowników do pracy z myślą o długookresowym zatrudnieniu, troszcząc się o ich profesjonalny i osobisty rozwój.

Grupa Kapitałowa LOTOS stosuje zasady społecznej odpowiedzialności w każdej sferze swojego działania. Dotyczy to również polityki personalnej, która prowadzona jest w sposób kompleksowy i strategiczny. Strategia przekształcenia zasobów ludzkich w kapitał firmy uwzględnia dostosowanie struktury jakościowej i ilościowej do zmiennych warunków otoczenia, kształtowanie wewnętrznego rynku pracy oraz nagradzanie za efektywną pracę przy użyciu zróżnicowanych narzędzi motywowania.

Grupa LOTOS w 2011 roku została laureatem XII edycji Konkursu Lider Zarządzania Zasobami Ludzkimi i otrzymała Bursztynową Statuetkę. To już piąte z rzędu wyróżnienie Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych dla naszej Spółki, tym razem za rozwój zasobów ludzkich w ramach autorskiego programu „Mistrz”. Jego celem był dobór, przygotowanie i szkolenie kandydatów na stanowiska mistrzów w zakładach produkcyjnych w związku ze wzrostem liczby i złożoności instalacji przerobu ropy naftowej po realizacji Programu 10+ oraz przejściami na emerytury starszych pracowników. Fakt, że nasze dobre praktyki spotykają się z uznaniem i stają źródłem inspiracji dla zewnętrznych ekspertów i praktyków w dziedzinie, jest dla nas kolejnym potwierdzeniem dobrze obranego kierunku rozwoju firmy w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi.

Joanna Tyszk

– Dyrektor Biura Zarządzania Zasobami Ludzkimi Grupy LOTOS

Grupa Kapitałowa LOTOS stara się wdrażać procedury umożliwiające sprawne monitorowanie i wprowadzanie ewentualnych działań korygujących związanych z zapewnieniem oczekiwanego poziomu realizacji polityki personalnej w całej organizacji. Podejmowane są działania, których celem jest sprecyzowanie jednolitych zasad komunikacji i ewaluacji w odniesieniu do obszaru zarządzania zasobami ludzkimi.

W ramach bieżącej współpracy, spółki zależne zobowiązane są do przekazywania najważniejszych informacji do Grupy LOTOS. Dane te, w postaci okresowych raportów, planów i procedur, dotyczą głównie sytuacji kadrowej, budżetu wynagrodzeń, zatrudnienia, planów szkoleń i stopnia ich realizacji oraz realizacji okresowej oceny pracowników. Spółki zobowiązane są również do przekazania do opiniowania przynajmniej 14 dni przed podjęciem uchwały Zarządu projektów zmian wewnętrznych uregulowań, np. regulaminu organizacyjnego, regulaminu pracy, regulaminu wynagradzania lub innych rozwiązań z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi. Określone dyrektywą Zarządu wymogi komunikacji w tym zakresie dotyczą 13 spółek zależnych.

Zobacz także:

Deklaracje Misja, wizja, wartości

Zatrudnienie

Zasady odpowiedzialnej rekrutacji pracowników

Procesy rekrutacyjne w Grupie Kapitałowej LOTOS prowadzone są według jasno określonych procedur i obiektywnych zasad. W 2009 r. ujednolicono podejście do rekrutacji i selekcji oraz zatrudnienia, wprowadzając w spółkach grupy kapitałowej rozwiązania przyjęte wcześniej w Grupie LOTOS.

Z uwagi na to, że w firmie doceniane są kwalifikacje i umiejętności osób w niej pracujących, w trakcie prowadzonych procesów rekrutacyjnych w pierwszej kolejności brane są pod uwagę aplikacje pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS w ramach rekrutacji wewnętrznej. Takie działanie umożliwia efektywny przepływ wiedzy pomiędzy spółkami grupy kapitałowej. Równocześnie prowadzona jest baza kandydatów spoza korporacji, zainteresowanych pracą w firmie.

Kandydaci są informowani o zasadach prowadzenia procesów rekrutacyjnych i aktualnych ofertach pracy poprzez informacje na stronie intranetowej i internetowej Spółki. Selekcja ofert odbywa się w oparciu o precyzyjnie określone i komunikowane w ogłoszeniach rekrutacyjnych kryteria. Każde stanowisko pracy wiąże się ze specjalistycznymi kompetencjami, jakie wynikają z wiedzy i umiejętności, które są potrzebne do wykonywania wyznaczonych zadań. Istnieją jednak umiejętności, które charakteryzują każdego z pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS, i których poszukuje się u każdej osoby ubiegającej się o pracę w organizacji, tj. świadomość biznesowa, kreatywność i innowacyjność, adaptacja do zmian, komunikatywność oraz umiejętność pracy w zespole.

Proces rekrutacji i selekcji składa się z kilku etapów, których liczba i poziom zaawansowania zależą od kompetencji oczekiwanych w przypadku konkretnego stanowiska pracy. W trakcie poszukiwania odpowiedniej osoby analizuje się poziom wiedzy merytorycznej kandydatów, ich umiejętności oraz potencjał rozwojowy. Proces przebiega w trzech etapach. Pierwsze dwa zakładają analizę dokumentów oraz rozmowę kwalifikacyjną. Trzeci etap rekrutacji, przewidujący case study, testy merytoryczne, testy psychologiczne, specjalistyczne testy językowe, jest projektowany i przeprowadzany w sytuacji rekrutacji na stanowiska specjalistyczne bądź stanowiska kierownicze. Na tym etapie narzędzia używane w celu zbadania umiejętności kandydata są dopasowywane i specjalnie konstruowane w zależności od głównych zadań, które będą realizowane na danym stanowisku pracy.

Przed spotkaniem kandydaci uzyskują pełną informację dotyczącą formy spotkania rekrutacyjnego oraz poradę, jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej.

Zatrudnienie w spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS

Spółki	31.12.2009 r.	31.12.2010 r.	31.12.2011 r.
Podmiot dominujący			
Grupa LOTOS	1.305	1.310	1.329
Podmioty bezpośrednio zależne			
LOTOS Petrobaltic wraz ze spółkami zależnymi	440	472	550
LOTOS Czechowice wraz ze spółkami zależnymi	250	240	236
LOTOS Jasło wraz ze spółkami zależnymi	152	104	74
LOTOS Serwis	725	711	697
LOTOS Lab	153	153	152
LOTOS Straż	76	86	88
LOTOS Ochrona	194	159	160
LOTOS Park Technologiczny	15	1	1
LOTOS Paliwa	261	261	263
LOTOS Oil	331	341	340
LOTOS Asfalt	249	290	301

LOTOS Gaz w likwidacji	28	5	1
LOTOS Parafiny	274	259	248
LOTOS Kolej	504	582	717
LOTOS Tank	16	18	11
Razem	4.949	5.010	5.168

Wielkość zatrudnienia w Grupie LOTOS wg rodzaju zatrudnienia i regionu

Wyszczególnienie	Razem 31.12.2011 r.
Na czas nieokreślony	
Gdańsk	1.081
Czechowice	33
Jasło	9
Kraków	4
Piotrków Trybunalski	9
Poznań	5
Rypin	10
Warszawa	14
Razem:	1.165
Na czas określony lub tymczasowy	
Gdańsk	158
Czechowice	0
Jasło	0
Kraków	0
Piotrków Trybunalski	0
Poznań	1
Rypin	1
Warszawa	4
Razem:	164

Wyszczególnienie	Razem 31.12.2011 r.
Pełnozatrudnieni	
Gdańsk	1.227
Czechowice	32
Jasło	7
Kraków	0
Piotrków Trybunalski	9
Poznań	6
Rypin	11
Warszawa	18
Razem:	1.310
Niepełnozatrudnieni	
Gdańsk	12
Czechowice	1
Jasło	2
Kraków	4
Piotrków Trybunalski	0

Poznań	0
Rypin	0
Warszawa	0
Razem:	19

Skala rotacji (fluktuacji) pracowników w Grupie LOTOS wynosiła w 2011 r. 12,41%, w tym wśród kobiet 3,91% i mężczyzn 8,50%¹. Wskaźnik fluktuacji jest stosunkowo niski. Odejścia były zazwyczaj spowodowane przyczynami naturalnymi związanymi z przejściem na emeryturę lub rentę osób w wieku powyżej 50 lat.

¹ w yliczenie w g w zoru:

$$\frac{\text{Liczba osób, które odeszły} + \text{liczba osób nowo zatrudnionych w 2011 r.}}{\text{Liczba zatrudnionych ogółem na koniec 2011 r.}} \times 100$$

Łączna liczba i procent pracowników Grupy LOTOS, którzy odeszli z pracy w 2011 r.

Wiek pracowników	Liczba pracowników	Procentowy udział
< 30 lat	15	20
30-50 lat	26	35
> 50 lat	34	45
Razem	75	100

Grupa Kapitałowa LOTOS zapewnia wszystkim pracownikom, tj. zatrudnionym na czas nieokreślony, na czas określony, w pełnym wymiarze czasu pracy (pełnoetatowym) i w niepełnym (niepełnoetatowym) możliwość korzystania z pakietu tych samych świadczeń socjalnych, zagwarantowanych w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy dla pracowników Grupy LOTOS i Regulaminie korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Firma zapewnia ubezpieczenie na życie z funduszem inwestycyjnym, dodatkową opiekę medyczną niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej oraz opiekę stomatologiczną, urlop macierzyński, urlop ojcowski, dodatkowy urlop macierzyński, pomoc socjalną w postaci pożyczek, zapomóg, dofinansowania wypoczynku pracowników i ich dzieci. Dodatkowo pracownicy odchodzący na emeryturę lub rentę otrzymują odprawy emerytalno-rentowe na korzystniejszych warunkach niż stanowią przepisy Kodeksu Pracy w tym zakresie. Emeryci i renciści mają również możliwość korzystania z dodatkowej opieki medycznej niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej oraz opieki stomatologicznej na koszt byłego pracodawcy.

Systemy motywacyjne

System wynagrodzeń pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS jest przejrzysty i opiera się na wynagrodzeniu zasadniczym i premii rocznej. Poziom płac zasadniczych pracowników ustalany jest na podstawie danych z ogólnopolskich raportów płacowych, sporządzanych przez profesjonalne firmy zajmujące się doradztwem personalnym.

Od stycznia 2011 r. wynagrodzenia zasadnicze pracowników grupy kapitałowej wzrosły o 4,5%. Grupa LOTOS stara się, by wynagrodzenia w firmie były konkurencyjne na rynku pracy i jednocześnie atrakcyjne dla pracowników. Dla każdego ze stanowisk pracy określona została mediana rynkowa, stanowiąca wartość docelową, do której w założeniu wyrównane miały być wynagrodzenia wszystkich pracowników zarabiających poniżej tego poziomu. Po spełnieniu warunków określonych przez Zarząd, tj. osiągnięciu przez firmę parametrów ekonomicznych określonych w budżecie, pracownicy mają możliwość otrzymania 10% premii rocznej.

Dodatkowo w systemie motywacyjnym funkcjonują nagrody specjalne przyznawane przez Dyrektora Generalnego za szczególne zaangażowanie w realizację obowiązków służbowych. Doceniając staż pracy i doświadczenie pracowników, firma przyznaje gratyfikacje jubileuszowe według zasad określonych w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy. Gratyfikacje wypłacane są co 5 lat, po przekroczeniu 15-letniego stażu pracy. Odchodzący na emeryturę lub rentę otrzymują odprawy emerytalno-rentowe. Dodatkowo, w drugim półroczu 2010 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS wprowadzono nowy składnik – kwartalną nagrodę motywacyjną, którą przyznaje pracownikom bezpośredni przełożony. W 2011 r. fundusz kwartalnych nagród motywacyjnych wynosił 5% wynagrodzeń zasadniczych.

Zasady wynagradzania pracowników Grupy LOTOS są określone w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy dla pracowników Grupy LOTOS i obowiązują od 2005 r. Zgodnie z zapisami porozumienia system wynagrodzeń pracowników Spółki składa się z następujących elementów:

- miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego,
- dodatków wynikających z przepisów prawa pracy,
- premii rocznej w wysokości do 10% rocznych wynagrodzeń, wypłacanej w pierwszej połowie roku następnego – pod warunkiem uzyskania przez Spółkę określonych wyników ekonomicznych (przychody, wynik finansowy),

- kwartalnej nagrody motywacyjnej, naliczanej na komórki organizacyjne, której wysokość wynosi od 3% do 10% miesięcznych wynagrodzeń zasadniczych.

Dwa razy w roku przeprowadzana jest analiza wynagrodzeń zasadniczych pracowników i ich porównanie do ustalonych median rynkowych. W tym okresie przełożeni mają możliwość zwiększenia wynagrodzenia podległych pracowników do odpowiedniego poziomu.

W 2011 r. regulacja wynagrodzeń została połączona z zapisanym w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy okresowym przeglądem płac, co oznacza, że przy okazji regulacji przyznano także podwyżki indywidualne najbardziej wyróżniającym się pracownikom. Regulację wynagrodzeń i okresowy przegląd płac przeprowadzono także w spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS.

Świadczenia socjalne

Grupa LOTOS i spółki Grupy Kapitałowej LOTOS objęte są umową o prowadzeniu wspólnej działalności socjalnej (LOTOS Lab, LOTOS Serwis, LOTOS Straż, LOTOS Ochrona, LOTOS Oil, LOTOS Asphalt, LOTOS Tank, LOTOS Kolej). Spółki te wprowadziły w swoich Zakładowych Układach Zbiorowych Pracy zapis o zwiększeniu odpisu podstawowego na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych do 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej na każdego pracownika i 6,25% na każdego emeryta i rencistę. Pozwoliło to na podwyższenie, w stosunku do obowiązujących w tym zakresie przepisów, dofinansowania do wypoczynku letniego pracowników o najniższych dochodach do wysokości 2.222 zł (w 2010 r. była to kwota 1.980 zł).

Zasady obowiązujące w Regulaminie korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych dotyczą wszystkich pracowników spółek Grupy Kapitałowej LOTOS, ich dzieci w wieku 6-18 lat, emerytów i rencistów, małżonków zmarłych pracowników i emerytów oraz osób przebywających na świadczeniach przedemerytalnych. Zgodnie z podpisywanym corocznie przez Zarządy spółek i związki zawodowe preliminarzem wydatków, uprawnionym osobom udziela się różnej formy pomocy socjalnej: od dofinansowania do wypoczynku letniego, poprzez dopłatę do rehabilitacji dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, po udzielanie pożyczek na cele mieszkaniowe i przyznawanie bezzwrotnych zapomóg osobom, które z przyczyn losowych znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Racjonalne gospodarowanie Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych pozwoliło w 93% zrealizować preliminarz wydatków na 2011 r., zatwierdzony przez Zarząd i działające w Spółce organizacje związkowe.

Wydatki na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w 2011 r.

Rodzaj świadczenia	Ilość	Wysokość dofinansowania [zł]
Wypoczynek letni pracowników	4.590	8.368.492
Wypoczynek letni dzieci	1.952	2.063.852
Zapomogi bezzwrotne	250	570.600
Pożyczki na cele mieszkaniowe	19	507.500
Rekreacja pracowników i ich rodzin, paczki świąteczne dla dzieci	2.200	437.472

Grupa Kapitałowa LOTOS zapewnia swoim pracownikom możliwość korzystania z różnych programów emerytalnych, traktując oszczędzanie na emeryturę w ramach III filaru, jako istotny element odpowiedzialnego planowania osobistej przyszłości finansowej.

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Grupa LOTOS			
Dokonane wpłaty z tytułu ubezpieczenia pracowników z funduszem inwestycyjnym (III filar) w tys. zł	3.439	3.800	3.465
Grupa Kapitałowa LOTOS			
	10.195	10.174	10.339

Większość spółek korzysta z ubezpieczenia grupowego oferowanego od 10 lat przez jedno z towarzystw ubezpieczeniowych. Jest to program grupowego ubezpieczenia na życie z funduszem kapitałowym. Historia rynków kapitałowych pokazuje, że o ile wartości jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych mogą ulegać w krótkich okresach znacznym wahaniom, to prognozy długoterminowe są zawsze korzystne. Systematyczne wpłaty przez pracodawcę do wspomnianego programu chronią pieniądze przed zmianami koniunktury rynkowej. Natomiast możliwość samodzielnego opłacania przez wiele lat dodatkowej miesięcznej składki umożliwia pracownikom otrzymanie znacznie wyższych świadczeń niż oferowane przez Państwo i ma szansę uzupełnić lukę kapitałową w emeryturze, czyli różnicę pomiędzy ostatnimi zarobkami, a świadczeniem emerytalnym.

Obecnie osobiste konta pracowników prowadzone w ramach programu są zasilane składkami przez pracodawcę. Przystąpienie do programu jest dobrowolne. Mogą to zrobić wszyscy pracownicy posiadający zdolność ubezpieczeniową, którzy nie ukończyli 70. roku życia i są zatrudnieni w oparciu o umowę o pracę, z wyłączeniem umów o pracę na

zastępstwo. Do programu nie mogą przystąpić pracownicy, którzy wcześniej zrezygnowali z uczestnictwa w ubezpieczeniu.

Środki wpłacane przez pracodawcę gromadzone są na indywidualnych kontach każdego uczestnika funduszu. Ich wartość wyrażona jest w polskich złotych. Zysk określony jest jako procent od zebranego kapitału. Taka struktura funduszu jest przejrzysta i czytelna, daje informację o dokładnej wartości gotówkowej indywidualnego konta, bez potrzeby przeliczania instrumentów finansowych (jednostek) na wartości gotówkowe. Wszystkie konta tworzą Fundusz Kont, którego administrowaniem zajmuje się jedno towarzystwo ubezpieczeniowe. Raz w roku, w pierwszym kwartale pracownicy otrzymują potwierdzenia stanów swoich kont inwestycyjnych. Program jest elastyczny i dostosowany do potrzeb pracowników.

- Na dzień 31.12.2011 r. 87,9% pracowników Grupy LOTOS było objętych grupowym ubezpieczeniem, zaś w Grupie Kapitałowej LOTOS 61,5%.
- Pracownicy LOTOS Paliwa mogą przystąpić do grupowego ubezpieczenia emerytalnego. Polisa prowadzona jest razem z funduszem, w ramach którego są gromadzone i inwestowane składki na zasadach określonych w ogólnych warunkach ubezpieczenia. Celem funduszu jest uzyskanie stabilnych wzrostów wartości w długim okresie, pozwalających na zachowanie realnej wartości inwestycji przy zmniejszeniu ryzyka, poprzez inwestowanie aktywów głównie w bezpieczne papiery wartościowe i lokaty bankowe. Na dzień 31.12.2011 r. ubezpieczeniem było objętych 61,22% pracowników LOTOS Paliwa.
- W LOTOS Petrobaltic 76% pracowników należy do Pracowniczego Programu Emerytalnego jednego z towarzystw ubezpieczeniowych.

Relacje w stosunkach pracy

Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy obejmuje 95,18% pracowników Grupy LOTOS. W spółkach grupy kapitałowej odsetek objętych regulacjami porozumienia kształtuje się na podobnym poziomie.

Zapewnienie pracownikom dostępu do informacji o planowanych zmianach w strategii firmy lub innych ważnych wydarzeniach związanych z jej sytuacją, stanowi ważny element kultury organizacyjnej.

Grupa Kapitałowa LOTOS stara się zagwarantować, w miarę istniejących warunków prawnych, możliwość omówienia z odpowiednim wyprzedzeniem, wynoszącym minimum 30 dni, istotnych zmian operacyjnych w organizacji. Stara się także zapewnić możliwość angażowania przedstawicieli pracowników w negocjowanie i wdrożenie zmian, które mogą mieć wpływ na funkcjonowanie firmy. Dobrą praktyką jest organizowanie spotkań z Radą Pracowników i przedstawicielami związków zawodowych w firmie. W trakcie takich spotkań została, np. w szczegółach omówiona Strategia Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2011-2015 wraz z kierunkami rozwoju do roku 2020.

Okres czy tryb powiadamiania o istotnych zmianach operacyjnych wynika z obowiązujących przepisów. Jednak Grupa LOTOS od lat w konsekwentny sposób stara się wypracować model komunikacji wewnętrznej, który buduje klimat dialogu i sprzyja wymianie informacji między różnymi strukturami i szczeblami organizacji. Firma odchodzi od tradycyjnego modelu komunikacji jednostronnej, płynącej od kadry kierowniczej do pracowników, na rzecz modelu komunikacji wielostronnej, angażującej i otwartej na informacje zwrotne. Służy temu wdrażanie wielu rozwiązań właściwych nowoczesnym formom komunikacji, jak np. kioski internetowe, które w 2011 r. zostały zainstalowane w części stanowisk produkcyjnych koncernu. W taki sposób firma stara się dotrzeć z aktualnymi informacjami, do osób pracujących w trybie zmianowym.

Poza formami komunikacji elektronicznej, Spółka przykłada wagę do spotkań bezpośrednich, podczas których pracownicy mają okazję dyskutować z kadrą kierowniczą na temat sytuacji firmy. Pozwala to w wielu przypadkach pozyskać zrozumienie i akceptację pracowników dla często trudnych decyzji.

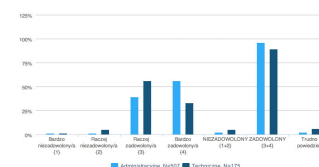
Rok 2011 przyniósł wydarzenie istotne dla włączania pracowników – jako interesariuszy przedsiębiorstwa – w proces decyzyjny. Przedstawiciele kluczowych obszarów działalności grupy kapitałowej uczestniczyli w warsztatach strategicznych zmierzających do wypracowania celów w aktualizowanej Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2012-2015. W pracach wzięło udział 90 specjalistów firmy. Był to pierwszy projekt o charakterze strategicznym, całkowicie odwołujący się do wiedzy, kompetencji i doświadczenia pracowników. Dzięki tej inicjatywie zyskali oni realny wpływ na jakość wielu procesów w organizacji – od zarządzania zasobami ludzkimi, przez sferę bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia, po relacje z klientami i kontrahentami.

Warsztaty strategiczne były poprzedzone badaniem opinii pracowników grupy kapitałowej. Działania te miały na celu uzyskanie efektów, które w jak największym stopniu odpowiadałyby oczekiwaniom i potrzebom pracowników. Jednym z elementów badania, zgodnie z celami polityki personalnej, były pytania dotyczące satysfakcji z pracy i oceny jakości komunikacji wewnętrznej.

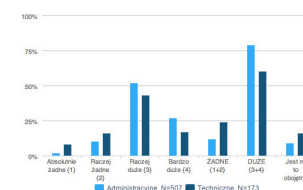
Badanie zostało przeprowadzone we wrześniu 2011 r. Obok zaprezentowano część uzyskanych wyników.

Pracownicy byli pytani o ich potrzeby informacyjne, w tym o dostęp do informacji niezbędnych do realizowania obowiązków służbowych. Przedmiotem konsultacji były także oczekiwania związane z pożądanymi kierunkami angażowania się firmy w różnego rodzaju inicjatywy i projekty: edukacyjne, społeczne, badawcze, rynkowe i inne. Wyniki badań stały się zaczynem

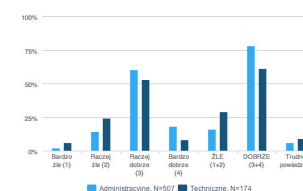
Ocena satysfakcji z pracy w Grupie Kapitałowej LOTOS (%)

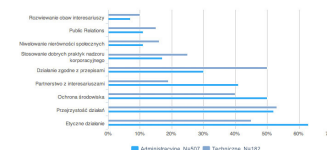
Ocena znaczenia dla pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS faktu stosowania przez pracodawcę dobrych praktyk z dziedziny społecznej odpowiedzialności (%)

Ocena jakości komunikacji wewnętrznej w Grupie Kapitałowej LOTOS (%)

Sposób rozumienia przez pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS terminu „społeczna odpowiedzialność biznesu” (%)

do prac nad aktualizacją Strategii społecznej odpowiedzialności, która kompleksowo odnosi się do takich sfer działalności grupy kapitałowej, jak inwestowanie w zasoby ludzkie, bezpieczeństwo, integracja z lokalnym otoczeniem, zarządzanie zasobami naturalnymi w procesie produkcji, etyka i przeciwdziałanie nadużyciom, partnerstwo z otoczeniem rynkowym, komunikowanie zmian i dostęp do informacji.

Zobacz także:

Wolność zrzeszania się i negocjacji zbiorowych

Angażowanie interesariuszy

Wpływ na społeczeństwo

Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia

Bezpieczeństwo pracowników własnych i kontraktorów należy do priorytetów Grupy Kapitałowej LOTOS. Szczególnie wysoką rangę nadaje się działaniom mającym na celu utrzymywanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa, zminimalizowanie występujących zagrożeń, obniżanie wypadkowości oraz podnoszenie świadomości pracowników i kultury bezpiecznej pracy. Dzięki temu firma cieszy się renomą pracodawcy oferującego bezpieczne, odpowiednio wyposażone i dobrze zorganizowane stanowiska pracy.

Grupa Kapitałowa LOTOS wywiązuje się ze wszystkich obligacyjnych zobowiązań dotyczących sfery bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa procesowo-technicznego. Działania obowiązkowe, realizowane w sferze bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w Grupie Kapitałowej LOTOS, to m.in.:

- kontrole i przeglądy stanowisk pracy,
- audyty,
- funkcjonowanie Komisji BHP,
- współpraca ze społeczną inspekcją pracy, lekarzem sprawującym opiekę medyczną nad pracownikami, jednostkami zewnętrznymi,
- szkolenia BHP i przeciwpożarowe,
- identyfikacja zagrożeń i ocena ryzyka zawodowego w związku z występowaniem w środowisku pracy, m.in. czynników chemicznych, biologicznych, hałasu, atmosfer wybuchowych,
- przystosowanie stanowisk pracy zgodnie z wymaganiami prawa i ergonomii,
- zapewnienie pracownikom bezpiecznych warunków pracy, wyposażenie w odzież ochronną i stosowanie środków ochrony zbiorowej i indywidualnej,
- zapewnienie organizacji pracy i stanowisk pracy w sposób zabezpieczający pracowników przed zagrożeniami wypadkowymi oraz oddziaływaniem czynników szkodliwych dla zdrowia i uciążliwości, z uwzględnieniem psychofizycznych możliwości pracowników,
- stosowanie rozwiązań systemowych, a nie akcyjnych, celem wyeliminowania zauważanych nieprawidłowości, przyczyn wypadków przy pracy, sytuacji niebezpiecznych itp.,
- zapewnienie likwidacji zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników głównie przez stosowanie technologii, urządzeń, materiałów i substancji nie powodujących takich zagrożeń.

Naczelna zasada bezpieczeństwa Grupy Kapitałowej LOTOS brzmi: żadna praca nie jest na tyle ważna i pilna, żeby nie można jej było wykonać bezpiecznie.

Jarosław Józwiak
Szef Biura Bezpieczeństwa Pracy
i Ochrony Zdrowia Grupy LOTOS

Naczelna zasada bezpieczeństwa Grupy Kapitałowej LOTOS brzmi: żadna praca nie jest na tyle ważna i pilna, żeby nie można jej było wykonać bezpiecznie. I dotyczy to nie tylko pracowników firmy, ale wszystkich, którzy pracują na terenie rafinerii i pozostałych zakładów produkcyjnych. Jeszcze przez wiele lat czeka nas budowanie wysokiego poziomu kultury bezpieczeństwa pracy. Grupa LOTOS wychodzi z założenia, że pracownik bezpieczny, to pracownik świadomy, który zdaje sobie sprawę z konsekwencji swojego postępowania, ale i umie wykorzystać swoje doświadczenie zawodowe. Projektując i wdrażając różne rozwiązania z zakresu bezpieczeństwa, korzystamy między innymi z wiedzy i doświadczenia pracowników zakładu, a także śledzimy to, co dzieje się w branży rafineryjnej na całym świecie. Korzystamy z doświadczeń innych firm. Jeśli w jakimś zakładzie chemicznym wydarzy się wypadek, to zapoznajemy się z jego przyczynami i analizujemy, czy my w tym zakresie jesteśmy odpowiednio zabezpieczeni. Pomimo że sami ustawiamy sobie wysoko poprzeczkę w zakresie bezpieczeństwa pracy, cieszy fakt, że doceniają nas zarówno firmy ubezpieczeniowe, audytorzy zewnętrzni, jak i instytucje państwowe. Prowadzone działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia zostały w 2011 roku docenione przez Państwową Inspekcję Pracy, która przyznała Grupie LOTOS nagrodę pomorskiego i następnie ogólnopolskiego etapu konkursu „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”, efektem czego było wpisanie Spółki na tzw. Złotą Listę

Pracodawców. To wyróżnienie zachęca do podejmowania kolejnych inicjatyw na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy z czynnym udziałem pracowników grupy kapitałowej. Musimy też reagować na zmieniające się regulacje prawne. Pomysłów na „ciekawe BHP” nam nie brakuje. Oczywiście, mogą być one zrealizowane tylko przy współpracy i zaangażowaniu wszystkich pracowników. Nadal będziemy dążyć do tego, aby pracownicy grupy kapitałowej, wykonawcy oraz goście czuli się tutaj bezpiecznie i komfortowo, żeby pamiętali o swoim zdrowiu i z entuzjazmem uczestniczyli w naszych inicjatywach edukacyjnych i szkoleniach, a także zgłaszali nam swoje problemy, które staramy się rozwiązywać. To nasz obowiązek, po to przecież jesteśmy.

Jarosław Józwiak

– Szef Biura Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia Grupy LOTOS

Grupa Kapitałowa LOTOS podejmuje szeroko zakrojone działania, mające na celu:

- zapewnienie właściwej organizacji środowiska pracy,
- systematyczne wykonywanie badań środowiskowych,
- stosowanie najlepszych możliwych zabezpieczeń procesowo-technicznych i zdrowotnych,
- doskonalenie systemu identyfikacji zagrożeń i szacowania ryzyka w układzie człowiek–maszyna–otoczenie,
- prowadzenie systematycznej działalności doradczo-nadzorczo-kontrolnej,
- organizowanie praktycznych szkoleń i warsztatów tematycznych podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników,
- współpracę z organami państwowymi, organizacjami krajowymi i jednostkami badawczo-naukowymi,
- wymianę doświadczeń ze współpracującymi zakładami przemysłu chemicznego w Polsce,
- podnoszenie świadomości i zaangażowania pracowników wpływające na wzrost kultury bezpieczeństwa pracy.

Wszystkie wspomniane elementy stanowią priorytet działalności w obszarze bezpieczeństwa pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony zdrowia. Kładzenie dużego nacisku, zwłaszcza na sferę zaangażowania pracowników wszystkich szczebli w budowanie wysokiej kultury bezpieczeństwa pracy, jest zadaniem do realizacji w najbliższych latach.

Świadomość bezpieczeństwa u pracowników kształtowana jest poprzez:

- szkolenia i podnoszenie kwalifikacji,
- popularyzację zagadnień BHP, ochrony przeciwpożarowej i ochrony zdrowia,
- zachęcanie do aktywnego współuczestnictwa w kreowaniu i wdrażaniu korporacyjnej polityki bezpieczeństwa pracy,
- organizację akcji informacyjnych, konkursów wiedzy prowadzonych w zachęcającej i przyjaznej formie.

Spółka w równym stopniu przykładą wagę do bezpieczeństwa gości i wykonawców na terenie zakładów. Do wykonawców reprezentujących firmy zewnętrzne adresowane są m.in. następujące działania:

- posiadają oni dostęp do elektronicznego portalu dystrybucji standardów i wymagań BHP i przeciwpożarowych oraz otrzymują „Informator o zasadach postępowania na terenie Grupy LOTOS”,
- przed wejściem na teren rafinerii otrzymują broszurę „Ogólne zasady bezpieczeństwa na terenie Grupy LOTOS”,
- przed rozpoczęciem prac przechodzą szkolenie z wewnętrznych zasad bezpieczeństwa obowiązujących w przedsiębiorstwie i prawidłowego wykonywania prac,
- podlegają systematycznej ocenie pod kątem spełniania ustalonych wewnętrznych wymogów BHP,
- uczestniczą w spotkaniach z pracownikami grupy kapitałowej, mających na celu m.in. wdrażanie wewnętrznych standardów bezpieczeństwa pracy czy omawianie najczęściej pojawiających się nieprawidłowości.

Komisja bezpieczeństwa i higieny pracy

Zgodnie z przepisami prawa Grupa LOTOS, jako pracodawca zatrudniający więcej niż 250 pracowników, powołuje komisję bezpieczeństwa i higieny pracy, jako swój organ doradczy i opiniotwórczy. W skład komisji wchodzi zarówno przedstawiciele pracodawcy, tacy jak pracownicy służby BHP i lekarz sprawujący profilaktyczną opiekę zdrowotną oraz przedstawiciele pracowników, w tym Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy i przedstawiciele związków zawodowych. Przewodniczącym komisji jest przedstawiciel pracodawcy, czyli Pełnomocnik ds. Przedstawicielstwa Pracowniczego, a wiceprzewodniczącym – Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy. Komisja reprezentuje interesy wszystkich pracowników, bez względu na ich przynależność do zakładowych organizacji związkowych.

Zadaniem komisji jest dokonywanie przeglądu warunków pracy, okresowej oceny stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, opiniowanie podejmowanych przez pracodawcę środków zapobiegających wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, formułowanie wniosków dotyczących poprawy warunków pracy oraz współdziałanie z pracodawcą w realizacji jego obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Podczas posiedzeń komisji pracodawca realizuje również obowiązek konsultacyjny w zakresie BHP z pracownikami lub ich przedstawicielami. Posiedzenia te odbywają się w godzinach pracy. W przypadkach uzgodnionych z pracodawcą, komisja korzysta z ekspertyz i opinii specjalistów spoza zakładu pracy, wykonanych na koszt pracodawcy.

W 2011 r. w Grupie LOTOS, w ramach komisji BHP dokonano przeglądu warunków pracy na nalewakach bramowych oraz

omawiano tematy dotyczące m.in.:

- zasad postępowania przy wykonywaniu prac w oparciu o pisemne zezwolenia, wytyczne bezpieczeństwa pracy wewnątrz zbiorników i aparatów, zabezpieczenia przeciwpożarowe prac niebezpiecznych pożarowo,
- monitorowania bezpieczeństwa i higieny pracy,
- planu poprawy warunków pracy w 2012 r.,
- zasad użytkowania oraz gospodarowania odzieżą i obuwiem roboczym oraz środkami ochrony indywidualnej,
- zgłaszania oraz badania zdarzeń wypadkowych,
- instrukcji w sprawie badań lekarskich.

Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy zostały także uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi. Treści te są zawarte m.in. w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy dla pracowników Grupy LOTOS. Poza powołaniem Komisji BHP, pracodawca prowadzi konsultacje w sprawie osobistego sprzętu ochronnego, przedstawiciele pracowników biorą udział w kontrolach i audytach oraz dochodzeniach dotyczących wypadków, mają możliwość składania skarg, a także inicjują przeprowadzanie okresowych inspekcji.

W firmie działają Społeczni Inspektorzy Pracy. W 2008 r. w Grupie LOTOS został w drodze wyborów powołany zespół społecznych inspektorów pracy, którzy pełnili swoje funkcje przez okres czteroletniej kadencji, zakończonej 31 stycznia 2012 r. Po wyborze, zgodnie z wnioskiem 6 zakładowych organizacji związkowych, na czas pełnienia funkcji zakładowy Społeczny Inspektor Pracy został zwolniony z obowiązku wykonywania pracy zawodowej. Ta decyzja pracodawcy pozwoliła reprezentantowi załogi na lepsze sprawowanie społecznego nadzoru, zwłaszcza w zakresie BHP. W połowie kadencji zakładowy Społeczny Inspektor Pracy otrzymał od Okręgowego Inspektora Pracy w Gdańsku nagrodę za szczególną aktywność w wykonywaniu powierzonych mu funkcji. Po zakończeniu kadencji, doceniając doniosłość partycypacji pracowniczej w zakresie bezpieczeństwa pracy, pracodawca postanowił o kontynuowaniu społecznego nadzoru przez byłego zakładowego Społecznego Inspektora Pracy. Realizując tak określony cel, odpowiadając również na postulaty zakładowych organizacji związkowych, byłemu zakładowemu Społecznemu Inspektorowi Pracy powierzono wykonywanie pracy polegającej na kontroli technicznego bezpieczeństwa pracy na terenie Grupy LOTOS. W celu zapewnienia mu w tym zakresie niezależności w realizacji pracy o takim charakterze, merytorycznie i organizacyjnie został podporządkowany jednemu z członków kierownictwa firmy.

Poziom wypadkowości

Główne rodzaje obrażeń powypadkowych wśród pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS to urazy kończyn górnych i, w porównywalnym procencie, urazy rąk i okolic tułowia. Najczęściej dochodziło do wypadków podczas pieszego poruszania się i prowadzonych prac przeładunkowych, magazynowania i prac transportowych.

W 2011 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS odnotowano spadek liczby wypadków przy pracy i wartości wskaźnika LTIF w stosunku do 2010 r. Przyczyną tego była zwiększona świadomość pracowników dotycząca obszaru bezpieczeństwa pracy, wynikająca m.in. z organizowanych na dużą skalę działań na rzecz podnoszenia świadomości, wzrostu zaangażowania i budowania kultury bezpieczeństwa pracy. Pracownicy uczestniczyli w zorganizowanych szkoleniach i pogadankach na temat bezpieczeństwa w miejscu pracy, udostępniono w tym celu również inne kanały komunikacyjne. Podejmowanie wspomnianych działań przynosi oczekiwany rezultat i skutkuje zwiększającym się poziomem wiedzy pracowników. Ten zamierzony i planowany proces budowania świadomości i kultury bezpieczeństwa pracy, ma charakter wieloletni i stanowi kierunek działań do realizacji na najbliższe lata. W ciągu ostatnich kilku lat w Grupie Kapitałowej LOTOS obserwuje się pozytywny spadkowy trend, co świadczy o właściwym sposobie prowadzenia działań na rzecz bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia.

Grupa LOTOS	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Liczba zatrudnionych ¹	1.305	1.315	1.318
Wypadki przy pracy	13	9	5
Absencja powypadkowa (dni kalendarzowe). Naliczanie utraconych dni rozpoczyna się z chwilą uzyskania zwolnienia lekarskiego przez poszkodowanego pracownika	537	287	168
Choroby zawodowe	brak	brak	brak
Wskaźnik wypadkowości LTIF ² (na 1 mln przepracowanych godzin)	5,6	3,4	2,1
Wskaźnik wypadkowości LDIR ³ (na 200 tys. przepracowanych godzin)	1,1	0,7	0,42

¹ Średnie zatrudnienie w roku.

² Wskaźnik LTIF – liczba zdarzeń powodujących niezdolność do pracy $\times 10^6$ / liczba roboczogodzin.

³ Wskaźnik LDIR – liczba zdarzeń powodujących niezdolność do pracy $\times 2 \times 10^5$ / liczba roboczogodzin.

Grupa Kapitałowa LOTOS	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Liczba zatrudnionych ¹	4.949	4.946	5.004
Wypadki przy pracy	45	56	31
Absencja powypadkowa (dni kalendarzowe). Naliczanie utraconych dni rozpoczyna się z chwilą uzyskania zwolnienia lekarskiego przez poszkodowanego pracownika	1.257	2.502	1.558
Choroby zawodowe	brak	brak	brak
Wskaźnik wypadkowości LTIF ² (na 1 mln przepracowanych godzin)	4,4	5,9	3,3
Wskaźnik wypadkowości LDIR ³ (na 200 tys. przepracowanych godzin)	0,9	1,2	0,7

¹ Średnie zatrudnienie w roku.

² Wskaźnik LTIF – liczba zdarzeń powodujących niezdolność do pracy $\times 10^6$ / liczba roboczogodzin.

³ Wskaźnik LDIR – liczba zdarzeń powodujących niezdolność do pracy $\times 2 \cdot 10^5$ / liczba roboczogodzin.

Wskaźnik absencji w Grupie LOTOS w 2011 r.	Stanowiska robotnicze	Stanowiska nierobotnicze	Ogółem
	dzień/pracownika	dzień/pracownika	dzień/pracownika
nieobecność	36,45	47,17	43,00
w tym: choroby	8,99	8,27	8,55

W Grupie Kapitałowej LOTOS klasyfikuje się wypadki przy pracy zgodnie z polskim prawodawstwem. Dodatkowo w Grupie LOTOS rejestruje się i prowadzi statystyki zdarzeń według skali europejskiej, tj. sytuacji niebezpiecznych (w tym stanów niebezpiecznych i zdarzeń potencjalnie wypadkowych), wypadków powodujących niezdolność do pracy powyżej jednego dnia (*LTI – Lost Time Injury*), na podstawie których wyliczany jest wskaźnik LTIF (*Lost Time Injury Frequency*), przypadków udzielenia pierwszej pomocy przedlekarskiej (*First Aid*).

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Kodeksie Praktyki Międzynarodowej Organizacji Pracy „Rejestracja i zgłaszanie wypadków przy pracy i chorób zawodowych” podmioty Grupy Kapitałowej LOTOS:

- posiadają ustalony jednolity tryb postępowania w przypadku zaistnienia na terenie firmy wypadku przy pracy,
- przeprowadzają analizę przyczyn i skutków powstałych wypadków przy pracy,
- wyciągają wnioski i przeprowadzają odpowiednie działania korygujące i zapobiegawcze, mające na celu eliminację możliwości wystąpienia podobnych zdarzeń w przyszłości,
- dokumentują powstałe wypadki przy pracy oraz inne niebezpieczne sytuacje,
- dokonują identyfikacji i analizują sytuacje niebezpieczne, w wyniku czego podejmują odpowiednie działania proaktywne i reaktywne zapobiegające wystąpieniu podobnych sytuacji w przyszłości.

Dobre praktyki

W Grupie Kapitałowej LOTOS prowadzi się przedsięwzięcia edukacyjne, szkoleniowe oraz programy prewencyjne, mające na celu minimalizację skutków chorób wśród pracowników.

W trosce o zdrowie pracowników firma zapewnia im dostęp do szerokiego zakresu usług medycznych. Grupa LOTOS współpracuje z wybranymi klinikami i przychodniami. Z pakietu usług medycznych na terenie całej Polski może korzystać każdy pracownik posiadający „Kartę Pacjenta”. Ponadto pracownikom służą pomocą i doradztwem w problemach osobistych i rodzinnych zatrudnieni w Spółce psychologowie.

W 2011 r. przeprowadzono wyspecjalizowane szkolenia z zakresu pierwszej pomocy w ratowaniu dzieci. Odbędzie się również akcja profilaktyczna ukierunkowana na badanie gęstości kości w kierunku wykrycia osteoporozy, a dzięki specjalistycznemu sprzętowi udało się przebadать ponad 150 pracowników. Przeprowadzono również konsultacje lekarskie i badania parametrów zdrowotnych pracowników, tj. poziom cukru i cholesterolu we krwi, ciśnienia krwi, pomiaru zawartości tkanki tłuszczowej, czy wyznaczenia wskaźnika BMI.

Firma systematycznie prowadzi akcje edukacyjne na temat zagrożeń, jakie mogą występować w środowisku pracy. Do najważniejszych z nich można zaliczyć m.in.: zajęcia z radzenia sobie z sytuacjami stresogennymi, akcje w kierunku zdrowego odżywiania się, rzucenia palenia, bezpieczeństwa przy ręcznym przenoszeniu ciężarów, aktywności i ćwiczeń fizycznych, ergonomii w biurze, organizacji prac na stanowisku pracy, bezpiecznego użytkowania chemikaliów, czy ochrony pracowników przed hałasem.

Koncern zrealizował w 2011 r. szereg ponadstandardowych inicjatyw, służących propagowaniu problematyki bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w sposób przystępny i angażujący pracowników. Należą do nich:

- Organizacja II Dnia BHP połączonego z przeprowadzeniem akcji profilaktycznej.
- Przeprowadzenie warsztatów BHP dla kadry kierowniczej pionu produkcji.
- Wyposażenie budynków Spółki w Gdańsku o dużym skupisku pracowników, wykonawców i gości w automatyczne defibrylatory AED wraz z przeszkoleniem grupy pracowników z zasad właściwego użytkowania tego sprzętu.
- Przygotowanie filmu szkoleniowego dla pracowników firm zewnętrznych i gości w dwóch wersjach językowych, zawierającego informacje o wymaganiach i zasadach bezpieczeństwa obowiązujących na terenie Spółki.
- Unowocześnienie elektronicznego systemu monitorowania ważności szkoleń dla wykonawców z zakresu zasad postępowania i bezpiecznego wykonywania prac na terenie Grupy LOTOS.
- Opracowanie metodyki wyliczania kosztów wypadków przy pracy w oparciu o wieloaspektowy wachlarz przyczyn tych zdarzeń.
- Rozpoczęcie współpracy z Główną Inspekcją Pracy i Państwową Strażą Pożarną w zakresie samokontroli przeglądu warunków pracy.
- Wdrożenie nowoczesnego elektronicznego narzędzia „Portal kontrahenci” (również w wersji anglojęzycznej) do komunikacji Spółki z wykonawcami i prac prowadzonych na terenie rafinerii i przekazywania firmom zewnętrznym aktualnych wymagań i standardów BHP i przeciwpożarowych.
- Szkolenia wyspecjalizowanej grupy pracowników pionu produkcji, wchodzących w skład zespołów ratowników pierwszej pomocy, zapewniających pomoc lekarską do czasu przyjazdu lekarza.
- Kontynuacja ćwiczeń doskonalących w zakresie właściwego reagowania pracowników w przypadku wypadku przy pracy, ogłoszenia alarmu chemicznego, ewakuacji z budynków, ćwiczenie scenariuszy awaryjnych, zapisanych w Raporcie o bezpieczeństwie we współpracy z LOTOS Straż i Rafinerijną Służbą Ratowniczą.
- Zapewnienie efektywnych środków komunikacji w dziedzinie BHP i ochrony przeciwpożarowej pomiędzy służbą BHP a pracownikami Grupy Kapitałowej LOTOS w zakresie informowania o sytuacjach niebezpiecznych w zakładzie, nowinkach światowych i krajowych wraz z przedstawianiem propozycji poprawy warunków pracy. Do najciekawszych inicjatyw należy zaliczyć m.in.:
 - wydawanie kwartalnika BHP „Bezpiecznik” (który w 2009 r. otrzymał wyróżnienie Stowarzyszenia Prasy Firmowej „za pomysł nieustającego reporterskiego dyżuru pracowników działu BHP, którzy na prawdziwych przykładach z terenu zakładu pokazują, jak unikać niebezpieczeństw”),
 - panel „Bezpieczeństwo pracy” w intranecie umożliwiający pracownikom dostęp m.in. do materiałów promujących zdrowy i higieniczny tryb życia, filmów instruktażowych, materiałów szkoleniowych, nowinek światowych, konkursów wiedzy,
 - zamieszczone w każdym numerze miesięcznika pracowniczego LOTOSFERA artykuły poruszające zagadnienia bezpiecznej pracy i ochrony zdrowia,
 - wydzielone gabloty „Bezpieczeństwo pracy” promujące pracę bez wypadków, prezentujące zgłoszone przez pracowników sytuacje niebezpieczne, czy odpowiedzi na pytania otrzymywane za pośrednictwem skrzynek BHP lub poczty elektronicznej,
 - tablice „Wypadkowości” na terenie rafinerii, informujące o liczbie wypadków przy pracy i zarejestrowanych sytuacjach niebezpiecznych na terenie poszczególnych zakładów produkcyjnych i spółek.

Plany doskonalenia działalności w dziedzinie bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia

Plany krótkoterminowe

- Promocja kultury bezpieczeństwa pracy poprzez organizację i zachęcenie pracowników do udziału w Światowym Dniu Bezpieczeństwa Pracy,
- Wdrożenie jednolitego systemu oceniania zakładów produkcyjnych i spółek zależnych w kontekście spełnienia wymagań BHP i ochrony przeciwpożarowej.
- Przeprowadzenie warsztatów BHP dla kadry kierowniczej pionu produkcji.
- Opracowanie różnorodnych metod aktywizujących na potrzeby okresowych szkoleń BHP.
- Opracowanie, na podstawie polskich i światowych wymagań prawnych i norm, standardów technicznych BHP i ochrony przeciwpożarowej dla prac inwestycyjnych realizowanych w Grupie LOTOS.
- Opracowanie metody wyliczania kosztów wypadków przy pracy w aspekcie przyczyn technicznych, organizacyjnych i ludzkich.

Plany średniookresowe

- Wdrażanie zmienionego systemu zezwoleń na prace z wykorzystaniem narzędzi informatycznych (do 2013 r.) w jednostkach Grupy Kapitałowej LOTOS w Gdańsku.
- Wdrożenie systemu blokad Lockout-Tagout, podczas prowadzenia prac remontowych na terenie czynnych instalacji produkcyjnych rafinerii.
- Ujednolicanie standardów bezpieczeństwa pracy w Grupie Kapitałowej LOTOS.
- Przeprowadzanie cyklicznych szkoleń dla pracowników Spółki z zasad właściwego użytkowania automatycznych defibrylatorów AED.
- Aktualizacja obowiązujących w Grupie Kapitałowej LOTOS wymagań oraz standardów BHP i ochrony przeciwpożarowej dla wykonawców.
- Ponowna analiza wydatku energetycznego pracowników. Wydatek energetyczny jest podstawowym parametrem określającym ilość energii wydatkowanej przez człowieka podczas wykonywania pracy. Ocena kształtu energetycznego różnych czynności,

występujących w pracy zawodowej umożliwiał dokonanie charakterystyki stanowisk pracy i może być pomocą w doborze pracowników do określonych prac.

- Modyfikacja programów ćwiczeń doskonalących w zakresie właściwego reagowania pracowników w przypadku wypadku przy pracy, ogłoszenia alarmu chemicznego, ewakuacji z budynków, ćwiczenie scenariuszy awaryjnych przy użyciu nowych środków pozoracji (typu różnobarwne race stosowane w zależności od ćwiczonego rodzaju zagrożenia); wykorzystywanie manekinów treningowych do udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej, czy korzystania z treningowych toreb medycznych wyposażonych w wyspecjalizowane środki pierwszej pomocy.
- Przeprowadzenie dla każdego posiadacza pojazdu przypisanego do stanowiska oraz pracowników najczęściej użytkujących pojazdy służbowe i wszystkich kierowców zawodowych w Spółce, kursów doskonalenia technik jazdy.
- Organizowanie szkoleń dla ratowników drogowych oraz programów integrujących pracowników poruszających się samochodami służbowymi z akcjami społecznościowymi.
- Wdrożenie Kalendarza comiesięcznych wydarzeń dotyczących bezpiecznej pracy i ochrony zdrowia.

Plany długookresowe

- Budowanie kultury bezpieczeństwa pracy w oparciu o zaangażowanie kadry kierowniczej i pracowników niższego szczebla.
- Budowanie kultury bezpieczeństwa pracy w oparciu o zaangażowanie wykonawców.
- Wdrożenie programu uczenia się ze zdarzeń mających miejsce w Grupie LOTOS i na świecie, jako działanie prewencyjne w obszarze bezpieczeństwa w korporacji.
- Osiągnięcie najlepszych standardów produkcyjnych w branży rafineryjnej poprzez realizację działań dążących do utrzymania trendu spadkowego wskaźnika LTIF.
- Prowadzenie systematycznych badań środowiska pracy, w tym dotyczących natężeń hałasu, czy stężeń substancji chemicznych na stanowiskach pracy.
- Kontynuacja Programu ujednolicania systemu bezpieczeństwa pracy w Grupie Kapitałowej LOTOS.
- Systematyczne kontrole i przeglądy stanowisk pracy mające na celu identyfikację i eliminację sytuacji niebezpiecznych.
- Kontynuowanie działań szkoleniowych i profilaktycznych z zakresu bezpieczeństwa pracy.

Zobacz także:

Nagrody i wyróżnienia

Bezpieczeństwo i zdrowie klientów

Szkolenia i edukacja

Grupa Kapitałowa LOTOS, jako nowoczesna i dynamicznie rozwijająca się firma, dba o ciągły rozwój pracowników. W tym celu doskonała jest działalność Akademii LOTOS.

Akademia LOTOS to projekt szkoleniowo-rozwojowy, którego celem jest budowa partnerskiego zespołu pracowników. Misją Akademii LOTOS jest wdrażanie w grupie kapitałowej kultury pracy i filozofii zarządzania, opartej o wzorzec pracownika świadomie uczestniczącego w tworzeniu wartości dodanej, wymaganej przez klientów i akcjonariuszy.

Spółka, przy realizacji programów prowadzonych w ramach Akademii LOTOS, kieruje się zasadami:

- **dostępności:** szkolenia są przeznaczone dla wszystkich grup pracowniczych,
- **spójności:** system szkoleń uwzględnia misję, strategię oraz długofalowe plany rozwojowe firmy, jest także powiązany z pozostałymi obszarami zarządzania zasobami ludzkimi,
- **odpowiedzialności:** za efekty szkoleń i rozwój odpowiadają wszyscy uczestnicy procesu, tj. najwyższe kierownictwo, kierownicy liniowi, Biuro Zarządzania Zasobami Ludzkimi,
- **ciągłości:** planowanie rozwoju jest procesem ciągłym, powiązany z wynikami ocen okresowych, ścieżkami kariery, planami sukcesji oraz programami rozwojowymi przeznaczonymi dla poszczególnych grup pracowników,
- **elastyczności:** planowanie i wdrażanie szkoleń jest powiązane z monitorowaniem zmieniającego się otoczenia zewnętrznego firmy oraz z pożądanymi zmianami kwalifikacji pracowników.

W 2011 r. stosowano następujące narzędzia ukierunkowane na rozwój pracowników:

- **Mapa umiejętności:** zbiór kluczowych kompetencji do realizacji poszczególnych procesów,
- **Kodeksy etyczne:** przyjęte standardy postępowania („Kodeks postępowania pracownika Grupy Kapitałowej LOTOS”, „Kodeks Menedżera”, „Dekalog korporacyjny”),
- **System Okresowych Ocen Pracowników (SOOP):** ocena kompetencji pracowników, planowanie celów zawodowych i rozwojowych.

W 2011 r. Systemem Okresowej Oceny Pracowników objęci byli pracownicy Grupy LOTOS oraz spółek: LOTOS Paliwa, LOTOS Asphalt, LOTOS Oil, LOTOS Tank, LOTOS Kolej, LOTOS Ochrona, LOTOS Straż, LOTOS Lab, LOTOS Serwis, LOTOS Petrobaltic i LOTOS Parafiny.

W sumie ocenie okresowej podlegało 89,02% zatrudnionych w Grupie Kapitałowej LOTOS. Stopień realizacji oceny okresowej (liczba ocenionych w stosunku do liczby zatrudnionych) w poszczególnych spółkach w 2011 r. wynosił od 76% do 97%.

W ramach SOOP oceniane są kluczowe kompetencje, do których należą: dyspozycyjność, decyzyjność, kreatywność i innowacyjność, umiejętność pracy w zespole, zarządzanie zespołem, adaptacja do zmian, zarządzanie zmianą, jakość i wyniki pracy, jakość zarządzania. Ocenie podlega także realizacja celów i zadań na stanowisku pracy w okresie ostatniego roku oraz planowana jest ścieżka szkoleń i rozwoju na kolejny rok.

Programy szkoleniowe

Akademia LOTOS dla wszystkich, czyli Kalendarz szkoleń

Programy oraz harmonogram szkoleń realizowanych w ramach Kalendarza szkoleń Akademii LOTOS dostępne są dla wszystkich pracowników poprzez wewnętrzną sieć internetową. Kalendarz szkoleń obejmuje zagadnienia wynikające z analizy mapy umiejętności, wyników SOOP, planów rozwojowych pracowników w poszczególnych komórkach organizacyjnych oraz uwzględnia potrzeby rozwojowe firmy.

W 2011 r. dbano o rozwój kompetencji indywidualnych pracowników, realizując następujące szkolenia:

1. Kreatywne myślenie i twórcze rozwiązywanie problemów,
2. Business English in Contracts,
3. Kooperacja i komunikacja w międzyfunkcyjnych zespołach zadaniowych,
4. Planowanie i organizacja pracy własnej – efektywność pracy,
5. Rozwój umiejętności prezentacji i wystąpień publicznych,
6. Współpraca w zespole,
7. Komunikacja dla kadry kierowniczej niższego i średniego szczebla,
8. Zarządzanie projektami,
9. Warsztaty motywacyjne dla kadry menadżerskiej,
10. Negocjacje – gra symulacyjna,
11. Komunikacja – gra symulacyjna,
12. Zachowania asertywne i reagowanie w sytuacjach konfliktowych,
13. Savoir-vivre w biznesie, czyli elegancja i klasa w kontaktach zawodowych,
14. Techniki pracy z informacją, szybkie czytanie,
15. Kierowanie zespołem pracowniczym,
16. Pakiet szkoleń Microsoft Office,
17. Efektywna komunikacja.

Akademia LOTOS „tailor-made”, czyli szyta na miarę

Program adaptacyjny dla nowo zatrudnionych pracowników - zapoznanie z wartościami oraz kulturą organizacyjną Grupy Kapitałowej LOTOS, kształtowanie pożądanych wzorców zachowań, skrócenie czasu potrzebnego do efektywnego wykonywania zadań, integracja z zespołem, obniżenie stresu związanego ze zmianą, wzrost zaangażowania pracownika oraz satysfakcji z nowego pracodawcy.

Seminaria dla kadry kierowniczej - ogólne poszerzanie kompetencji menadżerskich kadry kierowniczej. Tematy seminariów dotyczą m.in. aspektów strategicznych i ekonomicznych związanych z funkcjonowaniem firmy w zmieniającym się otoczeniu oraz prezentacji nowoczesnych metod i narzędzi zarządzania.

Program MISTRZ - opracowanie jednolitych metod doboru, a następnie przygotowania i szkolenia kandydatów na stanowiska mistrzów w zakładach produkcyjnych w związku z planowanymi w najbliższych latach wakacjami na tych stanowiskach, związanymi z przejściami na emeryturę oraz wzrostem liczby instalacji w wyniku realizacji Programu 10+. Wyselekcjonowani pracownicy (36 osób) uczestniczyli w 2011 r. w następujących szkoleniach: Komunikacja, Kierowanie dla mistrzów, Zarządzanie zespołem produkcyjnym, Delegowanie zadań, Wyznaczenie celów pracownikom, Production Game, Asertywność i konflikty, Porozmawiajmy o trudnych sprawach, Coaching.

Szkoła Auditora – przygotowanie odpowiednio wyszkolonych i doświadczonych auditorów, którzy będą przeprowadzali audyty w poszczególnych spółkach grupy kapitałowej w oparciu o najwyższe, jednolite standardy korporacyjne. W 2011 r. rozwijano kompetencje zarówno pracowników uczestniczących w I edycji Szkoły Auditora (2008 r.), jak i realizowano szkolenia dla nowo wybranych, przyszłych auditorów. Zorganizowano zajęcia z następujących zakresów tematycznych: Auditor Wewnętrzny Zintegrowanych Systemów Zarządzania, Warsztaty doskonalące dla auditorów wewnętrznych Zintegrowanego Systemu Zarządzania, Auditor – Lider pozytywnych zmian, Audit Procesów, Skuteczna komunikacja jako warunek jakościowych zmian w organizacji, Audit wewnętrzny zorientowany na ryzyka biznesowe, Audit dostawców – auditowanie łańcucha dostaw.

Akademia LOTOS dzieli się wiedzą – wewnętrzne projekty szkoleniowe

Szkolenie Adaptacyjne - przeznaczone dla nowych pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS. Odbywa się w ramach Programu Adaptacyjnego dla nowo zatrudnionych, który funkcjonuje w firmie od 2007 r. Podczas szkolenia starsi stażem koledzy dzielą się wiedzą na temat kultury organizacyjnej, procesów i procedur oraz technologii przerobu ropy naftowej i pracy rafinerii.

Szkolenie podstawowe dla pracowników nowo zatrudnionych w obszarze produkcji – przekazywanie wiedzy technicznej i technologicznej niezbędnej do prawidłowego wykonywania zadań na stanowisku aparaturowego. Podczas dwutygodniowego cyklu zajęć przeszkolona grupa trenerów wewnętrznych przekazuje wiedzę specjalistyczną z poszczególnych dziedzin. Szkolenie kończy egzamin pisemny.

System Okresowych Ocen Pracowniczych – szkolenia dla pracowników oceniających i podlegających rocznej ocenie, z wykorzystaniem wewnętrznej procedury, arkuszy ocen, systemu elektronicznego i ogólnych zasad prowadzenia rozmowy oceniającej.

Konferencja LOTOS 2011-2015 – omówienie kluczowych aspektów działalności segmentów: poszukiwawczo-wydobywczego, operacyjnego i handlowego w kontekście celów strategicznych firmy. W związku z przyjętą strategią Grupy Kapitałowej LOTOS, zostały przedstawione jej główne założenia wraz z kierunkami rozwoju firmy do 2020 r. Zagadnienia były prezentowane przez dyrektorów głównych obszarów funkcjonowania organizacji. W 2011 r. odbyły się trzy edycje konferencji, w których uczestniczyło ok. 700 pracowników.

Średnia liczba godzin szkoleniowych przypadająca na pracownika wg struktury zatrudnienia w Grupie LOTOS

Kategoria zatrudnienia	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Kierownicy wyższego szczebla	35,2	61,2	40,0
Kierownicy niższego szczebla	51,9	60,3	38,0
Administracja	38,7	29,6	30,7
Produkcja	10,3	12,6	13,2

Programy rozwoju umiejętności i kształcenia ustawicznego bez względu na wiek

Wszyscy pracownicy Grupy Kapitałowej LOTOS, niezależnie od wieku oraz terminu planowanego przejścia na emeryturę, mają możliwość uczestniczenia w zdobywaniu i poszerzaniu wiedzy i uprawnień zawodowych oraz umiejętności ogólnorozwojowych w formie szkoleń wewnętrznych (Akademia LOTOS) oraz zewnętrznych. Podnoszenie umiejętności gwarantowane jest przez zapewnienie finansowania lub dofinansowania nauki, jak również w postaci udzielania płatnych zwolnień z pracy na czas dojazdu i udziału w zajęciach podnoszących kwalifikacje zawodowe, a także urlopów szkoleniowych.

Godny podkreślenia jest fakt, iż pracownicy z dłuższym stażem angażowani są do roli „opiekunów” młodszych kolegów, pełniąc funkcję coachów wewnętrznych. W odniesieniu do pracowników zatrudnianych w obszarze produkcji coaching jest ukierunkowany na rozwój praktycznej wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia procesów produkcyjnych oraz na osiąganie lepszych wyników w pracy. Natomiast coaching skierowany do uczestników programów rozwojowych, prowadzony przez doświadczonych menadżerów, jest zorientowany na rozwój kariery zawodowej osoby coachowanej, w zgodzie z wyznawanymi w Grupie LOTOS wartościami.

Ponadto pracownicy grupy kapitałowej mają możliwość wcześniejszego zadeklarowania przejścia na emeryturę. Pracownicy, którzy w okresie dwóch lat przed dniem nabycia uprawnień emerytalnych, zdecydują się na zmianę umowy o pracę z czasu nieokreślonego na czas określony, mają zapewniony jednorazowy wzrost o 8,5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, wypłacanego na podstawie zmienionej umowy o pracę.

Pracownikom, w związku z przejściem na emeryturę, przysługuje jednorazowa odprawa pieniężna, której wysokość uzależniona jest od stażu pracy. Odprawa pieniężna może mieć wartość od jednomiesięcznego wynagrodzenia przy stażu pracy do 15 lat do 500% podstawy wymiaru po przepracowaniu 35 lat.

Plany doskonalenia działalności w dziedzinie doskonalenia kwalifikacji pracowników

Plan krótko- i średniookresowy:

- Program Sukcesji Grupy Kapitałowej LOTOS - wyselekcjonowanie i odpowiednie przygotowanie kadry rezerwowej, która w określonej perspektywie czasu mogłaby objąć stanowiska uznane za kluczowe w grupie kapitałowej. Program ma gwarantować realizację strategii biznesowej firmy poprzez zapewnienie ciągłości obsady kadrowej.

- Program MISTRZ - kontynuacja programu rekrutacyjno-szkoleniowego dla 36 uczestników, aparatu procesów i instalacji, potencjalnych mistrzów. W kolejnym już roku trwania Programu przewidziana jest tzw. część merytoryczna, pozwalająca uzupełnić/nabyć niezbędną wiedzę w obszarze funkcjonowania produkcji. Uzupełnieniem będą szkolenia indywidualne, dobrane do potrzeb poszczególnych uczestników, np. rozwijające asertywność czy odporność na stres, studia uzupełniające lub specjalistyczne studia podyplomowe.
- Cykl szkoleń wzmacniających umiejętności zarządcze w zespołach produkcyjnych dla doświadczonych pracowników produkcji na stanowiskach mistrzów (pełniących tę funkcję od wielu lat).
- Wdrożenie modelu przywództwa zespołowego STL® dla kadry kierowniczej Grupy LOTOS. Zwiększenie efektywności pracy zespołów pracowniczych poprzez rozwój kompetencji przywódczych w kolejnym, po cyklu szkoleń z przywództwa sytuacyjnego SL II®, licencjonowanym szkoleniu, przygotowanym w oparciu o prace zespołu Kena Blancharda.
- Przeciwdziałanie mobbingowi w pracy zawodowej - szkolenie e-learningowe.
- Szkoła Auditora – kontynuacja szkoleń w celu stworzenia jednolitych standardów w zakresie auditowania w Grupie Kapitałowej LOTOS.
- Seminaria dla Kadry Kierowniczej – kontynuacja inicjatyw rozwojowych skierowanych dla kadry kierowniczej poprzez organizację kolejnych seminariów m.in.: „Przywództwo XXI wieku” lub „Pełna MOC – efektywność osobista i zawodowa”.
- Kontynuacja szkoleń dla wszystkich pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS w ramach Kalendarza szkoleń Akademii LOTOS.

Ponadto corocznie w grupie kapitałowej, na podstawie przeprowadzonej oceny okresowej pracowników (SOOP), powstaje **Plan szkoleń pracowników w ujęciu budżetowym** na kolejny rok. Obejmuje on m.in. szkolenia obligatoryjne, szkolenia związane z nabyciem wymaganych na danym stanowisku pracy uprawnień (np. uprawnienia energetyczne, elektryczne, dla manewrowych, operatorów suwnic i dźwigów, monterów rusztowań, do napełniania zbiorników substancjami niebezpiecznymi wg przepisów ADR i RID), szkolenia związane z nowymi zadaniami lub zmianą obowiązujących przepisów (prawo, ekonomia, ochrona środowiska, handel, finanse, technika, technologia), szkolenia językowe, szkolenia systemowe (wg: PN-EN ISO 9001:2009 - Systemy zarządzania jakością, PN-EN ISO 14001:2005 - Systemy zarządzania środowiskowego, PN-N-18001:2004 - Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy), branżowe konferencje krajowe i zagraniczne oraz seminaria.

Zobacz także:

Praktyki dotyczące inwestycji i zamówień Przeciwdziałanie nadużyciom

Różnorodność i równość szans

W 2010 r. Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie wprowadziła do „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW” zapis: „GPW rekomenduje spółkom publicznym i ich akcjonariuszom, by zapewniały one zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru w przedsiębiorstwach, wzmacniając w ten sposób kreatywność i innowacyjność w prowadzonej przez spółki działalności gospodarczej”. Grupa LOTOS, jako spółka giełdowa podziela przekonanie o tym, że różnorodność w zatrudnieniu może być czynnikiem zwiększającym konkurencyjność firmy i wzmacniającym szanse jej rozwoju. Zróżnicowanie ze względu na płeć nie zawsze jednak może być kluczowym czynnikiem podejmowania decyzji kadrowych. Dzieje się tak w przypadku branży reprezentowanej przez Grupę LOTOS. Spółka zarządza rafinerią w Gdańsku. Specyfika działalności przedsiębiorstwa powoduje, iż wiele z zatrudnionych osób to inżynierowie, specjaliści technologii wydobycia i przerobu węglowodorów. Nie tylko w Polsce, ale i na świecie w tym segmencie gospodarki dominują mężczyźni. Potwierdza to także ich przewaga wśród studentów kierunków inżynierskich w kraju. Tendencja ta jest widoczna w strukturze zatrudnienia w koncernie. Kobiety są liczniej reprezentowane w sferze administracji, ustępując liczbowo miejsca mężczyznom w sferze produkcji i technologii. Dzieje się tak, mimo stosowania polityki równych szans w procesie rekrutacji.

Skład organów nadzorczych oraz zarządzających Grupy LOTOS według podziału ze względu na kryterium wieku i płci przedstawiają zaprezentowane poniżej zestawienia.

Wyszczególnienie	Razem	Udział procentowy
31.12.2011 r.		
do 30 lat		
Rada Nadzorcza	0	0
30 - 50 lat		
Rada Nadzorcza	5	83,33
powyżej 50 lat		
Rada Nadzorcza	1	16,67

Kategoria	Liczebność	Procent ogółu
do 30 lat		
Zarząd	0	0,00
Kadra kierownicza wyższego szczebla	0	0,00
Kadra kierownicza niższego szczebla	2	0,15
Administracja	76	5,72
Produkcja	117	8,80
Razem:	195	14,67
30 - 50 lat		
Zarząd	1	0,08
Kadra kierownicza wyższego szczebla	28	2,11
Kadra kierownicza niższego szczebla	83	6,25
Administracja	365	27,46
Produkcja	285	21,44
Razem:	762	57,34

powyżej 50 lat

Zarząd	3	0,23
Kadra kierownicza wyższego szczebla	13	0,98
Kadra kierownicza niższego szczebla	41	3,09
Administracja	166	12,49
Produkcja	149	11,21
Razem:	372	27,99

Stosunek podstawowego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet według zajmowanego w Grupie LOTOS stanowiska przedstawia się następująco:

**Wynagrodzenia zasadnicze wg płci w Grupie LOTOS
stan na 31.12. 2011 r.**

Kategoria zatrudnienia	Kobiety		Mężczyźni		Stosunek podstawowego wynagrodzenia mężczyzn do podstawowego wynagrodzenia kobiet
	Liczebność	Minimalne wynagrodzenie zasadnicze	Liczebność	Minimalne wynagrodzenie zasadnicze	
Rada Nadzorcza	1	3.454	5	3.454	100%
Zarząd	0	-	4	20.728	-
Kadra kierownicza wyższego szczebla	7	17.000	34	13.063	77%
Kadra kierownicza niższego szczebla	41	5.748	85	7.000	122%
Administracja	355	2.400	252	3.490	145%
Produkcja	1	3.818	550	3.000	79%
Relacja wynagrodzenia minimalnego:		2.400		3.000	125%

Grupa LOTOS stara się oferować pracownikom atrakcyjne stawki wynagrodzenia zasadniczego. Jednocześnie firma musi uwzględniać specyfikę danego rynku pracy oraz wewnętrzne uwarunkowania Spółki. W 2011 r. relacja minimalnego wynagrodzenia zasadniczego kobiet i mężczyzn wynosiła 125%, z korzyścią dla mężczyzn. Największe dysproporcje występują w Centrum Finansowo-Księgowym. Jest to samofinansująca się jednostka w obszarze administracji, która musi uwzględniać wpływ kosztów pracy na swoją rentowność. W 2011 r. w Centrum Finansowo-Księgowym zatrudniono kilka nowych pracowników na stanowisko młodszego księgowego - na zastępstwa w związku z urlopami macierzyńskimi i wychowawczymi. Stanowiska te wiążą się z niższymi wymaganiami kompetencyjnymi, niższym wykształceniem, a przez to i niższym wynagrodzeniem. Czasowe umowy o pracę „na zastępstwo” są przyczyną niższych wynagrodzeń kobiet w obszarze administracji.

Zobacz także:

Skład Zarządu Skład Rady Nadzorczej

Wpływ na społeczeństwo

Spółka wnosi wkład w sferę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wyrównywania różnic społecznych, ochrony środowiska i ekologii.

Strategia społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS jest ukierunkowana na optymalne wykorzystanie zasobów i kompetencji organizacji na rzecz wytwarzania wartości ekonomicznych i społecznych, z korzyścią dla firmy i jej otoczenia. W celu zapewnienia jej skutecznej realizacji zawarte w strategii kwestie społeczne, środowiskowe, etyczne oraz wynikające z praw człowieka zostały zintegrowane z podstawową działalnością i strategią biznesową przedsiębiorstwa.

Celem Grupy Kapitałowej LOTOS w obszarze społecznej odpowiedzialności jest systemowe i aktywne podejście do problemów występujących w jej społecznym otoczeniu oraz powiązanie realizowanych celów biznesowych z istotnymi kwestiami społecznymi i środowiskowymi. Odpowiedzialność wobec społeczeństwa przejawia się prowadzeniem działalności produkcyjnej w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, zapewniający niedopuszczanie do degradacji kapitału przyrodniczego i społecznego w otoczeniu przedsiębiorstwa.

Strategiczne podejście do społecznej odpowiedzialności przyczynia się do:

- umacniania pozycji grupy kapitałowej w otoczeniu konkurencyjnym,
- wzrostu zaangażowania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,
- właściwego identyfikowania i ograniczania ryzyka społecznego i środowiskowego w działalności organizacji,
- przeciwdziałania istotnym problemom i wyzwaniom zidentyfikowanym w otoczeniu firmy.

Przy podejmowaniu decyzji w kwestiach biznesowych, podmioty grupy kapitałowej uwzględniają również swój pośredni wpływ na społeczności lokalne oraz na rozwój regionów kraju, w których prowadzą działalność. Dotyczy to w szczególności odpowiedzialnych relacji z kontrahentami, w tym reprezentującymi małe i średnie przedsiębiorstwa, spełniającymi ważne funkcje na lokalnych rynkach. Koncern stara się także aktywnie wpływać na jakość kształcenia zawodowego w odniesieniu do dyscyplin, które w najbliższych latach będą stanowiły o innowacyjnym i dynamicznym rozwoju nie tylko Grupy Kapitałowej LOTOS, ale i pozostałych przedsiębiorstw z branży.

Dobre wyniki finansowe, osiągnięte w 2011 r. dzięki wykorzystaniu większych zdolności instalacji Programu 10+, zwiększonemu przerobowi surowca oraz wzrostowi sprzedaży, pozwoliły zrealizować także założone na ten okres inwestycje na rzecz społeczeństwa i środowiska naturalnego. Biorąc pod uwagę trudną sytuację na europejskich rynkach finansowych, mogącą skutkować pogorszeniem koniunktury gospodarczej na rynku polskim, oraz mając na celu realizację bezpiecznego rozwoju grupy kapitałowej, Grupa LOTOS rozpoczęła z początkiem 2012 r. realizację Programu Optymalnej Ekspansji. W ramach programu przewidziano uruchomienie szeregu projektów poprawiających efektywność funkcjonowania koncernu, m.in. w obszarze działalności sponsoringowej. Działania te mają przyczynić się do zapewnienia optymalnych i zrównoważonych warunków rozwoju, z uwzględnieniem pośredniego wpływu finansowego przedsiębiorstwa na jego interesariuszy.

Dotychczasowe zaangażowanie Grupy Kapitałowej LOTOS w istotne kwestie społeczne i środowiskowe, jak również skala i charakter wywieranego na wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy wpływu ekonomicznego zarówno w wymiarze lokalnym, jak i ogólnokrajowym wynikają ze Strategii społecznej odpowiedzialności na lata 2008-2012.

Jowita Twardowska
Dyrektor ds. Komunikacji i CSR Grupy LOTOS

Dotychczasowe zaangażowanie Grupy Kapitałowej LOTOS w istotne kwestie społeczne i środowiskowe, jak również skala i charakter wywieranego na wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy wpływu ekonomicznego zarówno w wymiarze lokalnym, jak i ogólnokrajowym wynikają ze Strategii społecznej odpowiedzialności na lata 2008-2012. W związku z dobiegającym końcem obowiązywania dokumentu, przyjętego przez Zarząd Grupy LOTOS w 2008 r., w 2011 r.

rozpoczęto prace zmierzające do zweryfikowania przyjętych przed czterema laty celów w zakresie społecznego, środowiskowego i gospodarczego wpływu organizacji.

Do głównych przesłanek skłaniających do zaktualizowania dotychczasowej strategii należało przyjęcie przez organy Spółki strategii biznesowej na lata 2011-2015 wraz z kierunkami rozwoju do 2020 r. i wynikająca z tego potrzeba wsparcia kluczowych procesów biznesowych adekwatnymi działaniami z dziedziny społecznej odpowiedzialności biznesu, jak również zakończenie inwestycji Programu 10+ i zidentyfikowane w toku jej realizacji nowe wyzwania związane ze zrównoważonym rozwojem. Znaczący okres obowiązywania dotychczasowej strategii spowodował także konieczność dokonania weryfikacji przyjętych założeń w oparciu o analizę efektywności i skuteczności podjętych w tym czasie działań w odniesieniu do wewnętrznych dokonań organizacji oraz zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych. Chcieliśmy także dostosować podejmowane przez nas działania do nowych trendów i kierunków rozwoju społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w Polsce i całej Unii Europejskiej.

Prace nad aktualizacją strategii rozpoczęliśmy w połowie 2011 r. Nasz system zarządzania obszarem społecznej odpowiedzialności zakłada, iż raz w roku poddajemy ocenie zrealizowane i planowane działania w tym obszarze podczas spotkania kadry zarządzającej całej grupy kapitałowej. Inicjatywa nosi nazwę „Dzień z CSR” i gromadzi około 90 menadżerów odpowiedzialnych za wszystkie kluczowe obszary działalności przedsiębiorstwa. W połowie 2011 r. kadra przystąpiła do określenia celów kluczowych i operacyjnych w dziedzinie społecznej odpowiedzialności w odniesieniu do nowej perspektywy, czyli lat 2012-2015. Cele te były następnie pogłębiane i wzbogacane podczas trwających 80 godzin warsztatów strategicznych z udziałem specjalistów grupy kapitałowej. Niezwykle ważne było dla nas przy tym poznanie oczekiwań zewnętrznych interesariuszy. Przeprowadziliśmy w tym celu serię badań opinii, a także sesję konsultacyjną z szeroką reprezentacją najważniejszych dla organizacji grup interesariuszy – przedstawicieli organizacji pozarządowych, administracji państwowej różnych szczebli, środowiska naukowego i biznesowego.

Uzyskane w toku konsultacji informacje pozwoliły nam lepiej poznać wyzwania i problemy, jakie występują w społecznym otoczeniu firmy. Jednocześnie staraliśmy się interesariuszom przedstawić uwarunkowania naszej działalności biznesowej i wynikające z nich możliwości finansowe i organizacyjne w odniesieniu do kluczowych kwestii społecznych i środowiskowych. Dzięki uwzględnieniu w toku naszych prac obu wymienionych perspektyw liczymy, że strategia społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS do roku 2015 przyczyni się do optymalnego wykorzystania kompetencji firmy, dzięki którym możemy skutecznie odpowiadać na potrzeby otoczenia.

Jowita Twardowska – Dyrektor ds. Komunikacji i CSR Grupy LOTOS

Znaczące wsparcie finansowe uzyskane od państwa

Grupa LOTOS	2009 r.	2010 r.	2011 r.
			tys. zł
Dotacje otrzymane	5.908	-	5.206
Dotacje rozliczone	-	-	433
Wartość bilansowa dotacji na koniec roku ¹	25.276	25.275	23.580
Grupa Kapitałowa LOTOS	2009 r.	2010 r.	2011 r.
			tys. zł
Dotacje otrzymane	5.908	791	7.431
Dotacje rozliczone	744	1.122	1.654
Wartość bilansowa dotacji na koniec roku ²	40.343	40.012	39.321

¹ Nieodpłatnie otrzymane licencje.

² W tym głównie nieodpłatnie otrzymane licencje oraz dotacje z EkoFunduszu na wykorzystanie gazu odpadowego z morskiej kopalni ropy naftowej do celów grzewczych.

Grupa Kapitałowa LOTOS w okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 r. dokonała odpisu z tytułu utraty wartości nakładów, w tym nieodpłatnie otrzymanych licencji w kwocie 6.468 tys. zł (opisane w Nocie 17 Dodatkowych informacji i objaśnień do Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej LOTOS za rok zakończony 31 grudnia 2011 r. [Link → \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/17.-rzeczowe-aktywa-trwale-oraz-srodki-trwale-w-budowie/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/17.-rzeczowe-aktywa-trwale-oraz-srodki-trwale-w-budowie/)).

W okresie do 30 kwietnia 2011 r. Grupa LOTOS była beneficjentem ulg państwowych, wspierających stosowanie biokomponentów, realizowanych w zakresie akcyzy i opłaty paliwowej w formie tzw. ulgi biokomponentowej, wynikającej z następujących aktów prawnych:

- Ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 3, poz. 11 z późn. zm.) - art. 89 ust. 1 pkt 3, 7, 8;

- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lutego 2009 r. w sprawie zwolnień od podatku akcyzowego (Dz. U. z 2009 r. Nr 32, poz. 228) - § 11;

- Ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2571, z późn. zm.) - art. 37h.

Zgodnie z przytoczonymi przepisami, zatwierdzonymi decyzją (notyfikacją) Komisji Europejskiej, polskie władze w zakresie akcyzy i opłaty paliwowej stosowały dwa mechanizmy wsparcia finansowego: obniżkę podatku akcyzowego i zwolnienie z opłaty paliwowej. Pomoc publiczna wynikająca ze wspomnianych przepisów została zatwierdzona decyzją Komisji Europejskiej nr N 57/08 z 18 września 2009 r. w sprawie zezwolenia na pomoc operacyjną państwa w zakresie biopaliw. Zgoda Komisji Europejskiej na stosowanie ulgi biokomponentowej wygasła 30 kwietnia 2011 r.

W okresie do 30 kwietnia 2011 r. Grupa Kapitałowa LOTOS (spółka LOTOS Biopaliwa) była beneficjentem ulgi z tytułu produkcji biokomponentów, która wynikała z Ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 t.j.) – art. 19a. Pomoc publiczna wynikająca z przytoczonych przepisów została zatwierdzona decyzją Komisji Europejskiej nr N 57/08 z 18 września 2009 r. w sprawie zezwolenia na pomoc operacyjną państwa w zakresie biopaliw. Ulga umożliwiała producentom biopaliw odliczanie od należnego podatku dochodowego kwoty stanowiącej maksymalnie 19% nadwyżki wartości wytworzonych biopaliw nad wartością wytworzonych paliw ciekłych o tej samej wartości kalorycznej, obliczonych według cen średnich. Zgoda Komisji Europejskiej na stosowanie ulgi wygasła 30 kwietnia 2011 r. Nierozliczona kwota ulgi jest rozliczana w bieżących zaliczkach na podatek dochodowy od osób prawnych.

LOTOS Asphalt prowadzi działalność na terenie Tamobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN na podstawie Zezwolenia Nr 158/ARP S.A./2008 z 23 stycznia 2008 r. Zezwolenie zostało udzielone do 15 listopada 2017 r. W związku z inwestycją realizowaną na terenie Tamobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej spółce przysługuje prawo do skorzystania z ulgi, polegającej na możliwości pomniejszenia należnego podatku dochodowego o kwotę nie przekraczającą 50% poniesionych w Tamobrzeskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej nakładów inwestycyjnych.

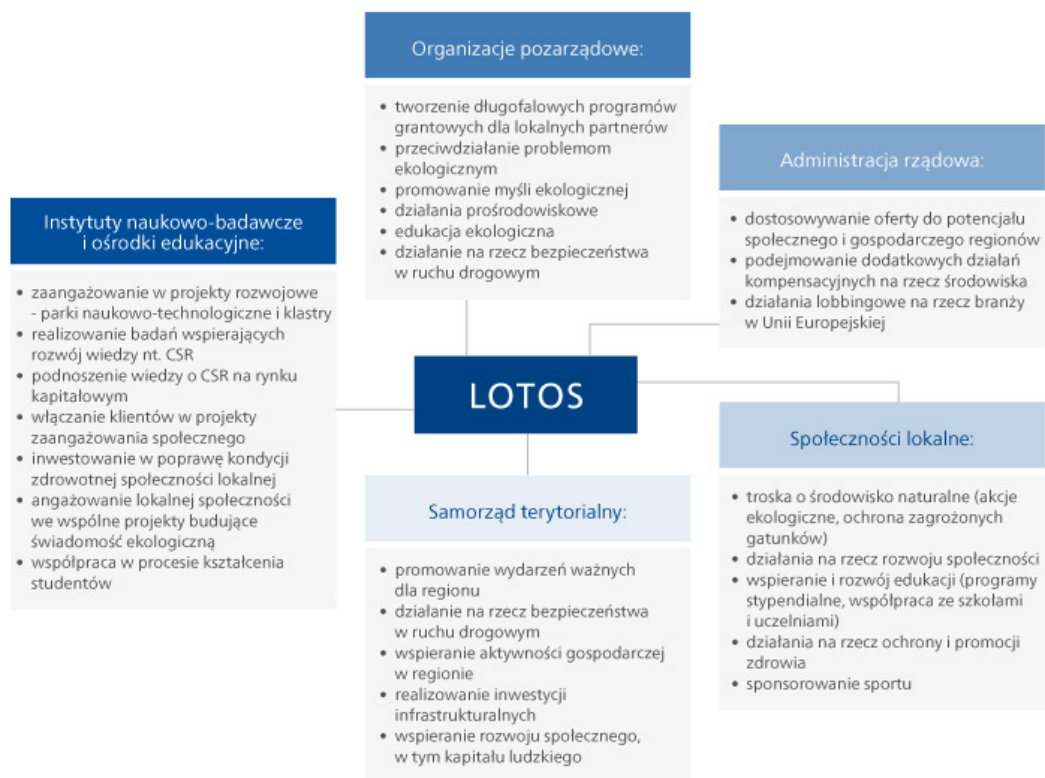
Zobacz także:

Deklaracje **Grupa LOTOS w RESPECT Index** **Wywiad z Prezesem Zarządu**

Relacje ze społecznością lokalną

W 2011 r. Grupa LOTOS przeprowadziła szerokie badania opinii oraz konsultacje z reprezentantami kluczowych grup interesariuszy, ze szczególnym uwzględnieniem członków lokalnych społeczności z terenów, w których zlokalizowane są główne zakłady produkcyjne grupy kapitałowej, tj. z Gdańska, Czechowic-Dziedzic oraz Jasła. W każdej z wymienionych lokalizacji prowadzi działalność po kilka podmiotów Grupy Kapitałowej LOTOS, włącznie z rafinerią Grupy LOTOS w Gdańsku i byłymi rafineriami na południu Polski, a obecnie spółkami: LOTOS Czechowice i LOTOS Jasło.

W toku konsultacji z interesariuszami, wśród których obok mieszkańców bezpośrednich okolic obiektów należących do Grupy Kapitałowej LOTOS, znaleźli się także m.in. mieszkańcy kluczowych gmin i województw, przedstawiciele organizacji pozarządowych, samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, administracji państwowej oraz ośrodków naukowo-badawczych i edukacyjnych. Spółka zidentyfikowała podstawowe obszary zaangażowania, na których – w opinii interesariuszy – powinna skupiać swoje wysiłki.

Uzyskane wyniki posłużyły Spółce do dokonania ewaluacji dotychczasowych kierunków działań. W toku warsztatów strategicznych, jakie przeprowadzono w Grupie Kapitałowej LOTOS w 2011 r.,

określono kompetencje przedsiębiorstwa w następujących obszarach życia społecznego:

- bezpieczeństwo w ruchu drogowym, na które koncern oddziałuje zarówno jakością swoich produktów, jak i kompleksowymi programami edukacyjnymi,
- wyrównywanie różnic społecznych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, do których koncern adresuje pomoc stypendialną oraz projekty edukacyjne z dziedziny ekologii i wychowania poprzez kształcenie umiejętności sportowych,
- ochrona środowiska i ekologia, zwłaszcza w obszarze ochrony bioróżnorodności Morza Bałtyckiego z uwagi na nadmorskie położenie rafinerii koncernu oraz w odniesieniu do cennych przyrodniczo terenów znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie spółek Grupy Kapitałowej LOTOS.

O strategicznych kierunkach zaangażowania społecznego w Grupie Kapitałowej LOTOS decyduje Zarząd Grupy LOTOS. Bezpośrednio do niego raportuje pion Dyrektora ds. Komunikacji i CSR wyodrębniony w strukturze organizacyjnej Grupy LOTOS. Obecnie działania realizowane są zgodnie ze strategią, która została uchwalona w 2008 r. W 2012 r. planowane jest przyjęcie nowej perspektywy dla społecznego obszaru działalności, zgodnej z obowiązującą strategią biznesową

przedsiębiorstwa, tj. do 2015 r.

W obszarach, w których Grupa Kapitałowa LOTOS wykorzystuje swoje kompetencje w celu przeciwdziałania istotnym problemom społecznym i środowiskowym, zrealizowano w 2011 r. szereg działań, z których wiele ma charakter programowy i jest systematycznie rozwijanych już od kilku lat.

27 czerwca 2011 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Grupy LOTOS podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za 2010 r. Zgodnie z treścią uchwały część zysku netto Grupy LOTOS w kwocie 1.500 tys. zł zostało skierowane na fundusz celowy przeznaczony na finansowanie przez Grupę LOTOS przedsięwzięć społecznych, związanych m.in. z ochroną i promocją zdrowia.

Łączna kwota darowizn przekazanych przez Grupę LOTOS beneficjentom spoza Spółki w 2011 r. wyniosła 706 tys. zł. W 2010 r. była to kwota 1.240 tys. zł. Łączna kwota darowizn przekazanych przez Grupę Kapitałową LOTOS zewnętrznym beneficjentom w 2011 r. wyniosła 837 tys. zł. W 2010 r. było to 1.485 tys. zł.

Grupa LOTOS udziela wsparcia w formie darowizn ze środków funduszu celowego także pracownikom i ich rodzinom oraz emerytom i rencistom grupy kapitałowej, dotkniętym poważnymi problemami zdrowotnymi. W 2011 r. przekazano darowizny siedmiu pracownikom na łączną kwotę 93,4 tys. zł.

Odpowiedzialność za jakość życia w otoczeniu zakładów należących do Grupy Kapitałowej LOTOS to cecha wyróżniająca nasze podejście do problemów społecznych.

Katarzyna Sikorska
Szef Biura Sponsoringu, Spraw Społecznych i CSR Grupy LOTOS

Odpowiedzialność za jakość życia w otoczeniu zakładów należących do Grupy Kapitałowej LOTOS to cecha wyróżniająca nasze podejście do problemów społecznych. Prowadzimy działalność z poszanowaniem i uwzględnieniem zarówno potrzeb społeczności lokalnych, jak i najistotniejszych wyzwań społecznych i środowiskowych występujących na terenie naszego oddziaływania. Bliskie jest nam przyjęte w Unii Europejskiej myślenie o społecznej odpowiedzialności biznesu, jako o odpowiedzialności przedsiębiorstwa za jego wpływ na społeczeństwo.

Wnoszenie pozytywnego wkładu na rzecz społeczeństwa stanowi jedną z kluczowych przesłanek naszej strategii CSR. Jednak już sam fakt, iż czynimy to zgodnie z wytycznymi strategii, świadczy o tym, że nasze działania są wyraźnie ukierunkowane, skupione na pewnych grupach zagadnień uwarunkowanych kompetencjami przedsiębiorstwa. Przez kompetencje rozumiemy posiadanie przez organizację umiejętności łączenia wiedzy eksperckiej ludzi i zasobów w celu realizacji zamierzeń strategii. Wiedza o różnych aspektach społecznych i środowiskowych w otoczeniu Grupy Kapitałowej LOTOS, a także potencjał ludzki, technologiczny i organizacyjny firmy to czynniki, które nie tylko kształtują nasze kompetencje, ale w znacznym stopniu wpływają na decyzje o kierunkach i charakterze naszego społecznego zaangażowania. Zgodnie z przyjętą przez Zarząd Grupy LOTOS strategią społecznej odpowiedzialności firma koncentruje swoje wysiłki na tych obszarach życia, których dotyczą problemy lub wyzwania istotne nie tylko dla członków danej społeczności, ale i dla działalności przedsiębiorstwa. Dzięki tej specyficznej wspólnocie celów nasza firma ma szansę wnieść rzeczywisty wkład w rozwój społeczny.

Nasza strategia CSR stanowi odpowiedź firmy na zidentyfikowane w jej otoczeniu problemy i wynika z przekonania, że dzięki podjętym wysiłkom mamy szansę im zaradzić lub przeciwdziałać ich dalszemu pogłębianiu. Staramy się jednocześnie maksymalizować skalę pozytywnego oddziaływania poprzez jak najlepsze wykorzystanie naszych kompetencji i wiedzy wyniesionej ze współpracy z partnerami społecznymi, którzy specjalizują się w konkretnych kwestiach społecznych i środowiskowych.

Grupa Kapitałowa LOTOS angażuje się w trzy kluczowe obszary, tj. bezpieczeństwo w ruchu drogowym (BRD), wyrównywanie różnic społecznych i przeciwdziałanie wykluczeniu oraz ochronę środowiska i ekologię.

Wysoki poziom zagrożeń w ruchu drogowym jest poważnym problemem społecznym nie tylko w Polsce, ale i na świecie. Świadoma istoty wynikających z tego faktu konsekwencji, Grupa LOTOS w 2009 r. została sygnatariuszem Europejskiej Karty Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego – inicjatywy Komisji Europejskiej. Spółka, jako koncern naftowy, który dostarcza na rynek najwyższej jakości paliwa i asfalty, przyczynia się do poprawy jakości jazdy po polskich drogach. Przedsiębiorstwo jest predestynowane do włączenia się w przeciwdziałanie wypadkom, co czyni nie tylko oddziałując jakością swoich produktów, ale i kompleksowymi działaniami edukacyjnymi ujętymi w ramy Akademii Bezpieczeństwa LOTOS. Kluczowym projektem Akademii jest program „LOTOS – Bezpieczna droga do szkoły”, ukierunkowany na problemy bezpieczeństwa najmłodszych użytkowników dróg – dzieci w wieku wczesnoszkolnym, a także ich rodziców i opiekunów. Pierwsze działania z tego zakresu podjęto w Grupie Kapitałowej LOTOS już w 1998 r. Każdego roku koncern na terenie swego oddziaływania, tj. w województwie pomorskim oraz w powiatach: Czehowice–Dziedzice i Jasło, gdzie są zlokalizowane spółki grupy kapitałowej, obejmuje kompleksową edukacją setki uczestników programu. Korzysta przy tym ze wsparcia Policji oraz ekspertów BRD.

Drugim obszarem zagadnień, na których koncentruje się strategia CSR Grupy Kapitałowej LOTOS, jest wyrównywanie różnic społecznych i przeciwdziałanie wykluczeniu, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, do których firma adresuje zróżnicowane

formy wsparcia. O wyborze najbardziej skutecznej i adekwatnej do potrzeb decyduje nasze rozeznanie rzeczywistych problemów, które zawdzięczamy bliskości i dobrym relacjom z lokalnymi społecznościami w otoczeniu zakładów grupy kapitałowej. Specjalnie do tej grupy mieszkańców Spółka kieruje projekty w ramach autorskiego programu „Dobry Sąsiad”. Społeczności w bliskości naszych zakładów borykają się z różnymi problemami, mającymi swe podłoże często w niższym statusie społecznym, czy nawet pewnego rodzaju patologiami. Dlatego wiele wagi przykładamy do poprawy jakości życia tych ludzi, a zwłaszcza dzieci i młodzieży, którym staramy się stworzyć lepsze warunki rozwoju. To dla nas szczególnie ważne, gdyż wartością LOTOSU jest otwarcie na przyszłość, o której kształcie decydować będą wkrótce właśnie ci młodzi ludzie w naszym otoczeniu. Chcemy sprawić, by ich przyszłość była jak najlepsza. Realizujemy ten cel w różny sposób. Organizujemy letni i zimowy wypoczynek dzieciom z najbardziej potrzebujących rodzin, inicjujemy zajęcia poświęcone kształtowaniu świadomości ekologicznej, wspieramy powstawanie nowoczesnej infrastruktury sportowej, dzięki której dzieci mogą rozwijać swoje pasje i zainteresowania, co ma szansę przynieść wiele pozytywnych efektów w przyszłości. Dzięki współpracy z Caritas Polska realizujemy także program stypendialny „Skrzydła z Grupą LOTOS”, skierowany do uzdolnionej młodzieży z niezamożnych rodzin.

Kolejnym kluczowym zagadnieniem jest ochrona środowiska, a swe kompetencje realizujemy zwłaszcza w obszarze ochrony bioróżnorodności Morza Bałtyckiego. Wynika to z nadmorskiego położenia rafinerii Grupy LOTOS. Wspólnie z partnerami: Fundacją Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego oraz Stacją Morską UG w Helu działamy na rzecz ochrony ginących gatunków fauny i flory Bałtyku, w tym niezwykle rzadkich morświnów, ale swoją uwagę koncentrujemy także na kształtowaniu świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów odwiedzających Pomorze. Realizujemy w tym celu liczne kampanie informacyjne i edukacyjne. Podobne działania podejmujemy także w odniesieniu do cennych przyrodniczo terenów znajdujących się w sąsiedztwie spółek Grupy Kapitałowej LOTOS, ze szczególnym uwzględnieniem terenów NATURA 2000 oraz rezerwatów zwierząt. Koncern identyfikuje swoje kompetencje w tym zakresie w związku z wysokim poziomem wiedzy eksperckiej, jaki mają nasi specjaliści, co wynika z priorytetowego podejścia do kwestii środowiskowych na terenach zakładów. Nasze instalacje spełniają rygorystyczne wymogi w tym zakresie, a normy jakościowe przewidziane dla poszczególnych grup produktów oraz procesów produkcji przekraczają wielkości obowiązujące w Unii Europejskiej. Ciągłe doskonalenie firmy w tym zakresie wzmacnia naszą wrażliwość na problemy ochrony środowiska i pozwala kompetentnie dobierać projekty społeczne charakteryzujące się najwyższą skutecznością.

Tym, co szczególnie charakteryzuje nasze podejście do wspomnianych obszarów aktywności prospołecznej, jest konsekwencja i długofalowość zaangażowania. Tego rodzaju inicjatywy przyczyniają się do powstania nowej jakości w relacjach między przedsiębiorstwem i społeczeństwem. Budując społeczne zaufanie do firmy, stwarzamy solidne fundamenty dla realizacji jej celów biznesowych. Zaś wkład, jaki wnosimy w życie społeczne w regionach naszego oddziaływania, przynosi rozwiązania korzystne dla kluczowych interesariuszy Grupy Kapitałowej LOTOS.

Katarzyna Sikorska

– Szef Biura Sponsoringu, Spraw Społecznych i CSR Grupy LOTOS

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Grupa LOTOS w sposób priorytetowy traktuje swoje zaangażowanie w podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym (BRD). Specjalnie w tym celu powołała Akademię Bezpieczeństwa LOTOS - program ukierunkowany przede wszystkim na zapobieganie wypadkom drogowym z udziałem dzieci poprzez działania edukacyjne i propagowanie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym wśród dzieci i dorosłych. Do działań zrealizowanych w ramach Akademii w 2011 r. należy zaliczyć m.in. kolejną edycję programu „LOTOS - Bezpieczna droga do szkoły” oraz konkurs plastyczny „Uwolnić odbłaski”.

„LOTOS - Bezpieczna droga do szkoły” to społeczny program edukacyjno-prewencyjny realizowany we współpracy z Policją i ekspertami BRD, którego celem jest zapobieganie wypadkom drogowym z udziałem dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Działanie skierowane jest do pierwszoklasistów szkół podstawowych i ma na celu zwrócenie ich uwagi na zagrożenia dotyczące bezpiecznego korzystania z dróg zarówno przez pieszych, jak i zmotoryzowanych członków społeczeństwa, np. ich rodziców. Celem projektu jest także kształtowanie właściwych zachowań i postaw podczas poruszania się po drodze. Wysoki wskaźnik wypadków drogowych, to istotny problem społeczny w Polsce. Grupa szczególnie narażoną na niebezpieczeństwo są piesi, czyli najmniej chronieni uczestnicy ruchu drogowego. W ramach programu prowadzone są przez policjantów i instruktorów zajęcia, podczas których na początku każdego roku szkolnego omawia się zasady bezpiecznego poruszania się po drogach oraz rozpoznawania odpowiednich miejsc do zabawy. Wszyscy uczestnicy zajęć otrzymują, ufundowane przez koncern, elementy odbłaskowe i specjalnie opracowane pakiety edukacyjne.

Program realizowany jest na terenie funkcjonowania wybranych podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej LOTOS, tj. w województwie pomorskim oraz powiatach znajdujących się w bezpośrednim oddziaływaniu spółek LOTOS Czechowice i LOTOS Jasło. Najdłuższą tradycję działania te mają w Jaśle, gdzie zostały zapoczątkowane w 1998 r. W województwie pomorskim program realizowany jest od 2001 r., zaś w Czechowicach od 2004 r.

W roku szkolnym 2010/2011 Grupa LOTOS łącznie przekazała 13.000 odbłasków i tyle samo zestawów edukacyjnych. Przez ostatnie 5 lat uczestniczący w programie uczniowie otrzymali ok. 61.000 odbłasków i 38.000 pakietów BRD. Programem objęto w tym czasie 61.000 dzieci.

Konkurs „Uwolnić Odblaski” jest integralnym elementem Akademii Bezpieczeństwa LOTOS, adresowanym do uczniów klas pierwszych szkół podstawowych, szczególnie do uczestników programu „LOTOS – Bezpieczna droga do szkoły”. Ma na celu zwrócenie uwagi dzieci na zagrożenia, z jakimi mogą się spotkać w ruchu drogowym oraz służy wyrobieniu nawyku noszenia elementów odblaskowych, które zmniejszają ryzyko wypadków. Statystyki policyjne wskazują, że najczęściej dziećmi jest ofiarami wypadków drogowych podczas wakacji. W 2010 r. tylko na Pomorzu – jak wynika z raportu Komendy Głównej Policji – doszło do 354 wypadków z udziałem dzieci. W ten sposób województwo pomorskie, gdzie Grupa LOTOS ma swoją główną siedzibę, niestety znalazło się w pierwszej piątce pod względem tego rodzaju wypadków w Polsce.

Mając na uwadze te dane, także w 2011 r. Grupa LOTOS wraz z partnerami m.in. Komendą Wojewódzką Policji w Gdańsku oraz Jasielskim Klubem Motorowym i Ratownictwa Drogowego zorganizowała konkurs plastyczny „Uwolnić odblaski”. Konkurs skierowany jest do dzieci ze szkół województwa pomorskiego oraz powiatów: bielskiego i jasielskiego i ma na celu przypomnienie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach, a szczególnie istotności noszenia elementów odblaskowych. Jest to ważne przez cały rok – wiosną i latem, gdy panuje wzmożony ruch na drogach oraz w okresie jesienno-zimowym, gdy zmniejszona jest widoczność na drogach.

Konkurs trwał od kwietnia do czerwca. Każda ze szkół, która odpowiedziała na zaproszenie organizatora konkursu, wytypowała i przesłała do dziesięciu prac plastycznych. Spośród nich, w województwie pomorskim, powiecie bielskim i jasielskim, wybrane zostały po trzy najlepsze prace oraz wyróżnienia. Zdobywcy pierwszych miejsc otrzymali rowery i osprzęt do bezpiecznej jazdy. Dodatkowo szkoły uczniów, którzy zwyciężyli, otrzymały mini-zestawy znaków drogowych oraz rowery z osprzętem. Nagrodą za drugie miejsca były zestawy rolek z osprzętem, natomiast zdobywcy trzecich miejsc otrzymali zestawy gier edukacyjnych.

Wyrównywanie szans społecznych

Wyrównywanie różnic społecznych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, to zagadnienie, któremu Grupa LOTOS poświęca od lat wiele uwagi. Jedną z kluczowych wartości społecznych marki LOTOS jest otwartość na przyszłość, stąd szczególna waga, jaką koncem przykładu do projektów ukierunkowanych na kwestie rozwoju młodych ludzi. Jednocześnie firma poczuwa się do odpowiedzialności za losy dzieci i młodzieży wychowujących się w bezpośredniej bliskości jej zakładów, dotyczy to zwłaszcza dzielnic miasta okalających rafinerię w Gdańsku.

Specjalnie do tej grupy interesariuszy od 2006 r. kierowany jest program społeczny **„Dobry Sąsiad”**. Strategicznym celem programu jest podwyższenie świadomości ekologicznej oraz propagowanie działań proekologicznych poprzez wspomaganie edukacji najmłodszych. Do celów szczegółowych realizowanych w ramach wspomnianego programu przez Grupę LOTOS należy:

- angażowanie się w życie lokalnych społeczności poprzez wspieranie festynów rodzinnych, imprez sportowych itp.,
- wspieranie działań proekologicznych w najbliższym sąsiedztwie rafinerii, ze szczególnym uwzględnieniem Wyspy Sobieszewskiej,
- wspieranie wybranych inwestycji władz samorządowych mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców dzielnic objętych programem,
- uświadamianie mieszkańców w kierunku zrozumienia specyfiki zakładu i przekonania, że rafineria Grupy LOTOS to zakład posiadający najnowocześniejsze zabezpieczenia środowiskowe,
- podnoszenie świadomości ekologicznej wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców dzielnic,
- minimalizowanie różnic społecznych poprzez wspieranie organizacji oraz instytucji pożytku publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci,
- angażowanie się w inicjatywy mające charakter trwały, przeznaczone dla mieszkańców dzielnic sąsiadujących ze Spółką, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, m.in. budowa placów zabaw, boisk sportowych, rekultywacja parków itp.

Grupa LOTOS strategicznie podchodzi do działań ukierunkowanych na wyrównywanie szans uzdolnionych dzieci, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Spółka objęła pomocą 70 uczniów pochodzących z rodzin o niskim statusie materialnym z trzech regionów Polski w ramach programu **„Skrzydła z Grupą LOTOS”**. Poprzez realizację wspomnianych działań koncem dołączył do grona partnerów strategicznych programu „Skrzydła” realizowanego przez Caritas Polska.

„Skrzydła” to program długoterminowej pomocy skierowany do dzieci – uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i liceów, którzy z powodu złej sytuacji materialnej w rodzinie wymagają pomocy w formie dożywiania w szkole, zakupu wyprawek z artykułami szkolnymi, dofinansowania do wycieczek szkolnych czy zajęć edukacyjnych. Program proponuje objęcie opieki finansowej nad dzieckiem przez firmy i osoby prywatne, które poprzez deklaracje zobowiążą się do wsparcia finansowego ucznia przez okres przynajmniej jednego semestru szkolnego. Program „Skrzydła” daje możliwość wyboru formy pomocy i dopasowania jej do indywidualnych potrzeb ucznia, a także do możliwości finansowych sponsora.

Grupa LOTOS skierowała swoje wsparcie do najbardziej potrzebujących dzieci ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, pochodzących z regionów, w których prowadzą działalność podmioty Grupy Kapitałowej LOTOS, tj. z terenu województwa pomorskiego, powiatu jasielskiego i gminy Czechowice-Dziedzice. Wsparcie ma formę tzw. „Skrzydła na przyszłość”, aby każde dziecko miało taką samą szansę w realizacji swoich planów i celów. W ramach inauguracji II edycji programu w Gdańsku oraz Jasle we wrześniu 2011 r. zorganizowano spotkanie ze stypendystami o charakterze integracyjno-edukacyjnym. W Gdańsku stypendyści wzięli udział w grze miejskiej pt. „W pogoni za bursztynem”. Gra prowadziła przez historycznie najważniejsze miejsca i obiekty w Gdańsku, dzięki czemu stypendyści mieli możliwość lepiej poznać historię miasta. Młodzież z Jasła odwiedziła skansen archeologiczny Karpacka Troja położony w Trzcinicy koło Jasła, dzięki czemu zapoznali się bliżej z historią swojego regionu.

Z obserwacji i relacji bezpośrednich opiekunów stypendystów wynika, iż program pozytywnie wpływa na uczestników. Duża część uczniów osiągnęła założone w danym roku cele, w tym nastąpiła poprawa wyników w nauce oraz poprawa zachowania, a także wzrosło zaangażowanie w dodatkowe zajęcia. Dzięki stypendium wielu uczniów podjęło dodatkowe zajęcia rozwijające ich zainteresowania i talenty, na które normalnie nie byłoby ich stać. Pomoc finansowa, jak również współpraca z opiekunami, w dużej części wpłynęła pozytywnie na wzmocnienie pewności siebie, poprawę samooceny oraz poczucia bezpieczeństwa dzieci. Poprawie uległa sytuacja materialna rodzin uczestników programu, co miało wpływ na budowanie u dzieci poczucia własnej wartości, wzrostu motywacji do nauki i rozwijania zainteresowań.

Koncem aktywnie angażuje się także w projekty społeczno-sportowe, nakierowane na wsparcie rozwoju sportowego dzieci i młodzieży, kształcenie kolejnych pokoleń sportowców, którzy będą zasilali lokalne drużyny czy kadry narodowe. Spółka realizuje działania o takim charakterze, traktując je jako dowód swojej odpowiedzialności za środowisko społeczne, w którym funkcjonuje. Wychowanie przez sport jest również sposobem na właściwe spędzanie wolnego czasu, wychowanie w duchu zdrowej, uczciwej rywalizacji, sposobem na zapobieganie patologiom wśród dzieci i młodzieży.

Grupa LOTOS wraz z partnerem - Polskim Związkiem Narciarskim realizuje od 2004 r. jeden z większych programów edukacji sportowej w Polsce w ramach Narodowego Programu Rozwoju Skoków Narciarskich - „**LOTOS Cup - Szukamy Następców Mistrza**”.

W kolejnych sześciu sezonach program odniósł sukces sportowy i organizacyjny. Do jego głównych celów należy zaliczyć promocję, na niespotykaną dotychczas skalę, skoków narciarskich w wydaniu dziecięcym i młodzieżowym oraz szukanie największych talentów wśród skoczków. Pierwotnym założeniem programu było uruchomienie systemu aktywnego wsparcia młodzieży trenującej w klubach, prowadzących młodzieżowe sekcje skoków narciarskich.

W latach 2004–2011 najzdolniejszym młodym skoczkom z dziewiętnastu klubów całej Polski Grupa LOTOS ufundowała 185 kompletów nart z wiązaniami, 161 kombinezonów, 100 kasków i 150 par butów skokowych.

Poprzez przekazanie łącznie 596 sztuk profesjonalnego sprzętu sportowego, program dał możliwość pełnego szkolenia najmłodszych grup wiekowych. W ten sposób Grupa LOTOS przyczyniła się do powstania i rozwoju największego społecznego programu wsparcia uzdolnionych skoczków narciarskich z polskich klubów sportowych. Dodatkowo 84 skoczków w kategoriach młodzików i juniorów młodszych, którzy zajęli pierwszych sześć miejsc w klasyfikacji generalnej zawodów LOTOS Cup w sezonach 2004–2011, otrzymało roczne stypendia sportowe. W poszczególnych 56 zawodach młodzieżowych LOTOS Cup, rozgrywanych w latach 2005–2011 w formule Pucharu Świata na skoczniach w Szczyrku, Wiśle, Zagórzu i Zakopanem, rywalizowało ponad 150 skoczków.

W sezonie 2011 Narodowy Program Rozwoju Skoków Narciarskich „Szukamy Następców Mistrza” został poszerzony o kombinację norweską. W założeniach projekt ma przyczynić się do odbudowania polskiej kadry w kombinacji norweskiej.

W sezonie 2011, 12 z 15 skoczków trenujących w kadrze A i młodzieżowej oraz 100% zawodników kombinacji norweskiej Polskiego Związku Narciarskiego, jest byłymi zawodnikami lub obecnymi stypendystami programu „Szukamy Następców Mistrza”.

Program „Szukamy Następców Mistrza” zauważono i doceniono. W 2011 r. został nagrodzony w kategorii „Programy stypendialne firm” w konkursie organizowanym przez Fundację Dobra Sieć oraz Polsko-Amerykańską Fundację Wolności.

Kolejnym obszarem aktywności Spółki w zakresie wspierania młodych sportowców jest współpraca z grupami młodzieżowymi trenującymi w Akademii Piłkarskiej Lechii Gdańsk. Trenuje tam łącznie blisko 160 zawodników, a w 2011 r. cztery z trenujących grup sięgnęły po tytuły mistrzowskie w rozgrywkach regionalnych. W ramach współpracy, poza zapewnieniem profesjonalnego szkolenia, zorganizowany został również cykl halowych piłkarskich turniejów dla młodzieży pod nazwą „Złote Lwy Gdańskie”. W ostatnim turnieju udział wzięło 14 zespołów z Polski i zagranicy z roczników 2000–2001.

W ramach prac Społecznego Komitetu Wsparcia EURO 2012, powstałego przy Prezydencie Miasta Gdańsk, którego prezes Grupy LOTOS jest członkiem i Przewodniczącym Rady Sponsorów, Spółka wsparła budowę przyszłolnych boisk piłkarskich ze sztuczną nawierzchnią. Działanie realizowane jest w ramach Programu „**Junior Gdańsk 2012**”, którego założeniem jest budowa sieci boisk przyszłolnych w Gdańsku dzięki wsparciu finansowemu przedsiębiorców działających na terenie Pomorza. Grupa LOTOS, jako jedyna firma, wsparła budowę dwóch boisk – w 2010 r. ukończono budowę boiska przy Szkole Podstawowej nr 61 w Gdańsku, a we wrześniu 2011 r. przy Gimnazjum nr 20 w Gdańsku.

W 2011 r. Spółka objęła wsparciem finansowym szkolenie juniorskich drużyn koszykówki żeńskiej w Gdyńskim Towarzystwie Koszykówki. Trenuje tam łącznie ok. 300 wychowanków i biorąc pod uwagę sukcesy sportowe oraz przyznawane nagrody, takie jak medale Mistrzostw Polski w latach 2010–2011, jest to klub prowadzony wzorcowo pod względem organizacyjnym i sportowym. Grupa LOTOS jest sponsorem I drużyny koszykarek LOTOS Gdynia, dla której zawodniczki GTK są bezpośrednim zapleczem kadrowym.

Również w przypadku sportów motorowych, podobnie jak w innych sponsorowanych dyscyplinach, Spółka wspiera zespół młodych adeptów żużlowych. W 2011 r. kontynuowano współpracę ze Stowarzyszeniem Gdański Klub Żużlowy Wybrzeże, który szkoli kolejne pokolenie sportowców z uwzględnieniem staranności i dbałości o rozwój popularności sportu żużlowego wśród dzieci i młodzieży. Celem Młodzieżowej Szkoły Żużlowej jest wyszkolenie młodych żużlowców do pierwszej drużyny klubu GKS Wybrzeże, właściciela drużyny LOTOS Wybrzeże Gdańsk. Tak jak w latach ubiegłych młodzi zawodnicy

rywalizowali w 2011 r. w zawodach o Drużynowe Mistrzostwo Polski, podczas których uplasowali się na 4. miejscu, a w rywalizacji o Indywidualne Mistrzostwo Polski, Damian Kossakowski zajął 7. miejsce.

Ochrona bioróżnorodności Morza Bałtyckiego

Nadbałtyckie położenie rafinerii koncernu powoduje, iż szczególną wagę Spółka przykładła do współpracy z partnerami specjalizującymi się w problemach charakterystycznych dla środowiskowych uwarunkowań regionu. Należą do nich: Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (FRUG) i Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego (IOUG), z którymi Grupa LOTOS od 2009 r. realizuje projekty na rzecz ochrony walorów przyrodniczych Morza Bałtyckiego. Wspólne działania w głównej mierze mają pomóc w zahamowaniu procesu wymierania najbardziej zagrożonych gatunków fauny morskiej, a przede wszystkim morświna.

Znajdującym się pod ochroną morświnom, jednym z najbardziej tajemniczych ssaków Morza Bałtyckiego, grozi wyginięcie. Morświny nazywane są często bałtyckimi kuzynami delfinów, ale w odróżnieniu od nich wiodą niezwykle skryty tryb życia – rzadko podpływają do łodzi, więc trudno prowadzi się ich obserwację i badania. To najmniejsze i najkrócej żyjące walenie, do których należą też kaszaloty, orki i delfiny. Morświny są jedynymi waleniami na stałe zamieszkującymi wody Bałtyku, głównie u wybrzeży Danii, Niemiec, południowej Szwecji, a w Polsce – Zatoki Pomorskiej, Gdańskiej i Puckiej.

Działania w Zatoce Puckiej realizowane są w ramach projektu „**Czynna ochrona morświnów przed przyłowem**”. Grupa LOTOS przekazała środki pieniężne na dofinansowanie działań związanych z ochroną morświnów – zakup hydroakustycznych detektorów i pułapkowych narzędzi połowowych. W ramach wspólnych działań na rzecz ochrony zasobów naturalnych Morza Bałtyckiego Spółka, kolejny rok z rzędu, zaangażowała się w organizację Dnia Morświna. Jego celem było przybliżenie społeczeństwu wiedzy na temat życia i ochrony tego gatunku bałtyckiej fauny. W 2011 r. zorganizowano także w Gdańsku i w Helu cykl wystaw poświęconych faunie i florze Morza Bałtyckiego. Jedną z nich na stałe prezentowana jest na terenie należącym do Fokarium Stacji Morskiej.

Wzorem lat ubiegłych zorganizowana została kampania informacyjno-edukacyjna „**Natura pod kilem**”, promująca ochronę obszarów NATURA 2000 oraz zachęcająca do włączenia się społeczeństwa w tworzenie planów ochrony tych obszarów. Kampanię prowadzono na statkach żeglugi gdańskiej w okresie od końca kwietnia do końca sierpnia 2011 r. W celach informacyjno-edukacyjnych rozdyskrebowano 40.000 ulotek oraz zamieszczono na jednostkach pływających 10 tablic edukacyjnych.

Za podstawowy miernik efektywności projektu przyjęto pomiar frekwencji. Szczególnie dotyczy to działań o charakterze poznawczym i edukacyjnym, wpływających na zmianę świadomości i nastawienia do zidentyfikowanych problemów środowiska naturalnego. Z analiz wynika, że działania cieszą się zainteresowaniem zarówno ze strony ludności Pomorza, jak i turystów. W imprezach towarzyszących Międzynarodowemu Dniowi Bałtyckiego Morświna uczestniczyło blisko 5.000 osób, zaś stanowisko Stacji Morskiej podczas Bałtyckiego Festiwalu Nauki odwiedziło ponad 3.000 osób.

W 2011 r. wydarzenia, poprzez które prowadzona była kampania informacyjna, odwiedziło blisko 18.000 gości. Rozdyskrebowano ponad 50.000 egzemplarzy materiałów informacyjno-edukacyjnych. Rozdano 150 kopii filmu edukacyjnego. Strona internetowa www.morswin.pl zanotowała w ciągu roku 14.000 odwiedzin.

Strategicznym celem projektu jest przede wszystkim wsparcie finansowe ambitnego zadania Stacji Morskiej w Helu „Czynna ochrona morświnów przed przyłowem”. Jedną z głównych przyczyn wysokiej śmiertelności tych ssaków jest stosowanie w rybołówstwie sieci skrzelowych, które są niewidoczne dla systemu echolokacji morświnów. W sieciach tracą życie nie tylko morświny – podobny los spotyka wiele nurkujących ptaków, a także młode foki. Bardzo ważne jest zatem wprowadzenie modyfikacji technik połowowych, z powodu których niepotrzebnie ginie dziś wiele zwierząt. Dlatego podstawowym efektem dotychczasowych działań jest dotarcie do środowisk oraz osób mających wpływ na sposób eksploatacji Bałtyku i spowodowanie zmiany ich postaw.

Nacisk w komunikacji położony jest również na upowszechnianie wiedzy na temat flory i fauny Morza Bałtyckiego i sposobów ich ochrony. Działania w tym obszarze realizowane są m.in. poprzez prowadzenie wykładów dla dzieci w wieku szkolnym w ramach projektu „Błękitna Szkoła”, w której w 2011 r. udział wzięło 4.000 osób (dzieci wraz z opiekunami), a Fokarium w Helu odwiedziło ponad 434.000 osób.

W 2011 r. koncern uczestniczył także w kolejnej edycji **Programu Edukacji Morskiej**. Program realizowany jest na zlecenie Prezydenta Miasta Gdańska przez Fundację Gdańską. Pomysłodawcą akcji jest Mateusz Kusznierek, Ambasador Miasta Gdańska ds. Morskich. W ramach programu Grupa LOTOS zainicjowała realizację bloku zajęć poświęconych ekologii Morza Bałtyckiego. Głównymi adresatami programu są dzieci z gdańskich gimnazjów. Celem działań jest wzbogacenie ich wiedzy z zakresu ekologii, żeglarstwa i morskiego dziedzictwa Gdańska w sposób jak najbardziej dla nich interesujący, gwarantujący wysoki poziom zainteresowania i wynikającego z niego opanowania wiedzy i umiejętności.

Każdego roku od maja do czerwca i przez cały wrzesień wszyscy uczniowie klas pierwszych gdańskich gimnazjów odbywają kilkugodzinne edukacyjne rejsy po Kanale Portowym i Zatoce Gdańskiej.

W ramach Programu Edukacji Morskiej realizowany jest również konkurs o tematyce ekologicznej. W 2011 r. został przeprowadzony pod hasłem „Bałtyk pod ochroną” i był skierowany do szkół gimnazjalnych w całym województwie pomorskim. Celem konkursu było rozwijanie wrażliwości młodzieży na otaczające ją środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem problemów, jakimi dotknięte jest Morze Bałtyckie. Konkurs zorganizowano przy merytorycznej współpracy z partnerami Grupy LOTOS – FRUG i Stacją Morską IOUG. Nagrodami dla laureatów były wakacyjne dwutygodniowe rejsy po Zatoce Gdańskiej na jachtach Programu Edukacji Morskiej oraz całonocne szkolenie w Stacji Morskiej w Helu i w

tamtejszym Fokarium.

W ciągu ostatnich 2 lat w codzienne rejsy po wodach Gdańska wypłynęło ponad 7.000 uczniów. W 2011 r. uczestnicy Programu Edukacji Morskiej przez 102 dni trwania rejsów pokonali trasę liczącą ok. 8.000 mil morskich. W konkursie „Bałtyk pod ochroną” wzięło udział 100 uczniów z 40 szkół, z których wyłoniono 15 laureatów. W ramach ewaluacji projektu wśród nauczycieli została przeprowadzona ankieta ewaluacyjna, a wśród uczniów ankieta badająca wiedzę zdobytą podczas rejsów. W 2011 r. 88 nauczycieli wzięło udział w ewaluacji programu, zaś 807 dzieci wypełniło testy sprawdzające wiedzę. Wyniki testów oceniających zdobywaną wiedzę są monitorowane. W zależności od uzyskiwanych odpowiedzi podczas kolejnych rejsów rozwijane są te elementy, które sprawiają uczestnikom trudności. Średnio poprawność odpowiedzi oscyluje w granicach 70-80%. Uczestniczący w ewaluacji nauczyciele bardzo dobrze oceniają ideę i sposób realizacji Programu, szczególnie zaś przydatność wiedzy uzyskiwanej przez uczniów i samych nauczycieli w trakcie jego realizacji.

Wkład w rozwój infrastruktury

Grupa LOTOS wsparła w 2011 r. szereg inicjatyw, które wpłynęły na rozwój infrastruktury i przyniosły pozytywne efekty dla społeczności lokalnych, w takich sferach życia jak: ochrona i promocja zdrowia, nauka, edukacja i oświata, ochrona środowiska i ekologia, bezpieczeństwo, kultura oraz sport. Środki zostały zainwestowane m.in. w sprzęt medyczny dla instytucji zdrowia publicznego, sprzęt niezbędny do prowadzenia działań proekologicznych, a także zakup wyposażenia dla szkół i instytucji zajmujących się upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu. Inwestycje te były działaniami pro publico bono.

Skalę zaangażowania Spółki obrazują poniższe dane.

Lp.	Podmiot	Miejscowość	Cel wsparcia
1.	Gmina Miasto Elbląg	Elbląg	dofinansowanie zakupu samochodu operacyjno-kwatermistrzowskiego dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Elblągu
2.	Gmina Miejska Ciechocinek	Ciechocinek	rewitalizacja proscenium zabytkowej Muszli Koncertowej w Parku Zdrojowym
3.	I Akademickie Liceum Ogólnokształcące im. Zasłużonych Ludzi Morza	Gdynia	zakup wyposażenia do gabinetu chemicznego
4.	Publiczne Gimnazjum w Przejazdowie	Wiślina	dofinansowanie kosztów wymiany ogrodzenia wokół szkoły w ramach programu „Dobry Sąsiad”
5.	Szkoła Podstawowa nr 61 im. J. Wybickiego	Gdańsk	zakup wyposażenia do sali gimnastycznej w ramach programu „Dobry Sąsiad”
6.	Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego i Chemicznego	Gdańsk	zakup wyposażenia do gabinetu chemicznego
7.	Uniwersyteckie Centrum Kliniczne	Gdańsk	zakup sprzętu medycznego dla Kliniki Chirurgii Urazowej
8.	Szpital Specjalistyczny w Jasle	Jasło	zakup sprzętu medycznego
9.	Stacja Pogotowia Ratunkowego	Gdańsk	zakup sprzętu medycznego
10.	Stacja Ornitologiczna Muzeum i Instytut Zoologii PAN	Gdańsk	zakup sprzętu edukacyjnego
11.	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	Gdańsk	zakup wyposażenia jednostki ratowniczej
12.	Gminny Klub Sportowy „Wieżyca 2011”	Stężyca	zakup sprzętu sportowego
13.	Gmina Stężyca	Stężyca	zakup sprzętu sportowego

Zobacz także:

Słownik terminów społecznych **Angażowanie interesariuszy**

Pośredni wpływ ekonomiczny

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS przy podejmowaniu decyzji w kwestiach biznesowych, kierują się założeniami strategii społecznej odpowiedzialności, która zobowiązuje je do uwzględniania pośredniego wpływu, jaki wywierają na funkcjonowanie lokalnych społeczności oraz na rozwój gospodarczy poszczególnych regionów. Przedsiębiorstwo w sposób szczególny diagnozuje swój wpływ w dziedzinie kształcenia kierunkowego, związanego z potrzebami branży, a także w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i potencjału ekonomicznego społeczności, w których prowadzi działalność.

Program „Stypendysta LOTOS”

Grupa LOTOS wspiera wyższe uczelnie i instytuty naukowe, a tym samym zacieśnia współpracę i stwarza pomost między przemysłem, a środowiskiem naukowym. Współpraca Spółki z uczelniami wyższymi przebiega na zasadzie wzajemnych korzyści.

Od roku akademickiego 2004/2005 koncern współpracuje z Politechniką Gdańską – uczelnią, która uczestniczy w budowaniu gospodarki opartej na wiedzy. Świadczy o tym ogromny dorobek publikacyjny, patentowy i wdrożeniowy kadry naukowej, doktoranckiej i studentów tej uczelni. Współpraca przynosi wymierne korzyści również Grupie LOTOS, która pracuje w obszarze wysoko zaawansowanych technologii. W ramach współpracy koncern m.in. funduje stypendia naukowe, umożliwia odbycie praktyk zawodowych pod okiem specjalistów z branży i pisanie prac magisterskich, związanych z jego działalnością, które są recenzowane przez specjalistów Grupy LOTOS.

W roku akademickim 2010/2011 Spółka przyznała 10 stypendiów najlepszym studentom Politechniki Gdańskiej z Wydziału Chemicznego, Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki, Wydziału Elektrotechniki i Automatyki oraz Wydziału Mechanicznego. Ponadto przyznano 2 stypendia dla doktorantów z Wydziału Chemicznego oraz 2 nagrody za najlepsze prace magisterskie na Wydziale Chemicznym.

Studentów stypendystów wyłoniła komisja złożona z przedstawicieli Grupy LOTOS oraz Politechniki Gdańskiej. Stypendia fundowane dla doktorantów Wydziału Chemicznego zostały przyznane w drodze konkursu ogłoszonego w roku akademickim 2009/2010.

W roku akademickim 2007/2008 podobną współpracę stypendialną Grupa LOTOS podjęła z Akademią Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie. W roku akademickim 2010/ 2011 Spółka przyznała 6 stypendiów ufundowanych dla najlepszych studentów z Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska, Wydziału Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska, Wydziału Wiertnictwa, Nafty i Gazu oraz Wydziału Energetyki i Paliw. Koncern ufundował także 2 nagrody za najlepsze prace dyplomowe na Wydziale Wiertnictwa, Nafty i Gazu.

Współpraca z Politechniką Gdańską i Akademią Górniczo-Hutniczą w zakresie programu „Stypendysta LOTOS” jest kontynuowana w roku akademickim 2011/2012. W ramach współpracy z Politechniką Grupa LOTOS finansuje 10 stypendiów dla najlepszych studentów, stypendium dla doktoranta oraz przyzna 2 nagrody za najlepsze prace dyplomowe. W ramach współpracy z Akademią Grupa LOTOS finansuje 5 stypendiów dla najlepszych studentów oraz przyzna 2 nagrody za najlepsze prace dyplomowe.

Począwszy od roku akademickiego 2004/2005 Grupa LOTOS przeznaczyła w sumie ok. 1,1 mln zł na stypendia naukowe i nagrody dla 212 studentów i doktorantów Politechniki Gdańskiej oraz Akademii Górniczo-Hutniczej im. St. Staszica w Krakowie.

Nieodzownym elementem współpracy z uczelniami oraz działami Grupy LOTOS, które mają wpływ na proces kształcenia studentów, są praktyki wakacyjne. W ich trakcie studenci mogą pogłębiać wiedzę w praktyce pod opieką patrona – specjalisty z danej dziedziny. W 2011 r. praktyki w koncernie odbyło 143 studentów i uczniów, w tym 75 studentów Politechniki Gdańskiej i 11 studentów AGH im. St. Staszica w Krakowie.

Ponadto, w ramach współpracy z Zespołem Szkół Przemysłu Spożywczego i Chemicznego w Gdańsku, Grupa LOTOS w 2011 r. ufundowała 4 stypendia dla uczniów kształcących się w zawodzie technik technologii chemicznej, którzy osiągnęli najlepsze wyniki w nauce i wykazali się aktywnością na rzecz szkoły. Spółka przekazała także materiały promocyjne na nagrody w konkursie „Chemia wokół nas”. Ośmiu uczniów Szkoły odbyło w Grupie LOTOS praktyki zawodowe.

Wpływ na rozwój regionów

Grupa LOTOS ocenia, że około 52% umów, jakie zawiera na dostawę usług lub towarów, dotyczy kontrahentów, którzy prowadzą działalność gospodarczą na terenie województwa pomorskiego. Fakt ten świadczy o istotnym wpływie, jaki Spółka wywiera na funkcjonowanie lokalnych społeczności oraz rozwój ekonomiczny regionu.

Poprzez wybór lokalnych dostawców Spółka ma pośredni wpływ na wzrost zamożności społeczności lokalnych, dając pewne i stałe zatrudnienie miejscowym pracownikom, zmniejszając tym samym nierówności społeczne. Dzięki działalności Grupy LOTOS małe i średnie przedsiębiorstwa z regionu pomorskiego otrzymują istotny zastrzyk kapitału. Wywiera to wpływ na ich funkcjonowanie, a w konsekwencji również wzrost zatrudnienia w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, powodując tym samym znaczną poprawę warunków ekonomicznych lokalnych społeczności. Efektem tego jest polepszenie bytu materialnego mieszkańców województwa, wzrost wydatków na konsumpcję, również produktów luksusowych, a także wzrost nakładów ponoszonych na kształcenie, rozwój kapitału intelektualnego, aktywną działalność na rzecz środowiska akademickiego oraz podnoszenie kwalifikacji pracowników, czyli tych elementów, które należą do jednych z najistotniejszych z punktu widzenia Grupy LOTOS. Rozwój kapitału ludzkiego stanowi wymierną korzyść dla Spółki. Kompetentni i wysoko wykwalifikowani członkowie społeczności regionu pomorskiego obejmują stanowiska w Grupie LOTOS, stale podnosząc potencjał i innowacyjność firmy na rynkach: lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym, zasilając w regionie pomorskim grono przyszłych liderów biznesu.

Podobny pośredni wpływ na rozwój Pomorza oraz regionów południowych Polski wywierają inne spółki Grupy Kapitałowej LOTOS.

LOTOS Asfalt prowadzi działalność gospodarczą w zakresie produkcji i sprzedaży asfaltów, ciężkiego oleju opałowego, paliwa żeglugowego oraz materiałów hydroizolacyjnych. Handel tymi produktami, realizowany na zasadzie business to business (B2B), ma pośredni wpływ na rozwój oraz poprawę sytuacji ekonomicznej kooperantów spółki poprzez utrzymywanie z nimi stosunków gospodarczych. LOTOS Asfalt ma wpływ na stan zatrudnienia na terenach swojej aktywności oraz wprowadza ożywienie gospodarcze w rejonie Jasła, gdzie obok istniejącego od lat zakładu produkującego asfalty, od 2009 r. spółka eksploatuje wybudowany jej staraniem nowoczesny Zakład Produkcji Materiałów Hydroizolacyjnych. Zlokalizowanie tak dużej inwestycji w rejonie Polski południowo-wschodniej, w Tamobrzeskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej ma również pozytywny wpływ na poprawę sytuacji rynku pracy na tym terenie, dotkniętym problemami bezrobocia. Uruchomiona 2009 r. fabryka pap zatrudniała według stanu na koniec 2011 r. 101 osób. Dla porównania dwa lata wcześniej zatrudnienie wynosiło 69 osób.

LOTOS Kolej systematycznie zwiększa liczbę eksploatowanych lokomotyw i stale dąży do unowocześniania użytkowanego taboru trakcyjnego. Pozyskiwanie coraz większej liczby zaawansowanych technologicznie lokomotyw, ugruntowuje pozycję spółki na rynku i definiuje ją jako liczącego się przewoźnika, który inwestuje w nowoczesne technologie. Prowadzi to również do stałego wzrostu potencjału przewozowego przedsiębiorstwa. W ciągu ostatnich lat LOTOS Kolej skupiła swoje wysiłki na pozyskaniu do eksploatacji nowoczesnych lokomotyw zarówno elektrycznych, jak i spalinowych. Stanowią one obecnie około 35% posiadanego taboru trakcyjnego. Dzięki tym działaniom LOTOS Kolej dysponuje jednym z najnowocześniejszych parków lokomotyw w Polsce.

Proces odnawiania taboru trakcyjnego wiązał się również z koniecznością dostosowania zaplecza technicznego spółki do świadczenia usług związanych z utrzymaniem nowoczesnego sprzętu. Ważną kwestią było zwłaszcza poszerzenie wiedzy i umiejętności pracowników wydziałów technicznych, zajmujących się przeglądami i naprawą lokomotyw. Doprowadziło to do istotnego podwyższenia ich kwalifikacji i pozwoliło spółce na realizację usług utrzymania nowoczesnych lokomotyw częściowo we własnym zakresie.

Dodatkowo w 2011 r. rozpoczęto realizację programu „Absolwent w LOTOS Kolej”, kierowanego do absolwentów lub studentów piątego roku wybranych uczelni technicznych z całego kraju. Program daje kandydatom możliwość zdobycia pierwszego doświadczenia zawodowego poprzez odbycie praktyk w Wydziale Utrzymania Lokomotyw oraz Wydziale Utrzymania Wagonów. Osoby wyróżniające się zarówno wiedzą merytoryczną, jak i motywacją do pracy zostały następnie zatrudnione w spółce.

LOTOS Oil jest od kilku lat liderem na rynku olejów silnikowych w Polsce. Oprócz wysokiej jakości technologicznie zaawansowanych produktów smarnych, spółka oferuje również tańsze produkty zgodnie z oczekiwaniami klientów. Dzięki takiemu rozwiązaniu produkty smarne są łatwo dostępne i trafiają do szerokiej grupy odbiorców. Poprzez dostawę i dystrybucję swoich produktów LOTOS Oil wspiera miejsca pracy zarówno w firmach lokalnych, z którymi współpracuje, jak również w firmach o ogólnokrajowym zasięgu.

Zawierając umowy o współpracy z firmami na rynku krajowym i zagranicznym, LOTOS Oil uzyskuje dostęp do nowych technologii. Spółka unowocześnia swoją produkcję, podwyższa jakość oferowanych produktów i usług, a ponadto umożliwia pracownikom podnoszenie kwalifikacji zawodowych, poprzez dostęp do specjalistycznych szkoleń. Jest to jeden z czynników wpływających na atrakcyjność LOTOS Oil jako miejsca pracy, w którym pracownik może się doskonalić i rozwijać. Powoduje to, iż chętnie aplikują do spółki specjaliści z długim doświadczeniem zawodowym. Pośredni wpływ pozytywnego postrzegania LOTOS Oil jako pracodawcy, ma swoje odzwierciedlenie w wysokiej ocenie produktów spółki przez konsumentów.

Spółka **LOTOS Paliwa** w 2011 r. znacznie rozszerzyła zakres swojej działalności m.in. poprzez dynamiczny rozwój sieci stacji paliw, kreując w ten sposób zapotrzebowanie na nowe miejsca pracy.

Rozwój sieci realizowany był poprzez budowę nowych stacji i przejmowanie stacji paliw już działających na rynku.

Przejmując istniejące obiekty, LOTOS Paliwa znacznie rozszerza zakres ich działalności poprzez podejmowanie działań zwiększających sprzedaż – wprowadzenie dodatkowych usług, nowoczesnych metod zarządzania, podniesienie jakości obsługi klienta. Wszystkie te działania w konsekwencji znajdują odzwierciedlenie we wzroście zatrudnienia na tych stacjach, co jest szczególnie istotne w regionach dotkniętych problemem bezrobocia.

W LOTOS Paliwa staramy się uwzględniać aspekty społeczne na każdym etapie prowadzenia działalności. W naszym podejściu do biznesu kierujemy się przekonaniem, że biznes robią ludzie z ludźmi i dla ludzi, i że wszystkie nasze decyzje w sposób oczywisty wpływają na otoczenie firmy.

Paweł Lisowski
Prezes Zarządu LOTOS Paliwa

W LOTOS Paliwa staramy się uwzględniać aspekty społeczne na każdym etapie prowadzenia działalności. W naszym podejściu do biznesu kierujemy się przekonaniem, że biznes robią ludzie z ludźmi i dla ludzi, i że wszystkie nasze decyzje w sposób oczywisty wpływają na otoczenie firmy. Dotyczy to nie tylko członków społeczności lokalnej, czy pracowników agentów i partnerów spółki, ale i środowiska naturalnego. Ważna w biznesie jest także etyka, jako podstawa relacji z kontrahentami, klientami ostatecznymi, pośrednikami i hurtownikami. Jestem przekonany, że ten sposób podejścia do zarządzania organizacją pozytywnie wyróżnia całą Grupę Kapitałową LOTOS.

Nasza filozofia prowadzenia biznesu znalazła swoje potwierdzenie w koncepcji nowej marki sieci stacji paliw w segmencie ekonomicznym. Powstała w 2011 r. sieć LOTOS Optima stanowi naszą odpowiedź na sytuację społeczną i gospodarczą kraju, w tym na słabo dotychczas zaspokojone oczekiwania społeczeństwa na najwyższą jakość w optymalnej cenie.

Już w ciągu miesiąca od uruchomienia pierwszych stacji osiągnęliśmy wyniki sprzedaży przekraczające pierwotne założenia, co stanowi najlepszy dowód, że stacje te idealnie trafiły w potrzebę rynku, a zaproponowany profil oferty zarówno pod względem ceny, jak i jakości zyskał szeroką akceptację klientów. Stacje LOTOS Optima otwierane są głównie na terenach o mniejszym potencjale, mikro-rynkach, gdzie klienci w swych wyborach konsumenckich kierują się przede wszystkim tymi dwoma kryteriami.

Z punktu widzenia kluczowych celów strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS oferta LOTOS Optima ma także bardzo ważny wymiar społeczny. W związku z powstaniem tej sieci na rynkach lokalnych powstało około 360 nowych miejsc pracy.

Chciałbym podkreślić, że nasza nowa oferta zawiera także specjalne warunki współpracy franczyzowej, co pośrednio ma szansę wpłynąć na lokalne rynki pracy w tym segmencie usług.

Do sieci LOTOS Optima może przystąpić każdy operator będący właścicielem lub dzierżawcą stacji paliw oraz klienci posiadający grunty wraz z pozwoleniami na budowę stacji. Głównym elementem, jaki oferuje im spółka, jest gwarancja stabilnych dostaw wysokiej jakości paliw. Partner może liczyć na pomoc operacyjną poprzez profesjonalne szkolenia pracowników, a także na opiekę i wsparcie wyznaczonego do współpracy menadżera. Stacje partnerskie LOTOS Optima uzyskują możliwość obsługi kart flotowych Biznes oferowanych przez LOTOS Paliwa. Partner ma swobodę w kształtowaniu asortymentu pozapaliwowego, jak również możliwość wyboru współpracy z dostawcami, także lokalnymi.

Nasi partnerzy mogą liczyć również na poprawienie standardu stacji, dzięki oferowanemu pakietowi inwestycyjnemu. Pakiet ten obejmuje m.in. zmianę wizualizacji obiektu, zapewniającą spójny wizerunek stacji z całą siecią, dostosowanie części sklepowej do standardu marki LOTOS poprzez odpowiednią aranżację wnętrza oraz wyposażenie stacji w nowoczesny system wsparcia sprzedaży wraz z montażem sprzętu komputerowego.

Nie bez znaczenia jest też, że ofertę franczyzową LOTOS Paliwa wyróżnia czytelna i jasno sprecyzowana umowa oraz konkurencyjne opłaty licencyjne. W ramach współpracy spółka umożliwia także partnerowi umieszczenie nazwy lub logo swojej firmy obok znaku LOTOS na pylonie cenowym, co sprzyja umacnianiu pozycji partnerów na lokalnych rynkach.

Zgodnie z założeniami, przed końcem 2011 r. uruchomiliśmy 50 stacji LOTOS Optima. Możemy jednak mówić o podwójnym sukcesie, bo w tym samym czasie oddano do użytku także 13 obiektów segmentu premium. Liczba 63 nowo otwartych stacji to rekordowy jednoroczny wzrost na krajowym rynku sprzedaży detalicznej paliw. Potwierdzają to dane Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego, która monitoruje rynek od 2005 r. To wynik zaangażowania i odpowiedzialności pracowników LOTOS Paliwa, ale także zaufania i dobrych relacji z partnerami. Liczę, że będą to doceniać także klienci, bo z myślą o ich oczekiwaniach powstała ta koncepcja prowadzenia biznesu.

Paweł Lisowski
– Prezes Zarządu LOTOS Paliwa

Lokalizacje stacji LOTOS Optima stanowią uzupełnienie sieci stacji premium. Dodatkowo oferta stacji została tak skonstruowana, aby zapewnić optymalne współistnienie obu typów stacji. Na stacjach LOTOS Optima z założenia nie są

sprzedawane paliwa LOTOS Dynamic, nie można także skorzystać z programu lojalnościowego Navigator. Dostępne są natomiast podstawowe usługi związane z podróżowaniem, akceptowane są karty flotowe LOTOS Biznes oraz karty płatnicze. Taka optymalizacja oferty pozwoliła na ograniczenie kosztów i stworzenie bardziej atrakcyjnych warunków cenowych dla tych klientów, którzy koncentrują się na ekonomice podróżowania, nie są natomiast zainteresowani dodatkowymi usługami z oferty stacji premium.

W 2012 r. planowane jest otwarcie kolejnych 50 stacji w segmencie ekonomicznym.

Zobacz także:

Działalność rynkowa

Obecność na rynku

Zgodnie ze strategią społecznej odpowiedzialności realizowaną przez Grupę LOTOS, Spółka jako jeden z najbardziej dynamicznie rozwijających się koncernów naftowych w regionie środkowoeuropejskim i jednocześnie jedno z największych przedsiębiorstw w Polsce oraz w regionie pomorskim, czuje się odpowiedzialna za swoje najbliższe otoczenie: środowisko, społeczeństwo, pracowników i kontrahentów. Grupie LOTOS zależy na dynamicznym gospodarczym rozwoju całego obszaru. Traktując społeczną odpowiedzialność biznesu, jako filozofię zarządzania i doskonalenia organizacji, Spółka stara się, aby etyka biznesowa, transparentność oraz jawność, stanowiły ważne wyróżniki jej działalności.

Szacunkowo 83% kontrahentów Grupy LOTOS stanowią lokalni dostawcy w głównych lokalizacjach dla działalności firmy, tzn. z Gdańska i terenów województwa pomorskiego, Warszawy oraz Krakowa. Warto podkreślić, iż 52% umów zawieranych jest z kontrahentami, którzy prowadzą działalność gospodarczą na terenie województwa pomorskiego, z czego 31,5% to kontrahenci zlokalizowani na terenie Gdańska.

W przypadku poszczególnych spółek handlowych Grupy Kapitałowej LOTOS, z uwagi na charakter ich działalności produkcyjnej, kryterium lokalności w polityce zakupowej nie zawsze może mieć zastosowanie. Z tego samego powodu trudno jest też zdefiniować to kryterium w sposób jednorodny dla całej grupy kapitałowej.

LOTOS Kolej, podobnie jak w latach ubiegłych, stara się optymalizować procesy zaopatrzenia m.in. poprzez korzystanie z dostawców lokalnych działających w województwie pomorskim, Czechowicach, Jaśle, Zduńskiej Woli i Wrocławiu. Pomimo korzyści ekonomicznych, płynących ze współpracy z lokalnymi dostawcami, takich jak niższe koszty dostaw towarów, krótki czas dostawy i mniejsze koszty ewentualnych reklamacji, nie zawsze taka współpraca jest jednak możliwa. Spółka nie jest w stanie określić wielkości zakupów od dostawców lokalnych.

W przypadku głównych pozycji kosztowych spółki nie jest możliwe realizowanie zakupów od firm lokalnych. Największy udział w kosztach LOTOS Kolej mają opłaty za dostęp do linii kolejowej wnoszone do PKP Polskie Linie Kolejowe i opłaty za energię trakcyjną wnoszone do PKP Energetyka. Obie firmy są podmiotami kontrolowanymi przez Skarb Państwa i posiadają monopolistyczną pozycję na rynku. Paliwo do lokomotyw kupowane jest na obszarze całej Polski, w miejscu gdzie znajduje się dana lokomotywa i w zależności od aktualnych potrzeb.

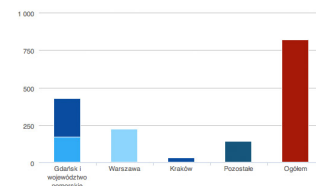
W przypadku części zamiennych i materiałów eksploatacyjnych do lokomotyw nowszych serii zakupy od firm lokalnych są również w większości przypadków niemożliwe, ponieważ spółka jest zmuszona do korzystania w okresie gwarancyjnym z dostawców wskazanych przez producenta taboru. Niemniej jednak, w przypadku możliwości i zgody na zamianę części lub materiału eksploatacyjnego, LOTOS Kolej stara się kupować te elementy na rynku lokalnym.

W przypadku innych pozycji zakupowych, mając do wyboru potencjalnych dostawców oferujących zbliżone warunki dostaw, spółka wybiera firmy lokalne, gdyż uważa, że przyczynia się to do kształtowania pozytywnego wpływu firmy na lokalny rynek.

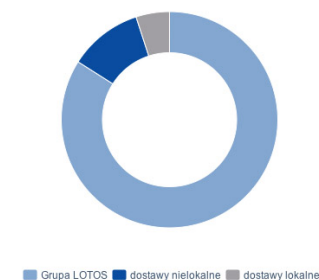
Dostawcy **LOTOS Oii** zlokalizowani są na terenie Polski i Europy. Z uwagi na zlokalizowanie oddziałów spółki na terenie Polski oraz specyfikę dostaw i usług – za lokalnego dostawcę uznaje się firmy działające na terenie całej Polski. Przedmiotem zakupów są: surowce, opakowania, kosmetyki samochodowe oraz płyny eksploatacyjne do zastosowań w środkach transportu, oleje bazowe, ekstrakty oleju bazowego i brightstocku, plastyfikatory oraz usługi remontowe i inwestycyjne.

Realizacja zakupów w spółce odbywa się w oparciu o wewnętrzną procedurę przetargową. Z uwagi na to, że zakupy olejów bazowych i dodatków uszlachetniających są realizowane w oparciu o wymogi formułacji olejów gotowych spełniających aprobaty jakościowe, dostawcy zwykle wybierani są w trybie negocjacyjnym. Głównymi kryteriami wyboru dostawców, w zależności od specyfiki danego produktu lub usługi są: cena (w kryteriach oceny nie mniej niż 50%), przydatność technologiczna, czas realizacji, termin płatności, magazyn buforowy oraz gwarancje. Wymienione kryteria funkcjonują przy założeniu, że każdy dostawca spełnia w pełni wymagania spółki, co do jakości przedmiotu dostawy.

Rozkład liczby zobowiązań zaciągniętych z kontrahentami, mającymi siedziby w głównych lokalizacjach dla działalności Grupy LOTOS w 2011 r.

Struktura dostaw do LOTOS Oil w 2011 r. (%)

Spółka stara się stosować taką politykę doboru dostawców, aby w każdej kategorii zakupowej posiadać przynajmniej dwa źródła dostaw. W przypadku monopolu dostawcy spółka podejmuje starania, by taki monopol okresowo weryfikować, poszukując alternatywnego dostawcy. Obecna polityka zakupowa polega na penetracji rynków lokalnych w celu zlokalizowania dostawców. W przypadku znalezienia rzetelnego i perspektywicznego dostawcy, spółka zaprasza go do procesu przetargowego.

W 2011 r. usługi były realizowane dla LOTOS Oil w 89% przez firmy lokalne, w tym przez Grupę LOTOS, która jest strategicznym dostawcą spółki.

Strategia **LOTOS Paliwa** zakłada zakup niemal 100% sprzedawanych paliw w Grupie LOTOS, z czego zdecydowana większość pochodzi z produkcji krajowej koncernu realizowanej w rafinerii w Gdańsku.

Dla potrzeb sprzedaży hurtowej 100% autogazu jest kupowane w Grupie LOTOS i spółkach wchodzących w skład grupy kapitałowej, np. w Energobaltic – spółce zależnej LOTOS Petrobaltic. Dla potrzeb zaopatrzenia własnych stacji paliw LOTOS ok. 50% autogazu kupowane jest poza Grupą LOTOS od dostawców zewnętrznych, bez preferencji dotyczących ich lokalizacji w województwie pomorskim.

W przypadku **LOTOS Asphalt**, z uwagi na specyfikę działalności, w polityce zakupowej nie ma zastosowania kryterium lokalności. Wewnętrzne procedury określają zasady i tryb postępowania w przypadku dokonywania zakupów towarów i usług. Do głównych kryteriów należą w tym przypadku: jakość produktów i usług, wpływ produktu lub usługi na środowisko, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa pracy przez dostawcę oraz warunki płatności i gwarancji.

Spółka **LOTOS Parafiny**, jako jedno z większych przedsiębiorstw w regionie podkarpackim oraz śląskim, podejmuje działania mające na celu wspieranie lokalnych przedsiębiorstw. W głównych lokalizacjach przedsiębiorstwa, tj. w Czechowicach-Dziedzicach oraz Jaśle 100% zrealizowanych na jego rzecz w 2011 r. usług, takich jak zakupu palet, opakowań kartonowych oraz opakowań stalowych (beczki), pochodziło od kontrahentów z lokalnego rynku.

Grupa Kapitałowa LOTOS zatrudnia wyższą kadrę menadżerską zgodnie z profilem i wymaganiami stanowiska. Są to osoby spełniające w najwyższym stopniu stawiane wymagania. Przedsiębiorstwo posiada standardy prowadzenia rekrutacji i selekcji, zgodnie z którymi kandydaci porównywani są pod kątem wiedzy, doświadczenia i kompetencji wymaganych na stanowisku pracy. Bardzo często wyższe stanowiska w firmie obejmują pracownicy z awansu wewnętrznego.

Przedsiębiorstwo nie posiada globalnej polityki mającej na celu udzielanie pierwszeństwa lokalnym mieszkańcom w procesie zatrudnienia na stanowiskach kierowniczych.

Przez główne lokalizacje dla działalności spółek należy rozumieć lokalizacje, w których liczba zatrudnionych pracowników stanowi istotny udział w całkowitym zatrudnieniu.

Stanowiska zaliczane do wyższego kierownictwa w **Grupie LOTOS** to: dyrektor, główny księgowy, kierownik zakładu, pełnomocnik dyrektora generalnego, szef bazy paliw. W składzie wyższej kadry, w głównych lokalizacjach działalności Spółki, 82,19% zatrudnionych pracowników rekrutowało się w 2011 r. z lokalnej społeczności.

Relacja najniższego wynagrodzenia miesięcznego w Polsce do najniższego wynagrodzenia zasadniczego w głównych lokalizacjach Grupy LOTOS w 2011 r.

Lokalizacja	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze w Grupie LOTOS [zł]	Najniższe wynagrodzenie w Polsce* [zł]	Relacja /2/ do /3/ [%]
/1/	/2/	/3/	/4/
Gdańsk	2.400	1.386	173
Kraków	4.477	1.386	323
Warszawa	5.373	1.386	388

* Źródło: opracowanie własne oraz: Dz. U. z 2007 r. Nr 171 poz. 1209, M.P. z 2008 r. Nr 55 poz. 499, M.P. z 2009 r. Nr 48 poz. 709, [Link → \(http://www.infor.pl/wskazniki/prawo-pracy-i-ubezpieczen-spolecznych/1591/809,Minimalne-wynagrodzenie-za-prace-.html\)](http://www.infor.pl/wskazniki/prawo-pracy-i-ubezpieczen-spolecznych/1591/809,Minimalne-wynagrodzenie-za-prace-.html)

LOTOS Kolej, zatrudniając wyższą kadrę zarządzającą (stanowisko: dyrektor), kieruje się głównie argumentami merytorycznymi, wiedzą i predyspozycjami kandydatów na odpowiednie stanowiska. Podczas rekrutacji w pierwszej kolejności rozważane są kandydatury z awansu wewnętrznego, w ramach spółki lub Grupy Kapitałowej LOTOS.

W składzie wyższej kadry zarządzającej w głównych lokalizacjach spółki 100% zatrudnionych rekrutowało się w 2011 r. z lokalnej społeczności.

Polityka płacowa LOTOS Kolej jest zgodna z obowiązującymi procedurami i dobrymi praktykami stosowanymi w całej Grupie Kapitałowej LOTOS. Główną i jedyną lokalizacją spółki jest terytorium Polski. LOTOS Kolej, oprócz siedziby w Gdańsku, posiada Wydziały w Zduńskiej Woli, Czechowicach-Dziedzicach i Jaśle oraz Dyspozyturię we Wrocławiu. W 2011 r. w LOTOS Kolej nie występowały różnice w poziomie wynagrodzeń ze względu na lokalizację.

Relacja najniższego wynagrodzenia miesięcznego w Polsce do najniższego wynagrodzenia zasadniczego w głównych

lokalizacjach LOTOS Kolej w 2011 r.

Minimalne wynagrodzenie w Polsce [zł]	1.386
Minimalna płaca zasadnicza w LOTOS Kolej [zł]	2.530
LOTOS Kolej / Polska [%]	182,54

LOTOS Oil prowadzi jednolitą politykę zatrudniania bez względu na lokalizację swoich Oddziałów. Zasady zatrudniania określone w dokumentach wewnętrznych nie przyznają specjalnych preferencji osobom pochodzącym z lokalnego rynku pracy. Przez lokalny rynek pracy spółka rozumie okolice w promieniu ok. 100 km od lokalizacji danego oddziału lub biura.

Analiza zatrudnienia wyższej kadry kierowniczej (dyrektor, kierownik zakładu, szef biura) w podziale na główne lokalizacje prowadzenia działalności gospodarczej (Oddział Gdańsk, Oddział Czechowice-Dziedzice, Oddział Jasło oraz Biuro Dystrybucji w Piotrkowie Trybunalskim) wykazała, że wskaźnik zatrudnienia osób z lokalnego rynku pracy wynosił w 2011 r. 100%. Wyższa kadra menadżerska zatrudniana jest zgodnie z wymaganiami i profilem danego stanowiska.

Relacja najniższego wynagrodzenia miesięcznego w Polsce do najniższego wynagrodzenia zasadniczego w głównych lokalizacjach LOTOS Oil w 2011 r.

Minimalne wynagrodzenie w Polsce [zł]	1.386
Minimalna płaca zasadnicza w LOTOS Oil [zł]	2.298
LOTOS Oil / Polska [%]	166

W **LOTOS Paliwa** wybór pracowników i wyższej kadry kierowniczej (stanowiska: dyrektor, zastępca dyrektora, szef biura) oparty jest na wielu kryteriach. Ze względu na specyficzny charakter działalności spółki osoby na stanowiskach kierowniczych w różnych miejscach Polski zatrudniane są na podstawie aktualnego zapotrzebowania. W 2011 r. w LOTOS Paliwa nie występowały różnice w poziomie wynagrodzeń ze względu na lokalizację.

Relacja najniższego wynagrodzenia miesięcznego w Polsce do najniższego wynagrodzenia zasadniczego w głównych lokalizacjach LOTOS Paliwa w 2011 r.

Minimalne wynagrodzenie w Polsce [zł]	1.386
Minimalna płaca zasadnicza w LOTOS Paliwa [zł]	2.760
LOTOS Paliwa / Polska [%]	199

LOTOS Asfalt prowadzi działalność w 3 głównych lokalizacjach: na południu Polski w Jasle i Czechowicach-Dziedzicach oraz na północy kraju w Gdańsku. Tworząc nowe miejsca zatrudnienia, po spełnieniu wymogu posiadania wymaganych kompetencji, w pierwszej kolejności uwzględniane są osoby z rynku lokalnego (powiat prowadzonej działalności oraz sąsiadujące miasta do 100 km). Zasada ta jest brana pod uwagę także w przypadku osób rekrutowanych na stanowiska kierownicze. Stanowiska te w LOTOS Asfalt to: dyrektor, szef, kierownik, zastępca kierownika.

Proporcja zatrudnienia kadry kierowniczej, w stosunku do zatrudnionych z lokalnej społeczności, kształtowała się w 2011 r. w następujący sposób: w Jasle z lokalnej społeczności rekrutowało się 78% kadry kierowniczej, w Gdańsku 82%, zaś w Czechowicach-Dziedzicach 100%.

Relacja najniższego wynagrodzenia miesięcznego w Polsce do najniższego wynagrodzenia zasadniczego w głównych lokalizacjach LOTOS Asfalt w 2011 r.

Lokalizacja	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze w LOTOS Asfalt [zł]	Najniższe wynagrodzenie w Polsce* [zł]	Relacja /2/ do /3/ [%]
/1/	/2/	/3/	/4/
Gdańsk	3.190	1.386	230
Czechowice	2.750	1.386	198
Jasło	1.500**	1.386	108

* Źródło: opracowanie własne oraz: Dz. U. z 2007 r. Nr 171 poz. 1209, M.P. z 2008 r. Nr 55 poz. 499, M.P. z 2009 r. Nr 48 poz. 709, [Link → \(http://www.infor.pl/wskazniki/prawo-pracy-i-ubezpieczen-spoecznych/1591/809,Minimalne-wynagrodzenie-za-prace-.html\)](http://www.infor.pl/wskazniki/prawo-pracy-i-ubezpieczen-spoecznych/1591/809,Minimalne-wynagrodzenie-za-prace-.html)

** Najniższe w wynagrodzenie w lokalizacji Jasło związane z podejmowaniem pracy po raz pierwszy na stanowiskach pomocniczych.

W spółce **LOTOS Parafiny** nie jest stosowana procedura zakładająca preferowanie przy zatrudnianiu osób ubiegających się o stanowiska wyższej kadry kierowniczej (dyrektorów, szefów biur, kierowników zakładów, kierowników komórek organizacyjnych) przedstawicieli lokalnej społeczności. Proporcje zatrudnienia wyższej kadry pochodzącej z lokalnego środowiska w głównych lokalizacjach działalności firmy przedstawiają się następująco: w Jasle 100%, w Czechowicach 100% oraz w Krakowie 50%.

Relacja najniższego wynagrodzenia miesięcznego w Polsce do najniższego wynagrodzenia zasadniczego w głównych lokalizacjach LOTOS Parafiny w 2011 r.

Lokalizacja	Najniższe wynagrodzenie zasadnicze w LOTOS Parafiny [zł]	Najniższe wynagrodzenie w Polsce* [zł]	Relacja /2/ do /3/ [%]
/1/	/2/	/3/	/4/
Czechowice	1.667	1.386	120
Jasło	1.967	1.386	142

* Źródło: opracowanie własne oraz: Dz. U. z 2007 r. Nr 171 poz. 1209, M.P. z 2008 r. Nr 55 poz. 499, M.P. z 2009 r. Nr 48 poz. 709, [Link → \(http://www.infor.pl/wskazniki/prawo-pracy-i-ubezpieczen-spolecznych/1591/809,Minimalne-wynagrodzenie-za-prace-.html\)](http://www.infor.pl/wskazniki/prawo-pracy-i-ubezpieczen-spolecznych/1591/809,Minimalne-wynagrodzenie-za-prace-.html)

Zobacz także:

Zatrudnienie

Udział w polityce państwa

Zgodnie ze strategią biznesową na lata 2011-2015 oraz kierunkami rozwoju do 2020 r. Grupa Kapitałowa LOTOS zamierza zwiększać swoją rolę w umacnianiu bezpieczeństwa sektora energii Polski, poprzez intensyfikację działań związanych ze wzrostem wydobycia węglowodorów i zwiększeniem konwersji przerobu ropy, poprawę bilansu paliwowego kraju oraz wykorzystanie efektu synergii między przemysłem rafineryjnym a branżą energetyczną.

Grupa Kapitałowa LOTOS będzie inicjować prace i współpracować na arenie krajowej oraz międzynarodowej w zakresie integracji sektora energii w ramach wspólnej polityki Unii Europejskiej związanej z zapewnieniem bezpieczeństwa w tym sektorze.

Na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa sektora energii Polski wpłynie realizowana rozbudowa aktywów logistycznych związanych z dystrybucją produktów. Strategia Grupy Kapitałowej LOTOS ukierunkowana jest na dynamiczny rozwój segmentu poszukiwawczo-wydobywczego i w pełni wpisuje się w politykę jej aktywnego udziału w budowie bezpieczeństwa Polski w sektorze energii.

Misją Grupy Kapitałowej LOTOS jest m. in. innowacyjny rozwój, który musi być zgodny z polityką bezpieczeństwa w sektorze energii kraju. Umieszczenie tego elementu w tak kluczowym dla firmy dokumencie jak jej misja, wskazuje jednoznacznie na znaczenie, jakie się mu przypisuje oraz na wagę tego zagadnienia w codziennych działaniach przedsiębiorstwa, a także całej Grupy Kapitałowej LOTOS.

Działania mające na celu budowanie bezpieczeństwa w sektorze energii

1. Rozbudowa rafinerii – Program 10+

28 marca 2011 r. oddano do użytku dwie ostatnie instalacje Programu 10+. Tym samym w terminie i poniżej planowanych kosztów zakończono kilkuletni program inwestycyjny. Grupa Kapitałowa LOTOS osiągnęła znaczny wzrost potencjału przerobu ropy (około 40%). Gdańska rafineria awansowała do grona dużych rafinerii europejskich o najwyższej konwersji, czyli efektywności przerobu. Dzięki Programowi 10+ zwiększyły się nominalne zdolności przerobowe rafinerii do 10,5 mln ton rocznie. Nowe instalacje umożliwiają przerób różnych gatunków ropy. Dzięki instalacji do hydroodsłarczania średnich destylatów produkcja oleju napędowego wzrosła o 2,5 mln ton rocznie. Rafineria w Gdańsku może produkować rocznie około 2,3 mln ton benzyny, 5,5 mln ton oleju napędowego i paliwa lotniczego.

2. Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej (upstream)

W 2011 r. Grupa Kapitałowa LOTOS rozwijała działalność poszukiwawczo-wydobywczą. Rozwój w kierunku upstream, oprócz zapewnienia Polsce bezpieczeństwa w dziedzinie dostaw strategicznego surowca, jakim jest ropa, jest przede wszystkim przedsięwzięciem biznesowym. Od wielu lat Grupa Kapitałowa LOTOS jest zaopatrywana głównie w surowiec rosyjski. Jest to spowodowane opłacalnością takiego działania (ropa rosyjska dostarczana rurociągiem pozostaje tańsza w stosunku do ropy dostarczanej morzem), zaś ekonomia, wobec faktu notowania akcji Grupy LOTOS na GPW w Warszawie, musi być i jest głównym czynnikiem, na jaki zwracają uwagę akcjonariusze.

LOTOS Exploration & Production Norge AS – spółka zależna LOTOS Petrobaltic – 18 stycznia 2011 r., w wyniku rozstrzygnięcia konkursu kwalifikacyjnego, otrzymała status operatora, a także przejęła 25% udziałów w koncesji położonej w południowej części Morza Północnego. Łącznie przedsiębiorstwo posiada 8 koncesji na Morzu Północnym.

Grupa Kapitałowa LOTOS prowadzi działalność poszukiwawczo-wydobywczą węglowodorów także na Litwie. W lutym 2011 r. Grupa LOTOS przejęła kontrolę nad spółką AB Geonafra wydobywającą ropę naftową na terytorium Republiki Litewskiej. W 2011 r. AB Geonafra wydobyla 78,1 tys. ton ropy naftowej.

3. Kawerny solne

Powołana 15 czerwca 2011 r., decyzją Zarządów Grupy LOTOS i PERN „Przyjaźń”, Grupa robocza GL-PERN ds. projektu kawernowego podjęła szereg czynności analitycznych na temat możliwości utworzenia magazynów na ropę naftową i paliw w rejonie Pomorza w występujących tam podziemnych strukturach solnych. Magazyny tego rodzaju mogą stanowić dla kraju istotny czynnik bezpieczeństwa w sektorze energii.

Przeprowadzone przez grupę roboczą badania i analizy wskazują na korzystanie przez wiele państw, na czele z USA, z kawern dla potrzeb magazynowania ropy naftowej i ropopochodnych paliw płynnych. Z bilansu potrzeb magazynowych wynika, że w warunkach polskich powinny powstać w pierwszym etapie podziemne magazyny o pojemności co najmniej 6-7 mln m³. Magazyny te mogłyby również służyć innym zainteresowanym krajom Unii Europejskiej. Z przeprowadzonego

rozeznania wynika, że rządy wielu krajów angażują się bezpośrednio w budowę kavern. Materiały na ten temat zostały przekazane do Ministerstwa Skarbu Państwa do dalszych decyzji.

4. Zmiana systemu zapasów obowiązkowych

Grupa LOTOS podtrzymuje swoje zainteresowanie uczestnictwem w programie zmiany systemu zarządzania zapasami obowiązkowymi w Polsce (projekt kavernowy mógłby być istotnym elementem przedmiotowego zainteresowania) w celu dostosowania regulacji prawnych do wymogów Unii Europejskiej (Dyrektywa 2009/119/WE).

Działalność lobbingowa na rzecz sektora energii

Zasady etyczne przyjęte przez Grupę LOTOS zakładają apolityczność koncernu, który w żaden sposób nie wspiera ugrupowań politycznych.

Spółka z racji roli, jaką spełnia w sektorze energii, angażuje się w projekty wspierające inicjatywy kluczowe dla rozwoju tego segmentu gospodarki.

Central Europe Energy Partners AISBL (CEEP)

W 2011 r. Grupa LOTOS aktywnie wspierała działalność CEEP – międzynarodowego think tanku reprezentującego interesy sektora energii z Europy Centralnej na forum Unii Europejskiej. Stowarzyszenie systematycznie powiększało liczbę swoich członków, jak i zakres geograficzny działania. Zgodnie ze stanem na 1 stycznia 2012 r. do organizacji należało 14 podmiotów reprezentujących 4 państwa z Europy Centralnej.

W 2011 r. stowarzyszenie podejmowało wiele tematów istotnych dla sektora energii w Europie Centralnej, do których można zaliczyć m.in. prężność par przy produkcji paliw, promocję węgla w energy-mix Unii Europejskiej, redukcję emisji CO₂, derogacje, działania na rzecz integracji sektora energii w Europie Centralnej. Stowarzyszenie bierze udział we wszystkich konsultacjach dotyczących sektora energii. W grudniu 2011 r. organizacja otworzyła swoje przedstawicielstwo w Berlinie.

Energia i samorządność

23 maja 2011 r. Grupa LOTOS przystąpiła do Forum Dialogu i Współpracy Województwa Pomorskiego „Energia i samorządność”. Forum zostało powołane w celu właściwego wykorzystania potencjału rozwoju społeczno-gospodarczego w związku z możliwością lokalizacji na terenie województwa pomorskiego elektrowni jądrowej oraz inwestycji w inne źródła energii, a także dla zapewnienia mieszkańcom regionu optymalnych warunków bezpieczeństwa i utrzymania wysokiego poziomu społecznej spójności, samorządności i przedsiębiorczości. Forum powołano z inicjatywy Marszałka Województwa Pomorskiego oraz Wojewody Pomorskiego.

Plany na przyszłość

W perspektywie najbliższych lat Grupa LOTOS będzie realizowała założenia strategii na lata 2011-2015 oraz przyjęte kierunki rozwoju do roku 2020. Główna aktywność inwestycyjna zostanie skupiona na działalności poszukiwawczo-wydobywczej. Kontynuowana będzie działalność wydobywcza prowadzona na obszarze Morza Bałtyckiego, a także na terenie Litwy i Morza Norweskiego. W 2012 r. planowane jest uruchomienie wydobycia ropy naftowej ze złoża YME, a także będą prowadzone prace zmierzające do zagospodarowania pozostałych posiadanych koncesji położonych w Norweskiej Strefie Ekonomicznej. W 2015 r. zakładane jest osiągnięcie wydobycia ropy naftowej na poziomie 1,2 mln ton rocznie.

Ponadto prowadzone będą prace związane z poszukiwaniem złóż gazu łupkowego na terenie posiadanych koncesji na obszarze Morza Bałtyckiego, a także na obszarze Litwy.

Zobacz także:

Wywiad z Prezesem Zarządu **Stopień realizacji celów strategicznych**

Przeciwdziałanie nadużyciom

Grupa LOTOS, w ramach kształtowania właściwej kultury organizacyjnej, zapewniając jej otwartość i transparentność, a jednocześnie odpowiadając za monitoring i identyfikację zagrożeń związanych z funkcjonowaniem organizacji, zdecydowała o zainicjowaniu działań ukierunkowanych na zaprojektowanie i wdrożenie rozwiązań, które służyć będą kształtowaniu optymalnego poziomu odporności organizacji na nadużycia.

Zgodnie z przyjętym założeniem Spółka odporna na nadużycia to taki podmiot, który dysponując wiedzą dotyczącą rzeczywistego i postrzeganego poziomu zagrożenia nadużyciami w związku z prowadzoną przez siebie działalnością, ustanowiła i zapewnia funkcjonowanie rozwiązań, dostosowanych w sposób optymalny do charakteru i skali dotyczących go zagrożeń, ukierunkowanych na przeciwdziałanie, wykrywanie i reagowanie na nadużycia.

Jednym z elementów tych działań jest, zapoczątkowane w 2011 r., dokonywanie okresowej oceny odporności organizacji na nadużycia, która stanowi źródło informacji o jej przygotowaniu do skutecznego zarządzania ryzykiem nadużyć. W ramach realizacji powyższej oceny dokonywana jest gradacja procesów zdefiniowanych w Grupie LOTOS, typowanie tych spośród nich, w przypadku których poziom ryzyka nadużyć z punktu widzenia Spółki jako całości jest największy. Na tej podstawie planowane są działania mające na celu realizację pogłębionych przeglądów procesów (ich wytypowanych obszarów) pod kątem identyfikacji i ewentualnej modyfikacji rozwiązań ograniczających możliwość występowania nadużyć zarówno o charakterze zewnętrznym, jak i wewnętrznym.

Dodatkowo już od kilku lat w przypadkach podejrzenia zaistnienia nadużycia, przeprowadzane są w Grupie Kapitałowej LOTOS postępowania wyjaśniające ukierunkowane na zgromadzenie informacji niezbędnych dla dokonania prawidłowej kwalifikacji danego zdarzenia i wypracowanie podstaw dla podjęcia stosownych działań.

W 2011 r. nie zidentyfikowano zakończonych postępowań sądowych dotyczących praktyk korupcyjnych wszczętych przeciwko Spółce lub jej pracownikom.

W organizacji regularnie przeprowadzane są szkolenia pracowników w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych. Wynikają one z przyjętych standardów pracy w firmie oraz bieżących potrzeb. W 2011 r. zrealizowano następujące szkolenia w tym zakresie:

- „Program adaptacyjny”,
- „Zagrożenia korupcyjne w procesach biznesowych” – szkolenie prowadzone przez Centralne Biuro Antykorupcyjne.

Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych w Grupie LOTOS w 2011 r.

Rodzaj stanowiska	Liczba pracowników ogółem	Liczba pracowników poddanych szkoleniom	Procent przeszkolonych pracowników
Kierownicze	158	14	8,9
Pozostałe	1.171	87	7,4

Zobacz także:

Dojrzałość organizacyjna

Zachowania antykonkurencyjne

W 2011 r. Grupa LOTOS była stroną postanowienia antymonopolowego Prezesa UOKiK z 21 marca 2005 r. w związku z podejrzeniem zawarcia przez Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. w Płocku oraz Grupę LOTOS S.A. w Gdańsku porozumienia w sprawie jednoczesnego zakończenia produkcji i dystrybucji benzyny uniwersalnej U95 opisanego szerzej w Raporcie Rocznym 2010 [Link →](#)

(http://raportroczny2010.lotos.pl/sprawozdania/sprawozdanie_pozafinansowe/spoleczne_aspekty_dzialalnosci#so7). W dniu 11 lutego 2011 r. sąd opublikował wyrok oddalający apelację Grupy LOTOS i PKN ORLEN. W dniu 10 marca 2011 r. Spółka zapłaciła zobowiązanie wynikające z wyroku z 11 lutego 2011 r. w kwocie 1.000 tys. zł, wykorzystując utworzoną wcześniej rezerwę. W dniu 30 maja 2011 r. Grupa LOTOS złożyła skargę kasacyjną od wyroku, w której zaskarżyła w całości wyrok i wniosła o jego uchylenie. Również w tym dniu wpłynęła skarga kasacyjna PKN ORLEN. W dniu 17 czerwca 2011 r. wpłynęła odpowiedź na skargę kasacyjną Grupy LOTOS, w której Prezes UOKiK wniósł o odrzucenie skargi i zasądzenie kosztów procesowych na rzecz UOKiK. W dniu 2 grudnia 2011 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych. Sprawa została zakończona.

Ponadto, w 2011 r. Grupa LOTOS była stroną postanowienia opisanego szerzej w Raporcie Rocznym 2010 [Link →](#) (http://raportroczny2010.lotos.pl/sprawozdania/sprawozdanie_pozafinansowe/spoleczne_aspekty_dzialalnosci#so7), w którym pozwem z 18 maja 2001 r. PETROECCO JV Sp. z o.o. wniosła powództwo o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od 1 maja 1999 r. tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych, polegających na sprzedaży olejów bazowych BS w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o. Stosowanie przez Spółkę zarzuconych jej praktyk monopolistycznych stwierdzone zostało decyzją Urzędu Antymonopolowego z 26 września 1996 r., którą Urząd nakazał Spółce ich zaniechanie. W 2011 r. postępowanie obejmowało następujące zdarzenia: Grupa LOTOS 16 maja 2011 r. wysłała odpowiedź na wezwanie do złożenia oświadczenia dotyczącego podtrzymania wniosku dowodowego z opinii biegłego oraz do uiszczenia zaliczki na poczet opinii w kwocie 23 tys. zł. W dniu 18 maja 2011 r. wpłynęło pismo procesowe PETROECCO JV Sp. z o.o., w którym podtrzymano dotychczasowe stanowisko w powyższej sprawie. W dniu 14 marca 2012 r. wpłynęła opinia Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie, do którego Grupa LOTOS ustosunkowała się 28 marca 2012 r. W dniu 22 marca 2012 r. wpłynęło pismo procesowe PETROECCO JV Sp. z o.o. Sprawa jest w toku.

W 2011 r. spółki Grupy Kapitałowej LOTOS nie płaciły istotnych kar i nie nałożono na nie istotnych niepieniężnych sankcji w związku z niedostosowaniem się do obowiązującego prawa i regulacji. Jednakże w latach 2010-2011, w tym przedmiocie, toczyło się postępowanie opisane powyżej, a 10 marca 2011 r. Grupa LOTOS zapłaciła zobowiązanie wynikające z wyroku z 11 lutego 2011 r. w kwocie 1.000 tys. zł, wykorzystując utworzoną wcześniej rezerwę.

Odpowiedzialność za produkt

Etapy cyklu życia produktów oceniane są pod kątem ich wpływu na bezpieczeństwo ludzi i środowiska w celu eliminacji zagrożeń.

Grupa Kapitałowa LOTOS określa wpływ wszystkich produktów, wytwarzanych podczas przerobu ropy naftowej, na zdrowie i bezpieczeństwo ich użytkowania. Działania te wynikają m.in. z wymogów rozporządzenia REACH (ang. Registration Evaluation Authorisation of Chemicals) – dotyczącego rejestracji, oceny i udzielania zezwoleń dotyczących substancji chemicznych. Rozporządzenie jest obszernym aktem prawnym obowiązującym w całej Unii Europejskiej i ma na celu m.in. systematyzację i uporządkowanie zasad zapewnienia bezpieczeństwa ze względu na zdrowie i środowisko podczas produkcji, stosowania i importowania substancji chemicznych.

Wdrażanie REACH przewidziano na 11 lat, przy czym zdecydowana większość działań związanych z obszarem rejestracji substancji została wykonana w 2010 r.

Rejestracja została dokonana wspólnie z innymi rafineriami na podstawie odpowiednich umów. W procesie pośredniczyła m.in. organizacja CONCAWE, skupiająca rafinerie i zajmująca się badaniem czystości wód oraz powietrza. W ramach rejestracji uzgodniono wspólną klasyfikację, zaproponowano oznakowanie oraz przedstawiono m.in. wyniki badań toksykologicznych, ekotoksykologicznych, fizykochemicznych i identyfikacyjnych. Dzięki wspólnemu działaniu wielokrotnie ograniczono koszty badań i administracji w stosunku do wstępnie oszacowanych przez Spółkę.

Grupa LOTOS automatycznie przystąpiła do kilkunastu forów informacyjnych tzw. SIEFs (ang. Scientific Information Exchange Forum). Wymiana informacji pomiędzy przedsiębiorstwami w ramach SIEF oraz z Europejską Agencją Chemikaliów (ang. European Chemicals Agency, ECHA) w Helsinkach odbywa się elektronicznie. W Spółce w 2012 r. został powołany Zespół ds. Bezpieczeństwa Produktowego. Jego zadaniem jest współpraca w ramach SIEFs. Należy podkreślić, że dokumentacja rejestracyjna podlega stałemu przeglądowi pod względem ewentualnych nowych informacji o zagrożeniach i, jeśli zachodzi taka potrzeba, dokumentacja jest aktualizowana przez Zespół ds. Bezpieczeństwa Produktowego w Grupie LOTOS. Ponadto Zespół opracowuje Karty Charakterystyki i Informacje o zagrożeniach. Za pomocą tych dokumentów przekazywane są najważniejsze informacje w łańcuchu dostaw.

Pełny indeks tych dokumentów obowiązujących w Grupie Kapitałowej LOTOS publikowany jest na bieżąco w serwisie internetowym Grupy LOTOS [Link → \(http://www.lotos.pl/handlowy\)](http://www.lotos.pl/handlowy). Klienci Spółki mają zatem gwarancję, że otrzymują zarejestrowane produkty wysokiej jakości.

Ocena wpływu wyrobów na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi prowadzona jest w spółkach handlowych Grupy Kapitałowej LOTOS na wszystkich etapach cyklu życia produktów. Działania mają na celu całkowitą eliminację lub minimalizację potencjalnych zagrożeń, mogących mieć wpływ na środowisko naturalne i bezpieczeństwo człowieka.

Zobacz także:

Członkostwo w organizacjach Deklaracje Bioróżnorodność

Bezpieczeństwo i zdrowie klientów

W przypadku produktów asfaltowych produkowanych przez **LOTOS Asfalt** kwestią, poruszaną w branży, jest szkodliwość oparów asfaltu wytwarzanych w czasie stosowania produktu w wysokich temperaturach (150-180°C - produkcja mieszanek mineralno-asfaltowych w technologii „na gorąco” oraz powyżej 250°C - w przypadku aplikacji asfaltu do specjalnych zastosowań hydroizolacyjnych). Choć obecnie brak jest naukowych dowodów na szkodliwość tego czynnika, a według obowiązujących rozporządzeń asfalty naftowe są zaliczane do substancji nie będących niebezpiecznymi, LOTOS Asfalt w swoich materiałach, tj. Kartach Informacji o substancjach lub składnikach mieszaniny, dla których nie jest wymagana tzw. Karta Charakterystyki, prezentuje najnowsze rekomendacje związane z bezpiecznym postępowaniem z wyrobem.

Asfalty z grupy wyrobów przeznaczonych dla drogownictwa, stanowiące powyżej 95% wolumenu produkcji spółki, podlegają ocenie zgodności, której wynik stanowi zapewnienie dla konsumenta, że produkt posiada odpowiednie właściwości użytkowe i spełnia wymagania budowlane. Produkty LOTOS Asfalt posiadają deklaracje zgodności z wymaganiami specyfikacji technicznych. W spółce funkcjonują procedury mające na celu zapewnienie identyfikacji zmian w wymaganiach prawnych dotyczących jej działalności.

Aby zapewnić bezpieczeństwo stosowania produktów, spółka objęła zakresem działań podnoszących bezpieczeństwo także procesy transportu i dystrybucji. Funkcjonują instrukcje oraz materiały filmowe dotyczące bezpiecznej pracy z asfaltami w trakcie ich załadunku, transportu i rozładunku. Prowadzi się także weryfikację spełnienia standardów bezpieczeństwa LOTOS Asfalt przez dostawców usług transportowych.

Etapy cyklu użytkowania, w których usprawniany jest wpływ produktów LOTOS Asfalt na zdrowie i bezpieczeństwo	Tak	Nie
Koncepcja rozwoju produktu	x	-
Badania i rozwój	x	-
Certyfikacja	x	-
Produkcja i wytwarzanie	x	-
Marketing i promocja	x	-
Dystrybucja zapasów i zaopatrzenie	x	-
Użytkowanie i serwis	x	-
Wycofanie z użytkowania, ponowne użycie lub recykling	-	x

W LOTOS Asfalt w 2011 r. nie odnotowano żadnych przypadków niezgodności w odniesieniu do regulacji lub dobrowolnie przyjętego trybu postępowania dotyczącego wpływu produktów i usług spółki na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu życia.

LOTOS Kolej, jako przewoźnik kolejowy, specjalizuje się w przewozie towarów niebezpiecznych i realizuje kompleksową obsługę związaną z transportem kolejowym na obszarze całego kraju w ramach posiadanej licencji nr WPR/007/2003, udzielonej przez Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego na wykonywanie przewozu rzeczy. Spółka zapewnia kompleksową obsługę spółek Grupy Kapitałowej LOTOS.

Usługę przewozów towarów niebezpiecznych spółka wykonuje zgodnie z:

- Ustawą z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym,
- Ustawą z dnia 19 marca 2011 r. o przewozie kolejną towarów niebezpiecznych,
- Przepisami o przewozie towarów niebezpiecznych m.in.:
 - Regulaminem dla międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych (RID), stanowiącym załącznik do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF),
 - Załącznikiem nr 2 do przepisów o przewozie towarów niebezpiecznych do Umowy o Międzynarodowej Kolejowej Komunikacji Towarowej (SMGS).

Mając na uwadze wysoką jakość świadczonych usług, LOTOS Kolej zapewnia swoim pracownikom cykliczne szkolenia z zakresu BHP oraz przewozu towarów niebezpiecznych. Każdy nowo zatrudniony pracownik, przed podjęciem czynności

związanych z wykonywaniem przewozów, obowiązkowo odbywa wspomniane szkolenia oraz przechodzi proces autoryzacji potwierdzony odpowiednim zapisem przez instruktora ds. trakcji lub wagonów. Dodatkowo każdy pracownik związany z ruchem kolejowym uczestniczy dwa razy w roku w tzw. „pouczeniach ruchowych”, na których jest informowany o zmianach w przepisach obowiązujących w trakcie wykonywania przewozów.

W 2011 r. spółka przewiozła 6,6 mln ton towarów niebezpiecznych, co stanowi 63% całości przewiezionej masy.

W tym samym okresie z udziałem pracowników LOTOS Kolej i eksploatowanego taboru miało miejsce 15 wypadków oraz 8 incydentów (zgodnie z klasyfikacją wynikającą z Rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 30 kwietnia 2007 r.). Z winy pracowników spółki doszło do jednego wypadku, którego przyczyną było nieprzestrzeganie przez maszynistę przepisów dotyczących bezpieczeństwa ruchu kolejowego. Pozostałe wypadki i incydenty nie powstały z winy spółki.

Wszystkie wyroby produkowane w **LOTOS Oil** posiadają Karty Charakterystyki, które są sporządzane w oparciu o obowiązujące wymagania rozporządzenia REACH. Na ich podstawie produkty klasyfikowane są jako bezpieczne lub niebezpieczne. Opis produktu przedstawiony w Karcie informuje użytkownika o potencjalnych zagrożeniach, jakie niesie produkt w odniesieniu do zdrowia człowieka oraz środowiska naturalnego. W Karcie znajduje się też informacja o niebezpiecznych składnikach w wyrobie, kontroli narażenia, postępowania w przypadku pożaru i przedostania się produktu do środowiska oraz dalszego postępowania z opróżnionym opakowaniem.

W przypadku produktu zaklasyfikowanego jako niebezpieczny, opis zagrożeń jest umieszczony także na etykiecie produktu. W Karcie i na etykiecie znajduje się również numer telefonu kontaktowego, pod którym można uzyskać więcej informacji na jego temat.

Etapy cyklu użytkowania, w których usprawniany jest wpływ produktów LOTOS Oil na zdrowie i bezpieczeństwo	Tak	Nie
Koncepcja rozwoju produktu	x	-
Badania i rozwój	x	-
Certyfikacja	x	-
Produkcja i wytwarzanie	x	-
Marketing i promocja	x	-
Dystrybucja zapasów i zaopatrzenie	x	-
Użytkowanie i serwis	x	-
Wycofanie z użytkowania, ponowne użycie lub recykling	x	-

Wyroby dostarczane są klientom wraz ze świadectwem jakości. Jeśli produkt jest zaklasyfikowany, jako niebezpieczny, Karta Charakterystyki jest każdorazowo dołączana do dokumentów przy pierwszej dostawie danego wyrobu. W pozostałych przypadkach klient otrzymuje Kartę na życzenie. Karty Charakterystyki oraz pozostała dokumentacja technologiczna są aktualizowane na bieżąco zgodnie z wymaganiami procedur Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

W 2011 r. w LOTOS Oil nie odnotowano żadnego incydentu niedostosowania do obowiązujących regulacji, przepisów i kodeksów w zakresie wpływu produktu na zdrowie i bezpieczeństwo.

LOTOS Paliwa zapewnia transport w odniesieniu do około 30% sprzedawanego paliwa (hurt i detal razem), w tym w 100% dla stacji własnych sieci LOTOS oraz w 100% dla wysyłek kolejowych. Pozostała sprzedaż jest realizowana z odbiorem transportem klienta.

Transport drogowy paliw jest realizowany przez zewnętrzne podmioty spoza Grupy Kapitałowej LOTOS na zasadach outsourcingu usług. Prowadzony jest nadzór nad bezpieczeństwem tego etapu realizacji usługi, poprzez ustalanie warunków oraz nadzór dostaw na podstawie umów i procedur. Transport kolejowy do odbiorców jest realizowany przez LOTOS Kolej.

W ramach nadzoru nad kwestiami dotyczącymi zdrowia i bezpieczeństwa w transporcie drogowym, monitorowane są m.in. następujące etapy:

- załadunek w bazach,
- bezpieczny przejazd cysterny na kontrolowanej trasie,
- bezpieczeństwo miejsc rozładunku,
- rozładunek zgodnie z ustaloną procedurą postępowania oraz wskaźnik jej realizacji,
- postępowanie w przypadku rozlania, awarii,
- działania korygujące w przypadku zaistnienia nieprawidłowości.

LOTOS Paliwa prowadzi systematyczny monitoring jakości paliw w sieci stacji własnych i partnerskich pod kątem spełnienia wymagań jakościowych. Każda stacja jest kontrolowana raz w roku w odniesieniu do wszystkich gatunków paliw.

W zakresie sprzedaży paliw na stacjach własnych spółka ustala standardy i prowadzi nadzór nad ich realizacją przez zarządzających stacjami. Proces uregulowany jest na podstawie odrębnych umów i obowiązujących procedur postępowania, które są systematycznie poddawane doskonaleniu. W ramach ustalonych standardów w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa nadzorowane i poddawane ocenie na zgodność z nimi są m.in. następujące etapy:

- dostawy paliw,
- nadzór nad infrastrukturą,
- postępowanie w przypadku wypadków i awarii,
- zasady bezpieczeństwa w zakresie obsługi klienta i sprzedaży paliw,
- zarządzanie środowiskowe zgodne z normą PN-EN ISO 14001: 2005,
- zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy zgodne z normą PN-N-18001.

W ramach prowadzonej działalności LOTOS Paliwa posiada certyfikat na zgodność Systemu Zarządzania Jakością z normą PN-EN ISO 9001: 2009 w zakresie hurtowego obrotu paliwami do pojazdów samochodowych oraz lekkimi olejami opałowymi, sprzedaży paliw do klientów biznesowych oraz zarządzania sprzedażą detaliczną paliw.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa na stacjach paliw LOTOS podejmowane są działania o charakterze diagnostycznym i profilaktycznym, w tym:

- szacowanie ryzyka i skutków wystąpienia awarii,
- monitorowanie stanu BHP i ochrony środowiska,
- opracowywanie i wdrażanie odpowiednich procedur i instrukcji,
- szkolenie agentów i testowanie procedur awaryjnych,
- nadzorowanie budowli i budynków oraz urządzeń i wyposażenia pozostającego w gestii LOTOS Paliwa.

System szkoleń dla agentów zarządzających stacjami paliw obejmuje takie tematy, jak: serwisowanie sprzętu przeciwpożarowego, wymagania przepisów dla nadzoru i realizacji prac pożarowo niebezpiecznych, wymagania opracowania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, dokumentacji zabezpieczenia przed wybuchem, zasady postępowania w trakcie awarii oraz wymagania przepisów bezpieczeństwa dla agentów, jako pracodawców i jako zarządzających obiektami stacji paliw.

W 2011 r. nie odnotowano niezgodności z regulacjami prawnymi w tym zakresie, w których stwierdzono by winę LOTOS Paliwa.

W ramach monitorowania jakości paliw w łańcuchu logistycznym LOTOS Paliwa odnotowano łącznie w całym 2011 r.:

- 4 przypadki zdarzeń w transporcie paliw, które wiązały się z pogorszeniem jakości paliw w zakresie parametrów mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo stosowania tych paliw,
- 19 przypadków zdarzeń w obrocie paliwami, które wiązały się z pogorszeniem jakości paliw w zakresie parametrów mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo stosowania tych paliw.

Dokładna analiza wspomnianych zdarzeń nie potwierdziła, że skutkowały one sytuacjami niebezpiecznymi u użytkowników.

W **LOTOS Parafiny**, podobnie jak w pozostałych spółkach, stosowane są procedury mające na celu ochronę zdrowia i bezpieczeństwa na wszystkich etapach cyklu życia produktów oraz usług. Na etapie projektowania ustalane są dostępne surowce i źródła ich pochodzenia, zakres niezbędnych analiz przeprowadzanych dla surowców i projektowanego wyrobu oraz określany jest potencjalny wpływ realizacji projektu na środowisko. W trakcie produkcji stosowany jest odpowiedni system nadzorowania produkcji w toku oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracy. Dla wyrobów gotowych wykonywane są analizy zgodnie z obowiązującym harmonogramem badań oraz badania dodatkowe mające na celu ocenę wpływu produktów na zdrowie i bezpieczeństwo użytkowników.

W oparciu o zasady Zintegrowanego Systemu Zarządzania wprowadzono odpowiednie narzędzia umożliwiające nadzorowanie i zidentyfikowanie nieprawidłowości występujących w trakcie realizacji poszczególnych procesów, tj.:

- Harmonogram badań – określający zakres oraz częstotliwość wykonywanych analiz dla surowców, produkcji w toku oraz wyrobów gotowych;
- Dokumentacja techniczno-produkcyjna – opisująca sposób prowadzenia produkcji, dopuszczone surowce oraz wymagania dla wyrobu gotowego;
- Wprowadzony system nadzorowania Kart Charakterystyki substancji i mieszanin umożliwiający zapewnienie bezpieczeństwa użytkowania surowców w trakcie produkcji oraz wyrobów wprowadzanych do obrotu. Dodatkowo system zapewnia nadzór nad aktualnością Kart oraz ich zgodność z obowiązującymi przepisami (rozporządzenia REACH i CLP);
- Plan monitorowania środowiska;
- Instrukcja postępowania w przypadku rozlania i awarii;
- Wdrożona procedura gospodarki odpadami. Dodatkowo spółka posiada zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów parafinowych;
- Procedura zabezpieczenia wyrobu w Jednostce Biznesu Parafin oraz monitorowanie jego jakości: w zakresie transportu kontrolowana jest czystość opakowań celem zabezpieczenia wyrobu gotowego przed zanieczyszczeniem i uszkodzeniem.
- Wprowadzony system okresowej kontroli produktów w zakresie zawartości substancji rakotwórczych oraz metali ciężkich,
- Wprowadzony System Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) wraz z elementami Dobrej Praktyki Higienicznej w Zakładzie Produkcji Parafin Jasło w zakresie produkcji wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Wyroby dostarczane są klientom wraz z atestem jakości, obowiązującymi warunkami technicznymi oraz Informacją o Produkcie lub Kartą Charakterystyki. Dokumentacja techniczna aktualizowana jest na bieżąco. Obowiązujące procedury

obejmują wszystkie produkty spółki.

W czerwcu 2011 r. spółka zakończyła realizację dwuletniego projektu badawczo-wdrożeniowego „Opracowanie nowej generacji mas modelowych dla odlewnictwa precyzyjnego i uruchomienie ich produkcji”. W wyniku projektu została opracowana masa modelowa miękka spełniająca wymagania polskich odlewni precyzyjnych stosujących technologię wosku traconego. Gotowy wyrób wprowadzono do obrotu pod nazwą FORMOWAX. Projekt obejmował również zadanie środowiskowe dotyczące określenia możliwości regeneracji miękkiej masy modelowej. Sposób otrzymywania masy modelowej stanowił podstawę zgłoszenia patentowego dokonanego 28 marca 2011 r. w Urzędzie Patentowym RP. Urząd nadał zgłoszeniu numer P.394360.

W związku z planowaną na 2013 r. rejestracją w ECHA (Europejskiej Agencji Chemikaliów) dwóch substancji, spółka rozpoczęła prace związane z pozyskaniem danych niezbędnych do przeprowadzenia procesu rejestracji.

Etapy cyklu użytkowania, w których usprawniany jest wpływ produktów LOTOS Parafiny na zdrowie i bezpieczeństwo	Tak	Nie
Koncepcja rozwoju produktu	x	-
Badania i rozwój	x	-
Certyfikacja	x	-
Produkcja i wytwarzanie	x	-
Marketing i promocja	-	x
Dystrybucja zapasów i zaopatrzenie	x	-
Użytkowanie i serwis	x	-
Wycofanie z użytkowania, ponowne użycie lub recykling	x	-

Ocenie poddano wszystkie produkty LOTOS Parafiny.

W 2011 r. w LOTOS Parafiny nie odnotowano żadnego incydentu niedostosowania się do obowiązujących regulacji, przepisów i kodeksów w zakresie wpływu produktu na zdrowie i bezpieczeństwo.

Zobacz także:

Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia

Oznakowanie produktów i usług

LOTOS Asphalt stosuje wymogi Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych, zgodnie z którymi wyrób budowlany może być wprowadzony do obrotu, jeżeli nadaje się do stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych, w zakresie odpowiadającym jego właściwościom użytkowym i przeznaczeniu. Oznacza to, iż ma właściwości użytkowe umożliwiające prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym obiektom budowlanym, w których ma być zastosowany w sposób trwały, spełnienie wymagań podstawowych.

W kwietniu 2011 r. wydane zostało nowe Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych, tzw. CPR. Procedury zapisane w rozporządzeniu dopuszczają w okresie przejściowym, tj. do 30 czerwca 2013 r. wprowadzanie wyrobów do obrotu na terenie Unii Europejskiej.

W przypadku wytwarzanych przez LOTOS Asphalt materiałów budowlanych, do których zalicza się grupy produktowe takie jak: asfalty drogowe, asfalty modyfikowane, emulsje asfaltowe oraz specyfiki asfaltowe i materiały hydroizolacyjne, niezbędne jest podanie pełnej informacji dotyczącej produktów. Szczególnie istotne są informacje o wyrobie budowlanym oraz odpowiednie oznakowanie produktu za pomocą oznakowania CE lub znakiem budowlanym „B”. Sprawa obowiązkowego przekazywania informacji towarzyszących produktowi dotyczy ponad 95% wolumenu sprzedawanych wyrobów.

Na dokumentach towarzyszących sprzedanemu wyrobowi, takich jak dowód wydania, świadectwo jakości itp. dołączanych do każdej partii ekspediowanego produktu, oprócz odpowiedniego oznakowania, podawane są również następujące informacje:

- adres producenta i zakładu, w którym wyrób został wyprodukowany,
- nazwa, rodzaj produktu według specyfikacji technicznej (normy lub aprobaty technicznej) oraz nazwa handlowa,
- numer i data publikacji polskiej normy lub aprobaty technicznej, z którą potwierdzono zgodność wyrobu,
- numer i data wystawienia krajowej deklaracji zgodności,
- nazwa jednostki certyfikującej, jeśli brała udział w zastosowanym systemie oceny zgodności.

W 2011 r. ze względu na harmonizację normy EN 14023 dotyczącej klasyfikacji asfaltów modyfikowanych polimerami, LOTOS Asphalt zakończył proces certyfikacji systemu zarządzania Zakładowej Kontroli Produkcji na zgodność z wymaganiami wymienionych norm w Zakładach Produkcyjnych w Gdańsku, Jaśle i Czechowicach. Tym samym spółka zapewniła zgodność z wymaganiami prawnymi obowiązującymi w Unii Europejskiej, dotyczącymi wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu.

Asfalty naftowe są zaliczane do substancji niebędących niebezpiecznymi. Pomimo to, spółka w swoich materiałach, tj. Kartach Informacji o substancji lub składnikach mieszaniny, dla których nie jest wymagana Karta Charakterystyki, prezentuje informacje na temat substancji wchodzących w skład wyrobu oraz najnowsze rekomendacje związane z bezpiecznym postępowaniem z wyrobem.

Zakres dostępnych informacji dotyczących produktów i usług wymaganych przez wewnętrzne procedury LOTOS Asphalt	Tak
Pochodzenie składników danego produktu lub usługi	x
Treść, szczególnie w odniesieniu do substancji, które mogą mieć wpływ na środowisko lub społeczeństwo	x
Bezpieczeństwo korzystania z produktu lub usługi	x
Utylizacja produktów i wpływu na środowisko/ społeczeństwo	x
Inne: zagrożenia, które mogą wystąpić przy stosowaniu produktu, informacje wymagane specyfikacjami technicznymi (normami zharmonizowanymi, aprobatami) do umieszczenia w dołączanych informacjach, oznakowanie wymagane przepisami prawnymi (prawo budowlane)	x

Spółka LOTOS Asphalt w 2011 r. nie odnotowała żadnych przypadków niezgodności w odniesieniu do regulacji lub dobrowolnie przyjętych trybów postępowania dotyczących oznakowania i informacji o produktach i usługach według skutków.

Zgodnie ze stosowanym przez **LOTOS Kolej** Regulaminem dla międzynarodowego przewozu kolejami towarów

niebezpiecznych (RID) dany towar niebezpieczny może zostać zaliczony do jednej z trzynastu klas. Klasyfikacja towarów niebezpiecznych polega na przyporządkowaniu danego materiału lub przedmiotu do właściwej klasy niebezpieczeństwa i grupy pakowania, a także określeniu dla danego towaru numeru identyfikacyjnego (tzw. numeru UN), numeru identyfikacyjnego zagrożenia i kodu klasyfikacyjnego. Klasę niebezpieczeństwa określa się na podstawie charakterystyki dominującego zagrożenia powodowanego przez dany towar niebezpieczny, odpowiadający kryterium klasyfikacyjnemu dla danej klasy.

Towary niebezpieczne są to materiały i przedmioty zawierające materiały niebezpieczne, które ze względu na właściwości fizyczne, chemiczne lub biologiczne stwarzają potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa w przypadku niewłaściwego obchodzenia się z nimi w czasie całego procesu przewozowego lub, w przypadku zaistnienia awarii lub wypadku, mogące powodować śmierć, zagrożenie zdrowia, zniszczenie środowiska naturalnego lub dóbr materialnych.

Nadawca towaru niebezpiecznego jest zobowiązany do umieszczenia tablicy identyfikacyjnej koloru pomarańczowego na każdej ścianie bocznej wagonu. Obowiązek umieszczenia tablicy identyfikacyjnej dotyczy również przewozu próżnych, nieczyszczonych wagonów i kontenerów po materiałach niebezpiecznych. W przypadku przewozu produktów spółek z Grupy Kapitałowej LOTOS za właściwe oznakowanie wagonów odpowiada LOTOS Kolej.

W 2011 r. LOTOS Kolej nie została obciążona żadnymi sankcjami karnymi wynikłymi z nieprawidłowego lub wadliwego oznakowania przesyłek z towarem niebezpiecznym.

LOTOS Oil sprzedaje zarówno wyroby konfekcjonowane, jak i wyroby luzem. Powoduje to, że informacje o produktach przekazywane są odbiorcom w różnej formie. Produkty konfekcjonowane zawierają niezbędne informacje na etykietach, natomiast informacje o wyrobach sprzedawanych luzem znajdują się w Karcie Charakterystyki. Jeśli produkt jest zaklasyfikowany jako niebezpieczny, Karta Charakterystyki jest każdorazowo dołączana do dokumentów przy pierwszej dostawie danego wyrobu. W pozostałych przypadkach klient otrzymuje Kartę na życzenie. Na podstawie obowiązujących przepisów na produktach LOTOS Oil, zakwalifikowanych jako niebezpieczne, umieszcza się następujące informacje:

- nazwa produktu,
- nazwy substancji niebezpiecznych zawartych w produkcie,
- nazwa i adres producenta,
- odpowiednie znaki ostrzegawcze i napisy określające ich znaczenie,
- odpowiednie zwroty R,
- odpowiednie zwroty S,
- ilość produktu w opakowaniu,
- informacja o postępowaniu z opróżnionym opakowaniem,
- opis i zastosowanie produktu,
- aprobaty i specyfikacje,
- często także kod kreskowy.

Produkty spółki, które nie są zaklasyfikowane jako niebezpieczne, na etykietach zawierają następujące informacje:

- nazwa produktu,
- opis i zastosowanie produktu,
- aprobaty i specyfikacje,
- adres producenta,
- ilość produktu w opakowaniu,
- często także kod kreskowy.

W LOTOS Oil funkcjonuje procedura nadzorowania dokumentacji techniczno-produkcyjnej, w której określone zostały zasady dotyczące napisów na etykietach z produktami. Wskazane zostały także osoby odpowiedzialne za wzory napisów i opakowań oraz informacji umieszczanych na etykietach.

Do pozostałych dokumentów Systemu Zarządzania Jakością funkcjonujących w spółce należą m.in. procedura procesów produkcyjnych, procedura kontroli i badań, procedura postępowania z wyrobem niezgodnym, instrukcje technologiczne, warunki techniczne oraz wzory etykiet i nadruków.

Zakres dostępnych informacji dotyczących produktów i usług wymaganych przez wewnętrzne procedury LOTOS Oil	Tak
Pochodzenie składników danego produktu lub usługi	x
Skład, szczególnie w odniesieniu do substancji, które mogą mieć wpływ na środowisko lub społeczeństwo	x
Bezpieczeństwo korzystania z produktu lub usługi	x
Utylizacja produktów i wpływu na środowisko i społeczeństwo	x
Inne: zagrożenia, które mogą wystąpić przy stosowaniu produktu, informacje wymagane specyfikacjami technicznymi (normami zharmonizowanymi, aprobatami) do umieszczenia w dołączanych informacjach,	x

W 2011 r. nie stwierdzono w LOTOS Oil żadnych incydentów niedostosowania się do obowiązujących regulacji, przepisów i kodeksów w zakresie informacji na temat produktów.

LOTOS Paliwa, dbając o dostęp do informacji dotyczących oddziaływania produktu, realizuje obowiązek ich udostępniania zgodnie z wytycznymi wynikającymi z przepisów prawa oraz obowiązujących wewnętrznych procedur postępowania. W zakresie sprzedaży hurtowej i detalicznej, na życzenie klienta, udostępniane są informacje dotyczące charakterystyki wszystkich sprzedawanych paliw w postaci Karty Charakterystyki substancji niebezpiecznej.

W przypadku towarów sprzedawanych na stacjach, zarządzający stacjami są zobowiązani do udostępniania analogicznych Kart Charakterystyki substancji niebezpiecznych na żądanie klienta, w zakresie towarów dostępnych w sklepach na stacjach paliw.

Zakres dostępnych informacji dotyczących produktów i usług wymaganych przez wewnętrzne procedury LOTOS Paliwa	Tak	Nie
Pochodzenie składników danego produktu lub usługi	Leży w zakresie Grupy LOTOS	
Treść, szczególnie w odniesieniu do substancji, które mogą mieć wpływ na środowisko lub społeczeństwo	x	
Bezpieczeństwo korzystania z produktu lub usługi	x	
Utylizacja produktów i wpływu na środowisko i społeczeństwo	x	
Inne: identyfikacja zagrożeń, postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska, informacje o transporcie	x	

W 2011 r. w LOTOS Paliwa nie stwierdzono przypadków niedostosowania się do regulacji i dobrowolnych kodeksów dotyczących oznakowania produktów.

Spółka **LOTOS Parafiny** w przypadku każdego produktu podaje na etykiecie opakowania jednostkowego zakres niezbędnych informacji, określonych w Warunkach Technicznych. Pełna informacja jest zgodna z obowiązującą w spółce procedurą Zintegrowanego Systemu Zarządzania, dotyczącą identyfikacji wyrobów. Informacja ta obejmuje następujące dane:

- nazwa producenta,
- nazwa wyrobu,
- data produkcji,
- nr WT (Warunki Techniczne dla wyrobów),
- ID (nr materiałowy),
- ilość nominalna produktu,
- nr partii,
- znaki bezpieczeństwa i manipulacyjne (dla produktów, których dotyczą).

Dodatkowo mogą być umieszczane następujące informacje:

- ogólne informacje o produkcie (skład, okres przydatności, warunki przechowywania),
- kod kreskowy,
- certyfikat producenta,
- atesty,
- napisy reklamowe,
- informacje wymagane przez klienta.

Dla wszystkich produktów wytwarzanych w LOTOS Parafiny opracowane zostały Informacje o Produkcie lub Karty Charakterystyk, które są sporządzane w oparciu o obowiązujące wymagania prawne (rozporządzenia REACH i CLP). W dokumentach tych znajdują się informacje na temat wpływu produktu na zdrowie i środowisko, występowania niebezpiecznych składników, numer rejestracyjny REACH (dla substancji), kontroli narażenia, postępowania w przypadku pożaru i uwolnienia produktu do środowiska oraz postępowania z odpadami.

W ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania w spółce funkcjonuje szereg dokumentów regulujących pośrednio i bezpośrednio wytwarzanie wyrobów, w szczególności procedura projektowania nowych wyrobów, procedura identyfikacji wyrobów, procedura zabezpieczania wyrobu oraz monitorowania jego jakości, instrukcja nadzoru nad danymi dotyczącymi bezpieczeństwa użytkowania substancji i preparatów chemicznych, procedura nadzorowania dokumentów oraz instrukcja nadzorowania dokumentacji produkcyjno-technologicznej.

Zakres dostępnych informacji dotyczących produktów i usług wymaganych przez wewnętrzne procedury LOTOS Parafiny	Tak
Pozyskiwanie składników danego produktu lub usługi	x

Treść, szczególnie w odniesieniu do substancji, które mogą mieć wpływ na środowisko lub społeczeństwo	x
Bezpieczeństwo korzystania z produktu lub usługi	x
Utylizacja produktów i wpływu na środowisko i społeczeństwo	x
Inne: postępowanie w trakcie magazynowania i transportu, właściwości fizykochemiczne, stabilność i reaktywność, postępowanie z odpadami	x

W 2011 r. w LOTOS Parafiny nie stwierdzono żadnych incydentów niedostosowania się do obowiązujących regulacji, przepisów i kodeksów w zakresie informacji na temat produktów.

Badania satysfakcji klientów

Grupa LOTOS oraz największe spółki handlowe grupy kapitałowej cyklicznie przeprowadzają badania opinii i satysfakcji klientów.

Spółka	Częstotliwość badania	Segmenty klientów	Wspólne obszary badania
Grupa LOTOS	1 raz w roku	Koncerny, siarka, paliwo lotnicze	<ul style="list-style-type: none"> ocena współpracy, ocena jakości produktów, badanie pozycji rynkowej, oczekiwania klientów, ocena działań handlowych i marketingowych.
LOTOS Asfalt	1 raz w roku	Asfalt, COO	
LOTOS Oil	1 raz w roku	Przemysłowi, motoryzacyjni, dystrybutorzy regionalni, motocykliści	
LOTOS Paliwa	co 2 lata	LDS, klienci flotowi, hurtownie, stacje niezależne, stacje partnerskie, klienci indywidualni	
LOTOS Kolej	2 razy w roku	Kluczowi kontrahenci	
LOTOS Parafiny	1 raz w roku	Kluczowi kontrahenci	

W 2011 r. przeprowadzono ankietowe badanie satysfakcji klientów **Grupy LOTOS**, dotyczące oceny współpracy handlowej ze Spółką w pierwszym półroczu. Badaniem objęto następujące segmenty dystrybucji: koncerny, siarka oraz paliwo lotnicze.

Ankiety zawierały pytania zamknięte z możliwością dodania komentarza oraz pytanie otwarte. Formularze przekazane drogą elektroniczną, miały za zadanie umożliwić klientom ocenę następujących obszarów współpracy z Grupą LOTOS:

1. kontakt z przedstawicielami koncernu wraz z oceną ich kompetencji,
2. czas reakcji na zapytania ofertowe i zamówienia,
3. ocena jakości wyrobów,
4. poziom dostępności produktów,
5. terminowość realizacji dostaw,
6. dostępność informacji o wyrobach,
7. konkurencyjność cen.

Ankiety badającą satysfakcję ze współpracy skierowano do 27 aktywnych handlowo klientów. W odpowiedzi uzyskano 13 wypełnionych ankiet, w tym 2 ankiety od jednego koncernowego klienta. Zaangażowanie klientów w udzielenie odpowiedzi wyniosło zatem 44% ogółu badanych.

Z analizy wyników badania wynika, że większość klientów jest zainteresowana kontynuacją współpracy z Grupą LOTOS: „tak” odpowiedziało 10 klientów, spośród których 7 dodatkowo umotywowало swoją odpowiedź:

- LOTOS jest wiarygodnym dostawcą,
- LOTOS dba o jakość i dostępność do produktów,
- jesteśmy zadowoleni z dotychczasowej współpracy,
- nie mamy uwag co do dotychczasowej współpracy,
- decyduje dostępność paliwa,
- LOTOS spełnia nasze wymagania pod każdym względem.

Jeden z klientów uczestniczących w postępowaniu przetargowym na paliwo lotnicze odpowiedział, że i tak nie ma wyboru

co do współpracy z Grupą LOTOS, jako dostawcą towaru. Nikt z badanych nie odpowiedział, że nie jest zainteresowany dalszą współpracą ze Spółką.

LOTOS Asfalt corocznie prowadzi wśród swoich kontrahentów badanie satysfakcji. Ankiety wysyłane za pośrednictwem poczty elektronicznej, kierowane są do klientów polskich i zagranicznych, którzy w okresie objętym badaniem wykazali się aktywnością w zakresie zakupu produktów oferowanych przez spółkę. Proces pozyskiwania danych rynkowych prowadzony jest w dwóch głównych obszarach: wśród klientów kupujących asfalt oraz ciężki olej opałowy.

Ankieta została skonstruowana w oparciu o pytania zamknięte z możliwością dodania komentarza oraz pytanie otwarte. Pytania koncentrowały się na badaniu i ocenie jakości dotychczasowej współpracy. W formularzu badania satysfakcji klienta uwzględniono także możliwość wypowiedzi na temat proponowanych zmian i usprawnień dotyczących obecnych i przyszłych relacji ze spółką. Pytania ankietowe dotyczyły następujących zagadnień:

- obsługi przed i posprzedażowej,
- jakości dostarczanych produktów,
- ogólnej oceny i opinii o LOTOS Asfalt.

W 2011 r. ankieta wysłana została do 228 klientów. Poziom zwrotu wypełnionych ankiet wyniósł 40%. Z przeprowadzonych badań wynika, że klienci doceniają wysoką jakość oferowanych przez spółkę produktów, wysoki poziom świadczonych usług, a także stały kontakt z przedstawicielami firmy. Bardzo dobrze oceniana jest także terminowość dostaw, która ma kluczowe znaczenie przy dostawie produktów asfaltowych.

Informacje uzyskiwane na podstawie zbiorczych ocen z otrzymywanych ankiet wspomagają proces oceny funkcjonowania poszczególnych działów spółki i wyznaczają kierunki dalszych działań zmierzających do osiągnięcia najwyższego stopnia satysfakcji partnerów biznesowych. Komentarze i uwagi klientów są każdorazowo weryfikowane, a w przypadku potwierdzenia uchybień wprowadzane są działania korygujące.

W przypadku **LOTOS Kolej** wysoka jakość usług przewozowych ma kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju spółki na rynku kolejowych przewozów towarowych w Polsce. Na zadowolenie klienta mają wpływ przede wszystkim takie czynniki, jak wysoko wyspecjalizowane zasoby ludzkie, terminowość i przewidywalność dostaw, wysoka jakość obsługi klienta, wiarygodne informacje o przesyłce przekazywane do klienta na bieżąco, silne zorientowanie na zaspokojenie potrzeb kontrahenta oraz elastyczne i dopasowane do potrzeb klienta warunki ofert handlowych.

Główne informacje o satysfakcji klienta menadżerowie LOTOS Kolej uzyskują podczas bezpośrednich kontaktów. Są to informacje o warunkach realizacji kontraktów, w tym o warunkach cenowych oferty. Dodatkowo, aby na bieżąco monitorować zadowolenie kontrahentów, LOTOS Kolej wprowadziła system oceny współpracy z klientami oparty na badaniach ankietowych. Badania te dotyczą usług kolejowych przewozów towarowych świadczonych przez spółkę i przeprowadzane są dwa razy w roku. Ankieta jest rozsyłana do wybranych klientów w formie papierowej i ma charakter dobrowolny. Po wypełnieniu kwestionariusza kontrahenci odsyłają ją do LOTOS Kolej. Wyniki badania są analizowane przez służby handlowe spółki i dodatkowo są szczegółowo omawiane podczas corocznego przeglądu Zintegrowanego Systemu Zarządzania funkcjonującego w firmie.

Ankieta składa się z zestawu pytań dotyczących następujących obszarów współpracy:

- dotrzymywanie uzgodnionych terminów dostaw,
- terminy realizacji na tle firm o podobnym profilu,
- przewożenie produktów w stanie nienaruszonym,
- jakość taboru (czystość, oznakowanie, dostosowanie do potrzeb),
- ogólna jakość usług,
- jakość obsługi klienta (życzliwość, fachowość, dostępność),
- kontakt klienta z kadrą zarządzającą spółki,
- kontakt klienta z obsługą techniczną taboru,
- kompleksowość usług (szeroki zakres oferty),
- poziom ceny za świadczone usługi (na tle firm o podobnym profilu),
- formy płatności, terminy płatności, skłonność do udzielania rabatów,
- reakcja na reklamacje,
- wiarygodność spółki (kadra zarządzająca, wiarygodność finansowa),
- ogólna ocena LOTOS Kolej.

W 2011 r. badanie zostało przeprowadzone wśród 13 kontrahentów. Ogólna ocena z przeprowadzonej ankiety wynosi 4,65, gdzie najniższa możliwa ocena to 1, a najwyższa 5. Poziom usług spółki w stosunku do ankiety przeprowadzonej w 2010 r. na próbie 17 kontrahentów, wzrósł o 0,01 pkt.

Wyniki przeprowadzonych ankiet wskazują, że cechą najbardziej cenioną przez klientów LOTOS Kolej jest wiarygodność, rozumiana jako wiarygodność pracowników i kadry zarządzającej oraz wiarygodność finansowa. Została ona oceniona jako „bardzo dobra”. Wysoko oceniana jest również terminowość realizacji kontraktów w porównaniu do innych firm przewozowych na rynku. Klienci w swoich odpowiedziach podkreślali również dobrą komunikację z kadrą zarządzającą spółki. Najniższą ocenę LOTOS Kolej uzyskała w obszarze „poziom cen za świadczone usługi na tle firm o podobnym profilu”, jednak nadal jest to ocena na poziomie „dobrym”.

LOTOS Oil prowadzi cykliczne badania satysfakcji klientów w dwóch obszarach aktywności:

- w kanale sprzedaży hurtowej, w którym respondentami są Autoryzowani Dystrybutorzy spółki,
- w kanale sprzedaży bezpośredniej, w którym ankiety są adresowane do klientów z segmentów: przemysł i motoryzacja.

Metoda badań opiera się na ścisłym zdefiniowaniu i dopasowaniu kluczowych obszarów ankiety do specyfiki rynku olejowego w danym kanale dystrybucji oraz działań prowadzonych przez LOTOS Oil. Dotychczas przeprowadzane badania odnosiły się do następujących obszarów:

- współpraca,
- asortyment,
- produkty,
- sprzedaż,
- działania marketingowe,
- serwis olejowy,
- propozycje oczekiwanego wsparcia działań klientów.

W 2011 r. zaproszenie do wzięcia udziału w badaniu satysfakcji skierowano do 185 klientów reprezentujących trzy wspomniane segmenty. Poziom zwrotu wypełnionych ankiet wyniósł 77,3%.

Na podstawie badań można stwierdzić, że klienci najbardziej cenią takie działania LOTOS Oil, które zapewniają wysoki poziom świadczonych usług, wysoką i niezmienną jakość oferowanych produktów, a także poprawną obsługę posprzedażową, w tym dobre kontakty z handlowcami, informacje na temat nowości produktowych wprowadzanych na rynek, szkolenia produktowe, szkolenia z zakresu doboru środków smarnych. Jednym z ważniejszych elementów takich działań jest możliwość korzystania z wartości dodanej oferowanej przez spółkę, jak na przykład świadczenie usług serwisu olejowego dla klientów z segmentu przemysłowego i motoryzacyjnego - w zakresie doradztwa olejowego, analiz olejowych oraz kompleksowego monitoringu gospodarki olejowej.

Powyższe informacje uzyskiwane na podstawie zbiorczych ocen z otrzymywanych ankiet wspomagają proces doskonalenia pracy, umożliwiając przede wszystkim dostosowywanie bieżących działań spółki do wymagań nabywców. Pomiar satysfakcji klientów jest oceną całokształtu poziomu świadczonych usług oraz jakości sprzedawanych produktów, jest również miarą sukcesu firmy. W obecnych warunkach biznesowych poznanie poziomu satysfakcji obsługiwanych klientów jest warunkiem niezbędnym i koniecznym do utrzymania silnej pozycji rynkowej.

Spółka **LOTOS Paliwa** prowadzi systematyczne badania pomiaru satysfakcji klientów, zgodnie z wewnętrznymi procedurami Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz normą ISO 9001, której kluczową myślą jest „Orientacja na Klienta”. Częstotliwość pomiaru i metoda jego przeprowadzania zostały określone w wewnętrznych kartach procesu z podziałem na klienta indywidualnego i instytucjonalnego.

Klienci indywidualni

Nazwa miernika	Częstotliwość pomiarów	Tryb postępowania
Wskaźnik znajomości marki	1-2 razy na rok	Dane analizowane przez Dyrektora Biura Marketingu LOTOS Paliwa pod kątem tworzenia planów marketingowych
Wskaźnik oceny jakości	1 raz na rok / 2 lata	Dane analizowane przez najwyższe kierownictwo LOTOS Paliwa celem planowania i implementacji działań wspomagających poprawę wyników wskaźnika
Wskaźnik ogólnej oceny stacji (wizerunku)	1 raz na rok / 2 lata	Dane analizowane przez Dyrektora Biura Marketingu LOTOS Paliwa pod kątem tworzenia planów marketingowych

Z przeprowadzonych badań wynika, że klienci indywidualni różnią się wewnętrznymi oczekiwaniami wobec stacji paliw, a dzięki podejmowanym przez LOTOS Paliwa działaniom, specyficzne potrzeby każdej ze strategicznych grup klientów są zaspokajane w coraz większym stopniu.

Klienci *Premium* cenią sobie coraz lepszą ofertę pozapaliwową i gastronomiczną stacji paliw LOTOS, a także paliwa LOTOS Dynamic oraz program lojalnościowy Navigator. Natomiast klienci *Zorientowani na wartość* otrzymują dostęp do coraz bardziej przyjaznych stacji, mających uprzejmy, kompetentny i pomocny personel, wyposażonych w wysokiej jakości urządzenia z ofertą najwyższej jakości paliw w przystępnej cenie. Efektem odpowiedniej komunikacji jest utrzymujący się trend wzrostowy spontanicznej znajomości marki LOTOS oraz paliw LOTOS Dynamic.

Odpowiedzią na zróżnicowane oczekiwania klientów było stworzenie w 2011 r. nowej sieci stacji paliw w segmencie ekonomicznym. Obecnie marka LOTOS występuje w dwóch segmentach: premium ze stacjami LOTOS oraz ekonomicznym ze stacjami LOTOS Optima.

Ponadto na stacjach sieci LOTOS prowadzone są na bieżąco badania jakości obsługi klienta metodą „Tajemniczego Klienta” (Myster Shopper) wykonywane przez zewnętrzną firmę.

Standard stacji i obsługi klienta opisany jest w Podręczniku Standardów, dostępnym w każdej stacji. Dokument ten określa pożądane standardy działań i zachowań, a także wymagania stawiane pracownikom stacji w zakresie obsługi klienta i funkcjonowania stacji. Poziom zastosowania standardów mierzony jest w określonych odstępach czasu. Raporty z wynikami badań służą do planowania szkoleń na stacjach, doskonalenia pracowników, a także modyfikacji i doskonalenia standardów oraz kryteriów oceny stacji.

Dzięki ciągłemu doskonaleniu narzędzi badawczych oraz zaostrzeniu kryteriów rokrocznie LOTOS Paliwa notuje wzrost wyników pomiaru. W IV kwartale 2011 r. oceniono 269 stacji (535 wizyt). Poziom spełnienia standardów na stacjach LOTOS wyniósł 95%, tj. 4% więcej niż w analogicznym okresie 2010 r. Zakładany poziom spełnienia standardów (95%-100%) osiągnęło 161 z 269 stacji (dla porównania 70 z 250 stacji w IV kwartale 2010 r.). Poziom oceny kryteriów jakości obsługi klienta na stacjach LOTOS w IV kwartale 2011 r. był wyższy aż o 11% w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. i wyniósł 87%. W tym okresie satysfakcjonujący poziom spełnienia standardu jakości obsługi (95%-100%) osiągnęło 116 stacji, co stanowi znaczny postęp w porównaniu z 39 stacjami w IV kwartale 2010 r.

W 2011 r. odbyło się również badanie opinii klientów instytucjonalnych, które zostało przeprowadzone zgodnie z poniższymi zasadami.

Klienci instytucjonalni

Nazwa miernika	Częstotliwość pomiarów	Tryb postępowania
Indeks satysfakcji klientów ze współpracy	1 raz na rok / 2 lata	Dane analizowane przez najwyższe kierownictwo LOTOS Paliwa celem planowania i implementacji działań wspomagających poprawę wyników wskaźnika
Indeks satysfakcji klientów z opiekuna		
Indeks satysfakcji klientów z Biura Obsługi Klienta		
Indeks oceny funkcjonalności		
Indeks wizerunku marki		Dane analizowane przez Dyrektora Biura Marketingu LOTOS Paliwa pod kątem tworzenia planów marketingowych

Klienci instytucjonalni doceniają coraz wyższy poziom współpracy z LOTOS Paliwa, przede wszystkim dzięki lepszej obsłudze opiekunów oraz działaniom nakierowanym na postrzeganie spółki, jako firmy innowacyjnej i wyróżniającej się na tle konkurencji. W opinii klientów instytucjonalnych silną stroną jest wysoko oceniana kompleksowa oferta paliwowa oraz dbanie o ekologię i ochronę środowiska.

Poza opisanymi kanałami zbierania informacji od klientów za pomocą badań marketingowych, pomiar odbywa się również w strukturach LOTOS Paliwa. W spółce funkcjonuje Contact Center przeznaczone dla klientów spółki, w którym mogą oni pozyskać informacje na temat produktów oraz pozostawić informację zwrotną dotyczącą funkcjonowania sieci stacji czy obsługi handlu. W celu komunikacji z klientami w tym zakresie wykorzystuje się różne kanały komunikacji: telefon, internet, fax itd.

Zasady dotyczące gromadzenia, dystrybucji i opracowywania opinii klientów zostały sprecyzowane w wewnętrznej procedurze LOTOS Paliwa. Contact Center gromadzi i rejestruje spływające opinie klientów, a następnie przekazuje je do właściwych komórek organizacyjnych w celu analizy i ewentualnej odpowiedzi. Ponadto okresowo przygotowywane są analizy spływających opinii, które trafiają do najwyższego kierownictwa spółki.

Spółka **LOTOS Parafiny** raz w roku przeprowadza badania satysfakcji kluczowych klientów biznesowych. Badanie realizowane jest w formie ankietowej. W 2011 r. objęto nim 85% populacji. Badania zawierają, poza rankingiem spółki (ocena w pięciostopniowej skali Likerta) oraz najlepszego z konkurentów, także pytania otwarte, których celem jest poznanie życzeń i uwag klientów.

Ankiety stosowane przez LOTOS Parafiny zawierają następujący zestaw zagadnień, wskazanych przez klientów, jako kluczowe elementy oceny:

- ocena produktów: jakość, oferta, braki realizacji, formy opakowań, zastosowanie konfekcji (m.in. stopień zbrylenia wyrobu konfekcjonowanego oraz możliwość zastosowania wyrobów w konfekcji, np. granuląt, pastylki, tafle, produkt wylewany do kartonów),
- ocena jakości sprzedaży (obsługa administracyjna), wydanie towaru – załadunek,
- zgodność oferty z bazą maszynową,
- współpraca z producentem.

Czynnikiem o największym znaczeniu dla klientów w 2011 r. była jakość produktów, której wagę średnio oceniono na 4,45, co oznaczało wzrost o 0,04 pkt w porównaniu z 2010 r. Najmniejsze znaczenie zaś miała obsługa administracyjna sprzedaży ze średnią wagą 4,1. Średnio spółka uzyskała w 2011 r. ocenę 4,45 wobec średniej oceny najlepszego konkurenta 4,21. Dla porównania w 2010 r. zanotowano wartość 4,41 przy średniej dla najlepszego konkurenta 4,27.

W ocenie najważniejszej grupy czynników, dotyczącej jakości i kompletności oferty produktów, spółka uzyskała średnią ocenę 4,04, tj. niewiele wyższą niż konkurencji (3,98). Największy na ten wynik miała niezadowolająca ocena dotycząca braków w realizacji zamówień, gdzie spółka uzyskała średnią ocenę równą 3,94 (konkurencji 4,25). Histogram ocen spółki w tej grupie czynników pokazuje, że duży wpływ na ocenę mają oceny odstające (równe 0 lub 1). Większość ocen uzyskano

na poziomie 4 lub 5, podobnie jak w 2010 r.

Największe zastrzeżenia klientów dotyczyły zastosowania produktów konfekcjonowanych oraz z dodatkiem olejów roślinnych. Zdecydowanie najkorzystniej oceniono częstotliwość i jakość bezpośrednich kontaktów.

Odpowiedzi na pytania otwarte najczęściej wskazywały na oczekiwania dotyczące:

- zwiększenia puli dostępnych produktów,
- wydłużenia terminów płatności,
- wydłużenia i zwiększenia limitów kredytu kupieckiego.

W porównaniu do analogicznego badania przeprowadzonego w 2010 r., bardzo dobrze oceniono jakość bezpośrednich kontaktów handlowych i merytoryczne przygotowanie do rozmów oraz pomysły wprowadzenia nowych produktów. Największe zastrzeżenia dotyczyły zbyt małych ilości w wybranych produktach oraz wysoka cena.

Zobacz także:

Angażowanie interesariuszy Nagrody i wyróżnienia

Komunikacja marketingowa

W strategii Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2011-2015 oraz kierunkach rozwoju do 2020 r. budowa wizerunku i silnej marki LOTOS jest jednym z istotnych elementów strategii zarządzania korporacją. Zgodna ze strategią biznesową Grupy LOTOS strategia marki korporacyjnej pełni nadrzędną rolę wobec strategii marek produktowych.

Celem strategicznym jest wzrost wartości marki LOTOS poprzez budowę jej wizerunku jako:

- marki opartej na kluczowych wartościach: nowoczesności, rozwoju i partnerstwie,
- marki działającej w skali międzynarodowej,
- marki wysokiej jakości produktów,
- marki odpowiedzialnej społecznie.

Budowa wizerunku i siły marki LOTOS jest jednym ze strategicznych priorytetów Grupy LOTOS. Prowadzone działania mają na celu wzrost świadomości marki oraz pozycjonowanie Grupy LOTOS, jako firmy profesjonalnie zarządzanej, stawiającej na jakość i innowacyjność, ekologię oraz bezpieczeństwo.

Cyklicznie prowadzone badania marketingowe potwierdzają coraz większą znajomość, jakość i prestiż marki LOTOS. W VIII edycji Rankingu Najcenniejszych Polskich Marek, opublikowanym przez dziennik „Rzeczpospolita” (grudzień 2011 r.), wartość marki LOTOS wyceniono na 865,1 mln zł, co oznacza 28% wzrost w porównaniu z 2010 r. W ciągu ostatnich pięciu lat wartość marki LOTOS w rankingu wzrosła ponad trzykrotnie.

Rok	m In zł
2009	614,9
2010	675,0
2011	865,1

Standardy działalności

W zarządzaniu całokształtem zagadnień związanych ze strategią marki korporacyjnej, marek produktowych, strategią promocji oraz budową wartości i pożądanego wizerunku marki LOTOS, w działalności reklamowej i promocyjnej, sponsoringu oraz prowadzeniu badań marketingowych w Grupie Kapitałowej LOTOS bezwzględnie stosowane są zasady:

- przestrzegania obowiązujących przepisów,
- nieprzynoszenia szkody w sposób rozmyślny,
- ponoszenia odpowiedzialności za konsekwencje działalności,
- właściwego wykorzystania wykształcenia, przygotowania zawodowego i doświadczenia pracowników.

Wszystkie działania realizowane są bez używania treści dyskryminujących i kontrowersyjnych, mogących obrażać grupy społeczne lub nadużywać zaufanie odbiorców oraz bez negatywnych emocji. Zasady te stanowią uzupełnienie obowiązujących i bezwzględnie przestrzeganych przepisów prawa, w tym Konstytucji RP i kodeksu cywilnego, ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, ustawy prawo prasowe, ustawy o radiofonii i telewizji, ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, ustawy o ochronie danych osobowych, ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy prawa własności przemysłowej.

Grupa LOTOS oraz spółki handlowe: LOTOS Oil i LOTOS Paliwa, w działalności sponsoringowej postępują zgodnie z zasadami określonymi wobec podmiotów z udziałem Skarbu Państwa w Zarządzeniu nr 5 Ministra Skarbu Państwa z dnia 13 lutego 2009 r.

Dodatkowo, Grupa LOTOS w prowadzonych działaniach z dziedziny komunikacji marketingowej przestrzega standardów oraz stosuje zasady określone w dobrowolnych kodeksach postępowania opracowanych m.in. przez organizacje zrzeszające przedsiębiorców. Koncern stosuje się w działaniach sponsoringowych do standardów i zasad kanonu etycznego wyznaczonego przez PKPP Lewiatan. Zawierane umowy sponsoringowe są czytelne i zrozumiałe co do ich charakteru,

określają precyzyjnie wszystkie zainteresowane podmioty oraz zobowiązania sponsorowanego. Grupa LOTOS nie angażuje się w wydarzenia, które mogłyby narazić na uszczerbek obiekty o znaczeniu historycznym lub artystycznym, jak również w wydarzenia, które mogłyby mieć negatywny wpływ na środowisko naturalne.

Spółka respektuje regulacje zawarte w powstałym w 2011 r. Kodeksie Sponsoringu Kultury, będącym inicjatywą Narodowego Centrum Kultury, PKPP Lewiatan oraz Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Przy tworzeniu Kodeksu wykorzystano wspólne doświadczenia instytucji kultury, organizacji pozarządowych i podmiotów prywatnych. Grupa LOTOS stosuje się w działalności sponsoringowej do zasad Kodeksu odwołujących się do równowagi, przejrzystości, dostępności i rozwoju.

Założenia polityki sponsoringowej i dobroczynnej Spółki są podane do publicznej wiadomości. [Link → \(http://www.lotos.pl/korporacyjny/spolecznie_odpowiedzialni/polityka_sponsoringowa_i_dobroczynna\)](http://www.lotos.pl/korporacyjny/spolecznie_odpowiedzialni/polityka_sponsoringowa_i_dobroczynna)

Grupa LOTOS, jako członek Global Compact, w swoim postępowaniu stosuje się do określonych przez tę organizację fundamentalnych zasad m.in. z zakresu ochrony środowiska. W odniesieniu do zasady związanej z odpowiedzialnością za środowisko naturalne, w zakresie komunikacji marketingowej i sponsoringu, firma działa w zgodzie z zasadami prewencyjnego podejścia do środowiska naturalnego oraz promowania postaw odpowiedzialności ekologicznej. Znajduje to swoje odzwierciedlenie m.in. w wykorzystywaniu certyfikowanego papieru ekologicznego (np. FSC) w wydawnictwach Spółki oraz informowaniu o tym fakcie ich odbiorców.

Wskazane powyżej korporacyjne zasady postępowania w dziedzinie komunikacji marketingowej obowiązują Grupę LOTOS oraz wszystkie spółki handlowe grupy kapitałowej, czyli te, które z racji charakteru działalności kierują komunikację swoich produktów i usług do szerszych grup społeczeństwa.

Spójność komunikacji marketingowej w całej Grupie Kapitałowej LOTOS jest nadzorowana przez odpowiednie komórki w Grupie LOTOS, które opiniują kluczowe projekty marketingowe i sponsoringowe. Także wszystkie treści marketingowe przekazywane do klientów są wcześniej weryfikowane przez biura marketingu LOTOS Oil i LOTOS Paliwa oraz odpowiednie komórki Grupy LOTOS, tj. Biuro Zarządzania Marką, Biuro Sponsoringu, Spraw Społecznych i CSR oraz Biuro Informacji - w zależności od specyfiki tematu i kompetencji. Dodatkowo procedury wewnętrzne określał w tym obszarze w 2011 r. (do lipca) Regulamin Komitetu ds. Marketingu i Komunikacji, którego celem było zapewnienie właściwej realizacji działalności marketingowej w Grupie Kapitałowej LOTOS.

Spółki LOTOS Oil, LOTOS Paliwa oraz LOTOS Parafiny, które odpowiadają za komunikację marek produktowych adresowanych do ogółu społeczeństwa, wprowadziły także dodatkowe uregulowania.

Dostrzegając istotność wpływu działań marketingowych na rynek i konsumentów, działalność **LOTOS Oil** dotycząca komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji oraz sponsoringu jest dobrowolnie prowadzona zgodnie z Kodeksem Etyki Reklamy opracowanym przez Radę Reklamy i Komisję Etyki Reklamy w Polsce. Natomiast w **LOTOS Paliwa** konstruowanie treści marketingowych i standardy postępowania, w tym zasady komunikacji z klientami, regulują następujące dokumenty wewnętrzne, posiadające akceptację Zarządu spółki:

- Strategia pozycjonowania i komunikacji dla stacji paliw LOTOS i LOTOS Optima,
- Strategia pozycjonowania i komunikacji dla marki LOTOS Dynamic,
- Strategia sponsoringowa i obecności w sportach motorowych.

Komunikacja marketingowa w **LOTOS Parafiny** prowadzona jest zgodnie z wytycznymi prawa krajowego i międzynarodowego, w tym Międzynarodowego Kodeksu Praktyki Reklamowej. Spółka rzetelnie i odpowiedzialnie informuje klientów oraz odpowiada na wszelkie pytania i obawy dotyczące sprzedawanych produktów, m.in. poprzez informacje na stronie internetowej, rozmowy i spotkania z klientami oraz inne materiały marketingowe.

Spółki LOTOS Asphalt oraz LOTOS Kolej nie wdrożyły odrębnych procedur komunikacji marketingowej, gdyż ich aktywność promocyjna jest niewielka.

W 2011 r. nie odnotowano w Grupie LOTOS oraz spółkach handlowych Grupy Kapitałowej LOTOS żadnych przypadków niezgodności z obowiązującym prawem, regulacjami i kodeksami regulującymi komunikację marketingową uwzględniającą reklamę, promocję i sponsoring.

Sponsoring sportu

Zaangażowanie Grupy LOTOS oraz spółek handlowych: LOTOS Oil i LOTOS Paliwa w sponsorowanie sportu charakteryzuje się strategicznym i długofalowym podejściem, ukierunkowanym na ekspozycję marki korporacyjnej oraz marek produktowych w obszarach gwarantujących wysoki stopień dotarcia do kluczowych grup docelowych komunikacji marketingowej. Zgodnie z wartościami marki LOTOS aktywność w tej dziedzinie koncentruje się na dyscyplinach zespołowych, które w ostatnich latach, dzięki osiągnięciom na arenie międzynarodowej, zyskały bardzo dużą popularność.

Sporty zespołowe

Od ponad 13 lat Grupa LOTOS jest sponsorem tytularnym LOTOS Gdynia, kobiecej drużyny koszykówki. LOTOS Gdynia jest jedenastokrotnym Mistrzem Polski (1996, 1998-2005, 2009, 2010), pięciokrotnym zdobywcą Pucharu Polski (2005, 2007, 2008, 2010, 2011), zdobywcą Super Pucharu Polski, klubowym wicemistrzem Ligi Światowej, wicemistrzem Euroligi w latach 2002 i 2004, obecnym w Eurolidze nieprzerwanie od 1998 r.

Ponadto Spółka od 2009 r. wspiera zespół siatkówki męskiej LOTOS TREFL Gdańsk, od 2010 r. zespół koszykówki męskiej

TREFL Sopot, a od 2011 r. drużynę piłki nożnej Lechia Gdańsk. W 2011 r. nastąpiło rozpoczęcie współpracy ze Stowarzyszeniem Piłki Ręcznej Spółnia Wybrzeże Gdańsk, który w sezonie 2011 awansował do rozgrywek I ligi.

Narciarstwo

Od siedmiu lat koncern jest Generalnym Sponsorem Polskiego Narciarstwa. W ramach współpracy z Polskim Związkiem Narciarskim wspiera skoczków narciarskich będących w kadrze A i młodzieżowej, zawodników i zawodniczki kadry A i młodzieżowej w biegach narciarskich oraz kadrę kombinacji norweskiej. Dzięki zaangażowaniu Spółki, jako Generalnego Sponsora Polskiego Narciarstwa, rozwijać się mogą takie talenty jak:

- Justyna Kowalczyk, trzykrotna medalistka olimpijska z Turynu i Vancouver, dwukrotna mistrzyni świata z Libercy, zdobywczyni dwóch medali podczas Mistrzostw Świata w Oslo, mistrzyni świata i triumfator Pucharu Świata,
- Adam Małysz, medalista olimpijski z Salt Lake City i Vancouver, czterokrotny indywidualny mistrz świata, czterokrotny zdobywca Pucharu Świata, trzykrotny triumfator Letniego Grand Prix oraz medalista Mistrzostw Świata w Oslo (2011 r.),
- Kamil Stoch, który jest pierwszym stypendystą programu Grupy LOTOS „Szukamy Następców Mistrza”, a w zeszłym roku po raz pierwszy stanął na podium podczas Pucharu Świata w Zakopanem.

Sporty motorowe

Grupy LOTOS, jako firmy z branży paliwowej, nie mogło zabraknąć w sportach motorowych. Spółka zaangażowana była w 2011 r. w rajd LOTOS Baltic Cup oraz Górskie Samochodowe Mistrzostwa Polski.

Od 2011 r. spółka LOTOS Paliwa z marką paliw LOTOS Dynamic jest zaangażowana w projekt LOTOS Dynamic Rally Team. To dwa zespoły rajdowe o międzynarodowym zasięgu. Za kierownicą na polskich trasach reprezentuje go Mistrz Polski RSMP 2010 i 2011 - Kajetan Kajetanowicz pilotowany przez Jarka Barana. Za granicą w barwach teamu startuje Michał Kościuszko i Maciek Szczepaniak - dwukrotni Rajdowi Wicemistrzowie Świata w klasyfikacji PWRC 2011 i JWRC 2009. LOTOS Oil jest sponsorem zespołu rajdowego LOTOS - Subaru Poland Rally Team (w składzie Wojciech Chuchala i Kamil Heller), który w 2011 r. sięgnął po Mistrzostwo Polski Rajdów Samochodowych w grupie N. Spółka LOTOS Oil, we współpracy z marką KIA, zorganizowała w 2011 r. rozgrywki samochodów wyścigowych pod nazwą KIA LOTOS Race. Była to już 5. edycja tego projektu, poprzednio znanego jako KIA LOTOS Cup.

Obecność marki paliw LOTOS Dynamic w sportach motorowych uwiarytelnia komunikowane korzyści: poprawę dynamiki i osiągnięć, lepsze wykorzystanie mocy samochodu. LOTOS Dynamic to marka o najwyższych parametrach jakościowych, zawierająca silny kontekst emocjonalny. Jej obecność w sporcie jest wpisana w strategię pozycjonowania. Skojarzenie marki ze sportami samochodowymi jest pożądane i naturalnie wynikające ze specyfiki produktu. Obecność w sportach motorowych na samochodach i stacjach konkretnego zespołu jest najbardziej medialną i emocjonalną formą reklamy dla paliw premium. Działania wizerunkowe dla marki LOTOS Dynamic wspierają wizerunek całej sieci stacji LOTOS i uwiarygodniają przekaz komunikacyjny stacji.

Działania sponsoringowe LOTOS Oil, związane ze sportami motorowymi, stanowią płaszczyznę uzupełniającą współpracę handlową i marketingową marki LOTOS w kategorii olejowej z producentami samochodów KIA i Subaru. Wspomniane wyżej projekty sponsoringowe uzupełniają komunikację i główne działania medialne marki LOTOS. Z punktu widzenia budowy wizerunku takie rozwiązanie powoduje uwiarygodnienie technologiczne i jakościowe produktów olejowych przez markę samochodu - zastosowanie w samochodach osobowych normalnej klasy i samochodach sportowych w ekstremalnych warunkach. Działania te adresowane są do szerokiej grupy komunikacyjnej, a także do grupy biznesowej Autoryzowanych Serwisów Obsługi i serwisów nieautoryzowanych.

Rok 2011 to również udział marki LOTOS w projekcie RMF Caroline Team z Adamem Małyszem, który po zakończonej karierze sportowej skoczek narciarski, przesiadł się za kierownicę auta terenowego.

Od kilku lat Grupa LOTOS wspiera gdańskich żużlowców - jest Sponsorem Tytułowym zespołu LOTOS Wybrzeże Gdańsk, który w 2011 r. awansował do Ekstraligi żużlowej. Zespół opiera swój skład na zawodnikach polskich i zagranicznych. W sezonie 2011, w barwach LOTOS Wybrzeże Gdańsk występowało trzech wychowanków klubu, w tym Krystian Pieszczyk, który zajął 1. miejsce w Młodzieżowych Mistrzostwach Pomorza (indywidualnie i drużynowo) oraz 1. miejsce w Zachodniej Lidze Młodzieżowej (indywidualnie).

Marketing społecznie zaangażowany

Spółka LOTOS Paliwa w 2011 r. kontynuowała zapoczątkowaną rok wcześniej współpracę ze Stowarzyszeniem SOS Wioski Dziecięce w Polsce. Każdy uczestnik programu lojalnościowego Navigator, dostępnego tylko na stacjach paliw LOTOS, mógł przekazać zgromadzone przez siebie punkty na rzecz osieroconych i opuszczonych dzieci, pozostających pod opieką Stowarzyszenia. Działanie jest zgodne z założeniami Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS.

Sposób przekazywania punktów jest bardzo prosty. Wystarczy, że podczas zakupów na jednej ze stacji klient zadeklaruje chęć przekazania ich na rzecz Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce. Środki zebrane z przekazanych punktów są przeznaczane na pokrycie kosztów utrzymania, leczenia i edukacji dzieci. Pomagają w wyrównywaniu ich szans oraz przygotowaniu do samodzielnego życia.

Przekazując dowolną wielokrotność 5 punktów Navigator, klienci przyczyniają się do miesięcznego wsparcia każdego dziecka m.in. w poniższym zakresie:

40 pkt	75 pkt	275 pkt	750 pkt
Opieka medyczna	Wydatki szkolne	Ubranie	Wyżywienie

LOTOS Paliwa przekazuje Stowarzyszeniu kwotę odpowiadającą równowartości przekazanych punktów przez uczestników programu Navigator.

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce opiekuje się dziećmi opuszczonymi, osieroconymi oraz zagrożonymi utratą opieki rodzicielskiej. Działa w Polsce od 27 lat i ma 1.250 podopiecznych. Prowadzi cztery SOS Wioski Dziecięce w Białymostku, Kraśniku, Siedlcach i Karlinie, trzy Rodzinne Domy Czasowego Pobytu, 10 świetlic wsparcia dziennego i 3 przedszkola wiejskie. Jest częścią międzynarodowej organizacji SOS-Kinderdorf International, obecnej w 132 krajach na całym świecie.

W 2012 r. spółka zaangażowała się także we wsparcie ogólnopolskiej kampanii 1% realizowanej przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce. Kontynuuje też przekazywanie punktów z programu Navigator na rzecz Stowarzyszenia.

Zobacz także:

Misja, wizja, wartości Działalność rynkowa

Zgodność z przepisami

W 2011 r. w Grupie LOTOS oraz spółkach handlowych: LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa i LOTOS Parafiny nie zarejestrowano żadnej reklamacji ani skargi związanej z naruszeniem prywatności klienta i utratą danych.

W 2011 r. nie odnotowano także istotnych incydentów związanych z dostarczeniem i użytkowaniem produktów oraz świadczeniem usług. W związku z powyższym nie zastosowano wobec żadnego z podmiotów Grupy Kapitałowej LOTOS istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług.

Jednakże w latach 2010-2011 toczyło się postępowanie opisane w rozdziale „Wpływ na społeczeństwo” niniejszego Raportu [Link → \(/spoleczenstwo/wplyw-na-spoleczenstwo/zachowania-antykonkurencyjne/\)](#), dotyczące postępowania antymonopolowego Prezesa UOKiK, a 10 marca 2011 r. Grupa LOTOS zapłaciła zobowiązanie wynikające z wyroku z dnia 11 lutego 2011 r. w kwocie 1.000 tys. zł, wykorzystując utworzoną wcześniej rezerwę.

W 2011 r. zostało także zakończone postępowanie Urzędu Regulacji Energetyki dotyczące negatywnego wyniku kontroli jakości paliwa w LOTOS Paliwa w 2009 r. Wysokość grzywny wyniosła 50 tys. zł (najwyższa sankcja administracyjna w okresie sprawozdawczym). Sąd Okręgowy w Warszawie uznał odwołanie spółki od decyzji Prezesa URE w tej sprawie i zmniejszył pierwotny wymiar nałożonej kary (100 tys. zł) o połowę oraz potwierdził w uzasadnieniu wyroku, że zdarzenie nie było wynikiem zaniedbań po stronie LOTOS Paliwa, tylko świadomego i nieuprawnionego działania osób trzecich, co nie zwolniło jednak spółki z odpowiedzialności prawnej w tej sprawie.

Prawa człowieka

Przeciwdziałanie dyskryminacji w zatrudnieniu i poszanowanie wolności stowarzyszania się to cechy kultury organizacyjnej Grupy LOTOS.

Grupa LOTOS, jako członek największej na świecie organizacji obywatelstwa korporacyjnego – United Nations Global Compact – zobowiązała się do popierania i przestrzegania praw człowieka przyjętych przez społeczność międzynarodową, eliminowania wszelkich przypadków łamania praw człowieka przez firmę, poszanowania wolności stowarzyszania się pracowników oraz efektywnego przeciwdziałania dyskryminacji w sferze zatrudnienia. Spółka uznaje wymienione sfery, jako istotne wyznaczniki jej kultury organizacyjnej. Podejmuje aktywne działania w celu wypełniania międzynarodowych zobowiązań w tym zakresie, a także w przypadkach, w których jest to możliwe, angażuje się w stopniu przekraczającym wymogi nałożone przepisami prawa.

Prawa uznawane za prawa człowieka, dotyczące zbiorowych stosunków pracy, to wynikające z ratyfikowanych przez Polskę Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 87 i 98: prawo wolności koalicji i ochrony praw związkowych oraz prawo organizowania się i prowadzenia rokowań zbiorowych. Prawa te zostały przeniesione do Europejskich Kart Społecznych i w źródłach Rady Europy są określane, jako Podstawowe Prawa Społeczne. Są to w szczególności: prawo zrzeszania się, prawo rokowań oraz prawo do informacji i konsultacji, a także prawo udziału w kształtowaniu i poprawie warunków pracy oraz środowiska pracy. Prawa te znalazły swoje odzwierciedlenie w systemie ustawodawstwa konstytucyjnego i zwykłego Polski. Chodzi tu o przepisy Kodeksu pracy, ustawy o związkach zawodowych, ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych i ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji oraz o społecznej inspekcji pracy.

Wykonując prawa i obowiązki wynikające z wymienionych ustaw, spółki Grupy Kapitałowej LOTOS umożliwiają i ułatwiają wykonywanie przez pracowników ich uprawnień partycypacyjnych. Zinstytucjonalizowanym wyrazem tego poparcia jest w szczególności to, że wśród pracodawców należących do Grupy Kapitałowej LOTOS powszechną metodą regulacji treści stosunków pracy jest metoda układuwa.

We wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS, w których jest zatrudnionych powyżej 20 pracowników, zostały wynegocjowane i zawarte Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy. Każdy z tych układów był wielokrotnie zmieniany w porozumieniu z działającymi w poszczególnych spółkach związkami zawodowymi, w drodze protokołów dodatkowych, co dowodzi tego, że prawo do rokowań zbiorowych jest żywe i znajduje poparcie pracodawców. Co roku, działając na podstawie postanowień zawartych w tych układach, następuje negocjacyjne ustalenie poziomu zmian wynagrodzeń i zawarcie stosownych porozumień.

Problematyka praw człowieka jest uwzględniana podczas zajęć realizowanych w ramach Programu adaptacyjnego skierowanego do nowo zatrudnianych pracowników w wybranych spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS. Także w programach szkoleń BHP omawiane są elementy praw człowieka wynikające z obowiązujących dokumentów prawnych. Przed wdrożeniem w 2007 r. Programu adaptacyjnego dla nowych pracowników, wiedza na temat praw człowieka była elementem dorocznych, bezpośrednich spotkań Zarządów spółek grupy kapitałowej z pracownikami. Podczas spotkań przekazywano wszystkim pracownikom m.in. Kodeks Postępowania Pracownika Grupy Kapitałowej LOTOS.

Zobacz także:

Deklaracje Tabela treści GRI i zasad Global Compact

Praktyki dotyczące inwestycji i zamówień

Grupa LOTOS nie stosowała dotychczas w zawieranych umowach inwestycyjnych klauzul dotyczących praw człowieka. Niemniej jednak, zgodnie z założeniami obowiązującej Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS oraz jedną z kluczowych dla kultury przedsiębiorstwa wartości społecznych, jaką stanowi czystość, rozumiana m.in. jako przeciwdziałanie naruszaniu praw człowieka, Spółka zmierza do wprowadzenia odpowiedniego zapisu. W czasie sporządzania niniejszego raportu trwały prace nad przygotowaniem jego treści.

Obecnie stosowne zapisy dotyczące praw człowieka są umieszczane w zapytaniach ofertowych kierowanych do oferentów, uczestniczących w postępowaniach wyboru kontrahenta. Firmy składające oferty są zobowiązane do oświadczenia, iż nie zalegają z uiszczaniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne, a ich właściciele nie zostali prawomocnie skazani za przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową.

Niestosowanie w umowach i procedurach regulujących dokonywanie zakupów zapisów odnoszących się szerzej do praw człowieka spowodowało, że Grupa LOTOS nie przeprowadziła dotąd - zarówno w procesie wyłaniania dostawców i wykonawców, jak i współpracy z nimi - kontroli mających na celu weryfikację przestrzegania przez nich praw człowieka.

Grupa Kapitałowa LOTOS uwzględniła problematykę praw człowieka w organizowanych dla pracowników zajęciach szkoleniowych.

Grupa LOTOS przykłada szczególną wagę do kształtowania pożądanych postaw wśród nowo zatrudnianych pracowników. Dlatego też w ramach adresowanego do nich Programu adaptacyjnego poświęca się czas na zapoznanie nowych pracowników z wartościami i kulturą organizacyjną Grupy Kapitałowej LOTOS oraz kształtowanie oczekiwanych wzorców zachowań, także w relacjach z kontrahentami. Zajęcia prowadzą starsi stażem, doświadczeni pracownicy Spółki. Część zagadnień omawianych w ramach Programu dotyczy przyjętych w organizacji zasad postępowania w odniesieniu do kwestii przestrzegania praw człowieka.

Podczas zajęć prezentowane są pracownikom kluczowe zasady postępowania organizacji w tym zakresie ujęte w misji, wizji i strategii firmy, a także w Kodeksie Postępowania Pracownika określającym standardy pracy i komunikacji, kulturę organizacyjną, wzorce zachowania i wartości istotne dla pracowników. Omawiane są także sprawy pracownicze, takie jak pakiet świadczeń, czas pracy, opieka medyczna, poparte zapoznaniem z treścią Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy i Regulaminu korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Problematyka praw człowieka uwzględniana jest także podczas szkolenia „System Okresowych Ocen Pracowniczych”, dotyczącego procedur, kluczowych kompetencji oraz zasad przygotowania i przeprowadzenia okresowej oceny pracowników, a także szkolenia poświęconego Zintegrowanemu Systemowi Zarządzania w Spółce.

W sumie, w latach 2008-2011 Grupa LOTOS zrealizowała 2.090 godzin szkoleń poświęconych wspomnianym zagadnieniom. Procent przeszkolonych w tym czasie pracowników wahał się między 23% (w 2008 r.) a 11% (w 2009 r.).

Szkolenia w ramach Programu adaptacyjnego, mimo że nie ma w tym obszarze odrębnej procedury, organizowane są poza Grupą LOTOS także w LOTOS Serwis, LOTOS Petrobaltic, LOTOS Oil, LOTOS Straż, LOTOS Asfalt oraz LOTOS Lab.

Całkowita liczba godzin szkoleniowych na temat polityk i procedur regulujących kwestie przestrzegania praw człowieka i procent przeszkolonych pracowników Grupy LOTOS w 2011 r.

Liczba pracowników (stan na 31.12.2011 r.)	Liczba pracowników przeszkolonych w zakresie problematyki praw człowieka	Całkowita liczba godzin szkoleniowych	Liczba godzin szkoleniowych poświęconych prawom człowieka	Procent pracowników przeszkolonych w zakresie praw człowieka
1.329	291	31.504	724	21,9

Kwestie praw człowieka są także ważnym zagadnieniem z punktu widzenia sfery ochrony i bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie. Za zapewnienie bezpieczeństwa i świadczenie usług w zakresie ochrony osób i mienia na rzecz wszystkich spółek Grupy Kapitałowej LOTOS odpowiadają pracownicy spółki LOTOS Ochrona.

Zgodnie z polityką i procedurami organizacji dotyczącymi różnych aspektów praw człowieka, które są istotne w związku z prowadzoną działalnością, wyszkolonych zostało w 2011 r. 88,8% pracowników ochrony zatrudnionych we wspomnianej spółce. Niemal wszyscy pracownicy operacyjni, czyli pracownicy służby ochrony, podlegają szkoleniom co kwartał.

Przeciwdziałanie dyskryminacji

W Grupie Kapitałowej LOTOS w 2011 r., podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych, nie wystąpiły przypadki dyskryminacji ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, religię, poglądy polityczne, pochodzenie narodowe lub społeczne. Za weryfikowanie ewentualnych zgłoszeń potencjalnych przypadków tego rodzaju odpowiada w Grupie LOTOS Biuro Zarządzania Zasobami Ludzkimi.

Zobacz także:

Różnorodność i równość szans

LOTOS Raport Roczny 2011 / Społeczeństwo / Prawa człowieka / Wolność zrzeszania się i negocjacji zbiorowych

Wolność zrzeszania się i negocjacji zbiorowych

W Grupie Kapitałowej LOTOS nie wystąpiły w 2011 r. działania zidentyfikowane, jako mogące stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych.

W spółkach grupy kapitałowej zlokalizowanych w Gdańsku działalność związkową prowadzi osiem organizacji związkowych, a na południu kraju pięć związków zawodowych.

Działające w Grupie Kapitałowej LOTOS organizacje związkowe to: MZZ Pracowników Ruchu Ciągłego, ZZ Inżynierów i Techników, Wolny ZZ Pracowników Grupy LOTOS, KM NSZZ Solidarność w Grupie LOTOS, Branżowy ZZ GL, MZZ Obrony Pracowników, KZ NSZZ Solidarność Petrobaltic, ZZ Pracowników Ruchu Ciągłego Petrobaltic. Organizacje związkowe zrzeszające pracowników należą do wszystkich trzech funkcjonujących w Polsce Central Związkowych (KK NSZZ Solidarność, Forum ZZ, OPZZ). Trzy spośród ośmiu organizacji związkowych mających swoją siedzibę w Gdańsku, działając jako organizacje międzyzakładowe, zrzeszają również pracowników zatrudnionych w spółkach zlokalizowanych na południu Polski.

Dynamika wzrostu liczebności organizacji związkowych wskazuje jednoznacznie, że prawo przynależności do związków zawodowych, jak również zasada samorządności i niezależności związków znajduje w Grupie Kapitałowej LOTOS poszanowanie. W Grupie LOTOS na koniec IV kwartału 2008 r. przynależność do związków zawodowych deklarowało 38,5% ogólnej liczby pracowników, zaś na koniec IV kwartału 2011 r. ta wartość wyniosła 41,1%. Największa liczba członków związku zawodowego w stosunku do ogólnej liczby zatrudnionych, to 74% w Spółce LOTOS Ochrona. Najliczniejszym związkiem zawodowym w Grupie Kapitałowej LOTOS jest Wolny Związek Zawodowy Pracowników Grupy LOTOS, który zrzeszał na koniec 2011 r. 612 członków.

W Grupie LOTOS, z sześciu działających w niej związków zawodowych, dwa posiadają walor reprezentatywności i są to: Międzyzakładowy Związek Zawodowy Pracowników Ruchu Ciągłego i Związek Zawodowy Inżynierów i Techników. Zrzeszają one odpowiednio 18,5% i 14,1% w ogóle zatrudnionych.

Konsultacje z pracownikami na forum Rady Pracowników

W siedmiu spółkach należących do Grupy Kapitałowej LOTOS zostały wybrane Rady Pracowników, a w każdej spółce zatrudniającej powyżej 250 pracowników, jako organ partycypacji pracowniczej w zakresie bezpieczeństwa pracy funkcjonują Komisje BHP. W ramach tych komisji wykonywane jest prawo pracowników do konsultacji spraw z zakresu bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia.

Prawo do informacji i konsultacji, w rozumieniu nadanym przepisami ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji, jest wykonywane poprzez wspomniane wyżej wybrane Rady Pracowników. Zakres przekazywanej przez pracodawców informacji jest szerszy od tego, który określają przepisy ustawy.

W Grupie LOTOS działa licząca siedmiu członków Rada Pracowników, która w 2010 r. została wybrana na II kadencję. Po wyborach przeprowadzonych w 2010 r., mandaty w Radzie Pracowników w Grupie LOTOS zachowało trzech członków Rady z I kadencji.

Rada ta posiada wyjątkową w skali Grupy Kapitałowej LOTOS pozycję, wynikającą z faktu umiejscowienia jej w podmiocie dominującym grupy kapitałowej. Dlatego też w zakresie informacji jej przekazywanych znajdują się także takie, które dotyczą innych niż Grupa LOTOS pracodawców tworzących Grupę Kapitałową LOTOS. Rada Pracowników odbywa comiesięczne spotkania z przedstawicielami kierownictwa Grupy LOTOS. Spotkania te stają się jednym z istotnych forów komunikacji z pracownikami.

Zobacz także:

Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia

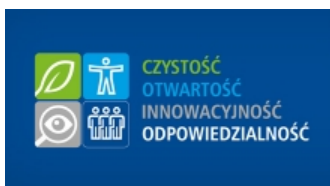
Relacje w stosunkach pracy

LOTOS Raport Roczny 2011 / Ład korporacyjny

Ład korporacyjny

Grupa LOTOS, jako spółka giełdowa, kieruje się zasadami przejrzystości w działaniu i komunikowaniu, chęcią umacniania zaufania w relacjach z interesariuszami, a także otwartością i konsekwentnym budowaniem wartości Spółki dla akcjonariuszy.

Misja, wizja, wartości

Wartości społecznej odpowiedzialności koncernu mają źródła w powszechnie przyjętych standardach etycznych i środowiskowych.

Podjęcie do zarządzania

Spółka stosuje się do przyjętych przez międzynarodową społeczność dobrych praktyk odpowiedzialnego i zrównoważonego biznesu.

Systemy zarządzania

W celu ujednolicenia standardów zarządczych i zachowań w grupie kapitałowej przyjęto skodyfikowane normy postępowania.

Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem jest procesem wspierającym podejmowanie decyzji i wybieranie rozwiązań najbardziej korzystnych dla Spółki.

Dojrzałość organizacyjna

Wynik oceny za 2011 rok wskazuje, że Grupa LOTOS jest organizacją ukierunkowaną na profesjonalizację podejmowanych działań.

Rada Nadzorcza

Rada analizuje kwestie zrównoważonego rozwoju: dostęp do surowców oraz społeczny i środowiskowy wpływ Spółki na otoczenie.

Zarząd

W 2011 roku Zarząd Grupy LOTOS uhonorowano odznaczeniami państwowymi za sukcesem zakończoną realizację Programu 10+.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Ład korporacyjny / Misja, wizja, wartości

Misja, wizja, wartości

Wartości społecznej odpowiedzialności koncernu mają źródła w powszechnie przyjętych standardach etycznych i środowiskowych.

Misją Grupy Kapitałowej LOTOS jest innowacyjny i zrównoważony rozwój w obszarze poszukiwań i wydobywania oraz przerobu węglowodorów, handlu produktami najwyższej jakości, zapewniający trwały wzrost wartości dla akcjonariuszy i osiąganie pełnej satysfakcji klienta, umożliwiający stałe doskonalenie i korzystanie z potencjału pracowników,

- realizowany w sposób odpowiedzialny wobec społeczeństwa,
- przyjazny dla środowiska naturalnego,
- zgodny z polityką bezpieczeństwa energetycznego.

Grupa Kapitałowa LOTOS dąży do tego, by być najlepiej ocenianą firmą naftową w regionie Morza Bałtyckiego pod względem:

- jakości produktów naftowych,
- jakości obsługi klienta,
- profesjonalnego zarządzania.

Nadrzędnym celem strategicznym Grupy Kapitałowej LOTOS jest budowa wartości dla akcjonariuszy poprzez optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów intelektualnych i materialnych oraz realizację programów rozwojowych w obszarach:

- poszukiwawczo-wydobywczym,
- przerobu ropy,
- handlowym.

Odpowiedzialność wobec społeczeństwa i środowiska naturalnego przejawia się prowadzeniem działalności produkcyjnej w sposób niedopuszczający do degradacji kapitału przyrodniczego i społecznego. Grupa Kapitałowa LOTOS poczuwa się do odpowiedzialności biznesowej za swoje produkty wobec państwa, rynku, partnerów, klientów i pracowników.

Wartości społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS to:

- **czystość** – rozumiana jako przestrzeganie najwyższych standardów środowiskowych i ekologicznych oraz zapewnienie o etycznej i uczciwej konkurencji, przeciwdziałanie naruszaniu praw człowieka,
- **otwartość** – stanowiąca o stosunku do zmian, potrzeb świata i oczekiwań ludzi, nastawieniu na przyszłość i dynamiczny rozwój działalności w wymiarze międzynarodowym,
- **innowacyjność** – przejawiająca się docenianiem kapitału intelektualnego i kompetencji ludzi stanowiących o sile i rynkowych perspektywach marki LOTOS,
- **odpowiedzialność** – jako postawa wobec przyszłości ludzi i środowiska naturalnego, bezpieczeństwa kraju i jego pozycji w świecie.

Zobacz także:

O nas

LOTOS Raport Roczny 2011 / Ład korporacyjny / Podejście do zarządzania

Podejście do zarządzania

Spółka stosuje się do przyjętych przez międzynarodową społeczność dobrych praktyk odpowiedzialnego i zrównoważonego biznesu.

Deklaracje

Ogłoszone publicznie przez Grupę LOTOS zasady prowadzenia przez nią działalności biznesowej.

Zgłaszanie rekomendacji

Interesariusze koncernu korzystają z możliwości zgłaszania uwag i rekomendacji dotyczących jego działalności.

Deklaracje

Ogłoszone publicznie przez Grupę LOTOS zasady prowadzenia przez nią działalności biznesowej.

Od debiutu giełdowego w czerwcu 2005 r. Grupa LOTOS przestrzegała większości zaleceń skodyfikowanych w dokumencie „Dobre praktyki w spółkach publicznych”, a od początku 2008 r. realizowała „**Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW**”, zmienione Uchwałą Rady Giełdy z dnia 19 października 2011 r. Dobre Praktyki są normami związanymi z utrwaleniem dobrych obyczajów korporacyjnych i dostosowaniem systemu nadzoru korporacyjnego do standardów Unii Europejskiej.

Grupa LOTOS, jako spółka publiczna, dba o to, aby relacje z inwestorami budować w sposób partnerski i satysfakcjonujący dla obu stron, zgodnie z zasadami ładu korporacyjnego (*ang. Corporate Governance*). Spółka przez ład korporacyjny rozumie z jednej strony zbiór etycznych zachowań w działalności gospodarczej, z drugiej zaś regulacje zmierzające do zapewnienia równowagi pomiędzy interesami wszystkich podmiotów rynku kapitałowego zaangażowanych w funkcjonowanie spółek.

Podstawowe cele realizacji zasad ładu korporacyjnego w Grupie LOTOS to:

- przejrzystość jej działania, jako spółki giełdowej,
- zaufanie w relacjach z interesariuszami,
- otwartość i konsekwentne budowanie wartości spółki dla akcjonariuszy.

Zgodnie z nowymi zasadami informowania, określonymi w Dobrych Praktykach, Spółka raportuje wobec interesariuszy wówczas, gdy nastąpi naruszenie którejś z zasad ładu korporacyjnego w sposób incydentalny lub trwały. Raporty są publikowane analogicznie do raportów bieżących i umieszczane w dwóch wersjach językowych w internetowym serwisie relacji inwestorskich Spółki.

United Nations Global Compact

Grupa LOTOS popiera i stosuje, we wszystkich sferach swojej działalności, dziesięć zasad **United Nations Global Compact** – największej na świecie dobrowolnej inicjatywy obywatelstwa korporacyjnego. Spółka, jako członek tej organizacji, zobowiązała się do:

1. popierania i przestrzegania praw człowieka przyjętych przez społeczność międzynarodową,
2. eliminowania wszelkich przypadków łamania praw człowieka przez firmę,
3. poszanowanie wolności stowarzyszania się,
4. eliminowania wszelkich form pracy przymusowej,
5. popierania zniesienia pracy dzieci,
6. efektywnego przeciwdziałania dyskryminacji w sferze zatrudnienia,
7. prewencyjnego podejścia do środowiska naturalnego,
8. podejmowania inicjatyw mających na celu promowanie postaw odpowiedzialności ekologicznej,
9. stosowania i rozpowszechniania przyjaznych środowisku technologii,
10. przeciwdziałania korupcji we wszystkich formach, w tym wymuszeniom i łapówkarstwu.

Grupa LOTOS jest także sygnatariuszem **Deklaracji w sprawie zrównoważonego rozwoju w branży energetycznej w Polsce**, ogłoszonej z inicjatywy spółki Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo. Deklaracja podkreśla:

- potrzebę zapewnienia sprawnego funkcjonowania firm i całej branży, mając na względzie zarówno bezpieczeństwo energetyczne, jak i ochronę środowiska,
- potrzebę wspólnej promocji energooszczędnych rozwiązań, opracowania i wdrażania czystszych i efektywnych technologii, przewyższania barier dla inwestycji w sektorze energetyki oraz uwzględnienia wpływu na środowisko na każdym etapie realizacji inwestycji,
- potrzebę budowania otwartego rynku, na którym skutecznie realizowane są prawa przyznane odbiorcom i dostawcom energii,

- troskę o klientów, z uwzględnieniem odbiorców wrażliwych społecznie, poprzez wypracowanie programów pomocy ułatwiających im dostęp do energii,
- uczestnictwo w rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz uwzględnienie możliwości, które dla energetyki odnawialnej tworzą nowe osiągnięcia nauki i techniki oraz konsekwentne i stabilne uwarunkowania regulacyjne,
- poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wyrównanie szans rozwoju kobiet i mężczyzn w miejscu pracy.

Zobacz także:

Spółeczeństwo **Środowisko**

Zgłaszanie rekomendacji

Interesariusze koncernu korzystają z możliwości zgłaszania uwag i rekomendacji dotyczących jego działalności.

Spółka zapewnia stosowanie mechanizmów umożliwiających akcjonariuszom i pracownikom zgłaszanie rekomendacji oraz innego rodzaju uwag bezpośrednio członkom organów odpowiadających za sprawowanie nadzoru nad prawidłowością sposobu zarządzania organizacją. W sposób szczegółowy odnoszą się do tych kwestii m.in., wynikające z Kodeksu spółek handlowych, zapisy Statutu Grupy LOTOS oraz Regulamin Walnych Zgromadzeń Spółki. Określają one zasady uczestnictwa akcjonariuszy w Walnym Zgromadzeniu i wykonywania przez nich prawa głosu oraz tryb zwoływania i odwoływania Walnego Zgromadzenia, jego otwarcia i przebiegu obrad.

Zgodnie z wymienionymi uregulowaniami akcjonariusze mogą wpływać na działalność Spółki oraz dokonywać weryfikacji czynności podejmowanych przez jej organy zarządzające i kontrolne poprzez przysługujące im prawa. Jednym z najistotniejszych jest prawo akcjonariusza do udziału w Walnym Zgromadzeniu Spółki, z zastrzeżeniem, że przysługuje ono osobom będącym akcjonariuszami Spółki w dniu rejestracji przypadającym na 16 dni przed Walnym Zgromadzeniem. Wraz z prawem udziału w Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszom przysługuje prawo m.in. do:

- składania wniosków przed i w trakcie Walnego Zgromadzenia,
- żądania umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia,
- zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad przed terminem Walnego Zgromadzenia,
- zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia oraz wprowadzonych do porządku obrad podczas Walnego Zgromadzenia,
- zabierania głosu podczas Walnego Zgromadzenia,
- zgłaszania sprzeciwu oraz zaskarżenia uchwał Walnego Zgromadzenia.

Ponadto akcjonariusze mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i umieszczenia określonych spraw w porządku jego obrad.

Walne Zgromadzenie w 2011 r.

W 2011 r. Walne Zgromadzenie obradowało dwukrotnie: Zwyczajne Walne Zgromadzenie 27 czerwca oraz Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie 8 sierpnia.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS m.in. rozpatrzyło i zatwierdziło sprawozdania finansowe oraz sprawozdanie z działalności Spółki i Grupy Kapitałowej LOTOS za 2011 r., a także zadecydowało o udzieleniu absolutorium Członkom Rady Nadzorczej oraz Członkom Zarządu i dokonało wyboru Rady Nadzorczej VIII-wspólnej kadencji.

Podczas wspomnianego Walnego Zgromadzenia Spółki dwie osoby: p. J. Kotecki, pełnomocnik akcjonariusza - Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych oraz akcjonariusz mniejszościowy p. B. Kamola skutecznie skorzystali z prawa zabierania przez nich głosu podczas obrad Zgromadzenia. Zgłaszane przez akcjonariuszy wnioski i komentarze dotyczyły działalności Spółki, głównie spraw ekonomiczno-finansowych oraz projektu YME. Zadane przez akcjonariuszy pytania wraz z odpowiedziami udzielonymi przez Zarząd zostały umieszczone na stronie internetowej Spółki.

Systemy zarządzania

W celu ujednolicenia standardów zarządczych i zachowań w grupie kapitałowej przyjęto skodyfikowane normy postępowania.

W Grupie LOTOS posiadanie certyfikatu Zintegrowanego Systemu Zarządzania (ZSZ) nie jest dążeniem samym w sobie. Wdrażane są rozwiązania pozwalające organizacji uzyskiwać wymierne korzyści z posiadanego systemu. Wymagania norm są wytycznymi pozwalającymi na poszukiwanie uniwersalnych i optymalnych, z punktu widzenia prowadzonej działalności rozwiązań, zwiększających szanse na znalezienie wartości dodanej, czyli uczynienie wdrożonego systemu bardziej skutecznym i użytecznym.

Zintegrowany System Zarządzania jest systemem już mocno ugruntowanym w organizacji, a zdobyte na przestrzeni wielu lat doświadczenia pozwalają na jego doskonalenie oraz zapewnienie funkcjonowania jednolitych systemów - standardów zarządzania w ramach Grupy Kapitałowej LOTOS. Celem jest dalszy rozwój ZSZ oraz budowa wspólnej płaszczyzny zarządzania w ramach grupy kapitałowej, z uwzględnieniem specyfiki spółek zależnych.

Zdajemy sobie sprawę, że usprawniając procesy i wdrażając nowe systemy, nie możemy tego robić w oderwaniu od funkcjonującego w Grupie LOTOS zarządzania segmentowego i zarządzania ryzykiem biznesowym.

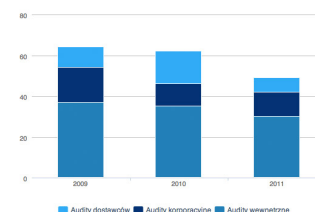
Halina Stasiewicz

Dyrektor Biura Zarządzania Procesami Grupy LOTOS

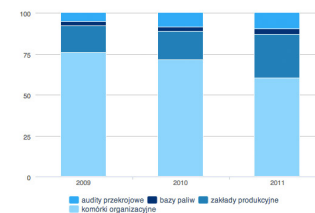
Zdajemy sobie sprawę, że usprawniając procesy i wdrażając nowe systemy, nie możemy tego robić w oderwaniu od funkcjonującego w Grupie LOTOS zarządzania segmentowego i zarządzania ryzykiem biznesowym. Takie podejście jest w stanie zagwarantować nam sukces w obliczu większej niż kiedykolwiek zmienności otoczenia firmy i łatwiejsze dostosowanie się do zmian, przełamując jednocześnie bariery komunikacyjne oraz organizacyjne.

Staramy się zawsze wykorzystywać współzależność i relacje istniejących w Grupie LOTOS działań, dlatego nie wdrażamy uniwersalnych rozwiązań bez uwzględnienia zachodzących w Spółce procesów, ponieważ mamy świadomość, że to one oraz właściciele i uczestnicy procesów, tworzą jakość funkcjonowania organizacji.

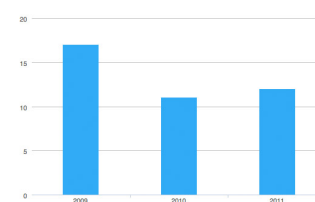
Struktura auditów

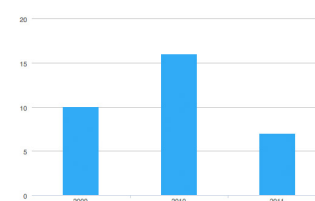
Struktura auditów wewnętrznych

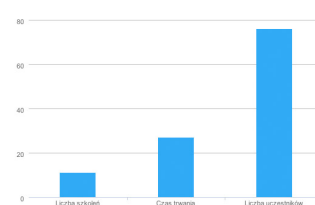
Audity korporacyjne

Audity dostawców

Szkola auditora 2011

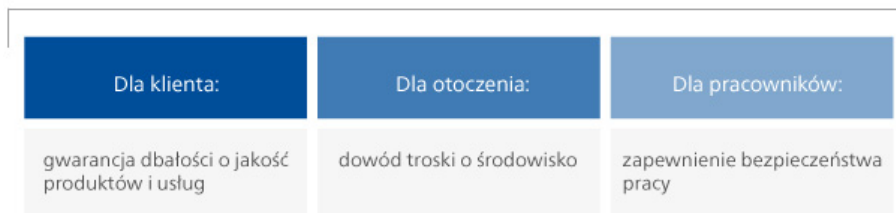

Dobrze zorganizowany i opomiarowany proces, uwzględniający realizację celów strategicznych firmy wraz ze zidentyfikowanymi w ramach systemu ERM i ocenionymi ryzykami, może stać się źródłem trwałej przewagi konkurencyjnej oraz zapewnić skuteczną realizację przyjętej strategii.

Halina Stasiewicz

– Dyrektor Biura Zarządzania Procesami Grupy LOTOS

Zintegrowany System Zarządzania

Systemy zarządzania w Grupie Kapitałowej LOTOS

Stan na 31.12.2011 r.

Nazwa spółki	Wdrożone systemy zarządzania
Grupa LOTOS	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Wdrożone wymagania Publikacji Standaryzacyjnej dotyczącej Zapewnienia Jakości AQAP 2110 oraz wymagania Wewnętrznego Systemu Kontroli obrotu materiałami o znaczeniu strategicznymi zgodnie z normą PN-N-19001.
LOTOS Asfalt	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Wdrożony i certyfikowany system Zakładowej Kontroli Produkcji.
LOTOS Kolej	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Wdrożony i certyfikowany System Zarządzania Bezpieczeństwem Przewozów Kolejowych (SMS).
LOTOS Lab	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Akredytacja Polskiego Centrum Akredytacji zgodna z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2005.
LOTOS Ochrona	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001.
LOTOS Oil	Wdrożony i certyfikowany System Zarządzania zgodny z normą ISO 9001 oraz Publikacją Standaryzacyjną dotyczącą Zapewnienia Jakości AQAP 2110. Ponadto wdrożono wymagania ISO 14001 i PN-N-18001.
LOTOS Parafiny	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001.
LOTOS Petrobaltic	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Wdrożone systemy ISM Code (na zgodność z Kodeksem Zarządzania Bezpieczną Eksploatacją Statków i Zapobiegania Zanieczyszczeniom) oraz ISPS Code (System Ochrony Statku i Obiektu Portowego).
LOTOS Serwis	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001. Wdrożone wymagania jakości dotyczące spawania wyrobów metalowych zgodne z normą PN-EN ISO 3834-2:2007.
LOTOS Straż	Wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001.
LOTOS Czechowice	Wdrożony Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001.
LOTOS Paliwa	Wdrożony i certyfikowany System Zarządzania Jakością zgodny z normą ISO 9001. Ponadto wdrożono wymagania ISO 14001 i PN-N-18001.
LOTOS Jasło	Spółka obecnie wdraża wymagania Zintegrowanego Systemu Zarządzania.
LOTOS Tank	Spółka obecnie wdraża wymagania Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

Audity Zintegrowanego Systemu Zarządzania

Audyty są jednym z podstawowych narzędzi doskonalenia Zintegrowanego Systemu Zarządzania i wsparcia w osiągnięciu celów strategicznych i operacyjnych w Grupie Kapitałowej LOTOS.

Przez ostatnich 5 lat w Grupie LOTOS przeprowadzono blisko 300 audytów. Ich liczba utrzymuje się na zbliżonym poziomie w każdym roku. Audyty realizowane w Grupie LOTOS można podzielić na trzy grupy:

- audyty wewnętrzne,
- audyty korporacyjne,
- audyty dostawców.

Wyniki **audytów wewnętrznych** wskazują możliwości doskonalenia procesów, istniejących rozwiązań systemowych lub efektywności działania. Stanowią bazę informacji obejmującą skuteczność realizowanych procesów, dzięki czemu umożliwiają kierownictwu Grupy LOTOS podejmowanie właściwych decyzji zarządczych i operacyjnych.

Celem **audytów korporacyjnych** prowadzonych w spółkach zależnych Grupy LOTOS jest ocena stopnia wdrożenia wymagań norm oraz standardów korporacyjnych.

Podczas **audytów dostawców** pozyskiwane są informacje potwierdzające zdolność dostawców do spełniania wymagań stawianych przez Grupę LOTOS. Audyty te są narzędziem dodatkowego nadzoru nad dostawcą, pozwalają na sporządzenie oceny dostawcy i wpływają na jakość relacji pomiędzy partnerami biznesowymi. Audyty dostawców realizowane są przede wszystkim w firmach prowadzących prace remontowo-budowlane na terenie rafinerii w Gdańsku, gdzie szczególnie istotne jest spełnianie wymagań z obszaru BHP i ochrony środowiska.

Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej LOTOS w ramach własnych systemów zarządzania, dodatkowo realizują audyty wewnętrzne, a także, jeżeli zachodzi taka potrzeba, audyty dostawców.

Główne zmiany w systemach i kluczowe projekty zrealizowane w 2011 r.

System Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym (*ang. Enterprise Risk Management, ERM*)

Grupa Kapitałowa LOTOS konsekwentnie kontynuuje wdrażanie oraz rozwijanie systemu zarządzania ryzykiem korporacyjnym. Ma on na celu zapewnienie bezpiecznej i skutecznej realizacji celów strategicznych i operacyjnych grupy kapitałowej. System wspiera podejmowanie szybkich, prawidłowych i świadomych decyzji na podstawie dokonanych wcześniej analiz ryzyka. Wdrożone zasady identyfikacji i oceny ryzyka pozwalają na odpowiednio wczesne reagowanie na występujące zagrożenia oraz ich częściowe lub całkowite ograniczenie. Poprzez opracowanie stosownych planów postępowania, system ERM pozwala także na przygotowanie się na wypadek materializacji danego ryzyka. Grupa Kapitałowa LOTOS identyfikuje również pojawiające się szanse oraz nowe możliwości i dąży do ich wykorzystania. Dzięki zarządzaniu ryzykiem korporacyjnym realizowane są działania - w ramach akceptowalnego poziomu ryzyka - które są najbardziej optymalne z punktu widzenia działalności biznesowej organizacji. Istotnym elementem wspierającym funkcjonowanie ERM, jest opracowanie i wdrożenie w oparciu o istniejącą w Grupie LOTOS infrastrukturę informatyczną Portalu ERM.

Zarządzanie procesami

W Grupie LOTOS od wielu lat funkcjonuje zarządzanie procesowe, które zmienia się dynamicznie w zależności od zmian zachodzących wewnątrz firmy i w jej otoczeniu. W 2011 r. rozpoczęto wdrażanie narzędzi, które pozwolą właścicielom procesów, uwzględniając ich własne dobre praktyki, komunikować swoje wyniki, wykorzystując jednocześnie wszelkie dostępne informacje na temat danego procesu, aby w efekcie uzyskać zoptymalizowany proces.

Zarządzanie projektami

Na podstawie pozytywnych doświadczeń wyniesionych z realizacji projektów inwestycji rzeczowych, w tym Programu 10+, rozpoczęto proces prowadzący do wprowadzenia metodyki zarządzania projektami w stosunku do pozostałych przedsięwzięć prowadzonych w Grupie LOTOS. W 2011 r. został dokonany przegląd istniejących w tym zakresie praktyk i potrzeb oraz określono zasady i model wdrażania procesu zarządzania projektami w przedsiębiorstwie.

System zarządzania energią (*ang. Energy Management System, EnMS*)

W 2011 r. zainicjowano proces wdrażania systemu zarządzania energią według wymagań norm: EN 16001:2009 oraz ISO 50001:2011. Rozpoczęto prace nad wprowadzeniem systemowych rozwiązań w zakresie postępowania z aspektami energetycznymi, mających na celu podniesienie efektywności energetycznej Grupy LOTOS poprzez:

- usystematyzowane i ustandaryzowane podejście do zarządzania energią (we wszystkich jej postaciach),
- identyfikację znaczących aspektów energetycznych w odniesieniu do działalności Grupy LOTOS,
- dokumentowanie podejmowanych zadań cząstkowych w obszarach objętych systemem EnMS,
- identyfikację działań modernizacyjno-rozwojowych związanych z efektywnością energetyczną.

Szkoła Auditora

Kształtując spójną politykę dotyczącą prowadzenia audytów oraz zapewniając odpowiednio wyszkolonych auditorów, zrealizowano w 2011 r. w ramach Szkoły Auditora cykl szkoleń przeznaczonych specjalnie dla auditorów w Grupie Kapitałowej LOTOS. Szkolenia były dostosowywane do potrzeb i realiów organizacji oraz skupiały się na praktycznym

Plany rozwoju

W 2012 r. będą kontynuowane rozpoczęte projekty i wdrażane nowe, które odpowiadają realnym potrzebom organizacji, włączając je do istniejącego Zintegrowanego Systemu Zarządzania:

- wdrażanie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym (ERM). Informacje o systemie zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie Kapitałowej LOTOS przedstawiono w rozdziale „Zarządzanie ryzykiem”,
- wdrażanie wymagań Systemu Zarządzania Energią (EnMS) w celu wsparcia działań zmierzających do poprawy wydajności energetycznej w Grupie LOTOS. Proces realizowany będzie w zgodzie z celami „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku” (w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz oddziaływania na środowisko) i celami ilościowymi w zakresie emisji gazów cieplarnianych do roku 2020. Zamiarem Grupy LOTOS i jest wykorzystanie potencjału już zrealizowanych projektów zwiększających efektywność energetyczną oraz wdrożenie najlepszych praktyk, rozwiązań i standardów technicznych, których celem jest oszczędność energii,
- doskonalenie zarządzania procesowego poprzez wdrażanie informatycznych narzędzi ułatwiających właścicielom procesów pracę (w tym zamieszczanie i udostępnianie wyników z monitorowania procesów) oraz udostępnianie uczestnikom procesów wszystkich niezbędnych do pracy informacji. Z dostępnych koncepcji zarządzania procesowego, będą wybierane najbardziej optymalne rozwiązania lub ich elementy,
- wdrażanie zarządzania projektowego przedsięwzięciami w Grupie Kapitałowej LOTOS ma na celu rozwój narzędzi i metod, które pozwolą na skuteczne realizowanie strategii firmy. Opierając się na najlepszych światowych wzorcach i doświadczeniu oraz wsparciu informatycznym, zostanie wprowadzony jednolity system pozwalający na:
 - wybór najlepszych przedsięwzięć pozwalających realizować cele strategiczne,
 - efektywną realizację tych przedsięwzięć,
 - skuteczne monitorowanie ich realizacji,
 - rzetelną ocenę osiągniętych rezultatów.
- doskonalenie i rozbudowa funkcjonującego w Grupie Kapitałowej LOTOS Portalu Zintegrowanego Systemu Zarządzania, narzędzia służącego m.in. do dystrybucji wymagań wewnętrznych i aktów prawnych oraz do gromadzenia informacji dotyczących ochrony środowiska, nadanych pełnomocnictw i wystawianych referencji.

Zobacz także:

Struktura organizacji

Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem jest procesem wspierającym podejmowanie decyzji i wybieranie rozwiązań najbardziej korzystnych dla Spółki.

W Grupie Kapitałowej LOTOS, w ramach procedury stanowiącej dokument Zintegrowanego Systemu Zarządzania, określone są szczegółowe zasady identyfikacji i oceny ryzyka, sposobu monitorowania i raportowania oraz weryfikacji skuteczności prowadzonych działań. Procedura ma na celu zapewnienie, że zaplanowane działania są realizowane cyklicznie, stosowana metodologia jest optymalna i adekwatna do różnych obszarów działalności, a sam proces zarządzania ryzykiem, jest spójny i skuteczny.

W Grupie Kapitałowej LOTOS zarządzanie ryzykiem korporacyjnym (*ang. Enterprise Risk Management, ERM*) ma na celu:

- wspieranie zrównoważonego i stabilnego rozwoju w drodze do realizacji ustanowionych celów poprzez cykliczną i powtarzalną identyfikację ryzyk, które mogą osiągnięcie tych celów zaburzyć,
- zapewnianie kompleksowej wiedzy o ryzykach (zarówno zagrożeniach, jak i szansach) związanych z działalnością grupy kapitałowej,
- umożliwianie podejmowania szybkich i efektywnych decyzji na podstawie analizy ryzyka,
- przygotowanie organizacji na natychmiastową reakcję w przypadku wystąpienia ryzyka.

W celu realizacji powyższych założeń wdrażane jest systemowe podejście do zarządzania ryzykiem obejmujące:

- identyfikację ryzyk oraz ich ocenę jakościową i ilościową,
- ustalenie strategii postępowania z ryzykiem,
- wdrożenie zaplanowanych działań,
- weryfikację skuteczności przeprowadzonych działań,
- stały monitoring i kontrolę zarówno poziomu ryzyka, jak i statutu realizowanych działań,
- ujednolicenie zasad komunikacji i raportowania.

Reakcja na ryzyko w Grupie LOTOS obejmuje cztery formy działań:

- ograniczenie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka, np. poprzez działania kontrolne, wprowadzenie zmian w procesie itp.,
- transfer, czyli przeniesienie ryzyka na inny podmiot, np. poprzez ubezpieczenie, outsourcing,
- unikanie ryzyka poprzez wycofywanie się z danego obszaru ryzyka lub niepodejmowanie takich działań (jest to jednak najrzadziej stosowana strategia),
- akceptacja danego poziomu ryzyka, w przypadku, gdy nie da się już go ograniczyć, lub gdy ryzyko jest na tyle małe, że nie ma takiej potrzeby.

Podstawowe zasady i zakres odpowiedzialności obowiązujący w systemie określa „Polityka Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS” dostępna dla wszystkich pracowników Spółki. W Grupie LOTOS działa ponadto Komitet Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym, który pełni funkcję opiniodawczą. Weryfikuje on przede wszystkim, czy zaplanowane przez właścicieli ryzyk działania ograniczające ryzyko, są spójne z punktu widzenia funkcjonowania całej grupy kapitałowej i nie powodują niebezpiecznego podniesienia poziomu ryzyka w innym obszarze działalności.

Raz do roku dokonywana jest ocena skuteczności Systemu zarządzania ryzykiem korporacyjnym (w ramach tzw. oceny dojrzałości). Jej wyniki wykorzystywane są w celu dalszego doskonalenia systemu. Informacje na temat funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem korporacyjnym przekazywane są Zarządowi oraz Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej Grupy LOTOS.

Kluczowe instrumenty

W Grupie LOTOS identyfikowane są ryzyka dla realizacji celów strategicznych oraz procesowych/operacyjnych. Identyfikacja dokonywana jest najczęściej podczas warsztatów grupowych, ale także każdy pracownik ma obowiązek i możliwość zgłaszania zauważonych zagrożeń i szans, które są związane z realizowanymi procesami i mogą mieć wpływ na osiągnięcie wyznaczonych celów.

Ocena ryzyka dokonywana jest w dwóch perspektywach czasu: w okresie najbliższego roku oraz do końca okresu obowiązującej Strategii Grupy Kapitałowej LOTOS, czyli obecnie do 2015 r. Dla każdego ryzyka szacowane jest prawdopodobieństwo jego wystąpienia, a następnie wyceniane są skutki finansowe oraz skutki reputacyjne, jakie dane

ryzyko może generować dla Grupy LOTOS. Uwzględniany jest tu zarówno wpływ na bezpieczeństwo ludzi, środowisko naturalne, a także przewidywany odbiór przez kluczowych interesariuszy.

Dla wszystkich zarejestrowanych ryzyk wskazywane są stosowane środki kontroli i mechanizmy zabezpieczające oraz sposób monitorowania danego ryzyka. Każde ryzyko posiada tzw. właściciela, który jest odpowiedzialny za jego nadzór, monitorowanie według przyjętych kryteriów oraz wdrażanie ustalonych planów działań ograniczających ryzyko. Wyniki monitorowania są cyklicznie raportowane.

Na podstawie przeprowadzonej oceny przygotowywana jest zagregowana Mapa Ryzyk Grupy Kapitałowej LOTOS. Jest to dokument dynamiczny i podlegający okresowym aktualizacjom, co spowodowane jest zmiennością zewnętrznego otoczenia, procesów biznesowych realizowanych w organizacji, zakończeniem realizacji jednych inwestycji i rozpoczęciem kolejnych (a więc potencjalnie niosących nowe ryzyka), a także zastosowaniem działań ograniczających zidentyfikowane ryzyko, co powoduje obniżenie wyceny danego ryzyka.

Wszystkie ryzyka, które oceniono jako znaczące z punktu widzenia realizowanych celów, poddawane są szczegółowym analizom pod kątem czynników danego ryzyka i bieżącego sposobu zarządzania i monitorowania. W wyniku dokonanych analiz, przygotowywane są plany ograniczania ryzyka oraz plany postępowania na wypadek jego materializacji.

W Grupie LOTOS prowadzone jest także zarządzanie ryzykiem w projektach, zwłaszcza inwestycyjnych. Kryteria oceny ryzyka są nieco odmienne, gdyż zostały dostosowane do specyfiki obszaru zarządzania projektami. Zasady postępowania z samym ryzykiem są jednak spójne w całej Spółce i pozwalają na skuteczną i bezpieczną realizację zaplanowanych projektów.

Plany rozwoju

W Grupie LOTOS trwają prace nad implementacją oraz rozwojem narzędzia informatycznego wspierającego system zarządzania ryzykiem korporacyjnym, pod kątem uzyskania większej funkcjonalności dla końcowych użytkowników oraz przygotowywania wymaganych analiz.

W 2011 r. Grupa LOTOS zakończyła pierwszy etap budowy nowego kompleksowego narzędzia informatycznego do wspierania ERM. System ten jest narzędziem, które będzie poddawane ciągłej rozbudowie i doskonaleniu funkcjonalności na podstawie sugestii użytkowników oraz potrzeb procesowo-systemowych. Pozwoli na stały monitoring poziomu różnych ryzyk, wykorzystując ustalone wskaźniki KRI (*ang. key risk indicators*) oraz zostanie zintegrowany z innymi systemami Grupy LOTOS (np. z SAP) w celu bezpośredniego pobierania i wykorzystywania zgromadzonych tam danych.

Kontynuowane są również prace nad wspólną dla całej Grupy LOTOS bazą incydentów, czyli zdarzeń, które mogą mieć wpływ na materializację ryzyk, których dotyczą, a także mogą informować o nowych, pojawiających się zagrożeniach lub szansach, dotychczas niezidentyfikowanych.

Zobacz także:

Kluczowe ryzyka, szanse i wyzwania w aspekcie zrównoważonego rozwoju

Dojrzałość organizacyjna

Wynik oceny za 2011 rok wskazuje, że Grupa LOTOS jest organizacją ukierunkowaną na profesjonalizację podejmowanych działań.

W 2011 r. została przeprowadzona ocena dojrzałości organizacyjnej Grupy LOTOS za okres objęty niniejszym sprawozdaniem. Taka ocena, zgodnie z przyjętym założeniem, dokonywana jest w cyklach rocznych przez audyt wewnętrzny przy wsparciu konsultanta zewnętrznego.

Dojrzałość organizacyjna przedsiębiorstwa to osiągnięty poziom profesjonalizacji kluczowych rozwiązań organizacyjnych, procesów i podejmowanych działań, a także ich zgodności z najlepszymi praktykami w obszarze funkcjonowania organizacji i zarządzania nią, które stanowią czynnik wpływający na możliwość odnoszenia sukcesów w zakresie ochrony i budowania wartości dla interesariuszy.

W związku z przyjętym przez Grupę LOTOS podejściem do zarządzania, zakładającym ciągłe doskonalenie, Spółka podejmuje działania zmierzające do uzyskania obiektywnego zapewnienia dotyczącego dojrzałości przyjętych rozwiązań w zakresie:

- kontroli wewnętrznej,
- zarządzania ryzykiem,
- zgodności („compliance”),
- przeciwdziałania nadużyciom,
- ładu korporacyjnego.

W celu dokonania oceny powyższych systemów został opracowany na potrzeby Grupy LOTOS model oparty o najlepsze praktyki biznesowe ujęte w modelu GRC (Governance, Risk Management, and Compliance) wypracowanym przez Open Compliance & Ethics Group oraz inne źródła, np. „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW” odnoszące się do zasad ładu korporacyjnego. Model ten zakłada jednolite podejście do dokonywania przeglądu i formułowania ocen w odniesieniu do zaprojektowania poszczególnych systemów, jak i zgodności ich działania z zaprojektowaniem. Pozwala to formułować zarówno ocenę każdego z systemów z osobna, jak również dokonywać kompleksowej oceny dojrzałości organizacyjnej Spółki. Podejście to umożliwia identyfikowanie obszarów, w których zachodzi poprawa lub pogorszenie wyników, a także formułowanie rekomendacji i inicjowanie działań usprawniających.

- System kontroli wewnętrznej badano w aspekcie zarówno rozwiązań stanowiących ramy środowiska kontroli wewnętrznej, jak i wbudowanych w poszczególne zdefiniowane w organizacji procesy. Oceniając **system kontroli wewnętrznej**, ustalono, że w Grupie LOTOS zostały ustanowione, zaprojektowane w sposób odpowiadający wymogom dobrych praktyk, najważniejsze kluczowe rozwiązania organizacyjno-procesowe składające się na ramy systemu kontroli wewnętrznej i funkcjonują one w zgodności z zaprojektowaniem ustanowionych rozwiązań.
- System zarządzania ryzykiem korporacyjnym badano w aspekcie zaprojektowania zagadnień związanych z zapewnieniem prawidłowego zdefiniowania i funkcjonowania ram tego systemu oraz przeprowadzania identyfikacji i oceny ryzyk. Oceniając **system zarządzania ryzykiem korporacyjnym**, ustalono, że w Grupie LOTOS opracowane i wdrożone zostały ramy funkcjonowania systemu, które stanowią ważny czynnik dla zapewnienia, aby system ten mógł spełniać cel w postaci rzeczywistego wspierania procesu zarządzania Spółką i kreowania wartości dodanej.
- System zgodności („compliance”) oceniany jest przede wszystkim pod kątem poprawności rozwiązań skierowanych na zapewnienie zgodności z regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Oceniając **system zapewnienia zgodności**, ustalono, że w Grupie LOTOS podejmowane są aktywne działania skierowane na zapewnienie zgodności realizowanych przez nią aktywności oraz ustanowionych regulacji wewnętrznych z przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Spółka dba również o zapewnienie zgodności faktycznie podejmowanych działań z wymaganiami zdefiniowanymi w funkcjonujących w organizacji regulacjach wewnętrznych.
- System przeciwdziałania nadużyciom badany jest pod kątem ustanowienia w Spółce rozwiązań służących przeciwdziałaniu nadużyciom, a w tym ukierunkowanych na budowanie i pielęgnowanie właściwych postaw etycznych oraz działania związane z procesem identyfikacji i oceny obszarów narażonych na nadużycia. Oceniając **system przeciwdziałania nadużyciom**, ustalono, że wskazane jest podjęcie działań ukierunkowanych na podniesienie poziomu odporności Spółki na nadużycia poprzez zbudowanie systemowego podejścia do przeciwdziałania nadużyciom.
- Ład korporacyjny badano pod kątem kwestii związanych z efektywnością zarządzania i sprawnością organizacyjną wewnątrz Spółki, jak i w relacjach z jej interesariuszami. Oceniając rozwiązania składające się na **ład korporacyjny**, ustalono, że Grupa LOTOS ustanowiła większość kluczowych rozwiązań z zakresu ładu korporacyjnego zarówno dotyczących relacji pomiędzy organami spółki, jak i o charakterze wewnętrznym (związanych z podejściem do zarządzania organizacją i jej zasobami), które

odpowiadają formułowanym w tym zakresie standardom i stosowanym dobrym praktykom.

Wynik oceny dojrzałości organizacyjnej Spółki za 2011 r. wskazuje, że Grupa LOTOS jest organizacją, która ukierunkowana jest na profesjonalizację podejmowanych działań oraz przyjmowanie rozwiązań stanowiących dobre praktyki w zakresie funkcjonowania podmiotu i zarządzania nim. Generalnie poziom zaprojektowania i zgodności funkcjonowania z zaprojektowaniem w większości systemów kształtuje się na poziomie „wysokim”, niemniej jednak występują różnice w zakresie przyjęcia i stosowania dobrych praktyk w poszczególnych systemach wpływających na stan dojrzałości organizacyjnej Spółki.

Ocena uzyskana przez Grupę LOTOS została osiągnięta w znacznym stopniu dzięki wysiłkom poczynionym w poprzednich latach na rzecz zabezpieczenia wartości i funkcjonowania przedsiębiorstwa, których wyrazem są sprawnie działający system kontroli wewnętrznej oraz rozwiązania tworzące ład korporacyjny i służące zapewnieniu zgodności. Rezultat ten był możliwy również dzięki systematycznym działaniom skierowanym na ustanawianie i wbudowanie w sposób funkcjonowania organizacji systemu zarządzania ryzykiem, który konsekwentnie wdrażany i powiązany z procesami decyzyjnym zachodzącymi w Spółce, staje się istotnym czynnikiem w procesie kreowania wartości dla akcjonariuszy i pozostałych interesariuszy.

Zobacz także:

Przeciwdziałanie nadużyciom

Rada Nadzorcza

Rada analizuje kwestie zrównoważonego rozwoju: dostęp do surowców oraz społeczny i środowiskowy wpływ Spółki na otoczenie.

Kompetencje Rady Nadzorczej

Rada sprawuje stały nadzór nad wszystkimi obszarami działalności Spółki.

Skład Rady Nadzorczej

W skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS VIII kadencji wchodzi obecnie 6 członków.

Stale komitety Rady Nadzorczej

Stale komitety Rady to: Komitet Audytu, Komitet Strategii i Rozwoju oraz Komitet Organizacji i Zarządzania.

Wynagradzanie Rady Nadzorczej

Zasady wynagradzania członków Rady określiło Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki w 2000 roku.

Status niezależności

Grupa LOTOS nie posiada informacji dotyczących niezależności członków Rady Nadzorczej VIII kadencji.

Unikanie konfliktu interesów

Spółka nie ma informacji dotyczących zaistnienia w 2011 r. ewentualnych konfliktów interesów w odniesieniu do członków Rady.

Zaangażowanie w kwestie zrównoważonego rozwoju

Rada w 2011 r. odniosła się do wyników, szans i ryzyk Spółki w obszarach kluczowych dla zrównoważonego rozwoju.

Kompetencje Rady Nadzorczej

Rada sprawuje stały nadzór nad wszystkimi obszarami działalności Spółki.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Grupy LOTOS we wszystkich dziedzinach działalności Spółki. Rada realizuje swoje zadania kolegialnie, jednakże może również delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych funkcji oraz powoływać stałe bądź doraźne komitety, sprawujące nadzór nad poszczególnymi sferami działalności Spółki. Komitety na stałe powołane przez Radę Nadzorczą to: Komitet Audytu, Komitet Strategii i Rozwoju oraz Komitet Organizacji i Zarządzania.

Rada Nadzorcza powoływana jest przez Walne Zgromadzenie. Zasady działania organu określa Statut Grupy LOTOS oraz Regulamin Rady Nadzorczej. Dokumenty są publicznie dostępne w internetowym portalu Grupy LOTOS.

Statut Grupy LOTOS [Link → \(http://www.lotos.pl/pobierz_plik/37250/\)](http://www.lotos.pl/pobierz_plik/37250/)

Regulamin Walnych Zgromadzeń Grupy LOTOS [Link → \(http://www.lotos.pl/pobierz_plik/35063/\)](http://www.lotos.pl/pobierz_plik/35063/)

Regulamin Rady Nadzorczej Grupy LOTOS [Link → \(http://www.lotos.pl/pobierz_plik/35062/\)](http://www.lotos.pl/pobierz_plik/35062/)

Skład Rady Nadzorczej

W skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS VIII kadencji wchodzi obecnie 6 członków.

Zgodnie ze Statutem Grupy LOTOS w skład Rady Nadzorczej wchodzi od sześciu do dziewięciu członków, w tym przewodniczący, wiceprzewodniczący i sekretarz. Liczbę członków Rady Nadzorczej ustala Walne Zgromadzenie. Rada Nadzorcza jest powoływana i odwoływana przez Walne Zgromadzenie bezwzględną większością głosów w głosowaniu tajnym spośród nieograniczonej liczby kandydatów. Niezależnie od powyższego, tak długo jak Skarb Państwa pozostaje akcjonariuszem Spółki, jest on uprawniony do powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej. Przewodniczący Rady jest powoływany przez Walne Zgromadzenie, natomiast wiceprzewodniczący i sekretarz wybierani są przez Radę spośród jej członków. Kadencja Rady Nadzorczej jest kadencją wspólną i trwa trzy lata.

Zgodnie z § 9 ust. 4 Regulaminu Walnych Zgromadzeń członek Rady Nadzorczej powinien posiadać należyte wykształcenie, doświadczenie zawodowe oraz doświadczenie życiowe, reprezentować wysoki poziom moralny oraz być w stanie poświęcić niezbędną ilość czasu, pozwalającą mu w sposób właściwy wykonywać swoje funkcje w Radzie Nadzorczej. Akcjonariusz zgłaszający kandydatury członków Rady Nadzorczej powinien udostępnić Spółce ich uzasadnienia wraz z życiorysami zawodowymi zgłoszonych kandydatów, w terminie umożliwiającym zapoznanie się z nimi akcjonariuszom w celu dokonania weryfikacji ich kwalifikacji i doświadczenia.

Wiesław Skwarko
Przewodniczący Rady
Nadzorczej
Grupy LOTOS

Marcin Majeranowski
Wiceprzewodniczący
Rady Nadzorczej
Grupy LOTOS

Oskar Pawłowski
Sekretarz Rady
Nadzorczej
Grupy LOTOS

Małgorzata Hirszel
Członek Rady Nadzorczej
Grupy LOTOS

Agnieszka Trzaskalska
Członek Rady Nadzorczej
Grupy LOTOS

Michał Rumiński
Członek Rady Nadzorczej
Grupy LOTOS

Wiesław Skwarko
Przewodniczący Rady Nadzorczej
Grupy LOTOS

Członkiem Rady Nadzorczej Grupy LOTOS pozostaje od 30 czerwca 2008 r.

Absolwent Wydziału Handlu Zagranicznego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

W latach 1987-1994 asystent w Szkole Głównej Handlowej. Od 1990 do 1999 roku sprawował funkcję Partnera w Access Sp. z o.o., następnie wszedł w skład Zarządu firmy Rothschild Polska Sp. z o.o. W latach 2005-2006 pracował na stanowisku Dyrektora Biura Prywatyzacji w Nafcie Polskiej S.A. W 2006 r. objął stanowisko Dyrektora ds. Strategii Finansowej i Rozwoju Kapitałowego w spółce CTL Maczki Bór w Sosnowcu, a następnie w CTL Logistics S.A. w Warszawie. Od 10 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2009 r. pełnił funkcję Członka Zarządu w Nafcie Polskiej S.A., natomiast od 1 stycznia 2010 r. do końca kwietnia 2011 r. sprawował funkcję Likwidatora w spółce Nafta Polska S.A. w likwidacji. Od 27 października 2010 r. pełni funkcję Wiceprezesa Zarządu ZAK S.A. w Kędzierzynie Koźlu.

Marcin Majeranowski
Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Grupy LOTOS

Do Rady Nadzorczej Grupy LOTOS został powołany 29 lutego 2012 r.

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

Od 2003 r. wpisany na listę radców prawnych prowadzoną przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie. Uczestnik szeregu kursów, w tym kursu prawa porównawczego w ramach Faculté Internationale de Droit Comparé organizowanego przez Uniwersytet im. Roberta Schumana w Strasbourgu.

Od 1997 r. pracownik Ministerstwa Skarbu Państwa. W latach 2006-2010 pełnił funkcję Dyrektora Departamentu Zastępstwa Procesowego, gdzie poza obsługą postępowań sądowych zdobył m.in. doświadczenie w zakresie międzynarodowego arbitrażu inwestycyjnego oraz arbitrażu handlowego. Od 2010 r. jest zatrudniony na stanowisku Dyrektora Departamentu Spółek Kluczowych, do którego zadań należy w szczególności wykonywanie praw i obowiązków Skarbu Państwa wynikających z tytułów uczestnictwa w spółkach prawa handlowego, przygotowywanie rozwiązań systemowych z obszaru nadzoru właścicielskiego nad podmiotami o kluczowym znaczeniu dla Skarbu Państwa oraz koordynowanie i wykonywanie zadań Ministra wynikających z ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu.

Posiada wieloletnie doświadczenie w pełnieniu funkcji członka rad nadzorczych, w tym Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. oraz Agencji Rozwoju Przemysłu S.A.

Oskar Pawłowski
Sekretarz Rady Nadzorczej
Grupy LOTOS

Członkiem Rady Nadzorczej Grupy LOTOS jest od 11 lutego 2010 r.

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetu w Cambridge w zakresie prawa brytyjskiego i prawa Unii Europejskiej.

W 2006 roku ukończył aplikację radcowską w Okręgowej Izbie Radców w Poznaniu i został wpisany na listę radców prawnych.

W latach 2000-2002 prawnik w Kancelarii Prawnej Głowacki, Grynhoff, Hałaziński s.j. W latach 2002-2003 prawnik w Kancelarii D. Janczak i Wspólnicy Sp. k./Domański Zakrzewki Palinka Sp. k. – Ernst & Young Law Alliance – Grupa Energetyczna, natomiast od 2003 r. do 2007 r. w Kancelarii Radcy Prawnego Włodzimierz Głowacki. Obecnie Partner Zarządzający w Kancelarii Prawnej Oskar Pawłowski i Wspólnicy Sp. k.

Posiada ponad 10-letnie doświadczenie w świadczeniu pomocy prawnej. Specjalizuje się w otoczeniu regulacyjnym przedsiębiorstw sektora energetycznego oraz obsłudze prawnej obrotu nieruchomościami i procesy inwestycyjnego. Posiada bogate doświadczenie w zakresie prawa spółek oraz fuzji i przejęć.

Pełni funkcję Arbitra Sądu Arbitrażowego ds. Energetyki przy Izbie Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii. Włada językiem angielskim. Autor publikacji

„Prawa odbiorców energii elektrycznej i sposób ich ochrony” (Rynek Energii, 2/2009), „Badanie stanu prawnego nieruchomości due diligence” (Inwestor, 1/2010).

Małgorzata Hirszel
Członek Rady Nadzorczej
Grupy LOTOS

Członkiem Rady Nadzorczej pozostaje od 30 czerwca 2008 r.

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz studiów podyplomowych Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego (specjalizacja: studia europejskie). Doktorantka Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Nauk Prawnych.

Od 2000 r. zatrudniona w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Do 2002 r. zajmowała stanowisko Głównego Specjalisty/Radcy Szefa KPRM, następnie Radcy Wiceprezesa RM i Radcy Prezesa Rady Ministrów w Departamencie Ekonomiczno-Społecznym (później przekształconym w Departament Komitetu RM). Od 2002 do 2006 roku pełniła funkcję p.o. zastępcy Dyrektora Departamentu ds. Gospodarczych w ww. Departamencie. Następnie p.o. Dyrektora Departamentu Programowego KPRM. Od 2007 r. Dyrektor Departamentu Komitetu Rady Ministrów i Sekretarz stałego Komitetu Rady Ministrów.

Egzamin dla kandydatów na członków rad nadzorczych w spółkach SP złożyła w 2002 r.

Agnieszka Trzaskalska
Członek Rady Nadzorczej Grupy LOTOS

Do Rady Nadzorczej Grupy LOTOS została powołana 29 lutego 2012 r.

Absolwentka studiów doktoranckich na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego, gdzie studiowała na kierunku prawo.

Od 1999 r. pracuje w Ministerstwie Skarbu Państwa na różnych stanowiskach w następujących departamentach: Departament Agencji i Fundacji, Departament Instytucji Finansowych, Departament Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji V i IV. Obecnie Naczelnik Wydziału w Departamencie Prywatyzacji, gdzie koordynuje projekty zbycia pakietów akcji/udziałów spółek z udziałem Skarbu Państwa. Posiada wieloletnie doświadczenie z zakresu prawa spółek oraz nadzoru właścicielskiego, jak również zdobyte w organach nadzoru spółek prawa handlowego i innych podmiotów, w tym m.in. jako: Wiceprzewodnicząca/Członek Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (2007 r.- obecnie), Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej LOTOS Petrobaltic S.A. (2007- 2012), Członek Rady Fundacji Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie (2000- 2003), Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej PKRB FABUD S.A. w Siemianowicach Śląskich (2005-2007).

Michał Rumiński
Członek Rady Nadzorczej
Grupy LOTOS

Członkiem Rady Nadzorczej Grupy LOTOS jest od 11 lutego 2010 r.

Absolwent University of Chicago - Booth School of Business, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

Obecnie Prezes Zarządu ABC Data S.A. Od 2007 r. w ramach współpracy z Funduszem Inwestycyjnym MCI Euroventures pełni funkcje: Partner Inwestycyjny, Członek Zarządu spółki ABC Data S.A., Prezes Zarządu i Partner Zarządzający Cleantech Venture Partners. Wcześniej (do momentu sprzedaży przez MCI akcji w tych spółkach) pełnił także funkcję członka Rady Nadzorczej Grupy Lew Sp. z o.o. oraz Bankier.pl S.A. W latach 2000-2007 związany z KBC Group, w tym od 2004 r. na stanowisku Dyrektora ds. Corporate Finance w KBC Securities SA., gdzie był odpowiedzialny za zbudowanie strategii i utworzenie działu corporate finance w banku inwestycyjnym KBC Securities w Polsce. Wcześniej zarządzał działem bankowości inwestycyjnej w Kredyt Banku.

W 2011 r. Rada Nadzorcza Grupy LOTOS działała w następującym składzie:

Od 1 stycznia 2011 r. do 27 czerwca 2011 r. skład Rady Nadzorczej VII kadencji przedstawiał się następująco:

1. Wiesław Skwarko – przewodniczący,
2. Leszek Starosta – wiceprzewodniczący,
3. Oskar Pawłowski – sekretarz,
4. Małgorzata Hirszel – członek,
5. Michał Rumiński – członek,
6. Rafał Wardziński – członek,
7. Ewa Sibrecht-Ośka – członek,
8. Rafał Lorek – niezależny członek.

W związku z upływającą VII kadencją Rady Nadzorczej Grupy LOTOS Zwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS 27 czerwca 2011 r., zgodnie § 11 ust. 1 Statutu Spółki, na mocy uchwały nr 24 ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej kolejnej - VIII kadencji na siedem osób i stosownie do postanowień art. 385 § 1 i § 2 Kodeksu spółek handlowych oraz § 9 pkt 4 i § 11 ust. 2 Statutu Spółki powołało następujących członków Rady Nadzorczej VIII kadencji: Leszka Starostę, Oskara Pawłowskiego, Małgorzatę Hirszel, Michała Rumińskiego, Rafała Wardzińskiego oraz Ewę Sibrecht-Ośka.

Zgodnie z § 11 ust. 2 Statutu Spółki akcjonariusz – Skarb Państwa, reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa, powołał Wiesława Skwarko do Rady Nadzorczej Grupy LOTOS na okres VIII wspólnej trzyletniej kadencji z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki 27 czerwca 2011 r. Wyżej wymienione Zgromadzenie, działając na podstawie 11 ust. 4 Statutu Grupy LOTOS, na mocy uchwały nr 31 powierzyło funkcję przewodniczącego Rady Nadzorczej VIII kadencji Wiesławowi Skwarko.

W związku z powyższym skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS VIII kadencji na dzień 27 czerwca 2011 r. przedstawiał się następująco:

1. Wiesław Skwarko – przewodniczący,
2. Rafał Wardziński – wiceprzewodniczący, *(wybór na wiceprzewodniczącego RN 11 lipca 2011 r.)*
3. Oskar Pawłowski – sekretarz, *(wybór na sekretarza RN 11 lipca 2011 r.)*
4. Leszek Starosta – członek,
5. Małgorzata Hirszel – członek,
6. Michał Rumiński – członek,
7. Ewa Sibrecht Ośka – członek.

Ewa Sibrecht-Ośka złożyła 8 listopada 2011 r. rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej Grupy LOTOS. W związku z powyższym Rada Nadzorcza od 8 listopada 2011 r. działała w ograniczonym składzie osobowym w stosunku do liczby członków Rady określonej uchwałą nr 24 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z 27 czerwca 2011 r. na siedem osób.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. skład Rady Nadzorczej VIII kadencji przedstawiał się następująco:

1. Wiesław Skwarko – przewodniczący,
2. Rafał Wardziński – wiceprzewodniczący,
3. Oskar Pawłowski – sekretarz,
4. Leszek Starosta – członek,
5. Małgorzata Hirszel – członek,
6. Michał Rumiński – członek.

Rafał Wardziński, pełniący funkcję wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Grupy LOTOS, złożył 27 stycznia 2012 r. oświadczenie o rezygnacji z członkostwa w Radzie, co spowodowało, iż skład osobowy tego organu spadł poniżej przewidzianej Statutem minimalnej liczby sześciu osób. Skutkiem powyższego od 27 stycznia 2012 r. do czasu uzupełnienia składu Rada Nadzorcza nie mogła wykonywać obowiązków i uprawnień wynikających z przepisów powszechnie obowiązującego prawa oraz Statutu Spółki. Utrata bytu przez Radę Nadzorczą, jako organu Spółki, nie wpłynęła jednak na mandaty pozostałych jej Członków, którzy po uzupełnieniu składu nadal pełnią swoje funkcje. Wyżej wymieniona zasada odnosi się również do Komitetów Rady Nadzorczej, które także nie mogły w tym okresie funkcjonować.

W związku z zaistniałymi okolicznościami 29 lutego 2012 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS dokonało zmian w składzie Rady Nadzorczej VIII kadencji, powołując do składu organu nadzorczego Agnieszkę Trzaskalską i Marcina Majeranowskiego oraz odwołując Leszka Starostę.

W rezultacie wprowadzonych zmian skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS VIII wspólnej kadencji od 29 lutego 2012 r. oraz

na dzień przekazania niniejszego raportu przedstawiał się następująco:

1. Wiesław Skwarko – przewodniczący,
2. Marcin Majeranowski – wiceprzewodniczący (wybór na wiceprzewodniczącego RN 8 marca 2012 r.),
3. Oskar Pawłowski – sekretarz,
4. Małgorzata Hirszel – członek,
5. Agnieszka Trzaskalska – członek,
6. Michał Rumiński – członek.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Ład korporacyjny / Rada Nadzorcza / Stałe komitety Rady Nadzorczej

Stałe komitety Rady Nadzorczej

Stałe komitety Rady to: Komitet Audytu, Komitet Strategii i Rozwoju oraz Komitet Organizacji i Zarządzania.

Rada Nadzorcza Grupy LOTOS może powoływać stałe lub doraźne Komitety, mające charakter organów pomocniczych, doradczych i opiniotwórczych.

W skład każdego Komitetu wchodzi od trzech do pięciu osób wybieranych przez Radę Nadzorczą spośród jej członków. Pracami Komitetu kieruje przewodniczący wybierany przez Radę Nadzorczą spośród członków Komitetu. Wszyscy członkowie Rady Nadzorczej mają prawo uczestniczyć w posiedzeniach poszczególnych Komitetów.

Komitety na stałe powołane przez Radę Nadzorczą Grupy LOTOS to: Komitet Audytu, Komitet Strategii i Rozwoju oraz Komitet Organizacji i Zarządzania. Szczegółowe kompetencje Komitetów określa Regulamin Rady Nadzorczej oraz Regulaminy Komitetów.

Komitet Audytu

Zadaniem Komitetu Audytu jest stałe doradztwo Radzie Nadzorczej w kwestiach dotyczących właściwego wdrażania zasad sprawozdawczości budżetowej i finansowej, kontroli wewnętrznej oraz współpraca z biegłymi rewidentami Spółki.

W 2011 r. Komitet Audytu Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. działał w następującym składzie:

Od 1 stycznia do 27 czerwca 2011 r. (do końca VII kadencji Rady Nadzorczej):

1. Michał Rumiński – przewodniczący,
2. Rafał Lorek,
3. Oskar Pawłowski,
4. Wiesław Skwarko,
5. Rafał Wardziński.

W związku z wyborem przez Walne Zgromadzenie 27 czerwca 2011 r. Rady Nadzorczej VIII wspólnej kadencji, Rada Nadzorcza na pierwszym posiedzeniu nowej kadencji, 11 lipca 2011 r. dokonała wyboru Komitetu Audytu w następującym składzie:

1. Michał Rumiński – przewodniczący (*wybór na przewodniczącego Komitetu 11 sierpnia 2011 r.*)
2. Oskar Pawłowski,
3. Ewa Sibrecht-Ośka,
4. Wiesław Skwarko,
5. Rafał Wardziński.

Po złożeniu 8 listopada 2011 r. przez Ewę Sibrecht-Oskę rezygnacji z zasiadania w Radzie Nadzorczej Grupy LOTOS skład Komitetu Audytu na dzień 31 grudnia 2011 r. przedstawiał się następująco:

1. Michał Rumiński – przewodniczący,
2. Oskar Pawłowski,
3. Wiesław Skwarko,
4. Rafał Wardziński.

Od 27 stycznia 2012 r. (rezygnacja Rafała Wardzińskiego z członkostwa w Radzie Nadzorczej) do 29 lutego 2012 r. – Komitet Audytu nie funkcjonował.

Po dokonaniu zmian w składzie Rady Nadzorczej VIII kadencji przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie 29 lutego 2012 r. (odwołany: Leszek Starosta; powołani: Agnieszka Trzaskalska oraz Marcin Majeranowski), Rada na pierwszym posiedzeniu w zmienionym składzie, które odbyło się 8 marca 2012 r., powołała do składu Komitetu Audytu spośród członków Rady - Marcina Majeranowskiego.

Mając powyższe na uwadze, skład Komitetu Audytu od 8 marca 2012 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu przedstawiał się następująco:

1. Michał Rumiński – przewodniczący,
2. Oskar Pawłowski,
3. Wiesław Skwarko,
4. Marcin Majeranowski.

Komitet Strategii i Rozwoju

Zadaniem Komitetu Strategii i Rozwoju jest opiniowanie i przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w kwestiach planowanych inwestycji mających istotny wpływ na aktywa Spółki oraz dotyczących wieloletnich strategii Spółki.

W 2011 r. Komitet Strategii i Rozwoju Rady Nadzorczej Grupy LOTOS działał w następującym składzie:

Od 1 stycznia do 27 czerwca 2011 r. (do końca VII kadencji Rady Nadzorczej):

1. Wiesław Skwarko – przewodniczący,
2. Małgorzata Hirszel,
3. Michał Rumiński,
4. Leszek Starosta,
5. Rafał Wardziński.

W związku z wyborem przez Walne Zgromadzenie 27 czerwca 2011 r. Rady Nadzorczej VIII kadencji, Rada Nadzorcza na pierwszym posiedzeniu 11 lipca 2011 r. dokonała wyboru Komitetu Strategii i Rozwoju, który do 31 grudnia 2011 r. działał w następującym składzie:

1. Wiesław Skwarko – przewodniczący, *(wybór na przewodniczącego Komitetu 11 lipca 2011 r.)*,
2. Małgorzata Hirszel,
3. Michał Rumiński,
4. Leszek Starosta,
5. Rafał Wardziński.

Od 27 stycznia 2012 r. (rezygnacja Rafała Wardzińskiego z członkostwa w Radzie Nadzorczej) do 29 lutego 2012 r. – Komitet Strategii i Rozwoju nie funkcjonował.

W związku z zaistniałymi okolicznościami Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie 29 lutego 2012 r. zdecydowało o zmianach składu Rady Nadzorczej VIII kadencji (odwołany: Leszek Starosta; powołani: Agnieszka Trzaskalska oraz Marcin Majeranowski), a Rada Nadzorcza na pierwszym posiedzeniu w zmienionym składzie 8 marca 2012 r. zdecydowała o powołaniu do składu Komitetu Strategii i Rozwoju spośród członków Rady: Agnieszki Trzaskalskiej oraz Marcina Majeranowskiego.

Mając powyższe na uwadze, skład Komitetu Strategii i Rozwoju od 8 marca 2012 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu przedstawiał się następująco:

1. Wiesław Skwarko – przewodniczący
2. Małgorzata Hirszel,
3. Michał Rumiński,
4. Agnieszka Trzaskalska,
5. Marcin Majeranowski.

Komitet Organizacji i Zarządzania

Zadaniem Komitetu Organizacji i Zarządzania jest przedstawianie Radzie Nadzorczej opinii i rekomendacji dotyczących struktury zarządzania, w tym kwestii rozwiązań organizacyjnych, systemu wynagrodzeń oraz doboru kadry, umożliwiających osiągnięcie strategicznych celów Spółki.

W 2011 r. Komitet Organizacji i Zarządzania Rady Nadzorczej Grupy LOTOS działał w następującym składzie:

Od 1 stycznia do 27 czerwca 2011 r. (do końca VII kadencji Rady Nadzorczej):

1. Leszek Starosta – przewodniczący,
2. Małgorzata Hirszel,
3. Oskar Pawłowski,
4. Michał Rumiński,
5. Ewa Sibrecht-Ośka.

W związku z wyborem przez Walne Zgromadzenie 27 czerwca 2011 r. Rady Nadzorczej VIII kadencji, Rada Nadzorcza na pierwszym posiedzeniu 11 lipca 2011 r. dokonała wyboru Komitetu Organizacji i Zarządzania, w następującym składzie:

1. Leszek Starosta – przewodniczący, *(wybór na przewodniczącego Komitetu 11 lipca 2011 r.)*,
2. Małgorzata Hirszel,
3. Oskar Pawłowski,
4. Michał Rumiński,
5. Ewa Sibrecht-Ośka.

Po złożeniu 8 listopada 2011 r. przez Ewę Sibrecht-Oskę rezygnacji z zasiadania w Radzie Nadzorczej Grupy LOTOS skład Komitetu Audytu na dzień 31 grudnia 2011 r. przedstawiał się następująco:

1. Leszek Starosta – przewodniczący,
2. Małgorzata Hirszel,
3. Oskar Pawłowski,
4. Michał Rumiński.

Od 27 stycznia 2012 r. (rezygnacja Rafała Wardzińskiego z członkostwa w Radzie Nadzorczej) do 29 lutego 2012 r. – Komitet Organizacji i Zarządzania nie funkcjonował.

W związku z zaistniałymi okolicznościami Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie 29 lutego 2012 r. zdecydowało o zmianach składu Rady Nadzorczej VIII kadencji (odwołany: Leszek Starosta - pełniący jednocześnie funkcję przewodniczącego Komitetu Organizacji i Zarządzania; powołani: Agnieszka Trzaskalska oraz Marcin Majeranowski). Z uwagi na powyższe Rada Nadzorcza na pierwszym posiedzeniu w zmienionym składzie, które odbyło się 8 marca 2012 r., dokonała uzupełnienia składu Komitetu Organizacji i Zarządzania poprzez powołanie spośród członków Rady Marcina Majeranowskiego oraz Agnieszki Trzaskalskiej - powierzając jej funkcję przewodniczącej. Ponadto podczas wyżej wymienionego posiedzenia Michał Rumiński złożył rezygnację z pracy we wspomnianym Komitecie.

Mając powyższe na uwadze skład Komitetu Organizacji i Zarządzania od 8 marca 2012 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu przedstawiał się następująco:

1. Agnieszka Trzaskalska – przewodnicząca *(wybór na przewodniczącą Komitetu 8 marca 2012 r.)*,
2. Małgorzata Hirszel,
3. Oskar Pawłowski,
4. Marcin Majeranowski.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Ład korporacyjny / Rada Nadzorcza / Wynagradzanie Rady Nadzorczej

Wynagradzanie Rady Nadzorczej

Zasady wynagradzania członków Rady określiło Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki w 2000 roku.

Ustalanie zasad wynagradzania członków Rady Nadzorczej należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia.

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej Grupy LOTOS podlegają ograniczeniom i zasadom określonym w Ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. nr 26 z 2000 r., poz. 306, z późn. zm.). Zgodnie z postanowieniami Ustawy, Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ustaliło w 2000 r. zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej. Zgodnie z nimi:

- członkom Rady przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,
- wynagrodzenie przysługuje bez względu na częstotliwość zwołanych posiedzeń, jednak nie dotyczy to miesięcy, w których członek Rady nie był obecny z przyczyn nieusprawiedliwionych na żadnym z posiedzeń,
- wynagrodzenie obliczane jest proporcjonalnie do liczby dni pełnienia funkcji w przypadku, gdy powołanie lub odwołanie nastąpiło w czasie trwania miesiąca kalendarzowego,
- Spółka pokrywa koszty poniesione w związku z wykonywaniem przez członków Rady powierzonych im funkcji oraz, zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych, oblicza i pobiera od wynagrodzeń zaliczki na podatek dochodowy.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami ww. Ustawy, Członkom Rady Nadzorczej w 2011 r. przysługiwało indywidualne wynagrodzenie miesięczne w wysokości ustalonej w 2010 r.

Wysokość wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej w 2011 r.

	Kwota (w zł)
Wiesław Skwarko	41.454,96
Rafał Wardziński	41.454,96
Oskar Pawłowski	41.454,96
Małgorzata Hirszel	41.454,96
Michał Rumiński	41.454,96
Leszek Starosta	41.454,96
Ewa Sibrecht-Ośka	38.921,58
Rafał Lorek	23.836,53

Status niezależności

Grupa LOTOS nie posiada informacji dotyczących niezależności członków Rady Nadzorczej VIII kadencji.

Termin „niezależni członkowie rady nadzorczej” zawarty został w odniesieniu do spółek publicznych w zbiorze „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW”, stanowiących wyrażenie tradycji polskiego ruchu corporate governance i mających na celu m.in. umacnianie transparentności spółek giełdowych.

Zgodnie z zasadą nr 6 z działu III przywołanych powyżej Dobrych Praktyk przynajmniej dwóch członków rady nadzorczej powinno spełniać kryteria niezależności określone w Załączniku II do Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej). Ponadto nie może być uznana za spełniającą kryteria niezależności, w rozumieniu niniejszej zasady osoba, będąca pracownikiem spółki, podmiotu zależnego lub podmiotu stowarzyszonego, a także posiadająca rzeczywiste i istotne powiązanie z akcjonariuszem mającym prawo do wykonywania 5% i więcej ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu.

W związku z powyższym termin niezależnego członka rady nadzorczej oznacza osoby niepozostające w jakichkolwiek relacjach z akcjonariuszami, spółką lub jej pracownikami, co mogłyby być dla nich potencjalnym źródłem konfliktu interesu.

W odniesieniu do ostatnich 6 miesięcy funkcjonowania Rady Nadzorczej VII kadencji, przypadających na I połowę 2011 r., Grupa LOTOS posiadała informację dotyczącą niezależności jedynie jednego z członków Rady Nadzorczej – Rafała Lorka. Wobec powyższego zasada niezależności nie była w 2011 r. w pełni stosowana przez Spółkę.

Grupa LOTOS nie posiada informacji dotyczących niezależności członków Rady Nadzorczej VIII kadencji. Stosowanie przez Spółkę zasady nr 6 z działu III „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW” będzie możliwe po otrzymaniu informacji dotyczącej powołania lub uznania co najmniej dwóch członków rady nadzorczej za członków niezależnych, zgodnie z kryteriami zawartymi w załączniku II do Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 r.

Unikanie konfliktu interesów

Spółka nie ma informacji dotyczących zaistnienia w 2011 r. ewentualnych konfliktów interesów w odniesieniu do członków Rady.

Zgodnie z regulacjami ustawowymi wynikającymi z przepisu art. 387 KSH mającymi na celu niedopuszczenie do połączenia funkcji nadzoru i zarządzania, przede wszystkim z punktu widzenia rady nadzorczej, członek zarządu, prokurent, likwidator, kierownik oddziału lub zakładu oraz zatrudniony w spółce główny księgowy, radca prawny lub adwokat nie może być jednocześnie członkiem rady nadzorczej. Ww. norma stanowi o zakazie kumulowania funkcji w organie nadzoru spółki kapitałowej ze stanowiskiem członka zarządu z uwagi na założenie, że nadzorowany nie może być jednocześnie nadzorującym.

Poza czynnościami wymienionymi w przepisach prawa, zgodnie z zasadami nr 2 i 4 zawartymi w dziale III „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW” członek rady nadzorczej powinien przekazać zarządowi spółki informację na temat swoich powiązań z akcjonariuszem dysponującym akcjami reprezentującymi nie mniej niż 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu. Powyższy obowiązek dotyczy powiązań natury ekonomicznej, rodzinnej lub innej, mogących mieć wpływ na stanowisko członka rady nadzorczej w sprawie rozstrzyganej przez radę. Ponadto o zaistniałym konflikcie interesów lub możliwości jego powstania członek rady nadzorczej powinien poinformować radę nadzorczą i powstrzymać się od zabierania głosu w dyskusji oraz głosowania nad uchwałą w sprawie, w której zaistniał konflikt interesów. Wyżej opisane działania leżą w gestii członków rad nadzorczych spółek giełdowych.

Członkowie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS dwa razy do roku, na potrzeby przygotowywanych sprawozdań finansowych (rocznych i półrocznych) składają oświadczenia, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), zawierające ujawnienia dotyczące transakcji z jednostkami powiązanymi stosownie do uregulowań zawartych w MSR 24 Transakcje z jednostkami. Z oświadczeń członków Rady Nadzorczej Spółki złożonych za 2011 r. wynika, że żaden z nich nie miał powiązań natury ekonomicznej, rodzinnej lub innej, mogącej mieć wpływ na stanowisko członka Rady Nadzorczej w sprawach rozstrzyganych przez Radę Nadzorczą, z akcjonariuszem dysponującym akcjami reprezentującymi nie mniej niż 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS.

Spółka nie posiada informacji dotyczących kwestii zaistnienia w 2011 r. ewentualnych konfliktów interesów lub możliwości ich powstania, o których członek Rady Nadzorczej w przypadku ich wystąpienia powinien poinformować Radę i w konsekwencji powstrzymać się od zabierania głosu w dyskusji oraz głosowania nad uchwałą w tej sprawie.

Niezależnie od wspomnianych powyżej regulacji członkowie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS z chwilą powołania ich do Rady zobowiązani są do składania oświadczeń o niewykonywaniu działalności konkurencyjnej w stosunku do działalności Grupy LOTOS oraz, że nie są współnikami w konkurencyjnej spółce cywilnej lub spółce osobowej ani członkiem organu spółki kapitałowej czy też członkiem organu jakiegokolwiek innej konkurencyjnej osoby prawnej.

Zaangażowanie w kwestie zrównoważonego rozwoju

Rada w 2011 r. odniosła się do wyników, szans i ryzyk Spółki w obszarach kluczowych dla zrównoważonego rozwoju.

Wychodząc naprzeciw międzynarodowym standardom w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, które stanowią istotny element prawa międzynarodowego, a na gruncie prawa polskiego zostały podniesione do rangi konstytucyjnej w artykule 5. Konstytucji RP, Rada Nadzorcza implementując zasadę zrównoważonego rozwoju, objęła analizą kluczowe dla działalności Grupy LOTOS obszary i zagadnienia - zarówno w aspekcie dostępu do surowców naturalnych, jak i społecznego oraz środowiskowego oddziaływania koncernu na otoczenie.

Na przestrzeni 2011 r. Rada Nadzorcza odbyła łącznie 6 posiedzeń, podejmując 41 uchwał, w tym jedną w trybie pisemnym (Rada Nadzorcza VII kadencji odbyła 3 posiedzenia i podjęła 27 uchwał, Rada Nadzorcza VIII kadencji zebrała się 3 razy i podjęła 14 uchwał).

Do głównych zagadnień, omawianych przez Radę Nadzorczą w 2011 r., odnoszących się do oceny wyników, szans i ryzyk Spółki w zakresie zrównoważonego rozwoju, należy zaliczyć:

- działalność poszukiwawczo-wydobywczą,
- bieżące wyniki finansowe Grupy LOTOS i jej spółek zależnych oraz realizacja budżetu na 2011 r.,
- przebieg realizacji inwestycji Programu 10+,
- sprzedaż przez Grupę LOTOS 100% udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o.,
- finansowanie przez Grupę LOTOS przedsięwzięć społecznych,
- działalność sponsoringową Spółki.

Działania Rady Nadzorczej podlegają ocenie dokonywanej przez Walne Zgromadzenie. Zgodnie z § 9 ust. 2 Statutu Spółki do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy udzielanie członkom Rady Nadzorczej absolutorium z wykonania przez nich obowiązków. Podstawę decyzji Walnego Zgromadzenia o udzieleniu absolutorium stanowi przedkładana corocznie przez Radę Nadzorczą, zgodnie z § 3 ust. 2 Regulaminu Rady Nadzorczej, ocena sytuacji Spółki, zawierająca m.in. zagadnienia odnoszące się do wskazanych wyżej kwestii z dziedziny zrównoważonego rozwoju.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Ład korporacyjny / Zarząd

Zarząd

W 2011 roku Zarząd Grupy LOTOS uhonorowano odznaczeniami państwowymi za sukcesem zakończoną realizację Programu 10+.

Kompetencje Zarządu

Zarząd prowadzi wszelkie sprawy korporacyjne Grupy LOTOS.

Skład Zarządu

W skład Zarządu Grupy LOTOS VII kadencji wchodzi 4 osoby.

Wynagradzanie Zarządu

W odniesieniu do zasad wynagradzania Zarządu Spółki mają zastosowanie przepisy tzw. ustawy kominowej.

Unikanie konfliktu interesów

W odniesieniu do kwestii konfliktu interesów koncern stosuje się do „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW”.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Ład korporacyjny / Zarząd / Kompetencje Zarządu

Kompetencje Zarządu

Zarząd prowadzi wszelkie sprawy korporacyjne Grupy LOTOS.

Zarząd reprezentuje Spółkę wobec osób trzecich oraz prowadzi wszelkie sprawy korporacyjne Grupy LOTOS. Nie dotyczy to spraw, które są zastrzeżone dla kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej, a także tych, które przekraczają zakres zwykłego zarządu przedsiębiorstwem dla poszczególnych członków Zarządu. Zarząd Grupy LOTOS działa na podstawie Statutu Grupy LOTOS oraz Regulaminu Zarządu. Dokumenty są publicznie dostępne w internetowym portalu Grupy LOTOS.

Regulamin Zarządu Grupy LOTOS [Link → \(http://www.lotos.pl/pobierz_plik/35061/\)](http://www.lotos.pl/pobierz_plik/35061/)

LOTOS Raport Roczny 2011 / Ład korporacyjny / Zarząd / Skład Zarządu

Skład Zarządu

W skład Zarządu Grupy LOTOS VII kadencji wchodzi 4 osoby.

Zgodnie ze Statutem Grupy LOTOS w skład Zarządu wchodzi od trzech do siedmiu członków, w tym prezes i wiceprezesi Zarządu, którzy powoływani są przez Radę Nadzorczą. Kadencja Zarządu jest kadencją wspólną i trwa trzy lata. Prezes, wiceprezesi i pozostali członkowie Zarządu oraz cały Zarząd mogą być odwołani lub zawieszeni z ważnych powodów przez Radę Nadzorczą w każdym czasie przed upływem kadencji.

W okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu Zarząd Grupy LOTOS VII kadencji działał w składzie czterech osób:

1. Paweł Olechnowicz – Prezes Zarządu, Dyrektor generalny,
2. Mariusz Machajewski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. ekonomiczno-finansowych,
3. Marek Sokołowski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. produkcji i rozwoju,
4. Maciej Szozda – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. handlu.

Paweł Olechnowicz
Prezes Zarządu, Dyrektor
generalny

Marek Sokołowski
Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor ds. produkcji i
rozwój

Mariusz Machajewski
Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor ds.
ekonomiczno-
finansowych

Maciej Szozda
Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor ds. handlu

Paweł Olechnowicz Prezes Zarządu, Dyrektor generalny

Funkcję Prezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 12 marca 2002 r. Zarządza całokształtem działalności Spółki oraz ponosi odpowiedzialność w tym zakresie działania. Pełni również obowiązki Wiceprezesa Zarządu ds. poszukiwań i wydobywania. Nadzoruje również spółki segmentu zarządczego i segmentu poszukiwawczo-wydobywczego w strukturze korporacyjnej grupy kapitałowej.

Ukończył Wydział Technologii i Mechanizacji Odlewnictwa Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Podyplomowe Studia na Politechnice Gdańskiej – Organizacja, Ekonomia i Zarządzanie Przemysłem oraz MBA INSEAD, Fontainebleau, a także wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych z zakresu zarządzania.

W 1977 r. rozpoczął karierę zawodową w Zakładach Mechanicznych „Zamech” w Elblągu (od 1990 r. ABB Zamech Sp. z o. o.). W latach 1990-1996 był Prezesem Zarządu i Dyrektorem Generalnym ABB Zamech Ltd. Kolejne dwa lata pracował w centrali ABB Ltd. w Zurichu na stanowisku Wiceprezesa na Europę Centralną i Wschodnią. W latach 1999-2000 pełnił funkcję Wiceprezesa i Zastępcy Dyrektora Generalnego w ZML Kęty S.A. Od 2001 r. kierował założoną przez siebie firmą konsultingową Paweł Olechnowicz - Consulting.

Marek Paweł Sokołowski

Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. produkcji i rozwoju

Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 19 kwietnia 2002 r. Zarządza całokształtem spraw pionu produkcji, pionu techniki, pionu rozwoju technologii (w tym działalności środowiskowej oraz BHP), pionu inwestycji (inwestycji związanych z rozwojem technicznym i technologicznym) oraz ponosi odpowiedzialność w tym zakresie działania.

Ukończył Wydział Elektryczny Politechniki Gdańskiej, studia podyplomowe w zakresie realizacji inwestycji w przemyśle oraz wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych w zakresie zarządzania.

W Rafinerii Gdańskiej S.A. (obecnie Grupa LOTOS) pracuje od 1973 r. Od 1990 r. jako Dyrektor Techniczny i Członek Zarządu. Odpowiadał za utrzymanie ruchu rafinerii oraz realizację inwestycji przez trzy kadencje. Zarządzał realizacją programu rozbudowy i modernizacji rafinerii gdańskiej w latach 1996-2000. Od połowy 2000 r. pracował jako Szef Służb Technicznych i Prokurent Spółki. W latach 2004-2011, jako Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. produkcji i rozwoju był odpowiedzialny m.in. za realizację rozbudowy rafinerii (Program 10+). Nadzoruje również spółki segmentu operacyjnego w strukturze korporacyjnej grupy kapitałowej.

Mariusz Machajewski

Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. ekonomiczno-finansowych

Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 19 czerwca 2006 r. Zarządza całokształtem działalności ekonomiczno-finansowej i rachunkowej Spółki, a także zagadnień w zakresie posiadanych aktywów i procesów restrukturyzacyjnych oraz ponosi odpowiedzialność za niniejszy zakres działania.

Ukończył Wydział Ekonomii Uniwersytetu Gdańskiego oraz wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych w zakresie zarządzania i ekonomii.

W latach 1994-1997 pracował w Stoczni Gdynia S.A. W 1997 r. rozpoczął pracę w Rafinerii Gdańskiej S.A. (obecnie Grupa LOTOS), od 1999 r. kierował służbami kontrolingu Spółki. Od połowy 2002 r. zatrudniony jest na stanowisku Dyrektora ds. ekonomiczno-finansowych. Od kwietnia 2005 r. do czerwca 2006 r. był również Prokurentem Spółki.

Maciej Szozda

Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. handlu

Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 1 lipca 2009 r. Zarządza całokształtem spraw związanych z efektywnym zarządzaniem procesami sprzedaży, zaopatrzenia i dystrybucji w Grupie Kapitałowej LOTOS oraz ponosi odpowiedzialność w tym zakresie działania. Nadzoruje również spółki segmentu handlowego w strukturze korporacyjnej grupy kapitałowej.

Ukończył Wydział Handlu w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.

Od 1980 r. pracował w PHZ Labimex. W latach 1983-1984 był zatrudniony w KMW Engineering na stanowisku Dyrektora Zarządzającego. Następnie do 1986 r. przebywał w USA, jako Kierownik Kontraktu. W 1986 r. rozpoczął pracę w Przedsiębiorstwie Zagranicznym Ipaco na stanowisku Dyrektora, zaś w latach 1987-1989 pełnił funkcję Export Managera w Sinexim GmbH w Berlinie Zach. Od 1989 r. prowadził własną działalność gospodarczą, m.in. w Easey Garments UK Ltd. (Easy Jeans), jako Szef Przedstawicielstwa na teren Polski i krajów WNP. W 2002 r. związał swoją karierę z PKN Orlen S.A., obejmując kolejno stanowiska: Dyrektora Biura Planowania i Rozwoju Sieci Detalicznej, Dyrektora Biura Rozwoju Sieci Detalicznej – Europa, Dyrektora Wykonawczego ds. sprzedaży detalicznej. Od października 2008 r. do lutego 2009 r. sprawował funkcję Członka Rady Nadzorczej Orlen Deutschland AG. Od 2007 r. do marca 2009 r. pracował w spółce z grupy kapitałowej PKN Orlen, tj. AB VENTUS NAFTA z siedzibą w Wilnie, obejmując funkcję Członka Zarządu, a następnie Prezesa Zarządu.

	Spółka	Funkcja	Okres
Paweł Olechnowicz	Rada Dyrektorów LOTOS E&P Norge AS	przewodniczący	1.01. - 31.12.2011 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu
	Rada Dyrektorów AB LOTOS Geonafta	przewodniczący	26.04. - 31.12.2011 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu
Marek Sokołowski	Rada Nadzorcza LOTOS Czechowice S.A.	przewodniczący	1.01. - 31.12.2011 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu
	Rada Nadzorcza LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	przewodniczący	1.01. - 31.12.2011 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu
Mariusz Machajewski	Rada Nadzorcza LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	wiceprzewodniczący	1.01. - 31.12.2011 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu
	Rada Nadzorcza RCEkoenergia Sp. z o.o.	przewodniczący	1.01. - 31.12.2011 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu
Maciej Szozda	Rada Nadzorcza LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	przewodniczący	1.01. - 31.12.2011 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu
	Rada Nadzorcza LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	wiceprzewodniczący	1.01. - 31.12.2011 r. oraz na dzień przekazania niniejszego raportu

Wynagradzanie Zarządu

W odniesieniu do zasad wynagradzania Zarządu Spółki mają zastosowanie przepisy tzw. ustawy kominowej.

Z uwagi na fakt, iż udział Skarbu Państwa przekracza 50% udziału w kapitale zakładowym Spółki (50% liczby akcji) w stosunku do Grupy LOTOS, w odniesieniu do zasad wynagradzania członków Zarządu zastosowanie mają przepisy Ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. nr 26 z 2000 r., poz. 306, z późn. zm.). Zgodnie z Ustawą organem właściwym do ustalania wynagrodzenia miesięcznego prezesa Zarządu jest Walne Zgromadzenie. Natomiast określenie wysokości wynagrodzenia pozostałych członków Zarządu pozostaje w gestii Rady Nadzorczej, stosownie do postanowień Statutu Spółki.

Mając na uwadze powyższe Rada Nadzorcza, działając w ramach przyznanych jej kompetencji na podstawie §13 ust. 2 pkt 1 Statutu Grupy LOTOS oraz na podstawie ustawy z 3 marca 2000 r., ustaliła w 2009 r. wysokość wynagrodzenia wiceprezesów Zarządu Spółki na poziomie 6-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego oraz wystąpiła z wnioskiem do Walnego Zgromadzenia w sprawie ustalenia wysokości miesięcznego wynagrodzenia prezesa Zarządu na tym samym poziomie.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, przychylając się do wniosku Rady Nadzorczej, określiło w grudniu 2009 r. zasady wynagradzania prezesa Zarządu Spółki przy jednoczesnym uchyleniu uchwały Walnego Zgromadzenia z 2000 r., dotychczas regulującej zasady wynagradzania członków Zarządu Spółki.

Ponadto zgodnie z indywidualnymi umowami o pracę, w czasie ich obowiązywania, członkom Zarządu Grupy LOTOS przysługują świadczenia dodatkowe obejmujące:

- koszty polisy ubezpieczenia na życie (włączając w to comiesięczne stawki ubezpieczeniowe),
- ponadstandardową opiekę medyczną w niepublicznej placówce opieki zdrowotnej zarówno w kraju, jak i za granicą dla członka Zarządu oraz jego rodziny.

Poza tym prezesowi Zarządu oraz wiceprezesowi Zarządu ds. handlu przysługuje świadczenie dodatkowe w postaci wyposażonego mieszkania służbowego na terenie Trójmiasta (wraz z pokryciem przez Spółkę kosztów najmu i kosztów eksploatacyjnych), z którego osoby te nie korzystają.

Jednocześnie, zgodnie ze wspomnianą Ustawą oraz Rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przyznawania nagrody rocznej osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2001 r. nr 22, poz. 259), członkom Zarządu może zostać przyznana nagroda roczna. Nagroda roczna może zostać przyznana w przypadku, gdy spółka:

- poprawiła wyniki finansowe,
- wzmocniła pozycję rynkową lub branżową,
- efektywnie wdrażała plany restrukturyzacji lub rozwoju,
- nie przekroczyła maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia,
- terminowo regulowała zobowiązania o charakterze publicznoprawnym.

Nagroda może zostać przyznana w przypadku zatwierdzenia sprawozdania finansowego. Uprawnionym do otrzymania nagrody rocznej jest członek Zarządu, który pełnił swoją funkcję przez cały rok obrotowy i w tym okresie rażąco nie naruszył swoich obowiązków pracowniczych, nie rozwiązano z nim umowy o pracę z jego winy lub nie rozwiązano umowy o zarządzanie albo nie odwołano go ze stanowiska z przyczyn stanowiących podstawę do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia. Zgodnie z przepisami maksymalna wysokość nagrody to 3-krotność przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w roku poprzedzającym przyznanie nagrody. Decyzję o przyznaniu nagrody rocznej prezesowi Zarządu podejmuje Walne Zgromadzenie na wniosek Rady Nadzorczej. W przypadku pozostałych członków Zarządu, zgodnie z postanowieniami Statutu Spółki, decyzję o przyznaniu nagrody rocznej podejmuje Rada Nadzorcza.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami „ustawy kominowej”, członkom Zarządu w 2011 r. przysługiwało indywidualne wynagrodzenie miesięczne w wysokości ustalonej w 2010 r.

Wysokość wynagrodzeń członków Zarządu w 2011 r.

Kwota (w zł)

Paweł Olechnowicz	315.156,00
Marek Sokołowski	315.156,00
Mariusz Machajewski	315.156,00
Maciej Szozda	316.011,00

Unikanie konfliktu interesów

W odniesieniu do kwestii konfliktu interesów koncern stosuje się do „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW”.

W celu uniknięcia konfliktu interesów Spółka stosuje się do przepisów Kodeksu spółek handlowych (KSH), postanowień Regulaminu Zarządu, a także „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW”.

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu Zarządu, w związku z art. 377 KSH, w razie sprzeczności interesów Spółki z osobistymi interesami członka Zarządu oraz osobami, z którymi jest powiązany osobiście, powinien on wstrzymać się od udziału w rozstrzyganiu takich spraw. Ponadto zgodnie z „Dobrymi praktykami spółek notowanych na GPW” członek Zarządu powinien poinformować Zarząd o zaistniałym konflikcie interesów lub możliwości jego powstania oraz powstrzymać się od zabierania głosu w dyskusji i od głosowania nad uchwałą w sprawie. Zgodnie z Regulaminem Zarządu uzyskanie zgody Rady Nadzorczej wymaga zajmowania przez członków Zarządu Spółki stanowisk – funkcji w organach nadzorczych lub zarządzających innych podmiotów. Równocześnie mają zastosowanie przepisy KSH, które zabraniają członkowi Zarządu pełnić jednocześnie funkcję w Radzie Nadzorczej. Dotyczy to również innych osób podlegających bezpośrednio członkowi Zarządu.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

W Grupie LOTOS sprawozdanie finansowe weryfikowane jest przez niezależnego biegłego rewidenta.

[Opinia niezależnego biegłego rewidenta](#)

[Wybrane skonsolidowane dane finansowe](#)

[Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów](#)

[Skonsolidowane sprawozdanie z pozycji finansowej](#)

[Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych](#)

[Skonsolidowane sprawozdanie zmian w kapitałach własnych](#)

[Dodatkowe informacje i objaśnienia](#)

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Opinia niezależnego biegłego rewidenta

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
Tel. +48 22 557 70 00
Faks +48 22 557 70 01
warszawa@pl.ey.com
www.ey.com/pl

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Rady Nadzorczej Spółki Grupa LOTOS S.A.

1. Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Grupa LOTOS S.A. („Grupy”), w której jednostką dominującą jest Grupa LOTOS S.A. („Spółka”) z siedzibą w Gdańsku, ul. Elbląska 135, za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z pozycji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2011 roku, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych, skonsolidowane sprawozdanie zmian w kapitałach własnych za okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dodatkowe informacje i objaśnienia („załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).
2. Za rzetelność i jasność załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również za jego sporządzenie zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz za prawidłowość dokumentacji konsolidacyjnej odpowiada Zarząd Spółki. Ponadto Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności Grupy spełniały wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. nr 152 z 2009 roku poz. 1223, z późn. zm. – „ustawa o rachunkowości”). Naszym zadaniem było zbadanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym czy jest ono we wszystkich istotnych aspektach zgodne z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Grupy.
3. Badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:
 - rozdziału 7 ustawy o rachunkowości,
 - krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce,
 w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, czy sprawozdanie to nie zawiera istotnych nieprawidłowości. W szczególności, badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd Spółki, jak i ogólnej prezentacji załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.
4. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku było przedmiotem naszego badania i z dniem 11 kwietnia 2011 roku wydaliśmy opinię z uzupełniającym objaśnieniem o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dotyczącym wskazanej przez Zarząd Spółki niepewności co do realizacji aktywów ujętych w związku z nakładami poniesionymi na zakup udziałów oraz eksploatację złoża YME.

ERNST & YOUNG W POLSCE JEST CZŁONKIEM GLOBALNEJ PRAKTYKI ERNST & YOUNG
Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, KRS: 0000006468
NIP 526-020-79-76, Kapitał zakładowy: 5 210 500 zł

MZ

5. Naszym zdaniem załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe, we wszystkich istotnych aspektach:
 - przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku;
 - sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez UE;
 - jest zgodne z wpływającymi na formę i treść sprawozdania finansowego przepisami prawa regulującymi przygotowanie sprawozdań finansowych.
6. Jak przedstawiono w nocie 17 dodatkowych informacji i objaśnień do załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, Grupa wykazuje jako środki trwale w budowie nakłady poniesione przez spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS na zakup udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych dotyczących 20% udziałów w złożu YME, a także koszty odwiertów oraz inne nakłady poniesione dotychczas na eksploatację tego złoża. Grupa przeprowadziła opisany w przedmiotowej nodzie test na utratę wartości tych aktywów w oparciu o analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych dla posiadanych 20% udziałów w zasobach węglowodorów w ramach nabytych koncesji wydobywczych obejmujących projekt zagospodarowania złoża YME, a następnie dokonała w 2011 roku odpisu z tytułu utraty wartości w kwocie 256 milionów złotych (wpływ na wynik finansowy netto po uwzględnieniu podatku odroczonego wyniósł 90 milionów złotych), aktualizującego wartość zaangażowanych nakładów do łącznej wysokości 1218 milionów złotych. Nie zgłaszając zastrzeżeń do prawidłowości i rzetelności załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zwracamy uwagę na wskazaną przez Zarząd Spółki niepewność co do wysokości realizacji pozostałych aktywów ujętych w związku ze złożem YME w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym związaną z faktem, że prognozowane przepływy pieniężne uzależnione są od szeregu przyszłych zdarzeń, w szczególności od zmienności rynkowych cen ropy naftowej, a także możliwości pozyskania dalszego istotnego finansowania niezbędnego do uruchomienia produkcji.
7. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem Zarządu Spółki na temat działalności Grupy w okresie od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku oraz zasad sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego („sprawozdanie z działalności”) i uznaliśmy, że informacje pochodzące z załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają odpowiednie postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. nr 33, poz. 259, z późn. zm. - „rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych”).

w imieniu
Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Kluczowy Biegły Rewident

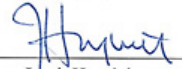

Marcin Zieliński
biegły rewident
nr 10402

ERNST & YOUNG
AUDIT sp. z o.o.

Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa

Partner

Jacek Hryniuk

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2012 roku

2/2

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Wybrane skonsolidowane dane finansowe

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	PLN'000	PLN'000	EUR'000	EUR'000
Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A.	za rok zakończony 31.12.2011	za rok zakończony 31.12.2010 (dane przekształcone)	za rok zakończony 31.12.2011	za rok zakończony 31.12.2010 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	29.259.586	19.662.804	7.067.362	4.910.300
Zysk operacyjny	1.084.794	1.061.354	262.021	265.047
Zysk przed opodatkowaniem	551.379	721.939	133.180	180.286
Zysk netto z działalności kontynuowanej	649.322	681.353	156.837	170.151
Zysk z działalności kontynuowanej przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	648.994	679.180	156.758	169.608
Zysk z działalności kontynuowanej przypisany udziałom niekontrolującym	328	2.173	79	543
Całkowite dochody ogółem	277.628	678.609	67.058	169.466
Całkowite dochody ogółem przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej	277.271	676.450	66.972	168.927
Całkowite dochody ogółem przypisane udziałom niekontrolującym	357	2.159	86	539
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	902.359	882.693	217.956	220.431
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(846.943)	(1.055.590)	(204.571)	(263.608)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(35.582)	458.688	(8.594)	114.546
Przepływy pieniężne netto razem	43.319	283.821	10.463	70.877
Podstawowy zysk na jedną akcję (w złotych/EUR)	5,00	5,23	1,21	1,31
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w złotych/EUR)	-	-	-	-
	PLN'000	PLN'000	EUR'000	EUR'000
	stan na 31.12.2011	stan na 31.12.2010 (dane przekształcone)	stan na 31.12.2011	stan na 31.12.2010 (dane przekształcone)
Aktyw razem	20.423.220	17.727.364	4.623.986	4.476.268
Kapitały własne przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej	7.781.436	7.498.819	1.761.781	1.893.498
Udziały niekontrolujące	947	14.658	214	3.701
Kapitały własne razem	7.782.383	7.513.477	1.761.996	1.897.199

W celu przeliczenia pozycji w sprawozdaniu z pozycji finansowej w tabeli "Wybrane skonsolidowane dane finansowe" na dzień 31 grudnia 2011 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w dniu 31 grudnia 2011 roku tj. 1 EUR = 4,4168 PLN. Pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych wykazane w tabeli "Wybrane dane finansowe" za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 4,1401 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku).

W celu przeliczenia pozycji w sprawozdaniu z pozycji finansowej w tabeli "Wybrane skonsolidowane dane finansowe" na dzień 31 grudnia 2010 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w tym dniu tj. 1 EUR = 3,9603 PLN. Pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych wykazane w tabeli "Wybrane dane finansowe" za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 4,0044 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku).

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	12.1	29.259.586	19.662.804
Koszt własny sprzedaży	12.4	(26.572.381)	(17.269.213)
Zysk na sprzedaży		2.687.205	2.393.591
Koszty sprzedaży	12.4	(1.000.366)	(872.382)
Koszty ogólnego zarządu	12.4	(432.269)	(377.118)
Pozostałe przychody operacyjne	12.2	41.715	56.959
Pozostałe koszty operacyjne	12.5	(337.874)	(139.696)
Efekt rozliczenia stopniowego przejęcia kontroli (AB LOTOS Geonaftha)	2	126.383	-
Zysk operacyjny		1.084.794	1.061.354
Przychody finansowe	12.3	22.272	23.428
Koszty finansowe	12.6	(559.262)	(381.492)
Udział w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych	21	2.896	18.649
Utrata kontroli nad jednostką zależną	2	679	-
Zysk przed opodatkowaniem		551.379	721.939
Podatek dochodowy od osób prawnych	13.1	97.943	(40.586)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		649.322	681.353
Inne całkowite dochody			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		57.835	872
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych		(516.892)	(739)
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	13.1	87.363	(2.877)
Inne całkowite dochody (netto)		(371.694)	(2.744)
Całkowite dochody ogółem		277.628	678.609
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypisany:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	15	648.994	679.180
Udziałom niekontrolującym		328	2.173
		649.322	681.353
Całkowity dochód ogółem przypisany:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		277.271	676.450
Udziałom niekontrolującym		357	2.159
		277.628	678.609
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję (w złotych)	15		
Średnia ważona liczba akcji w tysiącach sztuk		129.873	129.873
- podstawowy		5,00	5,23

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie z pozycji finansowej

Skonsolidowane sprawozdanie z pozycji finansowej

Skonsolidowane sprawozdanie z pozycji finansowej na dzień 31 grudnia 2011 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	1 stycznia 2010 (dane przekształcone)
AKTYWA				
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	17	8.965.480	6.173.798	3.438.629
Środki trwałe w budowie	17	1.558.070	4.213.684	6.240.316
Wartość firmy	20	46.688	46.688	46.688
Wartości niematerialne	18	475.580	94.825	89.240
Inwestycje w nieruchomości	19	-	3.376	3.762
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych, wycenianych metodą praw własności	21	-	93.064	88.255
Długoterminowe aktywa finansowe	23	96.189	54.099	83.623
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	13.4	400.128	159.901	74.267
Należności długoterminowe	25	33.313	28.612	22.061
Rozliczenia międzyokresowe czynne	27	6.789	4.003	5.087
Aktywa trwałe razem		11.582.237	10.872.050	10.091.928
Aktywa obrotowe				
Zapasy, w tym:	24	5.855.840	4.506.791	3.023.144
- zapasy obowiązkowe	24	4.427.752	2.980.241	2.196.965
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	26	2.190.029	1.821.939	1.536.854
Należności z tytułu podatku dochodowego	13.3	132.876	47.492	131.299
Rozliczenia międzyokresowe czynne	27	40.382	32.674	25.982
Krótkoterminowe aktywa finansowe	28	129.052	55.906	56.482
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	383.680	382.601	345.126
Aktywa obrotowe razem		8.731.859	6.847.403	5.118.887
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	22	109.124	7.911	5.209
Aktywa razem		20.423.220	17.727.364	15.216.024
PASYWA				
Kapitały własne				
Kapitał podstawowy	32	129.873	129.873	129.873
Kapitał zapasowy		1.311.348	1.311.348	1.311.348
Kapitał rezerwow y z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych		(419.281)	(739)	-
Zyski zatrzymane		6.700.396	6.046.056	5.353.895
Różnice kursowe z przeliczenia		59.100	12.281	14.277
Kapitały własne przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej		7.781.436	7.498.819	6.809.393
Udziały niekontrolujące	33	947	14.658	36.752

Kapitały własne razem		7.782.383	7.513.477	6.846.145
Zobowiązania długoterminowe				
Oprocentowane kredyty i pożyczki	34	4.983.889	4.403.453	4.942.590
Rezerwy długoterminowe	36	399.104	323.122	277.457
Rezerwa na podatek odroczoney	13.4	105.226	123.143	90.611
Pozostałe zobowiązania finansowe	37.2	304.949	151.666	218.733
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania	37.1	54.371	61.809	70.981
Zobowiązania długoterminowe razem		5.847.539	5.063.193	5.600.372
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania	37.1	4.156.553	2.939.108	1.871.803
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	13.3	7.420	15.188	11.867
Oprocentowane kredyty i pożyczki	34	2.407.740	1.923.341	748.553
Obligacje	35	-	52.670	-
Rezerwy krótkoterminowe	36	21.358	17.818	36.497
Pozostałe zobowiązania finansowe	37.2	159.829	202.396	100.787
Zobowiązania krótkoterminowe razem		6.752.900	5.150.521	2.769.507
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	22	40.398	173	-
Zobowiązania razem		12.640.837	10.213.887	8.369.879
Pasywa razem		20.423.220	17.727.364	15.216.024

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk netto z działalności kontynuowanej		649.322	681.353
Korekty o pozycje:			
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	21	(2.896)	(18.649)
Amortyzacja	31	608.608	389.901
(Zyski)/Straty z tytułu różnic kursowych		284.656	155.181
Odsetki i dywidendy		145.912	58.344
(Zyski)/Straty z tytułu działalności inwestycyjnej		182.728	87.097
Podatek dochodowy bieżącego okresu	13.1	(97.943)	40.586
Podatek dochodowy zapłacony		(182.005)	(84.219)
(Zwiększenie) stanu należności	31	(441.378)	(298.709)
(Zwiększenie) stanu zapasów	31	(1.352.908)	(1.483.647)
Zwiększenie stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych	31	1.006.005	1.159.614
Zwiększenie stanu rezerw	31	38.200	9.851
(Zwiększenie) stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych	31	(13.655)	(6.969)
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych		130.430	193.036
Inne korekty	31	(52.717)	(77)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		902.359	882.693
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Dywidendy otrzymane		514	10.490
Odsetki otrzymane		3.135	1.378
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i w wartości niematerialnych		13.676	15.642
Sprzedaż długoterminowych aktywów finansowych		680	-
Sprzedaż krótkoterminowych aktywów finansowych		-	83
Splata udzielonych pożyczek		308	-
Utrata kontroli nad jednostką zależną po odjęciu środków pieniężnych		1.104	-
Inne wpływy z tytułu aktywów finansowych		971	-
Inne wpływy inwestycyjne		-	3.012
Udzielone pożyczki		(1.805)	(8)
Nabycie UAB Meditus po odjęciu nabytych w transakcji połączenia środków pieniężnych		(108.879)	-
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i w wartości niematerialnych	31	(629.333)	(1.027.273)
Wydatki z tytułu zaliczek na środki trwałe w budowie		(48.662)	(57.064)
Zakup długoterminowych aktywów finansowych		(16.256)	(14)
Inne wydatki z tytułu aktywów finansowych	31	(48.643)	-

Inne w ydatki inwestycyjne	(13.753)	(1.836)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(846.943)	(1.055.590)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	876.876	1.273.297
Emisja obligacji	572.712	102.670
Przepływy środków pieniężnych wynikające ze zmian w udziale w jednostce zależnej nie skutkujące utratą kontroli długoterminowych aktywów finansowych	(9.726)	(11.554)
Inne wpływy finansowe	2.216	-
Wydatki z tytułu spłaty kredytów i pożyczek	(597.082)	(630.530)
Wykup obligacji	(628.000)	(50.000)
Zapłacone odsetki	(137.075)	(97.804)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	(8.532)	(4.786)
Rozliczenie instrumentów finansowych	(106.912)	(119.585)
Inne w ydatki finansowe	(59)	(3.020)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(35.582)	458.688
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	23.485	(1.970)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	31	283.821
Środki pieniężne na początek okresu	31	118.233
Środki pieniężne na koniec okresu	31	118.233
- o ograniczonej możliwości dysponowania	30	33.654

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie zmian w kapitałach własnych

Skonsolidowane sprawozdanie zmian w kapitałach własnych

Skonsolidowane sprawozdanie zmian w kapitałach własnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	Zyski zatrzymane	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitały własne przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitały własne razem
1 stycznia 2010 (dane przekształcone)		129.873	1.311.348	-	5.353.895	14.277	6.809.393	36.752	6.846.145
Zysk netto z działalności konty nuowanej za rok zakończony 31 grudnia 2010		-	-	-	679.180	-	679.180	2.173	681.353
Inne całkowite dochody netto za rok zakończony 31 grudnia 2010		-	-	(739)	5	(1.996)	(2.730)	(14)	(2.744)
Zmiany w udziale własnościowym	2	-	-	-	12.976	-	12.976	(24.253)	(11.277)
31 grudnia 2010		129.873	1.311.348	(739)	6.046.056	12.281	7.498.819	14.658	7.513.477
1 stycznia 2011		129.873	1.311.348	(739)	6.046.056	12.281	7.498.819	14.658	7.513.477
Zysk netto z działalności konty nuowanej za rok zakończony 31 grudnia 2011		-	-	-	648.994	-	648.994	328	649.322
Inne całkowite dochody netto za rok zakończony 31 grudnia 2011		-	-	(418.542)	-	46.819	(371.723)	29	(371.694)
Zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy		-	-	-	1.080	-	1.080	(214)	866
Zmiany w udziale własnościowym	2	-	-	-	4.266	-	4.266	(13.854)	(9.588)
31 grudnia 2011		129.873	1.311.348	(419.281)	6.700.396	59.100	7.781.436	947	7.782.383

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Dodatkowe informacje i objaśnienia

1. Informacje ogólne
2. Skład Grupy Kapitałowej
3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej
4. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego
5. Kontynuacja działalności
6. Czas trwania Grupy Kapitałowej
7. Data bilansowa oraz okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym
8. Waluta pomiaru i waluta sprawozdawcza
9. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych
10. Zasady rachunkowości
11. Segmenty działalności
12. Przychody i koszty
13. Podatek dochodowy
14. Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych
15. Zysk przypadający na jedną akcję
16. Dywidendy
17. Rzeczowe aktywa trwałe oraz środki trwałe w budowie
18. Wartości niematerialne
19. Inwestycje w nieruchomości
20. Wartość firmy
21. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych
22. Aktywa przeznaczone do sprzedaży
23. Długoterminowe aktywa finansowe
24. Zapasy
25. Należności długoterminowe
26. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności
27. Rozliczenia międzyokresowe czynne
28. Krótkoterminowe aktywa finansowe
29. Świadczenia pracownicze
30. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych
31. Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływów pieniężnych
32. Kapitał podstawowy
33. Udziały niekontrolujące
34. Oprocentowane kredyty i pożyczki
35. Obligacje
36. Rezerwy
37. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne, pozostałe zobowiązania finansowe
38. Zobowiązania warunkowe oraz pozostałe gwarancje i zabezpieczenia
39. Informacje o podmiotach powiązanych
40. Informacje o umowie i wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych oraz informacje dotyczące wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Grupy LOTOS S.A.
41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym
42. Instrumenty finansowe
43. Struktura zatrudnienia
44. Pozostałe informacje

45. Zarządzanie kapitałem

46. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

47. Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 1. Informacje ogólne

1. Informacje ogólne

Grupa LOTOS S.A. („Spółka”, „Jednostka Dominująca”), będąca jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. („Grupa Kapitałowa”, „Grupa”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 18 września 1991 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (obecnie Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego) w dniu 10 kwietnia 2002 roku, pod numerem KRS 0000106150. Spółce nadano numer statystyczny REGON 190541636.

Siedziba Spółki mieści się na ul. Elbląskiej 135, 80 - 718 Gdańsk.

W 2003 roku na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gdańsku XII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 28 maja 2003 roku została dokonana zmiana firmy Rafineria Gdańska Spółka Akcyjna na Grupa LOTOS Spółka Akcyjna.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy jest wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej oraz ich sprzedaż hurtowa i detaliczna. Grupa prowadzi również działalność w zakresie pozyskiwania oraz eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Jednostka Dominująca posiada następujące koncesje związane z podstawowym zakresem działalności:

- wytwarzanie paliw ciekłych udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 28 listopada 1998 roku, przedłużoną na okres do 31 grudnia 2025 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 5 października 2007 roku,
- obrót paliwami ciekłymi udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 23 grudnia 1998 roku, przedłużoną na okres do 31 grudnia 2025 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 października 2007 roku,
- magazynowanie paliw ciekłych na okres do 15 października 2016 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 10 października 2006 roku,
- wytwarzanie energii elektrycznej w kogeneracji udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 29 września 2000 roku, przedłużoną na okres do dnia 1 września 2018 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 16 lipca 2009 roku,
- obrót energią elektryczną udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 września 2001 roku, przedłużoną na okres do dnia 1 września 2021 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 12 lipca 2010 roku,
- przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 września 2001 roku, przedłużoną na okres do dnia 1 września 2021 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 12 lipca 2010 roku.

Ponadto, spółki z Grupy Kapitałowej posiadają m.in. koncesje i licencje:

- udzielone spółce LOTOS Petrobaltic S.A. przez Ministra Środowiska na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w poszczególnych rejonach (rejon Gaz Południe do 14 grudnia 2012 roku, rejon: Gaz Północ do 14 grudnia 2013 roku, Gotlandia do 14 grudnia 2016 roku, Łeba i Rozewie do 14 grudnia 2014 roku, Sambia - E do 14 grudnia 2014 roku, Sambia - W do 14 grudnia 2014 roku),
- udzielone spółce LOTOS Petrobaltic S.A. przez Ministra Środowiska na eksploatację z poszczególnych złóż (złóż B6 do 7 listopada 2032 roku, złóż B - 3 do 29 lipca 2016 roku, złóż B - 8 do 5 września 2031 roku i złóż B - 4 do 11 maja 2032 roku),
- udzielone spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS przez norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii na eksploatację złóż węglowodorów na obszarze oznaczonym PL 316, PL 316B obejmującą 20% udziału w złożu YME (od 29 sierpnia 2008 roku) oraz na poszukiwanie i rozpoznanie PL 455 - 45% udziału na Norweskim Szelfie Kontynentalnym,
- udzielone przez norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii w wyniku rozstrzygnięcia rundy koncesyjnej APA 2008 udziały w koncesjach poszukiwawczych w obszarze południowej części Morza Północnego oraz na Morzu Norweskim:
 1. PL 497: LOTOS Exploration and Production Norge AS - 10% udział,
 2. PL 498: LOTOS Exploration and Production Norge AS (Operator) - 25% udział,
 3. PL 503: LOTOS Exploration and Production Norge AS (Operator) - 25% udział,
 4. PL 515: LOTOS Exploration and Production Norge AS - 20% udział,
- udzielone spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS przez norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii w wyniku rozstrzygnięcia rundy koncesyjnej APA 2009 jako 10% udziału w koncesji PL 497B (rozszerzenie koncesji PL 497),

- udzielone spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS przez norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii w wyniku rozstrzygnięcia rundy koncesyjnej APA 2010 jako 25% udziału oraz status operatora w koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie PL 503B zlokalizowanej w obszarze Morza Norweskiego,
- udzielone AB LOTOS Geonafta bezterminowo przez Rząd Republiki Litewskiej w dniu 7 czerwca 1994 roku na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy węglowodorów w rejonie Plunge,
- udzielone AB LOTOS Geonafta bezterminowo przez Rząd Republiki Litewskiej na wydobywanie węglowodorów w poszczególnych rejonach (rejon Girkaliai – udzielone w dniu 7 czerwca 1994 roku, Kretinga udzielone w dniu 16 marca 1992 roku, Nausodis udzielone w dniu 16 marca 1992 roku),
- udzielone UAB Genciu Nafta bezterminowo przez Rząd Republiki Litewskiej w dniu 27 marca 1993 roku na wydobywanie węglowodorów w rejonie Genciu,
- udzielone UAB Manifoldas – 50%, AB LOTOS Geonafta - 50% bezterminowo przez Rząd Republiki Litewskiej w dniu 19 maja 1998 roku, na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy węglowodorów w rejonie Kłajpeda na złożach Vežaičiai i Ablinga,
- udzielone UAB Minijos Nafta – 50%, AB LOTOS Geonafta - 50% bezterminowo przez Rząd Republiki Litewskiej w dniu 23 marca 1995 roku na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy węglowodorów w rejonie Gargždai,
- udzielone spółce RCEkoenergia Sp. z o.o. przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki m.in. na: dystrybucję i obrót paliwami gazowymi, przesyłanie i dystrybucję ciepła, wytwarzanie energii elektrycznej, przesyłanie i dystrybucję energii, obrót energią elektryczną do dnia 31 stycznia 2026 roku,
- udzielone spółce LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. na czas nieokreślony przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego na wytwarzanie biokomponentów, magazynowanie biokomponentów, wprowadzanie do obrotu biokomponentów (rodzaj biokomponentu - ester metylowy),
- udzielone spółce LOTOS Kolej Sp. z o.o. na czas nieokreślony przez Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego na wykonywanie przewozów kolejowych rzeczy z dnia 8 października 2003 roku i udostępnianie pojazdów trakcyjnych z dnia 12 stycznia 2004 roku.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 2. Skład Grupy Kapitałowej

2. Skład Grupy Kapitałowej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku w skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wchodziły Grupa LOTOS S.A. jako Podmiot Dominujący oraz 34 spółek o profilu produkcyjnym i usługowym, w tym:

- 16 spółek zależnych od Grupy LOTOS S.A.,
- 16 spółek pośrednio zależnych od Grupy LOTOS S.A. oraz 2 spółki wyceniane metodą proporcjonalną.

Poniżej przedstawiono jednostki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wraz z ich przedmiotem działalności, metodą konsolidacji oraz udziałem Grupy w ogólnej liczbie głosów w kapitale podstawowym („zakładowy”).

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji /wyceny udziałów	Procentowy udział Grupy w kapitale podstawowym	
				31.12.2011	31.12.2010
Podmiot dominujący					
Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (głów nie paliw) oraz ich sprzedaż hurtow a	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Spółki bezpośrednio zależne					
LOTOS Paliw a Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtow a, detaliczna paliw , lekkiego oleju opałow ego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Gaz S.A. w likw idacji ⁽¹⁾	Kraków ⁽¹⁾	Spółka nie prow adzi działalności operacyjnej	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarow ych i smarów oraz krajow a sprzedaż olejów bazow ych	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	pełna	100,00% ⁽²⁾	100,00%
LOTOS Ekoenergia S.A. ⁽³⁾	Gdańsk	Spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejow y	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Serw is Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, usługi remontow e	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonyw anie analiz laboratoryjnych	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciw pożarow a	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Jasło	Produkcja i sprzedaż mas parafinow ych	pełna	100,00% ⁽⁴⁾	100,00%
LOTOS Tank Sp. z o.o.	Gdańsk	Handel paliw em lotniczym do dnia 16 października 2011 roku, obecnie usługi logistyczne	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Czechow ice S.A.	Czechow ice-	Magazynow anie i dystrybucja paliw	pełna	100,00% ⁽⁶⁾	97,55% ⁽⁵⁾

(spółka posiada sw oją grupę kapitałową)	Dziedzice				
LOTOS Jasło S.A.	Jasło	Magazynowanie i dystrybucja paliw . Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi od 24 marca 2011 roku	pełna	100,00% ⁽⁶⁾	98,12% ⁽⁵⁾
LOTOS Petrobaltic S.A. ⁽⁸⁾ (spółka posiada sw oją grupę kapitałową)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	pełna	99,95% ⁽⁷⁾	99,32%
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	Jasło	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	pełna	100,00%	100,00% ⁽⁹⁾
Spółki pośrednio zależne					
RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, ciepła i gazu	pełna	100,00% ⁽¹⁰⁾	97,55% ^(10,11)
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Produkcja estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME)	pełna	100,00% ⁽¹⁰⁾	97,55% ^(10,11)
"PLASTEKOL Organizacja Odzysku" S.A.	Jasło	Działalność usługowa		- ⁽¹²⁾	93,70% ⁽¹⁰⁾
Miliana Shipholding Company Ltd. (Miliana Shipping Company Ltd.) (spółka posiada sw oją grupę kapitałową) ⁽¹⁵⁾	Cypr, Nikozja	Magazynowanie i transport ropy naftowej oraz inne usługi w obszarze transportu morskiego oraz zarządzanie posiadanymi aktywami finansowymi	pełna	99,95 % ^(13,14)	99,32 %
Miliana Shipmanagement Ltd.	Cypr, Nikozja	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Miliana Shipping Group Ltd. (spółka posiada sw oją grupę kapitałową) ⁽¹⁵⁾	Cypr, Nikozja	Zarządzanie posiadanymi aktywami	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Bazalt Navigation Co. Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Granit Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Kambr Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
St. Barbara Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Petro Icarus Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Petro Aphrodite Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Stavanger Norwegia	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej	pełna	99,95% ^(13, 16)	99,32% ⁽¹⁶⁾
Aphrodite Offshore Services N.V.	Antyle Holenderskie, Curaçao	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej od dnia 17 października 2011 roku	pełna	99,95% ⁽¹³⁾	99,32%
Energobaltic Sp. z o.o.	Władysławowo	Produkcja energii elektrycznej, energii cieplnej, LPG oraz kondensatu gazowego	pełna	99,95% ⁽¹³⁾	99,32%
AB LOTOS Baltija (spółka posiada sw oją grupę kapitałową) ^(18,19)	Wilno, Litwa	Doradztwo o handlowe i prawne	pełna	- ^(13,18)	99,32% ⁽¹⁷⁾
AB Meditus (spółka posiada sw oją grupę kapitałową) ^(18,20)	Wilno, Litwa	Doradztwo o handlowe i prawne	pełna	- ^(13,18)	-
AB LOTOS Geonaftha (spółka posiada sw oją grupę kapitałową) ⁽¹⁸⁾	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż ropy naftowej	pełna	99,95% ^(13,18, 21)	40,31%
UAB Genciu Nafta	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	pełna	99,95% ^(13,18)	40,31%
Spółki wyceniane metodą proporcjonalną					
UAB Manifaldas	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	metoda proporcjonalna	49,98% ^(13,18)	20,15%

UAB Minijos Nafta	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej	metoda proporcjonalna	49,98% ^(13,18)	20,15%
-------------------	-----------------	--	-----------------------	---------------------------	--------

⁽¹⁾ W dniu 10 stycznia 2011 roku Walne Zgromadzenie spółki LOTOS Gaz S.A. podjęło uchwałę o rozwiązaniu spółki LOTOS Gaz S.A. poprzez likwidację. Ponadto, Zarząd spółki LOTOS Gaz S.A. w dniu 3 stycznia 2011 roku w Sądzie Rejonowym, Wydział Gospodarczy w Płocku złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki LOTOS Gaz S.A. Zgodnie z powyższymi informacjami w yżej wymieniony wniosek został skutecznie cofnięty, a postępowanie upadłościowe umorzone w dniu 7 stycznia 2011 roku. Powyższe zdarzenie nie miało wpływu na zaprezentowane dane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Z dniem 8 lipca 2011 roku zarejestrowana została nowa siedziba spółki w Krakowie, poprzednią siedzibą było miasto Mława.

⁽²⁾ W dniu 29 grudnia 2011 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki LOTOS Asfalt Sp. z o.o. z kwoty 2.000 tysięcy złotych do kwoty 20.000 tysięcy złotych w drodze podwyższenia wartości nominalnej dotychczasowych udziałów z 500 złotych za każdy udział na 5.000 złotych za każdy udział. Podwyższenie kapitału zostało przeprowadzone ze środków własnych spółki LOTOS Asfalt Sp. z o.o.

⁽³⁾ Z dniem 6 maja 2010 roku dokonano rejestracji zmiany formy prawnej spółki, spółka akcyjna na spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Obecna firma, pod którą działa spółka to LOTOS Ekoenergia Sp. z o.o.

⁽⁴⁾ W dniu 7 grudnia 2011 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. z kwoty 19.783 tysięcy złotych do poziomu 28.783 tysięcy złotych w drodze utworzenia 9.000 nowych udziałów po 1.000 złotych każdy udział. Podwyższenie kapitału nastąpiło ze środków własnych spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. Wszystkie nowe udziały zostały objęte przez Grupę LOTOS S.A. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka wykazała wartość bilansową udziałów spółki zależnej LOTOS Parafiny Sp. z o.o. jako aktywów przeznaczonych do sprzedaży (patrz [Nota 22 \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-i-objasnienia/22.-aktywa-przeznaczone-do-sprzedazy/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-i-objasnienia/22.-aktywa-przeznaczone-do-sprzedazy/) Dodatkowych informacji i objaśnień).

⁽⁵⁾ Do dnia 31 grudnia 2010 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła od udziałowców niekontrolujących dodatkowo 12,51% akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 13,11% akcji spółki LOTOS Jasło S.A.

⁽⁶⁾ W procesie wykupu przymusowego akcji opisanego poniżej oraz dokonaniu w pisu w księgach akcyjnych z dniem 7 i 8 kwietnia 2011 roku odpowiadnio spółek LOTOS Czechowice S.A. oraz LOTOS Jasło S.A. Grupa LOTOS S.A. posiada 100% udziałów w kapitale zakładowym spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 100% udziałów w kapitale zakładowym spółki LOTOS Jasło S.A.

⁽⁷⁾ Do dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła od udziałowców niekontrolujących dodatkowo 0,63% akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A., ponadto dnia 29 listopada 2011 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki LOTOS Petrobaltic S.A. o 4.200 tysięcy złotych, tj. z poziomu 92.400 tysięcy złotych do kwoty 96.600 tysięcy złotych, poprzez emisję 420.000 akcji imiennych serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda akcja w zamian za wkład gotówkowy. Grupa LOTOS S.A. objęła łącznie 419.979 sztuk akcji nowej emisji serii B, pokrywając je w całości wkładem gotówkowym w łącznej kwocie 80.968 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. posiada 99,95% w kapitale zakładowym spółki LOTOS Petrobaltic S.A.

⁽⁸⁾ W dniu 31 marca 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowano zmianę nazwy spółki z: Przedsiębiorstwo Poszukiwań i Eksploatacji Złóż Ropy i Gazu „Petrobaltic” Spółka Akcyjna na: LOTOS Petrobaltic Spółka Akcyjna w skrócie: LOTOS Petrobaltic S.A.

⁽⁹⁾ W dniu 31 marca 2010 roku nastąpiła rejestracja obniżenia kapitału zakładowego spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. do poziomu 50 tysięcy złotych. Kapitał zakładowy spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. dzieli się na 100 udziałów. Po zarejestrowaniu zmian w Krajowym Rejestrze Sądowym udział Grupy LOTOS S.A. w kapitale zakładowym spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. wynosi 100%.

⁽¹⁰⁾ Zmiany kapitałów opisane w punkcie ^(5,6) miały wpływ na pośredni udział procentowy Grupy w kapitale podstawowym spółek zależnych spółek LOTOS Czechowice S.A. oraz LOTOS Jasło S.A.

⁽¹¹⁾ W dniu 5 listopada 2010 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła od LOTOS Czechowice S.A. 1 udział spółki LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. stanowiący 0,005% kapitału zakładowego spółki LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. oraz 1 udział spółki RCEkoenergia Sp. z o.o. stanowiący 0,005% kapitału zakładowego spółki RCEkoenergia Sp. z o.o.

⁽¹²⁾ W dniu 11 lutego 2011 roku spółka LOTOS Jasło S.A. podpisała umowę sprzedaży pięciu obszarów inwestycyjnych, w tym zorganizowanej części przedsiębiorstwa oraz pakietu 95,5% akcji spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. Nabywcą był podmiot zewnętrzny. Efekt utraty kontroli nad jednostką zależną został zaprezentowany w pozycji Utrata kontroli nad jednostką zależną w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku w kwocie 679 tysięcy złotych.

⁽¹³⁾ Zmiany kapitałów opisane w punkcie ⁽⁷⁾ miały wpływ na pośredni udział procentowy Grupy w kapitale podstawowym spółek zależnych spółki LOTOS Petrobaltic S.A.

⁽¹⁴⁾ W dniu 24 czerwca 2011 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła 1 udział w spółce Miliana Shipping Company Ltd. na podstawie umowy zbycia przez Aphrodite Offshore Services N.V. na rzecz spółki LOTOS Petrobaltic S.A. z dnia 21 kwietnia 2011 roku 1 udziału w spółce Miliana Shipping Company Ltd. za kwotę 19,8 tysięcy USD (tj. 53,8 tysięcy złotych w górnym średnim kursie ustalonym dla USD przez NBP na dzień 21 kwietnia 2011 roku). Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. posiada obecnie 100% w kapitale zakładowym spółki Miliana Shipping Company Ltd.

⁽¹⁵⁾ W dniu 22 lipca 2011 roku spółka Miliana Shipping Company Ltd., w związku z realizowanym procesem restrukturyzacji obszaru transportu morskiego w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A., zawiała na terenie Republiki Cypru dwie spółki: Miliana Shipmanagement Ltd. oraz Miliana Shipping Group Ltd. Miliana Shipping Company Ltd. posiada 100% udziałów w kapitale zakładowym obu tych podmiotów. Pośrednio poprzez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. udziały Grupy w kapitałach zakładowych tych spółek wynoszą 99,95%.

Dodatkowo, w dniu 13 września 2011 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. pozyskała formalne potwierdzenie objęcia kontroli przez Miliana Shipping Company Ltd. z dniem 28 lipca 2011 roku własności 4 spółek: Granit Navigation Company Limited, Kambr Navigation Company Limited, Petro Icarus Company Limited, St.Barbara Navigation Company Limited oraz z dniem 29 lipca 2011 roku kolejnych 2 spółek: Bazalt Navigation Company Limited, Petro Aphrodite Company Limited.

W dniu 23 stycznia 2012 roku nastąpiła rejestracja zmiany nazwy spółki Miliana Shipping Company Limited na Miliana Shipholding Company Limited.

⁽¹⁶⁾ W dniu 15 listopada 2010 roku został podwyższony o 1 NOK kapitał zakładowy w spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS. Nową 1 akcją o wartości nominalnej 1 NOK (tj. 0,4822 złotych w górnym średnim kursie ustalonym dla NOK przez NBP na dzień 15 listopada 2010 roku) objęła Grupa LOTOS S.A.

W dniu 21 grudnia 2011 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego LOTOS Exploration and Production Norge AS z kwoty 430.000.001 NOK do kwoty 572.733.964 NOK, tj. o 142.733.963 NOK, poprzez emisję nowych akcji serii B o wartości nominalnej 1 NOK każda akcja w zamian za wkład gotówkowy. Wszystkie akcje nowej emisji objęła spółka LOTOS Petrobaltic S.A.

⁽¹⁷⁾ W dniu 9 grudnia 2010 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła ze spółką LOTOS Petrobaltic S.A. umowę zbycia 5.876 akcji spółki UAB LOTOS Baltija stanowiących 100% kapitału zakładowego spółki za łączną cenę sprzedaży w wysokości 485 tysięcy złotych.

⁽¹⁸⁾ Po uzyskaniu zgód Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki LOTOS Petrolbaltic S.A. oraz litewskiego urzędu antymonopolowego w dniu 3 lutego 2011 roku nastąpiło nabycie przez spółkę zależną od LOTOS Petrolbaltic S.A. spółkę UAB LOTOS Baltija 100% akcji spółki UAB Meditus, będącej w właścicielu 59,41% akcji spółki AB Geonafta. Spółka LOTOS Petrolbaltic S.A. posiada bezpośrednio 40,59% akcji spółki AB Geonafta. W wyniku transakcji spółka LOTOS Petrolbaltic S.A. objęła kontrolę nad spółką AB Geonafta.

W dniu 30 listopada 2011 roku zostało zarejestrowane połączenie spółek AB Geonafta, AB LOTOS Baltija i AB Meditus oraz zmiana nazwy spółki AB Geonafta na AB LOTOS Geonafta. Po rejestracji struktura kapitału zakładowego spółki AB LOTOS Geonafta ukształtowała się następująco: LOTOS Petrolbaltic S.A. – 43,1980822%, Grupa LOTOS S.A. – 0,0005934%, akcje własne AB LOTOS Geonafta – 56,8013244%, jednakże udział głosów na Zgromadzeniu Akcjonariuszy AB LOTOS Geonafta z których możliwie jest wykonywanie praw a głosu ukształtował się następująco: LOTOS Petrolbaltic S.A. 99,99862%, Grupa LOTOS S.A. 0,00137% Spółka LOTOS Petrolbaltic S.A. zachowała kontrolę nad spółką AB LOTOS Geonafta. Nabyte w skutek połączenia akcje własne, Spółka AB LOTOS Geonafta planuje dobrowolnie umorzyć.

⁽¹⁹⁾ Z dniem 23 maja 2011 roku dokonano rejestracji zmiany formy prawnej spółki z UAB LOTOS Baltija na AB LOTOS Baltija. Firma, pod którą działała spółka to AB LOTOS Baltija do momentu połączenia o którym mowa w punkcie ⁽¹⁸⁾.

⁽²⁰⁾ Z dniem 10 maja 2011 roku dokonano rejestracji zmiany formy prawnej spółki z UAB Meditus na AB Meditus. Firma, pod którą działała spółka to AB Meditus do momentu połączenia o którym mowa w punkcie ⁽¹⁸⁾.

⁽²¹⁾ W dniu 23 marca 2011 roku została podpisana umowa pomiędzy spółką LOTOS Petrolbaltic S.A. a Grupą LOTOS S.A. w wyniku której Grupa LOTOS S.A. stała się właścicielem 1 akcji spółki AB Geonafta za cenę 3 tysięcy LTL (3,5 tysiące złotych).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek, za wyjątkiem udziału w spółce AB LOTOS Geonafta, opisany poniżej. Na dzień 31 grudnia 2010 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

Nabycie akcji spółki LOTOS Jasło S.A.

W dniu 4 lutego 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła propozycję nabycia akcji spółki LOTOS Jasło S.A. Propozycja niniejsza została skierowana wyłącznie do następujących osób: pracowników lub byłych pracowników LOTOS Jasło S.A., którzy nabyli akcje nieodpłatnie w trybie Ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji, spadkobierców tych osób, członków najbliższej rodziny tych osób, którzy nabyli akcje w formie darowizny bezpośrednio od osób o których mowa powyżej. Propozycja była ważna do dnia 22 marca 2010 roku. Cena nabycia akcji wynosiła w okresie od dnia 8 lutego 2010 roku do dnia 8 marca 2010 roku 4,90 złotych za jedną akcję, w okresie od dnia 9 marca 2010 roku do dnia 22 marca 2010 roku 4,23 złotych za jedną akcję. W dniu 20 maja 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła kolejną propozycję nabycia akcji spółki LOTOS Jasło S.A. skierowaną do wszystkich pozostałych akcjonariuszy, ważną do dnia 11 czerwca 2010 roku, z ceną nabycia 4,45 złotych za jedną akcję. Proces wykupu akcji został zakończony pod koniec 2010 roku. Wobec pozostałych akcji będących w rękach udziałowców niekontrolujących Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki LOTOS Jasło S.A. podjęło w dniu 30 listopada 2010 roku uchwałę o przymusowym wykupie akcji od udziałowców niekontrolujących. Od dnia 8 kwietnia 2011 roku po przeprowadzeniu przymusowego wykupu akcji oraz dokonaniu wpisu w księdze akcyjnej spółki LOTOS Jasło S.A. Grupa LOTOS S.A. posiada 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Jasło S.A.

Nabycie akcji spółki LOTOS Czechowice S.A.

W dniu 4 lutego 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła propozycję nabycia akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. Propozycja niniejsza została skierowana wyłącznie do następujących osób: pracowników lub byłych pracowników LOTOS Czechowice S.A., którzy nabyli akcje nieodpłatnie w trybie Ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji, spadkobierców tych osób, członków najbliższej rodziny tych osób, którzy nabyli akcje w formie darowizny bezpośrednio od osób o których mowa powyżej. Propozycja była ważna do dnia 22 marca 2010 roku. Cena nabycia akcji wynosiła w okresie od dnia 8 lutego 2010 roku do dnia 8 marca 2010 roku 7,98 złotych za jedną akcję, w okresie od dnia 9 marca 2010 roku do dnia 22 marca 2010 roku 6,89 złotych za jedną akcję. W dniu 20 maja 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła kolejną propozycję nabycia akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. skierowaną do wszystkich pozostałych akcjonariuszy, ważną do dnia 11 czerwca 2010 roku, z ceną nabycia 7,25 złotych za jedną akcję. Proces wykupu akcji został zakończony pod koniec 2010 roku. Wobec pozostałych akcji będących w rękach udziałowców niekontrolujących Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki LOTOS Czechowice S.A. podjęło w dniu 1 grudnia 2010 roku uchwałę o przymusowym wykupie akcji od udziałowców niekontrolujących. Od dnia 7 kwietnia 2011 roku po przeprowadzeniu przymusowego wykupu akcji oraz dokonaniu wpisu w księdze akcyjnej spółki LOTOS Czechowice S.A. Grupa LOTOS S.A. posiada 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Czechowice S.A.

Rozliczenie nabycia akcji spółek LOTOS Jasło S.A. oraz LOTOS Czechowice S.A. od udziałowców niekontrolujących do dnia 31 grudnia 2010 roku

Do dnia 31 grudnia 2010 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła 938.701 akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. o łącznej wartości 7.574 tysięcy złotych stanowiących 12,51% kapitału podstawowego oraz 786.924 akcji spółki LOTOS Jasło S.A. o łącznej wartości 3.980 tysięcy złotych stanowiących 13,11% kapitału podstawowego.

W wyniku przeprowadzonych transakcji Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2010 roku posiada 97,55% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 98,12% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Jasło S.A.

Zgodnie z MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe wyżej opisana transakcja została rozliczona jako transakcja kapitałowa, w wyniku której do zysków zatrzymanych przypisanych Jednostce Dominującej odniesiona została kwota 12.976 tysięcy złotych.

Rozliczenie przejęcia akcji spółek LOTOS Jasło S.A. oraz LOTOS Czechowice S.A. na dzień 31 grudnia 2010 roku od udziałowców niekontrolujących:

(w tysiącach złotych)	
Wartość udziałów niekontrolujących na dzień 31 grudnia 2010 roku (A)	24.253
Wartość nabytych (cena zapłacona) 12,51% akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 13,11% akcji spółki LOTOS Jasło S.A. (B)	11.554
Koszty powiązane z przejęciem (C)	(277)
Nadwyżka wartości udziałów niekontrolujących nad wartością nabytych akcji (A-B-C)	12.976

Rozliczenie nabycia akcji spółek LOTOS Czechowice S.A. oraz LOTOS Jasło S.A. od udziałowców niekontrolujących w ramach procesu przymusowego wykupu akcji

W okresie od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku w ramach procesu przymusowego wykupu akcji od udziałowców niekontrolujących opisanego powyżej Grupa LOTOS S.A. nabyła 183.429 akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. o łącznej wartości 1.833 tysięcy złotych stanowiących 2,45% jej kapitału podstawowego oraz 112.908 akcji spółki LOTOS Jasło S.A. o łącznej wartości 471 tysięcy złotych stanowiących 1,88% jej kapitału podstawowego. W wyniku przeprowadzonych transakcji Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku posiada 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Jasło S.A.

Zgodnie z MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe wyżej opisane transakcje zostały rozliczone jako transakcje kapitałowe, w wyniku których do zysków zatrzymanych przypisanych Jednostce Dominującej odniesiona została kwota 2.773 tysięcy złotych.

Rozliczenie przejęcia akcji spółek LOTOS Czechowice S.A. oraz LOTOS Jasło S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku w ramach procesu przymusowego wykupu akcji od udziałowców niekontrolujących:

(w tysiącach złotych)	
Wartość udziałów niekontrolujących na dzień 31 grudnia 2011 roku (A)	5.072
Wartość nabytych 2,45% akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 1,88% akcji spółki LOTOS Jasło S.A. (B)	2.304
Koszty powiązane z przejęciem (C)	(5)
Nadwyżka wartości udziałów niekontrolujących nad wartością nabytych akcji (A-B-C)	2.773

Propozycja nabycia akcji serii A spółki LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 17 grudnia 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła propozycję nabycia akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. Propozycja niniejsza została skierowana wyłącznie do następujących osób: pracowników lub byłych pracowników LOTOS Petrobaltic S.A., którzy nabyli akcje nieodpłatnie w trybie Ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji, spadkobierców tych osób, członków najbliższej rodziny tych osób, którzy nabyli akcje w formie darowizny bezpośrednio od osób, o których mowa powyżej. Propozycja była ważna do dnia 30 stycznia 2011 roku. Cena nabycia akcji wynosiła 126 złotych za jedną akcję. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego proces wykupu akcji nie został zakończony.

Rozliczenie nabycia akcji serii A spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących

Do dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła 57.850 akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. o łącznej wartości 7.422 tysięcy złotych stanowiących 0,63% kapitału podstawowego.

Zgodnie z MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe wyżej opisana transakcja została rozliczona jako transakcja kapitałowa, w wyniku której do zysków zatrzymanych przypisanych Jednostce Dominującej odniesiona została kwota 1.493 tysięcy złotych.

Rozliczenie przejęcia akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku od udziałowców niekontrolujących:

(w tysiącach złotych)	
Wartość udziałów niekontrolujących na dzień 31 grudnia 2011 roku (A)	8.782
Wartość nabytych 0,63% akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. (B)	7.422
Koszty powiązane z przejęciem (C)	(133)
Nadwyżka wartości udziałów niekontrolujących nad wartością nabytych akcji (A-B-C)	1.493

Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce LOTOS Petrobaltic S.A.

Dnia 29 listopada 2011 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki LOTOS Petrobaltic S.A. o 4.200 tysięcy złotych, tj. z poziomu 92.400 tysięcy złotych do kwoty 96.600 tysięcy złotych, poprzez emisję 420.000 akcji imiennych serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda akcja w zamian za wkład gotówkowy. Grupa LOTOS S.A. objęła łącznie 419.979 sztuk akcji nowej emisji serii B, pokrywając je wkładem gotówkowym w łącznej kwocie 80.968 tysięcy złotych.

W wyniku przeprowadzonych transakcji nabycia akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących oraz

podwyższenia kapitału zakładowego w spółce LOTOS Petrobaltic S.A. Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku posiada 99,95% w kapitale zakładowym spółki LOTOS Petrobaltic S.A., w tym 9.654.829 akcji z których możliwe jest wykonywanie przez Grupę LOTOS S.A. prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu.

Nabycie akcji spółki AB Geonafta przez spółkę pośrednio zależną

Po uzyskaniu zgód Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki LOTOS Petrobaltic S.A. oraz litewskiego urzędu antymonopolowego w dniu 3 lutego 2011 roku nastąpiło nabycie przez spółkę zależną od LOTOS Petrobaltic S.A. spółkę UAB LOTOS Baltija 100% akcji spółki UAB Meditus, będącej właścicielem 59,41% akcji spółki AB Geonafta. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. na dzień nabycia posiadała bezpośrednio 40,59% akcji spółki AB Geonafta. W wyniku transakcji spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła kontrolę nad spółką AB Geonafta.

AB Geonafta (obecnie AB LOTOS Geonafta) posiada swoją grupę kapitałową, w skład której wchodzi spółki:

- UAB Minijos Nafta (AB Geonafta posiada 50% udziałów w spółce),
- UAB Genciu Nafta (AB Geonafta posiada 100% udziałów w spółce),
- UAB Manifoldas (AB Geonafta posiada 50% udziału w spółce).

Spółka AB Geonafta (obecnie AB LOTOS Geonafta) wraz ze spółkami wchodzącymi w skład jej grupy kapitałowej: UAB Genciu Nafta, UAB Minijos Nafta oraz UAB Manifoldas zajmuje się poszukiwaniem oraz wydobywaniem ropy naftowej na terenie Republiki Litwy. Wydobywanie ropy naftowej prowadzone jest na złożach lądowych. Wielkość przynależnych do GK AB Geonafta zasobów ropy na dzień transakcji kształtowała się na poziomie około 1 miliona ton (kategoria 2P - zasoby pewne oraz zasoby prawdopodobne i 2C - zasoby warunkowe).

Na cenę nabycia spółki UAB Meditus, posiadającej 59,41% akcji spółki AB Geonafta składała się: kwota 56,8 miliona EUR skorygowana o zadłużenie netto oraz część ewentualnych wpływów od jednego z dłużników AB Geonafta.

W związku z faktem, iż na dzień połączenia Grupa posiadała 40,59% akcji spółki AB Geonafta przejmowanej wraz ze swoją grupą kapitałową poprzez transakcję nabycia przez spółkę UAB LOTOS Baltija 100% akcji spółki UAB Meditus, transakcja połączenia została rozliczona i zaprezentowana jako połączenie jednostek realizowane etapami w rozumieniu MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć. W połączeniu jednostek realizowanym etapami jednostka przejmująca ponownie wycenia uprzednio należące do niej udziały kapitałowe w jednostce przejmowanej do wartości godziwej na dzień przejęcia i ujmuje powstały zysk lub stratę w przychodach lub kosztach finansowych.

Początkowe rozliczenie połączenia było prezentowane przez Grupę w śródrocznych sprawozdaniach finansowych opublikowanych w roku 2011. Zgodnie z przepisami znowelizowanego MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć do początkowego rozliczenia księgowego transakcji połączenia zastosowane zostały wstępne wartości godziwe zidentyfikowanych nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Ostateczne rozliczenie transakcji połączenia, które zgodnie z przepisami MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć należy rozliczyć w ciągu roku od dnia przejęcia, zostało dokonane przez Grupę i zaprezentowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Grupa dokonała ostatecznego rozliczenia księgowego połączenia na dzień 3 lutego 2011 roku następująco:

(w tysiącach złotych)	3 lutego 2011 roku
Przekazana zapłata według wartości godziwej na dzień przejęcia (A) ⁽¹⁾	163.735
Wartość godziwa na dzień przejęcia udziałów w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej (B)	202.423
Razem (A+B)	366.158
Udział w kapitale własnym jednostki przejmowanej	100%
Aktywa obrotowe, w tym:	74.222
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	37.513
Aktywa trwałe, w tym:	451.288
Wartości niematerialne	358.148
Rzeczowe aktywa trwałe	85.281
Aktywa razem	525.510
Rezerwy	69.726
Zobowiązania długoterminowe	38.387
Zobowiązania krótkoterminowe oraz rozliczenia międzyokresowe bierne	31.319

Zobowiązania i rezerwy razem	139.432
Aktywa netto (C)	386.078
Udział w przejętych aktywach netto	386.078
Zysk z okazynego nabycia (C-A-B)	19.920

(A) Reprezentuje w wartości godziwej na dzień przejęcia zapłaty za 100% udziałów UAB Meditus, będącej właścicielem 59,41% akcji spółki AB Geonafta.

(B) Reprezentuje w wartości godziwej posiadanych bezpośrednio przez LOTOS Petrobaltic S.A. 40,59% akcji spółki AB Geonafta.

(C) Reprezentuje w wartości godziwej aktywów netto na dzień ich przejęcia.

⁽¹⁾ Dla celów rozliczenia księgowego połączenia przekazana zapłata w edług w wartości godziwej na dzień przejęcia w kwocie 283.505 tysięcy złotych została pomniejszona o w wartości przejętych w edześniejszych zobowiązań akcjonariuszy sprzedających akcje spółki UAB Meditus w zgdłdem spółek przejmowanych w kwocie 105.571 tysięcy LTL (tj. 119.770 tysięcy złotych w edług edredniego kursu ustalonego dla LTL przez NBP na dzień 3 lutego 2011 roku).

W ramach połączenia jednostek, o którym mowa powyżej, Grupa ujęła możliwe do zidentyfikowania wartości niematerialne w kwocie 315.600 tysięcy LTL (tj. 358.048 tysięcy złotych w edług edredniego kursu ustalonego dla LTL przez NBP na dzień 3 lutego 2011 roku) reprezentujące koncesje przyznane spółce AB Geonafta oraz spółkom wchodzącym w skład jej grupy kapitałowej: UAB Genciu Nafta, UAB Minijos Nafta oraz UAB Manifoldas. Z niniejszych koncesji wynika prawo do eksploatacji złóż ropy i gazu na terenie Republiki Litwy. Rozpoznana wartość koncesji korygowana jest o 15 % efekt podatkowy w kwocie 47.340 tysięcy LTL (tj. 53.707 tysięcy złotych w edług edredniego kursu ustalonego dla LTL przez NBP na dzień 3 lutego 2011 roku).

W związku z przeprowadzeniem przez Grupę stosownych procedur związanych z alokacją ceny nabycia dokonano analiz i badań w zakresie prognozowanych przychodów i kosztów związanych z przyszłą eksploatacją złóż, do których koncesje Grupa nabyła w ramach połączenia oraz innych parametrów w tym, m.in. wysokości rynkowych stóp zwrotu i adekwatnej dla ryzyka stopy dyskontowej.

Wartość godziwą koncesji zidentyfikowanych w ramach połączenia oszacowano stosując się do międzynarodowych standardów wyceny (zastosowano metodę nadwyżki zysku, ang. „excess earnings method”). Przyjęte dla potrzeb tej wyceny fakty i założenia, w tym w szczególności dotyczące zasobów złóż, prognozowanych poziomów wydobycia, jak również wyższych niż zakładane uprzednio dla celów transakcyjnych cen ropy spowodowały, iż oszacowana na ich podstawie wartość godziwa koncesji na dzień rozliczenia transakcji objęcia kontroli nad grupą kapitałową AB Geonafta była wyższa od pierwotnie zakładanej. Było to przyczyną ujawnienia nadwyżki wartości godziwej przejętych aktywów netto w stosunku do zapłaconej ceny skutkując tym samym rozpoznanie zysku z okazynego nabycia. Wycena oraz zastosowane w niej założenia i metodologia zostały poparte raportami niezależnych ekspertów i opracowane z zachowaniem zasady ostrożności.

Zysk z okazynego nabycia w kwocie 19.920 tysięcy złotych oraz wzrost wartości 40,59% udziałów w spółce AB LOTOS Geonafta uprzednio należących do spółki LOTOS Petrobaltic S.A. wynikający z wyceny do wartości godziwej na dzień przejęcia w wysokości 106.463 tysiące złotych zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „efekt rozliczenia stopniowego przejęcia kontroli AB LOTOS Geonafta” w łącznej kwocie 126.383 tysięcy złotych.

Do dnia 3 lutego 2011 roku (dzień połączenia) Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A. posiadała 40,59% akcji spółki AB Geonafta. Udział w przyroście aktywów netto Grupy Kapitałowej AB Geonafta w okresie od 1 stycznia 2011 roku do dnia połączenia wyniósł 2.896 tysięcy złotych i został zaprezentowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku w pozycji Udziały w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych.

Kwota przychodów i zysku jednostki przejmowanej od dnia przejęcia wynoszą odpowiednio 230.971 tysięcy złotych oraz 38.918 tysięcy złotych i zostały uwzględnione w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok 2011. Z uwagi na fakt, iż transakcja połączenia miała miejsce na początku okresu sprawozdawczego, jakim jest rok 2011, w ocenie Grupy, z zachowaniem zasady istotności można przyjąć, iż zaprezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przychody i zysk jednostki połączonej odzwierciedlają odpowiednie wartości wyliczone w taki sposób, jak gdyby datą przejęcia był początek okresu sprawozdawczego.

Do dnia 31 grudnia 2011 roku spółka AB LOTOS Baltija, uregulowała zobowiązania z tytułu nabycia udziałów w UAB Meditus w kwocie 229.437 tysięcy LTL (tj. 293.496 tysięcy złotych w edług edredniego kursu obowiązującego dla LTL przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku), w tym 105.571 tysięcy LTL (tj. 135.046 tysięcy złotych w edług edredniego kursu obowiązującego dla LTL przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku) tytułem przejęcia wcześniejszych zobowiązań akcjonariuszy sprzedających akcje spółki UAB Meditus w zgdłdem spółek przejmowanych.

Po odjęciu nabytych w transakcji połączenia środków pieniężnych w wysokości 33.066 tysięcy LTL (tj. 42.298 tysięcy złotych w edług edredniego kursu ustalonego dla LTL przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku), wartość nabycia UAB Meditus wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosła (90.800) tysięcy LTL (tj. 108.879 tysięcy złotych).

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2011 roku wartość zobowiązania spółki AB LOTOS Geonafta (wcześniej AB LOTOS Baltija) z tytułu nabycia udziałów w spółce UAB Meditus wynosi 20.457 tysięcy LTL (tj. 26.169 tysięcy złotych według średniego kursu obowiązującego dla LTL przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku). Kwota zobowiązania zablokowana została na rachunku escrow na okres roczny od daty połączenia i stanowiła zabezpieczenie ewentualnych roszczeń AB LOTOS Geonafta (dawniej AB LOTOS Baltija) wobec akcjonariuszy sprzedających. W dniu 3 lutego 2012 roku kwota ta została w całości zapłacona.

Nabycie udziału spółki Miliana Shipping Company Ltd. przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 24 czerwca 2011 roku na podstawie umowy zbycia przez Aphrodite Offshore Services N.V. z dnia 21 kwietnia 2011 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła 1 udział w spółce Miliana Shipping Company Ltd. za kwotę 19,8 tysięcy USD (tj. 53,8 tysięcy złotych wg średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 21 kwietnia 2011 roku).

Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. posiada obecnie 100% w kapitale zakładowym spółki Miliana Shipping Company Ltd.

Utworzenie przez Miliana Shipping Company Ltd. nowych spółek

W dniu 22 lipca 2011 roku spółka Miliana Shipping Company Ltd., w związku z realizowanym procesem restrukturyzacji obszaru transportu morskiego w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A., zawiązała na terenie Republiki Cypru dwie spółki: Miliana Shipmanagement Ltd. oraz Miliana Shipping Group Ltd. Miliana Shipping Company Ltd. posiada 100% udziałów w kapitale zakładowym obu tych podmiotów.

W dniu 13 września 2011 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. pozyskała formalne potwierdzenie objęcia kontroli przez Miliana Shipping Company Ltd. z dniem 28 lipca 2011 roku własności 4 spółek: Granit Navigation Company Limited, Kambr Navigation Company Limited, Petro Icarus Company Limited, St. Barbara Navigation Company Limited oraz z dniem 29 lipca 2011 roku kolejnych 2 spółek: Bazalt Navigation Company Limited, Petro Aphrodite Company Limited.

Podwyższenie kapitału zakładowego w Miliana Shipping Company Ltd.

W dniu 12 października 2011 roku Walne Zgromadzenie spółki Miliana Shipping Company Ltd. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału spółki Miliana Shipping Company Ltd. o 9.000 udziałów o wartości nominalnej 1,71 EUR każdy i przydzieleniu ich spółce LOTOS Petrobaltic S.A. w zamian za wkład niepieniężny w postaci statków Granit i Bazalt. Podwyższenie kapitału zakładowego Miliana Shipping Company Ltd. oraz transfer statków nastąpił w dniu 1 listopada 2011 roku.

Podwyższenie kapitału zakładowego spółek shippingowych - transfer statków do spółek shippingowych

W spółkach:

- Petro Icarus Company Ltd.
- Kambr Navigation Company Ltd.
- St. Barbara Navigation Company Ltd.
- Granit Navigation Company Ltd.
- Bazalt Navigation Company Ltd.

Miliana Shipping Company podwyższyła kapitał zakładowy w drodze objęcia nowych udziałów w zamian za aport statków MV Icarus III, MV Kambr, MV ST. Barbara, MV Granit, MV Bazalt.

Transfer statków został zrealizowany w październiku i listopadzie 2011 roku do następujących podmiotów Kambr Navigation Company Ltd., Petro Icarus Company Ltd., Petro Aphrodite Company Ltd., St. Barbara Navigation Company Ltd., Bazalt Navigation Company Ltd., Granit Navigation Company Ltd. a łączna wartość statków będących przedmiotem transakcji zgodnie z dokonaną wyceną wyniosła około 17.027 tysięcy EUR.

Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Miliana Shipping Group Ltd.

Dnia 13 grudnia 2011 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego w spółce Miliana Shipping Group Ltd. o 1.000 udziałów o wartości nominalnej 1 EUR za każdy udział. Nowe udziały objęła Miliana Shipping Company Ltd. w zmian za wkład niepieniężny w postaci udziałów następujących spółek:

- Petro Icarus Company Ltd.
- Kambr Navigation Company Ltd.
- Petro Aphrodite Company Ltd.
- St. Barbara Navigation Company Ltd.
- Granit Navigation Company Ltd.
- Bazalt Navigation Company Ltd.

W dniach 12 i 13 grudnia 2011 roku zostały wystawione cypryjskie certyfikaty potwierdzające transfer udziałów sześciu spółek z Miliana Shipping Company Ltd. do Miliana Shipping Group Ltd. i tym samym zostało zakończone formowanie docelowej struktury kapitałowej dla obszaru transportu morskiego w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 23 stycznia 2012 roku nastąpiła rejestracja zmiany nazwy spółki Miliana Shipping Company Limited na Miliana

Shipholding Company Limited.

Powyższe zmiany nie miały wpływu na zaprezentowane dane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 3.
Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej

3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej

W okresie od 1 stycznia 2011 roku do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu Grupy LOTOS S.A. był następujący:

Paweł Olechnowicz – Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny,
Mariusz Machajewski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno – Finansowych,
Marek Sokołowski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju,
Maciej Szozda – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu.

Na dzień 1 stycznia 2011 roku skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. VII kadencji był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Leszek Starosta – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Oskar Pawłowski – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Małgorzata Hirszel – Członek Rady Nadzorczej,
Michał Rumiński – Członek Rady Nadzorczej,
Rafał Wardziński – Członek Rady Nadzorczej,
Ewa Sibrecht – Ośka – Członek Rady Nadzorczej,
Rafał Lorek – Niezależny Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 27 czerwca 2011 roku Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. dokonało wyboru Rady Nadzorczej Spółki na VIII kadencję. W skład Rady Nadzorczej powołano Małgorzatę Hirszel, Ewę Sibrecht-Ośka, Leszka Starostę, Oskara Pawłowskiego, Michała Rumińskiego oraz Rafała Wardzińskiego. Funkcję przewodniczącego Rady Nadzorczej Walne Zgromadzenie powierzyło Wiesławowi Skwarko, który zgodnie z obowiązującym Statutem Spółki został powołany przez Skarb Państwa.

W dniu 8 listopada 2011 roku Pani Ewa Sibrecht-Ośka, Członek Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., złożyła oświadczenie o rezygnacji z członkostwa w Radzie Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. VIII kadencji był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Rafał Wardziński – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Oskar Pawłowski – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Małgorzata Hirszel – Członek Rady Nadzorczej,
Michał Rumiński – Członek Rady Nadzorczej,
Leszek Starosta – Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 27 stycznia 2012 roku Pan Rafał Wardziński, Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., złożył oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.

W dniu 29 lutego 2012 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. dokonało zmian w składzie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. Powołało Panią Agnieszkę Trzaskalską i Pana Marcina Majeranowskiego oraz odwołało Pana Leszka Starostę.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. VIII kadencji był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Marcin Majeranowski – Członek Rady Nadzorczej,
Oskar Pawłowski – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Małgorzata Hirszel – Członek Rady Nadzorczej,
Michał Rumiński – Członek Rady Nadzorczej,
Agnieszka Trzaskalska – Członek Rady Nadzorczej.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 4.
Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

4. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 17 kwietnia 2012 roku.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 5. Kontynuacja działalności

5. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia faktów i okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 6.
Czas trwania Grupy Kapitałowej

6. Czas trwania Grupy Kapitałowej

Czas trwania Jednostki Dominującej oraz spółek zależnych jest nieoznaczony.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 7.
Data bilansowa oraz okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

7. Data bilansowa oraz okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. obejmuje dane bilansowe na dzień 31 grudnia 2011 roku, dane porównywalne na dzień 31 grudnia 2010 roku. Sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z przepływów pieniężnych oraz sprawozdanie zmian w kapitałach własnych Grupy prezentuje dane za okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku wraz z danymi porównywalnymi za okres od dnia 1 stycznia 2010 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku.

Zaprezentowane dane finansowe na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku oraz za rok zakończony tą datą, zawarte w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, podlegały badaniu przez biegłego rewidenta. Dane finansowe na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku podlegały badaniu przez biegłego rewidenta, który wydał opinię z badania w dniu 11 kwietnia 2011 roku (nie dotyczy wybranych danych przekształconych o czym mowa w [Nocie 9.2 \(/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/9.-podstawa-sporzadzania-skonsolidowanych-sprawozdan-finansowych#9-2\)](#) Dodatkowych informacji i objaśnień).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 8.
Waluta pomiaru i waluta sprawozdawcza

8. Waluta pomiaru i waluta sprawozdawcza

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 9.
Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych

9. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską, opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2011 roku.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („Rada”, „RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Jednostka Dominująca oraz LOTOS Petrobaltic S.A., LOTOS Exploration and Production Norge AS, LOTOS Asfalt Sp. z o.o., LOTOS Oil S.A., LOTOS Paliwa Sp. z o.o., LOTOS Kolej Sp. z o.o., LOTOS Tank Sp. z o.o., LOTOS Serwis Sp. z o.o. i AB LOTOS Geonafła, UAB Minijos Nafta prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej. Pozostałe spółki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz politykami, standardami rachunkowości zależnymi od siedziby zagranicznej spółki. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty które nie są zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy stosujących inne standardy niż MSSF, wprowadzone w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

W okresach rozpoczynających się po 1 stycznia 2011 roku obowiązują nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które zostały przyjęte przez Unię Europejską:

- Zmiany do KIMSF 14 MSR 19 „Limit wyceny aktywów z tytułu określonych świadczeń, minimalne wymogi finansowania oraz ich wzajemne zależności: przedpłaty minimalnych wymogów finansowania” (mają zastosowanie od 1 stycznia 2011 roku lub później),
- Zaktualizowany MSR 24 „Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później),
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF opublikowane w maju 2010 roku (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 7, MSR 1, MSR 27, MSR 34 oraz KIMSF 13) – część zmian ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku, a część dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku,
- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później).

Grupa dokonała weryfikacji nowych interpretacji, standardów oraz zmian do standardów już obowiązujących. Nowe interpretacje, standardy oraz zmiany do istniejących standardów obowiązujących i przyjętych do stosowania przez Unię Europejską nie mają istotnego wpływu na stosowane przez Grupę zasady (polityki) rachunkowości.

9.1 Nowe standardy i interpretacje

Nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, które nie zostały przyjęte przez Unię Europejską są następujące:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe”: Klasyfikacja i Wycena (ma zastosowanie od 1 stycznia 2015 roku lub później),
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2012 lub później),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy” (ma zastosowanie od 1 lipca 2011 lub później),
- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),

- MSSF 13 „Wycena według wartości godziwej” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów” (ma zastosowanie od 1 lipca 2012 roku lub później),
- KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja: kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później).

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego z powyższych standardów, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

Faza pierwsza standardu MSSF 9 „Instrumenty Finansowe”: Klasyfikacja i Wycena – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później, do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie została zatwierdzona przez Unię Europejską. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Grupy. Grupa dokona oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu.

Zarząd jest w trakcie analizy powyższych standardów oraz interpretacji w zakresie oceny wpływu na stosowane przez Grupę zasady (polityki) rachunkowości.

9.2 Zmiany zasad rachunkowości oraz korekty błędów

Przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa zastosowała takie same zasady rachunkowości i metody wyliczeń jak przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku, za wyjątkiem:

- zmiany z dniem 1 stycznia 2011 roku zasad rachunkowości w zakresie stosowanych kursów do operacji gospodarczych wyrażonych w walutach obcych. Od 1 stycznia 2011 roku wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmują się na dzień ich zawarcia odpowiednio po kursie faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji - w przypadku sprzedaży lub kupna walut; średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego ten dzień - w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie faktycznego kursu, a także w przypadku pozostałych operacji. Zastosowanie nowych zasad rachunkowości nie wpływa na wyniki netto ogółem Grupy, natomiast wpływa na wartości prezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odpowiednio w części operacyjnej i finansowej. W związku z powyższym w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku koszt własny sprzedaży uległ zmniejszeniu o kwotę 298.039 tysięcy złotych, przychody finansowe uległy zmniejszeniu o 199.400 tysięcy złotych, a koszty finansowe wzrosły o kwotę 98.639 tysięcy złotych.

Ponadto, od 1 stycznia 2011 roku Spółka wdrożyła zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD szerzej opisane w w [Nocie 10.30 \(/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/10.-zasady-rachunkowosci#10-30\)](#) Dodatkowych informacji i objaśnień. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku wartość ujemnych różnic kursowych odniesionych na kapitał rezerwy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych wyniosła 517.631 tysięcy złotych, przed korektą o efekt podatkowy na kwotę 98.350 tysięcy złotych.

Grupa z dniem 1 stycznia 2011 roku dokonała zmiany zasad prezentacji wyceny i rozliczenia instrumentów finansowych. Efekt wyceny i rozliczenia instrumentów finansowych prezentowany jest w ujęciu netto w przychodach lub kosztach finansowych. W wyniku tej zmiany zarówno przychody finansowe jak i koszty finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku uległy zmniejszeniu o 3.112 tysięcy złotych.

Grupa na dzień 31 grudnia 2010 roku, dokonała w sprawozdaniu z pozycji finansowej reklasyfikacji prezentacji pozycji wcześniej ujmowanych jako środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania do pozycji oprocentowane kredyty krótkoterminowe w zakresie lokat zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych kredytów na finansowanie Programu 10+ w kwocie 8.665 tysięcy złotych (1 stycznia 2010: 9.928 tysięcy złotych). Ponadto, w sprawozdaniu z przepływów środków pieniężnych zmianie uległy na dzień 31 grudnia 2010 roku środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania o kwotę (8.665) tysięcy złotych oraz przepływy z działalności operacyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku o kwotę 1.263 tysiące złotych. Aktualna prezentacja została opisana w [Nocie 34 \(http://raportroczny.lotus.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-oprocentowane-kredyty-i-pozyczki/\)](#) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Grupa za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku dokonała korekty przychodów ze sprzedaży towarów i wartości sprzedanych towarów. Za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku w sprawozdaniu z całkowitych dochodów zmniejszeniu uległa wartość przychodów ze sprzedaży i kosztu własnego sprzedaży o kwotę 17.729 tysięcy złotych.

Grupa dokonała analizy przewidywanego okresu realizacji instrumentów zabezpieczających ryzyko stopy procentowej IRS i zaklasyfikowała je odpowiednio jako pozycje aktywów i zobowiązań krótkoterminowych lub długoterminowych według

przepływów dotyczących instrumentu finansowego. Poprzednio Grupa klasyfikowała instrumenty zabezpieczających ryzyko stopy procentowej IRS według terminu wygaśnięcia instrumentu. Grupa dokonała korekty danych porównywalnych. Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość krótkoterminowych i długoterminowych aktywów i zobowiązań instrumentów zabezpieczających ryzyko stopy procentowej IRS wyniosła odpowiednio: 10.259 tysięcy złotych i 18.828 tysięcy złotych; 148.253 tysięcy złotych i 79.644 tysięcy złotych.

Na dzień 1 stycznia 2011 roku w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych zmianie uległa wartość środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych o kwotę 10.463 tysiące złotych z tytułu kredytu w rachunku bieżącym nie stanowiącego ekwiwalentu środków pieniężnych. W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku zmianie uległy przepływy z działalności finansowej o kwotę 10.982 tysięcy złotych.

Grupa za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku dokonała reklasyfikacji części kosztów ogólnego zarządu (opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów, ubezpieczenia majątkowe, opłaty koncesyjne). W wyniku korekty koszty ogólnego zarządu zmniejszyły się o 24.025 tysięcy złotych, natomiast koszty sprzedaży wzrosły o 1.092 tysiące złotych, a koszt własny sprzedaży zwiększył się o 22.933 tysiące złotych.

Grupa na dzień 31 grudnia 2011 roku prezentuje zobowiązanie z tytułu naliczonego funduszu na przyszłą likwidację zakładu górniczego w pozycji zobowiązań długoterminowych wcześniej ujmowane w pozycji zobowiązań krótkoterminowych. W wyniku tej zmiany na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość zobowiązań długoterminowych uległa zwiększeniu o kwotę 21.668 tysięcy złotych. Ponadto, z dniem 1 stycznia 2011 roku Grupa prezentuje wartość utworzonej na ten cel rezerwy w pozycji rezerwy długoterminowe. Przewidywany czas rozpoczęcia likwidacji zakładu górniczego jest zaplanowany nie wcześniej niż od roku 2016. W wyniku tej zmiany na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość rezerw długoterminowych uległa zwiększeniu o kwotę 2.400 tysięcy złotych.

Grupa na dzień 31 grudnia 2010 roku w sprawozdaniu z pozycji finansowej zaprezentowała Aktywa przeznaczone do sprzedaży w kwocie 7.911 tysięcy złotych w pozycji Aktywa przeznaczone do sprzedaży wcześniej wykazywane w pozycjach Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży w kwocie 6.018 tysięcy złotych i Aktywa obrotowe przeznaczone do sprzedaży w kwocie 1.893 tysięcy złotych.

Grupa dokonała reklasyfikacji prezentacji pozycji wcześniej ujmowanych jako zobowiązania inwestycyjne do pozycji pozostałych zobowiązań. Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz 1 stycznia 2010 roku wartość pozostałych zobowiązań wzrosła odpowiednio o 866 tysięcy złotych oraz o 2.560 tysięcy złotych. W związku z powyższym w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku zmianie uległy przepływy z działalności operacyjnej i inwestycyjnej o kwotę 1.694 tysięcy złotych.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

10. Zasady rachunkowości

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

10.1. Podstawa konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej oraz sprawozdań finansowych jednostek kontrolowanych przez jednostkę dominującą sporządzonych na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Jednostki Dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym istotne niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Spółki zależne podlegają konsolidacji od momentu objęcia kontroli przez Grupę, natomiast przestają być konsolidowane w momencie utraty nad nimi kontroli. Sprawowanie kontroli przez Spółkę ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub poprzez swoje jednostki zależne więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Spółka ma możliwość wpływania na politykę finansową i operacyjną danej jednostki.

10.2. Inwestycje w podmioty stowarzyszone

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Są to jednostki, na które Jednostka Dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami. Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą określenia wartości udziałów posiadanych przez jednostkę dominującą metodą praw własności. Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i Jednostki Dominującej jest jednakowy.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w sprawozdaniu z pozycji finansowej według ceny nabycia skorygowanej o późniejsze zmiany udziału Jednostki Dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Sprawozdanie z całkowitych dochodów odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych, Jednostka Dominująca ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

10.3. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ do Grupy korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami. Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, jeśli są nabyte w ramach oddzielnej transakcji. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są aktywowane według wartości godziwej na dzień przejęcia. Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grupa aktywuje i wykazuje jako składnik wartości niematerialnych opłaty za koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wynagrodzenia z tytułu zawartych umów o ustanowienie użytkowania górnictwa do poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Uzyskanie koncesji oraz ustanowienie użytkowania górnictwa jest niezbędne do rozpoczęcia i prowadzenia prac poszukiwawczych.

Wartości niematerialne są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności.

Wartości koncesji nabytych w ramach stopniowego przejścia kontroli nad AB LOTOS Geonafci amortyzowane są metodą naturalną opartą na odpisaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobytej ropy naftowej. Stawka amortyzacji szacowana jest w odniesieniu do prognozy wydobycia surowca z danego złoża ropy naftowej. W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych zasobów na dzień bilansowy ustala się zaktualizowaną kwotę amortyzacji przypadającą na jednostkę wydobytego surowca i poczynsz od nowego roku obrotowego dokonuje odpisów amortyzacyjnych według zaktualizowanej stawki.

Przewidywany okres ekonomicznej użyteczności posiadanych przez Grupę wartości niematerialnych wynosi od 2 do 33 lat.

Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych są weryfikowane na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

10.4. Wartość firmy jednostek podporządkowanych

Jednostka przejmująca ujmuje wartość firmy na dzień przejścia i wycenia w kwocie nadwyżki wartości sumy: przekazanej zapłaty wycenianej według wartości godziwej na dzień przejścia, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej, w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, wartości godziwej na dzień przejścia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej, nad kwotą netto ustalonej na dzień przejścia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych w wartościach godziwych. W połączeniu jednostek realizowanym etapami jednostka przejmująca ponownie wycenia uprzednio należące do niej udziały kapitałowe w jednostce przejmowanej do wartości godziwej na dzień przejścia i ujmuje powstały zysk lub stratę, o ile powstała, w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejścia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego ze zidentyfikowanych ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach wartość firmy odnosząca się do zbytej działalności powinna być wyceniana na podstawie względnej wartości zbytej działalności, proporcjonalnie do udziału w zatrzymanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

10.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, oprócz gruntów, są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. W przypadku prawa wieczystego użytkowania gruntu przez cenę nabycia rozumie się cenę nabycia prawa od osoby trzeciej.

Grupa aktywuje otrzymane bezpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w wartości godziwej w księgach rachunkowych.

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po wprowadzeniu środka trwałego do użytkowania, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

Środki trwałe (w tym ich komponenty), z wyjątkiem gruntów oraz środków trwałych zaliczanych do infrastruktury wydobywczej ropy naftowej, są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności, który kształtuje się następująco:

Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1 rok – 80 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	1 rok – 25 lat
Środki transportu	1 rok – 15 lat
Inne środki trwałe	1 rok – 10 lat

Środki trwałe wchodzące w skład infrastruktury wydobywczej amortyzowane są metodą naturalną opartą na odpisaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobytej ropy naftowej. Stawka amortyzacji szacowana jest w odniesieniu do prognozy wydobycia surowca z obszaru geologicznego. W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych zasobów (2P – zasoby pewne oraz prawdopodobne) na dzień bilansowy ustala się zaktualizowaną kwotę amortyzacji przypadającą na jednostkę wydobytego surowca i począwszy od nowego roku obrotowego dokonuje amortyzacji według zaktualizowanej stawki.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z pozycji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z pozycji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Wartość końcowa, okres użytkowania oraz metoda amortyzacji składników aktywów poddawane są corocznej weryfikacji i w razie konieczności korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Każdorazowo, przy wykonywaniu remontu, koszt remontu jest ujmowany w wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych, jeżeli są spełnione kryteria ujmowania.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w pozycji środki trwałe ujęto aktywo odpowiadające wartości rezerwy na likwidację zakładu górniczego. Aktywo zostało utworzone zgodnie MSR 16 – „Środki trwałe”, który stanowi, iż „koszt/wartość składnika majątku trwałego składa się m.in. ze wstępnego szacunku kosztu rozbiórki, demontażu/usunięcia środka trwałego oraz przywrócenia miejsca jego montażu do pierwotnego kształtu, którego obowiązek poniesienia ciąży na spółce albo od momentu nabycia środka trwałego albo w konsekwencji użytkowania danego środka trwałego przez spółkę przez pewien okres w celu innym niż wytworzenie zapasów w trakcie danego okresu”. Obowiązek poniesienia przez Grupę kosztów likwidacji Morskich Kopalni Ropy wynika bezpośrednio z powodów opisanych w MSR 16. Ten sam standard, w punkcie 63, nakłada na stosujących MSR obowiązek okresowej analizy zmiany wartości aktywa, nie rzadziej niż na dzień bilansowy. Dodatkowo należy podkreślić, iż KIMSF wydał interpretację nr 1 dotyczącą zagadnień „Zmian obecnie prezentowanego kosztu rozbiórki/demontażu środka trwałego oraz przywrócenia miejsca jego montażu do pierwotnego kształtu oraz podobnych zobowiązań”. Interpretacja ta odnosi się bezpośrednio m.in. do MSR 16, w szczególności zaś do zmian wartości aktywa rozpoznanego jako przyszły koszt likwidacji.

Zmiany wartości tak rozpoznanego aktywa mogą wynikać z następujących powodów:

- zmiany w szacowanych wypływach pieniężnych niezbędnych do wywiązania się z obowiązku likwidacji,
- zmiany wysokości bieżącej rynkowej stopy dyskontowej,
- wzrost wynikający z upływu czasu – skracania się okresu do momentu likwidacji powodującego rozliczenie stopy dyskontowej.

Grupa uwzględniła wymóg KIMSF w tym zakresie, wobec czego niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentuje zaktualizowaną wartość tego aktywa.

10.6. Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowych, pomniejszonych o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie są amortyzowane do momentu zakończenia ich budowy i oddania do użytkowania.

Środki trwałe w budowie dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia.

Koszty finansowe aktywowane na środkach trwałych w budowie obejmują koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania zgodnie z zasadami opisanymi w [Nocie 10.23 \(/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objaśnienia/10.-zasady-rachunkowosci#10-23\)](#) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Koszty poszukiwania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego są aktywowane jako środki trwałe w budowie do czasu określenia zasobności złoża oraz ekonomicznej opłacalności jego eksploatacji. W momencie potwierdzenia istnienia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, nakłady poniesione na poszukiwanie złóż są przenoszone do środków trwałych i amortyzowane. W przypadku, gdy wiercenia poszukiwawcze nie doprowadzą do odkrycia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, dokonuje się odpisów aktualizujących wartość środków trwałych w budowie w wynik okresu, w którym stwierdzono brak możliwości gospodarczego wykorzystania odkrytych złóż.

10.7. Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów

Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych to nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych ujęte jako aktywa, zgodnie z zasadami (polityką) rachunkowości Grupy. Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych to nakłady poniesione przez Grupę w związku z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych zanim możliwe jest dowiedzenie technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych. Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych to poszukiwanie zasobów mineralnych, w tym ropy naftowej, gazu ziemnego oraz analogicznych nieodnawialnych zasobów, po tym, gdy jednostka uzyskała prawo prowadzenia poszukiwań na określonym obszarze, jak też ustalanie technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych. Grupa klasyfikuje aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych jako rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne w

zależności od rodzaju nabytych aktywów i stosuje tę zasadę klasyfikacji w sposób ciągły. Grupa zaprzestaje klasyfikacji aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych jako takich, gdy wykazano techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych. Grupa stosuje MSSF 6 do prezentacji i ujawniania odpisów aktualizujących dotyczących aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych, Grupa dokonuje ich oceny zgodnie z MSR 36. Odpisy aktualizujące obciążają wynik finansowy zgodnie z MSR 36.

Grupa rozważa potrzebę dokonywania odpisów aktualizujących wartość aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych biorąc pod uwagę wystąpienie dla danego obszaru poszukiwań między innymi następujących okoliczności:

- okres, przez który jednostka miała prawo do prowadzenia poszukiwań zakończył się w bieżącym okresie obrotowym lub zakończył się w najbliższej przyszłości, a jego przedłużenia nie przewiduje się;
- Grupa nie przewiduje poniesienia znaczących nakładów na dalsze poszukiwania i ocenę zasobów mineralnych;
- poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych nie doprowadziły do odkrycia znaczących z gospodarczego punktu widzenia zasobów minerałów i jednostka postanowiła zaniechać dalszych poszukiwań;
- dostępne dane wskazują, iż mimo kontynuowania prac rozwojowych, wartość bilansowa aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów nie zostanie w pełni odzyskana, nawet jeśli pomyślnie zakończą się prace rozwojowe lub nastąpi ich sprzedaż.

10.8. Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje są traktowane jako leasing operacyjny.

Grupa jako leasingodawca

Aktywa oddane w leasing finansowy są prezentowane w sprawozdaniu z pozycji finansowej jako należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, pomniejszanej o kapitałową część opłat leasingowych dotyczących danego okresu obrotowego skalkulowanych w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu na nierozliczonej części inwestycji leasingowej netto.

Przychody finansowe z tytułu odsetek z leasingu finansowego są ujmowane w odpowiednich okresach przy uwzględnieniu stałej stopy zwrotu z wartości netto inwestycji spółki należnej z tytułu leasingu.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

Grupa jako leasingobiorca

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są traktowane jak aktywa Grupy i są wyceniane w ich wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z pozycji finansowej w pozycji zobowiązania z tytułu leasingu finansowego. Płatności leasingowe zostały podzielone na część odsetkową oraz część kapitałową tak, by stopa odsetek od pozostającego zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe są odnoszone do sprawozdania z całkowitych dochodów.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone w sprawozdanie z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

10.9. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwale (i grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

10.10. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodkowi wypracowującego środki pieniężne, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie

oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako przychód w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.11. Inwestycje w nieruchomości

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Do nieruchomości inwestycyjnych obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania oraz budynki i budowle zalicza się takie nieruchomości, których Grupa nie użytkuje na własne potrzeby, ale które przyniosą korzyści w postaci przyrostu wartości lub przychodów z wynajmu.

10.12. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i ceny sprzedaży netto. Koszty poniesione w celu doprowadzenia składników zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu ujmowane są w następujący sposób:

- materiały i towary – według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ważonej,
- produkty gotowe i produkty w toku – według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych, ustalonych metodą średniej ważonej.

Cena sprzedaży netto jest to możliwa do uzyskania na dzień bilansowy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

Grupa wykazuje zapasy obowiązkowe jako aktywa krótkoterminowe ze względu na ich rotację w krótkim okresie.

10.13. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 7 do 60 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są odpisywane w ciężar sprawozdania z całkowitych dochodów w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

10.14. Transakcje w walucie obcej

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze od 1 stycznia 2011 roku ujmują się w walucie funkcjonalnej spółek z Grupy (polski złoty) na dzień ich zawarcia odpowiednio po kursie:

1. faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji - w przypadku sprzedaży lub kupna walut;
2. średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego ten dzień - w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w pkt 1, a także w przypadku pozostałych operacji.

Kursem dla faktur zakupu jest średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień wystawienia faktury, a dla faktur sprzedaży – średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym datę sprzedaży.

Wszelkie zyski lub straty kursowe powstałe z tytułu przeliczenia są odnoszone w ciężar sprawozdania z całkowitych dochodów, z wyjątkiem różnic kursowych traktowanych jako część kosztów finansowania zewnętrznego kapitalizowanych w wartości środków trwałych (różnice kursowe od odsetek i prowizji). Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne

wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Spółka osobno ustala wynik na różnicach kursowych dodatnich i ujemnych dla różnic zrealizowanych i niezrealizowanych, prezentując ostatecznie wynik na łącznych różnicach kursowych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty:

- działalności operacyjnej: w odniesieniu do różnic kursowych dotyczących rozliczenia należności i zobowiązań handlowych,
- działalności finansowej: w odniesieniu między innymi do pozycji kredytów i pożyczek, zobowiązań inwestycyjnych, środków pieniężnych.

Różnice kursowe powstałe w związku z wyceną na moment bilansowy inwestycji krótkoterminowych (np. udziałów i akcji, innych papierów wartościowych, udzielonych pożyczek, środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) oraz należności i zobowiązań w walutach obcych zalicza się do kosztów lub przychodów działalności finansowej i operacyjnej.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje bilansowe po średnim kursie, ustalonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy;
- odpowiednie pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na każdy dzień kończący miesiąc obrotowy.

Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym oraz w innych całkowitych dochodach jako odrębny składnik, z uwzględnieniem efektu podatku odroczonego.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach pieniężnych, które stanowią część inwestycji netto w jednostkę działającą za granicą ujmują się w kapitale własnym oraz innych całkowitych dochodach, a w momencie zbycia inwestycji netto w skonsolidowanym wyniku finansowym w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Wartość firmy oraz korekty wartości godziwej wynikające z nabycia jednostki zlokalizowanej za granicą traktowane są jako składnik aktywów lub zobowiązań jednostki zlokalizowanej za granicą i podlegają przeliczeniu przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu bilansowym.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Kurs średni NBP na dzień	31 grudnia 2011 roku ⁽¹⁾	31 grudnia 2010 roku
USD	3,4174	2,9641
EUR	4,4168	3,9603
NOK	0,5676	0,5071
LTL	1,2792	1,1469

⁽¹⁾ tabela kursów średnich z dnia 31 grudnia 2011 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje sprawozdania z pozycji finansowej po średnim kursie, ustalonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy;
- odpowiednie pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na każdy dzień kończący miesiąc obrotowy, poniżej tabela przedstawia przyjęte kursy:

Kurs średni NBP na dzień	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku
USD	2,9679	3,0402
NOK	0,5315	0,5001
LTL	1,1991	1,1597

Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako odrębny składnik.

W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

10.15. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe przechowywane do terminu zapadalności wyceniane są

według wartości nominalnej.

Wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów środków pieniężnych pozycja środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych składa się z gotówki w kasie, kredytów w rachunku bieżącym oraz lokat bankowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 3 miesiące, które nie zostały potraktowane jako działalność lokacyjna.

10.16. Rozliczenia międzyokresowe

Grupa dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów dokonywane są w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy.

Pracownikom jednostek wchodzących w skład Grupy przysługuje prawo do urlopów na warunkach określonych w przepisach Kodeksu Pracy. Grupa uznaje koszt urlopów pracowniczych na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Rezerwa z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych ustalana jest w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników, a stanem jaki wynikałby z wykorzystania proporcjonalnego do upływu czasu.

10.17. Kapitały własne

Kapitały własne ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Kapitał podstawowy Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. stanowi kapitał Jednostki Dominującej i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

10.18. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe. Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

10.19. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych i rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 „Świadczenia pracownicze” nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne i rentowe są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuariusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w zysku lub stracie.

Ponadto, spółki z Grupy tworzą rezerwy na przysługujące pracownikom i uprawnionym osobom świadczenia w ramach funkcjonującego Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

10.20. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”) tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Na mocy ustawy oraz wewnętrznych regulaminów Spółka oraz spółki z Grupy tworzą taki fundusz i dokonują okresowych odpisów w ciężar kosztów. Celem funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Spółki i spółek z Grupy, pożyczek udzielonych pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Spółka kompensuje aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie są w pełni kontrolowane przez Spółkę. Nadwyżka zobowiązań Funduszu nad aktywami Funduszu wykazywana jest w pozostałych należnościach. Nadwyżka aktywów Funduszu nad zobowiązaniami Funduszu wykazywana jest w pozostałych zobowiązaniach.

Spółka oraz spółki z Grupy tworzą rezerwy na odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla emerytów i rencistów objętych opieką socjalną przez Spółkę oraz spółki z Grupy (włączając w to obecnych pracowników, którzy

uprawnienia nabędą w przyszłości), która stanowi sumę iloczynów przewidywanej niezdyktowanej wartości rocznego odpisu w każdym kolejnym roku (uwzględniającej przewidywany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej), czynnika dyktującego dla danego roku oraz prawdopodobieństwa dotrwania do danego roku. Wielkość rezerwy jest rozliczana w czasie względem stażu pracownika w Spółce oraz spółkach z Grupy.

10.21. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze/udziałowcy jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilania funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W sprawozdaniu finansowym zgodnie z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, którego dotyczy podział zysku.

10.22. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania. Zyski i straty są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z pozycji finansowej, a także w wyniku naliczania odpisu z tytułu utraty wartości.

10.23. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, które aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów.

W zakresie, w jakim środki pożyczają się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów, ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

W stopniu, w jakim środki pożyczają się bez ściśle określonego celu, a następnie przeznacza na pozyskanie dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, które mogą być kapitalizowane, ustala się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na ten składnik majątku.

Politykę rachunkowości w zakresie aktywowania różnic kursowych opisano w [Nocie 10.14 \(/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/10.-zasady-rachunkowosci#10-14\)](#) Transakcje w walucie obcej.

10.24. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób wspólny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana jako przychody przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do sprawozdania z całkowitych dochodów przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

10.25. Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

W celu ewidencji w swoim sprawozdaniu finansowym praw do emisji dwutlenku węgla (CO₂) Grupa stosuje metodę zobowiązań netto. Zgodnie z tą metodą Grupa rozpoznaje w swoim sprawozdaniu finansowym tylko zobowiązania wynikające z przekroczenia przez Grupę przyznanego limitu praw do emisji, a zobowiązanie to jest rozpoznawane dopiero w momencie przekroczenia przyznanego spółce limitu. Grupa analizuje przyznane limity w okresach rocznych. Przychody z tytułu sprzedaży niewykorzystanych przez Grupę praw do emisji odnoszone są na dobro sprawozdania z całkowitych dochodów w momencie sprzedaży.

10.26. Podatki

10.26.1 Podatek dochodowy

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w zakresie przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, rezerwa na podatek dochodowy jest tworzona metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i

pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać w/w różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w sprawozdaniu z pozycji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości w/w różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy. Wpływ podatku odroczonego dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym poprzez inne całkowite dochody.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz rezerwy na podatek odroczony prezentowane są w sprawozdaniu z pozycji finansowej według wartości po skompensowaniu dla poszczególnych jednostek objętych konsolidacją w ramach Grupy Kapitałowej.

10.26.2 Podatek od towarów i usług, podatek akcyzowy i opłata paliwowa

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług, akcyzy i opłaty paliwowej.

Kwota netto podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

10.27. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu

metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,

b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowe); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonego, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

10.28. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości

indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do sprawozdania z całkowitych dochodów. Nie można ujmować w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

10.29. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Ponadto, Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym z ryzykiem cen surowców oraz produktów naftowych korzysta z transakcji full barrel swap oraz commodity swap. Grupa korzysta z transakcji typu futures w celu zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂). Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą stóp procentowych korzysta z swapów procentowych (IRS) oraz terminowych transakcji stopy procentowej (FRA).

Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego.

W sprawozdaniu z pozycji finansowej instrumenty finansowe prezentowane są jako pozycje krótkoterminowe lub długoterminowe z uwzględnieniem przewidywanego okresu realizacji aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu.

10.30. Rachunkowość zabezpieczeń

Z dniem 1 stycznia 2011 roku Jednostka Dominująca rozpoczęła stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytu denominowanego w USD wyznaczonego na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedażowych denominowanych w USD.

Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zagwarantowanie określonego poziomu wartości złotowej generowanych przez nią przychodów ze sprzedaży denominowanej w USD. Zabezpieczaną pozycją jest szereg wysoce prawdopodobnych, planowanych transakcji sprzedaży produktów rafineryjnych denominowanych w USD, w szczególności pierwszy wolumen przychodów (do wysokości desygnowanej raty kapitałowej) z tytułu sprzedaży denominowanej w USD, generowanych w trakcie danego miesiąca kalendarzowego lub w przypadku gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, pierwszy wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. W przypadku desygnowania kolejnego wolumenu przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu kalendarzowym, pozycją zabezpieczaną będzie pierwszy wolumen przychodów ze sprzedaży następujący po uprzednio desygnowanym wolumenie przychodów z tytułu sprzedaży denominowanej w USD w danym miesiącu lub w przypadku gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, kolejny wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. Pozycja zabezpieczana zostanie przypisana odpowiednio do każdego instrumentu zabezpieczającego zgodnie z indywidualnym dokumentem ustanowienia powiązania zabezpieczającego.

Wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń instrumenty zabezpieczające obejmują zobowiązanie do spłaty zaciągniętego

kredytu w walucie USD z datami rozliczenia przypadającymi w dniach roboczych określonego miesiąca kalendarzowego zgodnie z harmonogramem spłat rat kapitałowych.

Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie odnosi się bezpośrednio na kapitał z aktualizacji wyceny. Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia zalicza się do pozostałych przychodów lub kosztów finansowych okresu sprawozdawczego.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Spółka formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

10.31. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innemu regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, akcyzy i opłaty paliwowej oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

10.32. Uznawanie przychodów

Przychody uznawane są w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne, które można wiarygodnie wycenić.

10.33. Sprzedaż produktów, towarów i usług

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, VAT i inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy, opłata paliwowa). Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie ich dostarczenia, kiedy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności towarów i produktów zostały przekazane nabywcy.

10.34. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są rozpoznawane w momencie ich naliczenia (przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej), jeżeli ich otrzymanie nie jest wątpliwe.

10.35. Dywidendy

Należne dywidendy zalicza się do przychodów finansowych na dzień powzięcia przez właściwy organ Spółki uchwały o podziale zysku chyba, że w uchwale określono inny dzień prawa do dywidendy.

10.36. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach Zarządu

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków i osądów które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach do tego sprawozdania.

Założenia i szacunki są oparte na najlepszej wiedzy kierownictwa na temat bieżących i przyszłych zdarzeń oraz działań, jednak rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest rozpoznawana w okresie, w którym zostały one zmienione, jeśli dotyczy to wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i przyszłym, jeśli zmiany dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i przyszłego. Przyjęte istotne założenia przy dokonywaniu szacunków Zarządu przedstawione zostały w odpowiednich notach.

Przyjmując założenia, dokonując szacunków i osądów Zarząd może kierować się oprócz własnego doświadczenia i wiedzy opiniami, analizami i rekomendacjami niezależnych ekspertów.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, istotne znaczenie, oprócz szacunków, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Założenia dotyczące wyceny rezerw szerzej opisano w Nocie 29.1 ([/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/29.-swiadczenia-pracownicze#29-1](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/29.-swiadczenia-pracownicze#29-1)) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem.

Założenia dotyczące wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych opisano w Nocie 36 (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/36.-rezerwy/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Zarząd Jednostki Dominującej weryfikuje przyjęte szacunki dotyczące prawdopodobieństwa odzyskania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości.

Założenia dotyczące wyceny składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego opisano w Nocie 13.4 ([/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/13.-podatek-dochodowy#13-4](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/13.-podatek-dochodowy#13-4)) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników środków trwałych i wartości niematerialnych

Każdorazowo na dzień bilansowy, zgodnie z MSR 36, przeprowadza się analizę pod kątem przesłanek, które mogłyby wskazywać na ewentualną utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników aktywów. Przesłanki mogą pochodzić z zewnątrz i dotyczyć na przykład zmiennych rynkowych (w tym: zmiany cen, notowań kursów walut, notowań giełdowych, stóp procentowych, innych zmiennych związanych z bieżącymi trendami gospodarczymi), jak również wynikać z planów, działań i zdarzeń mających miejsce w Grupie związanych na przykład z decyzjami o zmianie, zaniechaniu, ograniczaniu, czy rozwoju działalności, zmianie technologii, działaniach efektywnościowych i inwestycyjnych.

Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Do istotnych założeń uwzględnianych przy szacunkach tej wartości dla poszczególnych aktywów należą takie zmienne jak: stopy dyskontowe, stopy wzrostu, wskaźniki cenowe.

Informacje dotyczące utraty wartości składników środków trwałych i wartości niematerialnych opisano w Notach 17 (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/17.-rzeczowe-aktywa-trwale-oraz-srodki-trwale-w-budowie/>), 18 (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/18.-wartosci-niematerialne/>) oraz 20

(<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/20.-polaczenia-jednostek-gospodarczych/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Po przeprowadzeniu analiz przepływów pieniężnych dla poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne i dokonaniu stosownych testów na utratę wartości dla wybranych aktywów, które w opinii Zarządu tego wymagały (w tym między innymi: rafinerii, elektrowni Energobaltic Sp. z o.o., zakładu produkcji materiałów hydroizolacyjnych w Jaśle oraz wartości firmy w LOTOS Paliwa Sp. z o.o., aktywów związanych z eksploatacją złoża YME) Spółka dokonała niezbędnych korekt wartości aktywów, dla których zaistniały istotne przesłanki o utracie wartości. W ocenie Zarządu niska kapitalizacja giełdowa Spółki nie stanowi wystarczającej podstawy do dokonania dalszych korekt tych wartości.

Prognoza wydobycia ropy naftowej

Na podstawie danych geologiczno-złożowych, w oparciu o próbną eksploatację, późniejszy przebieg produkcji i w oparciu o harmonogram planowanych prac przyjętych w strategii długoterminowej, Grupa ocenia, weryfikuje i aktualizuje wielkości zasobów 2P (zasoby pewne oraz zasoby prawdopodobne) i prognozy wydobycia dla poszczególnych złóż ropy, które są podstawą do naliczania amortyzacji naturalnej składników majątku Morskich Kopalni Ropy. Informacje dotyczące zasobów ropy naftowej opisano w **Nocie 17** (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/17.-rzeczowe-aktywa-trwale-oraz-srodki-trwale-w-budowie/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Rezerwa na koszty likwidacji Zakładu Górnictwa i rekultywację terenu

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji Morskich Kopalni Ropy na Morzu Bałtyckim i Szelfie Norweskim oraz kosztów do poniesienia na przyszłą rekultywację terenu. W wyniku tych analiz Grupa koryguje wartość utworzonej w poprzednich latach rezerwy na rekultywację, urealnając jej wartość do wysokości szacowanych przyszłych, niezbędnych do poniesienia kosztów. Na wzrost rezerwy ma także wpływ szacunek zmiany wartości pieniądza w czasie. Informacje dotyczące zasobów ropy naftowej opisano w **Nocie 36** (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/36.-rezerwy/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

10.37. Zysk/(Strata) netto na akcję

Zysk/(Strata) netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony/(a) poprzez podzielenie zysku/(straty) netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Jeśli liczba występujących akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych wzrosła w wyniku emisji kapitalizacyjnej, emisji premiiowej czy podziału akcji, lub też zmalała w wyniku odwrócenia podziału akcji, wyliczenie podstawowego i rozwodnionego zysku na akcję za wszystkie prezentowane okresy korygowane jest retrospektywnie. Jeśli zmiany te następują po dniu bilansowym, ale przed podpisaniem sprawozdania finansowego, wyliczenie zysku na akcję ujmowanego w danym sprawozdaniu finansowym, jak też w sprawozdaniu prezentowanym za każdy okres poprzedni, opiera się na nowej liczbie akcji.

Grupa nie prezentuje rozwodnionego/(ej) zysku/(straty) na akcję, ponieważ nie występują instrumenty rozwodniące zysk/(stratę) na akcję.

10.38. Zobowiązania i należności warunkowe

Przez zobowiązania warunkowe rozumie się obowiązek wykonania świadczeń, których powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń. Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z pozycji finansowej, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome. Należności warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z pozycji finansowej, jednakże ujawnia się informację o należności warunkowej, jeżeli wpływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny.

10.39. Wspólne przedsięwzięcie

Wspólne przedsięwzięcie jest to relacja umowna, na mocy której Grupa i inne strony podejmują działalność gospodarczą podlegającą wspólnej kontroli, a więc taką, w toku której strategiczne decyzje finansowe, operacyjne i polityczne wymagają jednogłośnego poparcia wszystkich stron sprawujących wspólnie kontrolę. Kiedy podmiot należący do Grupy podejmuje bezpośrednio działalność w ramach wspólnego przedsięwzięcia, udział Grupy we wspólnie kontrolowanych aktywach i zobowiązaniach ponoszonych wspólnie z pozostałymi współnikami przedsięwzięcia ujmowany jest w sprawozdaniu finansowym odpowiedniego podmiotu i klasyfikowany zgodnie ze swoim charakterem. Zobowiązania i koszty ponoszone bezpośrednio wskutek udziału we wspólnie kontrolowanych aktywach rozliczane są metodą memoriałową. Dochód ze sprzedaży lub wykorzystania udziału Grupy w produktach wytworzonych przez wspólnie kontrolowane aktywa oraz udział w kosztach wspólnego przedsięwzięcia ujemne się w chwili wystąpienia prawdopodobieństwa uzyskania/przekazania przez Grupę korzyści ekonomicznych związanych z odpowiednimi transakcjami, o ile da się je wiarygodnie wycenić.

10.40. Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej Nr 8 „Segmenty operacyjne” („MSSF 8”) wymaga ujawnienia danych dotyczących segmentów operacyjnych Grupy na podstawie wewnętrznych raportów, które podlegają regularnemu przeglądowi przez członków kierownictwa odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji operacyjnych w celu alokacji zasobów i oceny wyników segmentów operacyjnych.

Dla celów zarządczych Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. podzielona jest na jednostki biznesowe w oparciu o segmenty

branżowe.

W działalności operacyjnej Grupy wyróżnia się dwa główne sprawozdawcze segmenty operacyjne:

- segment wydobywczy – obejmuje działalność w zakresie pozyskiwania oraz eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego,
- segment produkcji i handlu – obejmuje działalność spółek w zakresie wytwarzania, przetwarzania produktów rafinacji ropy naftowej, jak również ich sprzedaży hurtowej i detalicznej oraz działalność pomocniczą, transportową i serwisową.

Segmenty operacyjne identyfikowane są na poziomie Grupy. Jednostka Dominująca wchodzi w skład segmentu produkcji i handlu. Segment wydobywczy obejmuje Grupę Kapitałową LOTOS Petrobaltic S.A. (za wyjątkiem spółki Energobaltic Sp. z o.o.).

Ocena wyników segmentu dokonywana jest na podstawie przychodów ze sprzedaży, EBIT, EBITDA.

EBIT stanowi zysk/(stratę) operacyjny/(a),

EBITDA stanowi zysk/(stratę) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji.

Segmentowe przychody ze sprzedaży oraz wyniki określono przed dokonaniem korekt międzysegmentowych.

Informacje finansowe dotyczące segmentów operacyjnych wykorzystywane w celu ich oceny przez członków kierownictwa odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji operacyjnych przedstawia **Nota 11** (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/11.-segmenty-dzialalnosci/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 11. Segmenty działalności

11. Segmenty działalności

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
za rok zakończony 31 grudnia 2011					
Przychody ze sprzedaży:	582.259	29.062.269	23.350	(408.292)	29.259.586
między segmentami	350.476	40.461	17.355	(408.292)	-
poza Grupę Kapitałową	231.783	29.021.808	5.995	-	29.259.586
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) (EBIT)	21.663	1.060.648	3.119	(636)	1.084.794
Amortyzacja	119.989	480.305	9.704	(1.390)	608.608
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji (EBITDA)	141.652	1.540.953	12.823	(2.026)	1.693.402
w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
31 grudnia 2011					
Aktywa razem	3.078.573	17.901.203	147.187	(703.743)	20.423.220
-w tym w artość aktywów netto z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	89.581	-	-	-	89.581

Struktura geograficzna sprzedaży poza Grupę Kapitałową

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Skonsolidowane
za rok zakończony 31 grudnia 2011				
Sprzedaż krajowa:	240	22.684.726	5.995	22.690.961
- produkty	91	22.286.029	5.995	22.292.115
- towary i materiały	149	398.697	-	398.846
Sprzedaż zagraniczna:	231.543	6.337.082	-	6.568.625
- produkty	193.334	5.772.411	-	5.965.745
- towary i materiały	38.209	564.671	-	602.880
Razem	231.783	29.021.808	5.995	29.259.586

⁽¹⁾ zawiera spółki: LOTOS Ekoenergia Sp. z o.o., LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)					
Przychody ze sprzedaży:	327.089	19.684.666	21.084	(370.035)	19.662.804
między segmentami	326.766	33.265	10.004	(370.035)	-

poza Grupę Kapitałową	323	19.651.401	11.080	-	19.662.804
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) (EBIT)	24.672	1.003.293	(1.382)	34.771	1.061.354
Amortyzacja	60.065	321.184	10.009	(1.357)	389.901
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji (EBITDA)	84.737	1.324.477	8.627	33.414	1.451.255
w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
31 grudnia 2010 (dane przekształcone)					
Aktywa razem	2.103.955	16.060.515	148.131	(585.237)	17.727.364
-w tym wartość aktywów netto z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	73.193	-	-	-	73.193

Struktura geograficzna sprzedaży poza Grupę Kapitałową

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Skonsolidowane
za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)				
Sprzedaż krajowa:	323	15.975.559	11.080	15.986.962
- produkty	154	15.704.962	11.066	15.716.182
- towary i materiały	169	270.597	14	270.780
Sprzedaż zagraniczna:	-	3.675.842	-	3.675.842
- produkty	-	3.377.808	-	3.377.808
- towary i materiały	-	298.034	-	298.034
Razem	323	19.651.401	11.080	19.662.804

⁽¹⁾ zawiera spółki: LOTOS Ekoenergia Sp. z o.o., LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 12. Przychody i koszty

12. Przychody i koszty

12.1 Przychody ze sprzedaży

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Sprzedaż produktów		37.191.995	27.039.899
Sprzedaż usług		249.615	171.911
Sprzedaż produktów razem		37.441.610	27.211.810
Sprzedaż towarów		983.062	686.115
Sprzedaż materiałów ⁽¹⁾		203.468	25.361
Sprzedaż towarów i materiałów razem		1.186.530	711.476
Efekt rozliczenia rachunków ości zabezpieczeń przepływów pieniężnych		(90)	-
Razem		38.628.050	27.923.286
- w tym do jednostek powiązanych	39.1	6.579	-
Eliminacja akcyzy i opłaty paliwowej		(9.368.464)	(8.260.482)
Razem		29.259.586	19.662.804

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Sprzedaż krajowa produktów		31.475.067	23.834.002
Sprzedaż zagraniczna produktów		5.966.543	3.377.808
Sprzedaż produktów razem		37.441.610	27.211.810
Sprzedaż krajowa towarów i materiałów		583.650	413.442
Sprzedaż zagraniczna towarów i materiałów ⁽¹⁾		602.880	298.034
Sprzedaż towarów i materiałów razem		1.186.530	711.476
Efekt rozliczenia rachunków ości zabezpieczeń przepływów pieniężnych		(90)	-
Razem		38.628.050	27.923.286
- w tym do jednostek powiązanych	39.1	6.579	-
Eliminacja akcyzy i opłaty paliwowej		(9.368.464)	(8.260.482)
Razem		29.259.586	19.662.804

⁽¹⁾ w tym sprzedaż ropy naftowej.

12.2 Pozostałe przychody operacyjne

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		1.420	7.662
Zysk ze zbycia aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	2.490	-
Dotacje		1.654	1.122
Rozwiązane rezerwy		380	17.233
Odwrocenie odpisów aktualizujących w wartość aktywów niefinansowych:		4.832	9.761
- należności		4.151	4.827
- rzeczowych aktywów trwałych i w wartości niematerialnych		681	817
- aktywów przeznaczonych do sprzedaży		-	4.117
Otrzymane odszkodowania		10.558	8.581
Pozostałe		20.381 ⁽¹⁾	12.600 ⁽²⁾
Razem		41.715	56.959

⁽¹⁾ w tym 14.391 tysięcy złotych tytułem przedawnienia zobowiązań,

⁽²⁾ w tym 5.999 tysięcy złotych tytułem zwrotu kwot wynikających z korekt deklaracji podatku akcyzowego i opłat paliwowej z lat poprzednich dotyczące Jednostki Dominującej.

12.3 Przychody finansowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Otrzymane dywidendy	514	715
Odsetki	20.717	19.428
Zysk ze zbycia inwestycji	958	-
Pozostałe	83	3.285
Razem	22.272	23.428

12.4 Koszty według rodzaju

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Amortyzacja	12.7, 31	608.608	389.901
Zużycie materiałów i energii		25.008.836	16.482.251
Usługi obce		1.187.705	943.105
Podatki i opłaty		155.661	104.256
Wynagrodzenia		504.553	452.110
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		129.086	117.163
Pozostałe koszty rodzajowe		193.982	169.608
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		888.812	497.421
Razem		28.677.243	19.155.815
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		(672.227)	(637.102)
Razem		28.005.016	18.518.713
Koszt własny sprzedaży		26.572.381	17.269.213
Koszty sprzedaży		1.000.366	872.382
Koszty ogólnego zarządu		432.269	377.118

12.5 Pozostałe koszty operacyjne

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Strata ze zbycia niefinansow ych aktyw ów trw ałych		2.500	4.115
Strata ze zbycia aktyw ów przeznaczonych do sprzedaży	22	-	224
Aktualizacja w artości aktyw ów niefinansow ych:		316.824	102.674
- należności		11.053	12.556
- rzeczow ych aktyw ów trw ałych i w artości niematerialnych, w tym:		305.507	87.318
- odpis aktualizujący w artość aktyw ów zwi ązanych ze złożem YME		239.775	-
- odpis aktualizujący w artość aktyw ów z tytułu poszukiw ań i oceny zasobów minerałów		33.451	69.642
- aktyw ów przeznaczonych do sprzedaży		-	2.800
- inw estycji w nieruchomości		264	-
Utw orzone rezerw y, w tym:		3.710	14.391
- fundusz celow y	16, 36.1	1.500	1.000
Kary i odszkodow ania		587	3.054
Pozostałe		14.253	15.238
Razem		337.874	139.696

12.6 Koszty finansowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Odsetki, w tym:	207.525	184.642
- dyskonto od rezerw y na Morskie Kopalnie Ropy ⁽¹⁾	10.814	10.087
Prow izje bankow e	19.652	14.924
Kw oty ujęte w kosztach aktyw ów spełniających w arunki kapitalizacji	(36.191)	(111.842)
Straty z tytułu różnic kursow ych:	234.787	98.639
- od kredytów w w alutach obcych	390.914	182.668
- od pożyczek w w alutach obcych	(95.475)	(19.211)
- zrealizow ane różnice kursow e od transakcji w w alutach obcych na rachunkach bankow ych	(34.112)	(62.251)
- od dłużnych papierów w artościow ych	(15.539)	(2.279)
- pozostałe różnice kursow e	(11.001)	(288)
Strata ze zbycia inw estycji	1	-
Aktualizacja w artości aktyw ów finansow ych, w tym:	130.485	193.039
- w ycena pochodnych instrumentów finansow ych	9.769	75.945
- rozliczenie pochodnych instrumentów finansow ych	120.661	117.091
Pozostałe	3.003	2.090
Razem	559.262	381.492

⁽¹⁾ o których mow a w [Nocie 36.1 \(/dane-finansow e/skonsolidow ane-spraw ozdanie-finansow e/dodatkow e-informacje-i-objasnienia/36.-rezerw y#36-1\)](#) Dodatkow ych informacji i objaśnień.

12.7 Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące oraz różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	496.425	288.271
Efekt aktualizacji w wartości zapasów	4.809	(1.665)
Ujemne / (Dodatnie) saldo różnic kursowych od rozrachunków handlowych	319.366	(35.554)
	820.600	251.052
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	52.638	53.203
	52.638	53.203
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:		
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	41.192	34.549
	41.492	34.549
Pozycje ujęte w zmianie stanu produktów oraz korekty kosztu własnego:		
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	18.353	13.878
	18.353	13.878

12.8 Koszty świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Wynagrodzenia	504.553	452.110
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	129.086	117.163
Razem, w tym:	633.639	569.273
Koszty bieżących wynagrodzeń	468.719	426.888
Koszty ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń pracowniczych	127.711	116.022
Koszty świadczeń emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia	37.209	26.363
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego	(15.310)	(15.281)
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	618.329	553.992
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	358.773	331.298
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	33.366	30.938
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	226.190	191.756

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
13. Podatek dochodowy

13. Podatek dochodowy

13.1 Obciążenia podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku i za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Podatek dochodowy od osób prawnych	110.795	94.810
Podatek odroczony	(208.738)	(54.224)
Razem podatek wykazany w skonsolidowanym zysku	(97.943)	40.586
Obciążenie podatkowe wykazane w innych całkowitych dochodach netto	87.363	(2.877)

Część bieżąca oraz odroczone podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych dla podmiotów działających na terenie Polski. Dla zagranicznej spółki zależnej LOTOS Exploration and Production Norge AS marginalna stopa podatkowa wynosi 78% podstawy opodatkowania. Działalność LOTOS Exploration and Production Norge AS podlega opodatkowaniu w ramach dwóch równoległych systemów podatkowych: systemu podatku dochodowego (stawka podatku 28%) oraz systemu podatku naftowego (dodatkowa stawka podatku 50%). Dla litewskich spółek zależnych z Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta podatek w części bieżącej i odroczonej ustalony został według stawki 15%.

Zmiana stanu aktywa i rezerwy na podatek odroczony ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wynika głównie z faktu zastosowania dla celów podatkowych przez Grupę LOTOS S.A. z dniem 1 stycznia 2011 roku metody rachunkowej ustalania różnic kursowych dla potrzeb rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz z tytułu przyspieszonej (degresywnej) amortyzacji podatkowej nowych środków trwałych.

Zmiana stanu aktywa i rezerwy na podatek odroczony ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku wynika głównie z faktu zastosowania dla celów podatkowych przez Grupę LOTOS S.A. z dniem 1 stycznia 2010 roku metody podatkowej ustalania różnic kursowych dla potrzeb rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. W latach 2007 - 2009 Spółka stosowała metodę rachunkową ustalania różnic kursowych dla potrzeb rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

13.2 Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej oraz uzgodnienie wyniku brutto do podstawy opodatkowania

Zmiana stanu aktywa i rezerwy na podatek odroczony ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wynika głównie z faktu zastosowania dla celów podatkowych przez Grupę LOTOS S.A. z dniem 1 stycznia 2011 roku metody rachunkowej ustalania różnic kursowych dla potrzeb rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz z tytułu przyspieszonej (degresywnej) amortyzacji podatkowej nowych środków trwałych.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Zysk przed opodatkowaniem	551.379	721.939
Podatek dochodowy według stawki 19%	104.762	137.168
Różnice trwałe	18.528	4.665
Różnica z tytułu rozliczenia stopniowego przejęcia kontroli (AB LOTOS Geonafta)	(24.013)	-
Efekt podatkowy strat podatkowych poniesionych w okresie	1.129	1.382
Efekt podatkowy strat podatkowych odliczonych w okresie	(1.755)	(689)
Efekt podatkowy udziału w inwestycjach w jednostkach	(550)	(3.543)

stów arzyszonych

Efekt podatkowy ulgi biokomponentowej	(6.905)	(23.260)
Efekt podatkowy ulgi strefowej	4.755	(4.755)
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	148	(3.334)
Różnica wynikająca z opodatkowania spółek stawkami innymi niż 19%	(193.990)	(61.973)
Pozostałe różnice	(52)	(5.075)
Razem	(97.943)	40.586
Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej	-	5,6%

Różnica pomiędzy kwotą podatku wykazanego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem wynika z następujących pozycji:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Zysk przed opodatkowaniem spółek opodatkowanych stawką 19%	938.309	759.768
Podatek dochodowy według stawki 19%	178.279	144.356
Efekt podatkowy przychodów nie będących przychodami według przepisów podatkowych	(171.945)	(145.063)
Efekt podatkowy kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania według przepisów podatkowych	161.901	210.752
Efekt podatkowy strat podatkowych odliczonych w okresie	(1.756)	(62.945)
Efekt podatkowy strat podatkowych poniesionych w okresie	154.744	693
Efekt podatkowy udziału w inwestycjach w jednostkach stów arzyszonych	(550)	(3.543)
Pozostałe	(185.593)	(21.119)
Razem	135.080	123.131
Korekta z tytułu wykorzystania ulgi biokomponentowej	(11.117)	(3.296)
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	21	(3.334)
Podatek dochodowy spółek opodatkowanych stawką 19%	123.984	116.501
Efekt podatkowy spółek zagranicznych ^(a)	(13.189)	(21.691)
Razem podatek wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	110.795	94.810
(Strata) przed opodatkowaniem spółek zagranicznych (Norwegia)	(454.587)	(41.038)
Przychody nie będące przychodami według przepisów podatkowych	21.574	2.156
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania według przepisów podatkowych	147.182	(187.141)
Podstawa opodatkowania stawką 28%	(285.831)	(226.023)
Ulga podatkowa z tytułu zwiększonej amortyzacji aktywów	(63.378)	(61.359)
Pozostałe	53.769	33.320
Podstawa opodatkowania stawką 50%	(295.440)	(254.062)
Podatek dochodowy według stawki 28%	(80.033)	(63.286)
Podatek dochodowy według stawki 50%	(147.720)	(127.031)
Strata podatkowa rozliczana w czasie	201.175	165.404
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	-	3.119
Inne różnice	14	-
Efekt podatkowy spółek zagranicznych (Norwegia)	(26.564)	(21.794)
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem spółek zagranicznych (Litwa)	55.009	(42)
Przychody nie będące przychodami według przepisów podatkowych	(11.074)	-
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania według przepisów podatkowych	45.310	-

Pozostałe	(138)	-
Podstawa opodatkowania stawką 15%	89.107	-
Podatek dochodowy według stawki 15%	13.366	-
Efekt podatkowy spółek zagranicznych (Litwa)	13.366	-
Zysk przed opodatkowaniem pozostałych spółek zagranicznych	12.649	3.250
Efekt podatkowy pozostałych spółek zagranicznych	9	103
Razem (strata) przed opodatkowaniem spółek zagranicznych	(386.929)	(37.830)
Razem efekt podatkowy spółek zagranicznych ^(a)	(13.189)	(21.691)

13.3 Należności i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	132.876	47.492 ⁽¹⁾
Należny zwrot podatku	132.876	47.492
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	7.420	15.188
Podatek dochodowy do zapłaty	7.420	15.188

⁽¹⁾ Jednostka Dominująca skompensowała kwotę z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych z zobowiązaniami z tytułu należnego podatku VAT w 2010 roku.

13.4 Odroczony podatek dochodowy

Aktywa (rezerwa) netto na podatek odroczony na dzień 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 1 stycznia 2010 roku składa się z następujących pozycji:

w tysiącach złotych	Sprawozdanie z pozycji finansowej			Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony	
	31 grudnia 2011 (dane przekształcone)	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	31 grudnia 2011 (dane przekształcone)	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
<i>Rezerwa z tytułu podatku odroczonego</i>					
Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	809.221	518.132	373.262	291.089	144.870
Dodatnia wycena instrumentów pochodnych	6.088	13.180	10.508	(7.092)	2.672
Leasing finansowy	33.527	16.089	16.452	17.438	(363)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych ujęte w kapitale własnym	13.864	2.877	-	10.987	2.877
Różnice kursowe z przeszacowania pozycji w walutach obcych	6.312	21.146	20.216	(14.834)	930
Rezerwa z tytułu nabytych licencji litewskich	60.557	-	-	60.557	-
Pozostałe	40.127	21.475	12.558	18.652	8.917
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	969.696	592.899	432.996	376.797	159.903

<i>Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>					
Rezerwa na świadczenia pracownicze	36.701	34.783	18.903	1.918	15.880
Odpis aktualizujący wartość zapasów	1.877	1.473	1.531	404	(58)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	206.736	23.264	11.036	183.472	12.228
Ujemna wycena instrumentów pochodnych	35.671	52.036	41.875	(16.365)	10.161
Różnice kursowe z przeszacowania pozycji w walutach obcych	320	35.985	1	(35.665)	35.984
Odpis aktualizujący należności	17.767	18.011	20.772	(244)	(2.761)
Leasing finansowy	33.765	14.415	15.729	19.350	(1.314)
Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego i rezerwa na rekultywację	20.746	15.551	10.932	5.195	4.619
Aktywa z tytułu niezrealizowanej marży	2.382	1.789	8.026	593	(6.237)
Strata podatkowa rozliczona w czasie	769.794	380.561	269.653	389.233	110.908
Pozostałe rezerwy	6.011	8.997	3.986	(2.986)	5.011
Ułga biokomponentowa	15.752	19.964	-	(4.212)	19.964
Ułga strefowa	-	4.755	-	(4.755)	4.755
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych	98.350	-	-	98.350	-
Pozostałe	18.726	18.073	14.208	653	3.865
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	1.264.598	629.657	416.652	634.941	213.005
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego				(258.144)	(53.102)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych				20.407	1.768
Aktywa przeznaczone do sprzedaży				(1.600)	(13)
Pozostałe różnice				1	-
Podatek odroczonej wyceny w efekcie rozliczenia stopniowego przejęcia kontroli (AB LOTOS Geonafta)				(56.765)	-
Podatek odroczonej wyceny w innych całkowitych dochodach				87.363	(2.877)
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów				(208.738)	(54.224)
Aktywa / (Rezerwa) netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	294.902	36.758	(16.344)		
Aktywa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	1.264.598	629.657	416.652		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	(969.696)	(592.899)	(432.996)		

Ze względu na to, że spółki Grupy są odrębnymi podatnikami, podatek odroczonej wyceny - aktywa oraz rezerwa na podatek

odroczoney muszą być obliczane indywidualnie w poszczególnych spółkach. Spółki w Grupie kompensują aktywa oraz rezerwy na podatek odroczony. W rezultacie skonsolidowane bilanse prezentują aktywa oraz rezerwę na podatek odroczony w sposób następujący:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	400.128	159.901
Rezerwa na podatek odroczony	(105.226)	(123.143)
Podatek odroczony – aktywa (rezerwa) netto	294.902	36.758

Przewidywany termin wygaśnięcia dodatnich różnic przejściowych przypada na lata 2011 - 2085.

Na podstawie aktualnych prognoz wyników Zarząd Spółki uważa, że zaprezentowane aktywa z tytułu podatku odroczonego są w pełni odzyskiwalne.

Wartość strat podatkowych na dzień 31 grudnia 2011 roku, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego wyniosła 69.392 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 78.937 tysięcy złotych).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
14. Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

14. Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”, „Fundusz”) tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Na mocy ustawy oraz wewnętrznych regulaminów Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w ciężar kosztów. Celem funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej spółek w Grupie, pożyczek udzielonych pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie są w pełni kontrolowane przez spółki należące do Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów i zobowiązań ZFŚS.

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
<i>Aktywa dotyczące ZFŚS</i>		
Środki pieniężne na rachunku w ydzielonym ZFŚS	2.788	2.483
Należności od pracowników w ynikające z ZFŚS	3.888	3.810
Pozostałe	85	66
Razem	6.761	6.359
<i>Pasywa dotyczące ZFŚS</i>		
Zobowiązania z tytułu ZFŚS	6.429	6.348
Pozostałe	332	11
Razem	6.761	6.359

Dodatkow e informacje i objaśnienia do skonsolidow anego spraw ozdania finansow ego stanow ią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
15. Zysk przypadający na jedną akcję

15. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk przypadający na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku z działalności kontynuowanej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Zysk z działalności kontynuowanej przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej w tysiącach złotych (A)	648.994	679.180
Średnia ważona liczba akcji w tysiącach sztuk (B)	129.873	129.873
Zysk na jedną akcję (w złotych) (A/B)	5,00	5,23

Grupa nie prezentuje rozwodnionego zysku na akcję, ponieważ nie występują instrumenty rozwadniające zysk na akcję.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

16. Dywidendy

W dniu 27 czerwca 2011 roku Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto Grupy LOTOS S.A. za rok kończący się 31 grudnia 2010 roku. Zgodnie z treścią uchwały zysk netto Spółki za rok kończący się 31 grudnia 2010 roku w wysokości 464.954 tysięcy złotych w całości wyłącza się od podziału pomiędzy Akcjonariuszy Spółki i przeznacza się na:

- kapitał zapasowy Spółki – w kwocie 463.454 tysięcy złotych,
- zasilenie Funduszu Celowego na finansowanie przedsięwzięć społecznych – w kwocie 1.500 tysięcy złotych.

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Spółka zaprezentowała podzielony wynik w pozycji „Zyski zatrzymane”. Dodatkowo podział wyniku na Fundusz Celowy został ujęty jako koszt za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku i zaprezentowany w pozycji rezerwy krótkoterminowe.

Do dnia publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału wyniku za rok 2011.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 17. Rzeczowe aktywa trwałe oraz środki trwałe w budowie

17. Rzeczowe aktywa trwałe oraz środki trwałe w budowie

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Grunty	401.744	398.030
Budynki i budowle	3.583.780	2.851.534
Urządzenia techniczne i maszyny	4.441.854	2.535.512
Środki transportu i pozostałe	538.102	388.722
Razem środki trwałe	8.965.480	6.173.798
Środki trwałe w budowie	1.513.492	4.197.422
Zaliczki na środki trwałe w budowie	44.578	16.262
Razem środki trwałe w budowie	1.558.070	4.213.684
Razem	10.523.550	10.387.482

Wartość aktywowanych kosztów finansowania w środkach trwałych w budowie oraz zaliczkach na środki trwałe w budowie na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 35.078 tysięcy złotych (31 grudnia 2010 roku: 155.474 tysięcy złotych).

Zmiany w rzeczowych aktywach trwałych oraz zaliczkach na środki trwałe w budowie

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie, w tym - aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralów ⁽¹⁾	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	406.693	2.519.765	1.548.136	661.866	6.160.361	70.839	11.450.357
Zwiększenia	4.271	1.070.713	1.908.398	146.625	(1.822.732)	31.860	1.170.081
- zakup	-	-	6.094	31.422	929.016	31.860	1.023.607
- z rozliczenia z inwestycji	4.246	1.061.710	1.901.476	111.402	(3.091.898)	-	(13.064)
- transfer	-	-	(291)	239	-	-	(52)
- przeklasyfikowanie z inwestycji w nieruchomości	25	88	-	-	-	-	113
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	116	2.943	23.603	-	26.662
- z rozliczenia zaliczek	-	-	-	-	194.269	-	194.269
- koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	116.210	-	116.210
- aktyw z tytułu likwidacji Morskich Kopalni Ropy	-	8.906	-	-	6.066	-	14.972
- pozostałe	-	9	1.003	619	2	-	1.633
Zmniejszenia	(1.144)	(16.292)	(28.573)	(14.769)	(3.592)	(188)	(64.450)

- sprzedaż	(628)	(2.814)	(6.006)	(10.078)	(708)	-	-	(20.234)
- likwidacja	(28)	(2.875)	(10.882)	(4.162)	(614)	-	-	(18.561)
- przeklasyfikowanie do inwestycji w nieruchomości	(41)	(1.578)	(515)	-	-	-	-	(2.134)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(443)	(8.987)	(11.164)	(529)	-	-	-	(21.123)
- pozostałe	(4)	(38)	(6)	-	(2.270)	(188)	(80)	(2.398)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2010	409.820	3.574.186	3.427.961	793.722	4.334.037	102.511	16.262	12.555.988
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2011	409.820	3.574.186	3.427.961	793.722	4.334.037	102.511	16.262	12.555.988
Zwiększenia	6.539	949.542	2.172.328	279.796	(2.392.946)	35.743	28.336	1.043.595
- zakup	-	-	11.817	52.829	642.707	33.085	48.583	755.936
- z rozliczenia z inwestycji	6.134	941.408	2.065.393	210.385	(3.271.129)	-	-	(47.809)
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	2	1.818	84.858	591	10.607	2.492	-	97.876
- transfer	(14)	(213)	(249)	290	147	-	-	(39)
- przeklasyfikowanie z inwestycji w nieruchomości	417	3.116	615	35	-	-	-	4.183
- przeklasyfikowanie z aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	293	-	-	-	-	-	293
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	121	7.361	15.666	146.728	166	2.516	172.392
- z rozliczenia zaliczek	-	-	-	-	24.115	-	(24.115)	-
- koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	34.839	-	1.352	36.191
- aktywa z tytułu likwidacji Morskich Kopalni Ropy	-	2.967	2.500	-	19.040	-	-	24.507
- pozostałe	-	32	33	-	-	-	-	65
Zmniejszenia	(1.751)	(20.947)	(39.558)	(41.076)	(79.293)	-	(20)	(182.645)
- sprzedaż	(346)	(187)	(5.368)	(3.641)	(528)	-	-	(10.070)
- likwidacja	(452)	(615)	(9.010)	(4.465)	(469)	-	-	(15.011)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(953)	(20.145)	(19.219)	(2.081)	(191)	-	-	(42.589)
- pozostałe	-	-	(5.961)	(30.889)	(78.105) ⁽²⁾	-	(20)	(114.975)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2011	414.608	4.502.781	5.560.731	1.032.442	1.861.798	138.254	44.578	13.416.938
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	10.309	581.690	771.428	321.612	-	-	-	1.685.039
Zwiększenia	1.339	144.351	141.111	94.701	-	-	-	381.502
- amortyzacja	1.339	144.286	140.409	91.934	-	-	-	377.968

- transfer	-	-	(259)	207	-	-	-	(52)
- przeklasyfikowanie z inwestycji w nieruchomości	-	57	-	-	-	-	-	57
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	78	1.578	-	-	-	1.656
- pozostałe	-	8	883	982	-	-	-	1.873
Zmniejszenia	(266)	(7.406)	(20.453)	(11.335)	-	-	-	(39.460)
- sprzedaż	(6)	(327)	(3.212)	(8.237)	-	-	-	(11.782)
- likwidacja	-	(908)	(10.349)	(2.572)	-	-	-	(13.829)
- przeklasyfikowanie do inwestycji w nieruchomości	-	(894)	(505)	-	-	-	-	(1.399)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(5.266)	(6.385)	(526)	-	-	-	(12.177)
- pozostałe	(260)	(11)	(2)	-	-	-	-	(273)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2010	11.382	718.635	892.086	404.978	-	-	-	2.027.081
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2011	11.382	718.635	892.086	404.978	-	-	-	2.027.081
Zwiększenia	1.398	189.213	252.023	128.041	-	-	-	570.675
- amortyzacja	1.398	187.300	250.040	117.003	-	-	-	555.741
- transfer	-	(53)	(192)	198	-	-	-	(47)
- przeklasyfikowanie z inwestycji w nieruchomości	-	1.698	606	28	-	-	-	2.332
- przeklasyfikowanie z aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	264	-	-	-	-	-	264
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	4	1.538	10.338	-	-	-	11.880
- pozostałe	-	-	31	474	-	-	-	505
Zmniejszenia	(324)	(5.232)	(31.586)	(39.716)	-	-	-	(76.858)
- sprzedaż	(22)	(49)	(5.034)	(3.264)	-	-	-	(8.369)
- likwidacja	-	(204)	(7.972)	(4.485)	-	-	-	(12.661)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(302)	(4.979)	(12.619)	(1.592)	-	-	-	(19.492)
- pozostałe	-	-	(5.961)	(30.375)	-	-	-	(36.336)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2011	12.456	902.616	1.112.523	493.303	-	-	-	2.520.898
Odpisy z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	515	6.885	4.980	412	73.581	15.454	-	86.373
Zwiększenia	-	3.254	299	142	63.047	47.692	-	66.742

Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(1.687)	(4.414)	(3)	-	-	-	(6.104)
Zmniejszenia	(107)	(4.435)	(502)	(529)	(13)	-	-	(5.586)
Odpisy z tytułu utraty wartości	408	4.017	363	22	136.615	63.146	-	141.425
31 grudnia 2010								
Odpisy z tytułu utraty wartości	408	4.017	363	22	136.615	63.146	-	141.425
1 stycznia 2011								
Zwiększenia	-	13.691	2.582	1.163	262.608	2.805	-	280.044
Objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafła	-	-	3.731	-	1.913	-	-	5.644
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	249	-	16.619	135	-	16.868
Zmniejszenia	-	(1.323)	(571)	(148)	(69.449) ⁽²⁾	-	-	(71.491)
Odpisy z tytułu utraty wartości	408	16.385	6.354	1.037	348.306	66.086	-	372.490
31 grudnia 2011								
Wartość księgowa netto 1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	395.869	1.931.190	771.728	339.842	6.086.780	55.385	153.536	9.678.945
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2010	398.030	2.851.534	2.535.512	388.722	4.197.422	39.365	16.262	10.387.482
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2011	401.744	3.583.780	4.441.854	538.102	1.513.492	72.168	44.578	10.523.550

⁽¹⁾ Wartość aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych obejmuje w wartości kosztów kapitalizowanych do momentu dowiedzenia technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności w wydobywania zasobów mineralnych.

⁽²⁾ w tym kwota 69.243 tysięcy złotych dotycząca na zaniechanych inwestycji (dokumentacje projektów) w Spółce z wykorzystaniem odpisu w kwocie 69.239 tysięcy złotych.

Wartość netto składników rzeczowego majątku trwałego stanowiącego zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 7.860.999 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 5.970.414 tysięcy złotych).

Koszty obsługi zobowiązań w celu sfinansowania środków trwałych w budowie oraz zaliczek na środki trwałe w budowie w okresie roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku wyniosły 36.191 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 111.842 tysiące złotych).

Wartość netto aktywa z tytułu likwidacji zakładu górnego, o którym mowa w [Nocie 36.1 \(/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/36.-rezerwy#36-1\)](#) Dodatkowych informacji i objaśnień, na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 133.094 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 112.929 tysięcy złotych).

Koszty amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, dla których dowiedziono techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosły 5.436 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 6.146 tysięcy złotych).

Koszty bezpośrednich zakupów materiałów i usług inwestycyjnych związanych z nakładami na poszukiwania i ocenę zasobów mineralnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku 12.765 tysięcy złotych (2010: 15.098 tysięcy złotych), z czego bezpośrednio przepływy pieniężne dotyczące działalności inwestycyjnej związanej z nakładami na aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych wyniosły 10.843 tysiące złotych (2010 roku: 14.965 tysięcy złotych), natomiast wartość zobowiązań inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 1.922 tysiące złotych (31 grudnia 2010 roku: 133 tysiące złotych).

Koszty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych wyniosły za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku 2.805 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 47.692 tysiące złotych). Ponadto w 2010 roku Grupa umorzyła aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych w kwocie 36 tysięcy złotych.

Grupa w okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku dokonała odpisu z tytułu utraty wartości nakładów związanych z projektem zgazowania ciężkiej pozostałości i produkcji energii (IGCC) w kwocie 19.352 tysiące złotych (31 grudnia 2010:

14.230 tysięcy złotych), w tym nieodpłatnie otrzymane licencje w kwocie 6.468 tysięcy złotych.

Informacja dotycząca perspektyw zagospodarowania złóż gazowych B - 4 i B - 6

Środki trwale w budowie, w zakresie nakładów poniesionych przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. na poszukiwania złóż gazowych w obszarach B-4 i B-6 w wysokości 48.901 tysięcy złotych (w tym z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów w kwocie 48.308 tysięcy złotych) w 2010 roku zostały objęte odpisem aktualizującym odniesionym w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Rezultaty przeprowadzonych analiz wskazywały na konieczność poniesienia znaczących nakładów inwestycyjnych umożliwiających uzyskanie przemysłowego przyływu węgłowodórów z zachowaniem dodatniej rentowności projektu. W perspektywie krótkoterminowej spółka LOTOS Petrobaltic S.A. nie przewiduje poniesienia istotnych nakładów na zagospodarowanie złóż B-4 i B-6 do czasu pozyskania partnera do wspólnego przedsięwzięcia i ustalenia zasad współpracy.

Informacja dotycząca udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych

Pozycja środki trwale w budowie obejmuje m.in. nakłady poniesione przez spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS na zakup udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych (PL 316 i PL 316B) oraz nakłady na zagospodarowanie dotyczące udziałów w złożu YME w kwocie 2.596.958 tysięcy NOK (tj. 1.474.033 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku) dodatkowo skorygowane o efekt podatkowy związany z transakcją zakupu złoża YME na kwotę 75.966 tysięcy NOK (tj. 43.118 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku).

Grupa przeprowadziła test na utratę wartości aktywów w oparciu o analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych dla posiadanych przez spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS udziałów w zasobach węgłowodórów w ramach nabytych koncesji wydobywczych obejmujących projekt zagospodarowania złoża YME, których wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 2.146 milionów NOK (tj. 1.218 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku) po uwzględnieniu efektu podatkowego związanego z transakcją zakupu złoża YME.

Test na utratę wartości złoża YME na dzień 31 grudnia 2011 roku dokonany został przy zastosowaniu podejścia zakładającego zmianę cen ropy o +/-15% bbl względem cen spotowych i terminowych ropy naftowej Brent według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku, zmianę o +/-15% względem kursu walutowego terminowego USD/NOK według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku, zmianę +/-15% względem wielkości zasobów złoża YME i analizując średni ważony koszt kapitału w wysokości 9,7% po uwzględnieniu opodatkowania krańcową stopą opodatkowania 78% (obowiązująca w Norwegii). Dla potrzeb testu przyjęto scenariusz zakładający rozpoczęcie produkcji w styczniu 2013 roku.

Grupa ustala wartość odzyskiwalną złoża YME w oparciu o wartości użytkowe stosując metodę zdyskontowanych przepływów finansowych. Wyliczenie dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych zostało dokonane przez LOTOS Exploration and Production Norge AS przy wykorzystaniu prognoz wielkości i kosztów wydobycia przedłożonych przez operatora złoża Talisman Energy AS na okres 10 lat.

Przy powyżej określonych założeniach ustalono, że wartość bilansowa aktywów związanych ze złożem YME na dzień 31 grudnia 2011 roku jest wyższa od górnej granicy przedziałów wartości odzyskiwalnych i wobec tego dokonano odpisu aktualizującego testowane aktywo na kwotę 451 milionów NOK (tj. 256 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku). Wpływ na wynik netto z działalności kontynuowanej dokonano odpisu aktualizującego testowane aktywo po uwzględnieniu podatku odroczonego wyniósł 159 milionów NOK (tj. 90 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku).

Wrażliwość na zmiany założeń

Obliczenie wartości odzyskiwalnej złoża YME jest najbardziej wrażliwe na następujące zmienne:

- Wahania cen ropy,
- Wielkość wydobywalnych zasobów ropy naftowej na złożu YME,
- Termin rozpoczęcia wydobycia ze złoża YME,
- Zmienność kursów walut NOK/USD,
- Stopy dyskontowe.

W związku z dużą zmiennością rynku, w szczególności cen ropy naftowej istnieje możliwość wystąpienia racjonalnie uzasadnionych zmian przyjętych założeń i zmiany te mogą spowodować konieczność dalszego zmniejszenia wartości bilansowej złoża YME w wyniku przekroczenia jego wartości odzyskiwalnej. Stąd też istnieje niepewność co do realizacji aktywów ujętych w związku ze złożem YME związana z faktem, że prognozowane przepływy pieniężne uzależnione są od szeregu przyszłych zdarzeń, w szczególności od zmienności rynkowych cen ropy naftowej.

Wielkość zasobów, rezerw ropy i gazu Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Wielkość zasobów, rezerw ropy i gazu Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wynosi:

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Ropa naftowa wg kategorii 2P*	6,9 mln ton ⁽¹⁾	6,2 mln ton
Ropa naftowa wg kategorii 2C**	1,4 mln ton ⁽¹⁾	1,3 mln ton
Gaz ziemny wg kategorii 2P*	0,5 mld m ³	0,5 mld m ³

Gaz ziemny wg kategorii 2C**	6,5 mld m ³	6,5 mld m ³
------------------------------	------------------------	------------------------

(1) zasoby obejmują obszar działania spółek Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta na terytorium Republiki Litwy. W roku 2011 zakończona została transakcja przejęcia przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. kontroli nad aktywami litewskimi - udział spółki LOTOS Petrobaltic S.A. w AB LOTOS Geonafta wzrósł z 40,59% do 100% (patrz [Nota 2 \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej/) Dodatkowych informacji i objaśnień).

*2P - zasoby pewne oraz zasoby praw dopodobne

**2C – zasoby w warunkach

Program 10+ (Program Kompleksowego Rozwoju Technicznego)

Elementem strategii rozwoju Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. w latach 2006 – 2011 była realizacja Programu 10+. Celem Programu było zwiększenie zdolności przerobowej rafinerii w Gdańsku o około 75%, czyli do 10,5 miliona ton ropy naftowej rocznie przy wyższym współczynniku konwersji.

Na 31 grudnia 2010 roku, Program 10+ zgodnie z planem osiągnął 100% zaawansowania, co było równoznaczne z terminowym w stosunku do harmonogramu prac zakończeniem realizacji Programu 10+ w zakresie projektowania, dostaw i realizacji budowy instalacji podstawowych i pomocniczych.

W czerwcu 2011 roku, przez tydzień, w Spółce został przeprowadzony test sprawdzający osiągnięcie celów Programu 10+ w zakresie przerobu ropy z określonym poziomem wydajności oraz uzyskania założonej ilości i struktury produktów. Wynik testu pracy rafinerii był wymogiem umowy z bankami, które przyznały kredyty na realizację Programu 10+ i potrzebowały dowodów, że rafineria spełnia po rozbudowie warunki zawarte w umowie kredytowej.

Bank Credit Agricole, reprezentujący konsorcjum banków finansujących Program 10+, potwierdził pozytywne wyniki ruchu testowego rafinerii oraz określił dzień 25 lipca 2011 roku dniem pomyślnego zakończenia Programu 10+. W rezultacie ukończenia Programu 10+ i spełnienia warunków umowy kredytowej, zgodnie z jej zapisami, marża bankowa dla tego kredytu została obniżona.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 18. Wartości niematerialne

18. Wartości niematerialne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Koszty zakończonych prac rozwojowych	184	184
Oprogramowanie	2.312	3.914
Patenty, znaki towarowe, licencje i koncesje, w tym:	464.839	81.136
- koncesje GK AB LOTOS Geonafta ⁽¹⁾	361.975	-
Pozostałe	8.245	9.591
Razem	475.580	94.825

⁽¹⁾ w roku 2011 zakończona została transakcja przejęcia przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. kontroli nad aktywami litewskimi - udział spółki LOTOS Petrobaltic S.A. w AB LOTOS Geonafta wzrósł z 40,59% do 100% (patrz [Nota 2 \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej/) Dodatkowych informacji i objaśnień).

Zmiany stanu wartości niematerialnych

w tysiącach złotych	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe i licencje i koncesje	Pozostałe	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem	- w tym: aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych ⁽¹⁾ (dane przekształcone)
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2010	528	14.901	134.054	11.415	-	160.898	41.146
Zwiększenia	-	1.589	33.090	5.544	-	40.223	26.160
- zakup	-	965	21.873	3.040	-	25.878	21.872
- z rozliczenia inwestycji	-	551	10.009	2.504	-	13.064	3.080
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	40	1.208	-	-	1.248	1.208
- pozostałe	-	33	-	-	-	33	-
Zmniejszenia	-	(126)	(95)	(28)	-	(249)	-
- sprzedaż	-	(45)	-	-	-	(45)	-
- likwidacja	-	(81)	(47)	(28)	-	(156)	-
- pozostałe	-	-	(48)	-	-	(48)	-
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2010	528	16.364	167.049	16.931	-	200.872	67.306
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2011	528	16.364	167.049	16.931	-	200.872	67.306
Zwiększenia	-	2.547	471.646	910	-	475.103	21.176
- zakup	-	131	12.836	92	79	13.138	12.836
- z rozliczenia inwestycji	-	247	47.210	352	-	47.809	456
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	-	1.669	378.436	438	47	380.590	-

- transfer	-	(32)	-	-	-	(32)	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	378	33.164	28	-	33.570	7.884
- rozliczone zaliczki	-	126	-	-	(126)	-	-
- pozostałe	-	28	-	-	-	28	-
Zmniejszenia	-	(816)	(700)	(838)	-	(2.354)	(602)
- sprzedaż	-	(11)	-	(3)	-	(14)	-
- likwidacja	-	(399)	(616)	(558)	-	(1.573)	(602)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(406)	(15)	(277)	-	(698)	-
- pozostałe	-	-	(69)	-	-	(69)	-
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2011	528	18.095	637.995	17.003	-	673.621	87.880
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2010	371	10.079	49.207	6.076	-	65.733	4.280
Zwiększenia	-	2.364	8.533	1.288	-	12.185	981
- amortyzacja	-	2.345	8.517	1.288	-	12.150	981
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	19	-	-	-	19	-
- pozostałe	-	-	16	-	-	16	-
Zmniejszenia	-	(123)	(47)	(24)	-	(194)	-
- sprzedaż	-	(45)	-	-	-	(45)	-
- likwidacja	-	(78)	(47)	(24)	-	(149)	-
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2010	371	12.320	57.693	7.340	-	77.724	5.261
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2011	371	12.320	57.693	7.340	-	77.724	5.261
Zwiększenia	-	4.115	51.780	2.007	-	57.902	1.497
- amortyzacja	-	2.219	49.166	1.541	-	52.926	1.497
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	-	1.610	-	438	-	2.048	-
- transfer	-	(32)	-	-	-	(32)	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	289	2.614	28	-	2.931	-
- pozostałe	-	29	-	-	-	29	-
Zmniejszenia	-	(705)	(631)	(589)	-	(1.925)	(602)
- sprzedaż	-	(12)	-	-	-	(12)	-
- likwidacja	-	(324)	(616)	(558)	-	(1.498)	(602)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(369)	(15)	(31)	-	(415)	-
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2011	371	15.730	108.842	8.758	-	133.701	6.156
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 1 stycznia 2010	(27)	136	5.816	-	-	5.925	5.813
Zwiększenia	-	-	21.950	-	-	21.950	21.950
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	454	-	-	454	454

Zmniejszenia	-	(6)	-	-	-	(6)	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2010	(27)	130	28.220	-	-	28.323	28.217
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2011	(27)	130	28.220	-	-	28.323	28.217
Zwiększenia	-	-	30.646	-	-	30.646	30.646
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	5.448	-	-	5.448	5.448
Zmniejszenia	-	(77)	-	-	-	(77)	-
Odpisy aktualizujące z tytułu trwałej utraty wartości 31 grudnia 2011	(27)	53	64.314	-	-	64.340	64.311
Wartość księgowa netto 1 stycznia 2010	184	4.686	79.031	5.339	-	89.240	31.053
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2010	184	3.914	81.136	9.591	-	94.825	33.828
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2011	184	2.312	464.839	8.245	-	475.580	17.413

(1) Wartość aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych obejmuje wartość kosztów kapitalizowanych do momentu dowiedzenia technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności w wydobywania zasobów mineralnych.

Koszty amortyzacji wartości niematerialnych, dla których dowiedziono techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosły 39.981 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 804 tysięcy złotych).

Koszty amortyzacji aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych wykazanych w wartościach niematerialnych, za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosły 1.497 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 981 tysięcy złotych).

Wartość przepływów pieniężnych dotyczących działalności inwestycyjnej związanej z nakładami na aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych wyniosły za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku 12.114 tysiące złotych (2010: 26.581 tysiące złotych).

Koszty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych ujętych w wartościach niematerialnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosły 30.646 tysięcy złotych i dotyczą opisanej poniżej koncesji PL 455 (31 grudnia 2010: roku 21.950 tysięcy złotych).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS posiada następujące koncesje poszukiwawcze: 45% udziału w koncesji PL 455, 10% udziału w koncesji PL 497/497B, 25% udziału w koncesji PL 498, 25% udziału w koncesji PL 503/ 503B, 20% udziału w koncesji PL 515.

W pozycji wartości niematerialne spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS ewidencjonuje nakłady poniesione na koncesje poszukiwawcze. Na dzień 31 grudnia 2011 roku stan tych nakładów wyniósł 140.042 tysięcy NOK (tj. 79.488 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku) (2010: 115.892 tysięcy NOK na dzień 31 grudnia 2010 roku (tj. 58.769 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2010 roku)), głównie dotyczyły koncesji PL 455. W związku z brakiem pozytywnych rezultatów wierceń na licencji PL 455, na dzień bilansowy 31 grudnia 2011 roku dokonano odpisu aktualizującego skapitalizowanych kosztów badań na tej licencji w wysokości 57.660 tysięcy NOK (tj. 32.728 tysięcy złotych według średniego kursu obowiązującego przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku) (2010: 55.646 tysięcy NOK na dzień 31 grudnia 2010 roku (tj. 28.218 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2010 roku)). Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość netto wartości niematerialnych z tytułu koncesji poszukiwawczych z uwzględnieniem odpisu aktualizującego wynosi 26.737 tysięcy NOK (tj. 15.176 tysięcy złotych według średniego kursu obowiązującego przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku), patrz [Nota 46 \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/46.-istotne-zdarzenia-nastepujace-po-dniu-bilansowym/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/46.-istotne-zdarzenia-nastepujace-po-dniu-bilansowym/) Dodatkowych informacji i objaśnień (2010: 60.246 tysięcy NOK na dzień 31 grudnia 2010 roku (tj. 30.551 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2010 roku)).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
19. Inwestycje w nieruchomości

19. Inwestycje w nieruchomości

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Wartość brutto na początek okresu	7.789	5.768
Zwiększenia:	-	2.134
- transfer z rzeczowych aktywów trwałych	-	2.134
Zmniejszenia:	(7.789)	(113)
- transfer do rzeczowych aktywów trwałych	(4.183)	(113)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(3.606)	-
Wartość brutto na koniec okresu	-	7.789
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	4.413	2.006
Zwiększenia:	424	2.464
- transfer z rzeczowych aktywów trwałych	-	1.399
- aktualizacja w wartości	424	1.065
Zmniejszenia:	(4.837)	(57)
- transfer do rzeczowych aktywów trwałych	(2.332)	(57)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(2.505)	-
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-	4.413
Wartość netto na początek okresu	3.376	3.762
Wartość netto na koniec okresu	-	3.376

Na dzień 31 grudnia 2010 roku do nieruchomości inwestycyjnych obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz budynki i budowle Grupa zaliczyła takie nieruchomości, które nie są użytkowane na własne potrzeby, ale które przyniosą korzyści w postaci przyrostu wartości lub przychodów z wynajmu.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 20. Wartość firmy

20. Wartość firmy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Wartość bilansowa w wartości firmy z konsolidacji:	1.862	1.862
- LOTOS Partner Sp. z o.o.	10.009	10.009
- LOTOS Gaz S.A. ⁽¹⁾	1.126	1.126
- Energobaltic Sp. z o.o.	12.997	12.997
Razem		
Wartość bilansowa w wartości firmy z połączenia: (powstała przy zakupie zorganizowanej części przedsiębiorstwa) ⁽²⁾		
- nabycie sieci stacji paliw ESSO	31.759	31.759
- nabycie sieci stacji paliw Slovnaft Polska	1.932	1.932
Razem	33.691	33.691
Razem wartość firmy	46.688	46.688

⁽¹⁾ w wartość firmy dotyczy nabytej przez LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. (hurtowa sprzedaż paliw).

⁽²⁾ Grupa ustala wartość odzyskiwalną w wartości firmy dla przejętych sieci stacji paliw od ExxonMobile Poland i Slovnaft Polska w oparciu o ich wartość użytkową stosując metodę zdyskontowanych przepływów finansowych. Wyliczenie dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych, zostało dokonane na podstawie prognoz przepływów pieniężnych na okres 5 lat. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej ze wzrostem. Zastosowana została ekstrapolacja dotycząca przepływów pieniężnych wkraczających poza okres 5 lat przy użyciu stałej stopy wzrostu w wysokości 1,84% (w roku 2010 2,23%) w oparciu o ilościową prognozę dynamiki w zużyciu paliw w Polsce w latach 2009-2015. Grupa dla celów testu w wartości firmy przyjęła średni ważony koszt kapitału WACC netto na poziomie 8,73% (2010: 8,61%). Indywidualnie wyliczone dla każdego ośrodka w ypracowywanego środki pieniężne zdyskontowane przepływy pieniężne zostały ubruttowane.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa przeprowadziła testy na trwałą utratę wartości aktywów. Grupa na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku nie dokonała dodatkowych odpisów z tytułu utraty wartości firmy, przeprowadzone testy na utratę wartości w wartości firmy alokowanej do poszczególnych ośrodków generujących przepływy pieniężne nie wykazały konieczności dokonywania odpisów.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 21. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

21. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych Grupy:

Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
AB Geonafta (przed połączeniem AB "Naftos Gavyba") (spółka posiada swoją grupę kapitałową) ⁽¹⁾	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż ropy naftowej	- ⁽²⁾	40,31% ⁽³⁾

⁽¹⁾ W skład Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta wchodzi: spółka zależna UAB Geičiu Nafta oraz dwie jednostki znajdujące się pod wspólną kontrolą: UAB Minijos Nafta oraz UAB Manifaldas.

⁽²⁾ Po uzyskaniu zgód Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki LOTOS Petrobaltic S.A. oraz litewskiego urzędu antymonopolowego w dniu 3 lutego 2011 roku nastąpiło nabycie przez spółkę zależną od LOTOS Petrobaltic S.A. spółkę AB LOTOS Baltija 100% akcji spółki UAB Meditus, będącej właścicielem 59,41% akcji spółki AB Geonafta. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. posiadała bezpośrednio 40,59% akcji spółki AB Geonafta. W wyniku transakcji spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła kontrolę nad spółką AB Geonafta.

⁽³⁾ Na dzień 31 grudnia 2010 roku właścicielami spółki AB Geonafta była spółka LOTOS Petrobaltic S.A. posiadająca 40,59% udział w kapitale zakładowym oraz UAB Meditus, posiadająca 59,41% udział w kapitale zakładowym. Grupa pośrednio posiadała 40,31% udział w kapitale zakładowym AB Geonafta.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności.

Tabela poniżej przedstawia skrócone informacje dotyczące inwestycji w Grupie Kapitałowej AB Geonafta:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Aktywa razem	-	267.219
Zobowiązania i rezerwy razem	-	37.941
Aktywa netto	-	229.278
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	-	93.064 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych uwzględnia dywidendę w kwocie 9.782 tysięcy złotych, zgodnie z uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia AB Geonafta z dnia 17 maja 2010 roku.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011 ⁽¹⁾	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Przychody ze sprzedaży	20.769	189.233
Zysk netto	7.135	45.944
Udział Grupy w zysku netto jednostek stowarzyszonych	2.896	18.649
Udział Grupy w całkowitych dochodach jednostek stowarzyszonych	2.896	17.910

⁽¹⁾ dane za okres do dnia połączenia o którym mowa powyżej.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 22. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

22. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
<i>Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ⁽¹⁾</i>		
Grunt	18	443
Budynki i budowle	679	3.172
Urządzenia techniczne i maszyny	-	2.395
Środki transportu i pozostałe	-	2
Nieruchomości	1.100	-
	1.797	6.012
<i>Aktywa jednostek powiązanych przeznaczonych do sprzedaży ⁽²⁾</i>		
Wartości niematerialne	284	-
Grunt	631	-
Budynki i budowle	14.377	-
Urządzenia techniczne i maszyny	6.600	6
Środki transportu i pozostałe	481	-
Środki trwałe w budowie	191	-
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	1.600	13
	24.164	19
Zapasy	24.728	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	58.130	818
Należności z tytułu podatku dochodowego	141	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	87	77
Rozliczenia międzyokresowe czynne	77	985
	83.163	1.880
Razem aktywa przeznaczone do sprzedaży	109.124	7.911
<i>Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami jednostek powiązanych przeznaczonymi do sprzedaży ⁽²⁾</i>		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania	15.783	173
Oprocentowane kredyty i pożyczki	20.859	-
Rezerwy	3.756	-
Razem zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	40.398	173

⁽¹⁾ Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży w Grupie na dzień 31 grudnia 2011 roku obejmują między innymi lokal mieszkalny w raz z przynależną mu nieruchomością gruntową oraz nieruchomość w postaci rozlewni gazu.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży w Grupie na dzień 31 grudnia 2010 roku obejmują między innymi prawa w wieczystego użytkowania gruntów, budynki, budowle, urządzenia techniczne i maszyny związane głównie z majątkiem z obszaru przerobu ropy naftowej, katalitycznego przerobu tworzyw sztucznych oraz majątkiem w dziale produkcji ciężkiego oleju opałowego w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Jasło S.A.

⁽²⁾ Aktywa jednostek powiązanych przeznaczonych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2011 roku obejmują aktywa związane ze spółką LOTOS Parafiny Sp. z o.o. W dniu 10 stycznia 2012 roku nastąpiła sprzedaż 100% udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. na rzecz podmiotu zew. nętrznego tj. na rzecz spółki Krokus Chem Sp. z o.o. (patrz [Nota 46 \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/46-istotne-zdarzenia-nastepujace-po-dniu-bilansowym/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/46-istotne-zdarzenia-nastepujace-po-dniu-bilansowym/) Dodatkowych informacji i objaśnień).

Aktywa jednostek powiązanych przeznaczonych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2010 roku obejmują aktywa związane ze spółką „PLASTEKOL

Organizacja Odzysku" S.A. (spółka zależna LOTOS Jasło S.A.).

W dniu 11 lutego 2011 roku spółka LOTOS Jasło S.A. podpisała z podmiotem zew nętrznym umow ę sprzedaży pięciu obszarów inw estycyjnych, w tym zorganizow anej części przedsiębiorstw a oraz pakietu 95,5% akcji spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku" S.A. za łączną w artość 10.200 tysięcy złotych. Aktyw a te zostały sprzedane z zyskiem w kw ocie 3.169 tysięcy złotych, ujętym w kw ocie 2.490 tysięcy złotych w pozostałych przychodach operacyjnych (patrz [Nota 12.2 \(/dane-finansow e/skonsolidow ane-spraw ozdanie-finansow e/dodatkow e-informacje-i-objasnienia/12.-przychody-i-koszty#12-2\)](#) Dodatkow ych informacji i objaśnień) oraz w kw ocie 679 tysięcy złotych w pozycji Utrata kontroli nad jednostką zależną w spraw ozdaniu z całkow itych dochodów .

W okresie roku zakończon ego dnia 31 grudnia 2010 roku Grupa sprzedała ze stratą w kw ocie 224 tysięcy złotych aktyw a przeznaczone do sprzedaży, które obejmow ały między innymi grunty w lasne, praw a w ieczystego użytkow ania gruntów , budynki, budow le, maszyny i urządzenia zw iązane ze stacjami paliw i bazą przeładunkow ą – magazynow ą (aktyw ami zw iazanymi z działalnością logistyczną) oraz środki transportu – lokomotyw y (patrz [Nota 12.5 \(/dane-finansow e/skonsolidow ane-spraw ozdanie-finansow e/dodatkow e-informacje-i-objasnienia/12.-przychody-i-koszty#12-5\)](#) Dodatkow ych informacji i objaśnień).

Aktyw a przeznaczone do sprzedaży, reprezentują w artości, które zdaniem Grupy zostaną sprzedane w ciągu 12 miesięcy od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktyw a przeznaczone do sprzedaży zaprezentow ane w segmencie produkcji i handlu na dzień 31 grudnia 2011 roku wynoszą 109.124 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 7.911 tysięcy złotych).

W okresie roku zakończon ego dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa nie zawiązała w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych odpisu aktualizującego aktyw a przeznaczone do sprzedaży (31 grudnia 2010: 2.800 tysięcy złotych), patrz [Nota 12.5 \(/dane-finansow e/skonsolidow ane-spraw ozdanie-finansow e/dodatkow e-informacje-i-objasnienia/12.-przychody-i-koszty#12-5\)](#) Dodatkow ych informacji i objaśnień.

W okresie roku zakończon ego dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa nie rozwiązała w pozostałe przychody operacyjne odpisu aktualizującego aktyw a przeznaczone do sprzedaży (31 grudnia 2010: 4.117 tysięcy złotych), patrz [Nota 12.2 \(/dane-finansow e/skonsolidow ane-spraw ozdanie-finansow e/dodatkow e-informacje-i-objasnienia/12.-przychody-i-koszty#12-2\)](#) Dodatkow ych informacji i objaśnień.

Dodatkow e informacje i objaśnienia do skonsolidow anego spraw ozdania finansow ego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
23. Długoterminowe aktywa finansowe

23. Długoterminowe aktywa finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Udziały w jednostkach pozostałych	9.746	9.915
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych:	12.098	19.408
- futures (emisja CO ₂)	-	580
- swap procentowy (IRS)	12.098	18.828
Inne długoterminowe aktywa finansowe:	74.345	24.776
- fundusz likwidacyjny	24.491	21.668
- lokaty ⁽¹⁾	38.106	-
- depozyty zabezpieczające ⁽²⁾	11.748	3.108
Razem	96.189	54.099

⁽¹⁾ Lokaty w kwocie 38.106 tysięcy złotych stanowią środki zarezerwowane na remont postojowy w 2013 roku w Grupie LOTOS S.A. zgodnie z warunkami umów kredytowymi na finansowanie Programu 10+.

⁽²⁾ Depozyty zabezpieczające obejmują m.in. kwotę 9.637 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 998 tysięcy złotych) depozytu Grupy LOTOS S.A. złożonego w firmie brokerskiej Marex Financial w celu umożliwienia realizacji transakcji na platformie internetowej ICE Futures.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 24. Zapasy

24. Zapasy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Wyroby gotow e	1.544.783	1.171.917
Półprodukty i produkty w toku	623.582	449.497
Tow ary	238.397	251.531
Materiały	3.449.078	2.633.846
Zapasy netto	5.855.840	4.506.791

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość bilansowa zapasów wycenionych po koszcie wytworzenia lub cenie nabycia wyniosła 5.837.055 tysięcy złotych a według ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania 18.785 tysięcy złotych (31 grudnia 2010 odpowiednio: 4.492.232 tysięcy złotych, 14.559 tysięcy złotych).

Wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 5.048.329 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 3.896.635 tysięcy złotych).

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Wyroby gotow e	4.592	1.120
Półprodukty i produkty w toku	58	19
Tow ary	42	43
Materiały	6.745	6.404
Odpisy aktualizujące wartość zapasów , razem	11.437	7.586

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Stan na początek okresu	7.586	9.251
Zwiększenia, w tym:	6.605	935
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafra	1.002	-
- różnice kursow e z przeliczenia jednostek zagranicznych	76	-
Rozw iązanie	(718)	(2.071)
Wykorzystanie	(769)	(529)
Przeklasyfikow anie do aktyw ów przeznaczonych do sprzedaży	(1.267)	-
Stan na koniec okresu	11.437	7.586

Obowiązkowe zapasy paliw ciekłych

W latach 2010 - 2011 Grupa stosowała obowiązujące od dnia 7 kwietnia 2007 roku zasady funkcjonowania systemu zapasów obowiązkowych, wprowadzone ustawą z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz.U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku) z późniejszymi zmianami.

Zapasy obowiązkowe obejmują ropę naftową, produkty naftowe (paliwa ciekłe), gaz płynny LPG. W ustawie z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz.U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku) z późniejszymi zmianami zdefiniowana została podstawa obliczania wymaganej ilości zapasów oraz określono zakres podmiotowy obowiązku rozbudowy zapasów obowiązkowych w 2007 roku na poziomie 73 dni i od 2008 roku 76 dni z wyłączeniem gazu płynnego LPG.

Szczegółowe zasady funkcjonowania systemu zapasów obowiązkowych ustalają obowiązujące od dnia 25 maja 2007 roku następujące rozporządzenia Ministra Gospodarki:

- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego wykazu surowców oraz produktów naftowych objętych systemem zapasów interwencyjnych (Dz. U. Nr 81 poz. 546) z późniejszymi zmianami,
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego sposobu tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw oraz ustalania ich ilości (Dz. U. Nr 81 poz. 547) z późniejszymi zmianami,
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie rejestru producentów i handlowców obowiązanych do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw (Dz. U. Nr 81 poz. 548) z późniejszymi zmianami,
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego sposobu obniżania ilości zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw (Dz. U. Nr 81 poz. 549) z późniejszymi zmianami.

Wartość brutto zapasów obowiązkowych z uwzględnieniem powyższych przepisów jest następująca:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Zapasy obowiązkowe	4.427.752	2.980.241

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 25. Należności długoterminowe

25. Należności długoterminowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Należności z tytułu umów partnerskich ⁽¹⁾ , w tym:	7.659	11.198
- należności z tytułu pakietów startowych	4.041	5.623
Należności inwestycyjne	630	1.044
Należności z tytułu kaucji	20.919	12.594
Pozostałe należności	4.105	3.776
Należności netto	33.313	28.612
Odpis aktualizujący w wartość należności	17.236	141
Należności brutto	50.549	28.753

⁽¹⁾ należności długoterminowe z tytułu umów partnerskich dotyczą nakładów poniesionych na wizualizację na stacjach paliw, oddanych do użytkowania na podstawie umów zawieranych na okres 5 - 10 lat.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Stan na początek okresu	141	-
Zwiększenia, w tym:	17.157	141
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafte	16.083	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1.074	-
Rozwiązanie	(62)	-
Stan na koniec okresu	17.236	141

Analiza wiekowania należności z tytułu pakietów startowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
powyżej roku do 2 lat	1.920	1.871
powyżej 2 lat do 5 lat	2.121	3.752
powyżej 5 lat do 10 lat	-	-
Razem	4.041	5.623

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 26. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

26. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	2.075.562	1.740.890
- od jednostek powiązanych	90	-
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	52.858	39.914
Należności z tytułu umów partnerskich, w tym:	1.947	1.919
- należności z tytułu pakietów startowych	1.947	1.919
Należności z tytułu kaucji	7.998	4.896
Należności inwestycyjne	1.299	2.298
Pozostałe należności ⁽¹⁾	50.365	32.022
Należności netto	2.190.029	1.821.939
Odpis aktualizujący wartość należności	178.410	182.213
Należności brutto	2.368.439	2.004.152

⁽¹⁾ w tym kwota dotycząca akcyzy od przesunięć międzymagazynowych w kwocie 33.620 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 20.911 tysięcy złotych).

Okres spłaty należności handlowych związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 7 - 60 dni. Koncentracja ryzyka związanego z działalnością handlową jest ograniczona ze względu na dużą liczbę kontrahentów.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku na należnościach Grupy nie była ustanowiona cesja z tytułu zabezpieczenia kredytów (31 grudnia 2010: 2.143 tysiące złotych).

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Stan na początek okresu	182.213	180.497
Zwiększenia ⁽¹⁾ , w tym:	15.104	13.340
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	624	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	42	-
Rozwiązanie ⁽²⁾	(6.263)	(5.008)
Wykorzystanie	(12.063)	(6.616)
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(581)	-
Stan na koniec okresu	178.410	182.213

⁽¹⁾ w tym kwota 11.053 tysięcy złotych odniesiona w pozostałe koszty operacyjne (2010: 12.556 tysięcy złotych) oraz kwota 412 tysięcy złotych (2010: 784 tysięcy złotych) pomniejszająca przychody finansowe z tytułu odsetek.

⁽²⁾ w tym kwota 4.151 tysięcy złotych odniesiona w pozostałe przychody operacyjne (2010: 4.827 tysięcy złotych).

Analiza wrażliwości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut na dzień 31 grudnia 2011 oraz na dzień 31 grudnia 2010 została przedstawiona w [Nocie 42.3.1 \(/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/42.-instrumenty-finansowe#42-3-1\)](#) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nieobjętych odpisem aktualizującym na dzień 31 grudnia 2011 oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Do 1 miesiąca	104.255	53.961
Od 1 do 3 miesięcy	10.051	8.862
Od 3 do 6 miesięcy	1.057	2.765
Od 6 miesięcy do 1 roku	4.106	261
Pow. yżej 1 roku	4.888	5.754
Razem	124.357	71.603

W 2011 roku Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. posiadała jednego odbiorcę, którego udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. przekroczył 10%. Była to firma Shell POLSKA Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, której udział w przychodach ze sprzedaży wyniósł 10,25%. W 2010 roku Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. nie posiadała żadnego odbiorcy, którego udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. przekroczył 10%. Udział należności kontrahenta Shell POLSKA Sp. z o.o., ani żadnego innego kontrahenta w sumie bilansowej Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. nie przekroczył 10%.

W ocenie Spółki w odniesieniu do należności handlowych, z wyjątkiem należności od wymienionego wyżej głównego odbiorcy nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Spółki na ryzyko kredytowe na dzień bilansowy jest najlepiej reprezentowana przez wartość bilansową tych instrumentów.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
27. Rozliczenia międzyokresowe czynne

27. Rozliczenia międzyokresowe czynne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Ubezpieczenie majątkowe i inne	31.015	24.076
Remonty	1.078	273
Czynsz i dzierżawa	2.549	1.566
Prowizje od kredytów rozliczane w czasie	3.311	5.066
Pozostałe	9.218	5.696
Razem	47.171	36.677
Część długoterminowa	6.789	4.003
Część krótkoterminowa	40.382	32.674

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
28. Krótkoterminowe aktywa finansowe

28. Krótkoterminowe aktywa finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych:	37.202	49.962
- swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	-	1.472
- futures (emisja CO ₂)	8.304	35
- forwardy i spoty walutowe	17.258	37.541
- terminowe transakcje stopy procentowej (FRA)	-	655
- swap procentowy (IRS)	11.640	10.259
Lokaty ⁽¹⁾	40.565	5.932
Udzielone pożyczki	1.614	-
Udziały w jednostkach pozostałych	-	12
Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych ⁽²⁾	49.671	-
Razem	129.052	55.906

⁽¹⁾ Na pozycję lokat składają się głównie lokaty Grupy LOTOS S.A.:

- lokaty w kwocie 7.874 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 5.932 tysięcy złotych) dotyczące zabezpieczenia spłaty odsetek od kredytu na finansowanie zapasów,
- lokaty w kwocie 32.623 tysięcy złotych dotyczące zabezpieczenia spłaty odsetek od kredytów zaciągniętych na finansowanie Programu 10+.

⁽²⁾ Na pozycję środków pieniężnych zablokowanych na rachunkach bankowych składają się:

- blokada środków pieniężnych w kwocie 18.320 tysięcy złotych na rachunku bankowym spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. dokonana przez komornika w sprawie postępowania sądowego dotyczącego spółki WANDEKO (patrz [Nota 38.4](#) Dodatkowych informacji i objaśnień),
- środki pieniężne w kwocie 26.169 tysięcy złotych Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A. zarezerwowane na płatności za zakup udziałów (patrz [Nota 2](#) Dodatkowych informacji i objaśnień),
- środki pieniężne w kwocie 5.182 tysięcy złotych Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A. dotyczące zabezpieczenia spłaty odsetek od kredytów.

Na dzień 31 grudnia 2011 Grupa nie posiadała otwartych transakcji hedgingu obowiązkowego, na których ustanowiono cesję tytułem zabezpieczenia kredytu, o którym mowa w [Nocie 34](#) (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-oprocentowane-kredyty-i-pozyczki/>) Dodatkowych informacji i objaśnień (31 grudnia 2010 roku: 1.326 tysięcy złotych).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 29. Świadczenia pracownicze

29. Świadczenia pracownicze

29.1 Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Grupa wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych i rentowych zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalne firmy aktuarialne lub na podstawie własnych szacunków tworzy rezerwy na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych. Kwotę tych rezerw oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Stan na początek okresu	107.829	98.694
Utworzenie rezerwy, w tym:	42.013 ⁽¹⁾	32.695
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	555	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	70	-
Przeklasyfikowane do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(3.476)	-
Wypłacone świadczenia	(9.585)	(10.970)
Rozwiązanie rezerwy	(4.179)	(6.332)
Wykorzystanie rezerwy	(801)	(6.258)
Stan na koniec okresu	131.801	107.829

⁽¹⁾ zmiana sposobu ustalania podstawy obliczania świadczeń pracowniczych (likwidacja w spółczynnik zmiany wynagrodzenia zasadniczego).

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Stopa dyskontowa (%)	5,7%	5,8%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,5%	2,5%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	1%-11,4%	1%-12,9%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	0%-3,5%	0%-5%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń w latach następnych(%)	1,5%-6%	1,5%-7%

- Do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 5,7%, tj. na poziomie rentowności najbezpieczniejszych długoterminowych papierów wartościowych notowanych na polskim rynku kapitałowym, według stanu na dzień wyceny (31 grudnia 2010: 5,8%).
- Przyjęto długookresową roczną stopę wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej na poziomie 5% w skali roku, co stanowi sumę: realnej rocznej stopy wzrostu wynagrodzeń w wysokości 2,5% i długookresowej rocznej stopy inflacji na poziomie 2,5% (celu inflacyjnego Narodowego Banku Polskiego).
- Przyjęto długookresową roczną stopę wzrostu wynagrodzeń w Grupie na poziomie od 0% do 3,5% w roku 2012, oraz od 0% do 6% w latach kolejnych (31 grudnia 2010: długookresowa roczna stopa wzrostu wynagrodzeń na poziomie od 0% do 5% w roku 2011). Zaprezentowane przedziały wartości wskaźników stanowią syntetyczne zestawienie tych wielkości ustalonych na poziomie bezwzględnym odrębnie dla poszczególnych podmiotów Grupy.
- Prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Grupie oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży. Wskaźniki rotacji przyjęte przez aktuarium zostały ustalone w podziale na mężczyzn i kobiety oraz na 9 kategorii wiekowych w przedziałach pięcioletnich.
- Umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia 2010, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Spółce odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności (31 grudnia 2010: Tablicami Trwania Życia 2009).
- Przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę, tj. dla mężczyzn – po ukończeniu 65 roku życia, a dla kobiet –

po ukończeniu 60 roku życia, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy według informacji dostarczonych przez Grupę spełniają warunki wymagane do skorzystania z prawa do przejścia na wcześniejszą emeryturę.

7. W założeniach przyjęto wielkości z pominięciem przypadków związanych z realizacją zmian organizacyjnych.

29.2 Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Wartość kosztów świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji w 2011 roku wyniosła łącznie 5.703 tysięcy złotych (2010: 2.236 tysięcy złotych).

Wartość rezerw na koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy w 2011 roku wyniosła łącznie 18 tysięcy złotych (2010: 806 tysięcy złotych).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 30. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

30. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Środki pieniężne w banku	380.668	381.995
Środki pieniężne w kasie	322	273
Inne środki pieniężne	2.690	333
Razem	383.680	382.601

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 1.621.940 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 781.210 tysięcy złotych) związanymi z kredytami obrotowymi (w tym przyznany kredyt obrotowy Konsorcjum banków (4), patrz [Nota 34 \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-oprocentowane-kredyty-i-pozyczki/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-oprocentowane-kredyty-i-pozyczki/) Dodatkowych informacji i objaśnień), w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosły 4.384 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 33.654 tysiące złotych) i dotyczą głównie:

- środków w kwocie 2.892 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 14.356 tysięcy złotych) na rachunku wydzielonym do obsługi płatności związanych z inwestycjami w ramach Programu 10+,
- środków pieniężnych w kwocie 1.194 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 693 tysiące złotych) stanowiących warunkowy depozyt bankowy.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w sprawozdaniu z pozycji finansowej wykazane są w pozycji „Środki pieniężne w kasie i banku” oraz „Inne środki pieniężne”.

Wartość środków pieniężnych na rachunkach bankowych, na których ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosły 773 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 446 tysięcy złotych).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 31. Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływów pieniężnych

31. Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływów pieniężnych

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Środki pieniężne w banku	30	380.668	381.995
Środki pieniężne w kasie	30	322	273
Inne środki pieniężne	30	2.690	333
Kredyty w rachunku bieżącym	34	(222.128)	(264.368)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, razem		161.552	118.233

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w sprawozdaniu z pozycji finansowej wykazane są w pozycji „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty”.

Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami niektórych pozycji sprawozdania z pozycji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Należności w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Bilansowa zmiana stanu należności długoterminowych i krótkoterminowych netto		(458.175)	(207.829)
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego		92.946	(5.874)
Zmiana stanu należności inwestycyjnych		(1.531)	2.958
Zmiana stanu należności z tytułu sprzedaży udziałów		400	(83)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej		21.282	-
Kompensata należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych ze zobowiązaniami z tytułu VAT		(7.562)	(77.933)
Kompensata zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych z należnościami z tytułu VAT		(29.413)	-
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	(58.130)	(818)
Pozostałe		(1.195)	(9.130)
Zmiana stanu należności w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		(441.378)	(298.709)

Zapasy w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Bilansowa zmiana stanu zapasów		(1.349.049)	(1.483.647)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej		16.590	-
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	(24.728)	-
Pozostałe		4.279	-
Zmiana stanu zapasów w sprawozdaniu z przepływów		(1.352.908)	(1.483.647)

Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań długoterminowych i krótkoterminowych oraz rozliczeń międzyokresowych biernych	2.325.120	1.784.317
Zmiana stanu kredytów i pożyczek długoterminowych i krótkoterminowych	(1.064.835)	(635.651)
Korekta z tytułu lokat zarezerwowanych na spłatę kredytów	(168.346)	1.263
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	16.955	24.052
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji obligacji	52.670	(52.670)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu nabycia wierzycielskości	38.793	-
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu nabycia udziałów	(15.363)	(1.926)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej	(71.632)	-
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(120.746)	8.878
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego	7.768	(3.321)
Kompensata należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych z zobowiązaniami z tytułu VAT	7.562	77.937
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny pochodnych instrumentów finansowych	12.029	(43.436)
Otrzymane dotacje	(2.211)	-
Korekta z tytułu środków zarezerwowanych na nabycie udziałów	(26.169)	-
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	15.696	173
Pozostałe	(1.286)	(2)
Zmiana stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	1.006.005	1.159.614

Rezerwy w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Bilansowa zmiana stanu rezerw		61.605	59.518
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej		(15.704)	-
Zmiana stanu rezerwy na podatek odroczonego		17.917	(32.532)
Zmiana stanu rezerwy na Morskie Kopalnie Ropy		(29.374)	(17.135)
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	3.756	-
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		38.200	9.851

Rozliczenia międzyokresowe czynne w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych		(250.721)	(91.242)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej		783	-
Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego		240.227	85.634
Zmiana stanu provisionów od kredytów odnawialnych rozliczanych w czasie		(1.754)	(365)
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	(77)	(985)
Pozostałe		(2.113)	(11)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		(13.655)	(6.969)

Środki pieniężne w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	1.079	37.475
Zmiana stanu oprocentowanych kredytów w rachunku bieżącym	42.240	246.346
Zmiana stanu środków pieniężnych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	43.319	283.821

Przyczyny występowania różnic pomiędzy pozycjami ujawnionymi w Dodatkowych informacjach i objaśnieniach a pozycjami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Amortyzacja w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Amortyzacja w wykazanej zmianie rzeczowych aktywów trwałych oraz w wartości niematerialnych	608.667	390.118
Koszty amortyzacji bezpośrednio związane z nakładami na środki trwałe w budowie	(59)	(217)
Amortyzacja w wykazanej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	608.608	389.901

Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i w wartości niematerialnych wykazany w zmianie rzeczowych aktywów trwałych oraz w wartości niematerialnych	(720.412)	(992.410)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	(22.895)	(24.052)
Nabycie środków trwałych w drodze leasingu	110.955	4.828
Pozostałe	3.019	(15.639)
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i w wartości niematerialnych wykazany w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(629.333)	(1.027.273)

Pozostałe pozycje dotyczące sprawozdania z przepływów pieniężnych

Inne korekty w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Środki zarezerwowane na spłatę odsetek		(37.479)	-
Przeklasyfikowanie do krótkoterminowych aktywów finansowych	28	(18.320)	-
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży		3.082	(77)
Inne korekty		(52.717)	(77)

Inne wydatki z tytułu aktywów finansowych w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Środki zarezerwowane na remont postojowy w 2013 roku w Grupie LOTOS S.A. zgodnie z warunkami umów kredytowymi na finansowanie Programu 10+	(38.106)	-
Depozyt zabezpieczający Grupy LOTOS S.A. złożony w firmie brokerskiej Marex Financial w celu umożliwienia realizacji transakcji na platformie internetowej ICE Futures	(8.639)	-
Przekazanie środków na konto bankowe Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego	(1.898)	-
Inne wydatki z tytułu aktywów finansowych	(48.643)	-

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 32. Kapitał podstawowy

32. Kapitał podstawowy

Struktura własności kapitału podstawowego Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku była następująca:

	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Udział w kapitale podstawowym ⁽¹⁾
Skarb Państwa ⁽²⁾	69.076.392	69.076.392	69.076.392	53,19%
Pozostali akcjonariusze	60.796.970	60.796.970	60.796.970	46,81%
Razem	129.873.362	129.873.362	129.873.362	100,00%

⁽¹⁾ udział w kapitale podstawowym odpowiada udziałowi w ogólnej liczbie głosów.

⁽²⁾ zgodnie z oświadczeniem Akcjonariusza, które zostało przekazane Grupie LOTOS S.A. w dniu 29 stycznia 2010 roku.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał podstawowy składał się z 129.873.362 akcji zwykłych mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, o wartości nominalnej 1 złoty, które są równoważne pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu i posiadają prawo do dywidendy.

Struktura własności kapitału podstawowego Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2010 roku była następująca:

	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Udział w kapitale podstawowym ⁽¹⁾
Skarb Państwa ⁽²⁾	69.076.392	69.076.392	69.076.392	53,19%
ING OFE ⁽³⁾	6.524.479	6.524.479	6.524.479	5,02%
Pozostali akcjonariusze	54.272.491	54.272.491	54.272.491	41,79%
Razem	129.873.362	129.873.362	129.873.362	100,00%

⁽¹⁾ udział w kapitale podstawowym odpowiada udziałowi w ogólnej liczbie głosów.

⁽²⁾ zgodnie z oświadczeniem Akcjonariusza, które zostało przekazane Grupie LOTOS S.A. w dniu 29 stycznia 2010 roku. Do dnia przekazania do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółka nie otrzymała innego oświadczenia Akcjonariusza o zmianie w wskazanym stanie posiadania akcji Spółki.

⁽³⁾ zgodnie z oświadczeniem Akcjonariusza, które zostało przekazane Grupie LOTOS S.A. w dniu 23 listopada 2009 roku. ING Otwarty Fundusz Emerytalny zarejestrował na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS S.A., które odbyło się w dniu 28 czerwca 2010 roku 8.500.000 akcji Spółki, które stanowiły 6,54% kapitału akcyjnego Grupy LOTOS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku kapitał podstawowy składał się z 129.873.362 akcji zwykłych mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, o wartości nominalnej 1 złoty, które są równoważne pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy i posiadają prawo do dywidendy.

Przyjęcie akcji serii C Grupy LOTOS S.A. do depozytu papierów wartościowych przez KDPW S.A., dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu giełdowego akcji serii C Grupy LOTOS S.A.

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. (KDPW) na podstawie Uchwały Zarządu nr 895/10 z dnia 29 grudnia 2010 roku postanowiła przyjąć do depozytu papierów wartościowych 16.173.362 akcje zwykłe na okaziciela serii C spółki Grupa LOTOS S.A. o wartości nominalnej 1 złoty każda oraz oznaczyć je kodem PLLOTOS00025 pod warunkiem podjęcia decyzji o wprowadzeniu tych akcji do obrotu na rynku regulowanym, na który zostały wprowadzone inne akcje Grupy LOTOS S.A. oznaczone kodem PLLOTOS00025, przez spółkę prowadzącą ten rynek.

Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. uchwałą Nr 16/2011 z dnia 4 stycznia 2011 roku postanowił dopuścić do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 16.173.362 akcje zwykłe na okaziciela serii C spółki Grupa LOTOS S.A. o wartości nominalnej 1 złoty każda. Na podstawie wyżej wymienionej uchwały Zarząd Giełdy postanowił wprowadzić z dniem 10 stycznia 2011 roku w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym akcje serii C spółki Grupa LOTOS S.A. o których mowa powyżej.

Zgodnie z Komunikatem Działu Operacyjnego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. (KDPW), w dniu 10

stycznia 2011 roku nastąpiła rejestracja w KDPW 16.173.362 akcji Grupy LOTOS S.A. pod kodem ISIN PLLOTOS00025. Łączna liczba papierów wartościowych po rejestracji pod kodem ISIN PLLOTOS00025 wyniosła 129.804.251.

Zmniejszenie udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS S.A. przez ING Otwarty Fundusz Emerytalny

W dniu 7 lutego 2011 roku Zarząd Grupy LOTOS S.A. otrzymał zawiadomienie, zgodnie z którym ING Otwarty Fundusz Emerytalny, w wyniku zbycia akcji Spółki rozliczonych w dniu 2 lutego 2011 roku, obniżył udział w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki poniżej 5%. Przed zbyciem akcji ING Otwarty Fundusz Emerytalny posiadał 6.640.532 akcje Grupy LOTOS S.A., stanowiące 5,11% kapitału zakładowego Emitenta i był uprawniony do 6.640.532 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowiło 5,11% ogólnej liczby głosów. W dniu 7 lutego 2011 roku na rachunku papierów wartościowych Funduszu ING znajdowało się 5.957.442 akcje Grupy LOTOS S.A., co stanowiło 4,59% jej kapitału zakładowego i uprawniano do 5.957.442 głosów na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS S.A., stanowiących 4,59% ogólnej liczby głosów.

Struktura własności kapitału podstawowego Grupy LOTOS S.A. na dzień przekazania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego była następująca:

	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Udział w kapitale podstawowym ⁽¹⁾
Skarb Państwa ⁽²⁾	69.076.392	69.076.392	69.076.392	53,19%
Pozostali akcjonariusze	60.796.970	60.796.970	60.796.970	46,81%
Razem	129.873.362	129.873.362	129.873.362	100,00%

⁽¹⁾ udział w kapitale podstawowym odpowiada udziałowi w ogólnej liczbie głosów.

⁽²⁾ zgodnie z oświadczeniem Akcjonariusza, które zostało przekazane Grupie LOTOS S.A. w dniu 29 stycznia 2010 roku.

Na dzień przekazania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego kapitał podstawowy składał się z 129.873.362 akcji zwykłych mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, o wartości nominalnej 1 złoty, które są równoważne pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu i posiadają prawo do dywidendy.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 33. Udziały niekontrolujące

33. Udziały niekontrolujące

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Stan na początek okresu	14.658	36.752
Udział w wynikach jednostek zależnych	328	2.173
Udział w pozostałych całkowitych dochodach	29	(14)
Zmiany w strukturze udziałów ców niekontrolujących w jednostkach zależnych	(214)	-
Zmiany w udziale własnościowym	(13.854) ⁽¹⁾	(24.253) ⁽²⁾
Stan na koniec okresu	947	14.658

⁽¹⁾ przejęcie akcji spółek LOTOS Jasło S.A., LOTOS Czechowice S.A. oraz LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących, patrz [Nota 2](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-informacje-i-objasnienia/2-sklad-grupy-kapitalowej/) (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-informacje-i-objasnienia/2-sklad-grupy-kapitalowej/>) Dodatkowych informacji i objaśnień,

⁽²⁾ przejęcie akcji spółek LOTOS Jasło S.A. oraz LOTOS Czechowice S.A. od udziałowców niekontrolujących, patrz [Nota 2](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-informacje-i-objasnienia/2-sklad-grupy-kapitalowej/) (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-informacje-i-objasnienia/2-sklad-grupy-kapitalowej/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 34. Oprocentowane kredyty i pożyczki

34. Oprocentowane kredyty i pożyczki

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Kredyty bankowe	7.368.073	6.293.802
Pożyczki	23.556	32.992
Razem	7.391.629	6.326.794
w tym:		
część długoterminowa	4.983.889	4.403.453
część krótkoterminowa	2.407.740	1.923.341

Podział kredytów i pożyczek według instytucji udzielających finansowania

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Część długoterminowa		
Kredyt Bank S.A.	14.988	20.987
Pekao S.A.	24.530	27.590
PKO BP S.A.	16.625	18.125
NFOŚiGW	12.056	18.556
NFOŚiGW Gdańsk	5.000	-
Raiffeisen Bank Polska S.A.	-	2.000
Bank Ochrony Środowiska S.A.	36.902	36.902
AB Geonafita	-	7.936
Konsorcjum banków (2)**	3.513.826	3.120.146
Konsorcjum banków (3)***	1.273.067	1.020.870
Konsorcjum banków (5)*****	86.895	130.341
Razem część długoterminowa	4.983.889	4.403.453
Część krótkoterminowa		
Kredyt Bank S.A.	7.607	6.000
Pekao S.A.	179.178	186.263
ING Bank Śląski S.A.	5	32.036
PKO BP S.A.	246.656	110.872
NFOŚiGW	6.500	6.500
Raiffeisen Bank Polska S.A.	-	1.985
DnB NOR Bank ASA	-	23.624
BRE Bank S.A.	33.251	3.207
Nordea Bank Polska S.A.	18.564	-
Konsorcjum banków (1)*	1.369.959	1.187.413
Konsorcjum banków (2)**	225.715	91.439
Konsorcjum banków (3)***	91.054	37.214
Konsorcjum banków (4)****	169.585	201.979

Konsorcjum banków (5)*****	43.573	43.474
Konsorcjum banków (6)*****	193.104	-
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych*****	(177.011)	(8.665)
Razem część krótkoterminowa	2.407.740	1.923.341
Razem	7.391.629	6.326.794

*Konsorcjum banków (1): Pekao S.A., PKO BP S.A., BRE Bank S.A., Nordea Bank Polska S.A., w dniu 20 grudnia 2011 roku skład konsorcjum uległ zmianie, co szerzej opisano poniżej.

**Konsorcjum banków (2): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., Pekao S.A., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Credit Agricole CIB (daw niej Calyon), DnB Nor Bank ASA, DnB Nord Polska S.A., ING Bank Śląski S.A., KBC Finance Ireland, Kredyt Bank S.A., Nordea Bank AB, PKO BP S.A., The Royal Bank of Scotland plc, Société Générale S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Ltd.,

***Konsorcjum banków (3): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., BNP Paribas S.A.,

****Konsorcjum banków (4): Pekao S.A., PKO BP S.A., BNP Paribas S.A., ING Bank Śląski S.A., Nordea Bank Polska S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.,

*****Konsorcjum banków (5): Pekao S.A., PKO BP S.A.,

*****Konsorcjum banków (6): Nordea Bank Finland Plc. Lithuania Branch, Nordea Bank Polska S.A.

*****Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku dokonała skompensowania składnika aktywów finansowych (środków zabezpieczonych na spłatę zobowiązań kredytowych) i zobowiązanie finansowe z tytułu otrzymanych kredytów i wykazała zgodnie z MSR 32 w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, gdyż posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie. Służy to odzwierciedleniu oczekiwań przyszłych przepływów pieniężnych z rozliczenia dwóch lub więcej instrumentów finansowych.

Kredyty bankowe Jednostki Dominującej

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kredyt inwestycyjny wykorzystany był w kwocie nominalnej 1.510.630 tysięcy USD (tj. 5.162.427 tysięcy złotych według średniego kursu obowiązującego dla USD przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku). Na dzień 31 grudnia 2010 roku kredyt inwestycyjny wykorzystany był w kwocie nominalnej 1.464.596 tysięcy USD (tj. 4.341.209 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku). Kredyt na finansowanie kapitału obrotowego został udzielony Grupie LOTOS S.A. w formie kredytów w rachunkach bieżących i jest wykorzystywany przez Spółkę w miarę zapotrzebowania Spółki na kapitał obrotowy. Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa LOTOS S.A. korzystała z umowy kredytowej zgodnie ze swoimi potrzebami.

Umowa na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A

W dniu 23 sierpnia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. oraz konsorcjum czterech banków, w skład którego wchodziły:

- Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie,
- PKO BP S.A. z siedzibą w Warszawie,
- BRE Bank S.A. z siedzibą w Warszawie,
- Rabobank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie,

podpisały umowę zmieniającą, przedłużającą o 12 miesięcy, tj. do dnia 20 grudnia 2012 roku umowę kredytową na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A., zawartą w dniu 20 grudnia 2007 roku, której przedmiotem jest kredyt odnawialny na łączną kwotę 400 milionów USD (tj. 1.148.520 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 23 sierpnia 2011 roku).

Podstawą podpisania umowy są postanowienia zawarte w umowie kredytowej z dnia 20 grudnia 2007 roku, przewidujące możliwość przedłużenia okresu kredytowania o dodatkowy rok kalendarzowy. Jednocześnie z dniem 20 grudnia 2011 roku Rabobank Polska S.A. przestał być stroną umowy kredytowej, a jego zaangażowanie kredytowe w całości przejęły z tym dniem - na podstawie dokumentów podpisanych równoległe ze wskazaną wyżej umową zmieniającą - BRE Bank S.A. oraz Nordea Bank Polska S.A. z siedzibą w Gdyni. Pozostałe warunki umowy kredytowej z 20 grudnia 2007 roku, jak również zapisy dotyczące kar nie uległy zmianie i nie odbiegają od powszechnie stosowanych dla danego typu umów.

Grupa LOTOS S.A. w ramach kredytów opisanych jako Konsorcjum banków (1), Konsorcjum banków (2), Konsorcjum banków (3), Konsorcjum banków (4), określonych szerzej powyżej zobowiązana jest do utrzymywania wskaźnika określonego jako Tangible Consolidated Net Worth na poziomie nie niższym niż zapisany w obu umowach kredytowych.

Ponadto, w ramach kredytu opisanego jako Konsorcjum banków (1) Spółka dodatkowo zobowiązana jest do utrzymywania wartości wskaźnika finansowego określonego jako Loan to Pledged Inventory Value Ratio na poziomie nie wyższym niż określony umową kredytową.

Spółka na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku spełnia opisane powyżej zobowiązania.

Kredyty bankowe i pożyczki w podziale na waluty według terminu płatności na dzień 31 grudnia 2011 roku

w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte	Kredyty zaciągnięte	Kredyty zaciągnięte	Kredyty zaciągnięte	Razem
---------------------	------------------------	------------------------	------------------------	------------------------	-------

	w EUR	w USD	w NOK	w PLN	
2012	219.540	1.976.983	-	211.217	2.407.740
2013	2.603	297.063	-	59.229	358.895
2014	2.603	405.466	-	74.553	482.622
2015	2.603	421.101	-	20.381	444.085
2016	-	459.145	-	17.606	476.751
po 2016	-	3.204.118	-	17.418	3.221.536
Razem	227.349	6.763.876	-	400.404	7.391.629

W powyższej tabeli kredyty zostały zaprezentowane według daty spłaty.

Kredyty bankowe i pożyczki w podziale na waluty według terminu płatności na dzień 31 grudnia 2010 roku

w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte w EUR	Kredyty zaciągnięte w USD	Kredyty zaciągnięte w NOK	Kredyty zaciągnięte w PLN	Razem
2011	19.656	1.648.044	23.624	232.017	1.923.341
2012	2.334	238.365	-	61.006	301.705
2013	2.334	242.190	-	58.506	303.030
2014	2.334	330.567	-	27.093	359.994
2015	10.270	343.314	-	19.457	373.041
po 2015	-	2.986.580	-	79.103	3.065.683
Razem	36.928	5.789.060	23.624	477.182	6.326.794

W powyższej tabeli kredyty zostały zaprezentowane według daty spłaty.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku efektywna stopa procentowa kredytów uwzględniająca fakt finansowania w USD i EUR kształtuje się na średnim poziomie około 2,44 % (31 grudnia 2010: 2,44%). Efektywna stopa procentowa dla kredytów w PLN z wyłączeniem kredytów konsorcyjnych Jednostki Dominującej kształtuje się na średnim poziomie około 5,81% (31 grudnia 2010: 4,81%).

Informacje na temat kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa) ⁽¹⁾		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa) ⁽¹⁾		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płatności odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótko- terminowej	Długo- terminowej		
Konsorcjum banków (1)	-	-	400.000 USD	1.369.959	400.878 USD	-	-	20.12.2012	-	oparte o 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia zapasów, cesja z umów przechowywania zapasów, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (2)	-	-	1.125.000 USD	225.715	65.853 USD	3.513.826	1.025.007 USD	15.10.2012	15.01.2021	oparte o 1M, 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	hipoteka, zastaw rejestrowy na ruchomościach istniejących i przyszłych, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów na realizację i zarządzanie Programem 10+, cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku, cesja umów licencyjnych, oraz sprzedaży o wartości powyżej 10.000 tysięcy PLN /rok, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (3)	-	-	425.000 USD	91.054	26.468 USD	1.273.067	369.638 USD	15.10.2012	15.01.2021	oprocentowanie stałe	umów na realizację i zarządzanie Programem 10+, cesja z umów ubezpieczenia dotyczących
Konsorcjum banków (4)	-	200.000 USD lub równowartość	94.740	-	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	3M WIBOR + marża bankowa	licencji jnych, oraz sprzedaży o wartości powyżej 10.000 tysięcy PLN /rok, poddanie się egzekucji
				74.565	21.819 USD	-	-			3M EURIBOR + marża bankowa	
				280	64 EUR	-	-			3M LIBOR USD + marża bankowa	
Pekao S.A.	Warszawa	300.000	-	2.842	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym ⁽²⁾	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, poddanie się egzekucji
ING Bank	Warszawa	100.000	-	5	-	-	-	Kredyt w	-	1M WIBOR +	poddanie się

Śląski S.A.		rachunku bieżący m ⁽²⁾						marża bankowa		egzekucji	
Konsorcjum banków (5)	Warszawa	340.000	-	43.573	-	86.895	-	31.12.2012	31.12.2014	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Kredyt Bank S.A.	Warszawa	60.000	-	7.607	-	14.988	-	31.12.2012	30.06.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
PKO BP S.A.	Warszawa	20.000	-	1.875	-	16.625	-	31.12.2012	31.12.2019	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Pekao S.A.	Warszawa	20.000	-	1.500	-	16.625	-	31.12.2012	31.12.2019	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Nordea Bank Polska S.A.	Gdynia	50.000	-	18.564	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżący m		1M WIBOR + marża bankowa	weksel in blanco
Pekao S.A.	Kraków	26.837	7.060 EUR	2.604	589 EUR	7.809	1.767 EUR	31.10.2012	31.10.2015	1M EURIBOR + marża bankowa	hipoteka
Pekao S.A.	Kraków	44.754	-	32	-	96	-	31.10.2012	31.10.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
NFOŚiGW	Warszawa	35.000	-	6.500	-	12.056	-	20.12.2012	20.12.2014	0,8 stopy redyskontowej weksli	gwarancja bankowa, weksel in blanco
BRE Bank S.A.	Warszawa	35.000	-	14.174	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżący m	-	ON WIBOR + marża bankowa	weksel in blanco
WFOŚiGW	Gdańsk	5.000	-	-	-	5.000	-	-	30.11.2017	0,8 stopy redyskontowej weksli	weksel in blanco, przelew wierzycielności
BRE Bank S.A.	Warszawa	50.000	-	19.077	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżący m	-	ON WIBOR + marża bankowa	weksel in blanco
Pekao S.A.	Warszawa	100.000	-	728	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżący m	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, poddanie się egzekucji
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	68.000	-	-	-	22.312	-	-	30.06.2016	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, przewłaszczenie środków trwałych, cesja z polisy ubezpieczeniowej, weksel in blanco, cesje z umów sprzedaży
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	14.688	-	-	-	9.490	-	-	30.06.2016		
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	5.100	-	-	-	5.100	-	-	20.12.2016		
PKO BP S.A.	Warszawa	-	32.500 USD	83.212	24.463 USD	-	-	Kredyt w rachunku bieżący m ⁽²⁾	-	1M LIBOR USD + marża bankowa	zastaw, gwarancja
PKO BP S.A.	Warszawa	-	47.500 USD	161.569	47.500 USD	-	-	31.12.2012	-	1M LIBOR USD + marża bankowa	zastaw, gwarancja, weksel in blanco
Pekao S.A.	Warszawa	160.000 lub równowartość w USD lub EUR		147.920	43.284 USD	-	-	31.12.2012	-	3M LIBOR USD + marża bankowa	weksel in blanco
				23.552	5.332 EUR	-	-	31.12.2012	-	3M EURIBOR + marża bankowa	
Konsorcjum banków (6)	-	-	43.000 EUR	193.104	43.720 EUR	-	-	14.04.2012 ⁽³⁾	-	6M EURIBOR + marża bankowa	hipoteka, zastaw rejestrowy, poddanie się egzekucji, poręczenie
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat				(177.011)	(51.797) USD	-	-	-	-	-	-
RAZEM				211.217	-	189.187	-				
				1.976.983	578.468 USD	4.786.893	1.394.645 USD				
				219.540	49.705 EUR	7.809	1.767 EUR				
				2.407.740	-	4.983.889	-				

⁽¹⁾ w wykazane z uwzględnieniem wyceny metodą zamortyzowanego kosztu, obejmującej m. in. prowizję przygotowawczą.

⁽²⁾ nie traktowane jako ekwiwalent środków pieniężnych.

⁽³⁾ w dniu 16 kwietnia 2012 roku kredyt został spłacony.

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,26 pp. – 4,00 pp.

Informacje na temat kredytów na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiały się następująco:
(dane przekształcone)

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa) ⁽¹⁾		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa) ⁽¹⁾		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płatności odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótko-terminowej	Długo-terminowej		
Konsorcjum banków (1)	-	-	400.000 USD	1.187.413	400.553 USD	-	-	20.12.2011	-	oparte o 3M lub 6M LIBOR USD w	zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw

										zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	rejestrów na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia zapasów, cesja z umów przechowywania zapasów, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (2)	-	-	1.125.000 USD	91.439	30.775 USD	3.120.146	1.049.856 USD	15.10.2011	15.01.2021	oparte o 1M, 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	hipoteka, zastaw rejestrów na ruchomościach istniejących i przyszłych, zastaw rejestrów na rachunkach bankowych, cesja z umów na realizację i zarządzanie Programem 10+, cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku, cesja umów licencyjnych, hedgingowych oraz sprzedaży o wartości powyżej 10.000 tysięcy PLN /rok, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (3)	-	-	425.000 USD	37.214	12.550 USD	1.020.870	344.228 USD	15.10.2011	15.01.2021	oprocentowanie stałe	
Konsorcjum banków (4)	-	200.000 USD lub równowartość	76.328	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	3M WIBOR + marża bankowa		
			17.322	4.374 EUR	-	-			3M EURIBOR + marża bankowa		
			108.329	36.547 USD	-	-			3M LIBOR USD + marża bankowa		
Pekao S.A.	Warszawa	150.000	-	30.165	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym (2)	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (5)	Warszawa	340.000	-	43.474	-	130.341	-	31.12.2011	31.12.2014	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Kredyt Bank S.A.	Warszawa	60.000	-	6.000	-	20.987	-	31.12.2011	30.06.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
PKO BP S.A.	Warszawa	20.000	-	1.500	-	18.125	-	31.12.2011	31.12.2019	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Pekao S.A.	Warszawa	20.000	-	1.500	-	18.125	-	31.12.2011	31.12.2019	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Pekao S.A.	Warszawa	14.000	-	9.170	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Raiffeisen Bank Polska S.A.	Rzeszów	10.000	-	1.985	-	2.000	-	31.12.2011	28.12.2012	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, poddanie się egzekucji, hipoteka kaucyjna, cesja z polisy ubezpieczeniowej, zastaw rejestrów na zapasach, zastaw rejestrów na środkach trwałych
PKO BP S.A.	Warszawa	14.000	-	2.143	-	-	-	17.06.2011	-	1M WIBOR + marża bankowa	cesja wierzytelności, pełnomocnictwo do rachunku
Pekao S.A.	Kraków	26.837	7.060 EUR	2.334	589 EUR	9.336	2.357 EUR	31.10.2011	31.10.2015	1M EURIBOR + marża bankowa	hipoteka
Pekao S.A.	Kraków	30.000	-	14.186	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	cesja wierzytelności, zastaw na zapasach
Pekao S.A.	Kraków	44.754	-	33	-	129	-	31.10.2011	31.10.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
NFOŚiGW	Warszawa	35.000	-	6.500	-	18.556	-	20.12.2011	20.12.2014	0,8 stopy redyskontowej weksli	gwarancja bankowa, weksel in blanco
BRE Bank S.A.	Warszawa	30.000	-	3.207	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	ON WIBOR + marża bankowa	weksel in blanco
ING Bank Słaski S.A.	Warszawa	35.000	-	32.036	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Pekao S.A	Warszawa	30.000	-	3.790	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	68.000	-	-	-	22.312	-	-	30.06.2016	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, przewłaszczenie środków trwałych, cesja z polisy ubezpieczeniowej, weksel in blanco, cesje z umów sprzedaży
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	14.688	-	-	-	9.490	-	-	30.06.2016		
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	5.100	-	-	-	5.100	-	-	20.12.2016		
DnB NOR Bank ASA	Stavanger, Norwegia	-	180.000 NOK	23.624	46.586 NOK	-	-	22.12.2011	-	9M NIBOR + marża bankowa	należność podatkowa z tytułu refundowanych kosztów poszukiwań
PKO BP S.A.	Warszawa	-	32.500 USD	96.766	32.500 USD	-	-	30.11.2011	-	1M LIBOR USD + marża bankowa	zastaw, gwarancja

PKO BP S.A.	Warszawa	-	32.500 USD	10.463	3.523 USD	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym ⁽²⁾	-	1M LIBOR USD + marża bankowa	zastaw, gwarancja
Pekao S.A.	Warszawa		160.000 lub równowartość w USD lub EUR	125.085	42.200 USD	-	-	15.11.2011	-	3M LIBOR USD + marża bankowa	weksel in blanco
AB Geonafita	Gargzdai, Litwa	-	2.000 EUR	-	-	7.936	2.004 EUR	-	31.12.2015	oprocentowanie stałe	brak
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat				(8.665)	(2.923) USD	-	-		-	-	-
RAZEM				232.017	-	245.165	-				
				1.648.044	555.725 USD	4.141.016	1.394.084 USD				
				19.656	4.963 EUR	17.272	4.361 EUR				
				23.624	46.586 NOK	-	-				
				1.923.341	-	4.403.453	-				

⁽¹⁾ w wykazane z uwzględnieniem wyceny metodą amortyzowanego kosztu, obejmującej m. in. prowizje przygotowawcze.

⁽²⁾ nie traktowane jako ekwiwalent środków pieniężnych.

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,45 pp. – 3,50 pp.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 35. Obligacje

35. Obligacje

W okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. dokonywała emisji krótkoterminowych obligacji na okaziciela w ramach Umowy Programu Emisji Obligacji z dnia 27 lipca 2010 roku.

W ramach programu emisji obligacji spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. może przeprowadzać wielokrotne emisje obligacji. Łączne zadłużenie spółki LOTOS Asfalt Sp. z o.o. z tytułu wyemitowanych i niewykupionych obligacji nie może przekroczyć kwoty 300.000 tysięcy złotych licząc według wartości nominalnej. Czas trwania programu wynosi 5 lat. Emitowane obligacje są denominowane w złotych polskich i są oferowane w trybie emisji niepublicznej. Obligacje są emitowane jako obligacje na okaziciela, niezabezpieczone, zdematerializowane, zerokuponowe. Wykup obligacji odbywa się według wartości nominalnej obligacji.

Nabywcami wyemitowanych obligacji byli inwestorzy zewnętrzni oraz podmioty z Grupy. Wartość nominalna wyemitowanych obligacji poza Grupę w okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku prezentuje poniższa tabela:

w tysiącach złotych	Wartość nominalna emitowanych obligacji	Dyskonto	Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji
Stan na 1 stycznia 2010 roku	-	-	-
Zwiększenia (emisja)	103.000	(330)	
Zmniejszenia (w wykup)	(50.000)	-	
Stan na 31 grudnia 2010 roku	53.000	(330)	52.670
Stan na 1 stycznia 2011 roku	53.000	(330)	52.670
Zwiększenia (emisja)	575.000	(2.248)	
Zmniejszenia (w wykup)	(628.000)	2.578	
Stan na 31 grudnia 2011 roku	-	-	-

Wpływy z tytułu wyemitowanych przez Grupę obligacji dla inwestorów zewnętrznych, bez uwzględnienia wydatków związanych z emisją obligacji, w okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku wyniosły 572.752 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 102.670 tysięcy złotych). Wydatki z tytułu wykupionych przez Grupę obligacji w okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku wyniosły 628.000 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 50.000 tysięcy złotych).

Ponadto, w okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. wyemitowała obligacje o wartości nominalnej 242.400 tysięcy złotych, których nabywcami były podmioty z Grupy. W okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. wykupiła od podmiotów z Grupy wszystkie wyemitowane obligacje. W 2010 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. nie wyemitowała obligacji do podmiotów z Grupy.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 36. Rezerwy

36. Rezerwy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Rezerwy długoterminowe		
Rezerwa na rekultywację ⁽¹⁾	60.324	40.986
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	115.914	95.370
Rezerwa na Morskie Kopalnie Ropy	222.586	186.350
Pozostałe rezerwy	280	416
Razem rezerwy długoterminowe	399.104	323.122
Rezerwy krótkoterminowe		
Rezerwa na rekultywację	233	130
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	15.887	12.459
Pozostałe rezerwy	5.238	5.229
Razem rezerwy krótkoterminowe	21.358	17.818
Razem	420.462	340.940

⁽¹⁾ w tym kwota 34.792 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 34.599 tysięcy złotych) obejmująca wartość rezerwy na rekultywację oraz koszty rozbiórki i likwidacji wylączonych z użytkowania instalacji w spółce LOTOS Czechowice S.A. Dokonana przez niezależny podmiot na dzień 31 grudnia 2010 roku ocena stanu środowiska gruntów o-wodnego, budowy geologicznej terenu oraz analiza potencjalnych kosztów stosowania metod rekultywacji w LOTOS Czechowice S.A. pozwoliła na zaktualizowanie rezerwy do wiarygodnego zdaniem Grupy poziomu w wysokości 18.900 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość rezerwy nie uległa zmianie. W spółce LOTOS Czechowice S.A. zostały również oszacowane przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego koszty rozbiórki i likwidacji wylączonych z użytkowania instalacji. Zaktualizowana na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość rezerwy na niezbędne koszty rozbiórki i likwidacji instalacji wylączonych z użytkowania wyniosła 15.699 tysięcy złotych. W ciągu 2011 roku wartość rezerwy wzrosła o 193 tysiące złotych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku rezerwa wyniosła 15.892 tysięcy złotych.

Opis założeń aktuarialnych opisano w [Nocie 29.1 \(/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/29.-swiadczenia-pracownicze#29-1\)](#) Dodatkowych informacji i objaśnień.

36.1 Zmiana stanu rezerw

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie zmian stanu rezerw:

w tysiącach złotych	Rezerwa na rekultywację	Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Rezerwa na Morskie Kopalnie Ropy ⁽¹⁾	Pozostałe rezerwy ⁽²⁾	Razem
1 stycznia 2010	29.400	98.694	162.426	23.434	313.954
Zwiększenia w tym:	15.210	32.695	25.774	4.778	78.457
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	716	2	718
Rozwiązanie	(3.494)	(6.332)	(1.836)	(17.272)	(28.934)
Wykorzystanie	-	(17.228)	(14)	(5.295)	(22.537)
31 grudnia 2010	41.116	107.829	186.350	5.645	340.940
1 stycznia 2011	41.116	107.829	186.350	5.645	340.940
Zwiększenia w tym:	19.668	42.013	38.148	4.001	103.830
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	14.703	555	-	66	15.324
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1.184	70	5.328	-	6.582
Rozwiązanie	(227)	(4.179)	(1.898)	(875)	(7.179)

Wykorzystanie	-	(10.386)	(14)	(2.973)	(13.373)
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(3.476)	-	(280)	(3.756)
31 grudnia 2011	60.557	131.801	222.586	5.518	420.462

⁽¹⁾ Na dzień 31 grudnia 2011 roku Zarząd spółki LOTOS Petrobaltic S.A. dokonał analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji Morskich Kopalni Ropy na obszarach górniczych B - 3 i B - 8, eksploatowanych także w latach poprzednich. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że koszty niezbędne do poniesienia w przyszłości na likwidację Morskich Kopalni Ropy na obszarach górniczych w okresie 2011 roku wrosły z tytułu zmiany przewidywanych wydatków związanych ze zmianą cen o kwotę 2.967 tysięcy złotych (2010: 8.906 tysięcy złotych) oraz upływ czasu i związaną z nim zmianę w wartości pieniądza w czasie o kwotę 8.760 tysięcy złotych odniesioną w ciężar kosztów finansowych roku 2011 (2010: 8.038 tysięcy złotych).

Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS na dzień bilansowy 31 grudnia 2011 roku prezentuje rezerwę na przyszłe koszty likwidacji Morskich Kopalni Ropy na złożu YME w wysokości 104.060 tysięcy NOK (co stanowi równowartość 59.065 tysięcy złotych w według średniego kursu NOK obowiązującego przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku). Planowany termin likwidacji aktywów trwałych Morskich Kopalni Ropy na złożu YME i rekultywacji terenu przypada na rok 2021. W stosunku do stanu rezerwy ustalonej na dzień 31 grudnia 2010 roku, wnoszącej 64.400 tysięcy NOK (32.657 tysięcy złotych w według średniego kursu ustalonego przez NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku), nastąpił wzrost rezerwy o doszacowanie przyszłych kosztów o kwotę 35.823 tysiące NOK (20.333 tysiące złotych w według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku) (2010: 12.129 tysięcy NOK, tj. 6.151 tysiące złotych w według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku) oraz o dyskonto prezentujące szacunek zmiany w wartości pieniądza w czasie w wysokości 3.864 tysiące NOK (2.193 tysiące złotych w według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku) (2010: 4.097 tysięcy NOK, tj. 2.078 tysiące złotych w według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku). Zmniejszenie w wartości rezerwy nastąpiło z tytułu rzeczywiście wykorzystania o kwotę 27 tysięcy NOK (15 tysięcy złotych w według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku) (2010: 27 tysięcy NOK, tj. 14 tysiące złotych w według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku).

Na zmianę w wartości rezerwy wpłynęło również jej rozwiązanie o kwotę naliczonego i odprowadzonego na konto bankowe Funduszu Likwidacyjnego Zakładu Górniczego odpisu (tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku). Za rok 2011 kwota ta dla złoża B - 3 i B - 8 wyniosła łącznie: 1.898 tysięcy złotych (2010: 1.836 tysięcy złotych). Na dzień 31 grudnia 2011 roku rezerwa na likwidację zakładu górniczego Morskich Kopalni Ropy B - 3 i B - 8 wyniosła łącznie 163.522 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 153.693 tysięcy złotych), zaś wartość dotycząca jej aktywów wyniosła 76.241 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku (31 grudnia 2010: 82.901 tysięcy złotych).

⁽²⁾ na pozycję pozostałych rezerw składają się pozycje zaprezentowane poniższej tabeli:

w tysiącach złotych	Fundusz Celowy ⁽³⁾	Rezerwa na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na restrukturyzację	Pozostałe	Razem
1 stycznia 2010	1.463	12.300	2.464	7.207	23.434
Zwiększenia w tym:	1.000	-	-	3.778	4.778
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	2	2
Rozwiązanie	-	(12.103)	(1.028)	(4.141)	(17.272)
Wykorzystanie	(1.966)	-	(292)	(3.037)	(5.295)
31 grudnia 2010	497	197	1.144	3.807	5.645
1 stycznia 2011	497	197	1.144	3.807	5.645
Zwiększenia w tym:	1.500	21	1.576	904	4.001
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	-	-	-	66	66
Rozwiązanie	-	-	-	(875)	(875)
Wykorzystanie	(844)	-	(393)	(1.736)	(2.973)
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(3.476)	-	(280)	(3.756)
31 grudnia 2011	1.153	218	2.327	1.820	5.518

⁽³⁾ W dniu 27 czerwca 2011 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału w wyniku za 2010 rok. Zgodnie z treścią uchwały część zysku netto Spółki w kwocie 1.500 tysięcy złotych została przeznaczona na fundusz celowy Spółki przeznaczony na finansowanie przez Grupę LOTOS S.A. przedsięwzięć społecznych. Spółka tworzy rezerwę na Fundusz Celowy w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. W okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku Spółka wykorzystwała środki z funduszu w kwocie 844 tysięcy złotych (2010: 1.966 tysięcy złotych).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 37. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bi

37. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne, pozostałe zobowiązania finansowe

37.1 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:		2.821.742	1.832.545
- w obec jednostek powiązanych	39.1	6.823	-
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych		966.530	759.184
Fundusze specjalne, w tym:		24.694	21.871
- Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego		24.491	21.668
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		14.577	13.052
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:		118.869	110.136
- rezerwa na koszty świadczeń pracowniczych		64.273	78.162
Przychody przyszłych okresów, w tym:		46.790	48.315
- z tytułu dotacji ⁽¹⁾		39.321	40.012
- inne		7.469	8.303
Zobowiązania inwestycyjne		164.217	165.809
Zobowiązania w obec ubezpieczycieli		30.259	22.201
Pozostałe zobowiązania		23.246	27.804
Razem		4.210.924	3.000.917
Część długoterminowa		54.371	61.809
Część krótkoterminowa		4.156.553	2.939.108

⁽¹⁾ w tym głównie nieodpłatnie otrzymane licencje oraz dotacje z EkoFunduszu na wykorzystanie gazu odpadowego z morskiej kopalni ropy naftowej do celów grzewczych.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach w przedziale 7 - 60 dni. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 1 miesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach 1 miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

Zgodnie z art. 8 ustawy o podatku akcyzowym z dnia 6 grudnia 2008 roku (Dz. U. Nr 3 poz. 11/2008) obowiązek podatkowy powstaje m.in. w momencie wyprowadzenia wyrobów akcyzowych zharmonizowanych ze składu podatkowego. Jednostka Dominująca oraz niektóre spółki w Grupie posiadają zarejestrowane składy podatkowe, w których wyroby akcyzowe zharmonizowane są objęte procedurą zawieszenia poboru akcyzy i mogą być poddane czynnościom zgodnie z warunkami w ustawie o podatku akcyzowym.

Analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w [Nocie 42.3.1 \(\(dane-finance/skonsolidowane-sprawozdanie-finance/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/42.-instrumenty-finance#42-3-1\) Dodatkowych informacji i objaśnień.](#)

Analiza wymagalności zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz

na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w [Nocie 41](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/41.-cele-i-zasady-zarzadzania-ryzykiem-finansowym/) (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/41.-cele-i-zasady-zarzadzania-ryzykiem-finansowym/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

37.2 Pozostałe zobowiązania finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych:	267.778	279.807
- swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	-	3.517
- futures (emisja CO ₂)	15.607	463
- forwardy i spoty walutowe	70.449	41.654
- terminowe transakcje stopy procentowej (FRA)	-	340
- swap procentowy (IRS)	172.134	227.897
- swap walutowy	9.588	5.936
Zobowiązania z tytułu leasingu	197.000	74.255
Razem zobowiązania finansowe	464.778	354.062
Zobowiązania długoterminowe	304.949	151.666
Zobowiązania krótkoterminowe	159.829	202.396

Na dzień 31 grudnia 2011 roku nie występowały umowy hedgingu obowiązkowego, na których ustanowiono cesję tytułem zabezpieczenia kredytu, o którym mowa w [Nocie 34](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-oprocentowane-kredyty-i-pozyczki/) (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-oprocentowane-kredyty-i-pozyczki/>) Dodatkowych informacji i objaśnień (31 grudnia 2010: 120.822 tysiące złotych).

Analiza wrażliwości pozostałych zobowiązań finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut, stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w [Nocie 42.3](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/42.-instrumenty-finansowe#42-3) ([/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/42.-instrumenty-finansowe#42-3](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/42.-instrumenty-finansowe#42-3)) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wymagalności pozostałych zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w [Nocie 41](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/41.-cele-i-zasady-zarzadzania-ryzykiem-finansowym/) (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/41.-cele-i-zasady-zarzadzania-ryzykiem-finansowym/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

37.3 Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w tysiącach złotych	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Nie dłużej niż jeden rok	41.113	21.115	19.415	2.696
Od 1 roku do 5 lat	153.520	86.070	91.357	32.774
Powżej 5 lat	98.221	51.762	86.228	38.785
Razem	292.854	158.947	197.000	74.255
Minus przyszłe obciążenia finansowe	(95.854)	(84.692)	-	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	197.000	74.255	197.000	74.255
Część długoterminowa			177.585	71.559
Część krótkoterminowa			19.415	2.696

Grupa na podstawie umów leasingu finansowego użytkuje głównie aktywa związane z taboru kolejowym.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 38. Zobowiązania warunkowe oraz pozostałe gwarancje i zabezpieczenia

38. Zobowiązania warunkowe oraz pozostałe gwarancje i zabezpieczenia

38.1 Zabezpieczenia wekslowe, gwarancje bankowe bądź inne formy zabezpieczeń udzielanych przez instytucje finansowe

Gwarancje bankowe i inne formy zabezpieczeń wystawione na zlecenie Jednostki Dominującej oraz spółek z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. oraz udzielone przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

31 grudnia 2011 roku (w tysiącach złotych) Beneficjent	Wartość udzielonych zabezpieczeń w walucie	Waluta zabezpieczenia	Wartość udzielonych zabezpieczeń w PLN ⁽¹⁾	Data obowiązywania zabezpieczenia	Bank lub inna instytucja udzielająca zabezpieczenia	Rodzaj udzielonego zabezpieczenia/ informacja o dłużniku
Zabezpieczenia zlecone przez Grupę LOTOS S.A.						
Port Lotniczy "Rzeszów - Jasionka" Sp. z o.o.	4.116	PLN	4.116	2012-12-31 ⁽²⁾	PKO BP S.A.	Gwarancja bankowa
UOP CH SARL	700	USD	2.392	2012-01-15 ⁽³⁾	Deutsche Bank S.A.	Gwarancja bankowa
Port Lotniczy Wrocław	5.547	PLN	5.547	2013-01-30	ING Bank Śląski S.A.	Gwarancja bankowa
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	2.210	PLN	2.210	-	-	Gwarancje bankowe
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	134	EUR	591	-	-	Gwarancje bankowe
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	36	USD	123	-	-	Gwarancje bankowe
Razem zabezpieczenia zlecone przez Grupę LOTOS S.A.			14.979			
Zabezpieczenia udzielone/ zlecone przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.						
Rząd Norweski	-	-	-	bezterminowo	LOTOS Petrobaltic S.A.	Gwarancja za działania LOTOS Exploration and Production Norge AS w zakresie poszukiwań i wydobycia na norweskim szelfie kontynentalnym
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	18.556 ⁽⁴⁾	PLN	18.556	2015-02-20	Bank Pekao S.A.	Gwarancja bankowa
Pozostałe, w tym:	25.652	PLN	25.652	-	-	-
z tytułu gwarancji bankowych	5.168	PLN	5.168	-	-	-
z tytułu gwarancji bankowych dobrego wykonania umów	18.634	PLN	18.634	-	-	-
Razem pozostałe zabezpieczenia udzielone/			44.208			

**zlecone przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy
LOTOS S.A.**

RAZEM GRUPA	59.187
--------------------	---------------

⁽¹⁾ zabezpieczenia w walucie przeliczone wg kursów średnich NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku.

⁽²⁾ pierwotny termin obowiązywania 31 grudnia 2011 roku został wydłużony aneksem do dnia 31 grudnia 2012 roku.

⁽³⁾ zobowiązanie wygasło po terminie obowiązywania.

⁽⁴⁾ gwarancja bankowa stanowiąca zabezpieczenie pożyczki z dnia 29 czerwca 2007 roku zawartej przez LOTOS Biopaliw a Sp. z o.o. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na kwotę 35.000 tysięcy złotych.

31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych)	Wartość udzielonych zabezpieczeń w walucie	Waluta zabezpieczenia	Wartość udzielonych zabezpieczeń w PLN ⁽¹⁾	Data obowiązywania zabezpieczenia	Bank lub inna instytucja udzielająca zabezpieczenia	Rodzaj udzielonego zabezpieczenia/ informacja o dłużniku
Beneficjent						
Zabezpieczenia zlecone przez Grupę LOTOS S.A.						
VITOL S.A.	9.130	USD	27.062	2011-01-15 ⁽²⁾	Deutsche Bank S.A.	Akredytywa stand-by
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	734	PLN	734	-	-	Gwarancje bankowe
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	169	EUR	669	-	-	Gwarancje bankowe
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	36	USD	107	-	-	Gwarancje bankowe
Razem zabezpieczenia zlecone przez Grupę LOTOS S.A.			28.572			
Zabezpieczenia udzielone/ zlecone przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.						
Rząd Norweski	-	-	-	bezzterminowo	LOTOS Petrobaltic S.A.	Gwarancja za działania LOTOS Exploration and Production Norge AS w zakresie poszukiwań i wydobycia na norweskim szelfie kontynentalnym
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	25.056 ⁽³⁾	PLN	25.056	2015-02-20	Bank Pekao S.A.	Gwarancja bankowa
Pozostałe, w tym:	15.975	PLN	15.975	-	-	-
z tytułu gwarancji bankowych	5.614	PLN	5.614	-	-	-
z tytułu gwarancji bankowych dobrego wykonania umów	10.361	PLN	10.361	-	-	-
Pozostałe (EUR)	143	EUR	566	-	-	-
Razem pozostałe zabezpieczenia udzielone/ zlecone przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.			41.597			
RAZEM GRUPA			70.169			

⁽¹⁾ zabezpieczenia w walucie przeliczone wg kursów średnich NBP z dnia 31 grudnia 2010 roku.

⁽²⁾ zobowiązanie wygasło po terminie obowiązywania.

⁽³⁾ gwarancja bankowa stanowiąca zabezpieczenie pożyczki z dnia 29 czerwca 2007 roku zawartej przez LOTOS Biopaliw a Sp. z o.o. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na kwotę 35.000 tysięcy złotych.

Zabezpieczenia weksłowe

31 grudnia 2011	Wysokość	Waluta	Wysokość	Data	Rodzaj
------------------------	-----------------	---------------	-----------------	-------------	---------------

roku (w tysiącach złotych) Podmiot, któremu został wystawiony weksel	wystawionego weksla(i) w walucie	wystawionego weksla(i)	wystawionego weksla(i) w PLN ⁽¹⁾	obowiązywania weksla(i)	
Weksle wystawione przez Grupę LOTOS S.A.					
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	240.000	PLN	240.000	2012-08-19 ⁽²⁾	Zobowiązanie warunkowe w formie zabezpieczenia ryczałtowego podatkowego na kwotę 800.000 tysięcy złotych
PKO BP S.A.	300.000	PLN	300.000	2016-11-25 ⁽³⁾	Zabezpieczenie kredytu
Razem weksle wystawione przez Grupę LOTOS S.A.			540.000		
Weksle wystawione przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.					
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	10.000	PLN	10.000	2012-04-30 ⁽⁴⁾	Zabezpieczenie zobowiązań podatkowych
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1.500	PLN	1.500	2012-09-30	Zabezpieczenie dofinansowania
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	7.000	PLN	7.000	2012-02-29 ⁽⁵⁾	Zabezpieczenie akcyzowe
BRE Bank S.A.	50.000	PLN	50.000	2013-03-15 ⁽⁶⁾	Zabezpieczenie kredytu
PKO BP S.A.	60.000	PLN	60.000	2012-04-16 ⁽⁷⁾	Zabezpieczenie kredytu
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	3.450	PLN	3.450	2012-12-31	Zabezpieczenie dofinansowania
Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku- Białej	13.224	PLN	13.224	2012-06-30	Zabezpieczenie akcyzowe generalne
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	200.000	PLN	200.000	- ⁽⁸⁾	Zabezpieczenie kredytu
Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Ltd.	8.000	USD	27.339	2013-06-30 ⁽⁹⁾	Zabezpieczenie zobowiązań pieniężnych z tytułu nabycia udziałów i wierzycielności
Bank Ochrony Środowiska S.A.	27.413	PLN	27.413	2016-06-30	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów kredytowych
Bank Ochrony Środowiska S.A.	9.490	PLN	9.490	2016-12-20	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów kredytowych
NORDEA BANK POLSKA S.A.	20.000	PLN	20.000	2012-07-31	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów kredytowych
BRE BANK S.A.	35.000	PLN	35.000	2012-04-25	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów kredytowych
Millennium Leasing Sp. z o.o.	9.824 ^{(10), (12)}	EUR	43.390	-	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów leasingu
NORDEA FINANCE POLSKA S.A.	16.143 ^{(11), (12)}	EUR	71.301	-	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów leasingu
Pozostałe (każdy poniżej 1.000 tysięcy złotych)	2.142	PLN	2.142	-	-
Razem weksle wystawione przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.			581.249		
RAZEM GRUPA			1.121.249		

⁽¹⁾ zabezpieczenia w walucie przeliczone wg kursów średnich NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku.

⁽²⁾ poprzedni termin w wysokości zabezpieczenia akcyzowego obowiązywał – do dnia 19 sierpnia 2011 roku.

⁽³⁾ z dniem 25 listopada 2011 roku w prowadzonym aneksem do umowy limitu kredytowego zmianę terminu obowiązywania do dnia 25 listopada 2016 roku oraz zmieniono kwotę limitu kredytowego z 200.000 tysięcy złotych na 300.000 tysięcy złotych.

⁽⁴⁾ termin obowiązywania z dnia 30 kwietnia 2011 roku został przedłużony do dnia 30 kwietnia 2012 roku.

⁽⁵⁾ został przedłużony do dnia 29 lutego 2012 roku, pierwotny termin obowiązywał do dnia 28 lutego 2011 roku.

⁽⁶⁾ termin obowiązywania został przedłużony do dnia 15 marca 2012 roku a następnie do dnia 15 marca 2013 roku, zwiększono wysokość kwoty kredytu z 30.000 tysięcy złotych do 50.000 tysięcy złotych.

⁽⁷⁾ termin obowiązywania został przedłużony do dnia 16 marca 2012 roku a następnie do dnia 16 kwietnia 2012 roku, zmianie uległa również wysokość kwoty kredytu ze 100.000 tysięcy złotych do 60.000 tysięcy złotych.

⁽⁸⁾ umowa kredytowa z dnia 15 listopada 2010 roku.

⁽⁹⁾ termin płatności ostatniej raty ceny nabycia udziałów i wierzycielności od Stalew od Power Ventures (Władysławowo) Ltd.

⁽¹⁰⁾ wartość przedmiotu leasingu wynosi 11.192 EUR.

⁽¹¹⁾ wartość przedmiotu leasingu wynosi 18.582 EUR.

⁽¹²⁾ wartość zobowiązania z tytułu opłat na dzień 31 grudnia 2011 roku.

31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) Podmiot, któremu został wystawiony weksel	Wysokość wystawionego weksla(i) w walucie	Waluta wystawionego weksla(i)	Wysokość wystawionego weksla(i) w PLN ⁽¹⁾	Data obowiązywania weksla(i)	Rodzaj
Weksle wystawione przez Grupę LOTOS S.A.					
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	240.000	PLN	240.000	2011-08-19	Zobowiązanie warunkowe w formie zabezpieczenia ryczałtowego podatku na kwotę 800.000 tysięcy złotych
PKO BP S.A.	200.000	PLN	200.000	2011-08-25 ⁽²⁾	Zabezpieczenie kredytu
Razem weksle wystawione przez Grupę LOTOS S.A.			440.000		
Weksle wystawione przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.					
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	10.000	PLN	10.000	2011-04-30	Zabezpieczenie zobowiązania podatkowego
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	5.000	PLN	5.000	2011-02-28 ⁽³⁾	Zabezpieczenie zobowiązania podatkowego
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1.500	PLN	1.500	2012-09-30	Zabezpieczenie dofinansowania
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	7.000	PLN	7.000	2012-02-29 ⁽⁴⁾	Zabezpieczenie akcyzowe
BRE Bank S.A.	30.000	PLN	30.000	2012-03-15 ⁽⁵⁾	Zabezpieczenie kredytu
PKO BP S.A.	100.000	PLN	100.000	2011-04-16 ⁽⁶⁾	Zabezpieczenie kredytu
Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej	13.174	PLN	13.174	2011-06-30	Zabezpieczenie akcyzowe generalne dotyczące przemieszczania w robót akcyzowych pomiędzy składami podatkowymi w procedurze zawieszono poboru akcyzy
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	200.000	PLN	200.000	- ⁽⁷⁾	Zabezpieczenie kredytu
Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Ltd.	13.000	USD	38.533	2013-06-30 ⁽⁸⁾	Zabezpieczenie zobowiązań pieniężnych z tytułu nabycia udziałów i wierzycielności
Bank Ochrony Środowiska S.A.	27.413	PLN	27.413	2016-06-30	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów kredytowych
Bank Ochrony Środowiska S.A.	9.490	PLN	9.490	2016-12-20	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów kredytowych
BRE BANK S.A.	20.000	PLN	20.000	2011-06-15 ⁽⁹⁾	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów kredytowych
Millennium Leasing Sp. z o.o.	11.192 ⁽¹⁰⁾	EUR	44.324 ⁽¹¹⁾	-	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów leasingu
NORDEA FINANCE POLSKA S.A.	18.582 ⁽¹⁰⁾	EUR	73.590 ⁽¹²⁾	-	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów leasingu

Pozostałe (każdy poniżej 1.000 tysięcy złotych)	1.490	PLN	1.490	-	-
Razem weksle wystawione przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.	581.514				
RAZEM GRUPA	1.021.514				

⁽¹⁾ zabezpieczenia w w alucie przeliczone w g kursów średnich NBP z dnia 31 grudnia 2010 roku.

⁽²⁾ z dniem 25 sierpnia 2010 roku w prow adzono aneksem do umow y limitu kredytow ego zmianę terminu obow iązyw ania do dnia 25 sierpnia 2011 roku oraz zmieniono kw otę limitu kredytow ego z 250.000 tysięcy złotych na 200.000 tysięcy złotych.

⁽³⁾ zabezpieczenie w ygasło po terminie obow iązyw ania.

⁽⁴⁾ został przedłużony do dnia 29 lutego 2012 roku, pierw otny termin obow iązyw ania do dnia 28 lutego 2011 roku.

⁽⁵⁾ termin obow iązyw ania został przedłużony do dnia 15 marca 2012 roku, zwiększono w wysokość kw otę kredytu z 30.000 tysięcy złotych do 50.000 tysięcy złotych.

⁽⁶⁾ termin obow iązyw ania został przedłużony do dnia 16 kwietnia 2011 roku.

⁽⁷⁾ umow a kredytow a z dnia 15 listopada 2010 roku.

⁽⁸⁾ termin płatności ostatniej raty ceny nabycia udziałów i w ierzytelności od Stablew ood Pow er Ventures (Władysław ow o) Ltd.

⁽⁹⁾ umow a została zakończona z dniem 26 kwietnia 2011 roku.

⁽¹⁰⁾ w artość przedmiotu leasingu.

⁽¹¹⁾ na dzień 31 grudnia 2010 roku w artość zobow iązania z tytułu zapłaconych zaliczek w yniosła 14.959 tysięcy złotych.

⁽¹²⁾ na dzień 31 grudnia 2010 roku w artość zobow iązania z tytułu zapłaconych zaliczek w yniosła 43.381 tysięcy złotych.

38.2 Warunkowe zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka nie posiada zobowiązań wynikających z podpisanych istotnych umów dotyczących nakładów na rzeczowe aktywa trwałe (Program 10+) (31 grudnia 2010: 29,8 milionów złotych).

38.3 Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku, biorąc pod uwagę limit przyznaných uprawnień na lata 2008-2012, w Grupie występowała nadwyżka przyznaných uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w stosunku do wielkości emisji dwutlenku węgla (CO₂) i w związku z powyższym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie zostały utworzone rezerwy.

Z dniem 1 lipca 2008 roku Rada Ministrów w drodze rozporządzenia przyjęła Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) na lata 2008 - 2012 we wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla (CO₂) dla instalacji istniejących i zmienianych (Dz.U. Nr. 202 poz. 1248 z dnia 14 listopada 2008 roku). Zgodnie z obowiązującym prawem wyżej wymienione uprawnienia na drugi okres rozliczeniowy (2008 - 2012) zostały rozdzielone bezpłatnie dla wszystkich instalacji objętych systemem handlu emisjami.

Na lata 2011 - 2012 zgodnie z rozporządzeniem Grupie przyznano średnioroczny limit emisji dwutlenku węgla (CO₂) w wysokości 1.228 tysięcy ton. Dodatkowo Grupa LOTOS S.A. zgodnie z decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego z dnia 18 stycznia 2011 roku na rok 2011 i 2012 otrzymała uprawnienia w liczbie 143 tysięcy ton na każdy rok dla elektrociepłowni oraz 433 tysięcy ton na każdy rok dla rafinerii. W dniu 29 lipca 2011 roku decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego Grupie LOTOS S.A. zostały przyznane dodatkowe uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂) dla nowo oddanych instalacji w wysokości 175 tysięcy ton na rok 2011 oraz 185 tysięcy ton na rok 2012.

Łączna wysokość przyznanego średniorocznego limitu emisji dwutlenku węgla (CO₂) z uwzględnieniem powyższej decyzji na rok 2011 wynosi 1.979 tysięcy ton oraz na rok 2012 wynosi 1.989 tysięcy ton.

Emisja dwutlenku węgla (CO₂) wyliczona na podstawie danych produkcyjnych dla instalacji objętych systemem handlu emisjami oraz zweryfikowana zgodnie z art. 59 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosła 2.061 tysięcy ton oraz 31 grudnia 2010 roku wyniosła 1.163 tysięcy ton.

38.4 Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach Jednostki Dominującej lub jednostek od niej zależnych

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z prowadzoną przez Jednostkę Dominującą działalnością

Postanowieniem Prezesa UOKiK z dnia 21 marca 2005 roku zostało wszczęte z urzędu postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem zawarcia przez Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. w Płocku oraz Grupę LOTOS S.A. w Gdańsku porozumienia w sprawie jednoczesnego zakończenia produkcji i dystrybucji benzyny uniwersalnej U95. Zdaniem Zarządu Spółki, w związku z faktem kontynuacji produkcji i sprzedaży benzyny uniwersalnej U95 zarzuty UOKiK są bezpodstawne i w kwietniu 2005 roku Zarząd wystosował wniosek o wydanie decyzji o niestwierdzeniu stosowania przez Grupę LOTOS S.A. praktyki ograniczającej konkurencję.

W lipcu 2005 roku Spółka złożyła do Sądu Antymonopolowego zażalenie na postanowienie UOKiK w przedmiocie ograniczenia dostępu do części zebranego w sprawie materiału dowodowego. Niezależnie od złożonego zażalenia Spółka wystąpiła we wrześniu 2005 roku z kolejnym wnioskiem o wydanie decyzji o stwierdzenie niestosowania przez Grupę LOTOS S.A. praktyk monopolistycznych. W październiku 2005 roku wpłynęło kolejne postanowienie UOKiK w przedmiocie ograniczenia dostępu do części zebranego materiału dowodowego, na które Spółka złożyła do Sądu Antymonopolowego zażalenie. Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił zażalenia. Na postanowienia w przedmiocie oddalenia zażaleń, Grupa LOTOS S.A. wniosła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie stosowne zażalenia, które zostały oddalone.

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2007 roku ograniczono Grupie LOTOS S.A. na wniosek PKN ORLEN S.A. prawo wglądu do materiału dowodowego w postępowaniu antymonopolowym w postaci materiałów zgromadzonych w trakcie kontroli PKN ORLEN S.A. w Płocku w zakresie części załączników do protokołu kontroli biur w Płocku oraz ograniczono wgląd do protokołu kontroli biur w Warszawie i załączników. Tym samym Postanowieniem odmówiono uwzględnienia wniosku PKN ORLEN S.A. o ograniczenie prawa wglądu do materiału dowodowego w zakresie protokołu kontroli biur wnioskodawcy w Płocku. W dniu 26 kwietnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła zażalenie na Postanowienie ograniczające Grupie LOTOS S.A. prawo wglądu do materiału dowodowego. W dniu 9 maja 2007 roku Grupa LOTOS S.A. otrzymała Wezwanie UOKiK do udzielenia informacji dotyczących zmiany cen U95 i Pb95. Tego samego dnia Spółka przesłała do UOKiK wymagane informacje. Dnia 2 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. wysłała pismo do UOKiK informujące o zakończeniu produkcji benzyny U95. W dniu 31 grudnia 2007 roku Prezes UOKiK nałożył na Grupę LOTOS S.A. karę w wysokości 1.000 tysięcy złotych. W związku z tym w dniu 17 stycznia 2008 roku do Sądu Okręgowego w Warszawie zostało złożone odwołanie od tej decyzji.

W dniu 23 września 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów przesłał odpowiedź Prezesa UOKiK na odwołanie Grupy LOTOS S.A. od decyzji Prezesa UOKiK. Prezes UOKiK w odpowiedzi na odwołanie Grupy LOTOS S.A. stwierdził, iż zarzuty Grupy LOTOS S.A., zarówno dotyczące przepisów materialnych, jak i formalnych, są bezzasadne i wniósł o oddalenie odwołania powoda w całości oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W dniu 27 kwietnia 2010 roku Sąd odroczył wydanie wyroku do dnia 6 maja 2010 roku. W dniu 6 maja 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok oddalający odwołanie od decyzji UOKiK w sprawie postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu wynikającego z postanowienia Prezesa UOKiK z dnia 21 marca 2005 roku dotyczącego dystrybucji benzyny uniwersalnej U95, jednocześnie Sąd utrzymał w mocy kary nałożone przez UOKiK w wysokości 1.000 tysięcy złotych na Grupę LOTOS S.A. oraz 4.000 tysięcy złotych na PKN ORLEN S.A. W dniu 15 czerwca 2010 roku wpłynął wyrok o oddaleniu odwołania od decyzji Prezesa UOKiK. W dniu 28 czerwca 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła apelację od wyroku. W kolejnych okresach Grupa LOTOS S.A. i UOKiK odpowiedzieli na apelację PKN ORLEN S.A., natomiast PKN ORLEN S.A. i UOKiK odpowiedzieli na apelację Grupy LOTOS S.A. Sąd opublikował wyrok oddalający apelację Grupy LOTOS S.A. i PKN ORLEN S.A. w dniu 11 lutego 2011 roku. W dniu 30 maja 2011 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła skargę kasacyjną od wyroku, w którym to zaskarżyła w całości wyrok i wniosła o jego uchylenie. Również w tym dniu wpłynęła skarga kasacyjna PKN ORLEN S.A. W dniu 17 czerwca 2011 roku wpłynęła odpowiedź na skargę kasacyjną Grupy LOTOS S.A., w której to Prezes UOKiK wniósł o odrzucenie skargi i zasądzenie kosztów procesowych na rzecz UOKiK. W dniu 2 grudnia 2011 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa została zakończona.

W dniu 10 marca 2011 roku Spółka zapłaciła zobowiązanie wynikające z wyroku z dnia 11 lutego 2011 roku w kwocie 1.000 tysięcy złotych wykorzystując utworzoną wcześniej rezerwę.

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z działalnością prowadzoną przez LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

Postępowanie dotyczące zobowiązań podatkowych od towarów i usług za miesiąc styczeń i marzec 2005 roku

W dniu 30 marca 2006 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 28 marca 2006 roku w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług za styczeń 2005 roku. Działając na podstawie art. 109 Ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.) Naczelnik Urzędu Skarbowego nałożył na spółkę dodatkowe zobowiązanie podatkowe, które dotyczy rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. (dawniej LOTOS Mazowsze S.A.). W dniu 25 lipca 2006 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku z dnia 21 lipca 2006 roku uchylającą decyzję organu pierwszej instancji określającą w tytule podatku od towarów i usług za miesiąc styczeń 2005 roku zobowiązanie podatkowe oraz ustalającą dodatkowe zobowiązanie podatkowe w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez ten organ. W dniu 6 lipca 2007 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego Nr PV/4400-96/124/VT/06/AR, w której określono spółce zawyżenie kwoty zwrotu różnicy podatku na 23 tysiące złotych i kwotę dodatkowego zobowiązania podatkowego w wysokości 7 tysięcy złotych. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. nie odwołała się od tej decyzji uznając ją jako korzystną dla spółki. Poprzednia decyzja Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego Nr PV/440-95/124/VT/AG z dnia 28 marca 2006 roku w przedmiotowej sprawie określała zaniżenie kwoty zobowiązania podatkowego na 24.055 tysięcy złotych i dodatkowe zobowiązanie podatkowe w wysokości 7.850 tysięcy złotych (decyzja ta została uchylona decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku z dnia 21 lipca 2006 roku).

W dniu 6 lipca 2007 roku Naczelnik Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku wydał postanowienie Nr VT/440-185/07/WP/DP o wszczęciu postępowania podatkowego w zakresie prawidłowości rozliczenia podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku wobec spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. W dniu 11 września 2007 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 10 września 2007 roku w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług za miesiąc marzec 2005 roku. Działając na podstawie art. 109 Ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 z o późn. zm.) Naczelnik Urzędu Skarbowego nałożył na spółkę dodatkowe zobowiązanie podatkowe, które dotyczy rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. W decyzji Nr PV/4400-170/185/VT/07/DP określono zawyżenie kwoty zwrotu różnicy podatku o 26.141 tysięcy złotych oraz ustalono dodatkowe zobowiązanie podatkowe za marzec 2005 roku w wysokości 7.842 tysięcy złotych. Kwoty określone w decyzji spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. uiszcza. W dniu 24 września 2007 roku spółka odwołała się od decyzji Pomorskiego Urzędu Skarbowego.

W dniu 18 stycznia 2008 roku Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku wydał decyzję Nr PC/4407-660/07/13 utrzymującą w mocy decyzję Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 10 września 2007 roku, Nr PV/4400-170/185/VT/07/DP, określającą dla spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. w podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym w wysokości 5.292 tysięcy złotych, w tym kwota zwrotu różnicy podatku w wysokości 5.292 tysięcy złotych oraz ustalając dodatkowe zobowiązanie podatkowe w podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku w wysokości 7.842 tysięcy złotych. W dniu 1 lutego 2008 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zaskarżyła decyzję Dyrektora Izby Skarbowej Nr PC/4407-660/07/13 do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku.

Przedmiotem decyzji jest uprawnienie spółki do obniżenia kwoty podatku należnego w rozliczeniu za miesiąc, w którym sprzedawca otrzymał potwierdzenie odbioru faktury korygującej przez nabywcę na skutek rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. oraz konstytucyjność dodatkowych sankcji podatkowych z tego tytułu.

W dniu 24 czerwca 2008 roku odbyła się rozprawa przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Gdańsku. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego uchylił zaskarżoną decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku, określił, że zaskarżona decyzja nie może być wykonana i zasądził od Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku na rzecz spółki zwrot kosztów postępowania.

Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku złożył dnia 31 lipca 2008 roku skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 24 czerwca 2008 roku.

W dniu 19 stycznia 2010 roku Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku w zakresie prawidłowości rozliczenia podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku wobec spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W dniu 17 czerwca 2010 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku oddalił skargę spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. W związku z powyższym wykazywana w latach poprzednich należność z tytułu zapłaconej przez spółkę LOTOS Paliwa Sp. z o.o. sankcji dotyczącej dodatkowego zobowiązania podatkowego w wysokości 7.850 tysięcy złotych została ujęta w pozostałych kosztach operacyjnych spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. za 2010 rok. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. złożyła w dniu 25 sierpnia 2010 roku skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie. W dniu 28 lipca 2011 roku Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. nie przewiduje dodatkowych kosztów dotyczących rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A.

Istotne postępowania sądowe wszczęte przeciwko Grupie LOTOS S.A.

Postępowanie z powództwa PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie za szkodę doznaną na skutek stosowanych praktyk monopolistycznych

Pozwem z dnia 18 maja 2001 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. wniosła powództwo o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 1999 roku tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych polegających na sprzedaży olejów bazowych BS w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o. Stosowanie przez Spółkę zarzuconych jej praktyk monopolistycznych stwierdzone zostało decyzją Urzędu Antymonopolowego z dnia 26 września 1996 roku, którą Urząd nakazał Spółce ich zaniechanie. Spółka odwołała się od tej decyzji. Sąd Wojewódzki w Warszawie – Sąd Antymonopolowy wyrokiem z dnia 22 października 1997 roku zmienił w zasadzie tylko redakcję decyzji i również nakazał Spółce zaniechanie praktyk monopolistycznych. Kasację Spółki od tego wyroku Sąd Najwyższy oddalił wyrokiem z dnia 2 czerwca 1999 roku.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 21 grudnia 2002 roku, oddalił powództwo o odszkodowanie, w całości uwzględniając zgłoszony przez Spółkę zarzut przedawnienia. Wyrok ten został jednak uchylony w dniu 4 grudnia 2003 roku przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie I ACa 824/03 i przekazany do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku. Sąd Apelacyjny uznał zarzut przedawnienia za nietrafiony. Zdaniem tego Sądu dopiero w dniu 2 czerwca 1999 roku (data orzeczenia Sądu Najwyższego) PETROECCO JV Sp. z o.o. dowiedziała się, że doznana przez nią szkoda jest efektem praktyk monopolistycznych, z którą związana jest odpowiedzialność deliktowa Spółki, i to od tej daty – zdaniem Sądu – biegnie trzyletni okres przedawnienia roszczeń odszkodowawczych. Sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku (sąd I instancji), sygnatura IX GC 134/04. Spółka broniła się również zarzutami merytorycznymi (kwestionuje fakt wystąpienia jakiegokolwiek szkody po stronie PETROECCO JV Sp. z o.o., jej wysokość i istnienie związku przyczynowego pomiędzy praktyką monopolistyczną a szkodą). Po rozprawie w czerwcu 2005 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku zlecił biegłemu z zakresu księgowości i ekonomii sporządzenie opinii w przedmiocie ustalenia strat, jakie poniósł powód z tytułu działań Grupy LOTOS S.A. W przekazanej opinii biegły wskazał, że na podstawie materiałów przedstawionych przez PETROECCO JV Sp. z o.o. nie jest możliwe obliczenie wysokości strat,

czy też samego ich istnienia. Biegły wskazał również, iż opinia powinna być zlecona innemu ekspertowi, niż biegłemu z zakresu księgowości. Brak dowodów do wystawienia takiej opinii uniemożliwił powodowi doprowadzenie do wyboru kolejnego biegłego. Rozprawa odbyła się 27 marca 2007 roku. Publikacja wyroku została wyznaczona na dzień 10 kwietnia 2007 roku, następnie odroczonej została do dnia 20 kwietnia 2007 roku. Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2007 roku powództwo zostało oddalone. W dniu 17 maja 2007 roku Spółka wniosła zażalenie na postanowienie o kosztach postępowania. W dniu 4 czerwca 2007 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła apelację od wyroku z dnia 20 kwietnia 2007 roku. W dniu 12 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła odpowiedź na apelację. W dniu 20 grudnia 2007 roku Sąd oddalił apelację PETROECCO JV Sp. z o.o. od wyroku Sądu Okręgowego. W dniu 19 marca 2008 roku został złożony u Komornika wniosek egzekucyjny przeciwko PETROECCO JV Sp. z o.o. W dniu 17 kwietnia 2008 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła skargę kasacyjną od wyroku z dnia 20 grudnia 2007 roku. Skarga została doręczona Grupie LOTOS S.A. w dniu 17 czerwca 2008 roku. W dniu 30 czerwca 2008 roku została wysłana odpowiedź na skargę. Sprawa została skierowana na przedsąd na 14 listopada 2008 roku. W dniu 14 stycznia 2009 roku Sąd Najwyższy postanowił uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do ponownego rozpoznania. W dniu 10 marca 2009 roku akta zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego. W dniu 3 kwietnia 2009 roku Komornik przesłał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. W dniu 14 maja 2009 roku Sąd Apelacyjny przekazał sprawę do Sądu Okręgowego do ponownego rozpoznania. Na rozprawie w dniu 3 listopada 2009 roku Sąd zobowiązał PETROECCO JV Sp. z o.o. do wyznaczenia biegłego. W dniu 1 października 2010 roku odbyła się rozprawa, na której został przesłuchany biegły. Grupa LOTOS S.A. w dniu 16 maja 2011 roku wysłała odpowiedź na wezwanie do złożenia oświadczenia dotyczącego podtrzymania wniosku dowodowego z opinii biegłego oraz do uiszczenia zaliczki na poczet opinii w kwocie 23 tysięcy złotych. W dniu 18 maja 2011 roku wpłynęło pismo procesowe PETROECCO JV Sp. z o.o., w którym podtrzymano dotychczasowe stanowisko w powyższej sprawie. W dniu 14 marca 2012 roku wpłynęła opinia Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie, do której Grupa LOTOS S.A. ustosunkowała się 28 marca 2012 roku. W dniu 22 marca 2012 roku wpłynęło pismo procesowe PETROECCO JV Sp. z o.o. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Zarząd Spółki stoi na stanowisku, że ryzyko związane z przegraną ewentualnego sporu jest niewielkie, w związku z tym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie zostały utworzone rezerwy na potencjalne odszkodowanie.

Postępowanie z powództwa Ministra Skarbu Państwa o unieważnienie umowy sprzedaży udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o.

W dniu 3 listopada 2005 roku wpłynął do Grupy LOTOS S.A. pozew wniesiony przez Ministra Skarbu Państwa o uznanie za nieważną umowę z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartą pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żeglugą Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącą sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tysięcy złotych. W dniu 21 kwietnia 2006 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku, IX Wydział Gospodarczy wydał wyrok oddalający powództwo w całości. W dniu 8 czerwca 2006 roku Minister Skarbu Państwa wniósł apelację od wyroku sądu z dnia 21 kwietnia 2006 roku oddalającego powództwo Ministra Skarbu Państwa o uznanie za nieważną umowę z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartą pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żeglugą Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącą sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tysięcy złotych. W dniu 30 czerwca 2006 roku Spółka złożyła odpowiedź na powyższą apelację. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 28 grudnia 2006 roku zmieniono zaskarżony wyrok z dnia 21 kwietnia 2006 roku ustalając za nieważną umowę zbycia dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. W dniu 6 kwietnia 2007 roku Spółka wniosła kasację wraz z wnioskiem o wstrzymanie wykonania wyroku II instancji. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 kwietnia 2007 roku, wniosek o wstrzymanie wykonania wyroku sądu II instancji został oddalony. Sąd Najwyższy w dniu 10 sierpnia 2007 roku wydał postanowienie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy w dniu 21 listopada 2007 roku wydał postanowienie o przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie. Rozprawa odbyła się w dniu 7 maja 2008 roku. Sąd oddalił w całości powództwo i przyznał Grupie LOTOS S.A. zwrot kosztów procesu w wysokości 100 tysięcy złotych. Z dniem 7 maja 2008 roku wyrok sądu uprawomocnił się. Skarb Państwa w dniu 20 sierpnia 2008 roku wniósł skargę kasacyjną. W dniu 11 grudnia 2008 roku akta sprawy wpłynęły do Sądu Najwyższego, Izba Cywilna, Wydział II. W dniu 6 marca 2009 roku na posiedzeniu niejawnym przyjęto skargę do rozpoznania. Wyznaczono termin rozprawy na dzień 6 maja 2009 roku, na której Sąd Najwyższy przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia do Sądu Apelacyjnego w Szczecinie. Na rozprawie w dniu 30 września 2009 roku Sąd Apelacyjny oddalił powództwo i zasądził na rzecz Grupy LOTOS S.A. zwrot kosztów postępowania sądowego przez Skarb Państwa. Dnia 11 stycznia 2010 roku do Sądu Apelacyjnego wpłynęła skarga kasacyjna Skarbu Państwa, która wpłynęła do Spółki wraz z postanowieniem o przyjęciu do rozpoznania w dniu 6 czerwca 2010 roku. W dniu 8 lipca 2010 roku na rozprawie Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W dniu 17 lutego 2011 roku odbyła się rozprawa w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie, który nie wydał wyroku ze względu na zawłość sprawy. W dniu 13 lipca 2011 roku Sąd Najwyższy wydał postanowienie w sprawie zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Apelacyjny. W dniu 23 listopada 2011 roku Sąd oddalił apelację Ministra Skarbu Państwa. W dniu 6 marca 2012 roku wpłynęła skarga kasacyjna Skarbu Państwa. W dniu 20 marca 2012 roku wpłynęła odpowiedź Polskiej Żeglugi Morskiej na skargę kasacyjną. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Zarząd Spółki stoi na stanowisku, że ryzyko związane z przegraną ewentualnego sporu jest niewielkie, w związku z tym w sprawozdaniu finansowym nie zostały utworzone rezerwy na potencjalne zobowiązania.

Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, poczynając od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

Postępowania sądowe wszczęte przez Spółkę lub jednostki z Grupy Kapitałowej Spółki oraz przeciwko Spółce lub jednostkom z Grupy Kapitałowej

Postępowanie sądowe wszczęte przez Rafinerię Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) przeciwko osobie fizycznej

W dniu 4 grudnia 2003 roku Sąd Okręgowy w Krośnie wydał na rzecz spółki LOTOS Jasło S.A., w postępowaniu nakazowym, nakaz zapłaty kwoty 4.829 tysięcy złotych wraz z odsetkami, stanowiącej wierzytelności wynikające z nieregulowanych faktur za sprzedany towar (sygn. akt VIII GNC 292/03). Powyższy nakaz zapłaty uprawomocnił się. Z uwagi na fakt, iż w dniu 2 kwietnia 2004 roku w stosunku do dłużnika została ogłoszona upadłość z możliwością zawarcia układu, spółka LOTOS Jasło S.A. zgłosiła sędziemu komisarzowi swoją wierzytelność w łącznej wysokości 7.668 tysięcy złotych, na którą składa się kwota: (i) 6.138 tysięcy złotych jako niezapłacona należność główna za sprzedany towar; (ii) 1.498 tysięcy złotych jako odsetki za zwłokę; (iii) 32 tysięcy złotych jako koszty procesu w sprawie przed Sądem Okręgowym w Krośnie. Wierzytelności do kwoty 2.580 tysięcy złotych obejmującej należność główną, jak również odsetki nie są objęte układem, ze względu na ich zabezpieczenie na mieniu upadłego hipoteką kaucyjną. Do dnia 31 grudnia 2011 roku wpłynęły wszystkie raty układu. Na dzień 31 grudnia 2011 roku z uwzględnieniem realizacji założeń układu nie występują należności.

Postępowanie sądowe z powództwa WANDEKO którego stroną jest spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

Przeciwko spółce LOTOS Paliwa Sp. z o.o. toczy się postępowanie sądowe z powództwa Pana Andrzeja Wójcika prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą WANDEKO. W dniu 28 października 2009 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy wydał wyrok zaoczny i zasądził od spółki na rzecz powoda kwotę 1.921 tysięcy złotych wraz z odsetkami umownymi. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. utworzyła na zasądzoną kwotę rezerwę wraz z odsetkami w wysokości 15.318 tysięcy złotych. Spółka zaskarżyła wyrok składając sprzeciw od wyroku zaocznego do Sądu Okręgowego w Gdańsku w dniu 10 listopada 2009 roku. Na skutek sprzeciwu sprawa jest w rozpoznaniu co do istoty przez Sąd I instancji. Wyrok zaoczny nie stanowi tytułu wykonawczego ze względu na uchylenie na wniosek Spółki stosownego postanowienia. Jednocześnie zważywszy, że wyrok zaoczny jest z mocy ustawy tytułem zabezpieczenia, LOTOS Paliwa spółka z o.o. złożyła wniosek o uchylenie również tego rygoru. Nieprawomocnym postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2010 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku uchylił przedmiotowe zabezpieczenie w całości zgodnie z wnioskiem spółki. Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmienił w związku z zażaleniem Pana Andrzeja Wójcika z dnia 18 maja 2010 roku powołane postanowienie Sądu Okręgowego postanowieniem z dnia 13 października 2010 roku, w wyniku czego wyrok zaoczny dalej pozostaje tytułem zabezpieczenia. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2010 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie Pana Andrzeja Wójcika na postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku o odmowie uchylenia postanowienia w przedmiocie uchylenia rygoru natychmiastowej wykonalności wyroku zaocznego i zasądził na rzecz spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zwrot kosztów postępowania. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Pozostałe postępowania których stroną jest spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji

Na dzień 31 grudnia 2011 roku toczą się postępowania, których stroną jest spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji szerzej opisane poniżej.

W dniu 23 lipca 2009 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie ogłosił upadłość KRAK-GAZ Sp. z o.o. Majątkiem spółki zarządza syndyk masy upadłości. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie upadłościowe jest w toku.

W dniu 15 grudnia 2008 roku Zarząd spółki LOTOS Gaz S.A. wszczął postępowanie arbitrażowe przeciwko zbywcom udziałów spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. W dniu 14 kwietnia 2010 roku został wydany wyrok Sądu Arbitrażowego w sprawie z powództwa spółki LOTOS Gaz S.A. przeciwko zbywcom KRAK-GAZ Sp. z o.o. oraz z powództwa wzajemnego zbywców przeciwko spółce LOTOS Gaz S.A. o zapłatę. Sąd zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz spółki LOTOS Gaz S.A. kwotę 4.155 tysięcy złotych wraz z odsetkami od dnia 19 grudnia 2008 roku do dnia zapłaty oraz zasądził od spółki LOTOS Gaz S.A. na rzecz zbywców z powództwa wzajemnego kwotę 1.682 tysięcy złotych wraz z odsetkami od dnia 5 lipca 2009 roku do dnia zapłaty. Tytułem zwrotu kosztów postępowania sąd zasądził od pozwanych na rzecz spółki LOTOS Gaz S.A. kwotę 209 tysięcy złotych oraz od spółki LOTOS Gaz S.A. na rzecz zbywców kwotę 98 tysięcy złotych. Ponadto, sąd zniósł wzajemnie pozostałe koszty między stronami. W wyniku złożonej skargi o uchylenie wyroku Sądu Arbitrażowego przez spółkę LOTOS Gaz S.A. Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 15 września 2011 roku Sąd Okręgowy w Krakowie uchylił wyrok Sądu Arbitrażowego w całości, wyrok uprawomocnił się.

W maju 2009 roku spółka LOTOS Gaz S.A. złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oszustwa na szkodę spółki LOTOS Gaz S.A. przez zbywców spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. Prokuratura wszczęła w tej sprawie śledztwo, w lutym 2010 roku postępowanie zostało rozszerzone o zbadanie dochowania należytej staranności przez osoby uczestniczące po stronie Grupy LOTOS S.A. w procesie akwizycji spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. W dniu 4 kwietnia 2011 roku postępowanie zostało ponownie podjęte po sporządzeniu opinii biegłego. Postanowieniem z dnia 27 maja 2011 roku Prokuratura Rejonowa Warszawa Śródmieście Północ umorzyła śledztwo w sprawie. W dniu 12 czerwca 2011 roku spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji wniosła zażalenie na postanowienie prokuratury. W wyniku rozpoznania zażalenia postanowienie zostało uchylone. Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2011 roku Prokuratura Rejonowa Warszawa Śródmieście-Północ ponownie umorzyła śledztwo. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie w prokuraturze jest zakończone.

We wrześniu 2011 roku spółce LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, doręczono pozew Syndyka masy upadłości KRAK-GAZ Sp. z o.o. o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną wobec masy upadłości tj. podważenie ustanowionych zabezpieczeń w formie hipotek (skarga pauliańska). Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie jest w toku.

W dniu 23 lipca 2009 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie ogłosił upadłość KRAK -GAZ Sp. z o.o. Majątkiem spółki zarządza syndyk masy upadłości. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie upadłościowe jest w toku. W dniu 13 marca 2012 roku Sędzia komisarz postępowania upadłościowego spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. wydał postanowienie uwzględniające sprzeciwy do listy wierzytelności i uznał wierzytelność LOTOS Gaz S.A. w likwidacji w łącznej kwocie 23.695 tysięcy złotych w tym kwotę należności głównej w wysokości 21.435 tysięcy złotych oraz uznał jako zabezpieczone hipotekami wierzytelności w wysokości 21.132 tysięcy złotych. Postanowienie na dzień dzisiejszy nie jest prawomocne.

Postępowanie którego stroną jest spółka Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 16 stycznia 2012 roku odbyła się rozprawa sądu arbitrażowego dotycząca roszczeń spółki Single Buoy Moorings Inc. („SBM”) - dostawcy platformy MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit) przeznaczonej do eksploatacji złoża YME. Wniosek z roszczeniem SBM został wniesiony do sądu arbitrażowego w Norwegii w dniu 25 stycznia 2011 roku przeciwko Talisman Energy Norge AS oraz pozostałym udziałowcom projektu YME i dotyczył:

- kwoty 90.000 tysięcy USD tytułem dodatkowego wynagrodzenia - bonusu za dostarczenie platformy w terminie określonym w umowie na dostawę platformy,
- kwoty 3.700 tysięcy USD tytułem zwrotu kosztów w związku innym sposobem transportu platformy.

Udział LOTOS Exploration and Production Norge AS w kwocie roszczenia SBM wynosi 20% kwot określonych powyżej, tj. łącznie 18.740 tysięcy USD. W świetle informacji uzyskanej przez LOTOS Norge od operatora koncesji i lidera projektu YME, tj. Talisman Energy Norge AS roszczenie SBM nie znajduje uzasadnienia na gruncie umowy na dostawę platformy MOPU.

W dniu 20 lutego 2012 roku ogłoszono werdykt postępowania arbitrażowego. Całość roszczeń spółki Single Buoy Moorings Inc. została odrzucona a postępowanie arbitrażowe zostało zakończone.

Ponadto, na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego trwają prace przygotowawcze związane z drugim postępowaniem arbitrażowym dotyczącym roszczeń spółki Single Buoy Moorings Inc. („SBM”). Roszczenie obejmuje sporne koszty dotyczące stosunku stron po przybyciu platformy MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit) do Norwegii opiewające na kwotę 330.000 tysięcy USD.

Udział LOTOS Exploration and Production Norge AS w kwocie roszczenia SBM wynosi 20% kwoty określonych powyżej, tj. 66.000 tysięcy USD.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 39. Informacje o podmiotach powiązanych

39. Informacje o podmiotach powiązanych

39.1 Informacje o transakcjach z jednostkami powiązanymi nie objętymi konsolidacją

Transakcje z jednostkami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych.

Obszary transakcji z podmiotami powiązanymi

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Spółki wyceniane metodą proporcjonalną		
Sprzedaż na rzecz jednostek powiązanych (z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową)	6.579	-
Zakupy od jednostek powiązanych (z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową)	34.510 ⁽¹⁾	-
Koszty finansowe z tytułu odsetek od pożyczek	-	-
Spółki wyceniane metodą praw własności		
Sprzedaż na rzecz jednostek powiązanych (z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową)	-	-
Zakupy od jednostek powiązanych (z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową)	-	-
Koszty finansowe z tytułu odsetek od pożyczek	15	15

⁽¹⁾ w tym zakup ropy naftowej.

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Spółki wyceniane metodą proporcjonalną		
Należności netto od jednostek powiązanych	90	-
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	6.823	-
Spółki wyceniane metodą praw własności		
Należności netto od jednostek powiązanych	-	-
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	-	7.936

W okresie roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku łączna wartość udzielonych pożyczek przez jednostki powiązane wyceniane metodą praw własności wyniosła 7.921 tysięcy złotych (2.000 tysiące EUR).

39.2 Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 Skarb Państwa był właścicielem 53,19% akcji Grupy LOTOS S.A.

W ciągu roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku, nie wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a Skarbem Państwa.

39.3 Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących Jednostki Dominującej

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki przedstawiało się następująco:

Wynagrodzenie Zarządu w 2011 roku

w tysiącach złotych	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	Nagrody jubileuszowe	Świadczenia pracownicze w formie akcji	Zarząd – jednostki zależne ⁽¹⁾	Razem wynagrodzenie wypłacone
Paweł Olechnowicz	315	-	-	872	1.187
Marek Sokółowski	315	-	-	641	956
Mariusz Machajewski	315	-	-	641	956
Maciej Szozda	316	-	-	641	957
Razem	1.261	-	-	2.795	4.056

⁽¹⁾ krótkoterminowe świadczenia pracownicze, w wynagrodzenia wypłacone członkom Zarządu Grupy LOTOS S.A. z tytułu pełnienia funkcji w Radach Nadzorczych i Radzie Dyrektorów spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych.

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej w 2011 roku

w tysiącach złotych	Okres pełnienia funkcji	Razem wynagrodzenie wypłacone ⁽¹⁾
Wiesław Skwarko	1.01 – 31.12.2011	41
Leszek Starosta	1.01 – 31.12.2011	41
Małgorzata Hirszel	1.01 – 31.12.2011	41
Oskar Pawłowski	1.01 – 31.12.2011	41
Michał Rumiński	1.01 – 31.12.2011	41
Rafał Wardziński	1.01 – 31.12.2011	41
Ewa Sibrecht-Ośka	1.01 – 08.11.2011	39
Rafał Lorek	1.01 – 27.06.2011	24
Razem		309

⁽¹⁾ krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), warteść w wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., które miały miejsce w ciągu okresu sprawozdawczego.

Wynagrodzenie Zarządu w 2010 roku

w tysiącach złotych	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	Nagrody jubileuszowe	Świadczenia pracownicze w formie akcji	Zarząd – jednostki zależne ⁽¹⁾	Razem wynagrodzenie wypłacone
Paweł Olechnowicz	302	-	-	158	460
Marek Sokółowski	301	-	-	92	393
Mariusz Machajewski	301	-	-	91	392
Maciej Szozda	261	-	-	91	352
Razem	1.165	-	-	432	1.597

⁽¹⁾ krótkoterminowe świadczenia pracownicze, w wynagrodzenia wypłacone członkom Zarządu Grupy LOTOS S.A. z tytułu pełnienia funkcji w Radach Nadzorczych i Radzie Dyrektorów spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych.

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej w 2010 roku

w tysiącach złotych	Okres pełnienia funkcji	Razem wynagrodzenie wypłacone ⁽¹⁾
Wiesław Skwarko ⁽²⁾	1.01 – 31.12.2010	3
Leszek Starosta	1.01 – 31.12.2010	42
Mariusz Obszyński	1.01 – 11.02.2010	9
Radosław Barszcz	1.01 – 11.02.2010	9
Małgorzata Hirszel	1.01 – 31.12.2010	42
Jan Stefanowicz	1.01 – 11.02.2010	9
Ireneusz Fafara	1.01 – 29.03.2010	14
Oskar Pawłowski	11.02 – 31.12.2010	33
Michał Rumiński	11.02 – 31.12.2010	33
Rafał Wardziński	11.02 – 31.12.2010	33
Ewa Sibrecht – Ośka	28.06 – 31.12.2010	17

Rafał Lorek	28.06 – 31.12.2010	17
Razem		261

⁽¹⁾ krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), warteść w wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., które miały miejsce w ciągu okresu sprawozdawczego.

⁽²⁾ Pan Wiesław Skwarko z dniem 1 listopada 2010 roku odstąpił złożone do Spółki oświadczenie dotyczące nie pobierania wynagrodzenia z tytułu członkostwa w Radzie Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiada rezerwę na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne dla członków Zarządu Grupy LOTOS S.A. w wysokości 350 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 260 tysięcy złotych)

Ponadto, zgodnie z ustawą o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (ustawa kominowa), Spółka utworzyła rezerwę na maksymalne przewidziane ww. ustawą wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej dla członków Zarządu Grupy LOTOS S.A. za rok 2011 w wysokości 249 tysięcy złotych (2010: 249 tysięcy złotych wypłacone w 2011 roku, wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej, wykazane w pozycji Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia) w tabeli Wynagrodzenie Zarządu w 2011 roku).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku i na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz w okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku Spółka nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących.

39.4 Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	30.769	27.243
Razem wynagrodzenie wypłacone głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.)	30.769	27.243

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiada rezerwę na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne dla członków głównej kadry kierowniczej w wysokości 7.155 tysięcy złotych (2010: 6.351 tysięcy złotych).

Ponadto, Grupa utworzyła rezerwę na przewidywane dla członków głównej kadry kierowniczej wynagrodzenie z tytułu premii rocznej za rok 2011 w wysokości 7.275 tysięcy złotych (2010: 6.188 tysięcy złotych wypłacone w 2011 roku) wynagrodzenie z tytułu premii rocznej, wykazane w pozycji Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia) w tabeli powyżej za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku saldo udzielonych przez Grupę pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze członkom głównej kadry kierowniczej wyniosło 21 tysięcy złotych (31 grudnia 2010 roku: 39 tysięcy złotych).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku oraz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 roku Grupa nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze członkom głównej kadry kierowniczej.

39.5 Inne transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami

Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku, Spółka lub podmioty z Grupy nie zawierała żadnych znaczących transakcji z Członkami Zarządu i Rady Nadzorczej ⁽¹⁾, nie udzielała wymienionym osobom żadnych pożyczek, zaliczek, gwarancji, ani nie zawierała żadnych umów, z których wynikałyby znaczące korzyści dla Grupy LOTOS S.A. lub jej jednostek zależnych lub stowarzyszonych. W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku na podstawie złożonych oświadczeń członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, Grupa LOTOS S.A. nie uzyskała wiedzy o transakcjach zawartych przez ich małżonków, krewnych lub powinowatych w linii prostej do drugiego stopnia lub związanych z tytułu opieki, przysposobienia lub kuratelii, bądź z innymi osobami, z którymi mają osobiste powiązania z Grupą LOTOS S.A. lub z podmiotem Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

⁽¹⁾ z uwzględnieniem zmian w składzie Rady Nadzorczej (patrz [Nota 3 \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-i-objasnienia/3.-informacje-dotyczace-składu-osob-ego-zarządu-oraz-rady-nadzorczej/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-i-objasnienia/3.-informacje-dotyczace-składu-osob-ego-zarządu-oraz-rady-nadzorczej/) Dodatkowych informacji i objaśnień).

Transakcje z podmiotami powiązanymi poprzez członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki

W 2011 roku na podstawie złożonych oświadczeń członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki o zawartych transakcjach ze stronami powiązanymi wystąpiły następujące rodzaje transakcji:

Rodzaj powiązania (w tysiącach złotych)	Sprzedaż	Zakup	Należności	Zobowiązania
Osoby nadzorujące	127	-	1.543	355
Osoby zarządzające	-	-	-	-
Razem	127	-	1.543	355

W 2010 roku na podstawie złożonych oświadczeń członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki o zawartych transakcjach ze stronami powiązanymi wystąpiły następujące rodzaje transakcji:

Rodzaj powiązania (w tysiącach złotych)	Sprzedaż	Zakup	Należności	Zobowiązania
Osoby nadzorujące	1.307	-	-	-
Osoby zarządzające	-	-	-	-
Razem	1.307	-	-	-

39.6 Dodatkowe informacje o wynikach spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

w tysiącach złotych	Wynik finansowy netto ⁽¹⁾	
	za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku	za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku
LOTOS Paliw a Sp. z o.o.	27.282	63.800
LOTOS Gaz S.A.	173	(1.239)
LOTOS Oil S.A.	30.906	39.755
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	194.219	149.277
LOTOS Ekoenergia S.A.	10	(1)
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	5.254	19.398
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	11.553	7.947
LOTOS Lab Sp. z o.o.	5.079	4.478
LOTOS Straż Sp. z o.o.	184	258
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	99	462
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	18.024	15.564
LOTOS Tank Sp. z o.o.	(1.026)	794
Grupa Kapitałowa LOTOS Czechowice S.A.	63.470	27.561
LOTOS Jasło S.A.	2.828 ⁽²⁾	(2.579)
Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A.	234.156	101.495
UAB LOTOS Baltija	-	4 ⁽³⁾
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	4	(18)

⁽¹⁾ na podstawie pakietów konsolidacyjnych (patrz [Nota 9 \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-e-informacje-i-objasnienia/9.-podstawa-sporzadzania-skonsolidowanych-sprawozdanie-finansowych/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-e-informacje-i-objasnienia/9.-podstawa-sporzadzania-skonsolidowanych-sprawozdanie-finansowych/) dodatkowych informacji i objaśnień),

⁽²⁾ w wyniku finansowym spółki LOTOS Jasło S.A. uwzględniono wynik spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. do dnia utraty kontroli (patrz [Nota 2 \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-e-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-e-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej/) Dodatkowych informacji i objaśnień),

⁽³⁾ wynik finansowy za okres 11 miesięcy zakończony 30 listopada 2010 roku, do momentu przejęcia kontroli nad spółką przez Grupę Kapitałową LOTOS Petrobaltic S.A. (patrz [Nota 2 \(http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-e-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej/\)](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatki-e-informacje-i-objasnienia/2.-sklad-grupy-kapitalowej/) Dodatkowych informacji i objaśnień).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 40. Informacje o umowie i wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych oraz

40. Informacje o umowie i wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych oraz informacje dotyczące wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Grupy LOTOS S.A.

Na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. z dnia 17 grudnia 2009 roku podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Spółki za rok 2010, 2011 oraz 2012 została spółka Ernst & Young Audit Sp. z o.o., wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez KIBR pod numerem 130.

Grupa LOTOS S.A. w dniu 18 maja 2010 roku zawarła umowę z firmą Ernst & Young Audit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie m.in. o dokonanie:

- przeglądu jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych za I półrocza w latach 2010-2012,
- badania jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych w latach 2010-2012.

Łączne wynagrodzenie należne z tytułu badania, przeglądów oraz procedur weryfikacyjnych zostało wymienione poniżej:

w tysiącach złotych	2011	2010
Badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy LOTOS S.A.	351	351
Badanie rocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych w wybranych spółkach Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. ⁽¹⁾	1.163	514
Usługi powiądzone, w tym:	284	234
- przegląd półrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy LOTOS S.A.	284	234
Usługi doradztwa podatkowego	258	-
Pozostałe usługi	42	10
Razem	2.098	1.109

⁽¹⁾ wynagrodzenie za badanie w wybranych spółkach Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. jest płacone na podstawie odrębnych umów zawartych pomiędzy podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych i każdą z wybranych spółek Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa narażona jest na ryzyko finansowe obejmujące przede wszystkim:

- ryzyko rynkowe (ryzyko cen surowców i produktów naftowych, ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂), ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe związane z transakcjami finansowymi oraz handlowymi.

W Jednostce Dominującej w miejsce funkcjonującego do tej pory Komitetu Zarządzania Ryzykiem Finansowym utworzono Komitet Ryzyka Cenowego i Tradingu, który jest odpowiedzialny za:

- nadzorowanie i koordynację procesu zarządzania ryzykiem cenowym,
- monitorowanie i koordynację działalności tradingowej wymagającej współpracy różnych segmentów.

Kompetencje Komitetu Zarządzania Ryzykiem Finansowym w zakresie procesu zarządzania ryzykiem walutowym, stopy procentowej oraz ryzykiem kredytowym zostały udzielone bezpośrednio Dyrektorowi ds. Ekonomiczno-Finansowych. Dodatkowo w celu koordynacji i nadzoru nad kluczowymi działaniami w zakresie procesu zarządzania ryzykiem płynności, aranżacji finansowania i zarządzania strukturą zadłużenia w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. powstał Zespół ds. optymalizacji płynności i koordynacji finansowania.

W celu zapewnienia sprawności, efektywności i bezpieczeństwa operacyjnego procesów zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie LOTOS są wyodrębnione obszary: transakcji finansowych („front-office”), analizy i kontroli ryzyka („middle-office”) oraz dokumentacji i rozliczania transakcji („back-office”).

Podstawowymi celami realizowanymi poprzez zarządzanie ryzykiem finansowym są:

- zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji celów budżetowych i strategicznych,
- ograniczenie zmienności przepływów pieniężnych,
- zapewnienie krótkoterminowej płynności finansowej,
- maksymalizacja wyniku na zarządzaniu ryzykiem rynkowym przy założonym poziomie ryzyka.

W celu realizacji wymienionych celów w Grupie LOTOS S.A. powstały dokumenty zatwierdzone na odpowiednich szczeblach decyzyjnych w Jednostce Dominującej. Określają one konieczne ramy dla efektywnego i bezpiecznego funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem finansowym, w tym przede wszystkim:

- metodologię wyznaczania ekspozycji w poszczególnych kategoriach ryzyk,
- dopuszczone instrumenty finansowe,
- sposób oceny zarządzania ryzykiem finansowym,
- limity w zarządzaniu ryzykiem,
- sposób raportowania,
- limity kredytowe.

Jednostka Dominująca monitoruje w sposób ciągły wszystkie ryzyka rynkowe będące przedmiotem zarządzania. Nie jest dopuszczone otwieranie pozycji w ramach ryzyk, które nie wynikają z podstawowej działalności Spółki. Jednostka Dominująca używa płynnych instrumentów pochodnych, które jest w stanie wycenić za pomocą stosowanych powszechnie modeli wyceny. Wycena pozycji bazowej i instrumentów pochodnych odbywa się na podstawie danych rynkowych otrzymywanych od wiarygodnych dostawców.

Od 1 stycznia 2011 roku Jednostka Dominująca wdrożyła zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Szczególne znaczenie dla Jednostki Dominującej ma zarządzanie ryzykiem cen surowców i produktów naftowych oraz ryzykiem walutowym.

W chwili obecnej Jednostka Dominująca kontynuuje prace i analizy związane z przygotowaniem nowej polityki zarządzania tym ryzykiem, która w znacznym stopniu związana jest z planami rozwoju działalności tradingowej. Jednocześnie aby umożliwić realizację części procesów zarządzania ryzykiem cenowym, usprawnić zarządzanie i podnieść bezpieczeństwo operacyjne w zakresie całego obszaru ryzyka cenowego i tradingu spółka rozpoczęła działania związane z wyborem nowego systemu Energy Trading and Risk Management.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku jak i 31 grudnia 2010 roku nie występują otwarte transakcje na marżę rafineryjną.

W roku 2010 zawierane były swapy towarowe w powiązaniu ze sprzedażą komponentów asfaltowych po cenach stałych, tak by pierwotny profil ryzyka nie ulegał zmianie, które rozliczyły się w 2011 roku, zatem na dzień 31 grudnia 2011 roku nie występują otwarte transakcje towarowe.

Swapy towarowe otwarte na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu wyceny	Koniec okresu wyceny	Ilość (w tonach)	Cena (USD/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ¹
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.04.2011	30.04.2011	2.692	476	64
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.05.2011	31.05.2011	5.000	476	142
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	3.974	476	133
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	3.846	476	144
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	5.000	476	207
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	2.692	476	121
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	1.026	476	50
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.04.2011	30.04.2011	(592)	716	(109)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.05.2011	31.05.2011	(1.100)	716	(210)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	(874)	716	(175)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	(846)	716	(176)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	(1.100)	716	(240)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	(592)	716	(133)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	(226)	716	(52)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	1.282	473	55
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	1.282	473	60
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	1.282	473	65
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	1.282	473	70
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	1.923	473	113
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.11.2011	30.11.2011	2.564	473	160
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	(282)	715	(57)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	(282)	715	(60)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	(282)	715	(62)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	(282)	715	(64)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	(423)	715	(98)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.11.2011	30.11.2011	(564)	715	(132)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.09.2011	30.09.2011	6.410	518	(500)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.10.2011	31.10.2011	6.410	518	(474)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.11.2011	30.11.2011	6.410	518	(449)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.09.2011	30.09.2011	(1.410)	796	19
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.10.2011	31.10.2011	(1.410)	796	14
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.11.2011	30.11.2011	(1.410)	796	9
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.03.2011	31.03.2011	1.667	495	(62)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.04.2011	30.04.2011	2.821	495	(91)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.05.2011	31.05.2011	3.205	495	(88)

Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.06.2011	30.06.2011	3.205	495	(71)
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.07.2011	31.07.2011	3.205	495	(58)
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.08.2011	31.08.2011	3.846	495	(54)
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.09.2011	30.09.2011	3.846	495	(40)
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.10.2011	31.10.2011	3.846	495	(25)
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.03.2011	31.03.2011	(367)	787	11
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.04.2011	30.04.2011	(621)	787	16
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.05.2011	31.05.2011	(705)	787	13
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.06.2011	30.06.2011	(705)	787	6
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.07.2011	31.07.2011	(705)	787	0
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.08.2011	31.08.2011	(846)	787	(8)
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.09.2011	30.09.2011	(846)	787	(13)
Grupa LOTOS S.A.	Swap tow arow y	13.12.2010	01.10.2011	31.10.2011	(846)	787	(16)
					61.400	SUMA	(2.045)
					w tym dodatnia		1.472
					w tym ujemna		(3.517)

¹ Wartość godziwa swapów tow arow ych ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zaw artych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Do wyznaczenia w artości godziwej zostały przyjęte ceny notowane z aktyw nych rynków przekazane przez firmę zew nętrzną. Według hierarchii w artości godziwej jest to Poziom 2.

Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w Grupie LOTOS S.A.” Horyzont zarządzania jest wyznaczany przez poszczególne fazy Protokołu z Kioto, obecnie jest to koniec roku 2012.

Limit na pozycję definiowany jest w oparciu o ilość przyznaných uprawnień dla danej fazy. Pozycja dla fazy stanowi sumę pozycji w poszczególnych latach fazy. Limit na maksymalną stratę jest definiowany w oparciu o kapitały własne.

W zależności od sytuacji rynkowej i przyznaných limitów Spółka utrzymuje odpowiednią pozycję w uprawnieniach za pomocą dokonywania transakcji finansowych.

Mapa bazowa ryzyka uwzględnia przyznane uprawnienia oraz planowaną emisję dwutlenku węgla (CO₂) w ramach danej fazy, które można wiarygodnie określić zarówno w odniesieniu do istniejących instalacji jak i planowanych do budowy.

Pozycja bazowa w uprawnieniach do emisji wynosi na dzień 31 grudnia 2011 roku:

Okres	EUA (w tonach)	CER (w tonach)	SUMA (w tonach)
II faza (2008-2012)	(133.535)	17.873	(115.662)

Pozycja bazowa w uprawnieniach do emisji wynosi na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Okres	EUA (w tonach)	CER (w tonach)	SUMA (w tonach)
II faza (2008-2012)	(55.924)	49.863	(6.061)

W 2011 roku Spółka zawierała transakcje zamiany pomiędzy jednostkami EUA i CER, co było uzasadnione poziomem spreadu pomiędzy tymi uprawnieniami.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 (w tysiącach złotych) ²
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	5.000	11	(148)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(30)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	10.000	11	(299)

Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(14.000)	12	288
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(50.000)	12	1.027
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(9.000)	12	192
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(11.000)	12	234
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(11.000)	12	234
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(11.000)	12	235
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(39.000)	12	832
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	14.12.2011	20.12.2012	(15.000)	7	(34)
				110.000	SUMA	(7.303)
				w tym dodatnia		8.304
				w tym ujemna		(15.607)

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ²
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	02.11.2009	20.12.2012	1.000	14	(10)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	10.12.2009	20.12.2012	5.000	13	(40)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	10.12.2009	20.12.2012	25.000	13	(201)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	10.12.2009	20.12.2012	20.000	13	(162)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	16.12.2009	22.12.2011	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	16.12.2009	22.12.2011	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	16.12.2009	22.12.2011	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	16.12.2009	22.12.2011	(8.000)	15	26
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	28.05.2010	20.12.2012	5.000	12	(19)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	03.12.2010	20.12.2012	(11.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	03.12.2010	20.12.2012	(24.000)	15	73
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	03.12.2010	20.12.2012	(30.000)	15	91
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	03.12.2010	20.12.2012	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	03.12.2010	20.12.2012	(5.000)	15	17
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	07.12.2010	20.12.2012	(14.000)	16	50
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	07.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	07.12.2010	20.12.2012	(35.000)	16	133
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	07.12.2010	20.12.2012	14.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	07.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	07.12.2010	20.12.2012	35.000	11	(15)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	3

Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	16	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	1.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	5.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	10.000	11	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	1.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	4.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	20.000	11	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	1.000	11	-
				16.000	SUMA	152
				w tym dodatnia		615
				w tym ujemna		(463)

² Wartość godziw a kontraktów futures na uprawnień do emisji dwu tlenku węgla (CO₂) (EUA, CER) ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez Intercontinental Exchange (ICE) a ceną transakcyjną. Według hierarchii w wartości godziwej jest to Poziom 1.

Pozycja całkowita w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja EUA (w tonach)			Pozycja CER (w tonach)		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	(133.535)	(405.000)	(538.535)	17.873	515.000	532.837

Pozycja całkowita w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja EUA (w tonach)			Pozycja CER (w tonach)		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	(55.924)	(182.000)	(237.924)	49.863	198.000	247.863

Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS S.A.”. Horyzont zarządzania ekspozycją jest związany z wprowadzeniem jako stałego elementu planowania w Spółce budżetu rolowanego na 4 kwartały do przodu. Okres ten przyjmuje się jako podstawę do określenia horyzontu zarządzania ekspozycją. Mapa bazowa pozycji walutowych uwzględnia przede wszystkim wolumeny i formuły cenowe na zakup surowców i sprzedaż produktów, inwestycje, kredyty dewizowe oraz wycenę instrumentów pochodnych, i może być korygowana o współczynnik, który odzwierciedla zmienność cen surowców i produktów naftowych. Strategia zakłada kalkulację następujących limitów:

- limit na pozycję transakcyjną (otwarte transakcje walutowe nie mogą zwiększać pozycji bazowej Spółki i nie mogą przekraczać wolumenu pozycji bazowej),

- limit maksymalnej straty oraz płynnościowy wyrażone są jako procent kapitałów własnych Spółki (limit płynnościowy jest kalkulowany w celu ograniczenia ryzyka związanego z nadmierną kumulacją transakcji finansowych w krótkim okresie, które rozliczając się mogą powodować problemy płynnościowe i operacyjne),
- limity na pozycję walutową całkowitą i globalną brutto dla całego okresu zarządzania, jak również dla podokresów.

Na potrzeby kalkulacji limitów wartości kapitałów własnych są aktualizowane co kwartał. Dodatkowo w sytuacji, gdy strata na zarządzaniu ryzykiem przekroczy ustalone progi w celu niedopuszczenia do istotnego przekroczenia limitu maksymalnej straty ustalonej przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. następuje natychmiastowa aktualizacja limitów.

Strategia dopuszcza możliwość konsolidacji zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej.

Waluta USD jest używana w kwotowaniach cen rynkowych ropy i produktów naftowych. Z tego też względu uznano, że właściwszą walutą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów na finansowanie Programu 10+ jest USD, ponieważ efektem takiego działania będzie zmniejszenie strukturalnie długiej pozycji i w konsekwencji strategicznego ryzyka walutowego.

Z dniem 30 czerwca 2011 roku zgodnie z zapisami umowy na finansowanie Programu 10+ wygaś obowiązek utrzymywania określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka walutowego, który dotyczył kursu EUR/USD oraz USD/PLN i wynikał z różnicy pomiędzy walutą finansowania i walutami w jakich podpisane zostały kontrakty inwestycyjne.

Pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	USD	EUR
2012	468.678.817	(254.123.754)

Pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	USD	EUR
2011	322.577.414	(266.115.943)

Grupa LOTOS S.A. aktywnie zarządza swoją pozycją walutową, kształtując ją w zależności od przewidywanego rozwoju sytuacji rynkowej.

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 roku (w tysiącach PLN) ³
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	24.05.2011	15.02.2012	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.953.500)	(5.330)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	24.05.2011	15.03.2012	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.950.500)	(3.473)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	24.05.2011	17.01.2012	EUR/USD	5.000.000	1,4	(7.008.000)	(1.863)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	24.05.2011	17.01.2012	EUR/USD	10.000.000	1,4	(14.000.000)	(3.671)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.08.2011	15.03.2012	USD/PLN	(10.000.000)	2,9	28.982.000	(5.381)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.08.2011	14.03.2012	USD/PLN	(10.000.000)	2,9	28.994.000	(5.366)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.08.2011	14.02.2012	USD/PLN	(6.000.000)	2,9	17.337.000	(3.236)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	23.08.2011	15.05.2012	EUR/USD	20.000.000	1,4	(28.878.600)	(10.190)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	23.08.2011	19.03.2012	EUR/USD	11.000.000	1,4	(15.878.500)	(5.636)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	23.08.2011	23.04.2012	EUR/USD	10.000.000	1,4	(14.412.000)	(5.019)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	23.08.2011	23.04.2012	EUR/PLN	12.000.000	4,2	(50.559.600)	3.010
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	22.09.2011	15.03.2012	USD/PLN	(10.000.000)	3,3	33.350.000	(1.049)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	13.12.2011	15.03.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,5	69.332.000	513
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	10.10.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.680.005	1.279
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	17.08.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.538.000	1.291
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	12.10.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,6	71.612.000	1.735
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	16.04.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,5	70.734.000	1.705
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	15.10.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,6	71.524.000	1.640
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	15.05.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,5	70.810.000	1.615
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	15.10.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.693.505	1.279

Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	16.08.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.535.000	1.291
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	16.05.2012	USD/PLN	(10.000.000)	3,5	35.418.000	817
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	10.09.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.142.800)	(673)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	13.11.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.185.000)	(687)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	06.06.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.115.000)	(743)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	06.08.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.133.000)	(705)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	04.10.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.118.800)	(542)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	02.07.2012	EUR/PLN	20.000.000	4,6	(92.924.000)	(2.936)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	103.000.000	3,5	(362.127.400)	(10.132)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	12.12.2012	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.073.500)	(248)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	15.12.2011	05.01.2012	EUR/PLN	8.000.000	4,6	(36.478.800)	(1.138)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	15.12.2011	01.02.2012	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.515.125)	(177)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	15.12.2011	01.02.2012	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.513.500)	(172)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	16.12.2011	16.04.2012	USD/PLN	(6.000.000)	3,5	20.809.200	105
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.12.2011	27.01.2012	EUR/USD	10.100.000	1,3	(13.205.649)	(514)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	29.12.2011	05.01.2012	EUR/USD	(2.000.000)	1,3	2.582.800	(7)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	29.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(10.500.000)	3,4	35.770.350	(112)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	29.12.2011	05.01.2012	EUR/PLN	(3.650.000)	4,4	16.211.840	88
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(19.600.000)	3,4	66.924.200	(57)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(25.000.000)	3,4	86.150.000	715
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(11.000.000)	3,4	37.766.850	175
SUMA								(51.799)
w tym dodatnia								17.258
w tym ujemna								(69.057)

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach PLN) ³
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	10.02.2011	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.396.500)	840
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	14.02.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(12.795.500)	1.671
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	10.03.2011	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.398.500)	831
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	15.03.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(12.800.000)	1.652
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	16.03.2011	USD/PLN	(5.000.000)	3,3	16.282.500	1.384
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	17.03.2011	USD/PLN	(15.000.000)	3,3	48.759.000	4.060
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	07.05.2010	12.01.2011	USD/PLN	10.000.000	3,3	(33.293.000)	(3.635)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	07.05.2010	13.01.2011	USD/PLN	6.000.000	3,3	(20.019.600)	(2.223)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.05.2010	14.01.2011	USD/PLN	20.000.000	3,1	(61.930.000)	(2.610)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.05.2010	14.01.2011	EUR/PLN	2.500.000	4,0	(10.118.250)	(211)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.08.2010	16.05.2011	EUR/PLN	4.500.000	4,0	(18.204.750)	(230)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.08.2010	17.05.2011	EUR/USD	2.500.000	1,3	(3.284.500)	160
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.08.2010	15.06.2011	EUR/PLN	10.000.000	4,1	(40.510.000)	(482)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.09.2010	10.01.2011	EUR/PLN	9.000.000	4,0	(36.013.500)	(357)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	01.10.2010	01.04.2011	EUR/USD	9.000.000	1,4	(12.330.000)	(914)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	13.01.2011	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.830.650)	(2.338)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	15.03.2011	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.866.000)	(1.504)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	15.04.2011	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.808.480)	(2.291)

Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	06.05.2011	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.855.000)	(1.480)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	11.07.2011	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.777.250)	(2.221)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	09.09.2011	EUR/USD	20.000.000	1,4	(27.647.000)	(2.814)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	14.02.2011	USD/PLN	31.000.000	3,0	(93.889.700)	(1.745)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	16.05.2011	USD/PLN	(42.000.000)	3,0	127.785.000	2.152
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	15.06.2011	USD/PLN	42.000.000	3,0	(128.076.900)	(2.156)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	11.07.2011	USD/PLN	7.000.000	3,1	(21.466.200)	(436)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	11.07.2011	USD/PLN	10.000.000	3,1	(30.622.000)	(580)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	12.09.2011	USD/PLN	(31.000.000)	3,1	95.154.500	1.620
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.12.2010	10.08.2011	USD/PLN	(38.000.000)	3,1	116.557.400	2.160
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	07.12.2010	11.08.2011	USD/PLN	(19.800.000)	3,1	60.489.000	883
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.12.2010	10.08.2011	EUR/PLN	21.000.000	4,1	(85.915.200)	(1.530)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	10.01.2011	USD/PLN	(34.100.000)	3,0	103.916.340	2.803
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	16.05.2011	USD/PLN	(30.000.000)	3,1	92.001.000	2.255
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	06.06.2011	USD/PLN	(30.000.000)	3,1	92.215.500	2.324
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	13.06.2011	EUR/PLN	8.000.000	4,0	(32.352.000)	(335)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	22.06.2011	USD/PLN	(40.000.000)	3,1	122.960.000	2.956
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	12.07.2011	EUR/PLN	5.000.000	4,1	(20.256.000)	(205)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	05.10.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.129.300)	634
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	17.10.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.147.500)	578
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	07.11.2011	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.259.000)	1.254
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	12.12.2011	USD/PLN	30.000.000	3,1	(93.460.500)	(2.321)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	13.12.2011	USD/PLN	30.000.000	3,1	(93.426.000)	(2.281)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	22.12.2011	EUR/PLN	20.000.000	4,1	(81.820.000)	(749)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	21.12.2010	24.01.2011	USD/PLN	(34.000.000)	3,0	103.436.500	2.527
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	21.12.2010	04.04.2011	USD/PLN	20.000.000	3,1	(61.160.000)	(1.514)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	21.12.2010	10.05.2011	USD/PLN	(20.000.000)	3,1	61.298.000	1.495
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	21.12.2010	05.08.2011	USD/PLN	(15.000.000)	3,1	46.260.000	1.114
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	21.12.2010	10.11.2011	USD/PLN	15.000.000	3,1	(46.605.000)	(1.144)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	22.12.2010	07.07.2011	USD/PLN	7.000.000	3,1	(21.514.500)	(490)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	22.12.2010	08.07.2011	USD/PLN	10.000.000	3,1	(30.734.000)	(696)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	23.12.2010	18.02.2011	EUR/USD	4.000.000	1,3	(5.259.400)	250
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	23.12.2010	11.07.2011	USD/PLN	5.000.000	3,1	(15.368.000)	(346)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	23.12.2010	12.07.2011	USD/PLN	8.000.000	3,1	(24.588.800)	(552)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	27.12.2010	12.01.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.166.000)	578
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	27.12.2010	12.01.2011	USD/PLN	(10.000.000)	3,0	30.223.000	567
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.12.2010	31.01.2011	EUR/USD	3.500.000	1,3	(4.630.815)	134
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.12.2010	31.01.2011	USD/PLN	(1.000.000)	3,0	3.016.000	47
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.12.2010	13.07.2011	USD/PLN	13.000.000	3,1	(39.679.900)	(622)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.12.2010	01.12.2011	USD/PLN	(13.000.000)	3,1	40.033.500	586
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2010	03.01.2011	USD/PLN	3.000.000	3,0	(8.998.500)	(106)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2010	03.01.2011	USD/PLN	10.000.000	3,0	(29.979.000)	(339)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2010	03.01.2011	USD/PLN	4.000.000	3,0	(12.000.400)	(144)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	1.000.000	4,0	(3.957.000)	3
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	2.000.000	4,0	(7.909.000)	12
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	1.000.000	4,0	(3.950.000)	10
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	600.000	4,0	(2.382.600)	(6)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	10.000.000	3,0	(29.642.000)	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	5.000.000	3,0	(14.820.500)	-
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	4.000.000	3,0	(11.901.200)	(45)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	5.000.000	3,0	(14.821.500)	(1)

	SUMA	(4.114)
	w tym dodatnia	37.540
	w tym ujemna	(41.654)

³ Wartość godziwa spotów i forwarów w walutach ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji forward. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Pozycja całkowita Jednostki Dominującej w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
2012	468.678.817	(457.600.674)	11.078.143	(254.123.754)	245.450.000	(8.673.754)

Pozycja całkowita Jednostki Dominującej w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
2011	322.577.414	(320.281.395)	2.296.019	(266.115.943)	268.600.000	2.484.057

Spółki Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. dokonywały transakcji zabezpieczających przed ryzykiem związanym ze zmianą kursów wymiany walut oraz transakcji zabezpieczających kurs wymiany USD w związku z zakupem obligacji od spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 (w tysiącach PLN) ³
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	Swap walutowy	10.11.2010	14.05.2012	USD/PLN	(49.284.000)	3,2610	160.715.124	(9.588)
							SUMA	(9.588)
							w tym dodatnia	-
							w tym ujemna	(9.588)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 (w tysiącach PLN) ³
Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A.	Forward walutowy	30.11.2011	23.01.2012	USD/NOK	(6.700)	5,758187	38.580	(1.032)
Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A.	Forward walutowy	22.12.2011	22.02.2012	USD/NOK	(8.500)	5,964480	50.698	(360)
							SUMA	(1.392)
							w tym dodatnia	-
							w tym ujemna	(1.392)

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 (w tysiącach PLN) ³
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	Swap walutowy	2010.11.09	2011.02.10	USD/PLN	(41.100.000)	2,8272	116.197.920	(5.936)
SUMA								(5.936)
w tym dodatnia								-
w tym ujemna								(5.936)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 (w tysiącach PLN) ³
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Forward walutowy	28.04.2010	28.01.2011	EUR/PLN	(74.500)	3,9860	296.957	1
SUMA								1
w tym dodatnia								1
w tym ujemna								-

³ Wartość godziwa spotów i forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji forward. Według hierarchii w wartości godziwej jest to Poziom 2.

Ryzyko stopy procentowej

Mapa bazowa pozycji w stopie procentowej związana jest z przepływami pieniężnymi, których wysokość zależy od poziomu stóp procentowych w przyszłości, w szczególności wynika z przewidywanego harmonogramu spłat kredytu na finansowanie zapasów oraz finansowanie Programu 10+ i wynikającą z tego wysokością odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD. Struktura limitów bazuje na współczynniku zabezpieczenia wartości nominalnej pozycji bazowej. W długim horyzoncie efekt częściowego zabezpieczenia został osiągnięty poprzez wybór stałej stopy dla subtranszy SACE w ramach kredytu inwestycyjnego na Program 10+ o którym mowa w [Nocie 34](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-oprocentowane-kredyty-i-pozyczki/) (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-oprocentowane-kredyty-i-pozyczki/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Z dniem 30 czerwca 2011 roku zgodnie z zapisami umowy na finansowanie Programu 10+ wygaś obowiązek utrzymywania określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej, który dotyczy ryzyka zmiennej stopy LIBOR USD dla kredytu na finansowanie Programu 10+.

Pozycja bazowa w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco (w tysiącach USD):

Okres	Pozycja bazowa
2012	(1.864.944)
2013	(1.373.687)
2014	(1.267.629)
2015	(1.143.396)
2016	(1.012.073)
2017	(876.641)
2018	(728.733)
2019	(562.495)
2020	(395.211)

Pozycja bazowa w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco (w tysiącach USD):

Okres	Pozycja bazowa
2011	(1.913.471)
2012	(1.831.610)
2013	(1.373.687)

2014	(1.267.629)
2015	(1.143.396)
2016	(1.012.072)
2017	(876.641)
2018	(728.732)
2019	(562.495)
2020	(395.211)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiada otwarte transakcje zabezpieczające, które były zawarte w 2008 i 2009 roku celem częściowego ograniczenia ryzyka stopy procentowej nie objętego hedgingiem obowiązkowym.

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 roku (w tysiącach złotych) ⁴
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	05.09.2008	15.10.2008	15.01.2013	100.000.000	3,8%	Libor 6M	(22.535)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	16.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	Libor 6M	(20.643)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	19.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	(100.000.000)	Libor 6M	4,0%	23.738
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	07.10.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	Libor 6M	(20.437)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	08.10.2008	15.07.2011	15.01.2013	100.000.000	4,2%	Libor 6M	(18.262)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	19.03.2009	15.07.2011	15.01.2018	100.000.000	3,3%	Libor 6M	(40.338)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	15.04.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	3,5%	Libor 6M	(22.009)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	08.05.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	4,0%	Libor 6M	(27.910)
SUMA								(148.396)
w tym dodatnia								23.738
w tym ujemna								(172.134)

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ⁴
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	09.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	50.000.000	3,4%	LIBOR 6M	(6.650)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	13.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	50.000.000	3,6%	LIBOR 6M	(6.908)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	16.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	100.000.000	3,7%	LIBOR 6M	(14.220)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	04.06.2008	15.07.2009	30.06.2011	122.000.000	4,1%	LIBOR 6M	(19.599)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	04.06.2008	15.10.2008	30.06.2011	208.000.000	3,8%	LIBOR 6M	(30.735)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	26.06.2008	15.01.2009	30.06.2011	100.000.000	4,3%	LIBOR 6M	(16.943)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	27.06.2008	15.07.2009	30.06.2011	150.000.000	4,3%	LIBOR 6M	(25.768)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	05.09.2008	15.10.2008	15.01.2013	100.000.000	3,8%	LIBOR 6M	(27.521)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	16.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(25.060)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	19.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	(100.000.000)	LIBOR 6M	4,0%	29.087
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	07.10.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(24.792)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	08.10.2008	15.07.2011	15.01.2013	100.000.000	4,2%	LIBOR 6M	(14.102)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	19.03.2009	15.07.2011	15.01.2018	100.000.000	3,3%	LIBOR 6M	(3.860)

Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	15.04.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(3.444)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	08.05.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	4,0%	LIBOR 6M	(8.295)
SUMA								(198.810)
w tym dodatnia								29.087
w tym ujemna								(227.897)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ⁴
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (FRA)	19.01.2010	18.01.2011	15.04.2011	(100.000.000)	LIBOR 3M	1,2250%	655
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (FRA)	19.04.2010	18.01.2011	15.04.2011	100.000.000	0,8%	LIBOR 3M	(340)
SUMA								315
w tym dodatnia								655
w tym ujemna								(340)

⁴ Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o zerokuponową krzywą stóp procentowych opartą o LIBOR 6M lub 3M w zależności od zawartych transakcji. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa USD	Kredyty o stałej stopie USD	Pozycja transakcyjna USD	Depozyty o zmiennej stopie USD	Pozycja całkowita USD	Współczynnik zabezpieczenia
2012	(1.864.943.750)	401.678.125	500.000.000	75.863.870	(887.401.755)	52%
2013	(1.373.687.500)	376.656.250	200.000.000	75.707.285	(721.323.965)	47%
2014	(1.267.628.750)	347.575.625	200.000.000	93.595.493	(626.457.632)	51%
2015	(1.143.396.250)	313.511.875	200.000.000	96.284.191	(533.600.184)	53%
2016	(1.012.072.500)	277.503.750	200.000.000	102.199.230	(432.369.520)	57%
2017	(876.641.250)	240.369.375	200.000.000	102.124.180	(334.147.695)	62%
2018	(728.732.500)	199.813.750	-	113.673.611	(415.245.139)	43%
2019	(562.495.000)	154.232.500	-	115.396.189	(292.866.311)	48%
2020	(395.211.250)	108.364.375	-	111.293.408	(175.553.467)	56%

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa USD	Kredyty o stałej stopie USD	Pozycja transakcyjna USD	Depozyty o zmiennej stopie USD	Pozycja całkowita USD	Współczynnik zabezpieczenia
2011	(1.913.471.448)	415.619.121	740.000.000	27.709.808	(730.142.519)	62%
2012	(1.831.610.416)	401.678.125	500.000.000	68.602.578	(861.329.713)	53%
2013	(1.373.687.500)	376.656.250	200.000.000	72.506.923	(724.524.327)	47%
2014	(1.267.628.750)	347.575.625	200.000.000	89.910.022	(630.143.103)	50%
2015	(1.143.396.250)	313.511.875	200.000.000	92.393.815	(537.490.560)	53%
2016	(1.012.072.500)	277.503.750	200.000.000	94.878.009	(439.690.741)	57%
2017	(876.641.250)	240.369.375	200.000.000	94.354.545	(341.917.330)	61%
2018	(728.732.500)	199.813.750	-	101.292.185	(427.626.565)	41%
2019	(562.495.000)	154.232.500	-	102.468.228	(305.794.272)	46%

2020	(395.211.250)	108.364.375	-	74.265.210	(212.581.665)	46%
------	---------------	-------------	---	------------	---------------	-----

W celu optymalizacji salda odsetek wykorzystywana jest usługa „cashpoolingu” kompensacyjnego dla spółek z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Usługa ta polega na stosowaniu korzystnych stawek oprocentowania dla ujemnych i dodatnich sald, które podlegają kompensacji na koniec każdego dnia roboczego.

Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Grupie LOTOS S.A. polega na monitorowaniu prognozowanych przepływów pieniężnych i portfela aktywów i pasywów finansowych, a następnie dopasowywaniu zapadalności aktywów i pasywów, analizie kapitału obrotowego, optymalizacji przepływów w ramach Grupy oraz ścisłej współpracy z obszarami biznesowymi w celu bezpiecznej i efektywnej alokacji posiadanej płynności.

Płynność w horyzoncie budżetowym monitorowana jest w przekroju Grupy na bieżąco w ramach zarządzania ryzykiem finansowym. Płynność w okresie średnio - i długoterminowym monitorowana jest w ramach procesu planowania, który wspomaga tworzenie wieloletniej strategii finansowej.

W obszarze ryzyka finansowego obok aktywnego zarządzania ryzykiem rynkowym, Spółka stosuje następujące zasady w zakresie płynności:

- brak depozytów zabezpieczających w handlu instrumentami pochodnymi na rynku pozagiełdowym,
- ograniczenie możliwości wcześniejszego rozwiązania transakcji finansowych,
- limity w zakresie mało płynnych kasowych instrumentów finansowych,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych i handlowych,
- zapewnienie odpowiedniej jakości i zróżnicowania dostępnych źródeł finansowania,
- procesy kontroli wewnętrznej oraz efektywność organizacyjna zapewniająca szybkie działanie w warunkach awaryjnych.

Poniżej zaprezentowano informacje o kontraktowych terminach zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku.

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zabezpieczone kredyty bankowe i pożyczki (poza kredytami w rachunku bieżącym)	34	7.083.442	7.344.207	348.463	1.933.482	363.759	1.424.509	3.273.994
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	34	308.187	308.187	224.976	83.211	-	-	-
Obligacje	35	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	37.3	197.000	197.000	10.663	8.752	18.965	72.392	86.228
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań budżetowych)	37.1	3.054.041	3.054.041	2.940.861	97.986	14.515	679	-
Razem		10.642.670	10.903.435	3.524.963	2.123.431	397.239	1.497.580	3.360.222

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

(dane przekształcone) w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zabezpieczone kredyty bankowe i pożyczki (poza kredytami w rachunku bieżącym)	34	6.051.963	6.144.837	75.277	1.576.180	359.355	1.009.547	3.124.478
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	34	274.831	275.548	255.198	20.350	-	-	-
Obligacje	35	52.670	52.670	52.670	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	37.3	74.255	74.255	1.250	1.446	5.693	27.081	38.785
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań budżetowych)	37.1	2.061.584	2.061.584	2.012.750	22.623	24.918	1.293	-
Razem		8.515.303	8.608.894	2.397.145	1.620.599	389.966	1.037.921	3.163.263

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa *	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
---------------------	------	---------------------	---------------------------------	---------------	-----------------	------------	-----------	---------------

Sw ap tow arow y	28, 37.2	-	-	-	-	-	-	-
Futures (emisja CO ₂)	23, 28, 37.2	7.303	7.303	-	7.303	-	-	-
Forw ardy i spoty w alutow e	28, 37.2	53.191	53.191	55.915	(2.724)	-	-	-
Terminow e transakcje stopy procentow ej (FRA)	28, 37.2	-	-	-	-	-	-	-
Sw ap procentow y (IRS)	28, 23, 37.2	148.396	148.396	40.013	(6.884)	51.538	43.112	20.617
Sw ap w alutow y	37.2	9.588	9.588	9.588	-	-	-	-
Razem		218.478	218.478	105.516	(2.305)	51.538	43.112	20.617

* w artość bilansow a (dodatnia w ycena pochodnych instrumentów finansow ych minus ujemna w ycena pochodnych instrumentów finansow ych) prezentuje w artość godziw ą pochodnych instrumentów finansow ych.

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

(dane przekształcone) w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansow a *	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Sw ap tow arow y	28, 37.2	(2.045)	(2.045)	(423)	(1.622)	-	-	-
Futures (emisja CO ₂)	23, 28, 37.2	152	152	-	35	117	-	-
Forw ardy i spoty w alutow e	28, 37.2	(4.113)	(4.113)	4.045	(8.158)	-	-	-
Terminow e transakcje stopy procentow ej (FRA)	28, 37.2	315	315	315	-	-	-	-
Sw ap procentow y (IRS)	28, 23, 37.2	(198.810)	(198.810)	(139.329)	1.335	(25.386)	(39.215)	3.785
Sw ap w alutow y	37.2	(5.936)	(5.936)	(5.936)	-	-	-	-
Razem		(210.437)	(210.437)	(141.328)	(8.410)	(25.269)	(39.215)	3.785

* w artość bilansow a (dodatnia w ycena pochodnych instrumentów finansow ych minus ujemna w ycena pochodnych instrumentów finansow ych) prezentuje w artość godziw ą pochodnych instrumentów finansow ych.

Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji finansowych polega na kontroli wiarygodności finansowej obecnych i potencjalnych partnerów tych transakcji oraz na monitorowaniu ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating przyznany przez wiodące agencje ratingowe, bądź posiadać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego ratingu. Grupa zawiera transakcje finansowe z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej oraz stosuje dywersyfikację instytucji, z którymi współpracuje.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji finansowych nie przekraczała 0,015% sumy bilansowej Grupy.

Grupa realizuje sprzedaż z odroczonym terminem płatności, w wyniku czego może powstać ryzyko nieotrzymania należności od kontrahentów za dostarczone produkty i usługi. W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów transakcji handlowych Grupa poddaje wszystkich klientów, którzy wnioskuje o przyznanie limitów kredytowych procedurom weryfikacji ich wiarygodności finansowej i w zależności od jej oceny przyznawane są odpowiednie limity.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego narażenia na ryzyko dla poszczególnych klas aktywów finansowych. Wartości bilansowe aktywów finansowych reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową.

Maksymalna ekspozycja narażona na ryzyko kredytowe na datę bilansow ą wyniosła:

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Udziały i akcje:		9.746	9.927
- długoterminow e	23	9.746	9.915
- krótkoterminow e	28	-	12

Fundusz likwidacyjny	23	24.491	21.668
Lokaty:		78.671	5.932
- część długoterminowa	23	38.106	-
- część krótkoterminowa	28	40.565	5.932
Depozyty zabezpieczające	23	11.748	3.108
Pożyczki		1.614	-
- część długoterminowa		-	-
- część krótkoterminowa	28	1.614	-
Pochodne instrumenty finansowe:		49.300	69.370
- długoterminowe	23	12.098	19.408
- krótkoterminowe	28	37.202	49.962
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (bez należności budżetowych):		2.170.484	1.810.637
- długoterminowe	25	33.313	28.612
- krótkoterminowe	26	2.137.171	1.782.025
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	383.680	382.601
Razem		2.729.734	2.303.243

W ocenie Zarządu, ryzyko zagrożonych aktywów finansowych jest odzwierciedlone poprzez dokonanie odpisów aktualizujących ich wartość. Informacje na temat wartości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zostały przedstawione w Notach 12.3 ([/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/12.-przychody-i-koszty#12-3](#)), 12.5 ([/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/12.-przychody-i-koszty#12-5](#)), 12.6 ([/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/12.-przychody-i-koszty#12-6](#)). Dodatkowych informacji i objaśnień.

Informacje na temat wartości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności jak również analiza wiekowania należności przeterminowanych, w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości, a także analiza pod kątem koncentracji ryzyka kredytowego w odniesieniu do należności handlowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w Nocie 26 (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/26.-naleznosci-z-tytulu-dostaw-i-uslug-oraz-pozostale-naleznosci/>). Dodatkowych informacji i objaśnień.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

42. Instrumenty finansowe

Charakterystyka instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Grupa wykazuje transakcje pochodne o dodatniej wartości godziwej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, a transakcje pochodne o ujemnej wartości godziwej wykazywane są jako zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu obejmują wycenę następujących rodzajów instrumentów pochodnych: swapy, futures, forward, opcje, swapy procentowe, forward procentowy.

Wartość godziwa swapów towarowych ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Do wyznaczenia wartości godziwej zostały przyjęte ceny notowane z aktywnych rynków przekazane przez firmę zewnętrzną, według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa kontraktów futures na uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂) (EUA, CER) ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez Intercontinental Exchange (ICE) a ceną transakcyjną. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 1.

Wartość godziwa spotów i forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fx swap. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o zerokuponową krzywą stóp procentowych opartą o LIBOR 6M lub 3M w zależności od zawartych transakcji. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wartość długoterminowych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2011 roku i na dzień 31 grudnia 2010 roku, obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Pożyczki udzielone i należności własne

W dniach 23 września 2003 roku oraz 8 kwietnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała z Rafinerią Nafty „GLIMAR” S.A. umowy pożyczkowe na finansowanie działalności operacyjnej i inwestycyjnej, w tym w szczególności inwestycji Hydrokompleks Glimar, w łącznej kwocie 90 milionów złotych. Do dnia 31 grudnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. wypłaciła Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. środki pieniężne wynikające z podpisanych umów w wysokości 48 milionów złotych. Dodatkowo, w związku z podpisaniem w dniu 12 lutego 2004 roku oświadczeniem Grupy LOTOS S.A. (Letter of Comfort) dla Banku Przemysłowo-Handlowego S.A. Spółka podjęła zobowiązania związane ze współfinansowaniem inwestycji Hydrokompleks Glimar oraz utrzymaniem odpowiedniej sytuacji ekonomiczno-finansowej Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. W opinii Zarządu Spółki zobowiązania te nie stanowią zobowiązań finansowych na dzień bilansowy.

Aktywa z tytułu udzielonych pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku są objęte odpisem w pełnej wysokości.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują kredyty, kredyty w rachunkach bieżących oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

W Grupie w trakcie roku zakończonych 31 grudnia 2011 roku nie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze i sytuacje wymagające ujawnienia:

- Grupa nie dokonała przekwalifikowania składników aktywów finansowych (MSSF 7, par. 12),

- na rzecz Grupy nie ustanowiono zabezpieczeń na żadnej z kategorii aktywów, które powodowałyby poprawę warunków kredytowania (MSSF 7, par. 15),
- Grupa nie wyemitowała żadnego instrumentu zawierającego element zobowiązaniowy lub element kapitałowy (MSSF 7, par. 17),
- Grupa wywiązała się z wszystkich postanowień umownych (MSSF 7, par. 18),
- przychody z tytułu odsetek w związku z aktywami finansowymi, które uległy utracie wartości Grupa uznała za nieistotne (MSSF 7, par. 20.d),
- Grupa nie nabywała żadnych aktywów finansowych po cenie różnej, od ich wartości godziwej (MSSF 7, par. 28),
- Grupa nie przejmowała żadnych aktywów w ramach zabezpieczenia (MSSF 7, par. 38).

W Grupie w trakcie roku zakończonych 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze i sytuacje wymagające ujawnienia:

- Grupa nie dokonała przekwalifikowania składników aktywów finansowych (MSSF 7, par. 12),
- na rzecz Grupy nie ustanowiono zabezpieczeń na żadnej z kategorii aktywów, które powodowałyby poprawę warunków kredytowania (MSSF 7, par. 15),
- Grupa nie wyemitowała żadnego instrumentu zawierającego element zobowiązaniowy lub element kapitałowy (MSSF 7, par. 17),
- Grupa wywiązała się z wszystkich postanowień umownych (MSSF 7, par. 18),
- przychody z tytułu odsetek w związku z aktywami finansowymi, które uległy utracie wartości Grupa uznała za nieistotne (MSSF 7, par. 20.d),
- ze względu na brak spełnienia wymogów formalnych Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, zatem zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszona jest w wynik finansowy (MSSF 7, par. 22),
- Grupa nie nabywała żadnych aktywów finansowych po cenie różnej, od ich wartości godziwej (MSSF 7, par. 28),
- Grupa nie przejmowała żadnych aktywów w ramach zabezpieczenia (MSSF 7, par. 38).

42.1 Wartość godziwa poszczególnych instrumentów finansowych

31 grudnia 2011 w tysiącach złotych	Nota	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik przeznaczone do obrotu	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Udziały i akcje:		-	-	9.746	-	-	9.746
- część długoterminowa	23	-	-	9.746	-	-	9.746
- część krótkoterminowa	28	-	-	-	-	-	-
Fundusz likwidacyjny	23	-	24.491	-	-	-	24.491
Lokaty:		-	78.671	-	-	-	78.671
- część długoterminowa	23	-	38.106	-	-	-	38.106
- część krótkoterminowa	28	-	40.565	-	-	-	40.565
Depozyty zabezpieczające	23	-	11.748	-	-	-	11.748
Pożyczki:		-	1.614	-	-	-	1.614
- część długoterminowa		-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa	28	-	1.614	-	-	-	1.614
Pochodne instrumenty finansowe:		49.300	-	-	-	-	49.300
- część długoterminowa	23	12.098	-	-	-	-	12.098
- część krótkoterminowa	28	37.202	-	-	-	-	37.202
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (bez należności		-	2.170.484	-	-	-	2.170.484

budżetow ych):							
- część długoterminow a	25	-	33.313	-	-	-	33.313
- część krótkoterminow a	26	-	2.137.171	-	-	-	2.137.171
Środki pieniężne i ich ekw iwalenty	30	-	383.680	-	-	-	383.680
Zobow iązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobow iązania (bez zobow iazań budżetow ych):	37.1	-	-	-	-	(3.054.041)	(3.054.041)
- część długoterminow a		-	-	-	-	(15.194)	(15.194)
- część krótkoterminow a		-	-	-	-	(3.038.847)	(3.038.847)
Kredyty i pożyczki:	34	-	-	-	-	(7.391.629)	(7.391.629)
- część długoterminow a		-	-	-	-	(4.983.889)	(4.983.889)
- część krótkoterminow a		-	-	-	-	(2.407.740)	(2.407.740)
Obligacje:	35	-	-	-	-	-	-
- część długoterminow a		-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminow a		-	-	-	-	-	-
Zobow iązania finansow e:		-	-	-	(267.778)	(197.000)	(464.778)
Zobow iązania z tytułu leasingu:	37.3	-	-	-	-	(197.000)	(197.000)
- część długoterminow a		-	-	-	-	(177.585)	(177.585)
- część krótkoterminow a		-	-	-	-	(19.415)	(19.415)
Pochodne instrumenty finansow e:	37.2	-	-	-	(267.778)	-	(267.778)
- część długoterminow a		-	-	-	(127.364)	-	(127.364)
- część krótkoterminow a		-	-	-	(140.414)	-	(140.414)
Razem		49.300	2.670.688	9.746	(267.778)	(10.642.670)	(8.180.714)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa nie posiada aktywów finansowych, których warunki renegotjowano ze względu na możliwość pojawienia się zaległości lub z powodu możliwości utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa nie posiada aktywów i zobowiązań finansowych, wycenionych w wartości godziwej przez wynik, których składniki zostały wyznaczone jako wycenione w ten sposób przy początkowym ujęciu (fair value option).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa nie posiada aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość bilansowa pożyczek i należności oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu nie odbiega istotnie od ich wartości godziwej (nie dotyczy kredytów i pożyczek opartych na stałej stopie procentowej). Kredyty i pożyczki w 82% opartych jest na zmiennej stopie procentowej, a termin zapadalności zobowiązań z tytułu odsetek przypada w krótkim okresie pozostałe kredyty (18%) opartych jest na stałej stopie procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Metody i założenia dotyczące ustalania wartości godziwej posiadanych instrumentów finansowych zostały opisane w Notach 10 (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i->

31 grudnia 2010 (dane przekształcone) w tysiącach złotych	Nota	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik przeznaczone do obrotu	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Udziały i akcje:		-	-	9.927	-	-	9.927
- część długoterminowa	23	-	-	9.915	-	-	9.915
- część krótkoterminowa	28	-	-	12	-	-	12
Fundusz likwidacyjny	23	-	21.668	-	-	-	21.668
Lokaty:		-	5.932	-	-	-	5.932
- część długoterminowa	23	-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa	28	-	5.932	-	-	-	5.932
Depozyty zabezpieczające	23	-	3.108	-	-	-	3.108
Pożyczki:		-	-	-	-	-	-
- część długoterminowa		-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa	28	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe:		69.370	-	-	-	-	69.370
- część długoterminowa	23	19.408	-	-	-	-	19.408
- część krótkoterminowa	28	49.962	-	-	-	-	49.962
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (bez należności budżetowych):		-	1.810.637	-	-	-	1.810.637
- część długoterminowa	25	-	28.612	-	-	-	28.612
- część krótkoterminowa	26	-	1.782.025	-	-	-	1.782.025
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	-	382.601	-	-	-	382.601
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań budżetowych):	37.1	-	-	-	-	(2.061.584)	(2.061.584)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(26.211)	(26.211)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(2.035.373)	(2.035.373)
Kredyty i pożyczki:	34	-	-	-	-	(6.326.794)	(6.326.794)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(4.403.453)	(4.403.453)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(1.923.341)	(1.923.341)

Obligacje:	35				(52.670)	(52.670)
- część długoterminow a		-	-	-	-	-
- część krótkoterminow a		-	-	-	(52.670)	(52.670)
Zobow iązania finansow e:		-	-	-	(279.807)	(74.255) (354.062)
Zobow iązania z tytułu leasingu:	37.3	-	-	-	-	(74.255) (74.255)
- część długoterminow a		-	-	-	-	(71.559) (71.559)
- część krótkoterminow a		-	-	-	-	(2.696) (2.696)
Pochodne instrumenty finansow e:	37.2	-	-	-	(279.807)	- (279.807)
- część długoterminow a		-	-	-	(80.107)	- (80.107)
- część krótkoterminow a		-	-	-	(199.700)	- (199.700)
Razem		69.370	2.223.946	9.927	(279.807)	(8.515.303) (6.491.867)

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa nie posiadała aktywów finansowych, których warunki renegotjowano ze względu na możliwość pojawienia się zaległości lub z powodu możliwości utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa nie posiadała aktywów i zobowiązań finansowych, wycenionych w wartości godziwej przez wynik, których składniki zostały wyznaczone jako wycenione w ten sposób przy początkowym ujęciu (fair value option).

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa nie posiadała aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość bilansowa pożyczek i należności oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu nie odbiega istotnie od ich wartości godziwej (nie dotyczy kredytów opartych na stałej stopie procentowej). Kredyty i pożyczki w 83% opartych było na zmiennej stopie procentowej, a termin zapadalności zobowiązań z tytułu odsetek przypada w krótkim okresie pozostałe kredyty (17%) opartych było na stałej stopie procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Metody i założenia dotyczące ustalania wartości godziwej posiadanych instrumentów finansowych zostały opisane w Notach 10 (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/10.-zasady-rachunkowosci/>) i 42 (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/42.-instrumenty-finansowe/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

42.2 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

za rok zakończony 31 grudnia 2011 w tysiącach złotych	Nota	Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek		-	20.202	-	(168.358)	(148.156)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursow ych		-	183.259	-	(737.412)	(554.153)
Odw rócenie/(Utw orzenie) odpisów aktualizujących	12.2, 12.5	-	(6.902)	-	-	(6.902)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do w artości godziw ej pochodnych instrumentów finansow ych	12.6	(9.769)	-	-	-	(9.769)
Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansow ych	12.6	(120.661)	-	-	-	(120.661)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny		-	-	-	(516.892)	(516.892)

do w wartości godziwej
instrumentów
zabezpieczających

Zyski/(Straty) z tytułu sprzedaży	12.3, 12.6	-	-	957	-	957
Razem		(130.430)	196.559	957	(1.422.662)	(1.355.576)

za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	Nota	Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
w tysiącach złotych						
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek		-	18.829	-	(75.231)	(56.402)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych		-	4.893	-	(67.821)	(62.928)
Odwrócenie/(Utworzenie) odpisów aktualizujących		-	(7.729)	(2)	-	(7.731)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do w wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych	12.6	(75.945)	-	-	-	(75.945)
Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych	12.6	(117.091)	-	-	-	(117.091)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do w wartości godziwej instrumentów zabezpieczających		-	-	-	-	-
Zyski/(Straty) z tytułu sprzedaży	12.3, 12.6	-	-	-	-	-
Razem		(193.036)	15.993	(2)	(143.052)	(320.097)

42.3 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut, stóp procentowych, uprawnień cen do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

42.3.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2011 roku na ryzyko walutowe Grupy wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o 4% (in plus oraz in minus) oraz wszystkich innych zmiennych na poziomie stałym przedstawia się następująco:

31 grudnia 2011 w tysiącach złotych	Zmiana kursu o +4% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -4% wpływ na wynik roku	
	USD	EUR	USD	EUR
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	6.377	2.491	(6.377)	(2.491)
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty finansowe	(27.887)	1.805	27.887	(1.805)
Udzielone pożyczki	35.137	2.090	(35.137)	(2.090)
Obligacje	6.154	-	(6.154)	-
Lokaty	1.620	1.060	(1.620)	(1.060)
Depozyty zabezpieczające	-	385	-	(385)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.365	1.710	(1.365)	(1.710)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(98.412)	(2.100)	98.412	2.100
Kredyty i pożyczki	(149.424) ⁽¹⁾	(8.731)	149.424 ⁽¹⁾	8.731
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	(6.125)	-	6.125	-

Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	(40.711)	41.162	40.711	(41.162)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	(7.715)	-	7.715
Razem	(271.906)	32.157	271.906	(32.157)

(1) z uwzględnieniem efektu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Wpływ na inne całkowite dochody przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o 4% (in plus oraz in minus) potencjalnie spowodowałyby zmianę wyceny wartości godziwej kredytów o (156.095) 156.095 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2010 roku na ryzyko walutowe Grupy wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o 4% (in plus oraz in minus) oraz wszystkich innych zmiennych na poziomie stałym przedstawia się następująco:

31 grudnia 2010 (dane przekształcone) w tysiącach złotych	Zmiana kursu o +4% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -4% wpływ na wynik roku	
	USD	EUR	USD	EUR
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	6.959	2.163	(6.959)	(2.163)
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty finansowe	(56.694)	14.855	56.694	(14.855)
Udzielone pożyczki	27.703	59	(27.703)	(59)
Obligacje	4.812	-	(4.812)	-
Lokaty	237	-	(237)	-
Depozyty zabezpieczające	-	40	-	(40)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.223	1.113	(1.223)	(1.113)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(61.656)	(4.129)	61.656	4.129
Kredyty i pożyczki	(263.276)	(1.478)	263.276	1.478
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	(4.821)	-	4.821	-
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	10.783	27.526	(10.783)	(27.526)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	(2.897)	-	2.897
Razem	(334.730)	37.252	334.730	(37.252)

42.3.2 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2011 roku na ryzyko zmiany stopy procentowej Grupy przy założeniu zmiany stopy procentowej o 0,2% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

31 grudnia 2011 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+0,2%	-0,2%
Środki pieniężne i ekwiwalenty	30	383.680	767	(767)
Fundusz likwidacyjny	23	24.491	49	(49)
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty finansowe (1)		23.738	(696)	699
Lokaty		78.671	157	(157)
Depozyty zabezpieczające	23	11.748	23	(23)
Kredyty i pożyczki	34	(7.391.629)	(12.093)	12.093
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	37.3	(197.000)	(394)	394
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe (1)		(172.134)	11.027	(11.151)
Razem		(7.238.435)	(1.160)	1.039

(1) w tym: swap procentowy (IRS).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych (środki pieniężne i ekwiwalenty, fundusz likwidacyjny, lokaty, depozyty zabezpieczające, pochodne instrumenty finansowe, zobowiązania z tytułu: kredytów i pożyczek, leasingu finansowego, pochodnych instrumentów finansowych) - wrażliwych na ryzyko stóp procentowych wynosi netto (7.238.435) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku zmiana stóp procentowych o 0,2% (in plus oraz in minus) potencjalnie spowodowałaby

zmianę aktywów i zobowiązań finansowych o kwotę netto (1.160) 1.039 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2010 roku na ryzyko zmiany stopy procentowej Grupy przy założeniu zmiany stopy procentowej o 0,2% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

31 grudnia 2010 (dane przekształcone) w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+0,2%	-0,2%
Środki pieniężne i ekwiwalenty	30	382.601	765	(765)
Fundusz likwidacyjny	23	21.668	43	(43)
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾		29.742	(1.358)	1.366
Lokaty		5.932	12	(12)
Depozyty zabezpieczające	23	3.108	6	(6)
Kredyty i pożyczki	34	(6.326.794)	(10.565)	10.565
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	37.3	(74.255)	(149)	149
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾		(228.237)	13.690	(13.839)
Razem		(6.186.235)	2.444	(2.585)

⁽¹⁾ w tym: swapy procentowe (IRS) oraz terminowe transakcje stopy procentowej (FRA).

Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych (środki pieniężne i ekwiwalenty, fundusz likwidacyjny, lokaty, depozyty zabezpieczające, pochodne instrumenty finansowe, zobowiązania z tytułu: kredytów i pożyczek, leasingu finansowego, pochodnych instrumentów finansowych) - wrażliwych na ryzyko stóp procentowych wynosi netto (6.186.235) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku zmiana stóp procentowych o 0,2% (in plus oraz in minus) potencjalnie spowodowałaby zmianę aktywów i zobowiązań finansowych o kwotę netto 2.444 (2.585) tysięcy złotych.

42.3.3 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Jednostka Dominująca posiadała kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) („EUA” - Emissions Unit Allowance) wycenione w wartości godziwej.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku na ryzyko zmiany notowań uprawnień cen do emisji dwutlenku węgla (CO₂) przy założeniu zmiany stopy procentowej o 10% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011			31 grudnia 2010		
	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa		Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
		+10%	-10%		+10%	-10%
Aktywa finansowe	8.304	(1.261)	1.261	615	(867)	867
Zobowiązania finansowe	(15.607)	912	(912)	(463)	691	(691)
Razem	(7.303)	(349)	349	152	(176)	176

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
43. Struktura zatrudnienia

43. Struktura zatrudnienia

Średnie zatrudnienie w etatach w podziale na grupy przedstawia się następująco:

	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Pracownicy fizyczni	2.838	2.664
Pracownicy umysłowi	2.232	2.312
Razem	5.070	4.976

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 44. Pozostałe informacje

44. Pozostałe informacje

44.1 Szczególne uprawnienia Skarbu Państwa oraz ich wykonywanie w spółkach kapitałowych

Ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz. U. Nr 65, poz. 404) („Ustawa”) wprowadziła instytucję pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej. Zgodnie z ustawą, Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez Zarząd Spółki uchwały lub innej dokonanej przez Zarząd Spółki czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikami mienia ujawnionymi w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, o którym mowa w art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym, stanowiące rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciwem Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa może być również objęta uchwała organu Spółki dotycząca:

- rozwiązania Spółki,
- zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia ⁽¹⁾ Spółki, ujawnionego w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, o którym mowa w art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym,
- zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki,
- zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa Spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nim ograniczonego prawa rzeczowego,
- przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego,
- przeniesienia siedziby Spółki za granicę,

jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej.

⁽¹⁾ mienie obejmuje:

- w sektorze energii elektrycznej — infrastrukturę służącą do wytwarzania albo przesyłania energii elektrycznej;
- w sektorze ropy naftowej — infrastrukturę służącą do wydobycia, rafinacji, przetwarzania ropy naftowej oraz magazynowania i przesyłania ropopochodnych, jak również terminali portowe do przeładunku tych produktów oraz ropy naftowej;
- w sektorze paliw gazowych — infrastrukturę służącą do produkcji, w wydobycia, rafinacji, przetwarzania, magazynowania, przesyłania paliw gazowych gazociągami oraz terminali skroplonego gazu ziemnego (LNG).

Zgodnie z ustawą z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, Zarząd Spółki, w porozumieniu z Ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa oraz dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, jest uprawniony do powołania i odwołania pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej w Spółce. Do zadań pełnomocnika należy w szczególności zapewnienie Ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa informacji dotyczących dokonania przez organy Spółki czynności prawnych wskazanych wyżej, przekazywanie informacji o infrastrukturze krytycznej dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa na jego wniosek, przekazywanie i odbieranie informacji o zagrożeniu infrastruktury krytycznej we współpracy z dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

Pełnomocnik do spraw ochrony infrastruktury krytycznej może żądać od organów spółek wszelkich dokumentów oraz wyjaśnień w wyżej wymienionych sprawach, a następnie – po przeprowadzonej analizie – mają obowiązek ich przekazania Ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa oraz Dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa wraz z pisemnym stanowiskiem oraz jego uzasadnieniem. W dniu 11 lipca 2011 roku Grupa LOTOS S.A. otrzymała informację o ujęciu jej majątku w wykazie składników, obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej. W dniu 23 sierpnia 2011 roku Zarząd Grupy LOTOS S.A. powołał Pełnomocnika ds. Ochrony Infrastruktury Krytycznej.

44.2 Realizacja Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) zgodnie z Ustawą o biokomponentach i biopaliwach ciekłych

Obszar biokomponentów w Polsce reguluje szereg aktów prawnych powstałych w otoczeniu prawnym wynikającym z Dyrektyw Unii Europejskiej jako ich bezpośrednia transpozycja do prawa polskiego:

- „Ustawa o biokomponentach i biopaliwach ciekłych” z dnia 25 sierpnia 2006 roku, Dz. U. 2006, Nr169, poz.1199,
- „Ustawa o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw” z dnia 25 sierpnia 2006 roku, Dz. U.2006 Nr 169, poz.1200 ze zmianami,
- „Ustawa o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw” z dnia 27 maja 2011 roku, Dz. U Nr 153, poz. 902,
- „Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowych Celów Wskaźnikowych na lata 2008-2013” z dnia 15 czerwca 2007 roku, Dz. U. Nr 110.

Grupa LOTOS S.A. zgodnie z zapisami Ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych jest zobowiązana do realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) poprzez „minimalny udział biokomponentów i innych paliw odnawialnych w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych sprzedawanych, zbywanych w innej formie lub zużywanych na potrzeby własne”, wyrażony w wartościach-procentach energetycznych na poszczególnych poziomach w latach zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem:

2008	2009	2010	2011	2012	2013
3,45%	4,6%	5,75%	6,2%	6,65%	7,10%

Grupa LOTOS S.A. wypełnia, realizuje NCW za pomocą paliw ciekłych i biopaliw ciekłych, dla których wymagania jakościowe określone są w Ustawie o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw, są to:

- Benzyny BB, tzw. E-95/E98- zawierające do 5% w/v bioetanolu w formie czystej lub eterach ETBE,
- Oleje napędowe, tzw. B-7-zawierające do 7% w/v FAME(estry metylowe wyższych kwasów tłuszczowych),
- B100- 100% estry wyższych kwasów tłuszczowych stanowiące samoistne paliwa.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 45. Zarządzanie kapitałem

45. Zarządzanie kapitałem

Celem polityki finansowej Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. jest zapewnienie długoterminowej płynności przy jednoczesnym stosowaniu odpowiedniej dźwigni finansowej, wspomagającej realizację celu nadrzędnego, jakim jest maksymalizacja stopy zwrotu na kapitale przynależnym akcjonariuszom.

Realizacja powyższego celu, dokonuje się poprzez dążenie do osiągnięcia pożądanej struktury finansowania na poziomie Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. monitoruje strukturę finansowania stosując wskaźnik relacji długu do kapitału własnego, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do kapitałów własnych.

Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitały własne obejmują kapitał własny należny wspólnikom Jednostki Dominującej powiększony o udziały niekontrolujące.

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Oprocentowane kredyty i pożyczki długoterminowe	34	4.983.889	4.403.453
Oprocentowane kredyty i pożyczki krótkoterminowe	34	2.407.740	1.923.341
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	(383.680)	(382.601)
Zadłużenie netto		7.007.949	5.944.193
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej		7.781.436	7.498.819
Udziały niekontrolujące	33	947	14.658
Kapitały własne razem		7.782.383	7.513.477
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego		0,90	0,79

Monitoring struktury finansowania dokonywany jest w celu zapewnienia realizacji celu ujętego w Strategii Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na lata 2011-2015, która zakłada zmniejszenie wielkości zadłużenia i osiągnięcie wskaźnika relacji długu do kapitału własnego na poziomie nieprzekraczającym 0,4 na koniec okresu objętego Strategią.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
46. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

46. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

1. W dniu 10 stycznia 2012 roku nastąpiła sprzedaż 100% udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. na rzecz podmiotu zewnętrznego tj. na rzecz spółki Krokus Chem Sp. z o.o., w której swoje udziały posiada Fundusz Nova Polonia Natexis LPiI oraz kadra menadżerska LOTOS Parafiny Sp. z o.o. W dniu 30 listopada 2011 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała ze spółką Krokus Chem Sp. z o.o. przedwstępną umowę sprzedaży 100% udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. (patrz [Nota 2](#) Dodatkowych informacji i objaśnień). Dodatkowym elementem transakcji było zawarcie w dniu 29 listopada 2011 roku siedmioletniej umowy na dostawę gaczy parafinowych przez Grupę LOTOS S.A. na rzecz LOTOS Parafiny Sp. z o.o. Umowa została zawarta na czas określony od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2018 roku. Jej szacunkowa wartość wynosi 780 milionów złotych netto. Szacunkowa maksymalna wysokość kar umownych wynosi 98 milionów złotych netto. Umowa nie zawiera zapisów, które ograniczałyby możliwość dochodzenia dodatkowego odszkodowania ponad wysokość tych kar. Pozostałe warunki kontraktu nie odbiegają od powszechnie stosowanych dla danego typu umów.
2. W dniu 14 stycznia 2012 roku dokonano rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego w spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS o kwotę 91.984 tysięcy NOK, do poziomu 664.718 tysięcy NOK, poprzez emisję nowych akcji serii B o wartości nominalnej 1 NOK każda. Wszystkie nowo wyemitowane akcje serii B zostały objęte przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A.
3. W dniu 17 stycznia 2012 roku w wyniku rozstrzygnięcia rundy koncesyjnej APA 2011, spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS pozyskała udziały w dwóch koncesjach poszukiwawczych położonych na Morzu Norweskim. Udziałowcami koncesji PL 643 – blok 6406/ & 6406/4 (Halten Terrace) zostały spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS – 30%, VNG Norge AS – 40% (operator koncesji); Edison International Spa – 30%, zaś na koncesji PL 655 – blok 6610/2 (Træna Basin): LOTOS Exploration and Production Norge AS – 30%; Wintershall – 30% (operator koncesji); Centrica – 20%; VNG – 20%.
4. W dniu 2 lutego 2012 roku dokonano rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego w spółce LOTOS Petrobaltic S.A. Grupa LOTOS S.A., korzystając z przysługującego prawa poboru, w dniu 15 grudnia 2011 roku złożyła zapisy na akcje nowej emisji serii C. Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce LOTOS Petrobaltic S.A. nastąpiło o 2.800 tysięcy złotych, czyli z poziomu 96.600 tysięcy złotych do poziomu 99.400 tysięcy złotych w związku z emisją 280.000 sztuk akcji imiennych serii C o wartości nominalnej 10 złotych każda akcja. Grupie LOTOS S.A. przydzielono 279.996 sztuk akcji. Po rejestracji podwyższenia kapitału Grupa LOTOS S.A. posiada 99,95% w kapitale zakładowym spółki LOTOS Petrobaltic S.A.
5. Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS po uzyskaniu zgód korporacyjnych w dniu 14 marca 2012 roku podjęła decyzję o rezygnacji z licencji PL 455 i PL 515. Ponadto, w związku z brakiem pozytywnych rezultatów wierceń na licencji PL 455 oraz wynikami badań potencjału geologicznego zasobów, na dzień 31 grudnia 2011 roku dokonano odpisu aktualizującego skapitalizowanych kosztów badań na licencji PL 455 opisanych szerzej w [18](#) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia /
47. Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy

47. Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	(-) Paweł Olechnowicz
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno - Finansowych	(-) Mariusz Machajewski
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju	(-) Marek Sokołowski
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu	(-) Maciej Szozda
Główny Księgowy	(-) Tomasz Południowski

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Kalendarium 2011

Informacje o wydarzeniach, jakie w raportowanym okresie miały miejsce w Grupie Kapitałowej LOTOS.

2011 2012

5 Stycznia

Grupa LOTOS, w plebiscycie „Gazety Wyborczej” otrzymała tytuł „Mecenasa Sportu 2010 w województwie pomorskim”.

15 Stycznia

Spółka LOTOS Czechowice otrzymała Platynowy Laur Umiejętności i Kompetencji „Firma Społecznie Odpowiedzialna”.

12 Stycznia

Grupa LOTOS podpisała wart 1,7 mld zł kontrakt na dostawy paliw w 2011 r. dla firmy BP w Polsce.

19 Stycznia

Według badania Moto Scan 2010 marka LOTOS została liderem krajowego rynku olejów silnikowych, z udziałami sięgającymi 28,3%.

17 Stycznia

W gdańskiej rafinerii Grupy LOTOS oddano do użytku instalację hydrokrakingu - *MHC (ang. Mild Hydrocracking)*. To przedostatnia instalacja Programu 10+.

20 Stycznia

Spółka LOTOS Exploration & Production Norge, w wyniku rozstrzygnięcia konkursu kwalifikacyjnego APA 2010, otrzymała status operatora i 25% udziałów w koncesji PL 503B, położonej w południowej części Morza Północnego.

25 Stycznia

Grupa LOTOS została uwzględniona w składzie II edycji RESPECT Index na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

27 Stycznia

31 Stycznia

Spółka LOTOS Kolej otrzymała wyróżnienie w rankingu „Diamenty Forbesa 2011” w kategorii firm z poziomem przychodów przekraczającym 250 mln zł rocznie. LOTOS Kolej zajmuje 5. miejsce w zestawieniu dla województwa pomorskiego.

31 Stycznia

Spółka LOTOS Asfalt otrzymała wyróżnienie w rankingu „Diamenty Forbesa 2011” w kategorii firm z poziomem przychodów przekraczającym 250 mln zł rocznie. LOTOS Kolej zajmuje 8. miejsce w zestawieniu dla województwa pomorskiego.

Grupa LOTOS zaprezentowała w Warszawie strategię handlową do 2015 r. - Supply, Trading and Optimatization (STO). Grupa LOTOS skupi się przede wszystkim na efektywnym zarządzaniu zwiększonymi strumieniami ropy naftowej i produktów po zakończeniu Programu 10+, dywersyfikacji źródeł dostaw surowca i optymalnemu wykorzystaniu elastyczności zmodernizowanej. Dodatkowo trading zajmie się optymalizacją wyceny i wykorzystaniem posiadanych zasobów surowca (dostarczanie do rafinerii, sprzedaż, transakcje wymiany) oraz dotarciem do odleglejszych rynków sprzedaży produktów naftowych, charakteryzujących się atrakcyjniejszą strukturą popytu i poziomem cen.

31 Stycznia

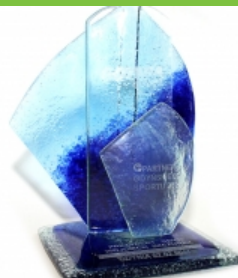
Spółka LOTOS Parafiny otrzymała wyróżnienie w rankingu „Diamenty Forbesa 2011”. W kategorii firm średnich o przychodach 50-250 mln zł województwa podkarpackiego zajęła 23. miejsce.

3 Luty

Grupa LOTOS, poprzez spółkę LOTOS Petrobaltic, przejęła kontrolę nad spółką AB Geonafta, wydobywającą ropy naftowej na terytorium Republiki Litewskiej.

3 Luty

Grupa LOTOS otrzymała tytuł Partnera Gdyńskiego Sportu 2010.

4 Luty

Grupa LOTOS otrzymała 1. miejsce w kategorii „Relacje z inwestorami” corocznego rankingu Giełdowa Spółka Roku oraz 5. miejsce w rankingu Giełdowa Spółka Roku, który na zlecenie „Pulsu Biznesu” przygotowuje Instytut Pentor.

8 Luty

Spółka LOTOS Parafiny otrzymała tytuł „Gepard Biznesu 2011” województwa podkarpackiego w kategorii „Wzrost wartości rynkowej firmy i dynamiczny rozwój”.

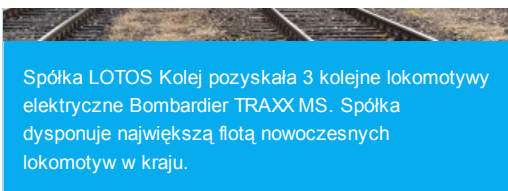
11 Luty

Grupa LOTOS została jednym z liderów Indeksu BI-NGO 2010. Indeks sprawdza jakość komunikowania w Internecie kwestii zaangażowania społecznego 500 największych firm z listy dziennika „Rzeczpospolita”.

25 Luty

Spółka LOTOS Kolej pozyskała 3 kolejne lokomotywy elektryczne Bombardier TRAXX MS. Spółka dysponuje największą flotą nowoczesnych lokomotyw w kraju.

1 Marca

Marka LOTOS otrzymała wyróżnienie Business Superbrands przyznane przez The Superbrands Ltd.

7 Marca

Według raportu Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego, Grupa LOTOS miała w 2010 r. 31,3% udziału w krajowym rynku paliw. To wzrost o 3,1 p.p. w porównaniu do 2009 r. Strategia Spółki na lata 2011-2015 zakłada 30% udziałów w rynku paliw.

28 Marca

W gdańskiej rafinerii Grupy LOTOS uroczyste zakończenie realizacji Programu 10+, największej polskiej inwestycji ostatniego 20-lecia, uświetnił premier Donald Tusk. Obok nowej instalacji destylacji CDU/VDU, odbył się briefing prasowy z udziałem telewizji: TVP, TVN i Polsatu, kilkudziesięciu dziennikarzy oraz kierownictwa Grupy LOTOS i osób kierujących Programem 10+.

20 Kwieśnia

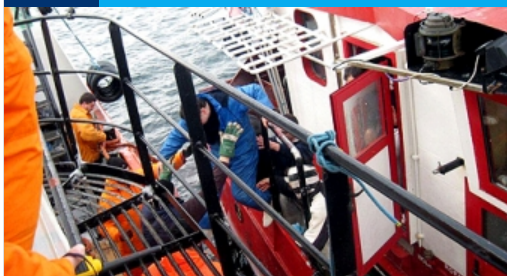
Rozpoczęła się IV edycja programu premiowego Navigator. Klienci mogą zbierać punkty i odbierać nagrody na ponad 250 stacjach paliw sieci LOTOS w całej Polsce.

20-22 Kwieśnia

Platforma wiertnicza „Petrobaltic”, po wymianie amortyzatorów nóg i remoncie dźwigu głównego, opuściła Port Północny w Gdańsku i została przeholowana na złoże B3. Złoże B3 położone jest ok. 70 km na północ od Rozewia. Spółka LOTOS Petrobaltic czerpie z niego ok. 4 tys. baryłek ropy naftowej dziennie.

11 Maja

25 Luty

Statek „Aphrodite I” należący do spółki LOTOS Petrobaltic, odegrał ważną rolę w akcji ratowania na Morzu Bałtyckim załogi kutra rybackiego „Wła-97”.

3 Marca

Spółka LOTOS Kolej otworzyła nową dyspozyturę kolejową we Wrocławiu.

30 Marca

Nowoczesny smar do otwartych przekładni zębatych AliTen produkowany przez LOTOS Oil został nagrodzony w konkursie „Produkt Roku 2010”.

31 Marca

W gdańskiej rafinerii Grupy LOTOS oddano do użytku instalację odasfaltowania rozpuszczalnikowego - ROSE (ang. *Residuum Oil Supercritical Extraction*). To ostatnia instalacja wybudowana w ramach Programu 10+.

20 Kwieśnia

W rankingu największych firm w Polsce w 2010 r. - „Lista 500”, przygotowywanym przez redakcję dziennika „Rzeczpospolita”, Grupa Kapitałowa LOTOS zajęła 5. miejsce, awansując o 4 pozycje w stosunku do poprzedniego rankingu.

11 Maja

Grupa LOTOS poinformowała o dobrych wynikach w I kwartale. Zysk z działalności operacyjnej wyniósł 412,6 mln zł. To o 35,4% więcej w porównaniu z IV kw. i wzrost o 212,6% w stosunku do analogicznego okresu 2010 r.

18 Maja

Paweł Olechnowicz, prezes Zarządu Grupy LOTOS został wyróżniony w kategorii etyka w rankingu „Twarze Biznesu” prowadzonego przez redakcję: „Dziennik Gazeta Prawna” i TVN CNBC.

31 Maja

Sponsorowana przez Grupę LOTOS drużyna Lechia Gdańsk otrzymała 1. miejsce w piłkarskiej Ekstraklasie za *fair play*.

1 Czerwca

Ministerstwo Gospodarki wyróżniło spółkę LOTOS Oil za efektywną współpracę gospodarczą z Uzbekistanem.

6 Czerwca

Grupa LOTOS oraz spółka LOTOS Oil otrzymały tytuł Ambasadora Polskiej Gospodarki w kategorii „Eksporter” w konkursie Business Centre Club pod honorowym patronatem Ministra Spraw Zagranicznych

14 Czerwca

Grupa LOTOS została wyróżniona w kategorii „Ład korporacyjny i społeczna odpowiedzialność biznesu” w konkursie Nagrody Gospodarczej Prezydenta RP.

15 Czerwca

Podczas XVIII Międzynarodowych Targów Stacja Paliw 2011 spółka LOTOS Paliwa zaprezentowała koncepcję nowej, ekonomicznej sieci stacji paliw LOTOS Optima.

16 Maja

W rankingu „Lista 500” tygodnika „Polityka” Grupa LOTOS została sklasyfikowana na 5. miejscu największych polskich firm z sektora przemysłu, usług i paliw oraz 4. wśród 50 największych spółek giełdowych. Dodatkowo Spółkę sklasyfikowano na 10. pozycji wśród 50 najbardziej zyskowych firm z „Listy 500” oraz na 9. wśród 50 największych eksporterów.

23 Maja

Grupa LOTOS otrzymała tytuł „Mistrz Biznesu” w kategorii Energia i Surowce miesięcznika Businessman.pl

3 Czerwca

Spółka LOTOS Exploration & Production Norge, rozpoczęła badania sejsmiczne 3D na koncesjach PL 503 i PL 503B, położonych w południowej części Morza Północnego. Badaniem objęto obszar morski o powierzchni 1.560 km². Na podstawie wyników badań spółka będzie w stanie jeszcze dokładniej oszacować potencjał wydobywczy obszaru objętego koncesją oraz zlokalizować optymalne miejsce pod wykonanie odwiertu poszukiwawczego.

10 Czerwca

Paweł Olechnowicz, Prezes Zarządu Grupy LOTOS został uhonorowany przez Pracodawców RP nagrodą „Złoty Oxer” za zakończony z sukcesem Program 10+

Grupa LOTOS i Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” podpisały list intencyjny dotyczący wspólnej budowy podziemnych zbiorników ropy naftowej i paliw płynnych.

24 Czerwca

Grupa LOTOS została laureatem XII edycji Konkursu Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych Lider Zarządzania Zasobami Ludzkimi, otrzymując Bursztynową Statuetkę.

28 Czerwca

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Grupy LOTOS wybrało skład VIII kadencji Rady Nadzorczej Spółki.

13 Lipca

W Warszawie zostały otwarte pierwsze trzy stacje paliw segmentu ekonomicznego LOTOS Optima.

19 Sierpnia

Zakładowi strażacy spółki LOTOS Straż wzbogacili się o nowy, gaśniczy wóz bojowy marki MAN. Zastąpił on wysłużonego już popularnego Stayera.

23 Sierpnia

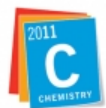
Grupa LOTOS S.A. przedłużyła o 12 miesięcy umowę kredytową na refinansowanie i finansowanie zapasów

10 Czerwca

15 Czerwca

Polski Związek Narciarski, Grupa LOTOS – generalny sponsor polskiego narciarstwa oraz Kamil Stoch, reprezentant Polski w skokach narciarskich, podpisali list intencyjny o wzajemnej współpracy przy realizacji Narodowego Programu Rozwoju Skoków Narciarskich „Szukamy następców Mistrza”.

22 Czerwca

International Year of
CHEMISTRY
2011

Grupa LOTOS została głównym partnerem Polskiej Akademii Nauk w organizacji polskich obchodów Międzynarodowego Roku Chemii. Rok 2011 to także setna rocznica przyznania Nagrody Nobla w dziedzinie chemii Marii Skłodowskiej-Curie.

27 Czerwca

Platforma produkcyjna, która będzie obsługiwać złożo YME na Morzu Północnym, została zainstalowana na lokacji. Spółka LOTOS Exploration & Production Norge posiada 20% udziałów w złożu YME. Zasoby wydobywalne ropy naftowej dla przejętych udziałów szacuje się na ok. 1,8 mln ton.

14 Lipca

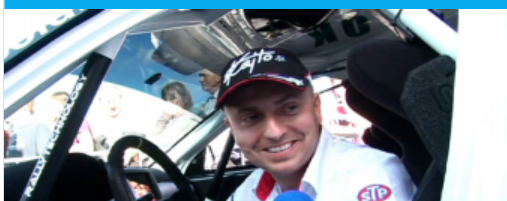
Grupa LOTOS została uwzględniona w składzie III edycji RESPECT Index na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

19 Sierpnia

Stacja paliw LOTOS w Bydgoszczy uzyskała ocenę 100% w międzynarodowym badaniu przeprowadzonym przez firmę International Service Check, a cała sieć stacji LOTOS zajęła 3. miejsce w Polsce.

20 Sierpnia

na kwotę 400 mln USD, zawartą 20 grudnia 2007 r. W skład konsorcjum weszły Bank PEKAO S.A., PKO BP, BRE Bank oraz Nordea Bank Polska.

25 Sierpnia

Grupa LOTOS poinformowała o dobrych wynikach w I półroczu. Miliard złotych zysku, taki wynik EBITDA osiąga Spółka przy przychodach wynoszących prawie 13,3 mld zł. Większa sprzedaż, wzrost cen ropy i słabszy dolar to m.in. czynniki, które pozwoliły wyprowadzić 889 mln zł zysku netto.

31 Sierpnia

Spółka LOTOS Oil wprowadziła do oferty ultranowoczesny olej LOTOS QUAZAR K/FE 5W30, wraz z pojawieniem się w sprzedaży najnowszych modeli KIA Sportage i KIA cee'd wyposażonych w zmodernizowane silniki benzynowe. LOTOS Oil współpracuje z KIA MOTORS Polska od marca 2007 r. Z myślą o użytkownikach samochodów KIA stworzona została specjalna linia olejów LOTOS KIA FORMULA, która w 2010 r. została zastąpiona przez ultranowoczesne syntetyczne oleje linii LOTOS Quazar K.

8 Września

Grupa LOTOS zajęła 11. miejsce w rankingu największych firm Europy Środkowo-Wschodniej „EUROPA 500”. Klasyfikacja została przygotowana przez dziennik „Rzeczpospolita” oraz firmę doradczą Deloitte.

16 Września

Gdańska rafineria Grupy LOTOS gościła ambasadorów państw członkowskich przy Unii Europejskiej. Komitet Stałych Przedstawicieli (z fr. COREPER) składa się z ambasadorów krajów członkowskich UE przy Radzie UE w Brukseli. Wizyta ambasadorów w Polsce związana była z przejęciem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE, które nastąpiło 1 lipca 2011 r.

23 Września

Prezes Zarządu LOTOS Parafiny Dominik Tomczyk otrzymał Honorowy medal Instytutu Odlewnictwa w Krakowie za szczególne zasługi dla tej placówki.

28 Września

Na molo w Sopocie zorganizowano piknik motoryzacyjny „ABC Bezpieczeństwa”. Kampania kładła nacisk na kulturę motoryzacyjną i ekonomiczną jazdę. Grupa LOTOS zaangażowała się w organizację wydarzenia już po raz czwarty. Wydarzenie zorganizowano w ramach programu Akademii Bezpieczeństwa LOTOS, który – poprzez liczne działania w tym realizację programu „LOTOS - bezpieczna droga do szkoły” – ma na celu edukację w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

30 Sierpnia

Grupa LOTOS zajęła 2. miejsce w sektorze firm energetycznych w rankingu atrakcyjności pracodawców opracowanym przez międzynarodową firmę Antal International.

31 Sierpnia

Grupa LOTOS została oficjalnym sponsorem Akademii Piłkarskiej Lechii Gdańsk. Opieką zostali objęci młodzi piłkarze z roczników 1996-2004.

5 Września

Grupa LOTOS była partnerem międzynarodowej konferencji „Wspólna odpowiedzialność - jak zwiększyć obecność i skuteczność CSR w UE”, którą w Gdańsku zorganizowało Ministerstwo Gospodarki wraz z Forum Odpowiedzialnego Biznesu. Polska była pierwszym krajem, który w trakcie swojej Prezydencji w Unii Europejskiej tak wiele uwagi poświęcił społecznej odpowiedzialności biznesu.

16 Września

Przy molo w Gdańsku-Brzeźnie odbyło się sprzątanie plaż, brzegów i dna morskiego z udziałem pływaczy LOTOS Straż. Grupa LOTOS kolejny raz włączyła się do proekologicznej inicjatywy, której nadrzędnym celem jest rozbudzenie odpowiedzialności za Bałtyk.

30 Września

Grupa LOTOS poinformowała, że stawia na projekt

Odbyła się inauguracja kolejnej edycji programu społecznego „LOTOS Bezpieczna droga do szkoły”.

30 Września

Grupa LOTOS w ramach akcji „Junior GDAŃSK 2012” ufundowała kolejne nowoczesne boisko ze sztuczną trawą i oświetleniem. Uroczyste otwarcie boiska znajduje się przy Gimnazjum nr 20 na gdańskim osiedlu Przymorze.

10 Października

Jak wynika z danych opublikowanych przez Urząd Transportu Kolejowego za pierwsze półrocze 2011 r., spółka LOTOS Kolej uplasowała się na 3. miejscu wśród przewoźników towarowych. Spółka zanotowała w tym okresie 6,97% udział w rynku wg wykonanej pracy przewozowej, jednak biorąc pod uwagę jedynie przewoźników prywatnych została wiceliderem rynku.

10 Października

Spółka LOTOS Kolej otrzymała wyróżnienie „Lider Transportu Szynowego 2011” w kategorii przewoźnik, które przyznawane jest licencjonowanym przewoźnikom kolejowym zarówno pasażerskim, jak i towarowym. Do organizatorów konkursu należy Forum Transportu Szynowego, redakcja czasopisma Transport i Komunikacja oraz Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji RP.

14 Października

Spółka LOTOS Paliwa uruchomiła pierwsze Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP) na nowo otwartym odcinku autostrady A1, pomiędzy Grudziądem a Toruniem. Łącznie sieć stacji paliw LOTOS ma 9 MOP-ów, które oprócz A1 zlokalizowane są przy autostradach A2, A4 i A6. Głównym dostawcą asfaltu na budowę 62 km odcinka A1, pomiędzy Grudziądem a Toruniem, była spółka LOTOS Asfalt, która w sumie dostarczyła ok. 36 tys. ton surowca.

25 Października

Grupa LOTOS, za pomyślną realizację Programu 10+, otrzymała tytuł „2011 Refinery Plant of the Year” podczas konferencji organizowanej przez World

pomorskich kawern, jako kolejny, strategiczny element budowy bezpieczeństwa i solidarności w sektorze energii. Uczestnikiem dyskusji na ten temat w Spółce był Günter Verheugen, komisarz UE ds przedsiębiorstw i przemysłu w latach 2004-2010.

4 Października

Spółka LOTOS Oil wprowadziła do oferty syntetyczny, energooszczędny, olej silnikowy najnowszej generacji LOTOS Quazar S 0W20. Oferta związana jest z pojawieniem się w sprzedaży najnowszego miejskiego vana Subaru Trezia. LOTOS Oil współpracuje z Subaru Import Polska od kwietnia 2010 r. W efekcie prac ekspertów i testów powstały zaawansowane technologicznie oleje LOTOS Quazar S, stworzone specjalnie do ochrony silników najnowocześniejszych samochodów.

10 Października

Wojtek Chuchala i Kamil Heller, reprezentujący barwy LOTOS - Subaru Poland Rally Team zdobyli tytuł Mistrza Polski Rajdów Samochodowych w grupie N.

11 Października

Wyzwaniom sektora naftowego Unii Europejskiej i budowie jego potencjału poświęcono XIV konferencję branży rafinerijnej i petrochemicznej organizowaną przez World Refining Association (WRA). W trzydniowych spotkaniach w Sopocie i Gdańsku wzięło udział ponad 250 przedstawicieli kadry kierowniczej z głównych firm sektora rafinerijnego oraz ekspertów branżowych. Konferencję zakończyło zwiedzanie instalacji wybudowanych w Grupie LOTOS w ramach Programu 10+. Spółka była głównym partnerem konferencji.

17 Października

Kajetan Kajetanowicz i Jarek Baran z zespołu LOTOS Dynamic Rally Team po raz drugi z rzędu zdobyli tytuł rajdowych Mistrzów Polski w klasyfikacji generalnej Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski.

19 Października

Spółka LOTOS Kolej uruchomiła dyspozyturę w Czechowicach-Dziedzicach. To już czwarta dyspozytura, po Gdańsku, Zdunskiej Woli i Wrocławiu.

26 Października

Paliwa LOTOS Dynamic, po raz trzeci z rzędu, otrzymały 1. miejsce w programie „Laur Klienta” w kategorii Paliwa Premium, otrzymując tym samym wyróżnienie specjalne – „Grand Prix Laur Klienta 2011”.

Refining Association.

26 Października

OKRĘGOWY INSPEKTOR PRACY
W GDANSKU
Mieczysław Szczepański

Gdańsk, 11 października 2011 r.

Pan
Paweł Olechnowicz
Prezes Zarządu
Grupa LOTOS S.A.
ul. Elbląska 135
80-718 Gdańsk

Mam zaszczyt poinformować, iż Okręgowa Komisja Konkursowa XVIII edycji konkursu „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej” przyznała Grupie LOTOS S.A. – I miejsce w kategorii pracodawców zatrudniających powyżej 250 pracowników.

Grupa LOTOS zajęła 1. miejsce w województwie pomorskim w konkursie Głównego Inspektora Pracy „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”. Nagrodę przyznano w kategorii zakładów zatrudniających powyżej 250 pracowników.

26 Października

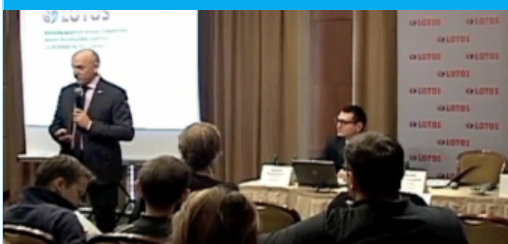
Program stypendialny Grupy LOTOS „LOTOS Cup - Szukamy Następców Mistrza” został nagrodzony w kategorii „Programy stypendialne firm” w konkursie Fundacji Dobra Sieć oraz Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

27 Października

Spółka LOTOS Parafiny zdobyła 1. miejsce w konkursie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Rzeszowie „Pracodawca - organizator pracy bezpiecznej” w kategorii przedsiębiorstw, zatrudniających ponad 250 osób.

3 Listopada

Grupa LOTOS poinformowała o wynikach po III kwartałach. Zysk operacyjny wyniósł 826,3 mln zł. To o blisko 70 mln zł więcej niż w tym samym okresie 2010 r. Tylko w III kw. przychody ze sprzedaży Spółki wzrosły o 44% (r./r.) i wyniosły 7,6 mld zł.

8 Listopada

Spółka LOTOS Parafiny otrzymała certyfikat „Polish Product 2011” - wyróżnienie Kapituły Centralnego Biura Certyfikacji Krajowej w kategorii Firma Roku.

8 Listopada

W rafinerii Grupy LOTOS zakończono dwudniową operację montażu kolumn frakcjonujących na instalacji wydzielania ksylenów.

15 Listopada

Michał Kościuszko i Maciek Szczepaniak, reprezentujący LOTOS Dynamic Rally Team, zostali II wicemistrzem w rajdowych Mistrzostwach Świata w klasyfikacji PWRC.

21 Listopada

Grupa LOTOS i Polski Związek Narciarski zainaugurowali sezon skoków narciarskich. Na spotkaniu obecni byli m.in. Apoloniusz Tainer oraz

17 Listopada

Grupa LOTOS i Statoil Poland przedłużyły na kolejne 2 lata umowę zawartą w listopadzie 2008 r. Szacunkowa wartość sprzedaży paliw dla Statoil Poland do końca 2013 r. to 9,17 mld zł.

22 Listopada

Kamil Stoch. Grupę LOTOS - generalnego sponsora PZN - reprezentował Paweł Olechnowicz.

23 Listopada

Grupa LOTOS otrzymała nagrodę Urzędu Dozoru Technicznego za wieloletnią współpracę oraz czynny udział w kształtowaniu polskiego systemu bezpieczeństwa technicznego.

29 Listopada

Grupa LOTOS dostarczy ciężki olej opałowy O.W. Supply & Trading A/S z siedzibą w Danii na mocy umowy o wartości 68,76 mln USD, tj. 231,75 mln zł. Tym samym łączna wartość umów zawartych pomiędzy spółkami w okresie 12 miesięcy wzrosła do ok. 216,52 mln USD, tj. 729,78 mln zł.

2 Grudnia

Grupa LOTOS otrzymała certyfikat „Przedsiębiorstwo Fair Play” w konkursie zorganizowanym przez Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym.

2 Grudnia

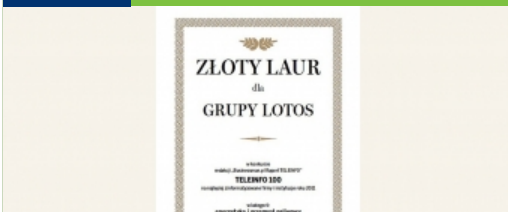
Spółka LOTOS Czechowice otrzymała tytuł „Super Firma 2011” przyznany przez przedsiębiorców Czechowic-Dziedzic.

12 Grudnia

Spółka LOTOS Serwis zakończyła budowę dwóch największych w dotychczasowej historii spółki 145- i 50-tonowych wkładów rurowych do wymienników. Odbiorcą dwóch wkładów rurowych był PKN Orlen. Przy montażu rur w ścianach sitowych zastosowano nowoczesną metodę spawania orbitalnego, co zapewniło najwyższą jakość wykonanych spoin.

19 Grudnia

Grupa LOTOS otrzymała od Głównego Inspektora Pracy nagrodę główną w ogólnopolskim konkursie „Pracodawca–organizator pracy bezpiecznej”.

24 Listopada

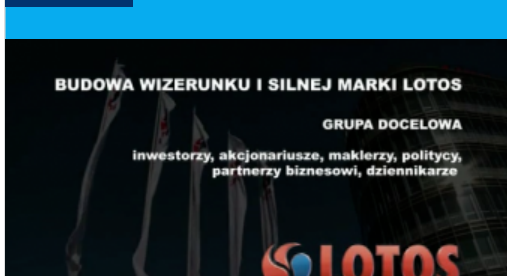
Grupa LOTOS podpisała otwarte porozumienie na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska w przemyśle naftowym i gazowym. Grupa Robocza ds. Przemysłu Naftowego i Gazowego działa przy Głównym Inspektorze Pracy.

30 Listopada

Grupa LOTOS rozpoczęła inwestycję zmiany paliwa zasilającego rafinerię w Gdańsku. Spółka podpisała z PGNiG aneks do umowy z 16 czerwca 2010 r. na dostawę paliwa gazowego.

15 Grudnia

W 8. edycji Rankingu Najcenniejszych Polskich Marek w dzienniku „Rzeczpospolita” wartość marki LOTOS wyceniono na 865,1 mln zł. To wzrost o 28% w stosunku do 2010 r. Marka LOTOS awansowała na 11. miejsce wśród 330 klasyfikowanych marek.

18 Grudnia

W konkursie redakcji Businessman.pl „Teleinfo 100” Grupa LOTOS otrzymała Złoty Laur dla najlepiej z informatyzowanej firmy 2011 r. w kategorii: energetyka i przemysł paliwowy.

Spółka LOTOS Jasło otrzymała złotą statuetkę „Mecenas Kultury 2011” za wspieranie wydarzeń kulturalnych w Jaśle.

31 Grudnia

Spółka LOTOS Paliwa uruchomiła 50. stację paliw ekonomicznej sieci LOTOS Optima. Jednocześnie firma pobiła krajowy rekord w liczbie otwartych stacji w jednym roku, włączając do swojej sieci aż 63 nowe placówki.

Kalendarium 2011

Początek roku 2012

2011 2012

1 Stycznia

Zarząd Grupy LOTOS postanowił wdrożyć w okresie od 1 stycznia do końca 2012 r. Program Optymalnej Ekspansji. Prowadzone w jego ramach działania efektywnościowe powinny dać efekt finansowy na poziomie 220 mln zł. Decyzję podjęto zgodnie z założeniami strategii na lata 2011-2015 oraz w ślad za dynamicznie zmieniającą się sytuacją makroekonomiczną.

Efektom trudnej sytuacji na europejskich rynkach finansowych może być pogorszenie koniunktury gospodarczej na polskim rynku. Firma musi więc przygotować się na spowolnienie gospodarcze.

13 Stycznia

Grupa LOTOS sprzedała 100% udziałów w spółce LOTOS Parafiny firmie Krokus Chem.

17 Stycznia

Spółka LOTOS Kolej wydzierżawiła od GATX Rail Poland 15 świeżo wyprodukowanych cystern służących do przewozu paliw. Cysterny mają pojemność 86 m³, podczas gdy większość cystern w Polsce ma 60 m³ pojemności. Dzięki temu LOTOS Kolej może przewozić większą ilość produktów tą samą liczbą wagonów.

17 Stycznia

Norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii ogłosiło wyniki postępowania w ramach rundy koncesyjnej APA 2011. Postępowanie dotyczyło nowych koncesji poszukiwawczych na Norweskim Szelfie Kontynentalnym. Należącej do Grupy Kapitałowej LOTOS spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS ministerstwo zaoferowało udziały w dwóch koncesjach położonych na Morzu Norweskim: Halten Terrace i Træna Basin.

23 Stycznia

Paweł Olechnowicz, prezes Grupy LOTOS spotkał się z Andriusem Kubiliusem, premierem oraz Gedyminasem Kazlauskasem, ministrem środowiska Republiki Litewskiej. Podczas spotkania rozmawiano m.in. o tym, że jeszcze w 2012 r. Spółka planuje rozpoczęcie poszukiwań gazu łupkowego oraz zakłada wzięcie udziału w nowych przetargach na

31 Stycznia

Rafineria Grupy LOTOS w Gdańsku przerobiła rekordowe 786 tys. ton ropy naftowej. To wzrost o ponad 11% w porównaniu ze styczniem 2011 r. i jednocześnie najwyższy wynik, jeśli chodzi o początek roku, w historii zakładu. Większy miesięczny przerób rafinerii związany jest z pełnym wykorzystaniem zdolności przerobowych zakładu, które po realizacji Programu 10+ wynoszą 10,5 mln ton rocznie.

koncesje poszukiwawcze i wydobywcze węglowodorów w Litwie.

1 Luty

Grupa LOTOS została uwzględniona w składzie IV edycji RESPECT Index na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

13 Luty

Miesięcznik Forbes opublikował ranking firm najszybciej zwiększających swoją wartość. Spółki LOTOS Asfalt i LOTOS Serwis zostały laureatami raportu Diamenty Forbesa 2012. LOTOS Asfalt i LOTOS Serwis zajęły czołowe miejsca wśród 155 wyróżnionych pomorskich firm. W zestawieniu Forbesa 2012 znalazło się łącznie 2051 firm z całej Polski.

20 Luty

Po raz pierwszy w historii rafinerii Grupy LOTOS odbył się nalew do tak zwanych tank-kontenerów. To wspólne przedsięwzięcie zrealizowali pracownicy spółek LOTOS Oil i LOTOS Kolej. Kontenery pojechały do Holandii.

23 Luty

Dokładnie 29.258,5 mln zł. Takie przychody ze sprzedaży wypracowała Grupa LOTOS po czterech kwartałach 2011 r. To wzrost o blisko 49% w porównaniu z 2010 r. Zysk operacyjny koncernu wyniósł 1.016,5 mln zł, a zysk netto 654,2 mln zł. W samym IV kwartale 2011 r. zysk netto Grupy LOTOS wyniósł 93,8 mln zł wobec straty netto w III kw. 2011 r., która wyniosła 328,6 mln zł.

29 Luty

Na posiedzeniu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Grupy LOTOS dokonano zmian w składzie Rady Nadzorczej Spółki.

13 Marca

Spółka LOTOS Paliwa uruchomiła 11. Miejsce Obsługi Podróżnych. To stacja paliw w miejscowości Sitno na trasie S3, prowadzącej ze Szczecina do Gorzowa Wielkopolskiego.

19 Marca

Spółka LOTOS Paliwa zaangażowała się w dostawy oleju napędowego dla amerykańskiego BNK Petroleum, który poszukuje gazu łupkowego na 6 koncesjach zlokalizowanych na Pomorzu.

20 Marca

Dobiega końca budowa rurociągu mającego doprowadzić gaz do gdańskiej rafinerii i umożliwić zmianę paliwa zasilającego elektrociepłownię oraz wytwórnię wodoru. Zgodnie z umową podpisaną przez Grupę LOTOS z PGNiG, roczne dostawy gazu wyniosą 585 mln m3 rocznie, a całkowita wartość umowy, zawartej na 5 lat, szacowana jest na ok. 3,2 mld zł. Wykonawcą rurociągu jest Pomorska Spółka Gazownicza.

Tabela treści GRI i zasad Global Compact

Zestawienie ułatwiające dostęp do zawartych w Raporcie danych z zakresu zrównoważonego rozwoju i CSR.

Poniższa tabela może być pomocna w precyzyjnym ustaleniu miejsca publikacji treści odnoszących się do konkretnych informacji lub danych wynikowych wymaganych przez Global Reporting Initiative oraz wynikających z przyjęcia i stosowania przez Grupę LOTOS dziesięciu fundamentalnych zasad United Nations Global Compact.

Wskaźniki poziomu spełnienia wymogów raportowania:

 pełny
  częściowy
  brak

Wskaźnik Global Reporting Initiative (GRI)	Poziom spełnienia wymogów raportowania	Rozdziały w Raporcie Rocznym 2011	Komentarz	Zasady UN Global Compact
Strategia i analiza				
1.1. Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju dla organizacji i jej strategii.		List Prezesa Zarządu [1]; Wywiad z Prezesem Zarządu [2]		
1.2. Opis kluczowych wpływów, szans i ryzyk.		Kluczowe ryzyka, szanse i wyzwania w aspekcie zrównoważonego rozwoju [1]		
Profil organizacji				
2.1. Nazwa organizacji.		O nas/ Przedmiot i zakres działalności [1]		
2.2. Główne marki, produkty i/lub usługi.		O nas/ Przedmiot i zakres działalności [1]; Działalność poszukiwawcza w wydobywczą [2]; Działalność operacyjna [3]; Działalność rynkowa [4]		
2.3. Struktura operacyjna organizacji, z wyróżnieniem głównych działów, spółek zależnych, podmiotów powiązanych oraz przedsięwzięć typu joint-venture.		O nas/ Struktura organizacji [1]		
2.4. Lokalizacja siedziby głównej organizacji.		O nas/ Przedmiot i zakres działalności [1]; Kontakt/ Media [2]		
2.5. Liczba krajów, w których działa organizacja oraz podanie nazw tych krajów, gdzie zlokalizowane są główne operacje organizacji lub tych, które są szczególnie adekwatne w kontekście treści raportu.		O nas/ Przedmiot i zakres działalności [1]		
2.6. Forma własności i struktura prawna organizacji.		O nas/ Akcjonariat [1]; Struktura organizacji [2]		
2.7. Obsługiwane rynki z zaznaczeniem zasięgu geograficznego, obsługiwanych sektorów, charakterystyki klientów/konsumentów i beneficjentów.		O nas/ Przedmiot i zakres działalności [1]; Działalność rynkowa [2]		
2.8. Skala działalności.		O nas/ Przedmiot i zakres działalności [1]; Akcjonariat [2]; Podstawowe dane 2011 [3]		

2.9. Znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury lub formy własności.	+	O nas/ Struktura organizacji [1]
2.10. Nagrody otrzymane w raportowanym okresie.	+	Nagrody i wyróżnienia [1]; Kalendarium 2011 [2]
Parametry raportu		
Profil raportu		
3.1. Okres raportowania.	+	Zintegrowane raportowanie [1]
3.2. Data publikacji ostatniego raportu.	+	Zintegrowane raportowanie [1]
3.3. Cykl raportowania.	+	Zintegrowane raportowanie [1]
3.4. Osoba kontaktowa.	+	Kontakt/ CSR [1]
3.5. Proces definiowania wartości raportu wraz z: <ul style="list-style-type: none"> ustaleniem istotności poszczególnych kwestii dla organizacji i jej interesariuszy; priorytetyzacją poszczególnych kwestii; identyfikacją interesariuszy – adresatów raportu. 	+	Zintegrowane raportowanie [1]; Zintegrowane raportowanie/ Zakres i zasięg [2]
3.6. Zasięg raportu (np. kraje, oddziały, jednostki zależne, dzierżawione obiekty, przedsiębiorstwa typu joint venture, dostawcy).	+	Zintegrowane raportowanie/ Zakres i zasięg [1]
3.7. Oświadczenie w sprawie jakiegokolwiek ograniczenia, w zakresie i zasięgu raportu.	+	Zintegrowane raportowanie/ Zakres i zasięg [1]
3.8. Informacja o przedsiębiorstwach typu joint venture, podmiotach zależnych, obiektach dzierżawionych, operacjach outsourcingowych i innych jednostkach, które w znaczący sposób mogą wpłynąć na porównywalność działań organizacji w poszczególnych okresach i/lub w stosunku do innych organizacji.	+	Zintegrowane raportowanie/ Zakres i zasięg [1]
3.9. Techniki i przyjęte założenia odnośnie szacunków i kalkulacji wskaźników i innych informacji zawartych w raporcie.	+	Zintegrowane raportowanie/ Zakres i zasięg [1]
3.10. Wyjaśnienia dotyczące efektów jakiegokolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach z podaniem powodów ich wprowadzenia oraz ich wpływu (np. fuzje, przejęcia, zmiana roku/okresu bazowego, charakteru działalności, metod pomiaru).	+	Zintegrowane raportowanie/ Zakres i zasięg [1]
3.11. Znaczące zmiany w stosunku do poprzedniego raportu dotyczące zakresu, zasięgu lub metod pomiaru zastosowanych w raporcie.	+	Zintegrowane raportowanie/ Zakres i zasięg [1]
Indeks treści GRI		
3.12. Tabela wskazująca miejsce zamieszczenia Standardowych Informacji w raporcie.	+	Tabela treści GRI i zasad Global Compact
Weryfikacja		
3.13. Polityka i obecna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportu. Jeśli nie zawarto takich danych w niezależnym raporcie poświadczającym, w wyjaśnienie zakresu i podstaw zewnętrznej weryfikacji oraz relacji pomiędzy organizacją i zewnętrznym podmiotem poświadczającym.	+	Zintegrowane raportowanie [1]; Zintegrowane raportowanie/ Audyt i weryfikacja [2]

Nadzór, zobowiązania i zaangażowanie

Nadzór		
4.1. Struktura nadzorcza organizacji w raz z komisjami podlegającymi pod najw yższy organ nadzorczy, odpow iedzialnymi za poszczególne zadania, jak na przykład tw orzenie strategii czy nadzór nad organizacją.	+	Rada Nadzorcza/ Kompetencje [1], Stale komitety Rady Nadzorczej [2]
4.2. Wskazanie, czy przew odniczący najw yższego organu nadzorczego jest rów nież dyrektorem zarządzającym (a jeśli tak, to jakie funkcje pełni w ramach zarządu w raz z uzasadnieniem takiej struktury).	+	Rada Nadzorcza/ Unikanie konfliktu interesów [1]
4.3. Liczba członków najw yższego organu nadzorczego z w yróznieniem niezależnych i/lub niew ykonaw czych członków (dotyczy organizacji posiadających monistyczną strukturę rady nadzorczej/organu nadzorczego).	+	Rada Nadzorcza/ Skład [1], Status niezależności [2]
4.4. Mechanizmy umożliw iające akcjonariuszom i pracow nikom zgłaszanie rekomendacji i w skazów ek dla najw yższego organu nadzorczego.	+	Zgłaszanie rekomendacji [1]
4.5. Związek pomiędzy poziomem w ynagrodzeń najw yższego organu nadzorczego, w yższej kadry menadżerskiej oraz zarządu (obejmując system odpraw), a w ynikami organizacji (obejmując w yniki społeczne i środow iskow e).	+	Rada Nadzorcza/ Wynagradzanie [1]; Zarząd/ Wynagradzanie [2]
4.6. Procesy pozw alające na uniknięcie konfliktu interesów członków najw yższego organu nadzorczego.	+	Rada Nadzorcza/ Unikanie konfliktu interesów [1]; Zarząd/ Unikanie konfliktu interesów [2]
4.7. Proces w eryfikacji kwalifikacji i dośw iadczenia członków najw yższego organu nadzorczego pod kątem w ytyczania strategii obejmującej zagadnienia ekonomiczne, środow iskow e i społeczne.	+	Rada Nadzorcza/ Skład [1]
4.8. Wew nętrznie sformułow ana misja lub w artości organizacji, kodeks postępow ania oraz zasady odnoszące się do aspektów ekonomicznych, społecznych i środow iskow ych funkcjonow ania organizacji oraz poziom ich implementacji.	+	Misja, w izja, w artości [1]
4.9. Procedury najw yższego organu nadzorczego dotyczące nadzoru identyfikacji i zarządzania kw estiami ekonomicznymi, środow iskow ymi i społecznymi, w łączając stosow ne ryzyka i szanse oraz dostosow anie się lub zgodność z uznanymi międzynarodow ymi standardami, kodeksami postępow ania i zasadami.	+	Rada Nadzorcza/ Zaangażow anie w kw estie zrównow ażonego rozw oju [1]
4.10. Proces ew aluacji w yników działań najw yższego organu nadzorczego w odniesieniu do kw estii ekonomicznych, środow iskow ych i społecznych.	+	Rada Nadzorcza/ Zaangażow anie w kw estie zrównow ażonego rozw oju [1]
Zaangażowanie w inicjatywy zewnętrzne		
4.11. Wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja stosuje zasadę ostrożności.	+	Zarządzanie ryzykiem [1]
4.12. Zew nętrzne, przyjęte lub popierane przez organizację ekonomiczne, środow iskow e i społeczne deklaracje, zasady i inne inicjatyw y.	+	Podejście do zarządzania/ Deklaracje [1]
4.13. Członkostw o w stow arzyszeniach (takich jak stow arzyszenia branżow e) i/lub	+	Interesariusze/ Członkostw o w organizacjach [1]

w krajowych/
międzynarodowych
organizacjach rzeczniczych, w
ramach których organizacja:

- jest członkiem organów nadzorczych;
- uczestniczy w projektach lub komisjach;
- przekazuje znaczne fundusze poza standardowymi opłatami członkowskimi;
- uznaje członkostwo jako działanie strategiczne.

Angażowanie interesariuszy

4.14. Lista grup interesariuszy angażowanych przez organizację.	+	Interesariusze/ Angażowanie interesariuszy [1]
4.15. Podstawy identyfikacji i selekcji angażowanych grup interesariuszy.	+	Interesariusze/ Angażowanie interesariuszy [1]
4.16. Podejście do angażowania interesariuszy, włączając częstotliwość angażowania według typu i grupy interesariuszy.	+	Interesariusze/ Angażowanie interesariuszy [1]; Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Relacje w stosunkach pracy [2]
4.17. Kluczowe kwestie i problemy poruszane przez interesariuszy oraz odpowiedzi ze strony organizacji, również poprzez ich raportowanie.	+	Interesariusze/ Angażowanie interesariuszy [1]; Wpływ na społeczeństwo/ Relacje ze społecznością lokalną [2] [3]

Podejście do zarządzania

Ekonomia	+	List Wiceprezesa Zarządu [1]
Środowisko	+	Polityka środowiskowa [1]; Ograniczanie wpływu na środowisko [2]
Warunki pracy	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami [1]; Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia [2]
Prawa człowieka	+	Prawa człowieka [1]
Spółeczeństwo	+	Wpływ na społeczeństwo [1]
Odpowiedzialność za produkt	+	Odpowiedzialność za produkt [1]

Wskaźniki wyników

Ekonomiczne aspekty działalności

Aspekt: Wyniki ekonomiczne

EC1. Bezpośrednia wartość ekonomiczna w ytworzona i podzielona z uwzględnieniem przychodów, kosztów operacyjnych, wynagrodzenia pracowników, dotacji i innych inwestycji na rzecz społeczności, niepodzielonych zysków oraz wypłat dla właścicieli kapitału i instytucji państwowych.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Relacje ze społecznością lokalną [1]; Skonsolidowane sprawozdanie finansowe 2011/ Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów [2]	Bezpośrednia wartość ekonomiczna w ytworzona i podzielona z uwzględnieniem przychodów, kosztów operacyjnych, wynagrodzeń i świadczeń pracowników oraz płatności na rzecz inwestorów została zaprezentowana w Skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów. W 2011 r. spółki Grupy Kapitałowej LOTOS odprowadziły na rzecz państwa podatki (m.in. podatek dochodowy od osób prawnych, podatek od towarów i usług, akcyza, opłata paliwowa, podatek od nieruchomości) w łącznej wysokości: <ul style="list-style-type: none"> • Grupa LOTOS (w 2011 r. - 10.852.431 tys. zł, w 2010 r. - 9.425.916 tys. zł); • Grupa Kapitałowa
---	---	---	--

EC2. Implikacje finansowe i inne ryzyka oraz szanse dla działań organizacji wynikające ze zmian klimatycznych.	+	Kluczowe ryzyka, szanse i wyzwania w aspekcie zrównoważonego rozwoju/ Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji CO ₂ [1], Ryzyka związane z działalnością operacyjną [2]	
EC3. Pokrycie zobowiązań emerytalnych organizacji wynikających z programów o zdefiniowanych świadczeniach.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Zatrudnienie [1]	
EC4. Znaczące wsparcie finansowe uzyskane od państwa.	+	Wpływ na społeczeństwo [1]	
Aspekt: Obecność na rynku			
EC5. Wysokość w wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla w stosunku do płacy minimalnej na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Obecność na rynku [1]	
EC6. Polityka, praktyki oraz udział w wydatkach przeznaczonych na usługi lokalnych dostawców w głównych lokalizacjach organizacji.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Obecność na rynku [1]	
EC7. Procedury w zakresie zatrudniania pracowników z rynku lokalnego oraz procent w wyższego kierownictwa pozyskanego z rynku lokalnego w głównych lokalizacjach organizacji.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Obecność na rynku [1]	
Aspekt: Pośredni wpływ ekonomiczny			
EC8. Wkład w rozwój infrastruktury oraz świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez działania komercyjne, przekazywanie towarów oraz działania pro-bono. Wpływ tych działań na społeczeństwo.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Relacje ze społecznością lokalną [1]	
EC9. Zidentyfikowanie i opis znacznego pośredniego wplywu ekonomicznego wraz z wyroznieniem skali i zakresu oddzialywania.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Pośredni wpływ ekonomiczny [1]	
Środowiskowe aspekty działalności			
Aspekt: Surowce/materiały			
EN1. Wykorzystane surowce/materiały według wagi.	+	Ograniczanie wpływu na środowisko/ Emisje [1]	8
EN2. Procent materiałów pochodzących z recyklingu w wykorzystanych w procesie produkcyjnym.	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	8
		Ze względu na specyfikę prowadzonej działalności Grupa LOTOS jedynie w niewielkim stopniu może wykorzystywać produkty pochodzące z recyklingu. Każda ze spółek grupy kapitałowej prowadząca działalność produkcyjną, podlega ustawom obowiązującym i oddawania, poprzez zewnętrzne Organizacje Odzysku, zużytych materiałów do recyklingu. Jednak również w tym przypadku możliwość powrotnego wykorzystania poddanych recyklingowi produktów jest znikoma. Z opisanych przyczyn w skazniku GRI nie jest raportowany.	
Aspekt: Energia			
EN3. Bezpośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii.	+	Ograniczanie wpływu na środowisko/ Energia [1]	8
EN4. Pośrednie zużycie energii	+	Ograniczanie wpływu na	8

według pierwotnych źródeł energii.	-	środowisko/ Energia [1]		
EN5. Ilość energii zaoszczędzonej dzięki konserwacji/remontom infrastruktury i poprawie efektywności energetycznej dotychczas stosowanych rozwiązań.	⊖	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa LOTOS prowadzi monitoring procesów produkcyjnych w rafinerii pod kątem optymalizacji zużycia energii, jednak nie dysponuje danymi obrazującymi ilość zaoszczędzonej w wyniku podejmowanych działań energii.	9
EN6. Inicjatywy podjęte w celu dostarczenia produktów i usług efektywnych energetycznie lub opartych na energii odnawialnej oraz wynikające z tych rozwiązań redukcje zapotrzebowania na energię.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Energia [1]		9
EN7. Inicjatywy podjęte w celu zmniejszenia pośredniego zużycia energii z uwzględnieniem osiągniętego stopnia redukcji.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Energia [1]		8
Aspekt: Woda				
EN8. Łączny pobór w wody według źródła.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Woda [1]		8
EN9. Źródła wody znacząco zubożone przez nadmierny pobór wody.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Woda [1]		
EN10. Procent i łączna objętość wody podlegającej recyklingowi i ponownemu wykorzystaniu	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Woda [1]		
Aspekt: Biodźnorodność				
EN11. Lokalizacja i powierzchnia posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych gruntów zlokalizowanych w obszarach chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem biodźnorodności poza obszarami chronionymi bądź przylegających do takich obszarów.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Biodźnorodność [1]		8
EN12. Opis istotnego wplywu działalności, produktów i usług na biodźnorodność obszarów chronionych i obszarów o dużej wartości pod względem biodźnorodności poza obszarami chronionymi.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Biodźnorodność [1]		8
EN13. Siedliska chronione lub zrewitalizowane.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Woda [1], Biodźnorodność [2]		8
EN14. Strategie, obecne działania i plany zarządzania wplywem na biodźnorodność.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Woda [1], Biodźnorodność [2]		8
EN15. Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania organizacji według stopnia zagrożenia w yginieciem.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Woda [1]		8
Aspekt: Emisje, ścieki i odpady				
EN16. Łączne bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Emisje [1]		8
EN17. Inne istotne pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi.	⊖	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa LOTOS nie dysponuje danymi odnoszącymi się do wielkości pośrednich emisji gazów cieplarnianych. Istnieją plany, aby takie dane pozyskać w przyszłości.	8
EN18. Inicjatywy podjęte w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych i uzyskane efekty.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Emisje [1]		8
EN19. Emisje substancji zubożających w atmosferę ozonową według wagi.	⊕	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Emisje [1]		8
EN20. Emisja związków NOx,	⊕	Ograniczanie wplywu na		8

SOx i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi.	-	środowisko/ Emisje [1]	
EN21. Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia.	+	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Woda [1]	8
EN22. Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem.	+	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Odpady [1]	8
EN23. Łączna liczba i objętość istotnych wycieków.	+	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Woda [1]	8
EN24. Waga transportów anych, importów anych, eksportów anych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne (w rozumieniu Aneksu I, II, III i VIII Konwencji Bazylejskiej) oraz procent odpadów przemieszczanych transgranicznie.	+	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Odpady [1]	8
EN25. Rodzaj, rozmiar, status ochronny oraz znaczenie dla bioróżnorodności akwenu i związanych z nim siedlisk, na które istotny wplyw ma zrzucana przez organizację raportującą woda i wycieki.	+	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Woda [1]	8
Aspekt: Produkty i usługi			
EN26. Inicjatyw służące zmniejszeniu wplywu produktów i usług na środowisko i zakres ograniczenia tego wplywu.	+	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Wydatki na ochronę środowiska [1] , Produkty i usługi [2]	7, 8, 9
EN27. Procent odzyskanych materiałów ze sprzedanych produktów i ich opakowań, według kategorii materiału.	+	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Produkty i usługi [1]	8
Aspekt: Zgodność z regulacjami			
EN28. Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.	+	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Odpady [1]	8
Aspekt: Transport			
EN29. Znaczący wplyw na środowisko wywierany przez transport produktów i innych dóbr oraz materiałów, z których korzysta organizacja w swojej działalności oraz transport pracowników.	+	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Energia [1] , Transport [2]	8
Aspekt: Ogólny			
EN30. Łączne wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska według typu.	+	Ograniczanie wplywu na środowisko/ Wydatki na ochronę środowiska [1]	8
Społeczne aspekty działalności			
Aspekt: Zatrudnienie			
LA1. Łączna liczba pracowników według typu zatrudnienia, rodzaju umowy o pracę i regionu.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Zatrudnienie [1]	6
LA2. Łączna liczba odejść oraz wskaźnik fluktuacji pracowników według grupy wiekowej, płci i regionu.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Zatrudnienie [1]	6
LA3. Świadczenia dodatkowe zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie są dostępne dla pracowników czasowych lub pracujących w niepełnym wymiarze godzin, według głównych jednostek organizacyjnych.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Zatrudnienie [1]	6
Aspekt: Relacje pomiędzy pracownikami i kierownictwem			
LA4. Odsetek zatrudnionych objętych umowami zbiorowymi.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Relacje w	3

LA5. Minimalne w wyprzedzeniu, z jakim informuje się o istotnych zmianach operacyjnych wraz ze wskazaniem, czy okresy te są określone w umowach zbiorowych.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Relacje w stosunkach pracy [1]	3
Aspekt: Bezpieczeństwo i higiena pracy			
LA6. Odsetek łącznej liczby pracowników reprezentowanych w formalnych komisjach (w których skład wchodzi kierownictwo i pracownicy) ds. bezpieczeństwa i higieny pracy, które doradzają w zakresie programów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz monitorują takie programy.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia [1]; Prawa człowieka/ Wolność zrzeszania się i negocjacji zbiorowych [2]	6
LA7. Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy oraz liczba w wypadków śmiertelnych związanych z pracą, według regionów.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia [1]	6
LA8. Edukacja, szkolenia, doradztwo, programy prewencyjne oraz programy kontroli ryzyka, które zapewniają pomoc w przypadku powstania chorób pracowników, ich rodzinom lub członkom społeczności lokalnej.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia [1]; Wpływ na społeczeństwo/ Relacje ze społecznością lokalną [2]	6
LA9. Kwoty bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia [1]	3
Aspekt: Edukacja i szkolenia			
LA10. Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadających na pracownika według struktury zatrudnienia.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Szkolenia i edukacja [1]	6
LA11. Programy rozwoju umiejętności menedżerskich i kształcenia ustawicznego, które wspierają ciągłość zatrudnienia pracowników oraz ułatwiają proces przejścia na emeryturę.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Szkolenia i edukacja [1]	6
LA12. Odsetek pracowników podlegających regularnym ocenom jakości pracy i przeglądowi rozwoju kariery zawodowej.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Szkolenia i edukacja [1]	6
Aspekt: Różnorodność i równość szans			
LA13. Skład ciała nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Różnorodność i równość szans [1]; Rada Nadzorcza/ Skład [2]; Zarząd/ Skład [3]	6
Aspekt: Równe wynagrodzenie dla kobiet i mężczyzn			
LA14. Stosunek podstawowego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet według zajmowanego stanowiska.	+	Praktyki w stosunkach z pracownikami/ Różnorodność i równość szans [1]	6
Aspekt: Procedury odnośnie zamówień i inwestycji			
HR1. Procent i całkowita liczba istotnych umów inwestycyjnych zawierających klauzule dotyczące praw człowieka lub które zostały poddane kontroli pod tym kątem.	+	Prawa człowieka/ Praktyki dotyczące inwestycji i zamówień [1]	1, 2
HR2. Procent znaczących dostawców i podwykonawców poddanych weryfikacji pod kątem przestrzegania praw człowieka oraz działania podjęte w tej kwestii.	+	Prawa człowieka/ Praktyki dotyczące inwestycji i zamówień [1]	1, 2, 3, 4, 5, 6
HR3. Całkowita liczba godzin szkoleniowych na temat polityk i procedur regulujących kwestie przestrzegania praw człowieka w zakresie prowadzonej	+	Prawa człowieka/ Praktyki dotyczące inwestycji i zamówień [1]	1, 2, 3, 4, 5, 6

działalności oraz procent
przeszkolonych pracowników.

Aspekt: Przeciwdziałanie dyskryminacji

HR4. Całkowita liczba przypadków dyskryminacji oraz działania podjęte w tej kwestii.	+	Prawa człowieka/ Przeciwdziałanie dyskryminacji [1]	6
--	---	---	---

Aspekt: Swoboda zrzeszania się i prawo do sporów zbiorowych

HR5. Działania zidentyfikowane jako mogące stwarzać zagrożenie dla praw do swobody zrzeszania się i praw do sporów zbiorowych oraz inicjatyw w sprawie tych praw.	+	Prawa człowieka/ Wolność zrzeszania się i negocjacji zbiorowych [1]	3
---	---	---	---

Aspekt: Praca dzieci

HR6. Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko w wykorzystywaniu pracy dzieci oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków.	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa LOTOS popiera zniesienie pracy dzieci na świecie. Spółka nie raportuje tego w skazniku GRI, ponieważ organizacja nie dotyczy ten problem. W 2011 r., podobnie jak w latach poprzednich, w Grupie Kapitałowej LOTOS nie wystąpiły działania, które zidentyfikowano jako niosące za sobą istotne ryzyko w wykorzystywaniu pracy dzieci.	5
--	---	--	---	---

Aspekt: Praca przymusowa i obowiązkowa

HR7. Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko w wystąpieniu pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków.	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa LOTOS popiera eliminowanie w wszelkich formach pracy przymusowej. Spółka nie raportuje tego w skazniku GRI, ponieważ organizacja nie dotyczy ten problem. W 2011 r., podobnie jak w latach poprzednich, w Grupie Kapitałowej LOTOS nie wystąpiły incydenty pracy przymusowej lub obowiązkowej.	4
--	---	--	--	---

Aspekt: Praktyki w zakresie bezpieczeństwa

HR8. Procent personelu odpowiedzialnego za zapewnienie bezpieczeństwa, przeszkolonego w zakresie polityk i procedur danej organizacji dotyczących różnych aspektów praw człowieka związanych z prowadzoną działalnością.	+	Prawa człowieka/ Praktyki dotyczące inwestycji i zamówień [1]	1, 2
--	---	---	------

Aspekt: Prawa ludności rdzennej

HR9. Łączna liczba przypadków naruszenia praw ludności rdzennej oraz podjęte działania.	-	Tabela treści GRI i zasad Global Compact	Grupa LOTOS popiera i przestrzega praw człowieka. Spółka nie raportuje tego w skazniku GRI, ponieważ organizacja nie dotyczy problem naruszania praw ludności rdzennej.	1, 2
---	---	--	---	------

Aspekt: Społeczność lokalna

SO1. Charakter, skala i efektywność programów i praktyk w zakresie oceny i zarządzania wpływem działalności organizacji na społeczność lokalną, włączając w to wejście na dany rynek, prowadzenie i zakończenie działalności.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Relacje ze społecznością lokalną [1]	
---	---	--	--

Aspekt: Korupcja

SO2. Procent i całkowita liczba jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Przeciwdziałanie nadużyciom [1]	10
SO3. Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityki i procedur antykorupcyjnych organizacji.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Przeciwdziałanie nadużyciom [1]	10
SO4. Działania podjęte w odpowiedzi na przypadki korupcji.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Przeciwdziałanie nadużyciom [1]	10

Aspekt: Udział w życiu publicznym

SO5. Polityka dotycząca udziału w życiu publicznym i lobbingu.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Udział w polityce państwa [1]; Wywiad z Prezesem Zarządu [2]	10
SO6. Całkowita wartość finansowa i rzeczowa darowizn na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze, według krajów.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Udział w polityce państwa [1]	10

Aspekt: Naruszenie zasad wolnej konkurencji

SO7. Całkowita liczba podjętych w obec organizacji kroków prawnych dotyczących przypadków naruszeń zasad w olnej konkurencji, praktyk monopolistycznych oraz ich skutki.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Zachowania antykonkurencyjne [1]	10
--	---	---	----

Aspekt: Zgodność z regulacjami

SO8. Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami.	+	Wpływ na społeczeństwo/ Zachowania antykonkurencyjne [1]	
---	---	---	--

Aspekt: Zdrowie i bezpieczeństwo klienta

PR1. Etapy cyklu życia produktu, na których ocenia się wpływ produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo w celu poprawy wskaźników oraz procent istotnych kategorii produktów i usług podlegających takim procedurom.	+	Odpowiedzialność za produkt/ Bezpieczeństwo i zdrowie klientów [1]	
PR2. Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami w zakresie wpływów produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu życia według rodzaju skutków.	+	Odpowiedzialność za produkt/ Bezpieczeństwo i zdrowie klientów [1]	1

Aspekt: Oznakowanie produktów i usług

PR3. Rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent znaczących produktów i usług podlegających takim wymaganiom informacyjnym.	+	Odpowiedzialność za produkt/ Oznakowanie produktów i usług [1]	10
PR4. Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami oraz dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi oznakowania i informacji o produktach i usługach według skutków.	+	Odpowiedzialność za produkt/ Oznakowanie produktów i usług [1]	
PR5. Praktyki związane z zapewnieniem satysfakcji klienta, w tym w wyniku badań pomiaru satysfakcji klienta.	+	Odpowiedzialność za produkt/ Oznakowanie produktów i usług [1]	

Aspekt: Komunikacja marketingowa

PR6. Programy dotyczące przestrzegania prawa, standardów i dobrowolnych kodeksów regulujących kwestie komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu.	+	Odpowiedzialność za produkt/ Komunikacja marketingowa [1]	
PR7. Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami regulującymi kwestie komunikacji marketingowej, z uwzględnieniem reklamy, promocji i sponsoringu według rodzaju skutków.	+	Odpowiedzialność za produkt/ Komunikacja marketingowa [1]	

Aspekt: Ochrona prywatności klienta

PR8. Całkowita liczba uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klientów oraz utraty danych.	+	Odpowiedzialność za produkt/ Zgodność z przepisami [1]	
---	---	---	--

Aspekt: Zgodność z regulacjami

PR9. Wartość pieniężna istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostaw y i użytkowania produktów i usług.

Odpowiedzialność za produkt/
Zgodność z przepisami [\[1\]](#)

Informacje kontaktowe

LOTOS Raport Roczny 2011 / Użyteczne informacje / Kontakt / CSR

CSR

Dodatkowe informacje na temat społecznych i środowiskowych aspektów funkcjonowania Grupy Kapitałowej LOTOS udostępniane są na stronie internetowej Grupy LOTOS www.lotos.pl.

Korespondencję należy kierować na adres:

Grupa LOTOS S.A.
ul. Elbląska 135
PL 80-718 Gdańsk

Pytania związane ze społeczną odpowiedzialnością Spółki należy kierować do Grupy LOTOS na adres:

Biuro Sponsoringu, Spraw Społecznych i CSR
e-mail: csr@grupalotos.pl

LOTOS Raport Roczny 2011 / Użyteczne informacje / Kontakt / Relacje inwestorskie

Relacje inwestorskie

Dodatkowe informacje na temat działalności ekonomicznej Grupy Kapitałowej LOTOS udostępniane są na stronie internetowej Grupy LOTOS www.lotos.pl.

Korespondencję należy kierować na adres:

Grupa LOTOS S.A.
ul. Elbląska 135
PL 80-718 Gdańsk

Pytania związane z relacjami inwestorskimi Spółki należy kierować do Grupy LOTOS na adres:

Biuro Relacji Inwestorskich
e-mail: ir@grupalotos.pl

LOTOS Raport Roczny 2011 / Użyteczne informacje / Kontakt / Media

Media

Dodatkowe informacje na temat działalności ekonomicznej oraz społecznych i środowiskowych aspektów funkcjonowania Grupy Kapitałowej LOTOS udostępniane są na stronie internetowej Grupy LOTOS www.lotos.pl.

Korespondencję należy kierować na adres:

Grupa LOTOS S.A.
ul. Elbląska 135
PL 80-718 Gdańsk

Pytania związane z relacjami Spółki z mediami należy kierować do Grupy LOTOS na adres:

Biuro Informacji
e-mail: informacje@grupalotos.pl

Grupa LOTOS S.A.
ul. Elbląska 135
PL 80-718 Gdańsk
www.lotos.pl